

309
~~6 IV - 2
I. a. r. 9.~~

BIBLIOTECA HOSPITAL REAL GRANADA	
Sala:	B
Estante:	7
Numero:	55

~~4~~

~~8-1012~~

~~4~~

~~20-32~~

GRÆCOLAT. PATRVM
BIBLIOTHECAE
NOVVM AVCTARIVM.
TOMVS DVPLEX:
ALTER EXEGETICVS:
ALTER HISTORICVS
ET DOGMATICVS.

GRÆCOLATA PATRVM

BIBLIO THE CA

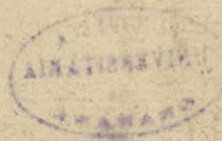
NOVVM AVCTARIVM

TOMVS DVPLX

ALTER EXEGETICVS

ALTER HISTORICVS

ET DOGMATICVS

S. PATRIS NOSTRI

ASTERII

AMASEAE

EPISCOPI,

ALIORVMQVE PLVRIVM

DISSERTISSIMORVM ECCLESIAE GRÆCÆ PATRVM
ac Tractatorum lectæ nouæ eruditissimæque, cum pari pietate
Orationes & Homiliæ: in Dominicas præsertim, sanctissimæque
Dei Genitricis solennitates.

*Operâ ac studio R. P. Fr. FRANCISCI COMBESIS, S. Th. Professoris
Ordinis FF. Predicatorum in Conuentu S. Mariæ Annunciata
Parisi. Congregationis S. Ludouici.*

BIOTECA
UNIVERSITARIA
34
GRANADA

PARISIIS,

Sumptibus ANTONII BERTIER, viâ Iacobæâ,
sub signo Fortunæ.

M. DC. XLVIII.

Cum Priuilegio Regis, & Approbatione Doctorum.

ILLVSTRISSIMO
FRANCIÆ CANCELLARIO
PETRO SEGVIER.

EDIT ad Te (Illustrissime Cancellarie) quem à te emisisti, tuàque Gracà supellectili, Magnus Coryphaorum Petri ac Pauli Laudator Asterius; ut per Te, tuisque auspiciis, Christiani Antistites cultus, ac principes Magistros; quorum vel maxime deuotione Christiana consistit Salus; Christianorum omnium animis ueneratione augeat, & amore. Inter desolata Gracìa rudera obscurum haectenus eruditioris, pientiorisque antiqua Gracìa, nobile adeò ac singulare opus, nullà, quàm tuà opportuniùs indagine deprehendi oportebat, ac Latio inferri. Tuarum erat partium; tui Zeli, ut per Te, Roma Gracum Scriptorem, antiquitate venerabilem, eloquio clarum, sanctitate spectabilem, ea loquentem de suis Christiano Imperio fundatoribus audiret; auditàque Orbi inclamaret; quæ ne locutum unquam, leui saltem rumore percepisset. Sunt hi Thesauri, quos ut nanciscaris, auri Thesauros auidius profundas, quàm reponant alij. Sic publicis, quàm tuis studes magis: ut

*rem Christianam dites, quàm ut augeas tuam; magni-
 que facis ut quid illi ornamento esse queat, ac tutamini.
 Sic prudens, ac dignè munere, Christianissimum Impe-
 rium, quod tuis maximè sub utroque LVDOVICO,
 consiliis, ad exterorum inuidiam, terroremque hostium
 prosperè regitur, religione tutum arbitraris. Habes porrò,
 qualem ferè Te, Asterium desiderare admonuisti. Ha-
 bes, inquam, non qualis tibi è Gracià cum Sanctorum
 aliorum claris monumentis allatus fuit; Apostolorum Pe-
 tri & Pauli duntaxat laudatorem: Christique Diuinita-
 tis; eius insigni enarrando miraculo, ac nouà oculi no-
 uo ex luto creatione; vindicem: at neque qualem è Ro-
 manis Codicibus, Antuerpia primùm; tum Lutetia,
 quino sermonum numero comprehensum, iuris publici
 fecit, auideque Orbis Christianus excepit. Auçtæ sunt
 duplo amplius diuitia. Ut enim cætera taceam; Danielis
 atque Susannæ historiam, pari cum Euphemie Imagine
 lepore, nouus, tuusque Asterius recens ex Regiis expositi;
 Stephanum mirè celebrat; sicque in eo perfectam in trinà
 hypostasi Deitatem explicat, ut Macedonianos nemo fur-
 fures virum aspersisse, deinceps suspicari possit. Praclare
 omninò exornat Martyres ex Gallo-Romanis: id est; Ro-
 mano exscriptis Codice, inque Gallià, ac Parisiis diu pres-
 sis, eorumque cultum ac Reliquiarum religionem, ad-
 uersus Lutheranos & Calvinianos, Eunomianorum no-
 mine, quorum hi totum in eos furorem æmulentur, egre-
 giè defendit.*

*Comes Asterio venit veneranda Oratorum cohors; eius-
 que maxima pars in Mariæ effusa laudes, ut Marialem
 fasciculum, quem offero, haud incommode vocare possis.
 Erunt illa Asterianis æquè accepta; aut iis proximè, pro eà,
 quàm in Mariam habes pietate. Aliorum sit, tuæ in eam deuo-
 tionis argumenta, quæ ipsa loquuntur, proferre. Gratula-*

Vindicat
 Photius
 Asterio Ste-
 phani lau-
 dationem.

Ex R. P.
 Sirmundi
 autogra-
 pho.

beris antiquam Græciæ in eam pietatem, eiusque Oratorum, in nostros per Te Oratores velut nouum transfusam. Solide laudatam Mariæ Conceptionem, & ut eam, nulla veris Mariæ famulis offensio sit. Eius luculentissimè enarratam Infantiam; educationem in Templo; desponsationem, ac si qua diuino præiuerunt puerperio: si qua item secuta sunt; ac in iis Pueri oblationem, Symeonisque in ipsum, ac Matrem Prophetiam. Ad hæc Mariæ Martyrium, eiusque virili maiorem in Cruce constantiam, ac piam sepeliendo demortuo sedulitatem. Denique Dormitionem, qualis fere Ecclesiæ constat, tradiditque sobria Antiquitas. Vnum fortè non placeat; mea nimirum temeritas, & ut luculenta adeò, ac illustria tantorum Rhetorum monumenta; iis impar, ac ieiunus eloquio, temerare potius visus sim, quàm reddendo illustrare. Enimuerò, quis par reddendis, vel si eloquij aliquà facultate polleat, cum sic ipsa Græca dicendi facilitas, Latini sermonis vincat angustias? Maximus ipse Latinorum Doctòr, exponendis sacris Scripturis; Sic Ecclesiæ Hieronymum nuncupat.

Addam ego; Græcorum quibusque Latino eloquio reddendis Ecclesiasticis monumentis; vix se parem vni, aequalis unius, amicique Episcopi, Epistolæ Græcæ, ac tomo agnoscit; ut, quòd stylo elegantiori composita esset, sensisque conferata, labore multo superare habuerit. Quantus ad Theophili Paschalem vnã, noster hic, tanto cumulo; (alio, alioque stylo, fereque ornatiori ac comptiori; utque plerumque frangenda glacies fuerit, nec rarò superanda vitiositas Codicum;) adauctus Orationum, ac Tractatum Ecclesiasticorum fasciculus? Quis autem nullus ego ad Hieronymum verè maximum? ut ipsa mea temeritas, acri iudicio tuo, non improbanda fortean videatur, ut vel aliquà parte scopum attigerim; Patrumque Senatam hunc, Asterio tuo illo Antistite, non malè prorsus Latine loquentem, & ut Latinis utcunque audiri non possit, representauerim.

Sic Ecclesiæ Hieronymum nuncupat.

Hieronymus Epist. 31. & alteram præambula ad Theophili primam Paschalem.

Fortè fallor, vt ita attigisse putem : vt tu autem, aquà
iudicij lance, quà Salomonis sagacitate censes, ac iudicas,
ita putaueris ; nihil falsò videbor putasse : tuàque illà com-
mendatione, & vt deuoti animi monumento oblata hac, atque
dicata, pro tuà illà eximià tanto rerum vertice, humanitate,
non ingrata habueris ; probus omninò alyptes, ad certami-
na maiora, conuehendis in Latium Græcis Patrum monu-
mentis, tuòque audentiùs inscribendis nomini ; cui iurè in-
scribatur, quicquid pietatem cum pari eruditione sapit ;
vehementiùs accendes, ac animabis.

Deuotissimus tuus
Fr. FRANCISCVS COMBEFIS,
Ordinis FF. Prædicatorum.

CANDIDO LECTORI.

VT ij, qui iam aliorum studio edita, in vnum iusti voluminis corpus, vetera, ac Patrum minora opuscula comportant, exque illis suas Bibliothecas, quas vocant, nullâ aliâ impensiori curâ confarcinant; suam meritò laudem habeant, nec inutilem prorsus censeantur ponere operam, quòd ita saltem iis opusculis cautum magis videatur; sitque promptius sic collecta, ab iniuriâ temporum vindicare: maius quidpiam, ac quod magis è re communi foret, arbitratus sum me præstiturum, si magno delectu vetera eiusmodi opuscula Græca, ita iusto vno aliquo, alteroue volumine collecta ederem, vt noua pleraque, ex MMSS Codicibus promerem; alia, eorundem collatione emendarem; nouâ omnia versione, ac necessariis quandoque notis illustrarem. Distinxi itaque in duo volumina, alteroque exegetica, altero historica libuit definire. Ac quidem exegetico, ac sermonum tomo, eos præcipuè tractatûs colligendos putavi, qui Dei verbi præconibus magis vsui forent, magnâque ex parte, vel Dominicas exornarent solemnitates, vel sanctissimæ Deiparæ, aut etiam nonnullorum celebriorum Sanctorum, ac quorum memoria in Ecclesiâ est illustrior. A magno ergo Asterio inchoans, duplo amplius auxi diuitias: Proeli omnes orationes congeffi, quæ eius noscuntur extare; Magni Athanasij noua aliqua nihil eò indigna: alia denique diuersorum pulchrè varia, quorum omnium subinde elenchum subiiciam, Porrò ij, à quibus accepi, hi fere sunt; quorum hîc meminisse iubet grati animi debitum. Protulerunt ex Regiâ benè multa humanissimi viri, doctique fratres Puteani. Ex Eminentissimi Cardinalis Mazarini Bibliothecâ, cuius omnes confertam omnis generis librorum multitudinem mirantur, egregium MS membranaceum Codicem subministrauit, qui eâ curis omnibus augendâ, atque ditandâ, totâque humanitate communicandis eius thesauris, doctos omnes, ac studiosos demeretur D. Naudeus. E viri clarissimi Petri Seguier Franciæ Cancellarij Græcâ suppellectili, quàm magnis sumptibus aduectis è Græciâ præcipuis quibusque eius cimeliis studet augere, in Christianæ rei commodum, splendoremque, prælato sunt, ipso humaniter votis annuente, Asterij palmaria fere oratio, aliaque Leontij Neapoleos Cyprî, exceptis iis, quibus emendandis eiusdem Codices fuerunt vsui. Accessit R. P. Iac. Sirmundus, multumque & ipse Asterio contulit, eius Orationis *εις τὸς μάρτυρας* liberalissimè copiam faciens, cùm eius obtinendæ alia omnis spes sublata esset, frustra quæ Vaticanæ, ac aliarum Romæ Bibliothecarum fores pulsarem; subsidij aliquid meditato operi inde quærens. Vna Romæ doctissimi ac humanissimi viri D. Leonis Allatii Bibliotheca patuit, nullis clausa studiosis, èque Græcis monumentis aliquid in lucem dare studentibus; qui nusquam thesauros eiusmodi commodiores sciat, quàm dum Christianæ rei commo in publicum deriuantur. Tum ergo Georgij Nicomediensis, ac aliorum, quæ reposita haberet, ac mihi desiderabantur, misit; tum alia, quæ in aliis Romæ Bibliothecis latere nouerat, mihi sollicitauit. Quid enim etsi conatu per aliorum morositatem irritò? Nihil planè inde tantæ humanitati decedit. Hi fere fontes, quibus te Lector debere scias, si quid tibi nouum tomo hoc, à me productum est. In altero enim, præcipuus fere fuit Bibliothecæ Tilianæ fons, nuper Domini morte dissipatus, quem eius lumine obseruo. Porrò omnium, tum quæ noua produco, tum quæ iam edita erant, nouam versionem scito: nec tamen iis, qui priores multa ediderunt, suam velim ablatam laudem: quorum me laboribus non parum adiutum profiteor. Vtque in illis, quin & in meipso, ac quibus olim edidissem, seu etiam reddidissem, displicuerunt aliqua; sic non deerunt, quæ tibi in meis istis displiceant: quibus tamen, pro meo candore, lubens ego emendari sustineam. Typographicos errores crebros satis, quod doleo, vel accentuum malâ positione, vel leui aliquâ literarum tum eclipsi, tum pleonasmò, tum permutatione, ab imperitâ operatum manu longè faciles, à quibus tamem facillè te expedias, humanitate condonabis: nonnulliusque laboris mei ac operæ fructum, tuarum ad Deum præcum mercedem, rependes. Vale Kalendis Octobr. 1647.

Idiomelon, In Festum Annunciationis. c. 1363. Ex Menæis Græcorum.

Incerti Auctoris, Luculentissima Laudatio S. Ioannis Baptistæ. c. 1571. Ex Reg.

S. Germani Patriarchæ CP. In Præsentationem S. Mariæ. c. 1411. Emendatis editis ex 2. Reg. alioque E. Card. Mazarini.

In S. Mariæ Annunciationem. c. 1423. Ex Reg.

In S. Mariæ Assumptionem. c. 1445. Ex Reg. Secunda in eandem. c. 1455. Emendatis editis Schotti ex Reg.

Germani Patriarchæ CP. In diuini Corporis Domini nostri sepulturam, &c. c. 1469. Ex Reg.

Michaëlis Syncelli, Laudatio in SS. Dei Angelos & Archangelos, &c. c. 1525. Ex Cod. E. Card. Mazar. Opus, vt vllum eo argumento luculentum.

Photij Patriarchæ CP. In S. Mariæ Natalem diem. c. 1583. Ex Cod. E. Card. Mazar.

Leonis Augusti, In Natiuitatem S. Mariæ. c. 1605.

Ex E. Card. Mazarini Codice.

In eiusdem Præsentationem, ac adductionem in Sancta. c. 1619. Ex eodem E. Card. Mazar. Cod.

In Annunciationem eiusdem. c. 1631. Ex editis Gretz. Quando Dominus senilibus manibus inuectus in templum ingressus est. c. 1539. Ex Reg.

In Festum Palmarum, ac Domini, triumphus speciei Hierosolymam Ingressum. c. 1657. Ex editis Gretz. In Domini sepulturam. c. 1675. ex iisdem. In Dominicam Resurrectionem. c. 1691. Ex Regiis, collatis cum editis Gretzeri. In Ascensionem Domini. c. 1711. Ex editis Gretz. emendatis ex Seguier. Cod. In Pentecosten. c. 1719. Ex iisdem Gretz. In S. Mariæ Dormitionem. c. 1733. Ex iisdem.

Pantaleonis Diaconi magnæ Ecclesiæ, In Domini, cam Transfigurationem. 1. c. 1759. & 2. c. 1767. Ex Reg.

Notæ vbique ac animaduersiones, quandoq; etiam protractiori disputatione.

SVMMA PRIVILEGIS REGIS CHRISTIANISSIMI.

LVDOVICVS XIV. Dei gratiâ Galliarum & Nauarræ Rex Christianissimus, singulari Priuilegio sanxit, ne quis per vniuersos Regnorum suorum fines, intra 5. annos à die finitæ impressionis computandos, imprimat, seu typis excudendum curet, & venalem habeat Librum qui inscribitur; *Historia heresis Monothelitarum P. adiectis variis antiquis opusculis &c. Auctore, Francisco Combesis Ordinis Predicatorum*, præter Anton. Bertier, Bibliopolam Parisiens. aut illos, quibus ipsemet concesserit. Prohibuit insuper eadem autoritate Regiâ omnibus suis subditis, eundem Librum extra Regni sui limites imprimendum curare, vel quempiam, vbiicumque fuerit, ad id agendum impellere, ac instigare, sine consensu dicti Anton. Bertier. Idque omne sub confiscatione librorum, aliisque pœnis contra delinquentes expressis, vti latius patet in litteris datis Paris, 29. Ianuarij 1646.

Ex mandato Regis,

Signatura,

DENISOT.

Peracta est hec impressio die 30. October 1647.

TOY

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ
ΗΜΩΝ ΑΣΤΕΡΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

ΑΜΑΣΕΙΑΣ, ΟΜΙΛΙΑ.

SANCTI PATRIS NOSTRI
ASTERII AMASEÆ EPISCOPI,
HOMILIA.

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓ- **A** IN LOCVM EVANGELII SECVN-
ΓΕΛΙΟΥ, ΕΙΣ τ̄ ΠΛΟΥΣΙΟΝ & ΕΙΣ τ̄ ΛΑΖΑΡΟΝ. *dum Lucam, de Diuite & Lazaro.*

ΟΥ ΠΟΙΣ ἀποφατικῶς καὶ δογμα-
τικῶς μόνον θαυμάσια ὁ Θεὸς
ἠδὲ καὶ Σωτὴρ παιδῶν τοῖς
ἀνθρώποις, ὥστε μισεῖν κακίαν &
ἀγαπᾶν εὐσεβίαν· ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐναργέσι τῶν ὑπο-
δημάτων, σαφεῖ καὶ διδάσκει τὰ τ̄ ἀγαθῶν πο-
λιτείας μέγιστα, ἐργασίᾳ ὁμοῦ & λόγοις παρο-
υσίου ἡμᾶς τῇ κατελήλυθ̄ τ̄ ἀγαθῆς & φιλο-
θεοῦ ζωῆς. οὕτω τοι & νῦν πολλὰ καὶ παρρησιαστικῶς
ἡμῖν, εἰς τὴν προφητικὴν καὶ βιαστικὴν σφραγίδα,
ἐμὴν ἀλλὰ καὶ εἰς οἰκείας φωνῆς, ἀποτρέφει μὴ
τ̄ ὑπερήφανοι καὶ ὑψηλὰ πλοῦτον ἀγαπᾶν δὲ
γνώμην φιλανθρώπων, καὶ τ̄ μὴ δικαιοσύνης πε-
νίαν ἵνα τ̄ & καλοῦ συμβεβηκὸς βεβαιοτέρῳ ἐργα-
σίᾳ, τεκμηριῶ τ̄ λόγον παρακτικῶς ὑποδείγμασι,
& γράφει τῇ διηγήσει τ̄ Πλούσιον & τ̄ Πένητα· καὶ εἰ-
μὴ τ̄ φιλότιμον ἀπόλαυσιν· εἰ δὲ, ἢ τεθλιμμένῳ
ζωῶν ὑποδείξει, καὶ τὸ τέλος ἀμφοτέρων εἰς βίον
εἰς ὃ, τι κατέληξεν· ἵνα τοῖς ἄλλοτελοῖς ἐπιτη-
δύμασι σκεψάμενοι τ̄ ἀλήθειαν, σώφρονες γινώ-
μεθα τῶν ἰδίων βίων κριταί.

Ἀνθρώπος ἦν πλούσιος, & ἐνεδιδύσκετο πορφύ-
ραν & βύσσον εἰς δύο σεωτήριον ὀνομάτων, ὁ λό-
γος οὐκ ἄλλοι & κωμωδεῖ τ̄ πλάδωσθαι καὶ ἀμεθεῖν τ̄

Tomus I.

DEVS ac Saluator noster,
nedum quibus verat ac
præcipit, placitis, vitio-
rum odium, studiumque
virtutum, hominibus in-
gerit; sed & claris exemplis, certam
instituentæ vitæ disciplinam tradit, fa-
ctisque simul ac verbis, ad eam rectè
pièque agendam impellit. Sic & mo-
dò, qui sæpe iam, cum Prophetarum,
tum Euangelistarum ore; quin & suâ
ipse voce; odio se habere superbas ac
elatas opes; gratam autem humanita-
tem, ac paupertatem cum iustitiâ con-
iunctam, ostendisset, vt boni consilium
efficacius faciat, & exemplis in rebus po-
sitis sermoni adstruit fidem, Diuitem-
que ac Pauperem narratione describit:
ac illius quidem ambitiosas volupta-
tes; huius autem afflictam ærumno-
samque vitam, cum vtriusque exitu,
nobis ob oculos ponit: vt ex aliorum
instituto vitæque genere veritatem
pensantes, de nostro ipsorum rectè ve-
réque iudicare possimus.

*Homo quidam erat diues, & indueba-
tur purpurâ & bysso.* Duobus Scriptura, **Luc. 16. v. 12.**
iisque breuibus, verbis, luxuriantem ac
immodicam, malè diuitiis affluentium
diffusionem ac luxuriam, notat ac tra-

*Vestium nota-
tus luxus.*

A

ζοντες λαιπὸν, ὑποουδαζοντες· καὶ τῆ ἀμετείας ἔ
 πολούτου πῶς χρωμένοι ὄβια, οὐ χρωμένοι, ἀν-
 τινωθεποιώτες ὄ Παύλα, ἔ μαρτυροῦνται τῆς θεο-
 πιδύσεως φωνῆς, οὐ χρωμασιν, ἀλλὰ πῶς χρωμα-
 σιν. ἀ γὰρ ἐκείνος ἀπεκήρυξε λόγῳ, ταῦτ' ἔποι κερ-
 ποῖσι ἔ κερδοῖσι τοῖς ἔργοις. ὅταν οὖν ἐνδυσάμενοι
 φανῶσιν, ὡς τοῖχοι γεγραμμένοι πῶς τῆ σκυ-
 τυγχρόντων ὄρανται. καὶ που καὶ τὰ παιδία αὐ-
 τοῖς ἀείναιται μεδιάντα πῶς ἄλληλα, καὶ
 δακτυλοδῆκπιῶτα πῶ ἐν τοῖς ἱματίοις γρα-
 φῶν· βασιζοῖσι δὲ πῶρεπόμνα, ὅσα ἀναγω-
 ρωῶτα μέγρι πολλοῦ. ἐκεί λέοντες καὶ πῶ-
 δάλειοι· ἀρκτοί, καὶ ταῦροι, καὶ κύνες· ὄλα,
 καὶ πέτραι, καὶ ἀνδρες θηροκτόνοι, καὶ πῶσα
 ἢ τῆ γραφικῆς ὄπιτηδύσεως μιμουμένη πῶ φύ-
 σιν. ἔδὲ γὰρ μὴ τοῖς τοῖχοις αὐτῶν μόνον, ὡς εἰ-
 κεν, καὶ τῶς οἰκίας κοσμήσασθαι· ἀλλὰ ἤδη καὶ τοῖς
 χιτῶνας, ἔ τὰ ἐν ἐκείνοις ἱμάτια.

Ex S. Nice.

Ὅσοι δὲ καὶ ὄσαι τῆς πλουτουῶτων [ἐν ὑμῖν]
 διλαβέεσθαι, ἀναλεξάμενοι πῶ διαφελικῶ
 ἰσορίῳ, τοῖς ὑφανταῖς πῶρεδωκῶν· αὐτὸν λέγω
 τὸν Χριστὸν ἡμῶν μὲν τῆς μαθητῶν ἀπάντων·
 καὶ τῆς σαμασιῶν ἕκαστον, ὡς ἢ διήγησις ἔχῃ.
 ὄλα τῆ γάμων τῆ Γαλιλαίας, καὶ τῶς ὕδριας· τῆ
 πῶσαλυτικῶν, πῶ κλῖνῶ ὄπι τῆ ὄμω φέ-
 ροντα· τῆ τυφλῶν τῶ πηλῶ θεραπολόμνον· τῆ
 αἰμορροοῦσθαι ἔ κερσάδου λαμβανομένη· τῆ
 αἰμῶνταλῶν τοῖς ποσὶν ἔ Ἰησοῦ πῶραπίσθουσθαι·
 τῆ Λάζαρον ἐκ τῆ τάφου πῶρε τῆ ζωῶν ὄπο-
 φρέφοντα· καὶ ταῦτα ποιούτες ὄσεβῶν νομί-
 ζοῖσι, καὶ ἱμάτια κερσασομένη τῶ Θεῶ ἀμφιέν-
 νουσα. ἐμῶν δὲ εἰ δέχονται συμβουλῶν, ἐκεί-
 να πωλήσασθαι, τῶς ζωῶσας εἰκόνας ἔ Θεοῦ πη-
 σατάσθαι. μὴ γραφε τῆ Χριστῶν. ὄσκει γὰρ αὐτῶ
 ἢ μία τῆ ἐσωματώσεως ταπεινοφροσύνη, τῶ ἀν-
 θαρέτως δι ἡμαῖς κερσάδεξασθαι· ὄπι δὲ τῆ Ἰησοῦ
 σε, βασιζῶν νοκῶν τῆ ἀσώματον Λόγον ἀείφε-
 ρε. μὴ τοῖς ἱματίοις ἔχε τῆ πῶσαλυτικῶν· ἀλλὰ τῆ
 κείμνον ἀρῶσθαι ὄπιζητήσθαι. μὴ ἰσορῶ σκεχῶς
 τῆ αἰμορροοῦσθαι· ἀλλὰ χῆρεν θλιβομένην ἐλέη-
 σθαι. μὴ τῆ αἰμῶνταλῶν γυναικῶ ὄπιμελῶς ὄρα γε-
 νυπεποῦσθαι τῆ Κόρειον· ἀλλ' ὄπι τοῖς αὐτοῦ πλημ-
 μελήμασι σκεχῶμένης, πυκνὸν ἔκχεον ὄ δά-
 κρυον. μὴ τῆ Λάζαρον ἐκ τῆ τάφου ἐκ νεκρῶν σκια-
 γραφεῖ· ἀλλὰ τῆ σῆς ἀσάσσεως ἀγαθῶν τῆ ἀπολο-
 γίαν ὄβρεπῶν. μὴ τῆ τυφλῶν ὄπι τῆ ἐσθῆτος ἀεί-
 φερε· ἀλλὰ τῆ ζῶντα, καὶ τῆ ὄψων ἀφρημένην τῶς

quid facientes: qui diuitiarum exupe-
 rantia, saeculo abutantur, non vtan-
 tur; ac Paulo contraria fanciant; diu-
 nisque vocibus; sin scriptis ac verbis,
 at factis aduersentur. Quæ enim ille
 fermone proseripsit, hæc ipsi mordicus
 retinent ac operibus rata volunt. Cum
 itaque talibus amicti in publicum pro-
 deunt, tanquam depicti parietes obuiis
 quibusque cernuntur. Quin & pueti
 quandoque circumstant, risuque mutuo
 pictas in vestimentis figuras indice
 monstrant, ac ponè sequentes, ægè
 tandem recedunt, ac ab eis auelli pa-
 tiuntur. Videre est illic leones, pan-
 theras, vrsos, tauros, canes, filuas, fa-
 xa, venantes viros, ac omnia denique
 circa quæ pictorum industria versatur
 naturæ æmula. Necesse videlicet erat,
 vt videtur, eorum nedum parietes ac
 domos picturis exornari, verum etiam
 tunicas, & pallia eis superiniecta.

Si qui autem cum viri, tum fœmi-
 næ exiis, qui diuitiis affluunt, religio-
 siores videntur, collecta ex historia
 Euangelicâ argumenta, textoribus sub-
 ministrant; ipsum inquam Christum
 nostrum cum discipulis omnibus; ac
 miracula, quâ quodque ratione narra-
 tum habetur. Videbis nuptias Galilææ
 & hydrias; Paralyticum, lectum in hu-
 meris gestantem; Cæcum, obliro luto
 curatum: profluuio sanguinis laboran-
 tem fœminam, fimbriam prehenden-
 tem: Peccatricem, ad pedes Iesu acci-
 dentem: Lazarum è sepulchro ad vitam
 redeuntem: dumque hæc faciunt, piè
 se facere, idque indumenti genus, quod
 Deo gratum sit, induere arbitrantur.
 At me quidem si audiant, istis diuen-
 ditis, viuas Dei imagines colant.
 Noli Christum pingere: Satis enim illi
 est, vna illa incorporationis humilitas,
 quam sponte nostri causâ suscepit: quin
 spiritali ratione Verbum incorporeum
 gestans animo, circumfer. Ne in vesti-
 bus Paralyticum habe; sed infirmum
 decumbentem require. Ne mulierem
 sanguinis fluxu laborantem iugiter as-
 pice; sed viduæ afflictæ miserere. Ne
 Peccatricem ad Domini genua pro-
 cumbentem diligentius contuere; sed
 tuorum memoriâ peccatorum contri-
 tus, vberes lacrymas emitte. Ne resur-
 gentem ex mortuis Lazarum pinge: sed
 idoneam tuæ resurrectionis defensionem
 para. Noli Cæcum in veste cir-
 cunferre; sed viuentem cæcum bene-

1 Cor. 7. v. 31.
 1 Tim. 2. v. 9.
 & 10.

Sed & sacra
 communibus
 vestibus intex-
 ta imagines.

ficiis solare. Noli cophinos reliquiarum pingere; sed esurientes pascere. Ne hydrias in vestibus gesta, + quas repleuit in Canâ Galileæ; sed sitienti porum præbe. Hactenus nobis splendida illa ac superba vestis Diuitis profuit: haud verò negligenda sunt sequentia. Luxui namque vestium; ac purpuræ & bysso, splendidi in singulos dies conuiuij delicias adiunxit. Paria siquidem ac eiusdem animi ambo hæc, inutili inanisque vestium ambitione. lasciuivus ornari, ventrique ac gulæ molliùs feruire.

Voluptas itaque ac delicia, virtutis studio repugnant: suntque res, animum addicentis mollitiei ac diffusionis; immodicæque delectationis, ac illiberalis consuetudinis. Et quanquam res vna ac simplex videatur; vt propiùs tamen inspicias ac sigillatim examines, è variâ ac multiplici vitiorum colluue conflata reperietur. Deliciari enim absque magnis facultatibus haud possis. Accumulare autem diuitias citra peccatum, impossibile; nisi alicui (quod valde rarum) largè simul diuitem esse, seduloque iustitiam colere, vt Iob contingat. Ante omnia autem, ei cui lautè delicatèque viuere propositum, domo opus est cultiùs extructâ, s ac tessellulis, lapillisque, & auro sponsarum instar ornatâ: tum etiam ad mutationes temporum annique tempestates benè accommodatâ. Commendatur enim, hyberna quidem calida; aprica illa, ac ad meridianum solem conuerfa: æstiuaverò, ad Septentrionem exporrecta, quò tenues illæ ac frigidulæ ab Arcto spirantes auræ, eam perflare ac permeare commodè valeant. Ad hæc stragulâ multi pretij veste est opus, ad imas integendas fedes ac scamna, lectosque, ac thoros: & ianuas: Omnia siquidem apud eos accuratè vestiuntur, tametsi inanimata, cum interim pauperes miserabiliter vestimenta deficient. Adde vasa argentea atque aurea; expensas graues coëmendis Phasianis auibus, vinoque Phœnicio, quod vites Tyriæ, quamuis carum affatim diuitibus effluunt; omnemque adeò voluptatis atque deliciarum apparatus ab illis ipsis qui vsurpant, accuratè recensendum. Auctior enim in dies voluptas, ac curiosè exquisitior, etiam Indica aromata cibis affundit; magisque iam coquis quàm Medicis, vnguenta-

Voluptas virtuti contraria; ac multiplex malum.

A Διποίτας ὡραμυθῶν. μὴ τοῖς κοφίνοις ζωγραφεῖ τῶν λειψῶν. ἀλλὰ τρέφε τοὺς πεινῶντας. μὴ τὰς ὑδρίας ἐπὶ τῶν ἱματίων βάσαι, ἀς ἐν Κανᾷ Γαλιλαίας ἐπλήρωσεν. ἀλλὰ πόπιζε τὸ διψῶντα. ἐπὶ ταῦτα ἡμᾶς, ὠφέλησε ὁ Ἰωσήφου ἐνδυματῶν πολιοῦτου. οὐ μὲν γὰρ τὰ ἐξῆς περιπέλον. περιεθῆκε γὰρ τῇ πορφύρᾳ καὶ τῇ βύσσῳ, ὅ, τρυφᾶν κατ' ἡμέραν λαμπερῶς. πόλυτος δὲ τῆμας γνῶμης ἀμφοτέρω. ὅ, καὶ τῆ ἀρχήσῃ φιλοτιμία τῶν ἐσθημάτων ἐγκαλωπιζέσθαι, ἐ τῇ γαστρὶ τῇ

B Φάρυγι δουλεύειν ἠδὲ παθῶς.

Τρυφὴ τοίνυ ἐστὶν ὡραμυθῶν πολέμιον φιλαρέτου ζωῆς. βλαχείας δὲ καὶ ἀσχεχίσεως δουλοῦσης. ἀπολαύσεως ἀμέεθου, καὶ αἰδραποδώδεις σωνηθείας. ἐ λεγόμενον μὲν ὁ ὡραμυθῶν ἐν τι φαίνεται. ἐξεταιζόμενον δὲ κατ' ἡμέρας καὶ κατηγερομένονον, ἐκ ποικίλης καὶ πλείονος καὶ πολυκεφάλου κακίας ἐχθὲρ πύσασαν. τρυφὴ γὰρ οὐκ αὐτῷ γήμοιτο, μὴ πολλὰς αὐξήθεισά τῆς ἕλξης. ἕλξης δὲ πλοῦτου σαρδέσαι ἀναμύρητης, ἀμύρητον.

C πλῆν ἐὶ μὴ πινὲ κατ' ὁ σπῆνιον, ὡς τῶν ἰωβ, συμβαίη, καὶ πλουτεῖν δαψιλῶς, καὶ ζῆν κατ' ὁ δίκαιον ἀκριβῶς. δεῖ τοίνυ τῶν τρυφῶντι, ὡραμυθῶν μὲν οἰκίας πολυτελοῦς, ψήφα καὶ λίθοις καὶ χρυσῶ κατ' ἡμέρας νύμφας κεκοσμημένης. ὡραμυθῶν δὲ τῶν ἐξαλλαγῶν τῶν ἁρῶν ὅ, ἐπιαυτῶ ἐπιτηδείως ἐχούσης. ζητεῖται γὰρ θερμὴ, ἀλεινή μὲν ἢ τοῦ χιμῶνος, καὶ τετραμυθῶν ὡραμυθῶν πύσασαν τῆς μεσημβρίας. ἀπαπεσπασμένη δὲ ὡραμυθῶν πύσασαν ἀρκτον θερμὴ, ἵνα λεπταῖς ὡραμυθῶν καὶ ψυχραῖς τῆς αὔρας τῆς βορεινῆς καταπνήται. κατ' ἡμέρας, χρεια πολυτελοῦς ἐσθητός τ' μελλούσης ἀμφιέννυσθαι τὰ βάρβα, τῶν κλίνας, τῶν σβάδας, τῶν θύρας. πόλυτα γὰρ πύσασαν ἐκείνοις ἐπιμελῶς ἐνδύεται καὶ τὰ ἀψυχα, ἐλεεινῶς τῶν πεινήτων ἐνδουμένων. ὡραμυθῶν ἐξῆς τοῦτοις καὶ λόγουσιν τὸν ἐν σκλίσειν ἀργυρον. τὸν χρυσόν. πύσασαν πολυδάπνον ἀργεσίδου τῶν ἐκ Φάσιδος ὀρνίθων. οἴνου ὅ, Φοίνικος, ὃν αἱ ἀμπελοὶ Τύρου πολυτῶ τοῖς πολιοῦτοις καὶ πύσασαν ἀπορρέουσι. πᾶσθμ πύσασαν ἀλλῶ τῆς ἀπολαύσεως πύσασαν ὡραμυθῶν, ἡ αὐτῶν τῶν χρωμάτων ἐστὶν ἐπιμελῶς ὀνομάσαι. αὐξουσα γὰρ κατ' ἡμέραν ἐπὶ ὅ, ὡραμυθῶν ἢ τρυφῆ, ἢ δὴ καὶ τῶν ἐξ Ἰνδικῆς ἐρωμάτων πύσασαν πύσασαν τοῖς ὄψοις. καὶ μάλλον τῶν ἰατρῶν οἱ μυροπῶλαι τοῖς

D μὲν καὶ ψυχραῖς τῆς αὔρας τῆς βορεινῆς καταπνήται. κατ' ἡμέρας, χρεια πολυτελοῦς ἐσθητός τ' μελλούσης ἀμφιέννυσθαι τὰ βάρβα, τῶν κλίνας, τῶν σβάδας, τῶν θύρας. πόλυτα γὰρ πύσασαν ἐκείνοις ἐπιμελῶς ἐνδύεται καὶ τὰ ἀψυχα, ἐλεεινῶς τῶν πεινήτων ἐνδουμένων. ὡραμυθῶν ἐξῆς τοῦτοις καὶ λόγουσιν τὸν ἐν σκλίσειν ἀργυρον. τὸν χρυσόν. πύσασαν πολυδάπνον ἀργεσίδου τῶν ἐκ Φάσιδος ὀρνίθων. οἴνου ὅ, Φοίνικος, ὃν αἱ ἀμπελοὶ Τύρου πολυτῶ τοῖς πολιοῦτοις καὶ πύσασαν ἀπορρέουσι. πᾶσθμ πύσασαν ἀλλῶ τῆς ἀπολαύσεως πύσασαν ὡραμυθῶν, ἡ αὐτῶν τῶν χρωμάτων ἐστὶν ἐπιμελῶς ὀνομάσαι. αὐξουσα γὰρ κατ' ἡμέραν ἐπὶ ὅ, ὡραμυθῶν ἢ τρυφῆ, ἢ δὴ καὶ τῶν ἐξ Ἰνδικῆς ἐρωμάτων πύσασαν πύσασαν τοῖς ὄψοις. καὶ μάλλον τῶν ἰατρῶν οἱ μυροπῶλαι τοῖς

E οἴνου ὅ, Φοίνικος, ὃν αἱ ἀμπελοὶ Τύρου πολυτῶ τοῖς πολιοῦτοις καὶ πύσασαν ἀπορρέουσι. πᾶσθμ πύσασαν ἀλλῶ τῆς ἀπολαύσεως πύσασαν ὡραμυθῶν, ἡ αὐτῶν τῶν χρωμάτων ἐστὶν ἐπιμελῶς ὀνομάσαι. αὐξουσα γὰρ κατ' ἡμέραν ἐπὶ ὅ, ὡραμυθῶν ἢ τρυφῆ, ἢ δὴ καὶ τῶν ἐξ Ἰνδικῆς ἐρωμάτων πύσασαν πύσασαν τοῖς ὄψοις. καὶ μάλλον τῶν ἰατρῶν οἱ μυροπῶλαι τοῖς

μαγείρεσι ὑπηρετοῦσιν. ὅντινέναν ὀνόμασον ὁ δορο- A
 Φορικὸν τῆς τραπεζῆς πλήθος. τραπεζοποιοί· οι-
 νογχοί· παμείας, καὶ τοὺς τούτων ἀφηνουμένους
 μουσικεῖς· μουσικὰς· ὀρχηστρίδας· ἀληθείας· γε-
 λωτοποιοί· κόλαχος· καθαρῶταί, τὸν ἀέλουθον
 τῆς μαπατότητος συρφετόν. ταῦτα ἴνα κτηθῆ, πόσοι
 πένητες ἀδικουῦνται. πόσοι δὲ ὄφθαροι κινδύ-
 λονται. πόσοι δὲ χῆρα δακρύουσι. πόσοι σφοδρὰς
 παρὰ πτόμοι ἐπεύδουσιν πρὸς ἀρχόντων. ἡ δὲ
 τῆν ποιούτων ψυχὴ, ὡσπερ ληθάμου πνὸς ὕδατος B
 γυσαμένη, ἑαυτῆς ἀμνημονεῖ καθάπαξ, πὺς
 ὄσιν, καὶ τίνι σκέλεσται, καὶ ὅτι ποτὲ τῆς συζυ-
 γίας ταύτης λυθήσεται, καὶ πάλιν ἀνακτιδένει
 στωικῆσά τῆς σώματι. ἐλθόντος δὲ χειροῦ τοῦ
 κατήκοντος, καὶ τοῦ ἀποφρακτικῆς παρὰ τῆς
 τῆς πρὸς τὸ σῶμα κοινωνίας ἀποσπῶντος ἀν-
 τῶ, ἀναλογισμὸς εἰσέρχεται τῆν βεβιωμένων,
 καὶ αἰωφελῆς μετὰ μοῖα, κατόπιν γινώσκῃ τῆς
 χρείας. τότε γὰρ οὐκίσι μετὰ μέλεια, ὅταν ὁ
 μεταβουλεύομενος ὄξοισιαν ἔχη τῆς ἐξερθῶ- C
 σεως· αἰαρεθείσης δὲ τῆς ἐνεργείας τοῦ κα-
 τορθοῦ, ἀχρεῖος ἢ λύπη, καὶ μετῆμος ἢ με-
 τῆνωσις.

Πτωχὸς δὲ πὺς ἰὼ ὄνοματι Λάζαρος. οὐ πέν-
 νητα ἀπλάως ἰσχυρὰ φέει ὁ λόγος, τῆς δαπάνης τῆς
 τῆς χρείας τῆν ἀναγκῆων ἐστρημένον· ἀλλὰ γὰρ
 καὶ ἀρρώστια ὀδυνηρὰ σωματικῆν, καὶ διερ-
 ρηκτικὰ τὸ σῶμα, ἀοικον· ἀνέστιον· ἀπερῶπύ-
 πιν· τῆς πύλη τῆς πλοισίου παρὰ σερρῆμιθῶν. D
 καὶ λίαν ἐπιμελῆς τῆς διηγήσῃ τῆς συμφορῆς
 ὅτι τέλει ὀκτραχρῶδεῖ τοῦ πτωχοῦ, ἵνα πύς
 τοῦ μὴ ἐλεοῦντος ζηλιτῶσῃ σκληρότητα. ὁ γὰρ
 πρὸς λιμὸν καὶ νόσον μηδὲν πάχων ἐλεεινὸν ἢ
 συμπαθὲς, θνητὸν ὄσιν ἀλογον, κακῶς εἰς
 οὐδέσῃ μορφωτῆν χῆμα, ψευδόμενον τῆ
 παρὰ πρὸς πύς φύσιν· μάλλον δὲ καὶ αὐτῆν
 τῆν θνητῶν ἀσυμπαθέστερον· εἰ γὰρ χόισιν μὲν
 σφραζομένων, ἐλκύνται πρὸς πῆνα λυπηρῶν
 ἀσθῆσιν οἱ χόισι, καὶ τῆς νεορρῶνται ἀμαπῆ E
 αἰαρεθῆ ὅτι περὶ ἄλλοι· περὶ τῆνται δὲ τοῦ ταίρου
 τὸν φόνον οἱ βοῆς, ἐμπαθεῖ μυκηθῶ πύς ἀλ-
 γῶ σπῆνόντες. ἀγάλα δὲ γρῶν, μῆσ τῆν
 σπῆνόντων ἀεπεσοῦσης θηρῆσιν, ἀεὶ πῆνται
 πύς κατόμυθῶν, καὶ πνὸς οὐδερπῆς κλαγ-
 γῆς τὸν ἀερα πληροῦσιν, τῆς ὀμφυλον ζητοῦσῃ
 καὶ οἰόνουμιν. ἀἰθερποι δὲ, τὸ λογικῆν ζῶον
 καὶ ἡμερῶν, καὶ καθ' ὁμοιότητα Θεοῦ πύς

tij impendio sunt. Quin & mensa fa-
 tellitium numerosum perpende; stru-
 ctiores; pincernas; promos-condos; &
 qui his praeunt, muficos; muficas; fal-
 taticulas; tibicines; ridiculos; gnatho-
 nes; parasitos, turbam vanitatis comi-
 tem atque pedifequam. Hæc vt com-
 parentur, quot pauperes affiendi in-
 iuriâ? quot pugnis cædendi orphani?
 quot lugendum viduis? quot denique
 miserè dilaniantes seipfos, ad restin ac
 laqueum decurrendum habuerint?
 Eiusmodi profectò hominum anima,
 quasi lethæâ quâdam degustatâ aquâ;
 fui prorsus obliuiscitur; quæ & ipsa sit,
 ac cui coniuncta, vtque copula hæc
 quandoque sit soluenda; ipsaque ite-
 rum, recreatum corpus ac rediuiuum
 domicilium habitura. Vbi autem sta-
 tum tempus aduenerit, ac indepreca-
 bili decreto, corporis ac animæ nexu
 dissoluendus erit, prioris vitæ recogiti-
 ratio animum subibit, seraque ac nihil
 profutura pœnitentia. Tunc enim de-
 mum pœnitentia prodest, cùm mutans
 propositum, emendandi facultatem ha-
 bet: sublatâ verò boni operis copiâ ac
 actione, inutilis dolor, ac inanis pœni-
 tudo est.

Erat autem quidam mendicus nomine v. 20.
 Lazarus. Nedum scriptura pauperem
 describit necessario vfu rerum destitu-
 tum, ac penuriâ laborantem; verum
 etiam graui tentum ægritudine, cor-
 pore tabido diffuentique, sinè late ac
 domo, incultum ac horridum, atque
 adianuam diuitis proiectum. Ad sum-
 mam, cum curâ ac tragico fere cotur-
 no pauperis miseriam enarrat, quò ma-
 gis non miserantis duritiem noter at-
 que traducat. Quem enim alterius fam-
 es ac ægritudo commiseratione non
 tangit, fera sanè est rationis expers;
 perperam humanam induit formam,
 ac voluntate fallens naturam; adeoque
 feris ipsis atque belluis, immanior est.
 Siquidem sues iugulatâ sue sensu quo-
 dam doloris afficiuntur, ac circumre-
 cens fusum sanguinem triste murmur
 edunt. Boves, tauri eadem circun-
 stant, miserabili dolorem mugitu defi-
 gnantes. Quin gruum quoque greges,
 cùm vna fortè gregalium in casses in-
 cidit; captam circumuolitant, ac la-
 mentabili quodam clangore comple-
 tes aerem; comitem suam ac gregalem
 requirunt. Hominem verò, animal ra-
 tione præditum ac mansuetum, Dei

Quæ pœnitentia utilis.

Bruta ipsa ac fera congen-
 tum affi-
 ciantur casu
 ac cæde.

que imitatione bonitatem doctum, leuiter aded proximorum acerbi casus grauesque calamitates afficient atque mouebunt?

Iacebat itaque ærumnosus ille ac gratus pauper in magnis doloribus, pedum vsu priuatus: (Alioqui enim pessimum illum atque superbum declinasset; aliumque, pro ianuâ illâ hospitem interfectrice, ac pauperibus occlusâ, locû delegisset:) manibus quoque destitutus, ne palmam quidem ad emendandum valens protendere; sed & vocis ipsa organa obstructa habens, stridulumque ac asperum sonum pectore emittens; omnibus planè membris mutilus captusque; tetri morbi reliquiæ; infirmitatis humanæ miserabile exemplum. Neque tamen miseriarum tantus numerus, elatæ ceruicis hominem ad inspectionem inflexit. Præteribat hominem velut saxum, eo scelere sese obstringens, cui nullum omninò velum aut prætextus esset. Neque enim ad se purgandum, vulgaria illa ac speciosa adducere poterat. Non noram: ignorabam; latuit me mendicus quiritans; quippe qui pro foribus iacens, ingredienti, ac egredienti spectaculo esset, quò superbi hominis damnationem indeprecabilem redderet. Vel saltem micæ de mensâ deciduas cupiebat: at ne quicquam consecutus est: sed, cum ille satietate dirumperetur; fame ipse ac inopiâ tabescebat. Par itaque ac æquum videatur, Chananæam illam Pœnissam, hominum ofori diuiti magistram adhiberi, ea inculcantem quæ scripta sunt: *Etiam catelli, pessime hominum ac superbe, de micis edunt quæ cadunt de mensâ dominorum suorum;* tu autem fratrem tuum atque tribulem neque hoc munere dignatus es? Sed canes quidem curâ alebantur; ac seorsim quidem molossi, seorsim autem venatici, tecto pariter gaudebant ac strato; diligenterque attributos peculiare ministros habebant: cum interim humi neglecta iaceret atque calcaretur Dei imago, quàm manu suâ præstantissimus artifex ac mundi auctor, condidit; vt cui Moyse idoneus ac fide dignus scripor videatur conditi hominis.

Matth. 15. v. 27.

Gen. 2. v. 27.

Quod si hîc loci historia Lazari haberet finem, sicque rerum natura ferret, vt tam diuersâ ac inæquali sorte, humanæ vitæ curriculum definiretur, altâ fanè ac exertâ voce deplangerem,

A ἀγαθότητα παιδολόμῳ, μικρὸν οὕτω φρονήζειν ἢ συγγενῶν ἐν ταῖς ὁδωκῆραις ἢ συμφοραῖν ὡς ἐξάσειν;

Εκεῖτο τοίνυν ὁ πολυώδυνος καὶ βύχρητος πένης, πόδας οὐκ ἔχων ἢ γὰρ αὐτὸν ἀλάττωσα καὶ ὑπερήφανον ἐφυγῆ, ἕτερον τόπον ἐκλεξάμενος ἀπὸ τῆς ξεινοκτόνου πύλης, τῆς κεκλεισμένης τοῖς πένησιν. χεῖρᾶν ἀφῆρημένος, καὶ οὐδὲ παράμυλον ἔχων παρτείνειν εἰς αἰτησίαν, ἐμφραγχεῖς αὐτὰ τὰ ὄργανα τῆς φωνῆς, καὶ τινα βραχίονα καὶ τραχίαν ἢ τῆς γένων ἠχῶν παρτείνεμενος, πᾶσιν ἀπλάως ἠρωτικῆ ἀσκήσεως τοῖς μέλεσιν, νόσου πονηροῦς λείψον, ἐλεεινὸν ὑπόδηγμα τῆς ἀνθρώπινης ἀσθενείας. ἀλλ' ὅμως οὐδὲ ποσὶτος κατάλογος συμφορῶν, ἐκκλίνει παρὸς ὅτι σκεπὴν τὸν ὑψώχονα. πῆρῆι δὲ ὡς λίθον τῆς ἀνθρώπου, ἀποσφάσισον τῆς ἀμύρτην ὅτι τελευτῶν. οὐ γὰρ εἶχε ἐγκλωσόμενος λέγαν ἑαυτὰ τὰ κρινὰ καὶ ὑπερόσσωπα. οὐκ ἔχων. οὐκ ἔδῃν. ἔλαθῆν με ποτνιαῖν ὁ πτωχὸς, ὅς ἐκεῖτο παρὸς τῆς πύλης εἰσιόντος καὶ ἐξιόντος θεάματα, ἵνα ἀποφραγῆται ἐργασίαν τῆς ὑπερήφανου πύλης καταδικῶν. ἐπεθύμει καὶ τῆς ψυχῆς τῆς τραπέζης, καὶ οὐδὲ τούτων ἐτύγχευεν. ἀλλ' ὁ μὲν τῆς πληρομονῆς διερρήγνυτο. ὁ δὲ, ὑπὸ τῆς ἐνδείας ἐτήκετο. καλὸν οὖν ἡ καὶ δίχαμον πύλην Χερουζαὶμ ἐκείνῳ πύλην Φοίνισσῳ διδάσκων ὅτι σκεπὴν τὰ μισοῦμεθα πλοιοῖα, λέγουσιν ἐκείνα τὰ γεγραμμένα. ὅτι, ὡς ἀλάττωσα καὶ ὑπερήφανοι, καὶ τὰ κυρία ἐαθεῖ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τῆς πύλης ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς κυρίας αὐτῆς. σὺ δὲ τῆς ἀδελφόν σου, τὸν ὁμοφυλον, τῆς δωρεᾶς οὐκ ἠξιώσας. ἀλλ' οἱ μὲν κυρίας ὅτι μελῶς ἐπέφοντο, κατ' ἰδίαν οἱ φύλακες. χωρὶς οἱ θηροῦται, καὶ τῆς ἠξιοῦντο καὶ κλίνης. καὶ τραπέζης εἶχον ἀποκεκληρωμένοις καὶ ἀσπυδῶν. ἐρριπῶ δὲ χαρμῆ ἢ τοῦ Θεοῦ εἰκὼν ἀμελουμένη καὶ πατωμένη, ἡ ἰδίᾳ χεῖρ ὁ τῆς ὄλων ἀριστοτέλης καὶ δημιουργὸς διεπλάσαστο. εἰ τῶ Μωϋσῆς ἀξιοῖστος τεκμησιώσας τῆς ἀνθρώπων πύλην ἠρεσιν.

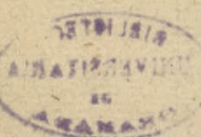
B ἡδῆν. ἔλαθῆν με ποτνιαῖν ὁ πτωχὸς, ὅς ἐκεῖτο παρὸς τῆς πύλης εἰσιόντος καὶ ἐξιόντος θεάματα, ἵνα ἀποφραγῆται ἐργασίαν τῆς ὑπερήφανου πύλης καταδικῶν. ἐπεθύμει καὶ τῆς ψυχῆς τῆς τραπέζης, καὶ οὐδὲ τούτων ἐτύγχευεν. ἀλλ' ὁ μὲν τῆς πληρομονῆς διερρήγνυτο. ὁ δὲ, ὑπὸ τῆς ἐνδείας ἐτήκετο. καλὸν οὖν ἡ καὶ δίχαμον πύλην Χερουζαὶμ ἐκείνῳ πύλην Φοίνισσῳ διδάσκων ὅτι σκεπὴν τὰ μισοῦμεθα πλοιοῖα, λέγουσιν ἐκείνα τὰ γεγραμμένα. ὅτι, ὡς ἀλάττωσα καὶ ὑπερήφανοι, καὶ τὰ κυρία ἐαθεῖ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τῆς πύλης ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς κυρίας αὐτῆς. σὺ δὲ τῆς ἀδελφόν σου, τὸν ὁμοφυλον, τῆς δωρεᾶς οὐκ ἠξιώσας. ἀλλ' οἱ μὲν κυρίας ὅτι μελῶς ἐπέφοντο, κατ' ἰδίαν οἱ φύλακες. χωρὶς οἱ θηροῦται, καὶ τῆς ἠξιοῦντο καὶ κλίνης. καὶ τραπέζης εἶχον ἀποκεκληρωμένοις καὶ ἀσπυδῶν. ἐρριπῶ δὲ χαρμῆ ἢ τοῦ Θεοῦ εἰκὼν ἀμελουμένη καὶ πατωμένη, ἡ ἰδίᾳ χεῖρ ὁ τῆς ὄλων ἀριστοτέλης καὶ δημιουργὸς διεπλάσαστο. εἰ τῶ Μωϋσῆς ἀξιοῖστος τεκμησιώσας τῆς ἀνθρώπων πύλην ἠρεσιν.

C ἡδῆν. ἔλαθῆν με ποτνιαῖν ὁ πτωχὸς, ὅς ἐκεῖτο παρὸς τῆς πύλης εἰσιόντος καὶ ἐξιόντος θεάματα, ἵνα ἀποφραγῆται ἐργασίαν τῆς ὑπερήφανου πύλης καταδικῶν. ἐπεθύμει καὶ τῆς ψυχῆς τῆς τραπέζης, καὶ οὐδὲ τούτων ἐτύγχευεν. ἀλλ' ὁ μὲν τῆς πληρομονῆς διερρήγνυτο. ὁ δὲ, ὑπὸ τῆς ἐνδείας ἐτήκετο. καλὸν οὖν ἡ καὶ δίχαμον πύλην Χερουζαὶμ ἐκείνῳ πύλην Φοίνισσῳ διδάσκων ὅτι σκεπὴν τὰ μισοῦμεθα πλοιοῖα, λέγουσιν ἐκείνα τὰ γεγραμμένα. ὅτι, ὡς ἀλάττωσα καὶ ὑπερήφανοι, καὶ τὰ κυρία ἐαθεῖ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τῆς πύλης ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς κυρίας αὐτῆς. σὺ δὲ τῆς ἀδελφόν σου, τὸν ὁμοφυλον, τῆς δωρεᾶς οὐκ ἠξιώσας. ἀλλ' οἱ μὲν κυρίας ὅτι μελῶς ἐπέφοντο, κατ' ἰδίαν οἱ φύλακες. χωρὶς οἱ θηροῦται, καὶ τῆς ἠξιοῦντο καὶ κλίνης. καὶ τραπέζης εἶχον ἀποκεκληρωμένοις καὶ ἀσπυδῶν. ἐρριπῶ δὲ χαρμῆ ἢ τοῦ Θεοῦ εἰκὼν ἀμελουμένη καὶ πατωμένη, ἡ ἰδίᾳ χεῖρ ὁ τῆς ὄλων ἀριστοτέλης καὶ δημιουργὸς διεπλάσαστο. εἰ τῶ Μωϋσῆς ἀξιοῖστος τεκμησιώσας τῆς ἀνθρώπων πύλην ἠρεσιν.

D ἡδῆν. ἔλαθῆν με ποτνιαῖν ὁ πτωχὸς, ὅς ἐκεῖτο παρὸς τῆς πύλης εἰσιόντος καὶ ἐξιόντος θεάματα, ἵνα ἀποφραγῆται ἐργασίαν τῆς ὑπερήφανου πύλης καταδικῶν. ἐπεθύμει καὶ τῆς ψυχῆς τῆς τραπέζης, καὶ οὐδὲ τούτων ἐτύγχευεν. ἀλλ' ὁ μὲν τῆς πληρομονῆς διερρήγνυτο. ὁ δὲ, ὑπὸ τῆς ἐνδείας ἐτήκετο. καλὸν οὖν ἡ καὶ δίχαμον πύλην Χερουζαὶμ ἐκείνῳ πύλην Φοίνισσῳ διδάσκων ὅτι σκεπὴν τὰ μισοῦμεθα πλοιοῖα, λέγουσιν ἐκείνα τὰ γεγραμμένα. ὅτι, ὡς ἀλάττωσα καὶ ὑπερήφανοι, καὶ τὰ κυρία ἐαθεῖ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τῆς πύλης ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς κυρίας αὐτῆς. σὺ δὲ τῆς ἀδελφόν σου, τὸν ὁμοφυλον, τῆς δωρεᾶς οὐκ ἠξιώσας. ἀλλ' οἱ μὲν κυρίας ὅτι μελῶς ἐπέφοντο, κατ' ἰδίαν οἱ φύλακες. χωρὶς οἱ θηροῦται, καὶ τῆς ἠξιοῦντο καὶ κλίνης. καὶ τραπέζης εἶχον ἀποκεκληρωμένοις καὶ ἀσπυδῶν. ἐρριπῶ δὲ χαρμῆ ἢ τοῦ Θεοῦ εἰκὼν ἀμελουμένη καὶ πατωμένη, ἡ ἰδίᾳ χεῖρ ὁ τῆς ὄλων ἀριστοτέλης καὶ δημιουργὸς διεπλάσαστο. εἰ τῶ Μωϋσῆς ἀξιοῖστος τεκμησιώσας τῆς ἀνθρώπων πύλην ἠρεσιν.

E ἡδῆν. ἔλαθῆν με ποτνιαῖν ὁ πτωχὸς, ὅς ἐκεῖτο παρὸς τῆς πύλης εἰσιόντος καὶ ἐξιόντος θεάματα, ἵνα ἀποφραγῆται ἐργασίαν τῆς ὑπερήφανου πύλης καταδικῶν. ἐπεθύμει καὶ τῆς ψυχῆς τῆς τραπέζης, καὶ οὐδὲ τούτων ἐτύγχευεν. ἀλλ' ὁ μὲν τῆς πληρομονῆς διερρήγνυτο. ὁ δὲ, ὑπὸ τῆς ἐνδείας ἐτήκετο. καλὸν οὖν ἡ καὶ δίχαμον πύλην Χερουζαὶμ ἐκείνῳ πύλην Φοίνισσῳ διδάσκων ὅτι σκεπὴν τὰ μισοῦμεθα πλοιοῖα, λέγουσιν ἐκείνα τὰ γεγραμμένα. ὅτι, ὡς ἀλάττωσα καὶ ὑπερήφανοι, καὶ τὰ κυρία ἐαθεῖ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τῆς πύλης ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς κυρίας αὐτῆς. σὺ δὲ τῆς ἀδελφόν σου, τὸν ὁμοφυλον, τῆς δωρεᾶς οὐκ ἠξιώσας. ἀλλ' οἱ μὲν κυρίας ὅτι μελῶς ἐπέφοντο, κατ' ἰδίαν οἱ φύλακες. χωρὶς οἱ θηροῦται, καὶ τῆς ἠξιοῦντο καὶ κλίνης. καὶ τραπέζης εἶχον ἀποκεκληρωμένοις καὶ ἀσπυδῶν. ἐρριπῶ δὲ χαρμῆ ἢ τοῦ Θεοῦ εἰκὼν ἀμελουμένη καὶ πατωμένη, ἡ ἰδίᾳ χεῖρ ὁ τῆς ὄλων ἀριστοτέλης καὶ δημιουργὸς διεπλάσαστο. εἰ τῶ Μωϋσῆς ἀξιοῖστος τεκμησιώσας τῆς ἀνθρώπων πύλην ἠρεσιν.

Εἰ μὲν οὖν ἐτελεύτησεν μέγρι τούτου ὁ τοῦ Λαζάρου διήγημα, καὶ οὕτως εἶχε τῆς παραγγέλτων ἢ φύσις, ὡς τῆς ἀνωμαλίας τοῦ βίου τούτου πύλην ζῶν ἢ ἡμῶν ὡς ἐξάσειν,

μεγάλας αὐτῶν ἀφ᾽ ἡκείνων χερσὶν ἄλλων φωνάς· ἐφ' οἷς αὖ
 οἱ κτιθέντες ὁμοίως, οὕτως αἰσῶν μὲν τῶν
 ὁμοφύλων ἀφ᾽ ἑαυτῶν· ὅτι δὲ καὶ τὰ λει-
 πόματα παρὰ ἀφ᾽ ἑαυτῶν, ἐν τοῖς πρῶτοις τε-
 νάζας ὁ πένθος, ἐν τοῖς ἀχθούτοις διθύμησον,
 μετὰ τὸ συμπύου οὐ πῶν μακαρίαν ἀπό-
 λαυσιν. διείσθη γὰρ δικαίου κριτοῦ ἀκριβὲς δικα-
 στήριον, ἐν ᾧ τεναρίζει ὁ ἥδυσπαθήσας, καὶ τρυφᾷ
 ὁ μαρτυρῶν· ἐκάτερος δὲ κομίζεται, τὰ παρὰ
 ἀλλήλων ὅτι χρεῖται.

Ἐγρήγοτο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενε-
 ρθῆναι παρὰ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον
 Ἀβραάμ. ὁρῶν τοὺς ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τοῦ δικαίου ἐ-
 πένθος, καὶ τοὺς ὑπερήφανοὺς τὴν μεταστάσεως;
 ἀγγελοὶ γὰρ ἐδδρυφόροισι· γαλιῶν τε καὶ παρὰ
 εἰς αὐτὸν βλέποντες, καὶ τὰ γήματα παρὰ
 δουῶντες, πῶν ἀγαπῶντων αὐτὸν θεράπειαν ἐ-
 αἶσιν. ἐνετέθη δὲ κομιθεῖς τοῖς κόλποις τοῦ
 πατεράρχου· ὁ καὶ ἀπορήσεως ἀφορμὴν
 παρέχῃ τοῖς ἡδῶς τὰ βάλθη τῶν γραφῶν βασμι-
 ζοῦσιν. εἰ γὰρ πᾶς τελευτῶν δικαίος, παρὰ τὸν
 αὐτὸν κομίζοιτο τόπον, πολλὴ τις ἀν' εἶη καὶ
 ἐπ' ἀπειρον αἰαπλωδύρος ὁ κόλπος, εἰ γὰρ
 μέλλοι χρηστικὸς ἔσεσθαι τὸ πλῆθος τῶν οἰών
 πτωχῶν. εἰ δὲ τοῦτο πᾶντελῶς ἀμήχανον· κόλ-
 πος γὰρ κλεισθὲν δὲ δὲρα μὴ καὶ ἕνα δυοῦντος,
 μόλις δὲ δύο παρὰ εἰσέλπει βρέφη· θεωρεῖα τις ἡμᾶς
 ἐκδέχεται, τῆ εἰκόνι τὴν ἀμαρτωλοῦ κόλπου, παρὰ
 νοητῶν πᾶν παρὰ ματαίαν χρεωγῶνδον. τί
 γὰρ ἔστι τὸ λεγόμενον; ὁ Ἀβραάμ, φησὶν, ἀ-
 ποδέχεται τοὺς τὸν ὁπολιτῶντον ζῆσθῶντας βίον.
 εἰπέ τῶν οὖν ὁ θεωρεῖα Λουκᾶ, ὡς παρὰ πα-
 ρόντα γὰρ σε καὶ ὁρῶντον ἀφ᾽ ἑαυτοῦ· ἀφ᾽
 τί πολλῶν ὄντων δικαίων καὶ παρὰ σφύτων τοῦ
 Ἀβραάμ, ταύτῃ τῶν μετὰ ἡλικιῶν πῶν π-
 μῶν ἀπεκλήρωσας· σωπῆσας τὸν Ἐνώχ· τὸν
 Νεφέ, ἐπὶ τίς ἄλλος καὶ τὸν βίον τοῦτοις ἀχθού-
 τος; ἀλλὰ σε τὰχα σιωπῆμι, ἐπὶ ἕξω βάλλει
 τὸ σκῆπτρόν σου· ὅτι γὰρ ὁ Ἀβραάμ παρὰ
 πᾶν Χριστοῦ, καὶ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὗτος ἀνδρῶντων, τὰ
 τὸ τὸ Χριστοῦ ὅτι φωνεῖται ἐδέξατο, ἐπὶ τὸν Τειάδος
 μυστηριον ἰκανῶς ἡμῖν ἐν τῆ σκηνῇ τὸν γέροντος πύ-
 του διετυπώθη, ἡμῖν τοὺς πρὸς ἀγγελοὺς ὡς
 ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ὁδοιπόροις ἐξῆνισε· ἐπὶ ἀπλῶς ἐκ πολ-
 λῶν μυστικῶν ἀμυγμάτων οἰκείος ἀνδρῶντος
 ὅσα γνήματα τὸ Θεοῦ, τὰ χρονοῖς ὑπερῶν
 ἀμφισταμῶν πῶν ἑρῆα, καὶ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ μέσου

quod pari honore conditi, vsque adeo
 in equalibus modis cum tribulibus age-
 remus. Enimvero, cum ea quæ restant
 auditu præclara sint, qui pauper supe-
 rioribus aggemuisti, bono deinceps esto
 animo, eiusdem tecum fortis pauperis
 condiscens beatitudinem. Comperies
 enim iusti Iudicis exactum tribunal, sub
 quo voluptarius ille gemat ac ploret;
 mendicusque, benè ac pulchrè habeat:
 ac condignum vterque præmium ferat.

B Factum est autem ut moreretur men-
 dicus, & portaretur ab Angelis in sinum
 Abrahæ. Vides pauperis ac iusti famu-
 los, eiusque migrationis ministros? Quippe
 Angeli fatellitio cingebant, blandè ac placidè
 in eum intuentes, orisque habitu repositum ei
 linimen ac remissionem præludio monstrabant.
 Porro, deportatus ille, in sinu Patriarchæ
 depositus est: quod quidem iis an-
 sam quæstionis præbet, qui lubentes
 scripturarum profunda scrutantur. Si-
 quidem enim Iustorum quilibet vitæ
 excedens in eum defertur locum, per-
 amplum sanè ac immensis spatiis di-
 stentum sinum hunc oportet esse, ut in
 eo Sanctorum omnis multitudo conti-
 nenda sit. Cum id verò prorsus fieri
 nequeat: (sinus enim quantumvis ca-
 uus & capax, vel vnum ægrè virum;
 infantes, vix duos complectatur:) my-
 stica quædam intelligentia occurrit:
 sensilisque finis imagine, ad sensus
 spiritalis medullam manu ducit. Quid
 enim hîc dicitur? Nimirum suscipere
 Abraham eos, qui benè ac rectè vitam
 instituerunt. Age itaque, diuine Luca,
 (nam velut præsentem te ac ob oculo-
 positum compellabo;) quid causæ,
 ut multis iustis ac Abrahamo antiquio-
 ribus, hunc potissimum honorem se-
 quioris ætatis homini assignaueris, præ-
 teriens Enoch, Noe, ac si qui eos pari-
 bus vitæ studiis secuti sunt? Enimve-
 rò, mentem iam tuam intelligere vi-
 deor; nec abit, ut opinor, extra scopum
 ratiocinatio. Quod enim Abrahamus
 Christo impensius feruerit, eique se
 ille, præ mortalibus aliis, diuinis appa-
 ritionibus reuelauerit, atque in illius
 senis tabernaculo, Trinitatis mysterium
 abundè nobis adumbratum sit, cum
 tres Angelos virorum peregrinorum
 specie, hospitio suscepit; quod denique
 ex mysticis multis ænigmatibus, idem il-
 le, Dei, qui futuris postmodum tem-
 poribus carnem induturus esset, ac me-

Quis ac quâ
 ratione intelli-
 gendus Abra-
 hæ finis.

6

dio humanitatis velo palam cum hominibus esset versaturus, necessarius quodammodo ac familiaris effectus sit; idcirco eius sinum, ceu tranquillum quendam portum, atque ab omni fluctuum agitatione quietum locum, dicit. In Christo enim, nostrum omnium salus est, ac spes expectatioq; futuri saeculi, qui secundum humanam seriem ex carne Abrahami germen prodiit: Atque aded existimo, viri senis honorem & decus in Salvatore referri; qui est iudex ac praemiator virtutis, iustosque blandam illam ac demulcenti voce compellat, ac dicit: *Venite Benedicti Patris mei; possidete paratum vobis regnum.*

Abrahami honor in Christum refertur.

Matth. 25. v. 34.

Factum est autem ut pauper moreretur. Duo quaedam circa pauperem notantur; nempe necessarii commensus penuria; & modestia animi, ac humilis morum compositio. Ne ergo quisquis pauper est, ac pecuniae indigus, pannique obfusus, virtutis sibi vendicet laudem, aut egestatem satis habere ad salutem existimet. Non enim laudem habet qui necessitate est pauper: sed is demum in admiratione est, qui sponte ac animi decreto, modestè fert. Alioqui enim, ut cunque rerum penuriam laborantibus, ut ij pravis moribus sint, ac inemendabiles, coacta paupertas ad multa ac mala facinora, viaticum existit. Sanè verò, si quando ad praesidis tribunal accessi; parietum perfossores omnes, ac plagarios; grassatoresque, & fures, ac ipsos homicidas; inopes, ac ignobiles, sine lare ac sedibus homines, vidi. Vnde constat liquidò, beatum hunc pauperem illum à Scripturâ praedicari, qui è philosophia composito animo, laborem ac ærumnam perfert; fortiterque ac constanter aduersos tolerat casus, ac nihil vel sceleris vel flagitij molitur, ut carni per voluptatem atque delicias gratificetur. Quem ipsum aperitiùs describit Dominus in primâ Beatitude, cum ait: *Beati pauperes spiritu.* Neque igitur omnis pauper iustus; sed is tantum, qui est Lazaro moribus similis: neque diues omnis reprobus; sed qui vitam ita instituit, ut ille Lazaro æqualis; ac qui reipsa, ac quibus eadem illi viuunt, eiusdem vitae testes manifesti existunt. Quid enim admirabili Iobo opulentiùs? Neque tamen cum nimia illa rerum copia ac affluentia, aut à iustitiâ alienum fecit; aut, ut breuiter dicam, à virtute demouit. Contra ve-

Ut paupertas laudabilis.

7

Matth. 5. v. 31.

A Ἐ ἀνθρώπινοῦ τούτου ἀσπαράσματος ἐπαργῶς ὁμιλήσῃς τοῖς ἀνθρώποις. Ἀλλὰ τὸ πῶς ἔκλυον αὐτὸν ὅτι βούλην πῶς λιμῆρα καὶ ἀκλυσον ἀναπαύθητον ἐστὶν τῶν δικαίων φησίν. ἐν χειρὶ γὰρ, πλούτων ἡμῶν ἡ σωτηρία καὶ ἡ ἀπεκδοχὴ ἔμλλοντος αἰῶνος, τὰ ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀβραάμ, καὶ τῆς ἀνθρώπικῆς ἀκλυσίας βλαστήσῃ. καὶ μοι δοκεῖ ἢ καὶ τὸ γέροντα τῶτον τιμῆ, εἰς τὴν σωτηρίαν τὴν ἀναφορὰν ἔχον, τὸν κριτικὸν ὄντα καὶ μιαινοδοτικὸν ὁ δὲ ζῆτης, καὶ τῆς θεοπροφητικῆς φωνῆς ἀποκαλούμενον τοῖς δικαίοις, καὶ λέγοντα.

B δούτε οἱ βούληται ἔσθαι πατρὸς μου. κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν.

Εἰλήμετο δὲ ἀποθανεῖν τὸ πτωχόν. διπλῆ τις ἐστὶν ἢ καὶ τὸ πτωχόν σημασία. ἢ μὲν διηλυθὸς τῶν ἀναγκῶν τὸ ἐνδοξασ. ἢ δὲ τὸ μετειοφορευτικὸν καὶ ἔσθαι τὸ ταπεινότητα. μὴ τοῖνυν ὁ τῶν ὑλῶν ἀπύρως ἔχων, καὶ πενόμενος ἀργυρίου, ἡμφισμέτος δὲ τὸ ἐλεεινὸν ἐφεσφίδα, οἰκειούσῃ τῆς ζῆτης τὸ ἔπαμνον, μηδὲ νομιζέτω ἀρκέσθαι αὐτὸν τὴν ἐνδοξασ πρὸς σωτηρίαν. οὐ γὰρ ὁ κατ' ἀνάγκην πενόμενος ἐπαμνίσθαι. ἀλλ' ὁ τὴν γνώμην αὐταρτέως μετελάζων θαυμάζεται. ἐπεὶ τοῖς ἀπορρομῆσι ἀπλῶς ἔχουσι δὲ τὸ ἔσθαι ἀδυσχερῶς τὸν ἀκατόρθωτον, ἐφόδον γὰρ πολλῶν καὶ πονηρῶν πολυμημάτων ἢ πρὸς ἀνάγκην ἀκτημοσύνη. καὶ πῶς ἐγὼ τοῖς τοιχορῶσι καὶ ἀνδραποδιστῶν ἐπιμύλων λωποδύτας, καὶ κλέπτας,

D καὶ τοῖς ἀνδροφόνοις αἰεὶ, εἰ ποτε πρὸς ἄλλων ἀρχοντικῶν κριτικῶν, πένητας ἐθεασάμην, ἀγνώστοις. ἀοῖκοις. ἀνεστοῖς. ὡς ἐκ τούτου πρὸς ἀδελφόν ἐστὶ, ὅτι μακαρίζει νῦν ἡ γραφὴ τὸ πτωχόν ἐκείνον τὸ φιλοσόφῳ ψυχῇ τοῖς μέγιστοις βασάζοντα. καρτεροῦντα δὲ ἡλικίως πρὸς τὰς πενίας ἔσθαι βίου, καὶ ἐσθὲν κακουργημάτων πονηρῶν, ἵνα τῆς ἀρκῆς ἀρτίστηται τὸ πτωχὸν τὴν ἀπολαύσιν. ὃν ἐσαφέτερον ἀφ' ἀρχῆς ἐν τῶν πρῶτων τῶν μακαρισμῶν ὁ Κύριος λέγων. μακαριοὶ οἱ πτωχοὶ τῶν πλούτων. οὐτε οὖν πᾶς πτωχὸς δίκαιος, ἀλλ' ἐκείνος οἷος ὁ Λαζαρος. οὐτε πᾶς πλούσιος ἀπεγνωσμένος, ἀλλ' ὁ μὲν τοιαύτης ζῆν. ἀπεγνωσμένος, οἷον εἶχεν ὁ τοῦ Λαζάρου σύγχρονος, καὶ τοῦτο οἱ εἶχε τὸ πείρος τοῦ βίου μὲν τῶν πρῶτων πτωχῶν. τί γὰρ τῆς θεοῦ ἰσὺς πλοσιώτερον; ἀλλ' ὁμως ἢ εἰς ἀγὰρ ἀπολεία τὸ ἀνδρα οὐτε τὸ δικαιοσύνης ἡλιποτέλειαν, οὐτε συλλήβδην εἰπεῖν, τὸ ζῆτης ἐξέλειπεν.

E πτωχοὶ τῶν πλούτων. οὐτε οὖν πᾶς πτωχὸς δίκαιος, ἀλλ' ἐκείνος οἷος ὁ Λαζαρος. οὐτε πᾶς πλούσιος ἀπεγνωσμένος, ἀλλ' ὁ μὲν τοιαύτης ζῆν. ἀπεγνωσμένος, οἷον εἶχεν ὁ τοῦ Λαζάρου σύγχρονος, καὶ τοῦτο οἱ εἶχε τὸ πείρος τοῦ βίου μὲν τῶν πρῶτων πτωχῶν. τί γὰρ τῆς θεοῦ ἰσὺς πλοσιώτερον; ἀλλ' ὁμως ἢ εἰς ἀγὰρ ἀπολεία τὸ ἀνδρα οὐτε τὸ δικαιοσύνης ἡλιποτέλειαν, οὐτε συλλήβδην εἰπεῖν, τὸ ζῆτης ἐξέλειπεν.

ἢ Ἰσκαριώτου πεινέτερον ; ὁ δὲ ἀπάνωτο ἰ
 εἰδείας εἰς σωτηρίαν· ἀλλὰ τοῖς ἐνδεκα πένησι
 ἔ φιλοσόφοις σιωδρατιώδης, καὶ αὐτὰς γε τὰ
 Κυρία τὰ δι' ἡμᾶς αὐθαρέτως πτωχεύσαντι,
 κακία παραρτέσως εἰς φιλαργυρίαν πρηνε-
 ρεῖς, σκεῖται καὶ τὸ παροδοῖαν ἐραδιούργησεν.

Ἄξιον δὲ καὶ τὴν ἐκφορὴν ἐκατέρου τῶν τε-
 ρνηκῶτων συμπετῶς δοκιμάσαι. ὁ μὲν γὰρ πτω-
 χὸς κοιμηθεὶς, ἀγγέλους εἶχεν ὄδρουφίους καὶ
 θεραπείας, ἀγγέλους αὐτὸν μὲν καλῆς τ' ἐλ-
 πίδος εἰς τὸ πόπον τ' αἰαπαύσεως· ὁ δὲ ἀπο-
 θανὼν, φησὶν, ἐτάφη. ὁ δὲ ὅτι αὐτῇ χρη-
 σαδαί τῇ λέξει τῇ γραφικῇ, ἰκανῶς ἀφ' ἑ-
 μίας λέξεως ἐρμηνεύουσι τὴν ἀπίμον τῆ
 πλοοῦσι κατὰ λεισι. ὁ γὰρ ἀμφοτέρωδός τελευτῆν,
 ὄντως γὰρ πέται, ἡθόνιος ὡν ὁ σῶμα· γήινος δὲ
 καὶ τὴν ψυχῆ· καὶ ὁ φρεσὶν ἐκείνης ἀξίω-
 μα τῇ συμπαθείᾳ τ' ἑρμῶς πρὸς τὸ ἕλνυ κα-
 παραγῶν, ὁ δὲ ἡρῶν τ' εἰς τὴν ζωῆς καταλι-
 πτόρων ἑπομένημα· λήθη δὲ ἀπίμων καλυπτό-
 μῶνος, καὶ τὸ τῶν βοσημαίων θάνατον τελευ-
 τῆν. τάφος μὲν γὰρ ἔχει ὁ σῶμα· ἄδης δὲ, τὴν
 ψυχῆ· δύο σκευῶν δεσμοτήρια, μεριζόμενα
 τῆς πονηροῦ τὴν πτωχεύειν. καὶ τίς οὐκ αὖ τῆς
 ἀβουλίας τ' ἀθλιον καταμέμνηται ; ἡνίκα μὲν
 ὑπὲρ γῆς ἡμεῶν γαυροῦται· μεγαλαυχόμενον·
 πτόμων ἑσφρονοῦται τῶν συζώντων καὶ
 ὁμοφύλων, ἔ μονοουχὶ μύρμηκας καὶ σφάλκας
 ἀποκαλοῦται ποῖς ἐντυγχάνοντας, κενῶ δὲ
 φρονηματι τ' ὀλιγοχροῖου δόξης ἀφ' ἑρῶν ἡ-
 μῶνον· ἡνίκα δὲ ἀπεσπᾶσθαι τῆς βίου, καὶ ὡς
 μεστῆρας δόδλος ἀφ' ἡρέθη τῶν ἀλλοτείων, ὡν ἔξ
 αἰοίας ἐνόμζεν εἶ) δεσπότης, εἰς ἀπύροπον τ'
 ἑσφροφραείας καταφέρεται ταπεινοτήτα, καὶ
 γεῶς θρηνούσης ὄδυρμοῖς πρὸς βαλλόμενος,
 μετὰ καὶ ἀόνητα τ' πατείαρχῆς ἀποκα-
 λείται, λέγων· [πᾶτερ Ἀβραάμ ἐλέησον με,
 καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάλη τὸ ἀκρον ἑ δα-
 κτύλου αὐτοῦ ἐν ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶ-
 σσῶν μου, ὅτι ὀδυνάμαχον ἐν τῇ φλογὶ τῶν-
 τη.] Ζητῆν ἔλεον, ὃν οὐκ ἔδωκεν, ἡνίκα ἔ δὲ ἐρ-
 γετῆν χροχθεον εἶχεν τ' ἐξοῖα· ἀλζιῶν δὲ αὐ-
 τὰς βοηθὸν καὶ τοῦ πυρὸς ἀφικέας τ' Λάζαρον·
 βύχρῶνος ἀπομυζήσαι ἔ λεπεροῦ τ' δακτύλον
 ὀλιγον νενοπισμῶνον ὕδατι. τοιαῦτα τῶν φιλοσω-
 μαίων ἀβουλίᾳ· τοῦτο τῶν φιλοπλούτων καὶ
 φιληδόνων ὁ τέλος. καὶ παροσῆκει τὸν σιωε-

A rō, quid Iscariote pauperius? Neque
 tamen vel minimum ad salutem ei pro-
 fuit egestas: verum cum Undecim ac
 Philosophis, ipsique adeo Domino, qui
 sponte pauper nostri causā effectus est,
 contubernio iunctus esset, animi pra-
 uitate in auaritiam abreptus, ipsam in-
 de prodicionem molitus est.

B Operæpretium autem erit, utriusque
 elationem defuncti prudenter exami-
 nare. Pauper enim cum obdormisset,
 Angelos ipsos stipantes habuit, ac obse-
 quio fouentes, qui ad locum quietis,
 bonæ spei plenum perducerent. *Mor-
 tuus autem dives,* inquit, *sepultus est.*
 Nihil enim perinde valeat ac conce-
 ptâ vti Scripturæ voce, quâ vnâ infamem
 diuitis exitum abundè explicat.

C Moriens quippe peccator verè sepeli-
 tur, quoniam corpore & animo iuxtà
 terrestriis est; ac naturalem huius digni-
 tatem, coniunctione ac sympathiâ car-
 nis ad fordes fæcesque terrenas deor-
 sum trahit, nullû que vtilitatis suæ mo-
 numentû relinquens, ac ignobili tectus
 obliuione, similem pecudibus mortem
 obit. Nam & corpus, sepulchrum; &
 animam, infernus habet: ac quasi te-
 nebrosi duo carceres, pœnam scelesti
 ac vltionem partiuntur. Quis autem,
 rogo, miserum ac infœlicem stultitiæ
 non incuset? qui quidem, in humanis
 agens, magna spiraret; sese efferret;
 omnes cum ipso versantes ac tribules
 suos despiciatui haberet; ac quosque
 conuenientes tantum non formicas ac
 vermes appellaret; inani fastu, fluxæ-
 que ac fugacis opinione gloriæ dirum-
 peretur: vbi autem ab hoc sæculo auul-
 sus fuit, ac tanquam seruus flagrio,
 aliena, quorum se per humanam de-
 mentiam dominum credidisset, ablata
 amisit, ad parem suæ illi superbix dela-
 bitur humilitatem, anûsque lugentis
 instar lamentans, longo ac inutili ver-
 borum ambitu Patriarcham inuocat,
 dicens: *Pater Abraham, miserere mei.*

D *Emitte Lazarum, ut intingat extremum
 digiti sui in aquam, ut refrigeret lin-
 guam meam, quia crucior in hac flammâ:*
 misericordiam quærens, quam ipse mi-
 nimè impertiuisset, cum ei beneficien-
 di facultas in promptu esset: petensque
 ac flagitans Lazarum aduenire laturum
 suppetias aduersus ignis vim ac flam-
 marum; atque modicò perfusus hu-
 more leprosi digitum, precans, adlam-
 bere. Sic nimirum habet, hominum

Lazari ac diui-
tis elatio.

v. 24.

Addo ex fa-
cto textu.

corporis amantiorum stultitia; sic eorum exitus, qui supra modum diuitiarum ac voluptatū studiosi sunt. Quamobrem sapiens quisque ac futuri prouidus, ceu morbo cauendo comparatum remedium parabolam reputans, misericordiæ ac humanitatis cultu, quibus obtineatur futura vita, similibus malorum periculum vitare habuerit. Dramaticè enim ac certis inductis personis Scriptura admonitionem exposuit, quò per viuas imagines certaque demonstratione benè viuendi legem edocti, sacra monita ac præcepta nunquam aspernemur, tanquã solo terreant sermone, ac inanes intra minas consistant. Nec enim me latet, mortalium plures eiusmodi cogitationibus delinuitos, effrahem sibi licentiam peccandi indulgere. Verùm alia nos omnia locus hic Scripturæ docet; nullã scilicet eius iudicij pœnam indulgentiã leuari, nullã decretum supplicium mitigari clementiã; si modò Patriarchæ vocibus certam fidem adstrui volumus. Cùm enim multis diues virum obsecrasset, isque innumeras illius miserabiles voces audisset, nec lamentis vllis flecti potuit, nec verò à diris eum doloribus liberauit; sed seueriori animo iustè latam sententiam confirmauit, dicens: pro meritis cuique Deum distribuisse; actu quidem, ait, qui vitam agens, aliorum calamitatibus deliciabaris, pœnam peccati in præsentis luis: huic autem, qui miseram ac acerbam, conculcanti-bus omnibus, in carne vitam egit, lætus hic ac iucundus vicissim status ac conditio cessit. Præterea, vastus inquit, ac immensus hiatus, mutuo commercio utrosque prohibet, atque eos qui plectuntur, à bonis honore cumulatim dirimit, quò seorsim utriusque agant, ac distinctè suam quique quã bonorum, quã malorum fortem recipiant. Aliud nihilominus spiritali intellectu subiecta sensibus parabola designare videatur. Non enim profectò, fossam illic aut scrobem, qualis in castris arcendis hostibus fieri solet, ab Angelis reipsã, ductam putauerimus: sed potiùs à Lucã, dum dissidium feiunctionemque eorum adumbrare studet, qui per virtutem, quique secus vitam coluerunt, hancce hiatus similitudinem propositam esse atque Imaginem. Cui nostro sensui, abundè adstipularur Isaias dicens: Numquid non valet manus Domi-

Nullus clementiæ locus in inferno.

v. 16.

Mysticum quid hiatus à Lucã positus.

Isai. 59. v. 1.

A τὸν καὶ παρεμνήθη ἔ μέλλοντος, οἷον φάρμακόν τι παροφθαλμικόν νοσήματος τὴν παροφθαλμίαν ἠησιάζον, φυγεῖν τῆν ὁμοίων κακῶν τὴν πεῖραν. Ὁ συμπατὴρ καὶ φιλανθρώπων, ὡς ἀπὸ τῆς ζωῆς τῆς μελλούσης, ἀσκήσαστα. δραματικῶς γὰρ ἡμῖν ὁ λόγος τὴν νοουσιάν ὅτι παροφθαλμίων ὡρισμένων ἐξέτετο, ἵνα ἐμφύχας καὶ δεικτικῶς παιδιδύοντες τῆς ἀγαθῆς πολιτείας τὸν νόμον, μηδέποτε καταφρονήσωμεν τῆν τῆς γραφῆς παροφθαλμίων, ὡς ἀλλοῦ λόγου μόνον φοβούτων. οὐ μὲν τὴν ἀπειλίαν παροφθαλμίων εἰς πτωχείαν. οἶδα γὰρ ὡς οἱ πολλοὶ τῆν ἀνθρώπων ταῖς ποιαύταις ὑπονοίας δελεάζοντες, ἀκάλυτον ἑαυτοῖς τὸ ἀμάρτυρον τὴν ὀξοσίαν χερσίζονται. πᾶν δὲ ποιαντήιον παροφθαλμίων τῆς παροφθαλμίας γραφῆς διδασκόμεθα, ὡς ὅτι ἐσθὲ γνώμη τις τῆς ἐκεῖ κρίσεως ἐπελαφρωῖ τὴν χύλασιν, ὅτι ἐλατῶν τὴν ὡρισμένων πτωχείαν φιλανθρώπια. εἰ γὰρ δὲ ταῖς φωναῖς τοῦ πατριάρχου τεκμηριώσασιν τὸν λόγον. πολλὰ γὰρ ἱκετευταῖς παροφθαλμίων τοῦ πλοισίου, καὶ μυρίων ἐλεεινῶν ἐπαχέουσας φωνῶν, οὔτε ποῖς ὀδυρμοῖς ἐπεκλάσθη, οὔτε τῆς ὀδυμῆς ἐξείλετο τὸν πικρῶς μασιζόμενον. αὐτηρῶ δὲ τῶν φρονήματι τὴν δικαίαν κρίσιν ἐκύρωσεν, εἰπὼν ὅτι παροφθαλμίων ἐκάστω διεκλήρωσεν ὁ Θεός. καὶ σοὶ μὲν ὅτι τῆς βίου τρυφήσαστα καὶ τῆν ἀλλοτείων συμφορῶν, δίκη τοῦ πλημμελήματος ἐπέτεθη, ἀ πάχεις. τὰς δὲ ἐκεῖ μαρτυρήσαστα καὶ πατηθέντι καὶ πικρῶς ἀναστροφῶν τῆς ἐνθάδε ζωῆς, γλυκεῖα τις καὶ θύφρανονσα ἢ ἐνθάδε ἀπενεμήθη κατὰστασις. παροφθαλμίων δὲ τούτοις, καὶ χάσμα μέγα εἶη φησὶν, ὃ κωλύον ἀλλοῖς τὴν παροφθαλμίων ἀλλήλοισι ὅτι μιξίαν, ἔ διδρῶν τοῖς πτωχοφθαλμίοισι ἀπὸ τῆν πτωχοφθαλμίων, ἵνα ὀφθαλμίων ἀφάγασιν ἀπὸ ἀλλήλων ἀμφοτέροισι, ἀσύγχυτον ἔχοντες τῆν ἀγαθῶν καὶ τῆν κακῶν τὴν ἀπόλαυσιν. οἷμα δὲ τὴν ἀσθητῶν παροφθαλμίων, νοσητῆς εἶη θεοειας ἀνιγμῶ. οὐ γὰρ δὴ πάφρον ὄντως ἐνοήσωμεν ἐκεῖ παροφθαλμίων τῆν ἀγγέλων δόξαστασιν, οἶα παροφθαλμίων ἐν τοῖς στρατοπέδοισι γὰρ τὰ τῆν πολεμίων μεταίχμια. ἀλλὰ τῆν χωρισμὸν ἡμῖν ὁ Δεχθῶς ὑπογράφων, ὃν ἀπὸ ἀλλήλων εἰσὶ κεχωρισμένοι, οἷτε κατὰ ἔρετῶν, καὶ οἷτέρως ζήσαστα, ὑποτέτετο τῆν εἰκόνα ἔ χάσμα τῶν ὀφθαλμίων τῆν δεινοῖαν ἡμῖν τῶν τῶν καὶ Ησαίας, ἔτω πως λέγων. μὴ ἐκ ἰσχύος ἢ

χειρ Κυρίου ἔσωσεν, ἢ ἐβάρυνε ὁ οὐρανὸς ἔφ' ἄ
μὴ ἀκούσας; ἀλλὰ τὰ ἀμάρτηματα ἡμῶν δι-
εσπιναιὰ μέσον ἔ' Θεοῦ.

ni saluos facere? vel grauauit aurem suam
ut non audiat? Verum peccata uestra di-
uidunt inter uos & Deum.

ΤΟΤ ΑΥΤΟΤ ΟΜΙΛΙΑ.

EIVSDEM HOMILIA.

Ἐκ τῆς κ' Λουκᾶν Διαγγελίου, εἰς τὸν Οἰκονό-
μον τῆς ἀδελφίας.

In locum Euangely secundum Lucam, de
Oeconomo iniquitatis.

ΠΟΛΛΑΚΙΣ ὑμῖν εἶπον δε-
λεθέρημος, ὅτι πεπλασμένη τις ἔ-
λευθῆς ἐννοια τοῖς ἀδελφοῖς ἐμ-
πεσοῦσα, πληθύνει τὰ ἀμάρτηματα,
καὶ ἐλαττοῖ τὰ ἀγαθὰ, ἀπὸ ἑκάστος ὀφείλομεν
ὅτι τῆς ἐαυτῶν πολιτείας ἀσκειν. αὐτὴ δὲ ἔστιν,
ὅ νομίζειν ὅτι πᾶντα ὅσα ἐργάζομαι ἐν τῇ χεῖρ
τῆς βίου, ὡς κύριοι κεκτημένα καὶ δεσποτα. καὶ
ταύτης ἐνεκεν τ' ἰσχυρῶς, σφοδρῶς ἰσχυρῶς
αὐτῶν ἀφαιμαχίοντα, καὶ πολεμοῦμεν, καὶ
δικαζόμεθα, καὶ εἰς ἄκρον αὐτῶν ἀσεβήματα
ὡς ἔξαιρέτων κτημάτων. ἢ δὲ ἀλήθεια οὐχ
οὕτως ἔχει· ἀλλὰ καὶ σφοδρὰ ἐναντίως. πᾶν-
τα γὰρ ὧν ἀπελαθόμεν, οὐχ ἡμέτερα· οὔτε
μὲν ἡμεῖς ὡς αὐτῶν καὶ κύριοι τῶν βίων
τούτων ὡς ἡμέτερα οἰκία ἐνακίωμεν· ἀλλ'
ὡς, πῆροικι καὶ ἐπήλυδες, καὶ μεταμάσσει
ἀγρόντα ὅπου οὐ γέλομεν, καὶ ἰώικα οὐ
προσδοκῶμεν. ἀφαιμαχίοντα δὲ τῶν ὄντων,
ὅτι δόξα τῶ Κυρίῳ τ' κτήσεως. δεῖ καὶ
διμετάβολον χεῖρμα ἔστιν ὅ τ' ὀπικῆου ταύ-
της ζωῆς· καὶ ὁ σήμερον ἐνδόξος, αὐριον
ἐλεεινός, οἴκου καὶ βοηθείας ἄξιός· ὁ νῦν δὲ-
πορος καὶ διδωούμενος τῆς ὑλας τοῦ πλού-
του, πένης μὲν μικρὸν, σοδὲ τ' ἀρτον οἰκίαν
ἔχων ὃν προσφέρηται εἰς ζωὴν. καὶ πῦτα
μάλις ὁ Θεὸς ἡμῶν τῶν ἐπιτηδίων ἰσχυρῶς τῶν,
αἰεὶ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ ὡσαύτως ἔχει, καὶ αἰαφαί-
ρετον κεκτημένα ζωὴν, καὶ δόξαν, ἔ δυνάμιν.

M E M I N I sæpenumerò in-
ter fabulandum dixisse,
fictâ quâdam falsâque in-
uadente in mentes homi-
num cogitatione, tum
multiplicari peccata, tum bona opera,
quæ pro sui quisque instituti ratione
exercere debet, retardari: illam nimi-
rum, quâ vniuersâ, si qua in vitæ vsum
habemus, nostro nos iure ac tanquam
dominos possidere putamus. Eâ per-
suasione, magnâ pro illis contentione
litigamus, pugnamus, digladiamur; ac
ceu præcipua quædam ac seposita bona,
ea maximè amamus, ac æstimamus.
Haud verò ita; quin longè secus se res
habet. Nihil enim quicquam eorum
quæ accepimus, nostrum est; at neque
in hanc vitam ac sæculum, vti pleno iu-
re domini ceu in propriam domum in-
ducti sumus; sed quasi inquilini & adue-
næ, exulesque abripimur quò nolumus,
ac quo tempore non expectabamus: cumque
rerum domino visum fuerit, fortunis exuimur. Quocircâ etiam, fa-
cilè quid mutabile mortalis hæc vita;
quique hodie clarus est ac illustris, cras
miserabilis est ac egens ope: qui in præ-
sentiâ opulentiâ est ac diuitiarum copiâ
locuples, postmodû pauper effectus; ne
panem quidem ad vitæ commeatum
domi habet. Hocque maximè Deus
nobis mortalibus præstat, quòd semper
idem ac in eodem sit statu, vitamque
& gloriam ac potentiam inauferebilem
habeat.

Nullius in vi-
tâ rei sumus
domini.

Πότεν οὖν εἰς ταύτην ἦλθον τ' ἐργάζομαι τῆ
λόγου, ἢ ἄρα γνώριμον ἤδη τυγχάνει τοῖς νοεῖ
ἐχρησι καὶ φιλολόγοις. ὁ Λουκᾶς ἡμῖν ἰσχυρῶς
ἀναπλάσσει ἰσχυρῶς ἐργάζομαι, ἐν ἣ τ'
οἰκονόμον τῶν ἀλλοτρίων ἰσχυρῶς φερόμενον
καὶ φιλολόγον, ὅτι ὡς παθητῆς καὶ πολυ-
δωπῆτος, ἠέκουσεν ἰσχυρῶς τ' κυρίου τῶν χεῖρμα-
των καὶ τῶν κτημάτων, ὅτι, δὲ τ' λόγον τ' ἐργάζο-
σεως, ἔ μεταστή· οὐ γὰρ σε τοῖς ἐμοῖς, ὡς ἰδίῳις,

E Quòd autem in sermone hoc exor-
dium venerim, fortè iam intelligentes
ac literati facilè animaduertunt. Ni-
mirum, lecta modò est composita à
Lucâ parabola, in quâ ille, alienorum
dispensatorem, tristem afflictumque de-
scribit, vbi tanquam prodigus ac dissi-
pator, ex bonorum ac rerum domino
audisset, Redde rationem dispensationis
tue, ac quàm citò discede: nec enim,
rebus te meis, perinde ac tuis luxuria-

Luc. 16. v. 12

ri sinam. Est autem hæc, non veræ rei narratio, sed ficta parabola, quæ sermone quodam adumbrato, moralem nos virtutem docet. Itaque noueris quisquis es, rerum tibi alienarum dispensationem esse delegatam, ciecâtâque prorsus ex animo potestatis herilis superbiâ, dispensatoris rationibus obnoxij humilitatem ac reuerentiam fume, dominumque semper expectans, tabulas ac codices rationum sollicitè ac tremore conscribere. Inquilinus enim es, atque ad breue tempus ac transitu vsuram concessam habes. Quod si rebus adeo perspicuis hæres, ex re ipsâ ac experientiâ disce, quæ magistra nihil fallax est.

Scitè nulla esse. 2 probat nostra

2 Prædium possides, eius, vel ex maiorum hæreditate, vel contractu aliquo adeptus dominium: Memoriâ igitur tecum repete, ac enumera, si potes, quot quot id ipsum ante te possederunt: Post deinde animo attendens futurum tempus, tecum reputa, quàm multi post te eius sint futuri domini. Dic verò fodes, cuiusnam eius dominium, aut ad quos illud peculiari quâdam ratione ac singulariter pertinet; ad eosne qui habuerunt, an qui habent, vel qui deinceps sunt habituri? Nam si quis omnes velut è machinâ congregauerit, possessores plures occurrent quàm glebæ. Quin verò, vt expressam lubeas huius vitæ videre imaginem, recordare, si forte accidit, vt aliquando per æstiuum tem-

Pulchrum si- milc.

pus iter agens viridem arborem conspiceris, patulam illam ac altam, latâque aptam umbrâ, vt vel domus impleret vicem. Huius tu delectatus amœnitate subisti umbram, subque eâ, quandiu licuit, commoratus es? Quia verò iterum abire oportebat, destinatum cogitantem locum, alius quispiam viator accessit: ac tu quidem sarcinam sustulisti; ille, deposuit, tuâque omnia statim excepit; stratum, ignem, ramorum umbram, ac aquam præterfluentem; cæpitque ille recubare; tu, tuum prosequi iter. Delectatus est & ille, tumque reliquit tectum: eademque ipsa arbor vnâ die, decem fortè hospitem ad breue tempus diuersorium fuit; ac quæ omnibus vsu patuit, vnus erat veri domini. Haud aliter, vitæ huius facultates ac copix, cum multos delectent ac pascant, dominio tamen ad solum attinent Deum, qui immortalem ac corruptionis expertem possidet vi-

A ἐντεφᾶν αἰέξομαι. τῆτο δὲ ὅστιν, οὐ γηρολόμου πρεφύματος δέξησθαι: ἀλλὰ πλάσις πρεφύματος, ποῖς ἐπεσκιασμένοις τῆν λόγων, ἠθικῶν ἀρετῶν ἐκπαιδύουσα. γνώθι ποίνω ἕκαστος, ὡς ἀλλοτριῶν εἰ δεικνυμένη, ἔ ρίψας ἀπὸ τῆ ψυχῆς σου τὴ ἀυθεντίας πλὴν ἡσθηφάμιαν, ὅ τοῦ ἡσθηφάμιαν καὶ οἰκονόμου αἰάλαβε παπεινὸν ἔ ἀλαβές, αἰετὶ τὴ κύνειον σου ἀγαμῶν, ἔ μτῆ δὲ φλίας συφρέφων τὴ ἀπολογίας ὅ λογιστέσιον. πῆροικος γὰρ εἰ, ὀλιγοχρονίου χροῖσεως καὶ πῆροικῆς λαβῶν συγγῆρσιν. εἰ ἀμφιβάλλεις ὅτι ποῖς γνωμίσις, κατὰματε τὰ γινόμενα, καὶ τῆ ἀψευδεῖ διδασκαλίᾳ τῆ πείρα, παρδύσηπι.

Κέκτησαι χωρίον, ἢ πῶδὰ πατέρων λαβῶν, ἢ ἀπὸ πνος στυαλλάγματος κύνειος χροῖσεως. ἀναλόγησαι οὖν τῆ μνήμη, καὶ ἀπῆριθμησαι πῆρῶτας, εἰ δυνάσαι, ποῖς πρεφύ σου κατεργηκῶτας αὐτό: ὅτι βάλαι δὲ ἔ ταῖ μέλλοντι χροῖνα τὸν νοῦν, καὶ ποῖσι αὐτῆ κυριεύουσι μτῆ σὲ κατεμύουσι. φρεφύσι δὲ μοι, πῆνος ἢ δεασοτεία, καὶ ποῖς κατῆ δὲ ἀρετον ἀφάφρουσα: ποῖς ἐρηκῶσι, ποῖς ἐχρῆσι, ἢ ποῖς μέλλουσι; εἰ γὰρ ποῖς ἐκ μηχαρῆς πῆρῶτας ἀφροῖσην, ὅφρηθησονται πλείους τῆν βῶλων οἱ κεκτημένοι. μάλλον δὲ, εἰ πῶ ἀκριβῶς βούλει κατεδῆν τῆν πῆροικῆς ὅ βίος ἠμῶν, μνημόνῶσι εἰποτε ἄρα χροῖσι ὀδοιποράν, ἔτεασα δένδρον ἀμφιθαλές, ὅτι πολὺ τοῦ πλάσιος καὶ τοῦ μήχρῆς διῆχεν, ἰκανὸν τῆ σκιά οἰκίας πληράσαι χροῖσιαν. τούτω τερφθῆς ἡσθηφάμιαν, καὶ, ἐφῶσι δὲ ἔξω, ἐκείσε κατεμῆνες. ἐπεὶ δὲ ἔδδῆ πάλιν ἀπῆραι, καὶ σου βουλομῶν πλὴν ἀφῆξι, ἔτερος ὀδοιπόρος ἐπέση. ἔ σὺ μὲν ἐφῶροισ πλὴν ἀποσιβῶν. ὅ δὲ πλὴν ἰδῆαν καθῆρει, καὶ πῆρῶτα τὰ σα ἀφῶρον διεδέξατο. πλὴν εἰβάδα. ὅ πῆρ. πλὴν τοῦ δένδρου σκιδῶ. ὅ πῶ φρέφρον ἕδωρ. καὶ ὅ μὲν εἰχετο τῆς κατεκλίσεως: σὺ δὲ, τοῦ πρεφάτου. ἐτέρ-

D φη κακῆνος, εἰπα ἀφῆκεν. καὶ ὅ ἐν δένδρον ὅτι μῆς ἠμέρας ἐχρῆτο πῆρα δέκα ξένων ὀλιγοχρονίου καταγῶμιον. καὶ ὅ πῆρῶτων γηρολόμου, ἐνός ἕν τοῦ ὄντος κυρίου. οὕτωσι δὲ καὶ αἱ πρεφύσις τῆς ἐνταῦθα ἀφῶρογῆς, τερποισι μὲν πολλοῖς καὶ πρεφουσι: τῆς δεασοτείας μόνω τῶ Θεῶ πρεφουσι, τῶ ἀφῶροτον ἔ αἰάλαβρον ἔχοντι πλὴν ζωῶ. εἰτεά-

3

minus sis; sed cum sermonem, tum adio-
 nes, atque aded quoscunque vitæ mo-
 tûs, certâ tibi lege habendi sint. Ac-
 cepisti corpus à Creatore, ex pluribus
 partibus compositum, & quinquefen-
 sibus ad vsfum commoditatemque vi-
 tæ instructum: Atneque ipsi liberi sunt,
 ac sui iuris, sed suis quisque legibus
 adstringitur. Primus in eis 6 audit ocu-
 lus: Contuere naturam, ac ea contem-
 plare, que bene ac honestè videri queât;
 solem, terrarum orbem collustrantem;
 lunam, tristem & obscuram noctis faci-
 eiem illuminantem; stellas cæteras, exi-
 guum, illas quidem neque nobis suffi-
 ciens ex sese lumen præbentes; verùm
 quod decus acceperunt ac speciem,
 eiaculantes. Aspice terram plantis om-
 nigenis herbisque comantem; ac mare,
 æquabilem in planiciem expansum, vbi
 pura tranquillitas strauit ac fixit. In his
 ac huiusmodi visu vtete: reliqua verò
 spectacula quæ ex adspectu noxam ani-
 mo inferunt, fuge ac prætercurre: ti-
 bique ipse, vt ne videas, velum obdu-
 cito. Satiùs enim sensui tenebras indu-
 cere, quàm operibus tenebrarum oc-
 casionem præbere. Idcirco nobis heri
 Dominus Matthæi ore dicebat: *Qui-*

Vniuersi fen-
 sūs legi sebie-
 eti ac ferui.

6
 Quid præce-
 ptum oculo.

Matth. 5. v. 28.
 Matth. 18. v. 8.
 Quid auri.

7

cunq; viderit mulierem ad concupiscen-
dum, iam mæchatus est eam in corde suo:
 præstatq; excindere ipsum, cum ad fœ-
 da ac noxia adspicit. 7 Sed & auris ma-
 lum omnem auditum prohibentia præ-
 cepta audit. Ad sanos enim bonosque
 sermones oportet apertam esse, ac in
 animum, suo ipsam organo velut tū-
 bo conducibilium sermonum sensum
 transmittere. At si quis vitiorum affe-
 cla, pestilensque ac perniciosus propiùs
 accedat, peccati infusus cœnum, fu-
 giendus ille atque vitandus, haud fe-
 cus atque venenosus serpens. Os etiam
 ac lingua castigata sint; vt bona tan-
 tùm & honesta promant; à fœdis verò
 veritisque abstineant; nempe à conui-
 tiis; à calumniis; iniquâ criminatione;
 detractione aduersus fratres; ac blas-
 phemiâ contra Deum: eorumque loco
 proferant, si qua bona, si qua pia, si qua
 bonarum actionum consilium habeant
 ac incentium. Sacri Psaltæ quisque
 hæc vsurpet: *Dixi custodiam vias meas,*
vt non delinquam in linguâ meâ. Et,
Linguis suis dolosè agebant. Ac præterea:
Quid gloriaris in malitiâ, qui potens es
in iniquitate? Totâ die iniustitiam cogi-
tavit lingua tua: sicut nonacula acuta fe-

Psal. 36. v. 8.

Psal. 5. v. 11.

Psal. 11. v. 1.

A κύριος εἶ. ἀλλὰ προσῆκέν σε οἰκονομεῖν ἔργον
 καὶ παρ᾿ αὐτῶν, ἔ πάν τ' ζωῆς σε κίνημα. ἔλαβες
 σῶμα παρὰ τοῦ κτίστητος ἐκ πολλῶν μορίων
 συγκείμενον, ἔ πέντε αἰσθήσεων εἰς τὰ τ' ζωῆς
 χρείας οἰκονομούμενον. εἰσὶ δὲ ἐσθὲ αὐτὰ ἐλά-
 θεσι καὶ αὐτόνομοι. ἀλλ' ἐκάστη δουλὴ νόμων
 ἐστίν. καὶ παρ᾿ αὐτῶν ἀκούει ὀφθαλμός. βλέπε φύ-
 σιν, καὶ θεῶν αἰ βλέπειν καλόν. ἥλιον. πᾶσθμ
 πλὴ οἰκουμένην φωτίζοντα. σελιώων, ὁ σκυ-
 δεσπόν καὶ ζοφῶδες τ' νυκτὸς καὶ τρυφῶντος.
B τοὺς ἄλλοις ἀστέρας, οὐ πολὺ μὴ ἐσθὲ αὐτὰρ κες
 ἡμῖν ὁ πρὸ ἐαυτῶν φῶς χρηρηγῶτας. πλιώ
 ὁ κάλλος ὁ ἔλαχον, ἀπὸ τῶν ἑσθῶν. θεῶν γὰρ
 φυτῶν πᾶσθμ δαπέσι ἔ βοτάνης κομῶσθμ. θά-
 λασθμ ἠπλωμένην ὡς πεδίον ὀμαλές, ὅτθμ
 εἰς καθαράν γαλιώων παγήν. εἰς ταῦτα καὶ
 τὰ ποιᾶτα κατακέχησθμ τῶν ὄσθμ. τὰ δὲ ἄλ-
 λας θῆας, ὅσα ἀπὸ τ' ὄψως πλὴν βλάβω
 ἐπεισάγῃσι τῇ ψυχῇ, φεύγε καὶ παρ᾿ αὐτῶν, καὶ ὅτι-
C πῆθ σαυτῶν κάλυμμα, ἵνα μὴ βλέπη. βέλ-
 πον γὰρ σκῆσθμ πλὴν ἀσθμ, ὅτθμ τῶν ἔργων
 ἔ σκῆσθμ πλὴν αἰπῶν πρὸ ἑσθῶν. εἰς τοῦτο θῆς
 ἔλεγχῃ ἡμῖν ὁ Κύριος εἰς Ματθαίου. πᾶς ὁ
 βλέπων γυνᾶκα παρ᾿ ὀφθαλμοῦ, ἠδὲ ἐμῶ-
 χουσεν αὐτῶ ἐν τῇ καρδίᾳ. ἔ βέλπον ἐκ-
 κόψῃ αὐτὸν, ὅτθμ ἀτακτὰ βλέπη ἔ ὀπιζήμα.
 ἔ ἠ ἀσθὴ παρ᾿ αὐτῶν κωλυτικὰ πᾶσθμ [κα-
 κῆς] ἀκροάσεως. γρη γὰρ αὐτῶν, ὅτθμ μὴ ἀγα-
 θῶν πινῶν ἀκούη ἀναπεπλημένην εἶ, ἔ δι-
D ἐαυτῆς τῇ ψυχῇ παρ᾿ αὐτῶν πέμπειν τῶν συμφερόν-
 των λόγων πλὴν ἀσθμ. εἰ δὲ τίς κακίας ἐπαῖρος
 καὶ λοιμὸς καὶ φθόρος πλησιάσας αὐτῇ, ἐπὸν τλεῖν
 μέλλει τ' ἀμάρτιας τ' βόρβορον, δεῖ φθῆναι αὐτὸν,
 ὡς ἰοσόλον θηρίον. σωφρονοῖτω καὶ ἠ γλώσσα
 μτ' τοῦ σώματος. λαλεῖτω τὰ δίκαια. τῶν δὲ
 ἀπηρηρῶν ἀπεχέσθμ, λοιδοριῶν. συκο-
 φαντιῶν. κατηρείας ἀδίκου. καθαλαλαίας τῆς
 καὶ τῶν ἀδελφῶν. βλασφημίας τῆς παρ᾿
 Θεόν. φηγεσθμ δὲ ὅσα ὄφθμ. ὅσα ὀσεθῆ.
 ὅσα παρ᾿ αὐτῶν ἀγαθῶν ἔχθμ πλὴν συμβουλιῶν.
 καὶ λεγέτω πᾶς ἀνθρώπος τὰ τοῦ ἱεροῦ βάλ-
 του. εἰπα, φυλάξω τὰς ὁδοὺς μου, τοῦ
 μὴ ἀμάρτησθμ ἐν γλώσση μου. καὶ τὸ
 πῆς γλώσσης αὐτῶν ἐδουλοῦσθμ. καὶ τὸ
 πῆ ἐγκαυχᾶς ἐν κακίᾳ ὁ δυνατὸς ἀνομιῶν.
 ὄλλω πλὴν ἡμέραν ἀδικίᾳ ἐργάσασθμ ἠ
 γλώσσα σε. ὡσεὶ ξυρῶν ἠκονημένην ἐποίησας

δύλον. γευέσθω τῆν ὠφελουώτων ὃ φόμα. σω-
 φρωνέτω καὶ ἡ ρίς, μὴ τρυφῶ αἰεὶ ὀσφραμονδῆ,
 μηδὲ μύρων πολυτελῶν ἀτμοῖς διαδέξῃ ὅτι τὴ
 κεφαλῶν ἀνέλευσα. τῆν γὰρ πιούτων καὶ ὁ Ησαΐας
 σφοδρῶς ὅτιν κατήργησ. μεμνήσθω καὶ ἡ χεὶρ
 τῆν ἐπιπολῶν, ἵνα μὴ πῦτων ἀκαλύτως ἀσπι-
 τα. ἐκτεινέσθω πρὸς ἐλεημοσιωῶν. μὴ πρὸς
 ἀρπαγῶν. τηρεῖτω τὰ ἴδια. μὴ σωμαγέτω
 τὰ ἀλλότρια. ἀπιδῶ σωματῶν νοθρῶν καὶ
 κεκακωμένων δι' ἀγαθῆς ὀπισκέψεως. μὴ τῆν
 σφριγῶντων καὶ ταῖς πορνείας αἰεὶ χολαζόν-
 των.

Εδειξεν ἡμῖν ὁ λόγος, ὡς ἔδωκεν ἑαυτῷ οὐ
 δεσπότην ἐσθλῶν, ἀλλ' οἰκονόμου. πῶν γὰρ ὁ νόμοις
 ἡσυχάζον καὶ πρὸς ἀγαθὰ, δούλον ἔ-
 νομοθέτου ὅτιν καὶ ἡσυχάζον. εἰ δὲ τὰ νόμοις ἔ-
 σωμάτως ἡμῶν ὅσα ἐλάβημεν ἔξ ὀσείας, ἀλλὰ δε-
 σποτικῶν βουλήματι πρὸς τὰς ἐνεργείας κανο-
 νισμῶν. τί αὖ εἰποι τις πρὸς τοὺς οἰομῶντες,
 χρυσὸν καὶ ἄργυρον, καὶ γῆς, καὶ τῆν ἄλλων
 αἰθῶντων ἔχον πῶν κτήσιν. ὅσα δὲ ὄν, ἀνδρῶ-
 πε. οὐ δούλος, καὶ τὰ σὰ τοῦ Κυρίου. δού-
 λος γὰρ, ἐλάβημεν περὶ ἑαυτῶν ὅσα ἔχον. γυ-
 μνός γὰρ ἡρῆς εἰς τοῦτο ὃ φῶς. ἔλα-
 βες αὐτῶν ἔχον τὸν νόμον τοῦ Κυρίου σε. ἡ
 κληρονομία πατέρων, ὅτιν οὕτως ὁ Θεὸς
 διατάξατο. γυνεῖς γὰρ τέκνοις, φησὶ, με-
 μοδοὶ σκύλα. ἡ δὲ τὸ γάμου πῶν διπλοῖαν
 κληρονομία. γάμος δὲ καὶ τὰ ἐπ' ἐκεί-
 νῳ πρὸς Θεοῦ διατάσσεται. ἡ δὲ τὸ ἐμ-
 πορίας καὶ γεωργίας καὶ τῆν ἄλλων πρὸς
 φάσεων, Θεοῦ πρὸς ἐκείνα συμπεράσσαν-
 τος.

Ἰδοὺ τοίνυν, εδείχθη ὅτι ἔλαβες τὰ μὴ σὰ.
 ἰδοὺ τοίνυν λοιπὸν, τί σοι ἐπέταξεν, καὶ οἶα
 ἐπ' ἐκείνοις ἀρῆμασι. δὸς τῶν πεινῶντι. ἐν-
 δυσον τὸν γυμνόν. θερμάσον τὸν κεκακω-
 μένον. μὴ πρὸς τὸν ἀπορον, τὸν ἐρριμ-
 μένον ἐν τοῖς περὶ τοῖς. οὐ μὲν σαυτῶ μὴ
 μεμνήσθῃς, μηδὲ φρονήσῃς, πῶς ἀφῆξῃς ὅτιν
 τῆς ὑπερφίας. καὶ τῶν φησὶν, ἐργάση, πι-
 μηθῆση πρὸς τὸ νόμοθετου. αὐτῶ δὲ πρὸς
 κούσης τῆς ἐπιπολῆς, κολαθῆση πικρῶς. τῶ-
 τα ἐγὼ οὐ βλέπω τοῦ ἀπεξοσίου, ὅσα δὲ τῶ
 ζῶντος μετ' ἀντητίας. ἀλλὰ τοῦ ἀποτῶν τῶ
 πῶν καὶ σωμαγῆ πρὸς ἀγαθὰ ἡσυχάζον
 κησὶ μοι ἀνδρῶν βασιλευσῶν ἰου-

Tomus I.

A cisti dolum. Gustet os quæ conducibi-
 lia sunt. Ac naribus quoque ac odo-
 ratui modus adhibeatur, ne voluptati
 deditæ nimium sint, vnguentorum-
 que pretiosorum fragrantēs halitūs
 confectentur. In tales enim Isaias quo-
 que acriter inuehitur. Quin manus quo-
 que meminisse mandatorum debet, ac
 cauere, ne promiscuè qualiacunque
 contrectet. Protendatur ad elemosy-
 nam; non ad rapinam: seruet propria;
 non colligat atque comportet aliena:
 corpora ægra ac malè affecta ad opem
B ferendam attingat; non vegeta ac sem-
 per libidinibus prurientia.

Iam constare existimo vñe nostri qui-
 dem simus domini; sed œconomi tantum
 ac dispensatores. Quicquid enim legi-
 bus ac præceptis adstringitur, seruum
 planè ac obnoxium legislatori nosci-
 tur. Quod si igitur, ne ipsæ quidem
 corporis nostri partes ac membra, libe-
 ra sui que iuris sunt, sed Domini volun-
 tate ad functiones suas diriguntur, quid
 his dicemus, qui sibi persuadent, auri
 se, & argenti, ac agri, cæterarumque
C rerum, nullis obnoxium rationibus ob-
 tinere possessionem? Nihil, ò homo,
 tuum es. Seruus es; tuaque omnia,
 Domini sunt: *Seruus enim, non habet
 peculium liberum.* Quippe nudus in hanc
 lucem prodiisti: quæcunque habes, ex
 Domini tui lege accepisti; siue pater-
 nâ hereditate, quòd ita Deus consti-
 tuerit. *Parentes enim, inquit, filiis spo-
 lia diuident:* siue ex matrimonio diui-
 tias consecutus es: Hoc enim, & quæ
D pertinent ad illud à Deo instituta sunt:
 siue denique ex mercaturâ, aut agri-
 culturâ, vel aliis acquirendi modis,
 faciente Deo ac adiuuante, diues fa-
 ctus es.

Iam itaque probatum est, accepisse
 te non tua: videamus deinceps quid
 præscriptum tibi sit, ac qualis eorum
 administratio esse debeat. Da esurien-
 ti; tege nudum; cura malè affectum;
 ne egenum, ac in triuuiis proiec-
 tum ne-
E glexeris: noli deteipso sollicitus esse,
 quomodò ages in crastinum. Et ita qui-
 dem si feceris, inquit, cohonestabere à
 legislatore: sin verò mandatum trans-
 gressus fueris, grauiter puniere. Hæc
 profectò non mihi videntur eius esse,
 qui suus sibi dominus sit, ac cui libera
 suppetat quiduis agendi potestas: sed
 omninò contra, multitudo præcepto-
 rum hominem arguit valde imperio

Quid naribus

Isai. 3. v. 26 & 24.

Quid manui.

Vt nec nostri, nos sic nec nos- tra quæ accepimus à Deo.

Pro 19 v. 14.

Quid de rebus ac serum vsu præceptum. Matth. 6. v.

34.

B ij

mancipatum, legibusque Dominicis subditum, à quo præscriptæ vitæ ratio quasi debitum aliquod exigatur. Nos verò, quomodo sic stultè amenterque vitam habemus, vt miseros inopesque despiciamus, ac miseris immori patiamur; largosque interim sumptus in rebus vanis ambitiosè ponamus: alamus helluonum adulatorum turbam, ac parasitorum infœlicium agmina indiuiduo comitatu trahamus: rursusque in gladiatores ac feras, alendosque equos, nullâ impensarum ratione habitâ, opes dispergamus: denique in præstigiatores ac mimos aliosque perditissimos homines diuitias consumamus: atque aded stultum quid ac infaniæ prorsus affine faciamus? Vbi enim impensa lucrum inæstimabile ac æternam affert salutem, compressâ manu pecuniam cohibemus, vt ne pauci quidem oboli excidant: vbi autem de sumptibus istiusmodi agitur, quos & peccata comitantur, & pœnæ infinitæ, ac vel ipsum ignis supplicium sequitur, vltro opes effundimus. 10 Largitio ac liberalitas petitionem occupat; totoque aperto ostio, diuitias ad extraneos exire permittimus, Qui sanè non est sensus animusque seruorum expectantium dominum, sed iuuenum helluonum, comeffatorum, luxuriæque ac voluptatibus deditorum.

Quod si, auditor, videre desideras, quàm sollicitè timidèque concredita sibi dispensator prouidus administret, Dauidis mihi explica librum: Eum locum quære, quò vir ille præstitutam exitus sui diem studiosè inquirens, sic ad Deum fatur: *Notum fac mihi, Domine finem meum; & numerum dierum meorum quis est, vt sciam quid desit mihi.* Vides in his verbis tanquam in imagine precantis expressum animum & affectionem, vt sit timidus; vt futurum prouideat; vt iudicium expectet, ac curiosè inquireat præstitutum diem, ne eum abeundi signum, imparatum offendat atque opprimat; vtque recogitans perspicere quærat; quid pro incolatu desit, vt diligentia ac studio quod est officij impleat, priusquam is, qui est abducturus, veniat. Verè namque nostrum cuiusque exitus morsque, œconomi ac dispensatotis speciem præfert, vt sigillatim examinemus, ac quæque componamus; quid moriens patiatur; quidue dispensationis abdicandus

Α ράς, καὶ νόμοις δεσποτικαῖς ὑποδύειων, καὶ τὴν κεχανομισμῶν πολυτελεῖαν ἀπαυτούμενον ὡς χρέος. ἡμεῖς δὲ, πῶς ἀλογίστευτον ἔχοντες τὸν βίον, τοῖς μὲν ἀθλίους καὶ πενορῶτους περιουσίαν ἐντελευτησάντας ταῖς συμφοραῖς. Ἐ δαπνῶμεθα δὲ φιλοτήτως ταῖς μετατότησιν· κελεύων πλῆθος ἀσώτων τρέφοντες, Ἐ φατείας κακῶδαιμόνων πῶρῶσιν ἐπισυρόμενοι· αὐτῶν θηριομαχίαις Ἐ θηρίοις σαρπηδίζοντες τὸν πλοῦτον, καὶ ταῖς ἰπποδρόμοις ἐσθλῶν ὄντων φειδόμενοι· καὶ πάλιν θυμαρτοποιῶν, καὶ μίμοις, καὶ τοῖς ἐξῆς ὀλεθρίοις δαπνῶντες τὴν ὑπορίαν. καὶ περιουσίαν πάροχον κεινόν, καὶ μακρίας ἐκεί. ἔνθα μὲν γὰρ ἡ δαπνὴ φέρει τὸ κέρδος ἀρίθμητον καὶ σωτηρίαν ἀθάνατον, σωτέροισι σφοδρῶς τὸ ἐργάζεσθαι, ὡς μηδὲ ὀλίγοις ὀβολοῖς τῆς χρεῶς ἐκπεσεῖν· ὅπου δὲ ἀμύρτων γίνεται τὸ ἀνάλωμα καὶ μυρίων κολασῶν ἀπὸν· καὶ αὐτῆς γὰρ τῆς ἀφ᾽ ἐπιπορίας, ἀποκάλυψον ῥέομεν. ἡ φιλοψυχία περιουσιάζει τὴν ἀπῆσιν· καὶ πάσας θύρας ἀνοίξαντες, ἀφίεμεν τὸν πλοῦτον πρὸς τοὺς ἔξω χρεῖν. τῆσδε δὲ τὸ φρόνημα, ὅτι ἐστὶ δούλων ἀγαθῶν τὸν κύριον· ἀλλὰ νέων ἀσώτων, κωμαστῶν, ἀκολαστῶν.

Ei δὲ θέλεις, ὁ ἀκροάτης, ἰδεῖν οἰκονόμου φόβον μὲν τὸ σωφρονιστὸς διλαθείας διοικητικῶν τὰ πιστεύοντα, ἀνάπτουσαν τὴν βίβλον τῆς Δαβίδ· ζήτησον ἐκείνοισι τοῖς λόγοις ἔνθα φησὶν πρὸς τὸν Θεὸν ὁ αἴψ, πολυπραγμωνῶν τοῦ ἰδίου τέλους τὴν περιουσίαν· γνώρισόν μοι, Κύριε, τὸ πένθος μου, καὶ τὸν ἄριθμὸν τῶν ἡμερῶν μου τίς ἐστίν, ἵνα γινῶ τί ὑπερὰ ἐγώ. ὁρᾶς ὅπως ὡς ἐν εἰκόνι θεωρεῖται τὰ λόγια ἡ τοῦ Δαβὶδ ἀποστολῆς, ὅτι περιουσίαν ἐστὶ, καὶ περιουσίαν τὸ μέλλον, καὶ ἀγαθῶν τὴν κρίσιν, καὶ τὴν περιουσίαν περιουσιάζεται, ἵνα μὴ [τὸ] ἀποστρέψωσιν αὐτὸν καταλάβῃ τῆς ἐξόδου τὸ σῶμα· καὶ ζητεῖ λογισμῶν καπιδεῖν, τί τὸ τῆς πρῶτης ὑπέρημα, ἵνα απεύσας ἀναπληρώσῃ, ὡς ἐλθεῖν τὸν ἐξάγοντα. ἀληθῶς γὰρ ἐστὶν εἰκὼν οἰκονόμου ἐκάστου ἡμῶν τελευτή, αὐτὸς τὰ κατὰ ἕκαστον ἀλλήλοις ἀπεξετάσωμεν· τί μὲν πάσχει ὁ ἀποθνήσκων· τί δὲ ὑπομένει ὁ τῆς οἰκονομίας ἐκβαλ-

n Dauid spe. ies probi œconomi.

Pfal. 38. v. 5

λόμνος. ὁμοίως γὰρ ὁ τελευτῆς ἄλλοις μεταπα-
 ραδίδωσι τὴν δὲ δίκην, ὡς ὁ οἰκονόμος τὰς
 κλειδας. ἐκεῖνος ἐμβαλλόμενος ἀγροῦ. ὅστις ἔ-
 κείνου πόρτος, ὡς ἐνός χειρίου. παρπατῶν
 ἀναχωρεῖ οἰκονόμος τῆς ἰδίων πόνων. οἷον, ἀμ-
 πέλων, κήπων, οἰκίαν. τί οὖν δοκεῖ σοι καὶ ὁ
 τελευτῆς πάθειν; ὅταν ἐδύρεται τὰ κτήμα-
 τα; ὅταν ἐλεεινὸν παρβλέπει τὴν οἰκίαν, μὲν το-
 σαύτῃ παρπατῆραν ἀπογαγέτωσ αὐτῆς ἀπο-
 σωόμενος, πόρτῳ θησαυρῶν ταμείων; καὶ ὅ-
 ταν ἀφίκηται παρὸς τὸν κληρωθέντα τόπον,
 ἀκροῦν. ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου;
 δεῖξον, ὅπως ἠέκουσας τῆς ἐντολῶν. ὅπως
 διετέθης παρὸς τοὺς ὁμοδούλους, ἢ χρηστῶς καὶ
 φιλανθρώπως, ἢ ποιωαντίον ἐπαρτῶς καὶ τυ-
 ραννικῶς, πάλων, κενδυλίζων, ἀπογεραν τῆς ἐλεη-
 μοσύνης σιτηρέσιον. καὶ μὴ διωκηθῆ ἴλεω κα-
 ταστῆσαι τὸν δεσπότην, ἀγαθὸν δούλον ἑαυτὸν
 δείξας, ὅτι οὐ ἔχει. εἰ δὲ ποιωαντίον, ὅταν
 ἐπιμάστιγες ἀφ' ῥάβδων, ὅσπερ μυλὸν σπυ-
 ρεινός, καὶ πέδα σιδηρῆ. ἀλλὰ πῦρ ἀσβε-
 στον, καὶ σέτος ἀώνιον οὐποτε φωτὶ κατακα-
 ζόμενον, καὶ ὁ βρυγμὸς τῆς ὀδόντων, ὃν σα-
 φάει ἡμῖν ὁ θάλασσαν παρβλέψασεν. εἰ
 μὴ οὖν ὅσπερ οὐκ ἔστιν ὡς ἀλλοτείων
 ἐκβάλλη, καταστρέψουσιν τοῦ κόσμου, καὶ κατ'
 πάσης ἀμαρτίας ἀκώλυτον ἄφες τὴν ἡδ-
 νήν. εἰ δὲ συντελεσθήσεται ταῦτα, καὶ ὅτι

Leg. οἰκ ἐπι
 μακρ:

μακρὸν αὐτῆς ἀπολαύσασθαι, φοβηθῶμεν,
 ἀδελφοί, τὴν ἐντένδε μεταστῆσαι, καὶ ζήσω-
 μεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς προικίας, ὡς ὁ Κύριος
 ἐνετείλατο. μὴ ἀπαρτῶμεν δεσμάτα μὲν
 χρεῶν. ἀλλ' ὀδύσασθαι ἐλάττεροι, καὶ δι-
 πρῆρσιόσασθαι ὅσπερ οὐκ ἐπαρτῶμενοι, ἀκατά-
 γνωστα φέροντες τὰ τῆς τοῦ βίου πολιτείας βί-
 βλία.

Κακὸς οὖν οἰκονόμος τῆς ἐνθάδε ζωῆς ὁ πλού-
 σιος ἐκεῖνος, οὗ ἡ χάρις ἠυφόρησεν. ὅτι τῆ
 δουλείᾳ τῆς καρπῶν, ὅσπερ οὐκ ἀίθερος χριστὸν
 ἐβουλόσατο. ἀλλ' ἀνοίξας γαστρός ὅτι θυμῶν,
 καὶ τοὺς πλατεῖς καὶ ἀχωρήτους τῆς πλεονε-
 ξίας κόλπους, πάντα ἀπεκλήρου τῆ ἑαυτῆς
 ἀπολαύσει, λέγων. κατελά μου τὰς ἀποθή-
 κας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ ἐρωτῶ τῆ
 ψυχῆ μου. ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα.
 αἰαπαίου, φάγε, πίε, ὕφρανον. καὶ μετα-
 ξὺ λαλοῦντος, ὁ ἀπάγων ἐπέστη. ἦλθε φοβερός

A munere. Perinde enim is qui moritur
 aliis administrationem tradit, atque
 oeconomus claves: Hic, agro eiicitur;
 ille, toto mundo tanquam vno quodam
 agro cedere cogitur. Oeconomus, la-
 bores suos, puta, vineas, hortos, do-
 mos, mœstus inuitusque relinquit; illum
 autem qui vitâ fungitur, quomodò pu-
 tas affici? Nonne possessiones deplorat?
 Nonne miserabili adspectu domum
 circumquaque lustrat, à quâ sic adamatâ
 inuitus auellitur, atque à supellestili
 thesaurisque, procul eiicitur: ac ubi ex-
 personabunt voces, cùm peruenit ad
 destinatum locum, *Redde rationem tue
 dispensationis?* ostende quomodo præ-
 ceptis obtemperaueris: vt habueris er-
 go conseruos, num lenis benignusque
 ac clemens, an contrâ sæuius & inhu-
 manus, inque morem tyranni, pugnis
 ac verberibus in eos sæuiens, ac elec-
 mosynæ demenso fraudans? Ac quidem
 vt Dominum propitium potuerit red-
 dere, ac bonum se seruum probare, be-
 nè id habuerit: sin minùs, non illic ei
 parata virgæ ac flagra; non obscurum
 pistrinum; non compedes ferreæ: sed
 ignis inextinguibilis; sed tenebræ per-
 petuæ, nullâque lucis intercapedine
 distinctæ; sed stridor dentium, ipsius
 nobis Euangelij, palam olim designa-
 tus testimonio. Quod si nunquam ter-
 renis hisce bonis tanquam alienis exue-
 re, age sanè, fruiere mundo, totâque
 libertate sensuum omnium adminicu-
 lo voluptati indulge: sin autem hæc
 sunt consummanda, nec nisi pauco
 tempore eorum nobis constabit frui-
 tio; timeamus fratres migrationis illum
 diem, exque Domini præscripto, inco-
 latûs nostri tempore viuamus. Ne pro-
 are alieno vinciti abripiamur; sed libe-
 ri, securâque conscientia, vitæ ratio-
 num libellos nulli obnoxios reprehensi-
 oni ferentes, eò contendamus.

Malus fuit huius vitæ oeconomus
 diues ille, cuius ager fructus vberes
 reddiderat: quippe qui in tantâ illâ
 frugum copia, nihil boni ac humanita-
 tem habentis consilij inierit; sed hiante
 ventris desiderio, latisque ac immensis
 auaritiæ sinibus apertis, suo ipsius vsui
 ac voluptati omnia addixerit, dicens:
*Destruam horrea mea, & maiora exstruam,
 & dicam anima mea: Habes multa bona
 reposita; requiesce, comede, bibe, epulare.*
 Dumque hæc loqueretur, aditit qui
 esset abducturus. Accessit conseruus

Morientis ad
 oeconomi ad-
 pensatione ab-
 dicandi com-
 paratio.

Matth. 13. 42.
 22. v. 13.
 24. v. 51.
 25. v. 30.
 Luc. 13. v. 13

Ideamaliæco.
 nomi.

Luc. 12. v. 18.

terribili specie, qui auulsum à villicatione raperet. Iam verò quid vita voluptaria iuuat? Atque hæc quidem vidè ac graphicè ad nostram scripta sunt admonitionem. Quanta verò vitâ hac horum experientia? Nonne hæc assidue rerum ipsâ exhibitione talia clamat? dum eum quidem, qui meridie firmus est ac valens, ante hesperi ortum, mortuum ostendit: illumq; qui vesperi sanus est ac incolumis, necdum explicato radio matutino extinctum: alium denique inter epulas ac cibos vitâ priuarum? Quis ita stolidus, vt non videat, aliis aliisque modis quotidie nos vitæ huius dispensatione moueri? Enimvero bonus ac fidelis seruus, reique probè administratæ conscientia fretus, ita animo comparatus est, vti olim Paulus. Ille enim cum nec Dominus vrgeret, ad eum anhelabat, ac solui cupiebat, vltroque deprecabatur villicationem, alicubi quidem ita dicens: *Inferlix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Ac rursus: Mihi autem, bonum est dissolui, & esse cum Christo.* Contrà, qui plenus est terrenis cogitationibus, glebisque ac humo verè cognatus, eiusmodi lamentatur anxius de migratione, atque homo ille in parabolâ propositus. *Quid faciam, quia Dominus meus aufert à me dispensationem? Fodere non valeo, mendicare erubescio; Desidis simul atque voluptarij dolor hic ac quærela.* Abiturientis enim fletus ille ac eiulatus, hominem arguit fundo impensius addictum, quique carnis viriosas voluptates deploret. Imbecillitas autem ac fuga laborum, vitæ per inertiam ac desidiam actæ, nota est ac crimen. Nam si operi ac labori assueuisset, à fodiendo nequaquam abhorreret.

Quod si allegoricè de his quæ sub intellectum cadunt, parabolam hanc interpretemur: vbi semel hinc migrauerimus, neque operandi tempus est, neque mendicandi; eoque nemo dicat: *Fodere non valeo.* Vt enim maximè valeas, nemo permiserit. Cultus & obseruatio mandatorum, huius propria vitæ est; fruitio verò futuræ. Quare si hîc nihil es operatus, remanserunt vitæ, ac incassum de fossione sollicitus es. At nec mandicando quicquam profeceris. Huius nobis illustre exemplum traditum est, quinque illud fatuarum

A σκώδουλος, ἀδάσασον ἐκ τῆ οἰκονομίας ἀπαξῶν. Ἐπὶ τῆ δὲ οὐφελος τῆ φιληδόνου βουλή; Ἐταῦτα μὲν ἐμφύτως ἐγράφη εἰς νοητέαυ ἡμῶν. ἢ δὲ πείρα ἔβίου ποταπή; οὐ κατ' ἐκείτω ἡμέραν ταῦτα δι' ἔργων βοᾷ, δεικνύσα ἡμῖν τὴ ἐν μέσῃ ἡμέρα ὑγιαίνοντα, παρ' τῆς ὀπιπολῆς τῆ ἐσπέρου νεκρόν. καὶ τὸν ἐρρωμένον ἐν τῇ ἐσπέρα, πλὴν ἀκτῖνα πλὴν ἐωθινῶν οὐ καταλαμβάνοντα; καὶ ἄλλον μεταξὺ τῆ ἐσπέρας τοῦ ζῆν ἀπολήγοντα; τίς δὲ οὕτως ἡλίθιος, ὡς μὴ στωρᾶν, ὅπως καθ' ἡμέραν ἄλλος ἄλλοτε

B τῆς ἐσπέρας οἰκονομίας ἀποκινούμεθα; ἀλλ' ὁ μὲν ἀγαθὸς ἔπιστὸς οἰκέτης, ἔπεποιθὸς τῇ ἑαυτοῦ δεικνύσῃ, οὕτως ἔχει γνώμης ὡς εἶχε Γαῦλος. ἐκεῖνος γὰρ τοῦ Κυρίου μὴ κατεπίγροντος, ἐσπέρας παρὸς αὐτὸν, καὶ πλὴν ἀγάθισον ἐπόη, ἔπερητεῖτο ἐκείν πλὴν οἰκονομίαν, πῆ μὲν λέγων· ταλαπῶρος ἐγὼ αἰδέσθεος, τίς με ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; καὶ πάλιν· ἐμοὶ δὲ, καλὸν ἀγαλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶ. ὁ δὲ γήινος ὁ φρονίμος καὶ τῶν βῶλων ἀληθῶς στωρῆς, τοιαῦτα οὐδύρεται ἀμηχανῶν ὅτι τῇ μεταστάσει, οἷα εἶπὶ ὁ τῆς παρὰβολῆς ἀνδρῶπος· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται πλὴν οἰκονομίαν, ἀπὸ ἐμοῦ; σκάσσειν οὐκ ἰχύω· ἀπαγεῖν ἀζηλώμα. Ἐργῶ καὶ φιληδόνου ἢ λύπη. ὁ μὲν γὰρ ὅτι τῇ ἀναχωρήσει

D ἀφαιρεῖν, ἐλεγχὸς ἐστὶν τοῦ παρηγορηθέντος τῷ χρεῖω, καὶ τὰς ἐμπροσθῆς τῆς ἀρχῆς ἀπολαύσεως οὐδύρεται. ὁ δὲ ἀδυνατεῖν παρὸς ἔργον, Ἐργῶ βίου καὶ ἀναπεπαιωκότος ἐστὶ κατηγόρημα. εἰ γὰρ εἶχεν παρὸς φιλοπονίαν στωρῆσαν, οὐκ αὖ ἐφοβεῖτο ἔσκάσσειν.

εἰ δὲ ἀλληροεικῶς πλὴν παρὰβολῶν ὅτι ὁ νοητὸν ἐκλαβόμενον, μὲν πλὴν ἐνθένδε μεταστάσιν, οὐτε τοῦ ἐργάζεσθαι, οὐτε τοῦ παρηγορητέων χρεῖος. καὶ ἀπὸ τούτου μηδεὶς λεγέτω· σκάσσειν οὐκ ἰχύω. καὶ γὰρ δυνήτα, οὐδεὶς συγχωρεῖ. ὁ βίος εἶπὶ ἔχει τῶν ἐπιτολῶν πλὴν γεωργίαν· ὁ δὲ μέλλον, πλὴν ἀπολαύσιν. ὡς εἰ μηδὲν εἰργάσω ἐν ταῦτα, ἀπέμεινον αἱ ἀμπελοὶ, καὶ παρὰ τῶν φρονίμων παρὸς τῆς σκαπόμενης· οὐτε δὲ παρηγορητῶν ὡφελήσεως τῆ σαυτὸν. καὶ τούτου σαφὲς ἡμῖν ὑποδείγμα παρὰ δέδοται, ὅ τῶν μωρῶν περηθέντων· αἰτίνας ἀπορία καταστάσῃ ἔ

Bonus œcono-
mus missio-
nem petit, ac
esse cum Do-
minio.

Rom. 7. v. 24.

Phil. 1. v. 23.

v. 3.

Allegorica ex-
positio para-
bolæ.

Totum hîc
comparandum
meritum.

Matth. 25. v. 1.

ελάου, αἰαδῶς ἤτησαν ὡδὲ τῆς φρονίμων· Α
 ὄντων δὲ ἐσθὲν, ἀλλ' ἀπεγράφοντο ἄωρακ-
 τοι· δεικνύτως ἔλθου, ὅτι ἀλλοτεία ἐλάω ἐν τῇ
 προοσία ἔνυμφίου ἐσθὲς κέρχεται· τούτῃσι ἀλ-
 λοτεία κερτρώματι εἰς ἰδίω ἀπόλαυσιν· ἔκα-
 ρος γὰρ ἦ ἰδίω πολιτεία ὡς ἰμάτιον περὶ βέλῃται·
 εἴτε λαμπερὸν καὶ ἥμιον, εἴτε φαῦλον καὶ τὸ
 πωχρῆς ἐφεστίδος ὅμοιον· ἐκ δὲ σαοταὶ δὲ αὐ-
 τὸ ἐσθὲν, οὔτε ἀπαλλάξαι καὶ ἀφαμίνα-
 σαι πρὸς ἕτερον, οὔτε ἐκ δαίμοις ἢ χερίσας
 ἐν ταῖς χειρῶν τὸ κρίσας κελωπίσασαι ἔκασ- Β
 μηθῶα· μὴν δὲ ἔκαστος οἶος ὅτι τὸ ἀληθείας
 ὅστιν, εἴτε πένης ἀγαθῶν, εἴτε πλούσιος· καὶ
 ταῦτα μὴ ὅτι ποσῶν.

Τί δ' αὖ εἴπομεν περὶ τὸ συγχωρήσας
 τῆν χρεῶν, ἡ ἐπενόησεν ὁ οἰκονόμος τὸ ἀδι-
 κίας, ὡς ἀμύθῃα ἑαυτῶν τῆν κελῶν πρὸς
 τοὺς ὁμοδούλους πωραματθυσάμους; οὐ γὰρ
 ὅστιν ὄκλον εἰς ἀληθρίαν ἀκόλουθον μετα-
 σκιδάσασαι τὰν γεραμθῶν· ὁ δὲ μοι πολ-
 λαὶ σκαπταμθῶν πῆρση, ποιούτω τυγχάνει· C
 πῆρτες αἰθροποι ὅσοι τῶν μέλλουσαν ἑαυ-
 τοῖς ἀέσιν πωραματθούδα, ἀλλότεια δι-
 δόντες, ἢ συγχωρῶντες, οἰκείον ποιηζόμεθα
 κέρδος· ἀλλότεια δὲ λέγω, τὰ τοῦ δεσπότη·
 ἐσθὲν γὰρ ὅστιν ἡμέτερον· ἀλλὰ πῆρτα τῆς
 ἐκείνου δεσποτίας κτήματα· ὅτε δὲ οὐ πῆρ
 ἀαδούμους τὸ τελευτῆς καὶ τῆς ἐνθενδε μετα-
 σάσας, ὡποιίας κρυφίση τῆν ἀμύθῃων τὸ
 φορτίον, ἢ χρεωσῆς συγχωρήσας ὀφλήματα, D
 ἢ τοῖς πενομθῶις χορηγῆσας τῶν ὡπορίαν, τὰ
 τοῦ δεσπότη διδούς, φίλους κτῶται πολλοὺς, τοὺς
 μέλλοντας αὐτὰ πωραμθῶν τῶν καὶ κρι-
 τῆ τῶν ἀγαθωσῶν, καὶ ἀφ' ἧς μῆρτυρίας
 ὡπεπίζειν ἀναψύξας καταγῶμον· μῆρτυρες
 δὲ λέγονται οἱ δὲ παθόντες, ὡδὲ τὰ κριτῆ,
 οὐ φωνῆς ὡς ἀγνωσῶτα διδάσκοντες· ἀλλ' ὡς
 τῆς πρὸς ἀδούς πωραξέως τῆς πμωείας τοὺς
 ἀμύθῃωντας ὡγαρομθῆς· ὃν γὰρ ἔσπον τὸ αἶ-
 μα τοῦ Αβελ ἐλέγετο βοῶν πρὸς τὸν Θεόν, E
 ὅμοίως καὶ τὸ ἀγαθὸν ἔργον λεγῆσεται μῆρτυ-
 ρεῖν τὰ κερτρωκόπι ἐν Χειρῶν Ἰησοῦ Κυ-
 εῖω ἡμῶν· ὃ ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῆν ἀγῶ-
 νων· ἀμῶν.

fer, impudenter oleum à sapientibus
 petierunt: nec quicquam tamen sunt
 consecuta, sed re infectâ abierunt.
 Quo docemur, neminem alieno uti
 oleo in aduentu Sponsi: id est, alienis
 meritis, ad suum ipsius commodum ac
 fructum. Quam quisque gessit vitæ ra-
 tionem, ceu vestem induit; siue splen-
 didam illam ac pretiosam, siue vilem
 ac paupertino sagulo similem: nec
 exuere eam fas est, aut aliâ commuta-
 re; nec omninò vel ex dono vel ex
 commodato iudicij tempore ornatum
 mundumque asciscere. Manet quisque
 qualis reuera est, siue bonorum ege-
 nus, siue diues & copiosus. Et hæc qui-
 dem hætenus.

Quid iam dicemus de condonatio-
 ne ac remissione debitorum, quam ini-
 quitatis œconomus commentus est, ut
 solatium aliquod & auxilium in malis
 apud cōseruos sibi cōpararet? Non enim
 fanè proclive, quod ita scriptum est in
 allegoriam vero consonam conuerte-
 re. Dicam tamen quod multa voluenti
 in mentem venit. Omnes nos, quot-
 quot futuram nobis requiem compa-
 rare studemus, alienarum donationem
 ac concessionem rerum, lucrum ac
 quæstum proprium facimus. Appello
 autè aliena, quæ Domini sūt. Nihil enim
 omninò nostrum; sed omnia, illius sunt
 dominio mancipata bona. Cùm quis
 igitur, moriturum fore pensentiscens
 ac migraturum, peccatorum onus be-
 neficentiâ leuare studet, ac vel debi-
 torum sibi nominum gratiam facit, vel
 egentibus largitur, ea donando quæ
 sunt Dnmini, plures sibi amicos con-
 ciliat, qui bonitatis eius ac liberalita-
 tis apud Iudicem testes futuri sint, ac
 testimonio suo refrigerij locum para-
 turi. Porro testes dicuntur beneficio
 affecti, apud iudicem, non vocibus, ut
 tanquam ignarum doceant; sed quòd
 in eos exhibita actio, auctores suos à
 criminum poenâ eximat. Nam quâ ra-
 tione sanguis Abel clamare ad Domi-
 num dictus est, eodem modo opera
 bona ei testimonium perhibere dicen-
 tur, qui meruit ac præclara gessit, in
 Christo Iesu Domino nostro; cui glo-
 ria in sæcula sæculorum: Amen.

Quid bona
 Domini, quor-
 um largitio-
 ne amicos
 conciliamus.

Leg. τὸ γε-
 γεραμθῶν.

Gen. 4 v. 10.

EIVSDEM

Α ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Aduersus Auaritiam, ac alieni improbam cupiditatem.

Κατὰ πλεονεξίας.

Heb. 3. v. 1.

VIRI Christiani; vosque caelestis vocationis participes effecti viri: plebs rusticana, ac quotquot oppidis egressi, vnâ consensione ad hoc festum concurristis: Omnes quippe vos, vno complector vocis præconio: Quisquene vestrum animo curam iniecit, perspexitque ac intellexit, quâ de causâ conuenerimus? ac quare Martyres, cum ædium ornatu cultuque magnifico, tum annuis eiusmodi cætibus honestentur; ac quo potissimum proposito scopo maiores nostri, ista quæ videmus instituerint, iurêque perpetuo eum ritum ad posteros transmiserint? Nonne vel patrum intendenti animum ac sapienti planum id atque perspicuum, pietatis zelo hæc talia nobis constituta esse, solemnesque conuentus, communes quosdam animorum conflari ludos; vt Martyrum cultu ac veneratione, quam illi pro pietate fortitudinem exhibuerunt, imitemur; vtque Doctoribus eâ occasione congregatis aurem præbentes, profuturum aliquid, ac antea hætenusque ignoratum discamus; vel certi nimirum aliquid dogmatis; vel expositionem obscuri, ac ambigui loci scripturæ; vel denique compositum sermonem moribus instituendis? Sedenim vos mihi videmini, omisso virtutis studio, curâque animæ posthabitâ, toti circa mamoniæ sordes, forumque rerum venalium versari; alij quidem ipsi contrahentes; alij alieni intenti inhiantesque, ac rerum venalium contentiosiores æstimatores sciscitantes, quò sua inuicem vilescere faciant ac pretio minuant. Verùm, agite; hoc mihi studium ad Ecclesiam transferte: relinquite auaritiam; illam circumforaneam; illam Mænada: auersamini tanquam turpem meretriculam, multitudini aridentem, alienis ornatam induis, ac coloribus pigmentarij fucatam. Contrâ, amate diuinam illam ac probam pudicamque, decore amictam, vultuque graui ac modesto, sic enim ait Salomon in libro Prouerborum:

Antiqui conuentus in Martyrum honorem ruri, ac ratio instituent

ΑΝΔΡΕΣ Χριστιανοί, ἔ κήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι ἄνδρες. ὑμεῖς ὁ χρεῖκός δημος, καὶ πόνητες ὅσοι τῶν πόλεων ἐκφοιτήσαυτες, πρὸς τὴν προδοσὴν συμφώνως ἐορτήσω σινωδράμετε. ἤνικῶ γὰρ ὑμᾶς πᾶντας πειλαρυβαίῳ κηρύγματι. ἀρὰ ἐκαστος ὑμῶν ἐνεβάλετο τῇ ἀφρονοίᾳ φροντίδα, σινωεῖδεν δὲ ἔ κητενόησεν, ἵνα πῖνος ἡθεοδόμηται; αἰθ' ὅπου δὲ τιμῶνται μῦρτυρες οἰκῶν πειφραδῶν κατασθῶαῖς, καὶ τοῖς ἐπιστοιῖς τούτοις συλλόγῃς, καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν βλέποντες οἱ πατέρες ἡμῶν ἐνομοθέτησαν τὰ ὁράματα, καὶ ἰσχυρὸν ἀφῆσαν τὸν νόμον τοῖς μετέπειτα; ἢ πρὸς ἄλλο τὸ καὶ μικρὸν πυκνώσασθαι τὴν ἀφρονοίαν, ὡς ζήλω ἡμῶν δισεβείας ταῦτα διτυπώθη, καὶ κινᾶ παιδαγωγεία τῶν ψυχῶν αἱ πόνηται σινωοῦνται, ἵνα μῦρτυρες πμῶντες, ὅ τῶν μῦρτύρων ἵνα δισεβείας καρτερὸν μνησώμεθα. ἵνα τοῖς σινωαγῶν τοῖς παιδαγῶαῖς ἵνα πῖνος ἡθεοδόμηται. ἢ ὅπου ματῶν πὴ ζηντὸν, ὅ πρὸς βραχέος ὅκ ἐγνωσῶμεν. ἢ ὅπου ματῶν ἀσφαλείδου, ἢ λύσιν ἀπορευμένης ζηντῶφης, ἢ τίνα λόγον τὴν τῶν ἡτῶν ἐπιδρομῶντα κητεῖσαι; ὑμεῖς δὲ μοι δοχεῖτε τὸ ζηντῶφης ὅστὶ μέλειδου ἀφέντες, καὶ τῆς πρὸς τὴν ψυχὴν σινωδῆς ἐκλαθῶμεν, ὅλλω ἐαυτῶν μετατεθῶμεν τὴν μέλειδου πρὸς τὸν σινωφῶν τὸν μαμωνᾶ, καὶ τὴν ἀρολίδου τῶν πρῶν πρῶν. οἱ μὲν αὖθις σινωαλλάτηντες, οἱ δὲ κητεῖσαι εἰς τὰ ἀλλοτεία, καὶ πῖνος ἐπὶ τοῖς ὁνοῖς φιλονεικῶντας ἰσορῶντες, ὅπως τὰ ἀλλήλων πρῶνίζωσιν. ἀλλὰ μεταῖτε μοι τὸν πόρον ὅπτι τὸ ἐκκλησίαν. κητεῖσαι τὸ φιλαργυρίδου, τὸ ἀζῶρον. τὸ κητεῖσαι. ἀποστῶφῃτε αὐτῶν ὡς ἀκρομον ἐταρίδα, πρῶν γηλωσῶν τὸ πλήθ. τῶς ἀλλοτείας ἕλας κητεῖσαι πρῶν, καὶ τοῖς αἰθῆσι τὸ φαρμακοπῶλου. ἐραδοῖτε ταῦτες τὸ θείας ἔ σωφρονος ἐσαλλῶντες κοσμίως, σινωὸν καὶ ἀμετεῖσαι βλεπούσης. ἔ τως γὰρ Σαλομῶν ἐν τῇ προνομακῇ βίβλω φησίν.

μη ἐγκαταλείψης αὐτήν, καὶ ἀποξέεται σε. ἐξέ-
 εθη αὐτῆς, καὶ τηρήσῃ σε. μὴ πρέλθῃς καταφρο-
 νήσας, μηδὲ τὰ πρὸ ἡμῶν ἐπὶ τῆς τραπεζῆς αὐτῆς
 παρχειλάνα, εἰς τὸ αὐτὰ νομισθῆσθαι ἄτιμα, ἐπὶ
 παρὶ καὶ σοὶ ἐξέσιν τὴν κτήσιν παρποιήσασθαι. ἀλλὰ
 ἐμᾶλλον ἐπιθύμησον, ὅτι οὐ καθήμιθα κέπηλοι,
 ζυγὸν ἢ πρυτανίω φέροντες. ἐν δὲ κέρδος ζη-
 ποδῶμεν, τὸ ἔμαθῃ τοῦ σωτηρίου.

Ανεγνώσθη ἡμῖν ἐκ τῆς παρφύσεων Παύλου
 λόγος πρὸς Φῆσον καὶ Ἀγρίππῳ. Παύλου
 τοῦ πιστοῦ ἀποστόλου, καὶ σοφοῦ διμηγέρου.
 εἶδες πᾶντας, ὧ ἀκροάτης, εἰ τὸ νοῦν ἐπέ-
 ησας, ὅπως ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν οὐ παρδίδωσιν
 ἐκ δόξιας, καὶ τὴν πρὸς Ἀγρίππῳ τραπε-
 πείαν τῆς πρὸ ἡμῶν κερσίας, ὅ ἢ βραχὺ κριτή-
 ριον ἐκμαρῶσαι πρὸς ἀγαθότητα, ὡσπερ θη-
 ρεία πινὰ κατεπαδάων ταῖς ἑλπίδας μεταχρήσειν.
 παρφύσθησιν καὶ σήμερον ἑξαχρῆας, τῆς με-
 γάλων ἡμῶν μυστηρίων τοῦ μονοῦ ἰσοῦς ἰστανό-
 γων τὴν θύραν, εἰς τὸν λίθου, τοῦ ἑσπέρια
 βορῆς τῆς ὀφθαλμῶν κεκτημένου, εἰς τὸν χρο-
 σῆς λυγρίας, ἐφ' ἧς οἱ ἐπὶ τὰ λυγροὶ καὶ τὰ δύο
 τελέχη τῆς ἐλασάν. πολλὰ αἰ ἐξῆς γραφαί,
 πλοῦσιον τὸ ἴσασθαι τὸ ὠφελείας ἔχουσαι, αἷς
 ἐβουλόμην πάσας ἐπελθεῖν, καὶ δεῖξαι ἡμῖν τὸ
 τὸ πνέματικῆς πρηνέως διδιδῶμεν. ἐπεὶ γὰρ
 δὲ με πρὸς τὸ ἐκπῆσιν ἑξ ἡμεῶν ἢ τὸ παρτεράμα
 ἰστανόσας. εἰς ἀλλοῖσι γὰρ πολλὰς κατηρηρίας
 τῆς πλεονεξίας κερῶσασθαι, ἐπὶ μὴ ἐφθῆ-
 μῶν αὐτῆς γυμνάσαι τὴν ματαμότητα, εἰς
 τὴν πρὸδοσιν ἡμέραν τὸν ἔλεγχον τὸ κατη-
 ρηρίας ἰστανόσασθαι. ἀκούσατε οὖν, ἐξ ἡμέ-
 ρε διγνώμονες τὸ ἀληθείας κριτῶν. ἐπὶ μὴτε
 ἀλλοῖσι πῶν, ἀλλὰ τῆ ἑαυτῆς σωτηρία δικαί-
 ζετε, καὶ πάσας ἑσπέρια κατακρινούσας ἡ-
 φοῖς ἐπὶ τὴν ἰστανόσασθαι φέρετε ἕκαστος τῆς
 ἰδίᾳς ψυχῆς, ὡσπερ οἰκίας ἢ πόλεως αὐτῶν
 ἀπαρῶσθαι.

Πλεονεξία πῶν ἐστίν, οὐ μόνον τῶν εἰρη-
 ρίῳ σὺ πῶς ἀλλοῖσι κτήμασιν ἐπιμύναςθαι,
 καὶ βούλεσθαι τοῖς πρὸδοσι τὰ μὴ παρσύν-
 τα σινάππειν. ἀλλὰ θρηκώτερον εἰπεῖν, ὅ
 ἐπὶ πῶν παρφύματος πλεονεξία βού-
 λεσθαι τοῦ ὀφειλομένου καὶ ἐπιβάλλοντος. καὶ
 δὴ τοῦτο ὁ πλημέλημα παρφύματος ἐπαθεν ὁ
 εἰς ἑσπέρια. εἰς ἡμέρας μὲν ὦν, καὶ ἐπὶ τῆς
 καλῆς ζωῆς καὶ τάξεως τεταγμένος. τὴν

A Ne dimittas eam, teque illa mutuo
 complectetur: dilige eam, & custodiet te.
 Noli per contemptum præterire, nec
 quæ tibi in hac mensâ proponimus,
 eò aspernanda putes, quòd ea gratis
 consequi potes. Sed eò gratiora sint
 ac magis expetantur, quòd non sedita-
 mus institorum more cum staterâ &
 trutinâ: lucrumque vnum, auditoris ac
 discipuli salutem quæramus.

LECTA nobis est ex Actis Apostolo-
 rum Pauli ad Festum ac Agrippam,
 oratio: Pauli, inquam, illius & fidelis
 Apostoli, & prudentis oratoris Vidi-
 sti planè, auditor, siquidem animum
 advertisti, ut nec ille veritatem ex me-
 tu prodat; ac obsequium erga Agrip-
 pam fermonis libertate temperans, ¹
 durum tribunal committiget, ac ad le-
 nitatem inflectat: non aliter quàm si
 belluas aliquas, orationis, ut ita dicam,
 contrectatione incantares. Sed & ²
 Zacharias hodiè prophetauit, magno-
 rum nobis vnigeniti sacramentorum

C habentis oculorum iactûs obtutusque,
 aureique candelabri cui lucernæ sep-
 tem ac oliuarum duo stipites imposita
 essent. Multa deinceps decursa sunt
 Scripturæ loca, abundantes utilitatis
 thesauros habentia, lubensque singula
 edifferens, spiritualium vobis nundina-
 rum vbertatem ostendissem. Verùm vi-
 get ut debitum exsoluam externâ die
 facta promissio. Cùm enim multis cœ-
 pissimus auaritiâ ac alieni improbam
 cupiditatem exagitare, nec eius satis
 vanitatem ac stultitiâ licuisset tradu-
 cere, in hanc diem vituperationem eius
 reiecimus. Quamobrem audite, ac æ qui
 veritatis æstimatores ac iudices estote.
 Non enim de alienis, sed de vestrà
 ipsorum salute disceptatis; ac damna-
 torios quosque calculos aduersus ream,
 ab animâ propriâ, tanquam à domo
 vel vrbe illam euicentes, quisque mit-
 titis.

E Auaritia itaque, nedum est insanâ
 argenti aliorumque bonorum cupidi-
 tate ferri, iamque habita ac nostri fa-
 cta iuris, aliis non habitis velle cumu-
 lare: verùm etiam vniversalis loquen-
 do, in re qualibet supra quàm debeat-
 tur, aut sit congruum, cupiditati con-
 cedere. Ac quidem hoc primus pecca-
 cati morbo Diabolus laborauit: quippe
 præclarissimam Archangeli dignitatem
 atque ordinem obtinès, tyrannidem ac

Pio. 4. v. 6.

Act. 25. & 26.

Zach. 3. v. 9

Zach. 4. v. 2

Quid auaritia ac pleone-

Primus diabo-
lus plus habè-
di cupiditate,
ac auaro affe-
ctu peccat.

Leg. παρ.

rebellionem aduersus deitatem molitus est demens, moxque in aërem hunc terræ proximum deturbatus, malus nobis ac vitæ nostræ vicinus effectus est: atque adeo, nec diuinitatem, quam captabat, adeptus est: & honorem Archangeli, quo fulgebat, amisit: serui instar infidi, qui temerariis ausis in latronem paulatim euasit: ac canis illius in Gentilium fabulis, qui & carnem perdidit, nec vmbra apprehendit. **Qui** enim inanem rem ac nesciam comprehendendi?

Tum Adamus

Gen. 3.
Gen. 25. v. 31.
3
Gen. 12. v. 1

Post hunc primus homo vitiosâ voluptate pellectus, cibi vetiti præsumptione, immortalitatem amisit, sicut postea Esau ius primogenituræ: propter lenticulam. Sed & multitudinem hanc linguarum & idiomatum immoderata cupiditas in hanc vitam inuenit. **Qui** enim felicitate nimiam lasciuientes, cum peruium sibi cœlum fore credidissent, ridendam ad eius adscensum turrim in cassum moliti sunt, ij pro sermonis vnâ consensione, diuersi humanum genus eloquij fecerunt: ampliusque aliquid concessis habere quærentes, tum ipsi cohibiti sunt ac coërciti, tum humanæ genti molestiam ex vocum obscurarum auditione, interpretandique laborem reliquerunt.

Exod. 8. 9.
10. 11. 14.

Iam verò Pharaos; quare in tanta sicque varia flagella incurrit? Nonne auarâ ac plus habendi cupiditate, studioque dominandi peregrino populo, qui ad eius nihil Imperium spectaret? Hinc factum est, vt, cum alienos non dimitteret, suos perdidit, quâ strage primogenitorum, quâ maris itinere persecutione abeuntis populi. Omitto enim fluenta sanguinea; ranarum infinitam sobolem; bruchi tetram luem; pustularum ac papularum fœdam eruptionem; quadrupedum necem, cæteramque cladem ac pestem, quâ Ægyptus ob Principis auaritiam improbamque alieni cupiditatem, damnata fuit. **Ali-**

4. Reg. 5. v.
14.
Luc. 4. v. 27.

bi rursus, malâ hoc scabie ac spiffâ leprâ vindicatum didici. Et iuxta mecum hîc recordare, quisquis historiam amas, ac Elisæi præclara facta libenter audis, quemadmodum Naaman ille Syrus, postquam in Iordane lauisset, à leprâ fuerit liberatus: contraque eâ correptus puer Giezi; auarus adulescens nec studiosus; qui spiritalem gratiam gratuitamque doctoris medellam, pretio ventitarat, **Quid** Absalo-

2. Reg. 15.

A νίδα δὲ καὶ ἐπαυράσασιν καὶ τὸ θεότιτος ἐνοήσας ὁ ματαμόφρων. Εἶτα καταβλήθεις, καὶ εἰς τὸ πείλιον τοῦτον ἀέρα καταπεσών, κακὸς γέγωνεν τὸ ἡμετέρας ζωῆς. οὔτε γυνὴ κατέλαβεν, ὃ ἐδίωκεν. πλὴν θεότιτου. καὶ ἀπώλεσεν, ὃ ἐκέκτητο. τὸ ἄρχαγγέλου. δουλὸς ἀπίστος, ταῖς καὶ μικρὸν πύλας εἰς ληστὴν ἐξελθών. κύων τῷ πρὸ Ἑλλήσιν μύθου, καὶ ἔκρῆως φερηθεὶς, καὶ τὸ σκιάς οὐ δραξάμενος. πῶς γὰρ ἀκαταλήπτου πειράματος.

B Μετὰ τοῦτον ὁ φερότος ἀνδρόπρος εἰς ἡδυνάτην δὲ λεασθεὶς, ἀπηγορευμένη βρώσῃ πλὴν ἀθανασίαν ἀπώλεσεν. ὡς Ησαΐδ ὑπερὸν Δαβὶδ " Φακίῳ τὰ φερότοκα. καὶ τὰς Δαβιλέκτους δὲ ταύτας, καὶ τὰς πολλὰς τῆν ἀνδρόπρων φωνὰς, ἔρωσ ἔπλειονος εἰς τὸ βίον εἰσήγαγεν. οἱ γὰρ τῆ ἀνδρόπρικῆ βιθλιώα ὑπερμεζήσονται, βατὸν δὲ ἑαυτοῖς ἔσεσθαι τὸν οὐρανὸν παρεσδοκῆσονται, καὶ πύργον γιλοῖον ὅτι πλὴν ἐκείνου ματαμοποιουῶτες ἀνάσασιν, ἔτσι τοῖς ὁμοφώνοις ἀνδρόπροις, ἔπερογλώσσοις ἐποίησαν. καὶ ὁ πλέον, οὗ εἶχον, ζητωῶτες. αὐτοῖτε στωεχέθησαν, ἔτα ἡγεῖ τὸ ἀνδρόπρων κατέλιπον καμνεῖν ἐν ἀκράσ ἀσημῶν φωνῶν ἔ ἐρμυλειῶν ζητήσῃ.

Vat. & Sir
φακόν.

D Τί δὲ ὁ Φαραώ; πόθεν ταῖς ἀφροφραῖς ἔ ποικίλας πειπέσε μέσθιν; οὐ Δαβὶδ πλεονεξίαν, καὶ ὁ βούλεσθαι κύριος εἶναι ξένου λαοῦ, καὶ μηδαμόθεν τῆ ἐκείνου βασιλεία φερόσηκοντος; καὶ Δαβὶδ τῆτο, τοῖς ἀλλοτείοις σὺν ἀφῆις, τοῖς ἰδίοις ἀπώλεσεν. τοῖς μὲν ἐν πληγῇ τῆν φερότοκῶν. τοῖς δὲ, ἐν τῆ διώξει τῆ καὶ θάλασσαν. ἀφήμι γὰρ ποταμοὺς εἰς ἄμια ρυέντας, καὶ βατράχων ἀπλετον ἡμέσιν, καὶ βρογχοῦ λυμῶν, καὶ φλυκταμῶν ἐξείθησιν, καὶ τῆν τετραπόδων τὸ θάνατον, καὶ πᾶσαν τὴ κακωσιν ἡ Αἴγυπτος κατεδικάσθη Δαβὶδ τὸ πλεονεξίαν ἔ ἀρχοντος. ἀλλαχού πάλιν τέλος τὸ ἀμύρητας κατέμαθον, λέπεσαν ἀδρόπον τὰ πλεονέκτη πειχθησῶν. καὶ μσι πτωδθρημνημένωσιν, εἰ τις φιλοφῶν, καὶ τῆν κατορθωμάτων Ἐλισαίου φιλήσος, ὅπως μὲν ὁ Σύρος Νεαμῶν ἐκαθαρίσθη τὸ λέπερας ἐν τῷ Ιορδάνῃ λουσαμένος. ὅπως δὲ μετῆλθεν ὁ πάθος εἰς Γιεζῆ τὸ παιδάριον, νεαῖσθεν πλεονέκτην ἔ ἀφιλόσοφον, πνθυμαπτικὸν πωλήσῶντα χάρισμα, ἔ πλὴν ἀμιαθον ἰατρείαν ἔ διδασκάλου. πόθεν ὁ Ἀβεσ-

E

σαλώμ, παθροῦς ἐγγύετο, ὁ δὲ πατρὸς πα-
 τὴρ φλεγμῶν καὶ θρασυῦς νεφελικός; οὐκ ἀπὸ
 κηροῦ ζητήσας πλὴν κληρονομίαν τῆ βασιλείας,
 ἔπιπτηδύσας δὲ τοῖς ἀλλοτρίοις, ὡς ἀρπαξί;
 τὸν Ιουδαῖον δὲ πάλιν, τί τοῦ καταλόγου τῆ
 μαθητῶν ἐξέβαλεν· ἐποίησεν δὲ παροδῶν
 ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς; οὐκ ὁ γαζοφυλάκιον παροδῶν
 ῥαδουρρῶν ἔμενον· εἶτα ἢ κτήσις τῆς ἀπί-
 μου πῆμης; Αναρίαν καὶ Σάπφειραν ἀφ᾽
 ἧς παραδοδοῖν τῆς ἀποστολῶν αἰ παρ᾽ ἑαίς;
 οὐκ, ἔπειθ' ἡ τῆς ἰδίων ἐγγύετο κλέσται, καὶ
 τῆς οἰκείων ἀναθημάτων ἱερῶν; ἔπιλεί-
 ψι με τὰ καὶ ἡ ἡμέρα τοῖς τῆς πλεονε-
 ξίας ἑσπερῶν ἀπὸ θρονοῦ ἔμενον. ἀφέντες δὲ
 πλὴν παλαμῶν ἰσοείδων, τῆ πείραν ὄξετάσων
 πλὴν παροδῶν καὶ παρ᾽ ἑαίς· οἷοι δὲν θηρίων
 πλὴν πλεονεξίας, καὶ ὧν ἀνὰ λαβήται δυσ-
 πάλλακτον· ἀκμάζον ἀεὶ καὶ οὐ μύρανοῦ ἔμενον·
 συγγρηγόσων δὲ τοῖς ἀλοδοῖς, καὶ εἰς τέλος
 σπυρίων.

Ὁ λάγνος καὶ σαμῆτων ἐραστής, καὶ ἔπι πολ-
 λὸν πᾶσι ἔπιθυμίας λυαση, ἢ αὐτὸς εἰς
 παροδῶν ἡλικίαν ἐλθῶν, ἢ ὁ ποιοῦ ἔμενον
 εἰσρακῶς παλαμῶν, ἔπειθ' αὐτὸς ἀποβαλὼν,
 εἰσιν ὄξεταί τῆς νόσου. ὁ γαζοφυλάκιον ἀνα-
 χρωεὶ καὶ αὐτὸς τῆς φιληδοῦς ἢ τοῦ κέρου
 πληρῶσθης, ἢ τῆς περὶ τῶν μείων
 ἀσθενησῶν, καὶ παυσῶν πλὴν ἔπιτε-
 ταμῶν ὄξεταί. ὁ φιλόδοξος πολλὰς ἐγκομ-
 πάσας παροδῶν, τοῦ φανητῶν ἀπολή-
 γει. ἢ δὲ τῆς πλεονεξίας νόσος, κακὸν ἔστι
 δυσπαλλάκτον. καὶ ἄσπερ ὁ κίανος οὐκ, ὁ
 ἀθαλὲς φυτὸν καὶ ἀειφυλλον, ἔπειθ' ὁ παρο-
 πεφυκῶν τῆς δένδρων ἀνέρπων, ἰσχυρῶς
 παροδῶν τοῖς ξύλοις ὧν ἀνὰ δρᾶξί-
 ται· καὶ οὔτε πεπονητῶν οὔτε ξηραν-
 ῶντων ἀναχρωεὶ, εἰ μὴ τις αὐτὸ σιδή-
 ρω κατὰ τῶν δρᾶκτονος ἀφ᾽ ἑαίς τοῖς ἐλιγ-
 μοῖς· οὕτως οὐκ εἰς τοῦ πλοῦτος ἐλθῶν
 παροδῶν, εἶτε νεφελῶν τοῦ σώματος,
 εἶτε καὶ παροδῶν τῆς ἐξουσίας, εἰ μὴ τις κεφα-
 λῶν λογισμὸς ἐπελθῶν, ὡς μάλα καὶ ἀφ᾽ ἑαίς
 πλὴν νόσον.

Τοῖς οἰκείοις ὁ πλεονέκτης ἔστι ἀνδρῶν· οἰ-
 κείων βαρεῖς· φίλοις ἀχρηστῶν· ξένοις δυ-
 σπέντευκτος· γείτοσι ὀχληρῶν· γυναικί μαθη-
 ρῶν σπυρίων· παίδων φιδωλῶν ἔπειθ' ἀμυρολογῶν

nem, mitissimi patris ferocem auda-
 cemque filium, ad parricidium ade-
 git? Nonne intempestiva successione
 regiae, alienaque inuadendi ac diri-
 piendi cupiditas? Quid Iudam e cata-
 I Joan. 13. v 18.
 logo Discipulorum expunxit, exque
 Apostolo proditorem fecit? Nonne
 eum gazophylacij infida administratio,
 tum pretium infame, & denariorum
 aliquot propudiosum auctoramentum?
 Anania denique & Sapphira tristis vn-
 Act 5. v. 1.
 de & tragicus in Actis Apostolorum
 exitus? Nonne quia suarum se furto
 rerum, ac propriorum denariorum fa-
 crilegio contaminassent? Deficiet me-
 dies, si ministros & mancipia auaritia
 dinumerare pergam. Missa itaque ve-
 teri historia, quotidianam vitae experi-
 entiam interrogemus, cuiusmodi fe-
 ra sit auaritia, ac quam agra, quos se-
 mel prahenderit, elabi sinat; vt vege-
 ta semper atque valida, nunquam de-
 biliteretur ac deficiat; sed cum iis, quos
 C sibi subiecerit, confenescat atque pe-
 rennet.

Libidinosus ac corporum amator, Vicia reliqua
 tametsi longo insanierit tempore vo-
 luptatum ostro percitus, vbi tamen vel
 ipse seniles attigit annos, vel quam de-
 periit, exoletam ac floris extincti vi-
 det, remissionem tandem finemque
 morbi inuenit. Gulosus, & ipse a ven-
 tris voluptatibus recedit, siue quando
 iam cum fatietas cepit, siue cum sto-
 machus, ac partes illae, quibus vis ac
 D munus concoquendi incumbit, imbec-
 cilliores factae, hiantem illam appeten-
 tiam fedarunt. Ambitiosus, vbi mul-
 tis splendoribus magnifice gloriam ha-
 buit, spectari tandem velle, ac inanes
 flare glorias, desinit. Verum auaritia
 morbus, cuiusmodi malum est, vt vix vn-
 quam eo liberari possis. Ac sicut per-
 petuo viuens atque frondens hedera,
 aditas irrepens arbores valide circun-
 uoluitur adhæretque; ac ne ramis qui-
 dem fatifcentibus aut arefactis rece-
 dit, nisi quis flexus istos & anguineos
 quasi gyros, ferro secet: ita nec auari
 mentem, siue hic iuuenis sit, siue se-
 nex, in libertatem facile vindicaris,
 nisi sobrio prudentique consilio velut
 machera morbum discideris.

Auarus, propinquus est odiosus; fa-
 mulis grauis; amicis inutilis; exteris
 difficultis ac vix affabilis; vicinis mole-
 stus; vxori importunus contubernalis;
 liberorum parcus atque sordidus edu-
 Aucti mores.

cator: sui ipsius malus curator; interdum noctuque sollicitus ac cogitabundus; secum ipse loquens ac differens, eorum more, qui sensibus emoti in insaniam prolapsi sunt. Cum omnibus abundet, tanquam omnium egenus ingemiscit. Non fruitur presentibus; ea quæ abfunt, anxie quæritat: non vititur suis; alienis verò adjicit oculum. Multa confertum pecude gregem habet, ut vix stabula capiant; campique ac pascua tegantur. At si pinguem ac bene habitam ouem vicini adspexerit, misso proprio grege, in vnam illam ac alienam cupiditate fertur. Atque ita quoque de bobus; equis; agris. Omnium copia rerum ædes coangustat, nec est ullus usus. Nullum enim fructum voluptatis percipere potest, quisquis est infatiabilis: estque domus eius conditorio ac sepulchro similis. Cum enim sepulchra haud raro plena sint auro atque argento, qui tamen iis vitatur, existit nemo. Avari corpus non alitur: anima nihil lucratur: Non enim elemosyna ex eius exuberat dexterâ. Doceat nos eorum aliquis, quos hic morbus pridem corripuit, quifnam tanti huius laboris ac ærumnæ sit finis. Multos equidem ipse facto periculo noui, qui vel afflictâ sanitate, ipsâ salute pecuniam magis ament atque æstiment. Nam si forte medicus remediū eis parabile ac parui pretij præscribat, ex apio putâ, vel thymo, vel anetho, quæ passim obuia sunt & paruo comparantur, sine morâ consilio obtemperant: si verò medicamentorum eiusmodi fiat mentio, quæ varia, ac ex pluribus composita sunt, iubeanturque vel pharmacopolam adire, vel ab vnguentariâ petere, animam potius exhalent, quam crumenam soluant. Quippè mente ac cogitationibus terreni, terrenarum rerum possessionem vitam ac spiritum ducunt.

Pecuniæ, vitæ
ei cariores.

Inhiat calamitatibus publicis.

Hos tales, mirum in modum publica communisque felicitas molestiâ afficit; damna contrâ ac clades, delectatione & gaudio. Exoptant graues ac intolerabiles indici pensitationes & tributa, quò vsuris pecuniam augeant; auentque videre miseros à fœneratoribus oppressos, ut eorum agros, instrumenta, vel pecora ac iumenta, paruo per necessitatem ære proiecta, acquirant. Continuè verò Philosophorum instar circa Meteora versantium, cælum suspiciunt, non ut syderis alicuius

A Σοφός· εαυτοῦ κακὸς ἑπιτάτης· νύκτωρ φροντίων· μὲν ἡμέραν πεπυκνωμένος· ἀφελεγμένος εαυτῷ καὶ τοῖς ὀξεσηκώτας ἢ ἀφελεγόντας πόντων δὲ πλουτήριος, καὶ γένων ὡς ἐνδεής· τῶν πρῶτων οὐκ ἀπολαύων, καὶ τὰ ἀπόντα ζητῶν· τοῖς ἰδίοις οὐ κεχρημένος, ἐπιφθαλμῶν δὲ τοῖς ἀλλοτείοις. πολὺ ἀρνιον εἶποιούτου δὲ ποιμίον, φενοῦν τοῖς σηκοῖς ἐφ' ὧν κατακλείεται· καλύπτων πεδύδαδαι ἐν αἷς νέμεται. καὶν δὲ ἄρκον ὀφθῆ τῷ παρεσσίκου παρῆρατον, ἀφείς τιῶν ἰδίων ἀγέλιω, πρὸ ἐνὶ καὶ ἀλλοτεία τῆ ἐπιθυμία παροσάθεται. δὲ αὐτὸ ὅτι τῶν βοῶν· ὁμοίως ὅτι τῶν ἵππων· οὐκ ἄλλως ὅτι τῆ γῆς. πόντα φενοχαρεῖ τιῶν οἰκίαν, καὶ εὐδὲν ἐν τῇ χρησῆσι. εὐδὲν γὰρ ἀπολαυστικὸν οἷον τε εἶναι, τὸν ἀπλησον· ἀλλ' ἐστὶν αὐτῶν οἰκία τάφου παρεπλησία. ἰδὸν γὰρ οἱ τάφοι γέμισαι πολλάκις χρυσοῦ καὶ χρυσοῦ· ἀλλ' αἱ ὕλαι τοῖς χρωμάτοις οὐκ ἐχρῶσι. δὲ σῶμα οὐ φέρεται· ψυχῆς οὐκ βλείσκειται κέρδος. οὐκ ἀπέσει γὰρ ἐκ τῆ δόξιας ἢ ἐλεημοσύνη. τί δὲ τέλος τοῦ μόρου, διδαξάτω μέ τις, τῶν αὐτῆ παροσλημμένων τῆ νόσῳ· οἶδα δὲ πολλοὺς ἐγὼ γνωρίσας ὅτι τῆ πέρας, ὡς καὶ ἐν νόσοις μάλλον τῆ ὑγείας ἀγαπῶσι τὰ χρέματα. καὶν μὲν οἰατοῦς ἀφῆ πινος ὕλης διάνου τὸν τῆς θεραπείας εἰσηγήσεται ἔσπον, οἷον ἀφῆ σελίνου, ἢ θύμου, ἢ ἀνήτου, ὧν ἡ διπορία ἀδάπμος, διπορῶς τῆς συμβουλῆς ἀπαχούοντας· αὐτὸ δὲ πινος φαρμάκου χήματα μνήμη, τῶν οἶα

D τὰ ποικίλα καὶ πολυσυώτητα, καὶ ἐλθεῖν παρὸς τὸν φαρμακοπώλιω ἢ τὸ μωροπαλεῖον κελδοσῶσι, γὰρ τὸν τιῶν ψυχρῶ ἀφίεντας, ἢ λυόντας τὸ βαλάντιον. γήνοι γὰρ ὄντες τὸ φρόνημα, τιῶν κτήσιν τῶν γήνων ὕλων νομίζουσι τιῶν ζωῶν.

Τούτοις λυποῦσιν ἄραν καὶ αἱ κριναὶ διπαροσάται· ἀφρανοῖσι δὲ, αἱ παροσάταις διπαροσάται καὶ φόρων ἀυποίτων φοιτῶν ἐπιτάγματα, ἵνα πόκοις πλεονάσωσι τὸ χρυσεῖον. ἐπιθυμοῖσι βλέπειν τοῖς παρῆρα τῶν δαμειτῶν ἀγχομήτοις, ἵνα κτήσωνται τὸν ἀγρὸν, ἢ τὸ σκεδος, ἢ τὸ ζῶν διάνως ἐκ τῆς ἀνάγκης ῥιπατόμενον. σιμωχῶς δὲ καὶ παρὸς τὸν οὐρανὸν ἀναβλέπουσι καὶ τοῖς φιλοσόφοις τοῖς τὰ μετέωρα φροντίζοντας, οὐκ ἀτέρος ἐντολῶν ζήτωτες, εὐδὲν τίς οἶκος

ἵνα

ένα τῶν πλαητηῶν ἔχῃ περὶ σκοπούμενοι· ἀλλὰ ἢ τῶν ἀέρος πολυπεραμονοῦντες κατὰσιν, εἰ τὰ περὶ φαινόμενα σημεῖα ὁμίβρων ὀπιρροῦν, ἢ αὐχμὸν ἐπαγγέλλεται. καὶ ἰδωσί τι τοῖς πολλοῖς δυσχερὲς περὶ σοδοκώμενον, εἰ φραίνονται τῆ τῶν ἄλλων κακώσῃ. πάντα σὺν ἀνάγειν ἐν τοῖς ταμείοις, ἀσφαλῶς κατασημειώντες, καὶ διαπῆς κρείθους κατασφαλίζονται, ἀφαιμεῖντες ἀλήκτως ἠφιζοῦσιν. ἀγροθυμῶν δὲ τοῦ πλεονέκτου περὶ τὴν ποιότητιν ἐλπίδα, καὶ τῆς ὄναρ πλουτουῦτος ἐν τῆ σκιαγραφίᾳ τῶν ἐπινοῶν, ἐὰν ἐπιγῆνηται νέφος βαρὺ, φοβεῖται ὡς κινδυνώσων. αὐτὸν ἠεὶ κἀδὲς τὴν γῆν ὀπιρραίνωσιν, ἵπποδακρύειν ἀρχεται· αὐτὸν δὲ καὶ ὑπὸς ὀπιγῆνηται δὲ τῶν τὸν αὐχμὸν ἰξιάσασθαι, πείθος τέλειον ὁ περὶ ἄνμα. περὶ νοσῆ λοιπὸν πᾶσι συσκοπούμενος περὶ τοῦ σίτου, ὡς ὑποκινδυνώσωντος, τίς ἰάσις· τίς μὴ γὰρ, ἵνα περὶς πολλῶν ἀνταρξέση χρόνον· ἵνα τῶν σιτῶν ἀφύγη ὁ πάθος. καὶ ἀμῆται καὶ σωσιος, ὡς οἱ ἰατρῶν τοῖς ἀφροθυμῶν, ἀφαιπώσας αὐτὸν καταμερίζει καὶ καταλύει· μετῶν περὶ σκατίζεται· σκέπῃ καὶ τὴν μεσημβρίαν σφίζεται· τὰς σκιάς νυκτὸς ἀπογυμνοῖ, ἵνα τῆς αὐραῖς τῆς νυκτερινῆς ἵπποπνῆται.

Ταῦτα αὐτῶν ταλαπωροῦν ὁ πίνης περὶ τῆς σαταί, ζητῶν ἐκ τοῦ κινδυνώσωντος σίτου, καὶ οὐ δίδωσιν· ἢ δοῖς, φειδωλῶς χρῆσεται, καὶ ἠμῆθητος, τοῦ σίτου σφόδρα περὶ χόρμος. μὴ πίνω ἀπέραντα μάθει καὶ χαλέπα ὁ ποιότος, περὶ ἀκαλῶ. ἐλέου μὲν γὰρ ἀξιος καὶ ὁ περὶ πλεονέκτης· ὁ τῆ γὰρ ἐπὶ καὶ τῆς ἀλλαγῆς ἠδονῆς περὶ οἰζῶν τὸν βίον, τοῦτο τέλος νομίζων τῆς ἀνδραγαθότητος. ὁ δὲ μικροπερὶ καὶ σμικρὸς, οὐδὲ μέθῃ ἔχῃ τῆ ἀφλιότητος, λαμβάνων τὰ τῶν πολλῶν, καὶ ἑαυτῶν μὴ δίδωσιν, εἰς σὺν δὲ καταλήγων τῆς σπουδῆς ἀποτέλεσμα. τίς γὰρ οἶδεν, ὡς σὺν τῶν γνομῶν, πλὴν τῶν ἀρετῶν, αὐτὸ δι᾽ ἑαυτὸ γίνεται; ἀλλ᾽ ἕτερον τι περὶ φημι, ἢ ἄλλο καπορθώσων. σὺν πλέων, δι᾽ αὐτὸ ὁ πλεῖν, θαλαπῆβει· σὺν γεωργῶν, δι᾽ αὐτὸ ὁ γεωργεῖν, τοῖς πόνοις συζῆ· ἀλλὰ περὶ δὲ ὡς τοῖς λυπηθεῖς, ἐγ-

ortum, aut planetæ domum scrutentur, sed vt aëris constitutionem considerent; & an apparentia signa largiores imbres, aut siccitatem denuncient. Ac si pro spe suâ multis malum imminere animaduertent, alienâ infelicitate lætantur. Omnia vndique summo studio in horrea congerunt, obsignantque diligenter singula, ac duplici communiunt ferâ, nullâque intermissione dimetiuntur atque supputant. Inter hæc ac dum eâ spe auarus titillatur, & quasi per somnium inanibus ac imaginariis opibus ditatur, si nubes aut nebula densior superuenerit, exterritur ac si ingens ipsi periculum immineat. Quod si minutula pluuia terram aspergat, sublacrymari incipit: si magna aquæ vis ac siccitati tollendæ par ingruat, extremus eum luctus occupat. Omnia deinceps perlustrat ac follicite quærit, haud secus ac periclitante filio, num remedium aliquod, modusque ac ratio, frumenta à tabe vermiumque iniuriâ diutissime seruandi. Ac si iam æstare animaduertit, ac coloris vitio corripi, pro medicorum in eos instituto, qui pene exhausti sunt ac distabuerunt, expandit ea, inque minores distribuens cumulos studet refrigerare. Assidet miser ac se discrucians: tegumenque ac tutamen à meridie excogitat; ac circa noctem rursus amouet, vt nocturnæ auræ liberiori aspirare queant.

In his laboribus ac molestiis circumstantans pauper, periclitantis aliquid frumenti rogat, nec ille tribuit: aut sanè, id parcè admodum ac semianimis, pro vehementiori suo ad illud affectu. Verùm obsecro, qui tali præditus ingenio sis, ne perpetuò sic laborare ac discruciarî velis. Sanè quidem vel is quoque auarus dignus est miseratione, qui non abhorret à deliciis: qui ventris voluptate aliisque definit vitam, eumque hominis finem credit. Multò magis ac imensum miserrimus, qui illiberalis est atque sordidus: vnusque ipse quæ sunt plurium occupat, ac suum nihilominus genium defraudat, nullo exactæ adeò diligentia fructu atque fine. Quis enim ignorat, propter seipsum, exceptis virtutibus, nihil fieri, sed vt aliud ex alio obtineatur ac conficiamus? Nemo certe quisquam solus causâ nauigationis mari se committit: nemo propter ipsam agricolationem in labore ætatem agit: sed liquidò constat, quod certo

Is miserrimus, qui vndique colligens, ne suo quidem indulget genio, aut vnicuique partis.

Sola virtus suâ causa.

uterque consilio istas molestias subeat: alter nimirum uti fruges vberemque messem colligat; alter, ut nauticæ negotiationis diuitias referat. Tu verò dic fodes, quidnam spectes, ut sic colligas? quidue finis propositum sit, ut ita opes inutiles extruere studeas? Vel ipse, inquis, me ad spectus delectat. Atqui ratione aliâ morbo tuo indulge: nam alienis etiam bonis sedare hoc desiderium potes. Si te capit ac exhilarat argenti fulgor, in argentificum officinis assidenti coruscantem argenti lucem contemplari licet: aut circa forum & loca rerum venalium, ubi disci, lances, aquales, ac omne genus prostant exposita vasa, animum oblectare. Liberum hoc ac gratuitum spectaculum. Sed & numularios spectare licet, qui in mensis pecuniam assiduè contrectant atque dinumerant. Imò verò rectis potius obtemperans monitis, prauum hunc appetitum exues, ac animum mutabis. Facilis enim correctio, cum avaritia non sit aliqua naturalis necessitas, sed impetus ac voluntaria quedam affectio, quam deponere haud iis sit difficile, qui reputent ac norint concludere quod vrile sit.

Prospice animo in futurum tempus quando non eris; quando paucilla terra exporrectum tuum corpus omni destitutum sensu habitura est; ac paucorum tabula palmorum, tuas coniectura reliquias. Vbi tunc opes, ac collecta cimelia? Quis bonorum relictorum hæres? Nec enim is omninò, quem destinas, futurus est. Si liberi superstites sint, pugno fortè ac verberibus cædentur, tuique similis auarus lugentes paternâ domo expellet. Quòd si orbus liberis ad aliquem amicorum transmittas hæreditatem, non est cur testamenti tabulis magnopere confidas tanquam certæ & definitæ legi; tanquam rei minimè controuersæ, cuique nullo modo contradici queat. Modica opera scripturam ac tabulas irritas fa-

Ratio in auaros ab statu futuro, ac à morte.

A καρτεράσιν ἀμφοτέρω· ὁ μὲν ἵνα πλεῖν ἔπι καρπῶν τῆ γῆς· ὁ δὲ, ἵνα τὸν πλεῖστον τῆς ναυτικῆς ἐμπορίας κομίσηται. σὺ δὲ, τί ὁ σὸν πέρας εἶπε· ἵνα σωμαλάγῃς; καὶ ποῖον τοῦτο τέλος ὁ, ἀρχήσων ὑλίω σωφροσύνην βλέπειν; τέρπει με, Φισί, καὶ ἡ θεά. οὐκ οὐκ ἄλλως ὁ σαυτοῦ νόσημα μέτελθε. ἔξεστιν γὰρ καὶ τοῖς ἀλλοτείοις χρεῖμασι παροσπαυάειν τὸν πόθον. εἰ δὲ φράσιν σε ὁ σιληπνὸν τοῦ ἄργυρίου, παροσκαθήμενος τοῖς ἄργυροχοίσις ἀπόλεπε παρὲς πλεῖν πυκνῶ καὶ εἰλωσσοῦ ἀγῶν· ἢ καὶ τὰ παροσθήματα καταλαμβάων, τέρπου τοῖς ποικίλοις σκιδέσιν, ὀφφοροῖς τε καὶ παροσχοῖσι. παροσχοῖσα γὰρ σοὶ καὶ ἀκόλυτον ἡ θεά. ἔρα καὶ τοῖς ἄργυρογνώμονας τοῖς ὅτι τῆς παροσχοῦν ψιλαφῶντας καὶ ἀριθμῶντας συνεχῶς τὰ νομίματα. μάλλον δὲ, παροσχοῖσιν πεισθεῖς ἀγαθῆ, μεταδοῦ τῆς γνώμης. ὀφφορος γὰρ ἡ ἀφροσύνη, ὅτι μὴ φύσεως ὅστιν ἀνάγκη πλεονεξία· ὁρμή δὲ παροσχοῦσας, ἡ μεταλαβεῖν τοῖς ὁ συμφέρον ὅτι παροσχοῦσιν οὐ χαλεπὸν.

Υποκρινόμενος τῶ λογισμῶ εἰς τὴν ἐξῆς χρόνον, ὅτε σὺ ἔσῃ· ὅτε μικρὰ γῆ κατέξει σε διηλωσσοῦ ὁ σῶμα ἀγαθήσων· πλεῖν δὲ ὀλίγων παροσχοῦσιν καλύψῃ ὁ λείψον. ποῦ τότε ὁ πλοῦτος καὶ τὰ σωμαλάγντα κειμήλια; τίς ὁ τῆς καταλειφθέντων κειρογόμενος; οὐ γὰρ πλοῦτος ἐκείνος ἔσται ἀφροδῶνος ὃν σὺ παροσχοῦσας. αἱ παροσχοῦσας καταλείπῃς, τυχρὸν κονδυλιαθήσονται, καὶ ἐμῶσπος σου πλεονεξίας ἀφροσῶντας αὐτοῖς τῆς οἰκίας τῆ παροσχοῦσας ἀπελάσῃ. καὶ ἀπαῖς ὅτι τινα τῆς φίλων παροσχοῦσας τὸν κληροῦν, μὴ παροσχοῦσας σὲ τῆ ἀφροσύνη, ὡς ἀκινήτω νόμῳ· ὡς παροσχοῦσας ἀναντήρητῳ καὶ ἰχυρῶ. ὀλίγη παροσχοῦσας ἀκυσον ποιεῖν πλεῖν γροσφῶ. ἢ σὺ ὅσας τοῖς συνεχῶς ὃν τοῖς δικασθείοις καὶ τῆς ἀφροσύνης ἀγωνισσοῦσιν, ὅπως αὐτοῖς ποικίλοις ἐγγρημασι παροσχοῦσας; τοῖς τῆς νόμων τεχνίτας παροσχοῦσας σιωπηροῖς· τοῖς δεινοῖς ῥήτορας ἐπαροσχοῦσας βοηθῆς· παροσχοῦσας παροσχοῦσας· δικασθεία ἀφροσύνησιν; καὶ ἀφροσύνησιν τὸ εἶν ὅσας ζῶν, παροσχοῦσας τῆς μελλόντων τῆς μετὰ σε παροσχοῦσας. εἰ δὲ

καμον ἔχης τὸν πλούσιον, εἰς δέον χεῖσαι, ὡς ὁ μακάριος Ἰωβ. εἰ ἀδικῶν, ἀλάουσιν αὐτὸν ἐπὶ τοῖς βιασθέντας κυρίοις, ὡς ἀρχυλάων ἐκ πολέμου. ἢ αὐτὸν ὄν ἔλαβες, ἢ μὲν παροδῆκας, ὡς ὁ ζακχαῖος. εἰ μὴ ἔχης, μὴ κτήσῃ κακῶς. " σὸν μὲν γὰρ ἀκούουθῆσθαι πικρὸν ἐφόδρον ἢ ἀμάρτια πλεῖ ἀναγκάδιον πορομορφῶ πορείαν. ἢ δὲ ἀπόλαυσις τῆς κτηθέντων, οἷς οὐ γνώσκεις, καταλειφθήσεται. καὶ τότε τὸν Δαβὶδ θαυμάσιος λέγοντα. θησαυρίζεις, καὶ οὐ γνώσκει πῶς σκιάζει αὐτά. γνώρισις δὲ καὶ τὸν πλούσιον τὸν ἀπίθητον τῷ Λαζάρου. τὸ δὲ τῆς ἡμῶν ἐκ τῆς διαγγελίων ἀναγνωσθέντα, ἢ μῶτον συγκείμενον εἰς κατάπληξιν, ἀλλὰ τὴν ἀκριβῆ παροδῆκον τοῦ μέλλοντος.

ἴσ. εἰ μὴ γὰρ

Ἡ βύσσις ἐσάπη. ἢ βασιλεία μετήλθεν εἰς ἕτερον. αἱ τρυφὰ κατηργήθησαν. ἢ ἀπὸ ἐκείνων ἀμάρτια σαυροεδήμησεν ὡς σκιά παροδῆκον σα βασιζοντι σώματι. καὶ δὲ ἴσθι μὲν πλεῖ πολυτέλειαν τῆς συμποσίων, ἔ τ' ἀβροδιατὸν τραπεζῶν, ὑδατος ραῖνδα ζητεῖ δακτύλου λεωροδὸ ἀποσάξουσαν. καὶ καλεῖ τ' πτωχὸν τ' πτωχεῖας θεραπείαν, τ' ὡσθὲ χεῖρας ἔχοντα πάρα, ἠὲ πάλιν παροσερρίπτετο. ἢ γὰρ ὄν, τοῖς κώας ἀπεσβόησεν τοῖς ἐπιλειχομένοις τὰ τραύματα. ὅτι θυμῷ δὲ συμμιζαται Λαζάρου ἐκ τῆς κατὰ πικρὸν βλεπομένη, καὶ μέσῃ διεύργεται ἐπὶ ὀρύγματι, ἢ τὰ χάσματι. οὐ βόθρου πινὸς ὄντος ἀργυρίου, ὡσθὲ πάφρου πεποικημένης, ὡς ἐπὶ τῆς γρατοπέδων ὅσῃν ἰδεῖν ὅ τ' πολέμου μεταίχιμον. ἀλλὰ ὅ κώλυμα οἰμα τῆς ἀμάρτημάτων ὁ λόγος ἐνδείκνυται, ὁ τὰ κατεγνωσμένων τ' παρὸς τ' δίκαιον πρόδου ἀπετείχισεν. καὶ μου τ' ἐρμυλεῖον Ἡσαίας ὁ παροφῆτης ἐπιπροφασίζεται, παρὸς λαὸν ἀφρονα βάρεως ἀποτεινόμενος, ἔ λέγων. μὴ ὄνι ἰαρεὶ χεῖρ Κυρίου δὲσώσω. ἢ ἐβαρῶεν ὅ οἱ αὐτὸς ἢ μὴ ἀκοδοσῶ; ἀλλ' αἱ ἀμάρτια ὑμῶν διίστασιν αἰὰ μέσον ὑμῶν ἔ αἰὰ μέσον τῷ Θεῷ. εἰ δὲ ἀμάρτηματα ἀνδραφῶν χωρίζῃν οἶδεν Θεῷ, ὡσθὲν ἀνὸς πλεονεξίας ἀμάρτημα ἄλλοτερον γήμοιτο, ἢ ἔ παροδῆ τ' ἀψύδοις Φωνῆς Παύλου τ' ἀληθείας κήρυκος, εἰδωλολατρεία παροσαρροβύεται, ἔ πύτων τῆς κακῆς ρίζα καὶ μήτηρ.

Γίνονται γὰρ οἱ τ' μερίδους ὄντες ποτὲ τῆς Χριστιανῶν, ἔ κεινωνοὶ τῆς μυσηρίων, παρὸς τῶν τῆς δαμόνων λατρείῳ εἰλικύατιστον; ὡσθὲ ἔρωπι τοῦ

A Si sunt opes iustè ac legitimè partæ, benè eis, exemplo beati Iob, vttere: si malè & per nefas quasitæ, sine tanquam captiuos à bello, ad dominos, à quibus illæ iniuriâ ablatae sint, redire; vel quales accepisti, vel etiam, vti Zachæus, cum scœnore ac auctario. Si nullas habes, noli per malas artes acquirere. Alioqui enim, abeuntem ac necessarium ingredientem iter, triste peccati viaticum persequetur: bonisque abs te relictis, alieni ignotique fruentur. Tum Dauidem mirabere dicentem: *Theaurizat, & ignorat cui congregabit ea.* Tum & Diuitem illum noueris Lazaro oppositum: illum quidem modò nobis ex Euangeliiis lectum; neque fabulam ad terrorem compositam, sed certum ac absolutum æui futuri typum.

Byssus computruit; regnum ad alium transfuit; deliciae ac voluptates euauerunt: peccatū autem ab illis profectum manet, abeuntemque oppidosequitur, haud secus ac umbra corpus: eoque post conuiuiorum magnificentiam, post lautas opiparasque mensas, aquæ guttam Leprosi digito distillantem requirit, ac mendicum ad pœnam mitigandam implorat, qui & fortè manibus defectus fuit, cū ad ianua proiectus iaceret; alioqui enim canes lingentes vlcera abegisset. Desiderat autem coniungi Lazaro, quem ex aduerso videt, fossâ mediâ vel hiatu diuulsus. Quo quidem designat scriptura, non vallum, aut aggerem, qualem in castris duci videas ad arcendum hostem; sed, puto, peccatorum obicem & sepimentum, quod damnato ac reprobo, velut muri obiectu, aditum transitumque ad Iustum interclusit. Huic verò explicationi subscribit Isaias, cū grauiter insipientem populum increpans, ait: *Numquid non valet manus Domini saluos facere? vel grauauit aurē suam vt non audiat? Verum peccata vestra dinidunt inter vos & Deum.*

Psal. 38. v. 7.

Perstricta Diuitis epulonis Lazarique historia, quibus fere hom. 1. enarrata.

D Quod si peccatorum proprium est, vt à Deo homines separent, haud certè vllum auaritiâ sceleratius peccatum, quam & verâ voce veritatis ille præco Paulus, idololatriam appellat, omniumque malorum radicem ac matrem.

Quid enim eos qui Christo quondam nomen dederant, ac sacramentorum fuerant participes, ad cultum dæmonum pertraxit? Nonne plura possiden-

Isai 59. v. 21

Eph. 5. v. 5. 1. Tim. 6. v. 10.

55 di cupiditas, ac alienas fortunas occupandi? Nimirum spe magistratum ac praefectarum, regiaeque munificentiae ac largitionis ab impiis facta, Dei cultum religionemque quasi vestem repentinò mutarunt. Et haec quidem anteriorum exempla temporum, nostri huius saeculi memoria auditioque servavit ac docuit; sunt autem etiam recentia ac nostrae aetatis. Cum enim Augustus ille, repentinè deposita, quam diu per simulationem gestauerat, Christiani personam, totaque reducto sipario nudata scenam, tum ipse daemioni impudenter sacrificavit, tum alios variis propositis praemiis ad scelus idem inuitavit; quantus ab Ecclesia ad altaria factus est concursus? Quam multi per honorum escam & illecebras, vna cum ea transgressionis hamum deuorarunt? Qui nunc quidem stigmatici ciuitates oberant, omnibus odio ac ludibrio, habiti tanquam Christi Domini propter pauxillum argenti proditores; expuncti Christianorum albo, sicut Iudas, Apostolorum à transgressoris appellatione noti, sicut à signis equi: qui se tantum trahi passi ad omnium peccatorum deterrimam prouocationem, impurae mox ac execrabilis impietatis doctorem secuti sunt.

Julianum apocrypham notat auctor, eadem aequalis, vel tantillum super.

Eph. 5. v. 5. 1. Tim. 6. v. 10.

Scitum exemplum.

Ita nimirum auaritia, iuxta Apostolum, idololatria quoque efficitur, ac omnium radix malorum, innumera ex sese vitia progignens. Sicut enim ij, qui aurum in sinu visceribusque terrae scrutantur, auream terram circa principem ac proprium generationis locum cumulatim repositam inueniri narrant, & aliquas inde velut venas in longum hinc inde produci, ac variè secari, sicut arborum à stipite latè sese explicant ac diffundunt radices: ad eundem modum, multa hinc video germina multosque furculos, vna eademque radice auaritiae cõiunctos: ac sanè haud inconueniens, quod sermo aduersus auaritiam ab auro inuenit exemplum, atque imaginem. Hinc parricidam video genitoris capiti imminentem; nullaque venerandae canitiei, vel paternae auctoritatis reuerentiã, ob longiorem senis vitam indignantem. Omnem enim copiam domi largiter suppetere videns, nec eorum quae visa afficiunt penes se dominium habens; cupiensque eorum ac deliciarum fieri dominus, paternam coangustatur domi-

Auaritiae malefoboles: parricidia, ac male habita parentum senectus.

A πολλά κτήσασθαι, καὶ κύριοι γινέσθαι τῶν ἄλλοτείων; λαβόντες δὲ ὑποσχόμενοι τῶν ἀγαθῶν καὶ ἀσεβῶν, ἢ ζωῆς θρασυτικῆς, ἢ περὶ τοῦ βασιλικῆς ταμείων, ὡς περὶ ἰμάτιον ταχέως τὴν ἀρησκείαν μετήμφισθαι. καὶ τὰ μὲν τῶν ἀνωτέρω χρόνων, τὴν ἡμετέρας ζωῆς μνήμη καὶ ἀκλή διασώσατο καὶ ἐδίδαξεν. ἔστιν δὲ ἂν ἡ κατὰ ἡμᾶς βίος τῆς πείρας πῦρ δάκεν. ὅτε γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐκείνος ὁ τὸ πρῶτον τῶν Χριστιανῶν ἀφῆκεν ἀποτέμνους. γυμνώσας δὲ τὸ δράμα τὸ κωμικόν, ὃ ἐν πολλῶν τῶν χρόνων κερυπερήνατο, αὐτὸς τε ἀγαθῶς ἐθύεν δαίμονιν, ἔ ποῖς τὰ το βουλομένοις ποιεῖν πολλά παρετέθη τὰ ἅρα, πόσοι τὴν ἐκκλησίαν ἀφέντες ὅτι τοῖς βωμοῖς ἐδράμον; πόσοι δὲ, τὸ τῶν ἀξιώματων δὲ λεαρ εἰσδιδάμενοι, μετ' ἐκείνου κατέπιον τὸ τὸ πρῶτον ἀγέρας; σιγματῆα δὲ περὶ τοσοῦτοι καὶ τὰς πόλεις, μισοῦμενοι. δακτυλοδρακονομοῖς παρεδίδοται καὶ οὗτοι τοῦ Χριστοῦ δι' ὀλίγον θρασυτικῶν ἐξόριστοι ἔκαταλόγη τῶν Χριστιανῶν, ὡς Ιουδαίος, τῶν ἀποστόλων. ἀπὸ τῆς προσήκειας τῶν ἀγαθῶν γνωρίζομενοι, ὡς ἀπὸ τῶν σημάτων οἱ ἰπποῖ ἐλλυκασθέντες μόνον εἰς τὴν χαλεπωτάτῃ παταγῆ πασῶν ἀμφοτέρων, καὶ ὁμοῦ ἀκέρυθου θήρητες τῶν τῆ βήλου καὶ μισοῦς δυσσεβείας μυσταγωγῆ.

Οὕτω ποίνω καὶ τὸ ἀποστόλον ἢ πλεονεξία, καὶ εἰδωλολατρεία γίνεται, ἔ ρίζα πύτων τῶν κακῶν ἔστιν, ἀφ' ἑαυτῆς ἀμυθήτοις γινώσασα κακίας. ὡς γὰρ οἱ τὸ χρυσὸν ὅτι τῶν κλέπτων τὴν γῆς ἀναχλάδοντες, φασι τὴν χρυσίτην γῆν ἐπ' αὐτῆς μὲν τὴν θρασυτικῆς καὶ τὴν κυριωτάτης γινώσκουσιν σωρηδὸν ἀποκείσθαι. ἐκείθεν δὲ ὡς περὶ φλέβας τινὰς ἀπὸ τῆς ἐνθεν καὶ ἐνθεν εἰς μακρὸν διήκειν, καὶ πολυμερῶς ἀποτείνεσθαι κατ' αὐτῆς που τὰς ρίζας τῶν δένδρων, τὰς ἐκ τοῦ πρέμνου ἀφαιρουμένας. οὕτως καὶ τὰ αὐτὰ, πολλὰς βλέπων τὰς ἀποφύσεις, μιᾶ ρίζα τῆς πλεονεξίας τὰς πάσας συυδεδεμένας διρίσκω.

E καὶ μὲν τοι καὶ ὅσα ἂν οἰκείον ἔδρεν ὁ λόγος πρὸς πλεονεξίαν ἐκ τοῦ χρυσοῦ τὸ ὑποδειγμα. ἐντεθέν ὅρα τὴν παρὰ τὴν κεφαλῆς τὴν γυμνάσης κατατολμῶντα. ὅσα ἀδύμνον δὲ, οὔτε τὴν πολλίαν, οὔτε τὸ πατεικὸν ἀξίωμα, ἀλλὰ τῆ ὅτι πλέον ζωῆς ἔ γέροντος βαροῦμενοι. πάντα γὰρ ὅρα ὅτι τὴ οἰκίας ἀφθονα, καὶ τὴ δόξοισιν τῶν βλεπομένων ὅσα ἔχων ὅτι θυμῶν δὲ κύριος εἶ) αὐτῶν τε ἔ τὴ περὶ τοῦ σίας, γενούται

Leg. οὐκ ἀνικεῖον.

τῆ πατεικῆ αὐθεντεία. καὶ τὰ μὲν πρῶτα, πω-
 παῖ, καὶ ἐν τῷ βάθῃ κατέχῃ τὴν νόσον· τῷ
 χρόνῳ δὲ τὴν ὀπιθυμίαν πλεονάσας, καὶ πλη-
 ρωθεὶς τὴν ψυχῆν, ἀδρόσον ἐκρηγνισί τὴν
 κακίαν, ὡς ὅτι τῆν σωλήνων τὰ ὕδατα. καὶ
 λοιπὸν ἔστιν ἀφόρητος τῷ πρεσβύτη, μονουχὶ
 σιωελαύων αὐτὸν πρὸς τοὺς τὰφοις ὑμῶν ἰατροῦντα
 καὶ βαδίζοντα. αἱ κοῦφως αἰαβῆ τὸν ἵππον,
 ὑπερβαρύνει. αἱ Ἐσθῆς ἐρρωμυδέτερον με-
 παλάβῃ, γρηύζει· αἱ τοὺς οἰκέτας ἐωπι-
 νὸς διεγείρει πρὸς τὰς ὑπερηστίας, τῆ ἐξου-
 γροσὶ καὶ τῆ διωδάμει τῆ γέροντος ἀρθε-
 ται. αἱ δὲ καὶ δωρησθῆναι τι τῆν κειμηλίαν,
 ἢ οἰκέτῳ ἀφῆ τῆς δουλείας, τότε δὴ τότε
 καὶ λῆρος, καὶ πῶδαπαίων, καὶ τοὺς τῆς
 ζωῆς ὑπερβάς ὄρεσι, καὶ τῆν ἀλλοτερίων
 σπαθητῆς, καὶ πῶν βλασφημιον ἀκρῶν ἐμ-
 πρῶνειται· ἀφῆ τὴ μὴ ταχέως ἀπέθανεν,
 ἐγκελούιδμος.

Σὸς οὖν, ὃ μιὰρὴ πλεονεξία, καρπὸς.
 πῶδα οὐ τὰ κέντρα λαμβάνων ὁ παῖς, πο-
 λέμιος γὰρ τοῦ γνησίουτος. οὐ πληροῖς τὴν
 γλῶσσην καὶ φωνὴν τῆν· καταποντιστῶν δὲ
 θαλάσσην· τὰς πόλεις θορύβων· τὰ δικα-
 σίαια, ψευδομάρτυραν· συκφαντῆν· πρῶ-
 δοτῆν· σιωηγῶραν· δικαστῶν ἐκεῖ ῥεπόντων,
 ὅπου δὲ ἀνὸ σὺ κατελευσῆς. πλεονεξία μῆ-
 τιρ τῆς ἀνησότητος· ἀνηλεῆς· μισθῶδεσ-
 πος· ὠμοπάτη. ἀφῆ αὐτῶν ὁ τῆν ἀνδρῶ-
 πων βίος ἀνωμαλίας γέμει· καὶ οἱ μὲν ἐκ τῆ
 κόρου ναυτωσι τὴν πειρασίαν τῆν κτηματῶν,
 οἷς προφίλῳ ἀπλησον ἀποβλύζοντες· ἄλλοι δὲ
 λιμῶν καὶ ἐνδεία πιεζόμενοι κινδυνύουσιν. οἱ
 μὲν ὑπὸ ὄρεσσι χροσοπάσας κατακείνται, ὅ-
 ὡς μικρὰς πόλεις οἰκοῦσι τὰς οἰκίας, λουθεῖς
 καὶ οἴκοις ποικίλοις καὶ σοῦς ὅτι μακρότατην
 δικησύσας, καὶ τὰμτοία πολυτελεία κεκρομη-
 μέας· ἔπειτα δὲ, δύο δοκῶν σκέπῳ οὐκ
 ἔχουσιν· ἀλλ' ὅταν ἐν ὑπαίθερα ἀφῆτῆν
 μὴ διώωνται, ἢ πρὸς τὰς καμίνοις κατα-
 φέρουσι τῆν λουτῶν, ἢ καὶ πῶς βαλανεδοσι
 κακοζένοις περὶ τῶντες, πῶδαπλησίως τοῖς
 χροῖσι τὴν κόρου ὀρύθοντες, τὴν αἰαγκάδην
 θερμῶν ἑαυτοῖς μηχαλάνται. καὶ ὁ ὀμόσημον
 ζῶον ὁ ἀδρόπος, πῶν τὴν ἐξ τὴν ἀφῆ-
 φορῶν τῆς ἀφῆτῆς πρὸς τὸ ὀμόφυλον· οὐκ
 ἄλλου πινὸς τὴν ἀπαξίσην αὐτῶν καὶ τὴν

A natione ac potestate. Ac in itio quidem
 silentium colit, alteque reconditum
 morbum retinet: dein vero aucta per
 tempus cupiditate, ac animo iam tu-
 mente, repente malum prorumpit, non
 aliter quam e fistulis ac canalibus aquae
 vis. Tum ille misero seni intolerabilis
 est, vixque non valentem ac firmo gref-
 fu, ad sepulchrum cogit ac effert. Si
 equum agiliter conscendit, mirum in
 modum miratur ac stupet: si largius, &
 vt bene sanus, cibos sumit, fert aegre,
 secumque murmurat: si famulos ad ope-
 ra ac ministeria mane excitat, vigilan-
 tiam bonamque valetudinem senis ge-
 mit ac dolet. Quod si pignorum ali-
 quid donauerit, aut seruum manu mi-
 ferit, tunc sane tunc, homo delirus ac
 mentis emota audit, quique vitae ex-
 cellerit terminos, ac alieni prodigus ac
 profusus: probribusque omnibus ac male-
 dictis profcinditur hoc male reus, quod
 non celerius vita functus sit.

Tui isti, scelerata auaritia, fructus.
 Tuis stimulis prouocatus filius, paren-
 ti efficitur hostis. Terram replet latro-
 nibus ac ficcariis; mare, piratis; vrbes,
 turbis atque tumultibus; forum ac tri-
 bunalia, falsis testibus; calumniatori-
 bus: proditoribus; aduocatis; iudici-
 bus eo propendentibus, quod tu pertra-
 xeris. Auaritia mater est inaequalitatis;
 immisericors; inhumana; summe cru-
 delis. Per hanc mortalium vita dispar
 omnino ac inaequalis est: ac alij qui-
 dem superfluarum satietate opum ve-
 lut nauseant, ac si cibum quo se nimium
 ingurgitauerint, euomant; alij fame ac
 penuria pressi, in extremo penè discrimi-
 ne versantur. Hi sub auratis tectis
 recumbunt, domosque incolunt ad in-
 star minorum vrbiuum, balneis, subdo-
 mibusque variis, ac porticibus immen-
 sum productis; omnis denique generis
 magnifico ornatas cultu; illi contra,
 ne duo quidem tigna, quibus tegan-
 iur, habent: cumque sub dio perdura-
 re nequeunt, vel ad caminos balnea-
 rum confugiunt; vel si in balneatores
 inhospitales inciderint, haud absimili
 ac fues ratione, fodientes fimum, ne-
 cessarium sibi calorem procurant. Ac
 vero, vt eadem honoris prerogatiua
 auctum animal, homo, diuersa adeo
 vitae ratione, a contribuli agat homi-
 ne; tantaeque illius perturbationis ac
 inaequalitatis, vna auctrix ac causa, aua-
 ritia est. Ab hac est, vt alius contra de-

Iniusta molitiones ac iniuriz.

Inaequalitas vitae humanae.

corum penè nudus; alius præter innumeras ad vsum corporis vestes, parietes ipsos purpurâ velat. Pauper, ne panem quidem habet, quem in lignea mensâ frangat: cum mollis ac delicatus, fulgore latissimæ ex argento mensæ, quam opere ductili fieri curavit, mentem & oculos pascat. At quâto fuerat æquius, illo lautè quidem ac opiparè epulante, cæterasque delicias ad satietatem vsurpante, mensæ pretium in delicias conuerti pauperum? Alius ætate fessius, ac infirmo gressu, vel aliquo claudus vitio, ne asinum quidem necessarium vectorem possidet: alius ipsos equorum greges ob multitudinem ignorat. Huic oleum ad lychnum deest; ille ab ipsis luminibus ac candelabris diues censeferi potest. Hic in nudo solo proiectus est; ille inanes diuitias iactitans, lecti fulgoribus vndequaque coruscat, cuius sint argentæ sphæræ, exque eodem catenæ metallo vice funium. Tales nimirum inexplibilis auaritiæ effectus. Nisi enim ea, inæqualitatem mundo inuexisset, haudquaquam illæ essent cum exuperantiæ, tum defectus ac inanitates, nec variis ad eod cladibus ac calamitatibus, iniucunda nobis vita ac lacrymabilis redderetur.

Melius forte in alimenta.

Hinc homines naturali mutuâ abiectâ amicitia, ferrum acuunt, acies instruunt, ac summâ cum immanitate tanquam bestia inter se committunt. Cætera deinceps quis enarrauerit? Muri validi ac excelsi, machinis conquassantur; vrbes expugnantur; vxores abducuntur; liberi in seruitutem rediguntur; agri vastantur ac defolantur: arboribus ipsis, tanquam hominibus illatæ reis iniuriæ, haud temperatur: multi florente ætate iugulantur, riuique sanguinis à strage cadauerum miserabili fluunt atque voluuntur, facultates denique ac fortunæ eorum, qui victi fuerint, victoribus cedunt. Quid deinde? Viduarum lamenta; pupillarum fletus, cum parentes suos, tum amissam lugentium libertatem. Qui nudius tertius, multarum magnarumque diuitiarum possessione pollebat, tum frustrum panis dexterâ exporrectâ mendicat. Qui plures seruos textrix addictos, ædesque vestibibus repletas habuerat, lacero detritoque tectus panniculo, seruitutem ipse feruit; aquam necessariis vsibus conuehit; ab equili stercora abradit, fœdisque mancipatur

Bella, ac quæ illa mala conuehant.

Α ἀνωμαλίαν, ἢ τὴν πλεονεξίαν ἐπεισαγούσης. ὁ μὲν γυμνοῖς ἀσημονεῖ μέλεσι· καὶ ὁ ἄλλος παρὰ τὸ ἔοσθητα δυσφρόνητον ἔχων, πορφυραῖς πλαστῆν ποιῶν τοίχοις ἐνδύει. ὁ πένης δὲ τὸ ξυλίνης τραπέζης ἀρτόν σπορεῖ δὲ αὐτῷ ψαῖμα· ἔσθ' ὁ τρυφῶν ἀργυρίῳ τραπέζην ἐλάσας εἰς πλάτος, ἃ ἐπὶ δούλοισι ψυχαγωγεῖται τὸ ὕλησι. καὶ πόσα δικαιοτέρον ἴσθ', τὸ μὴ ἐστῆσθαι ἀργυρίου τῆ ἀλλῇ τρυφῇ, τὸ τραπέζης δὲ τιμῆ τῶν ἀρτῶν εἶναι τρυφῆν; ἄλλος γὰρ τρυφῶν καὶ βαδίζειν ἀδυνατῶν, ἢ δὲ πῶς λώβῳ χολώων, ὄνον οὐ κέκτηται ἀναγκάσθων τὴν χρείαν ὄχημα· καὶ ἕτερος ἀπὸ πλήθος τὰ ἀνάγκης οὐ γινώσκει τῶν ἵππων. τὰ μὲν ἔλαγον ἐνδεῖ παρὰ τὸ λύχνον ἀνάγκη· καὶ ἄλλος μόνως τῆς λυχνίας πλουτεῖ. ὁ μὲν δὲ τῶν ἐδάφοισι ἔρριπται· καὶ ὁ μάλιστα πλουτῶν, τὰ κόσμω τὴ κλίνης ἀειαγράφεται, ἀργυρῶσι σφαιραῖς ἐχούσης ἔσθ' αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἄλλων. ταῦτα τὰ τὸ ἀκέρειον πλεονεξίας ἀποτελέσματα. Εἰ γὰρ μὴ εἰσῆγαγεν εἰς τὸν βίον τὴν ἀπιστίαν, ἔσθ' αὐτῶν ἡσθ' ἢ ἀνωμαλίας αἰ ἐξοχαί ἔσθ' κοιλότητες· οὐδ' ἂν αἰ ποικίλαι συμφοραὶ ἀπὸ τῆς πολυδακρυμίας τῶν ζώων ἡμῶν ἀπειργάζοντο.

Εντεθέν τῶν φυσικῶν παρὰ δὲ ἀλλήλοισι φιλίαν ἀπολεσθὲν ἀνθρώποι, καὶ σίδηρον ἀκνωσῶσι, καὶ συγκροτοῦσι παρὰ τὰς εἰρήνας, καὶ ὡσαύτῃ πῶς θηρία μὲν πολλῆς τῆς ἀρεῖότητος ἀλλήλοισι στυγερῶσι. τὰ δὲ ἀκόλουθα πύτοις πῶς αἰ πῆς καὶ ἐξηγήσασθαι; τείχη καρτερὰ τοῖς μηχανήμασι κατασείεται, καὶ πόλεις ἀλίσκονται, καὶ γυναῖκες ἀγονταί, καὶ παῖδες ἀδραποδίζονται· τέμνεται γῆ καὶ κείρεται, καὶ τὰ δένδρα πολεμοῦνται ὡς ἀδικήσασθαι ἀνθρώποι· φόνος δὲ τῶν ἐν ἀκμῇ πολιῶν, ἔσθ' οἱ τοῦ ἀμματος ῥύακες ἀπορρέουσι τῶν ἀθλίων σωμάτων· ὁ δὲ πλοῦτος τῶν ἡπὶ τῆς κεραιότητων, ἀθλον τῶν κεραιότητων. ὅτι πύτοις ὀδυρμῶσι χρεῖας, ὀρφάνων δάκρυα, καὶ πατέρας ὁμοῦ καὶ τῶν ἐλδοθεῖαν ἀρρωσῶντων. ὁ δὲ παρὰ τὸν κέρως πλούτου πολλοῦ, ἀρτοῦ μεταγίτη τέμαχος, παρὰ τῶν πύτων δούλων. ἔσθ' ὁ πολλοῖς ἔχων δούλους ὑφαιτάς, ἔσθ' οἰκίας γεμουσῶν ἐσθ' ἡμῶν, ῥάκια ἀειβλημῶν δουλῶν, ὕδαρ παρὰ τὸ ἀνάγκη κερμίζων, ἔσθ' ἵππων ἀποξύνων τὴν κόπασιν, ἔσθ' αἰ-

Ε

ρεαῖς ἑταρρείαις ἀγαθονόμοις. ἀλλὰ μὲν
 κακὰ, ἀπειλαβεῖν ἀδελφῶς ἀδύνατον. πύτων
 δὲ πύτων ἔρχη καὶ αἰτία ἔρις, ἢ τῆς πλείο-
 νος ἐπιθυμία, ἔρος ἀδικῶς τῶν ἀλλοτρίων κτη-
 μάτων. εἰ δέ τις τῆτο ὁ πάθος τῶν ἀνθρώπων
 ἄξεστος, ὅθεν ἐκώλυσε εἰρηνώω μὲν τὰ
 βίῳ βαθεῖαν ἐμπολιτεύει. πολέμοις δὲ καὶ
 παροχῶς ἐξ ἀνθρώπων φουραδουλεύει ἐπιδου-
 λῆν δὲ πύτων ὅτι τὸ χεῖ φύσιν φορῶν καὶ φιλίδου.
 εἰ τῆτο καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ὅτι μελῶς τοῖς πύτων
 γέλμασι τῶν δεινῶν τὸ νόσον, ποτὲ μὲν ἀπο-
 φανόμενος. οὐ δυνάσθε Θεῶν δουλεύειν, καὶ τὰ
 μαμωνᾶ. ποτὲ δὲ τὸ πλούσιον ἐκθρονῶ ἀθλιον ἀπο-
 φανῶν, τὸ τῆ ἐξῆς τελευτῶν μέλλοντα, ἐπὶ μα-
 κροχρόνιον ἀπόλαυσιν τὴν περὶ φῆς ἑαυτῶν περὶ
 πύτων. καὶ ἀλλὰ χεῖ τὸ τέλειον ἐκείνων ἐπὶ δι-
 δάσκων, ὅς δὲ πύτων, ὧν ἔχει, τοῖς δεομένοις
 πύτων ἀγαθήσας, πύτων τὸ ἀκτῆμονα φιλοσοφίῳ
 ἀνταρμολογῆς, τὸ μητέρας τὸ φρενῆς ἐὸ ὁμόσκυλον.

Ἀλλὰ μοι δοκῶ καὶ σιωπῶντων ἀκούειν τῶν
 ἐκ σιωπῆς τὰ τοιαῦτα φηγομένων πύτων τοῖς
 διδάσκοντες. καὶ πῶς πύτων τὸ βίον εἰς τελευτῶν
 εἰ ἢ κτῆσις τῶν χρημάτων ἀμεληθεῖν; πῶς δὲ τὸ
 χρεῖαις ἐπὶ κέρωδον; πῶς λυθῆσεται δαύεισμα;
 πῶς δὲ ἐδοθήσεται δαύος τὰ ζῆτωῦντι, ἀνὰ πύτων
 ὧν εἰς εἰς πύτων οὐκ ἀρῶνται ἀποροί; ἀπί-
 σου ὁ ῥῆμα. ἀσωτέρος ἢ φωνῆ, ὅσα εἰδότες, ὅτι
 δεσπότην ἔχοντα τὸ Θεὸν, οἰκονόμον ἔβίου, τὰ
 ἡμετέρας ζωῆς πύτων ἐαυτῶν χρησιμῶν τὰ χρεῖσι-
 μα, καὶ τοῖς ἀναγκάσις πορισμοῖς τὸ ἔσφῆς, καὶ
 τῶν σκεπασμάτων τὸ χρεῖαι. ἢ γὰρ πύτων τοῦ
 Θεοῦ, τῶν οἰκείων ποιημάτων ὅτιν ἀπεικτικῆ. καὶ
 τὸ ἐν πύτων πλουτοῦντα, πύτων ὅθεν πύτων κη-
 τερον συμφορῶν. ἐν δὲ τῶν τῶν πύτων πύτων
 λόγων εἰς ἀπόδειξιν τὸ πύτων, ἰκανῶν,
 ὡς οἱ μὲν, μύτην πύτων.

Ἐν τῇ τῶν βασιλείῳ ἰσορία, γυνὴ τις ἀνα-
 γέγραπται χρεῖα, βαρυσκομῶν λίδου τῇ συμφο-
 ρῶν τὸ μονάσεως. ἐπολιόρχει δὲ αὐτῶν δαύεισῆς
 φιλάργυρος καὶ μισοῦ. φρενῆς, ἐνέχου τοῖς
 υἱοῖς ἀφαιρούμενος, οὐκ ἔχοντα εἰς ἄντι πύτων
 ἢ μήτηρ. ἐπεὶ δὲ εἰς ἀμνηστῆρας αὐτῇ ἀπεικτικῆ
 ὁ πύτων, ἐπὶ δὲ εἰς ἡλέει τῶν ἔχοντων χρεῖστον,
 ἢ λην πύτων τὸ ἔχοντα φιλανθρώπων ἐπίσιν.
 Ἐλισσαῖος δὲ εἰς τὸ πύτων, ἀνὴρ ἀκτῆ-
 μων τῶν γῆντων ὕλαιν, καὶ ἀεισευόμενος τὸ ἀσω-
 μάτου ἀπεικτικῆς. φιλόσοφος ἐξ ἀροτήρων, ἀοι-

eiusmodi ministeriis. Alia sexcenta ma-
 la sunt, quæ non licet summam ora-
 tionem complecti. Horum autem om-
 nium origo, cauſaque, ac radix, plus
 habendi cupiditas, ac iniquus bonorum
 alienorum amor. Hanc affectionem ut
 quis hominum exegerit animis, nihil
 erit quod veteret, quin in altâ pace ac
 tranquillè viuamus, omnèque ab hu-
 manâ vitâ bellum, ac turbatio exulet.
 Quapropter etiam Dominus hanc se-
 dulò ægritudinem suis monitis curat,
 dum aliàs quidem affirmat, non posse
 nos Deo seruire & mamonæ: aliàs
 autem, diuitem illum miserum pro-
 nunciat, qui in craftinum moriturus,
 diuturni temporis sibi met designabat
 delicias: ac cum denique eum docet
 perfectum, qui sua omnia pauperibus
 erogâs, vltro ad inopem philosophiam,
 mattem illam virtutis ac contuberna-
 lem, transit.

Verùm hîc mihi vel silentium con-
 ſuetas eas voces audire videor, quibus
 plerunque doctoribus obstrepunt; Et
 quomodò, inquit, vitam sustentabi-
 mus: si nulla sit rei familiaris cura?
 Quomodò necessaria comparare vale-
 bimus? quomodò vel æs alienum dis-
 soluetur, vel mutuum petenti dabitur,
 si tuo omnes obsecuti consilio, pau-
 pertatem amplexi fuerimus? Infidelis
 verbum hoc: insipientis vox, ac eius
 qui nesciat, habere nos Dominum,
 Deum, vitæ gubernatorem ac dispen-
 satorum, qui creatis abs se animanti-
 bus necessaria, cum alimenta suppeditet,
 tum tegumenta. Diuina enim pro-
 uidentia fouet ac tuetur sua opera: nec
 vnquam in fide diuitem oppressit pau-
 pertatis ærumna. Vbi autem exemplum
 vnum ex Scripturâ ad rei adstruendam
 fidem protulero, fatis, reor, testatam
 illam reddidero.

In Regnorum historiâ mulier quæ-
 dam vidua descripta est, afflicta valde
 pro solitudine. Hanc auarus ac inhu-
 manus vrgebat scenerator, ipsas quoque
 pignoris loco ablaturus proles, quas
 præter nihil miseræ reliquum erat. Ita-
 que cum in extremas esset redacta an-
 gustias, ac nemo quisquam ditiorum
 miseratione tangeretur, ad hominem
 adiit humanitate ac fide ornatum. Eli-
 fax hic erat Propheta, terrenis quidem
 bonis carens, incorporeis autem ac cœ-
 lestibus copiosè instructus: philosophus
 ab aratro, sine domo ac lare; veste vnâ

Luc. 16. v. 13.

Luc. 12. v. 20.

Math. 19. v. 21. Paupertas voluntaria, patens ac contubernalis virtus.

Soluit in eam obiecta.

4. Reg. 4. v. 1.

Pulchra exphrasis olei per Eliseum viduæ aduicti.

4. Reg. 2. v. 14.

ac simplici vtens : nuper quidem auctus hereditate, eâ tamen vilis duntaxat pretij melota, inuisibilisque benedictionis igneo curru delapsæ. Haud enim uerò supplicem re infectâ remisit, nec de auxilio continuò desperauit, quòd non esset in promptu quod quærebatur : nec verba quædam degeneris ac diffidentis animi protulit, ac qualia vnus quispiam è vulgo : Vnde verò mihi pecunia vt soluendo sim? Vt autem peritissimus medicus, tametsi medicamenta ad manum non erant, subtili inuento, morbi remedium nouum excogitauit, Et, *Quid habes*, inquit, *mulier in domo tuâ?* Dic sodes, si quid tibi in eâ reliquum est. Nec enim quisquam adeò pauper, vt nullius planè rei dominus sit. Vbi verò respondit, vas esse fistile cum oleo pauxillo : Fac, ait, multa mihi vasa pares. Et ipsa quidem parauit; ille autem eius ministerio impleuit : Ac debitum quidem fœneratori persolutum est; mulier verò ex deploratis rebus iter secundis inueniens discessit. Nam pauxillum illud olei, quod se penes esse Prophetæ dixerat, in modum fontis inopinatò scaturiuit, omnesque quotquot illa parauerat amphoras, repleuit; ac tum demum fluere defuit, cum vasa defuissent ad recipiendum; Deique illud beneficium, indigentia æquatum est. 7 Verè oleum illud, quod non arbor ac olea produxit, sed Dei misericordia edidit ! Hanc vobis, si licet, comparate scientiam, quicunque, quam latè patet Oriens & Occidens, vsquam estis; Reges, dynastæ, diuites. Vos mundanæ sapientiæ consulti, Prophetæ illud ab aratro donum acquirite, quod ab eo qui accepisset non poterat auferri, eique semper comes erat. Quæ enim bona comparare studetis, innumerabilibus periculis exposita sunt; latronibus parietum perfossoribus; tyrannis raptoribus; fycophantis insidiatoribus; mari haurienti fluctibus; terræ hiatibus dehiscenti. Spes ergo nostra ac penu, Dei sit dextera : quæ Iudaicum populum ex Ægypto eduxit, atque in deserto affatim bona ei suppeditauit : quæ Danieli Habacuc stitit, abiectumque, ac maternis abdicatum vlnis, Ismaëlem seruauit : quæ omnis ætatis hominibus annonam subministravit, ac demum quinque hordeaceos panes instar messis immensæ, vt singuli millenorum hominum fa-

Exod. 14. & c.

Dan. 14. v. 35.

Gen. 21. v. 19.

Ioan. 6. v. 9.

A χος, ἀνέσιος, μονοείμω· νεωσὶ μὲν κληρονομήσας· πλὴν δὲ κληρονομίᾳ λαβῶν μελώτων δύωνον, καὶ διλογίαν ἀόρατον ἔπεινου ἀρρήματος ἐκπεσοῦσθαι. οὐ μὲν ἄπορακτον πλὴν ἰκέτην ἀπέπεμψεν, ὅσθ' ἀπέγνω τὴ βοηθείας, ἔπει μὴ πρὶν ὁ ζητούμενον· ὅσθ' εἶπεν ἀγνήτη πῖνα καὶ ἄπιστα ῥήματα, ὡς εἶς τῶν πολλῶν· καὶ πόθεν ἐμοὶ ἔργυριον, ὡς εἰσαλάσσει τὸ ὄφλημα; ὡσπερ δὲ ἀρίστος ἰατρὸς, καὶ φαρμάκων μὴ πρῶτον, εἰς ἔπινοίαν ὡραδῶξον ὄψε τῆ νόσα πλὴν ἴασιν. καὶ τί σοι, φησὶν, ἔπει τὴ οἰκίας, ὡ γλώσσι; μνημόνισον, εἰ τι τὸ ὀλίγον ἐνδόν τυγχάνει. ὅσθ' εἰς γ' οὕτως πένης, ὡς κατὰ παῖξ μηδενὸς κύριος εἶ. ὡς δὲ εἶπεν, ὅτι κερσμίον ὅστιν, τὸ λείψιδμον ἐν αὐτῷ βραχὺ ἐλαίου· ὡρασκεύασόν μοι, εἶπεν πλήθος ἀγρίων. καὶ ἡ μὲν ἡυτρεπίσεν· ὁ δὲ δι' αὐτῆς ἐπλήρωσεν· καὶ τῶν δαμεισῆ διελύθη τὸ ὄφλημα· ἡ δὲ γυνὴ ἀπήληθεν ἔξ ἀπόρων ὄρεσθαι τὸ πόρον. ὁ γ' ὀλίγον ἐλαίου ὁ εἶ πρ' αὐτῆ εἶπεν πρὸς τὸ πρῶτον, ἐπήρασεν ἐκ τῶ ὡραδῶξου, καὶ πάντας τοὺς εὐτρεπιδέντας ἀμφοείσους ἐπλήρωσεν. ἔπει δὲ τότε τῆς ῥύσεως, ὅτε ἀγρίων ὅσα ἐπὶ ἡμῶν τὸ δεχόμενον· καὶ τῆ χρεία σωμαμετρήτη ἡ χρεία. ἀληθῶς ἐλαίου ἐκείνο, ὁ φυτὸν ὅσα ἐκαρποφόρησεν, ἀλλ' οἱ τῶ Θεοῦ οἰκηρμὸι ἐγαύρησθαι. τῶ τῶ ἀνῆσαδε πλὴν ἔπειτῆ μὲν, εἰ δυνάσθε, οἱ ἀπὸ ἡλίου ἀνιχροντος, μέγρη καὶ δυομήδου, βασιλεῖς· δυνάσται· πλούσιοι. οἱ σοφοὶ τῆς ἐγκοσμίου σοφίας, κτήσαδε τῶ ἀπὸ ἔροτῆρων πρῶφῆτου τὸ χάρισμα, ὁ ἀναφαίρετον τῶ λαβόντι σωτῆ. τὰ γ' τῆς ὑμετέρας σπουδῆς κτήματα, μωρίους ἐχθ' ὡρακειμήδους τῆς ἀπαλείας κινδιώους· λησῆς τοιχωρυχωῦσας· τυραννοὺς ἀρπάζοντας, καὶ συκοφάντας ἐπιβουλεύοντας· θαλασσοσθ' κατὰ ποινήσθαι, ἔπει γλῶσσι πρῶρηγυμῆδου τοὺς χάσμασιν. ἔπει ποίνω ἐλπίς καὶ ταμειῶν ἀδελφῶν ἡ τοῦ Θεοῦ δόξια· ἡ τὸν λαὸν Αἰγύπτου ὄξαγαγῶσα· καὶ ἐν ἐρήμῳ γῶρα πλὴν εὐδελίας τῶ ἀγαθῶν χορηγῶσα· ἡ τῶ Δανιὴλ ἀγαγῶσα τὸν Ἀμβακῆμ, καὶ τὸν Ἰσμαὴλ σώσασα, τῆς μητεικῆς ἀγκάλης ἀπορρίφεντα· καὶ τοὺς καθ' ἐκαστῶν γῶρα ἐπὶ ῥέσασα· καὶ τελευτῶν πέντε κριθῶν ἀρτοὺς, ὡς ἀπειρον γῶρα πλὴν θωῶσα, ἵνα ὁ εἶς ἀρτος χιλίων ἀνδρῶν πει-

νώντων πληρώσι γαστέρα, & παρὲς γαστήριον τῶν
λειψάνων. τὰ δὲ Θεῶν ἠδὲ ἡ δόξα, εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

mem satiarint, singulosque præterea
cophinos reliquis adimpleuerint, adau-
xit. Deo autem nostro fit laus & glo-
ria in sæcula sæculorum: Amen.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΣΤΕΡΙΟΥ,
Λόγος κατηχητικός τῆς ἑορτῆς τῆς Καλάνδων.

EIVSDEM ASTERII
Sermo aduersus Kalendarum Festum.

ΑΥΤΟ ΚΑΙ ταυτὸν ἑορτὰ σινεδρα-
μὸν ὅτι τῆς ἀρετῆς & τῆς ἐνεσώσεως
ἡμέρας. ὅσιν ὁμοφώνοι τε καὶ ἀδελ-
φοί. πᾶν δὲ τοῦ ἀνθρώπου, ἐξ ἧρας
τε καὶ ἐναντίας ἔχουσα παρὲς ἀλλήλας. ἡ μὲν
γὰρ ὅτιν ἔξωθεν συρφετοῦ πολὺ σινάγουσα
τοῦ μαμωνᾶ ὁ ἀργύριον, καὶ τὴν ἄλλω κα-
πηλείᾳ ἐφελκυσμένη, τὴν ἀργυρίῳ τε & αἰε-
λύθερον. ἡ δὲ τῆς ἀγίας καὶ ἀληθοῦς θρησκείας,
οἰκείωσιν τὴν παρὲς Θεόν, καὶ τῆς κεκαταρτισμένης
βίου τῆς ἀρετῆς ἐκπαίδευσαν. ὅτι δὲ πολ-
λοὶ παρομιθεῖν τὴν ἐκ τῆς ματαιότητος
περὶ τὴν καὶ ἀργυρίῳ, ἀπελείφθησαν τοῦ καὶ τῆς
ἐκκλησίας συλλόγου, φέρε τὴν ματαιὴν καὶ
βλαβερὰν τέρψιν λόγῳ τῶν ψυχῶν ἀπελα-
σάντων, ὡσπερ πῖνα φρενιτίν ἐν τῷ γὰρ καὶ
παίξιν τὸν θάνατον ἀρουσάν. ἐν καὶ τῷ δὲ
τὸν Σολομῶντα ζηλώσαντι τῆς τοῦ λόγου με-
ταχρήσεως. καὶ γὰρ ἐκείνος συμβουλόταν τοῖς
νεοῖς ἀσφαλῶς ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν παλίων τῆς
ἀκοροσίας τηρεῖν, ἵνα δραστήριον καὶ ἐνεργῆ ἑαυ-
τοῦ νοητικῆν ἐργασίαν, παρομοιοῦν τὴν
ἀκροασίαν εἰς γυναικᾶ κατηχησάντων. πᾶ-
σαν δὲ τὴν κακίαν αὐτῆς ἐπιτεύων, οὕτως
μύσους ἀξίαν ἀποφάνει τοῖς δελεαστομένοις. διὸ
καὶ τὴν ματαιότητα τῆς ἀνθρωπικῆς ἑορ-
τῆς ἀποδείξας τῷ λόγῳ, πειράσασθαι τοὺς
ἐραστὰς ἐκείνης ἀποστῆσαι τῆς πεπλανημένης
αὐτοῦ.

DV o pariter, hesternus ho-
diernusque dies, festa
coniungunt nihil inter se
cognata ac congruentia;
secusque omnino, diuersa
planè, atque contraria. Alterum enim
externarum fordium est, multam mamona
pecuniam colligens, sordidamque
aliam ac illiberalem nundinationem
conuehens; alterum sacra ac vera re-
ligionis, coniunctionem cum Deo ac
vitae depurgatae virtutem docens. Quia
verò complures, inanis obseruantiae deli-
cias ac studia præhabentes, sacro in
Ecclesiâ conuentui ac concioni non in-
terfuere; age nunc, fatuam illam ac no-
xiam delectationem, phrenitidis instar
inter risum ac iocum necantem, ser-
monis vi ex animis eiicere conemur.
In quo Salomonis quidem dicendi mo-
dum & institutum opportunè mihi vi-
deor posse me imitari. Nam & ille mo-
nens iuuenes, vt diligenter ab intem-
perantiae sibi laqueis caueant, quò plus
roboris ac neruorum orationi inest, in-
temperantiae personam perditam ac dam-
natae vitae mulieri tribuit; omnemque
eius improbitatem traducens, ac velut
marmoris inculpens, his qui eius ille-
cebris inescantur, dignam quam odio
prosequantur, ostendit. Quare & ego
festi huius humani profanique, ob oculo
vanitatem dicendo ponens, eius
studiosos ac amatores, ab erroneo hoc
studio detertere ac reuocare cona-
bor.

Pro. 1. 6. 7

Hæc itaque publici festi lex est; pri-
mum, vt certus sit ac manifestus eius
scopus: tum, vt sit omnium communis
lætitia; non vt aliqui in gaudio sint;
cæteri in mœrore ac luctu. Id enim
bello magis, quàm festo congruit; in
quo necesse est victores exultare, seque
ex victoria magnificè efferre; victos
verò, cladem suam ac calamitatem de-
plorare. Enimverò, quod ad istos dies
spectat, obscurum est ac incertum, quâ
ex causâ celebritas instituta sit. Nam

Festi publicâ
lex.

Leg. ἐπι δέ.

ἑορτῆς τοῖνυ παρδῆμου εἶτα ὁ θεσμός &
ὁ νόμος. παρῶτον μὲν φανερόν σκοπὸν εἶναι πα-
νηγύρεως. ἔπειτα κρινῶν εἶναι πᾶντων ὀφρο-
σιώων, καὶ μὴ μέγας μὲν ἡδέαται, ὅ δὲ λει-
κόμηνον ἐν λύπῃ καὶ κατηφείᾳ ἀγάγην. ποδο-
γὰ πολέμου μάλλον ἢ ἑορτῆς ἀξίον. ἔπειδή-
παρ ἐπαύλαχες τοὺς μὲν κρατήσαντας ἐμπομ-
πᾶειν τῇ νίκῃ. τοὺς δὲ ἡττηθέντας δακρυῖν καὶ
συμφορᾶν. ἔπειδὴ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν, παρῶ-
τον μὲν ὅτιν τίσι τελεῖται ἢ πανηγύρεως, ἀδελφον. μῦ-

fabulæ, quæ multæ narrantur, sese inuicem facile subuertunt, nec quicquam veri habent. Deinde, cum paucos admodum gaudij compotes, tum plures longè tristes animique ægros video, quanquam lætâ serenâque fronte dolorem tegunt atque obumbrant : omnia denique strepitu plena ac tumultu, turbamque mutuò se temerè impellentem.

Festi Kalendarum probabilis ratio.

Absona per illud agitata.

At est anni incuntis læta quædam recordatio. Quàm læta quæso, bone vir? Primum vt congressus imaginem cogitauerimus, qualis illa rogo; vtque plena suspitionis, ac minimè amica? Salutatio tenui inclinâtâque voce labiis profertur; succeditque osculum muneris initium: ac suauium quidem pangitur; pecunia autem expetitur: obtentuque caritatis, auaritiæ litatur. Nam pura ac sincera amicitia, humanitatis officia non vendit: gratis præstat ac citra mercedem. Circumfertur itaque passim ac donatur auri magna copia; nullo tamen iusto aliquo vel specioso donationis titulo ac prætextu. Nuptiæ non sunt, nec superbientis ambitionem sponsi vocare potes. Nec est item quòd eleemosynam sumptum illum appellemus, vnde nullum pauperibus commodum aut leuamentum: non etiam contractum, vbi mutuum non fit, aut vlla permutatio: donationem multò minùs, cui necessitas adhæret. Quemadmodum igitur, cum festum, tum qui fiunt in eo sumptûs, indigetemus, equidem non reperio. Vos agendum indicate, qui colitis & celebratis: reddite rationem, vti nos earum reddimus feriarû, quæ veræ sunt, Deoque congruâ institutæ religione. Natalem enim celebramus, quòd per hoc tempus sese Deus in carne mortalibus ostenderit. Luminum festum agitamus, quòd peccatorû remissione donati, tanquam ex obscuro prioris vitæ ergastulo, ad lucidam ac à crimine liberam vitam subuehamur. Iam verò die Resurrectionis ornatiorem cultum assumimus, magnamque lætitiâ præferimus: quòd ea dies, immortalitate donandos, inque melius transmutandos, perspicuè indicio sit. Hunc in modum festa hæc colimus; inque eundem deinceps cætera. Ad summam, humano omni negotio prærit ratio; ac si quid fortè eiusmodi est, vt ratione careat ac sine, id verò meræ nugæ est ac ineptiæ.

Præcipuæ festiæ Christianorum eorumque ratio.

Αἱ τοὶ γὰρ λέγονται πολλοὶ ἀλλήλων αἰατρεπτικοὶ ἀληθῆς δὲ, σὺδὲν. εἶπα, ὀλίγους μὲν ὠφρανομήτους βλέπω· αἰωμήτους δὲ τοὺς πολλοὺς, καὶ εὐαρεπεῖ ἑτεροτήτι τιῶν λυπῶν ὀπισκιάζουσιν· πᾶντα δὲ θυροῦθου γέμοντα καὶ ταραχῆς, καὶ ὁ πλῆθος πρὸς ἑαυτὰς εἰκὴ ὠλισμῶνον.

Ανάμνησις ἔστιν καὶ εὐφροσύνη ἐνιαυτοῦ ποῖα βύφροσύνη, ἀδραπε; πρὸς τὸν, ὅσθι " ἐν-ἴσ. ἐνοήτω μὲν νοήσω ἢ σιωπηλίας ὁ γῆμα, ὅτι ἔστιν, καὶ ὅπως ἔποπλον καὶ οὐ φιλικόν; ἀδραπεῖ τῆ φωνῆ καὶ λεπτῆ ἢ πρὸς τὴν εὐφροσύνην πρὸς τῆν χηλέων, εἶτα ἀκροουθεῖ φίλημα τοῦ λήματος πρὸς ὁμοῖον· καὶ φιλεῖται μὲν ὁ σόμα ἀγαπᾶται δὲ, ὁ νόμοισμα. ὁ γῆμα δεαθέσεως· καὶ ὁ ἔργον πλεονεξίας. ἔνθα δὲ καθαρὰ φιλία καὶ ἀδολος, ἀμαθοὶ καὶ ἀκερδεῖς εἶσιν αἱ φιλοφρονησῆς. πρὸς φέρεται γοῦν πολὺ πᾶνταχού, καὶ δίδεται ὁ χριστιανός. πρὸς φάσις δὲ δικαία καὶ βύφρονης τοῦ λήματος, οὔτε ἔστιν, οὔτε λέγεται. γάμος οὐκ ἔστιν, ἵνα νυμφίου τις γαύρου καλέση φιλοπιδύ. ἐλεημοσιῶν οὐκ ἔχω καλεῖν τιῶν δαπνῶν. σὺδὲν γὰρ πένης ἀφίεται συμφροσῆς. σιωάλλαγμα οὐκ αἰ τις καλέσθην ὁ γνώμων· σὺδὲν γὰρ ἀφαιβοῖσι πρὸς ἀλλήλους ὁ πλῆθος. δωρεάν δὲ εἶπειν, οὐδὲ μέγρι ὅπου δικαίον, ἔνθα σιωεζυκαται ἀνάγκη τῆ δόσθ. τί ποίνω ἢ τιῶν ἑορτιῶν καλέσω μὲν, ἢ πὰ ἐν τῶν δαπνῶν μὲν; ἐγὼ μὲν οὐχ βύεισκω. εἶπατε δὲ, οἱ πρὸς αὐτῶν ἑσπουδακότες· δότε λόγον, ὡς ἡμεῖς τῶν ἀληθινῶν καὶ χριστοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἡμέθλιον ἑορτάζομεν, ὅτι τὰ ἐν τῶν θεοφάνια καὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἔδδξεν ἡμῖν ὁ Θεός. φάτα πρὸς τὴν ἡμέθλιον, ὅτι τῆ τῶν ἀμῶν τῶν ἀφίεσθ, ὅτι ἐκ σιωεζυκαται ἀνάγκη δεσμωτηλείου πρὸς πρὸς τὸν βίου, πρὸς τὸν φωτεινόν καὶ αἰεθίων ἀναζῶντα. καλλωπιζῶντα πάλιν, καὶ χαίροντες ἐμπομπῶν μὲν τῆ ἡμέρα τῆς ἀναστάσεως· τιῶν γὰρ ἀφθαρίσθαι ἡμῖν, καὶ τιῶν πρὸς ὁ κρείττον δηλοῖ μετακόσμησιν. οὕτως τῶν ἑορτάζομεν· οὕτως τὰς ἐφεξῆς καὶ πρὸς τὸν ἀδραπικῶν πρὸς τὸν λόγον ἡγεῖται· οὐδὲ ἀπία καὶ σιωπὸς ἀπεισιν, λῆσθς τῶν καὶ φληναφος.

Ω τ' αποπίας ! πάντες κελινοότες κελινοσοδοσι Α
 πα πρ' ἀλλήλων ἐλπίζοντες. οἱ δόντες λυ-
 ποιῶται· οἱ λαβόντες, οὐ κατέχεισι. μετα-
 λαμβάνει γὰρ εἰς ἀλλήλους τὸ λήμμα· καὶ ὁ
 πῶς τ' ἰσχυροῦ δὲ δῶκεν, δίδωσι τῷ
 μείζονι. ἄσπερον δὲ ἔστιν ὅ τ' ἡμέρας ταύτης
 χειροῖν, ἄσπερον ἢ τῶν παύζοντων σφῆρα, ὅξέως
 πρ' ἑμοῦ πεμπόμενον πρὸς τ' ἕτερον. καὶ κει-
 νὸς δωροδοκίας καὶ λειτουργίας ἕστος, ἀπολα-
 τήτων ἔχων τ' ἀνάγκης πλὴν εἰσφορῶν. ὁ γὰρ
 μείζων καὶ ἐνδοξος, δυσωπεῖ· ὁ ἐλάττω, αἰ-
 τεῖ· καὶ πάντες βαθμοῖς ἐπι τοῖς κέλοις τῶν
 ὑπερέχοντων κινουῦνται. καὶ ὁμοῦ ἐπι τ' ὑπε-
 ρορίας τῶν ὑδάτων γὰρ, τοῦτο νῦν ἔστιν ἰδεῖν. καὶ
 γὰρ ἐκεῖ λεωτοῖς ῥύαξ ἀπορροῦσας τοῖς ῥοῖς,
 τῶν μετ' αὐτὸν ἐ μείζονι μίγνυται· καὶ κει-
 νὸς καλύπτεται πάλιν πῶς τ' ἄλλοι πλὴν
 μωροῦτος· καὶ πολλὰ λεωτότερα ῥόμβωτα
 ἀπορροῦσας, πῶς τ' ἄλλοι γίνονται. οὐκ ἔστι πάλιν ἐπέρου τ' μείζονος, καὶ ἄλ-
 λος ἄλλου, μέγας δὲ τελευτῶν τῶν βάρη καὶ
 τῶν πλάτει τ' θαλάσσης ἐγκαταρμίσθη τ' ὕδωρ.
 ἐροτὴ αὐτῆς κελινοῦτος, ἐπαρθείας γέμουσα· καὶ
 γὰρ ἡ κελινοδοκία ἐπαρθείας, ἡ ἔνδον κελινο
 αἰετοχλῆτος. δημόσιον γὰρ ἀγῶνισσιν ἡ οἱ τ' ὄρχηστρας
 θαυμαστοί, εἰς τάξεις καὶ συστήματα ἑαυ-
 τοῖς κελινοδοκῶντες, ἐκαστῶν οἰκίαν ἀπορροῦ-
 σιν· ἡ δὲ ἔστιν ἡ κελινοδοκία ἡ ἐπιπροδοκίαν.
 ῥοῖοι δὲ πρὸς ταῖς πύλας τῶν κελινοδοκῶν
 ὑπονώτερον, μέγας αὖ ἀπορροῦσας ὅ ἐνδον πο-
 λιορροῦτος, κελινοδοκῶν τ' ἀπορροῦσας ἔχει,
 καὶ ὁ οὐ κελινοδοκῶν. ἀμοιβὰδὸν δὲ κελινοδοκῶν
 τῶν ἡμέρας, ἀλλήλους ἀπορροῦσας, καὶ
 μέγας δειλῆς οἰκίας ἀέσις οὐκ ἔστι τὸ
 κελινοδοκῶν. ἀλλὰ φατεῖα φατεῖαν κελινοδοκῶν
 ἔχει, καὶ ἑορτὴ βολῶν, καὶ ζηνία ζην-
 ροῖον.

Αὕτη ἡ βελτίστη ἐροτὴ, ἡ δεισιματῶν αἰ-
 πία γὰρ τοῖς ἀπορροῦσας, καὶ τῶν ἐπιπροδοκῶν·
 ἀπορροῦσας πεινίας· δυσχεματῶν ἀρχή. αὖ δὲ
 πῶς ἀπορροῦσας τῆς ἀξίας ἀπορροῦσας μηδὲ
 τοῦ δεισιματῶν ὑπορροῦσας, ἔλκεται, ὡς τοῖς
 φοροῖς τοῖς βασιλικῶν ἐπιπροδοκῶν· ἀπορροῦσας
 ὡς ὁ δεισιματῶν· ὁλοφύρεται ὡς ὁ λη-
 σῶν ἀπορροῦσας· φρουρεῖται· ἀπορροῦσας
 τῶν ἀπορροῦσας πῶς τ' ἄλλοι κελινοδοκῶν
 τῶν οἰκίαν εἰς ἀπορροῦσας γαμετῆς καὶ

O rem ineptam & absurdam! Omnes
 aliena sperantes ac iis inhiantes, dis-
 currunt atque vagantur : qui munus
 dederunt, dolent ; qui acceperunt, sibi
 non retinent, aut seruant. Transmitti-
 tur enim ad alios ; & quod quis à clien-
 te donum accepit ; eo suum ipse patro-
 num aliquem muneratur. Fluxum &
 inconstans huius lucis aurum est , &
 quasi sphaera lusoria ab alio statim ad
 alium transit. Nouus hic munerandi
 modus ; nouum cultus obsequijque gen-
 us, cum indeprecabili penitentionis si-
 ue tributi necessitate coniunctum. Nam
 maior & dignitate praestans, ipsa vul-
 tus sui reuerentiâ mouet ; minor, pe-
 tit : atque omnes velut gradibus in po-
 tentiorum finis exhauriuntur. Quod-
 que in aquarum confluentibus accidit,
 ipsum hoc in praesentiarum videas. Il-
 lic enim tenuis minorq; riuus, in alium
 maiorem influit ; hicque alio rursus
 grandiori ac magis exundanti abscon-
 ditur : atque adeo minores multi riui
 coniuncti, vicini fluminis accessio fiunt ;
 quod & ipsum dein alterius magè ma-
 ioris, atque ita deinceps, dum extre-
 mum lato profundoque mari misceat-
 ur. Festum hoc non festum, & mendaci
 prorsus nomine, plenum acerbita-
 tis ac molestiae : graue prodeuntibus
 in publicum ; graue se domi continen-
 tibus. Viles enim de plebe homines,
 circulatores ac scenici praestigiatores in
 turmas discreti, cuique domui clamori-
 bus ac plausibus, velut fausta precan-
 tes, molestiam exhibent. Ac circa Que-
 storum quidem ianuas pertinacius hæ-
 rent, donec tandem qui intus obside-
 tur, tædio ac molestiâ expugnatus pe-
 cuniam proiciat, quam habet, & quam
 non habet. Vicissimque alij alias alias-
 que adeunt fores, nec vlla ante feram
 vesperam mali remissio fit : Quin tur-
 ma turmam excipit; clamor clamorem;
 iactura iacturam.

Egregium hoc festum, aris alieni
 causa ac scænoris; paupertatis occasio;
 miseriarum initium. Si quis ob fortu-
 narum tenuitatem fidem non habeat,
 quique mutuum det, inueniat nemi-
 nem, trahitur ac vexatur, vt ille qui
 foro cedens, fiscum ac vectigalia regia
 deferuit : plorat, quasi bonorum prof-
 criptione mulctetur : lamentatur, ac si
 in latronum manus inciderit : custodi-
 tur; verberatur. Si paucillum aliquid
 in alimentâ coniugis ac miserorum li-

berorum domi conditum sit; promitur id & proiicitur: ac sedet ille cum domo totâ, per festum hoc præclarum, esuriens ac omnium indigus. Noua prauæ consuetudinis lex, molestias & affanias celebrare; pauperiemque ac indigentiam festum appellare.

Dies hæc, teneris ac simplicioribus pueris, argenti cupiditatem ac auaritiæ studium instillat: docetque ab vnâ ad aliam transire domum, ac nouo munere, poma argenteis compacta offerre. Pro quibus duplum ipsum redditur, indeque teneræ mentes ad nundinationes & quæstum illiberalem informari incipiunt. Sacros autē optimosque agricolas quantis dies malis afficit? Abstinere publico, vicofque & plataas vrbis fugere coguntur, magis quàm retia, lepores. Nam si qui inueniuntur, verberantur; contumeliosè habentur; si qua in manibus sunt, amittunt: in pace, hostium more incessuntur; subfannantur: cùm verbis, tum factis illuduntur: iniuriâ omni afficiuntur optimi nostri Prophetæ; malitiæ omnisexperτες animantes; simplices Dei imagines; fidi in libertate vitæ nostræ serui ac famuli. Sic igitur homines dignitate præstantes; sic pauperes; sic pueri; sic rustici: alij vexantur; alij murmurant; discunt alij quæ nescire præstaret.

Videamus iam quid merenti in armis militi hoc festum profit. Pecuniam amittunt, vniufque luxationis mercedem; militaria sua stipendia tribuunt: Læduntur mores ac disciplina: Condiscunt enim fordes; inhonestas scenorum artes ac studia; mollitiem ac morum dissolutionem; ludos denique legibus aduersantes, ac Imperio, cuius sunt constituti custodes. Velut enim in scenâ conscenso curru, ac fictitiis creatis fatellitibus, Maieftati illudunt ac detrahunt, eaque palam ac publicè agitant, quæ propria sint mimorum ac histrionum. Sed illa tamen pompæ augustiora: Cætera quis enarret? Nonne nudatus, in meretricum ac fœminarum morem vultum habitumque componit, ille strenuus; leonini ille pectoris ac roboris; ille in armis, cùm suis adspectu mirabilis, tum formidabilis hostibus; ac ad talos vsque tunicam demittit: zonam pectori circumuoluit; calceamenta muliebria sumit; & more fœminarum, capiti crobylum ac ple-

A παιδων ἀθλίων, τοῦτο παρτίεται· κἀζηται δὲ λιμῶτων παγκλητῆ ὅτι τῆς Φαυδραῖς ἑορτῆς. χαλῶς κακῆς σιωπῆτιας νόμος, ἀπῆσαν ἑορτάζεσθαι· καὶ ἀποεῖαν ἀνδραφῶτων πομπῆσαν λέγεσθαι.

Aὐτῆ ἡ ἡμέρα καὶ τοῖς μικροῖς παιδαῖς καὶ ἀφελεῖς καὶ ἀπλοῖκοις, φιλαργύροις εἶ) διδάσκει, καὶ παρῶσκαθάζει οἰκίαν ἀμείψειν ὅς οἰκίας, καὶ δῶρα παροσφέρειν χαλῶς, ὁπῶρας ἀργυρεῖα καθηλωμάτια. ἔστιν δὲ ἡ δόσις τοῦ διπλοῦ ἀπῆδοσις, καὶ ὁ καπηλικὸν καὶ ἀεὶ ἀδελφῆρον ἐντεθέν ἀρχεται ἀπαλοῖς τοῖς φρονήμασιν ἐντυποῦσθαι τῶν νέων. τοῖς δὲ ἱεροῖς ἔ βελτίσιος γεωργοῖς, οἳ ἀφῆθησιν αὐτῆ ἡ ἡμέρα; φθολκτικῶ ἀδῆσι καὶ ἀδατον πλῶ πόλιν ἐργάζεσθαι· καὶ μῶλλον αὐτικῶ ἀποδιδράσκεισιν, ἢ οἱ λαχοῖ τὰ δίκτυα. οἱ γὰρ ἀεισκέμενοι, μαστίζομεν· κῆρονοῦμεν· ἀπολλύοισιν τὰ ἐν χερσίν· ἐν εἰρήμῃ πολεμοῦμεν· ὅτι χλοθάρομεν· κωμωδοῦμεν λόγοις καὶ ἔργοις· πληροῦμεν τῆ ὑβρεως οἱ βέλτισοι ἡμῶν παροσφῆται· τὰ ἀπῆνορα ζῶα· αἱ ἀπλοῖκαὶ ἔ Θεοῦ εἰκόνες· οἱ ἐν ἐλθῆσεια πῆσι δούλοι τῆ ἡμετέρας ζωῆς. οὕτως μὲν οὖν οἱ ἐν τέλει· οὕτως πένητες· οὕτως παιδία· οὕτως ἀργεῖκοι. οἱ μὲν γὰρ μαρδοσιν· οἱ δὲ γρηύζοισιν· οἱ δὲ μεμθάνοισιν ἀ μὴ εἰδέναι καλον.

Σκεψάμεθα δὲ ὁπῶς καὶ οἱ ἐνοπλοὶ γραπῶται παρῶ τῆς τῆς ὠφελουῶμεν τῆ ἑορτῆς. εἰς χρημάτα ζημοῦμεν καὶ ἐνὸς ἐκπῶματος μιῶν παροσφῆροισιν τῆ ὅτισιπσιον ἔ πολέμου. εἰς ἔσποισ ἔ ἡθη βλαπῶνται. μεμθάνοισι γὰρ ἀεὶ ἀδελφῆριον· ὅτι πηδῶματα σκωλικῶν· ἐκλυσιν καὶ μαλακίαν ἡτῶν· παιδῶν καὶ τῶν νόμων, καὶ τῆ ἀρχῆς, ἡς ἐπῆκησθησθ φύλακες. τῆ γὰρ μεμῆσιω ἀρχικῶ κωμωδοῦσιν ἔ ἀξοσύροισιν, ἀρῆμα ὡς ὅτι σκωῆς ἀαδαῖμοντες, καὶ δορυφόροις πεπλασμένοισι χῆροτονοῦμεν, ἔ δημοσία ποιοῦμεν τὰ τῶν ἔξυρημῶν παρῶς κένδυλον. καὶ τῶν ἔστιν τῆ πομπῆς τὰ σεμνότερα. τὰ δὲ ἄλλα πῶς αὐ τῆς εἰποι; μὴ καὶ ἐκκαλυψάμενος γωακίεσται ὁ ἀρῆσις, ὁ τῆ θυμὸν λεοντάδης· ὁ μὲν πλῶ ὅπλισιν θαυμασὸς ὀφθῆσαι τοῖς οἰκείοις, καὶ φοβερὸς τοῖς ἐναντίοις; ἔ τὸν χιτῶνα μέγρι τῶν σφυρῶν ἀφῆσι, καὶ τοῖς σῆροισι παεελιπται πλῶ ζῶνῶ, καὶ ὑποδήματι κέχρηται γωακίεω, καὶ τὸν κρῶβυλον ὅτιπῆσται τῆ

τῆ κεφαλῇ, ἢ γυμνασίον νόμος. ἔ φέρεται ἔτι
 λακκάτιον εἰς γέμουσιν, ἔ τῆ δούρα ἡμῶ
 κατάγ, τῆ ποτὲ φέρουσι ὁ ἔπαμον. ἔ τὸ πόνον
 τὸ ψυχῆς ἐναλλάττων, ὁ ὀξύτερον ἔ γυμνα-
 κῶδες φέρηται. Ἐῶτα τὸ πρηνήγυρεως τὰ γρη-
 σα. Ἐῶτα τὸ πρηνήγυρεως τὰ συμφῆροντα
 σήμερον.

Καὶ οἱ τὸ κορυφῆς τῆν ἀξιοματῶν ἀνδραπι-
 κῶν ὀπιθῶντες, οἱ πολυδρῶνται ὑπατοι, τῆ
 ματατότητι δαπνῶσαι τὸ πλοδοι, σωροῖς γρη-
 μάτων σαρπίζοντες, εἰς ἀκαρπίαν δικαιοσύνης,
 καὶ καρπὸν ἀμύρτιας. ὦν ποσῶν πεφασῆς ἢ
 ἀφροσύνη, ὅσον ὑψηλὸς ὁ θρόνος. πολλοῖς γὰρ
 ἀνδραπικῶς ἐμβατεύουσιν θρόνοις, καὶ τῶ
 μεγίστας τὸ βασιλείας θρόνους ἀρξικῶντες,
 λαμβανούσιν ἀφειδῶς ἀπὸ πάσης τὰ πλεῖστα. οἱ
 μὲν πενήτων γραπῶν τὸ σιτηρέσιον σφετερι-
 σάμενοι. ἄλλοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀλήθειαν πολλα-
 κῶς πωλῶσιντες, καὶ τῶν βασιλικῶν ταμειῶν ἔτε-
 ροῖ ἀφατον ἐξαπλήσιντες πλοδοι, καὶ τὰ πρην-
 τῶν ἀσυνείων ἀφειδῶντες. Φεισάμενοι δὲ
 σθένος λημματος. ὅσον ἀφροσύνης. ὅσον ἀδίκου.
 καὶ Θεοῦ πρὸξυῶντες περὶ ἀδύνατον, ἔ μετὶ
 ὀλίγον ὑπόχρησι μερίζοντες τὸ χρυσόν, καὶ ἀυληταῖς
 κακῶδαιμοσι, ἔ μίμοις, ἔ ὄρχισαῖς, καὶ ἀιδρο-
 γμῶσι, καὶ γυμνασίον πόρνας, ὦνιον πρηνήγυρεως τῶ
 δημῶ τὸ σῶμα. ἔ αὐτῶν θηριομάχοις μαρτῶς ἔ
 αἰελίπτοις, καὶ αὐτῶν τοῖς θηρίοις. περὶ ἀδύνατον γὰρ ὡς
 ἔ τὰ θηρία τρέφει χρυσός. τοῖς μὲν τὰ κρέα. τοῖς
 δὲ, τὸ μαζῶν ἀνούμενος. Ἐῶτα δὲ πρηνήγυρεως
 τῶν ἑσπῶν μιᾶς ἀσυνείων, ἵνα τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν
 συναλλαγμάτων περὶ ἀφειδῶνται. ὦ τὸ αἰόιας! ὦ
 τῆς τυφλότητος! Θεὸς ἐπαγγέλλεται τῶν πτω-
 χῶν τὰ ὀνόματα βίβλοισι ζωσῶς ἐγγραφῶ-
 φειν, ταῖς ἀθανάτοις, ταῖς ἀδραφθῶροις, ἀς οἷς
 ὅσον ἀφειδῶνται, καὶ χρῶνος ὅσον ἐξαλείφει. κα-
 κῶν τῶν γραμμάτων ὅσον ἐρῶς, ὅσον δὲ λόγον πι-
 νᾶ ποιῆ τῆς μακαρίας ἐπαγγελίας, ὅσον τῆ μνή-
 μη τῶ Θεοῦ ἐγγραφῶνται ζητῶν; τίς πο γὰρ
 ὅσον ἢ βίβλος ἢ ζωσῶ. περὶ πολλοῖς δὲ ποιῶς
 περὶ τῶν συμβολαγογράφων γραφῶνται, καὶ
 περὶ τῶν ἀνούμενων τὰ ἀιδράποδα λαλεῖ-
 νται, καὶ κροτῶνται περὶ δημοτῶν κολακῶν,
 κακῶς τῆς χρείας τῶν περὶ ἀφειδῶντων κριτῆς,
 αἰόνητος δοκιμασίας τῶν συμφῆροντος. δὲς τῶ
 λελοβημῶν πτωχῶν, καὶ μὴ τῶν λελοβημῶν
 μοισικῶν. χρῶνται περὶ τὸ πρηνήγυρεως τῆ χήρα. περὶ

A xurā imponit: quin etiam lanā plēnam
 colum gestat, ac dexterā filū ducit, quā
 trophæum antē tulit; animiq; tenorem
 immutans, in acutiorem ac muliebrem
 sonum vocē extenuat? Hæ celebritatis
 huius utilitates: hæc hodierni publico
 conuentu festi, commoda ac fructūs.

Quin & Consules, inclyti illi, ac ad
 humanarum dignitatum fastigium e-
 uecti, inani profusione sparsis nummo-
 rum cumulis, opes exhauriunt, nedum

Quid magi-
 stratū adeun-
 tibus Consul-
 bus.

B peccato: quorum quā sublimis thro-
 nus, tam insignem dicas dementiam.
 Multos enim magistratūs capeffentes,
 ac amplissimas Imperij obtinentes præ-
 fecturas, quā plurimas opes ex re qua-
 libet extruere student: alij quidem pau-
 perum militum stipendia in suam rem
 vertentes; alijus verumque haud rarò,

C pretio addicentes; alij thesauros gazam
 que regiam immenso ære depeculan-
 tes, ac omnia vndique studiò coacer-
 uantes; nullo, vel infami, vel iniquo
 neglecto lucro: diuinumque exacer-
 bantes Numen, nunc præfident; ac bre-
 uipost in aurigas, miserosque tibicines;

D mimos, saltatores, spadones, vim auri
 congestam distribuunt: nec non in mu-
 liercularum propudia, vili cuique ac
 plebeio in rem turpem venalia: rur-
 sumque in scelestissimos profligatissi-
 mosque gladiatores; ipsasque adeò bel-
 luas. Lique enim etiam iis alendis opus
 auro, sumptuque in auro aut mazam.

Ratio am-
 biendi Cōsu-
 latūs, nomi-
 ne Consulium
 consignatiam
 ni.
 Matth. 6. v.
 20.

Ea porò omnia, eā duntaxat ratione,
 promunt prodiguntque, vt ipsorum no-
 mina contractibus ac diplomatibus præ-
 scribantur. O stultitiam! O cæcitatem!

Pollicetur Deus, eorum qui in paupe-
 rum cibos sua erogant, nomina, libris
 viuus, immortalibus illis, ac nulli ob-
 noxiis corruptioni, inscriptum iri, quos
 neque tinea, neque tempus absument:

tu autem ne hos libros affectas? nul-
 lam tantorum promissorum rationem
 habes? non memoriæ diuinæ: Is quip-
 pe liber ille viuus est; inscribi insigique
 studes? sed contrā magni facis à tabu-
 lariis exarari, à mangonibus prædicari;
 à vilibus adulatoribus plausu excipi,
 malus utilitatis arbiter; ineptus & im-
 petitus rerum æstimator. Oblæsum pau-
 perem munere, non dissolutum Mu-
 ficum: viduæ impertire quæ scorto: se-
 creta claustrī silentia honestè colentem
 dona, præ prostibulo: inquire de sacrā
 virgine quæ Deo psallat, sitque in eius

effusa laudes, odioque habe psaltriam inuerecundam, quæ necdum conspecta oculis, modularâ voce luxuriosos velut aucupio capter. Necessaria victui orphano præbe; pauperem libera alieno ære, visurusque es sempiternam gloriam. Attu loculos euacuas in turpem ludum, risumque indecorum ac inconditum; neque consideras quàm multas pauperum largiaris lacrymas, per quas opes illæ tuæ conflatae sunt. Quàm multi in vincula coniecti fuerunt; quàm multi verberati; quanti denique digito ad restim accesserunt, vt suppeteret, quod in scenicos hodiè estunderes? Et quis quæso finis? Vtique vanitas. Post omnia, exiguus tumultus; paucis obolis comparata vestis corpusculum obtegens: ac paulò post, necessarium temporis malum, obliuio, quæ cuncta, circa quæ sudaueris, tenebris inuoluat. Ad hæc denique diuinum iudicium, ac malæ voluntatis indeprecabilis pœna.

Vbinam Consules & fasces? Eos enim ac recogita, qui heri ac nudius tertius extitere? Nonne hic quidem vt facinorosus aliquis, per repentinam armatae multitudinis seditionem, capite truncatus est, ostentatusque maiore post necem pompâ, quàm cum in curru sublimis pro magistratu ac honore gestiret. Alter verò cum pratoris munere, eundem ipse adeptus honorem, in Ægypti atque Libyæ extremis finibus, in locis arenosis, & humoris omnis humanique cultus expertibus, damnationis supplicium fugiens, miserrimè extinctus est? Quid de eo dicemus, qui & ipse Exconsul ac Exprætor, in terrâ nunc Colchide agens, eiusce regionis Barbarorum humanitati vitam ac spiritum debet? Illum autem Expræfectum, inuisum illum, vt putabatur, ac leonini pectoris, qualis vitæ catastrophe excepit? Primum quidem filium suum vidit capite truncatum: tum & ipse capitali sententiâ damnatus est, laqueoque iam gulæ admoto, clementiâ Principis manibus carnificis exemptus est; vt quantulum ætati superat, senex in dolore & calamitate sensuque malorum exigens, ac plenus dedecoris ac ignominia, tali magni Consulatus exitu vitâ decederet. Ille autem superiori anno, gigantea prorsus facinora, atque etiam maiora molitus, cuius sexus indubium vocabatur, quique heri-

A τῆς δημοσίας, τῆ σεμνῶς κατακεκλειμένη. αειεργάσασθαι ποδὸν πρῶτος ἀγία Θεῶν Ἰαλλουσα, καὶ μίσησον Ἰαλλεῖαν ἀγαθῆν, παρὰ τῆς ὀφείας, τὰ μέλει τοῖς ἀκράτους θηρόουσθαι. ἐπὶ φασσον ὄρφανῶν· λύσον δὴν εἰσμά πέντητος, καὶ ὄψα δὲ ξανθὸν ἀφαιωνίζουσθαι. κενοῖς πλήθους βαλαυτίων ὑπὸ παιδείας ἀσκήμονος, καὶ ἀπάκτου γέλωτος, οὐκ εἰδῶς ὅσα πενήτων γαίρη δάκρυα, εἰς ὧν σωτήρη ἢ ὑποεῖα. πόσοι ἐδέθησαν· πόσοι ἐμαστιγώθησαν· πόσοι ἐγὼς ἤλθον ἀγγέλης καὶ βροχῶν, ἵνα σήμερον ὄρχουμένοι γάβωσιν. καὶ τί τὸ τέλος; ματαιότης. μὲν πῶτα πάθος μικρὸν. ἐάν τις ὀλίγων ὀβολῶν τὸ σωματίον αἰετῆλλουσα· λήθη μετ' ὀλίγων, τὸ ἀναγκασθὸν πάθος τῆ γέροντος, πῶτα τὰ σπουδαθέντα κελεύωσασθαι. κρίσις ἐπὶ τούτοις Θεοῦ, καὶ τῆς κακῆς παραγέσεως κόλασις ἀποδείξειται.

C Ποὶ οἱ ὑπατοὶ; τοῖς θεῶν ἐπὶ αἰῶνι στίβησιν. οὐχ ὁ μὲν, ὡς οἱ κεκυρηγῶν, τὸ κεφαλῆς ἀπετμήθη, πλήθους ὀπλιτεύοντος ἀθροῦσιν κινήσασθαι αἰετῶν· ἐπομπὴ δὲ μὲν θάνατον μάλλον, ἢ ὅτε φερόμενος ἐπὶ τῆ δὴ φερούμενος εἰς ἀξιώματος; ἄλλος δὲ μὲν στρατηγίας τὸ αὐτῆς αὐτῆς ἐπιτυχῶν πημῆς, κακῶς ἐν ταῖς ἀρχαῖς Αἰγύπτου καὶ τῆ Λιβύης ἀπώλετο, φθῶν τὸ καταδίκης τὸ πτωχεύειν, εἶτα ταῖς ψάμμους ἐντελευτήσας, ἐπὶ τῆ πᾶσα ἡ γέροντος δι' ἧς ἀπεδίδρασκεν ἀνδρὸς ἐ ἀοίκητος; τί οἱ αὐτῆ ἐπιπομῆ παρὰ τὸ ἐκ στρατηγῶν ἐπαύτων, ὁμοίως ἐπὶ τῆ Κολχίδος νῦν γέροντος ἀφαιωνίζονται, καὶ τῆ τῆς ἐκείσε βαρβαρῶν φιλανθρωπία ἀφαιωνίζονται; τὸ δὲ εἰς ἀρχῶν ἐκείνων, τὸν, ὡς ἄετο, ἀμαχῶν καὶ λεοντῶν τὸ γῶμῶν, οἷα τῆ βίου καταστροφή διεδέξατο; παρὸν μὲν γὰρ ἐπέειδεν τὸ εἶποτο παῖδα σποτμηθέντα τὸ κεφαλῆς· εἶτα καὶ αὐτὸς τὸ ἐπὶ θανάτῳ ψῆφον ἐδέξατο, ἐ τὸ γέροντος παρὰ τῆς ἡδὴ τὸ σῶματι, φιλανθρωπία βασιλικὴ ἐκάλυπεν ἐνεργῶσθαι τὸν δήμιον. ζήσας δὲ ὀλίγων ὀδυμῆς καὶ συμφορῆς ὁ παρὰ τῆς κακῆς καὶ τῆ ἀσκήσεως τῆς κακῶν ἐπιτρονίσας, ἐν ἀπείμῳ ἀπῆλθεν ποδὸν βίου· ποδὸν τῆς μεγάλης ὑπατείας τὸ τέλος διέφαινος. ὁ δὲ ποδὸν πρῶτοντος ἐνιαυτοῦ πῶς ἐφείνησεν μείζονα τῆς γῶμῶν· γῶμαξιν ὧν καὶ ἀνδράσιν ἀμφισβητή-

Pia veraque consideratio.

Tragica multa primorum magistratum Asterij ætate.

σμος ; ῥάβδους κυρίων φύλων, ῥάβδων ἰσα-
 πικῶν ἐπεθύμησεν . ἐκτίσαστο γὰρ , ὅσω
 ἑσδὲ εἰπεῖν βύχλον . ἐπάφη δὲ ἐν ποσά-
 τη , ὅσης ὁ ἐλεήσας μετέδωκεν . ἀρὰ οὖν
 χεῖ τὸν σοφὸν Ἐκκλησιαστήν , οἱ πρῶτα , ὅσα
 ποιᾶντα , ματαιότης ματαιότητων , καὶ φάσ-
 ματὰ ἔστιν τὰ ἀξιώματα ἀνυποστάτων ὀνει-
 ρων ; τέρψιματα πρὸς ὀλίγην , εἶτα πῶδα-
 δραμόντα . αἰτήσασθε καὶ μαρτυρήντα ; ἡ-
 μεῖς πίνω ἕως τούτου εἰσέρχεται τὸν λό-
 γον , δόξαν ἀγαπέμενον τῷ Σωτή-
 ρι .

les effugiens, Consulares affectavit, ac
 tantum telluris possedit, quantum nec
 facile nominare; qui nunc exiguâ con-
 ditur humo, & quantulam ei non ne-
 mo miseratione motus impertit? Non-
 ne igitur verè, iuxta sapientem illum
 Ecclesiastem, si qua talia, *vanitas va-*
nitatum? ac vel ampliffimæ dignitates,
 inania quædam visa & ostenta somnio-
 rum? quæ cum ad breue oblectarint
 tempus, postmodum diffugiant; cum-
 que aliquantum floruerint, subito mar-
 cescant. Nos itaque dicendi hîc finem
 facientes, tribuamus Saluatori glo-
 riam.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΣΤΕΡΙΟΥ ΟΜΙΛΙΑ.

EIVSDEM ASTERII HOMILIA.

Ἐκ τῆς κη' Ματθαίου Διαγγαλίου, εἰς τὸ, Εἰ ἔξε-
 σιν ἀνθρώπων ἀπολύσαι τὴν γυναικὰ αὐτῆς κη'
 πᾶσαν αἰτίαν.

IN locum Evangelij secundum Mattheum, Matth. 19. 7. 3
 An liceat homini dimittere vxorem
 suam, quacunque ex causâ.

ΚΑΛΗ σωεῖς τῶν δύο τούτων
 ἡμερῶν τοῖς Χριστιανοῖς καὶ φιλο-
 πόνοις τυγχάνει, ἔ Σαββάτου,
 ἔ τ' Κυριακῆς λέγω, ἡ κατ'
 εἰκάτω ἑβδομάδα ὁ χρόνος ἀνακυκλῶν ἀει-
 φέρει. ὡς γὰρ μητέρες ἢ ἑσφοὶ τ' ἐκκλησίας, ἔ τ'
 λαὸν ἀφελίζουσι, ἔ τοὺς ἱερέας παιδοῦσας πρε-
 κατίζουσιν . δημαγωγῶσι δὲ καὶ τοὺς μαθητὰς καὶ
 τοὺς διδασκάλους εἰς τὴν ἡμετέραν ὀπιμέ-
 λειαν. ἐμοὶ πίνω ἐπὶ τῇ ἡμετέρας ὁ λόγος
 εἰρηαί, καὶ ἐγκαθίσταται τῇ μνήμῃ τὰ ποιηθέντα.
 βλέπω τὸν σωτῆρα ἑσφὸν τ' ἀφελείας πῶδα
 Ἡσαίου πηνύμενον, καὶ τὰ ἰμάτια τῆς Κυρίου,
 ὡς τὰ ἔ λινεβάτου κεχρωσμένα τῷ αἵματι .
 καὶ τ' σωτῆρα τ' μισθὸν πρεσβύτων ὅτι τ' δε-
 ξιάς φέροντα. καὶ τ' Σολομῶντα θεωρῶ τὰ ζυγὰ
 ἡμῶν ἔ τοὺς σαθροὺς ἀκριβοῦντα εἰς δυνάμιν
 καὶ ἔ βλαφελίου τ' χρωφειλέτων οἰκτεῖρω, μὴ
 μεταδοῦντα τῷ ὀμοδόλῳ τ' φιλανθρωπίας, ἢς
 πῶδα τ' δεσποῦ μετέλαβεν . ἀλλ' ἐκ τ' ἀβου-
 λίας καὶ τ' σκληρότητος, τ' ἰδίῳ συμφερίῳ ἀνα-
 νεωσάμενοι. τούτοις γὰρ τοῖς κεφαλαίοις καὶ τὴν
 πρὸ ἐλθοῦσιν ἐκάμομα, ὡς ἴτε πρῶτες, οἱ οὐκ
 ἐν πρέρχῳ τ' ἀκρόασιν ἡμεῖς.

PRÆCLARA Christianis
 ac studiosis duarum ha-
 rumce dierum copula ac
 concursus; Sabbati, in-
 quam, ac Dominicæ, quas
 tempus in orbem recurrens, hebdoma-
 dis singulis reducit. Nam quasi matres
 aut nutrices Ecclesiæ, cum populum
 congregant, rum sacerdotes ad docen-
 dū confedere faciunt; atque adeò, disci-
 pulos pariter ac doctores ad animorum
 pelliciunt curam, ac blandè impellunt.
 Mihi quidem adhuc auribus insonat
 diei hesternæ sermo, infidentque me-
 moriæ prælecta tunc ac consideratio-
 ne discussa. Video crucem, ab Isaïâ
 prophetiâ fixam; ac Domini vestimen-
 ta, tanquam calcantis in torculari,
 cruore tincta; denique Salvatorem,
 promptum dexterâ expeditumque præ-
 mium præferentem. Animi oculis Sa-
 lomonomem adspicco, æquam iudicij li-
 brantem tutrinam. Miseret me debito-
 ris Evangelici, qui Domini in ipsum le-
 nitatem ac clementiam conferuo non
 adhibens, pro stultitiâ ac duritie suâ,
 sibi ipse instauratæ calamitatis ac mise-
 riæ auctor fuit. In his enim capitibus
 die superiore proximo versabamur, vt
 nostis omnes, si qui non indiligenti au-
 ditu animum aduertistis.

Pia Orient-
 lium religio
 dierum Sab-
 bati ac Domi-
 nicæ, inque
 eis lectiois
 Scriptura-
 rum ?

Isai' 63. v. 3.
 3. Reg. 3. v. 24.
 Matth. 18. v.
 28.

Σήμερον δὲ πάλιν ἡμῶν, πολλὰ μὲν ἔ καλὰ
 πάντα ὅσα ὅτι τ' πατρίδος τ' ὀρωμένης ὁ πνεῦμα
 κατέτετο. ἐπέσασα δὲ τ' νοῦ τοῖς ἀδελφαῖς

Hodie etiam multa nobis eaque præ-
 clara in mensâ, quam videtis, propo-
 suit Spiritus. Adieci autem animum ad

garulos istos Phariseos, ac tentatores; plurimumque eorum misereor improbitatis, quod ipsum sapientiae fontem suis interrogatiunculis circumuocare aggressi sunt; quāquam Vnigeniti Deitate, eorum in contrarium semper questiones vertente, conatibus & ausis suis exciderunt: De quibus & Isaias in hac verba prophetari videtur: *Auertens prudentes retrorsum, & consilium eorum stultum faciens, & statuens verba pueri sui.* Ac rursus Dauid: *Linguis suis dolose agebant: indica illos Deus; decidant a cogitationibus suis.* Veruntamen gratias illis, licet aduersariis, quod Sapientiam ad respondendum prouocauerint, quod nostrum in vsum, qui eius serui sumus, hæc literis ac memoriae proderentur. Ecce enim matrimonium, id est, res humanæ vitæ maxima, velut ad normam hîc dirigitur, eiusque vel contrahendi vel dissoluedi certæ leges traduntur. Quibus diligenter vterque cœtus ac sexus attendat, quod tum fœminæ, tum viri, quæ propria cuiusque sint, condiscant.

An liceat homini dimittere uxorem suam, quacunque ex causâ. Ita quidem habet Iudæorum problema. Ego autem aliundè moueri ad interrogationem video. Quia enim fœminarum sexus ad fidem facilius est, ac propensior videbatur in magnifica Christi miracula, vtque eius crederet ac admitteret deitatem: (Sic namque etiam postremò cum homicidæ proposito ad supplicij locum Dominum traherent, mulieres multæ passionem lamentabantur, fletuque miserabili Saluatorem sequebantur:) vt eidem apud ipsum offensam ac odium importarent, dolum istam interrogationem, atque hæc verborum velut retia fabricati sunt. Verùm ille dolum sibi instructum diuinitatis virtute animaduertens, tum leniora benignioraq; mundo fanciens, tum eorum eludens insidias, secundum mulieribus responsum dedit; tanquam inanes lupos ac expertes prædæ, incasum quæstioni intentos inhiantesque, Phariseos ablegans. Ipsa, inquit, creatio, coniunctionis non diuortorij scopum ostendit: primusque nuptiarum auspex ac conciliator, ipse est rerum opifex, qui primos, quos finxerat, homines, coniugali inter se vinculo copulans, necessarium posteris conuiuendi ac cohabitandi tradidit ordinem,

Isai. 44. v. 25.

Psal. 5. v. 11.

v. 3. Subtilis ratio interrogationis Phariseorum de coniugio soluendo.

Luc. 23. v. 17.

A ὁμοῦ καὶ πειρασαῖς Φαρισαίοις· καὶ σφοδρὰ γε αὐτοῖς τὴν μετρητίαν τῶν ἔργων ἠλέησα, ἐφ' οἷς ἐκ τῆς πηλῆς τῆς σοφίας ταῖς ἑαυτῶν ἐρωτήσεσιν ἐπεχείρωσα καὶ ἀσοφίξασθαι, καὶ τὴν ἐγκλήσεως ἀπετύγχετον, τὴν ἕξ μονοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν αὐτῶν αὐτοῖς ἀεὶ ἀπειρεπούσης τὰ ἐρωτήματα. ἀεὶ ὧν μοι δοκεῖ ἐκ Ἠσαΐας περὶ τῶν ἐλεῶν· ἀποφρέφων φρονίμοις εἰς τὰ ὀπίσω, ἐκ τῶν βουλιῶν αὐτῶν μυσταίνων, καὶ ἱστῶν ῥήματα παιδὸς αὐτοῦ. ἐκάλιν Δαβὶδ· ταῖς γλώσσας αὐτῶν ἐδόλιον· ὁμοῦ κρινὸν αὐτοῖς ὁ θεός· ἀποπέσει τὸ σπέρμα ἀπὸ τῆς δαβουλιᾶν αὐτῶν. πλὴν χάρις αὐτοῖς, καὶ πολεμίοις τυγχάνουσιν, ὅτι τὸ σφίδαν ἐκίνησαν πρὸς ἀποκρίσιν, ἵνα ἡμῖν τοῖς δούλοις ἀνάγραπτον καὶ ἀκαλίπη τῶν συμφερόντων τῆς μαθησίν. ἰδοὺ γὰρ ὁ γάμος κενονίξ(ε), πρὸς ἄλλα ἔσθ' ἀποπικρὸν βίβη κεφάλαιον, καὶ τὴν συστάσεως αὐτοῦ, ἐκ τῆς ἀγαλύσεως ἀκριβοῦς νομοθετοῦνται οἱ ὅροι. ὧν λίαν ἐσπουδασιμῶς ἀκουσάτω τὰ δύο τὰ ῥήματα· ἵνα καὶ ἡ γυναικωνίτις παιδοδότη τὰ ἴδρα, ἐκ τῆς ἀνδρονίτις ἀφελήθη τὰ ἄξαιρετα.

C Εἰ ἔξεστιν ἀποφραγεῖν ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν αἰτίαν. τοῦτο μὲν οὖν τῆς Ἑβραίων τὸ νόμον ἐλημα. ἐγὼ πρὸς τῶν ἄλλων τὸ σκοπὸν βλέπω τὴν ἐρωτήσεως. ἅπλητ' γὰρ τῆς γυναικῶν ἡμῶν δύκολώτερον ἔστι πρὸς τὸ πείθεσθαι, ἐκ μάλιστα ἐπεκκίνετο πρὸς τε τὴν τεράτων μεγαλοφυρίαν, καὶ πρὸς τὴν συγκατάθεσιν καὶ πίσιν τῆς θεότητος ἕξ Χριστοῦ ἔταυτο ἐκ τελευτῶν τῶν ἀνδροφόνων τῶν τῆς γυναικῶν πρὸς τὴν αὐτῶν ἐλκόντων τὴν κύριον, ὁ πλῆθος τῶν γυναικῶν, καὶ ὁ πάθος ἀπεθνήσκον, ἐκ ἀκαταστάσεως ὅσων τῆς ἐλευθερίας ἀπεδάκρυεν· ἵνα τινὰ πρὸς κρησμονὴν καὶ δυσμελίαν αὐτῶν, πρὸς τὸ σύστημα τῆς γυναικῶν μηχάνησανται διὰ τὴν δολοφῶν ἐρωτήσεως, αὐτοὶ μὲν τὰ θεάρετα ὡς ἐνόμιζον, ἐκ τοῦ βούλοιο τοῖς ἄλλοις τῶν λόγων ἐπήξασαν. ὁ δὲ κύριος τῆς διωάμει τῆς θεότητος βλέπων ἕξ κατασκευαζομένου τῶν κακουργίαν· ὁμοῦ δὲ ἐκ τῶν φιλοφρονήσεων δογματίζων ὡς βίβη, καὶ κείνοις τὴν ἐνεδραν ματαίαν ἀφραζόμενος, σιωπηροῦσθαι τὴν γυναῖκα πρὸς ἀλλε-

E ται τὴν ἀποκρίσιν· λύσεις κενὸς ἀποπέμψας ἴδρα Φαρισαίοις, ἔλακεν ὡς ἐρωτήματα πρὸς ἡγήσαντας. αὐτῆς, φησὶν, ἡ κτίσις, σωμαθείας καὶ ἕξ ἀγαλύσεως ἅπλητ' δείκνυται τὸ σκοπὸν· καὶ τῆς γάμου πρῶτος νομοφύλακος ἔστιν ὁ δημιουργός, τοῖς πρῶτοις πλάσει ἀνθρώποις τὰ γαμικῶν συζύξας δεσμῶν· δοὺς τοῖς ἡμῶν εἰς ἐπίστα τῶν ἀκαταστάσεως τῆς σιωπήσεως ἀπὸ τῆς ἀπῆρτον, ἡ πρῶτη πρὸς ἡγήσαν

ὡς νόμον Θεοῦ. οἱ δὲ Ἀλλήλοισι σωμαφθέντες, οὐκ ἔπι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ ἓξ μία. ὅτε ὁ σωμαζέξεν ὁ Θεός, αἰθερὸς μὴ χωρίζεται. ἐλπίθη μὲν ταῦτα τοῖς Φαρισαίοις τότε, ἀκούσατε δὲ νῦν οἱ πούτων κἀπηλοῖ, καὶ τὰς γυναικας ὡς ἰμάτια δι- κέως μετενδυόμενοι· οἱ τὰς πασαδάδας πολλακας καὶ ραδίως πηρωότες ὡς πηρωγύρεως ἐργαστήρια· οἱ τὰς ἀπορίας γαμοῦντες, ἔ τὰς γυναικας ἐμ- πορδύομενοι· οἱ μικρὸν πρὸ ζυγίου, ἔ δὲ ἄλλοις βιβλίον τὸ ἀσπίρεσεως γράφοντες· οἱ πολλὰς χή- ρας ἐν τῷ ζῆν ἐπι καταλιμπύοντες. πείσθητε ὅτι γάμος θανάτου μόνου καὶ μοιχείας ἀσχετότητα. καὶ γὰρ ὡς περὶ τῶν ἐταμείδων ὀλίγης ἡμερῶν ἄριθ- μὸς πειράζει πλὴν συμβίωσιν, καὶ μόνου θρησκεί- ηδονῆν, οὕτως ὅτι καὶ ὅτι τῶν νόμων ἔ τισιν τε- λουμένων· ἀλλὰ πλὴν πωλύθυτον, ὡς αἰθερ- πε· μία πρὸ ἐνωσιν καὶ ἑσάρματος καὶ ψυχῆς, ὡς καὶ ὁ ἦθος τῶν ἡθῶν σωμαζακινάσασθαι, καὶ πλὴν ἄρκα τῆ ἄρκα τῶν πινά σωμαδετέσασθαι. πῶς οὖν ἀπατῶς ἀφαιρέσθαι; πῶς δὲ κέως ἔ χω- ρεῖς ἀληθῶν ἀσχετοί, βίου κρινωνόν λα- βῶν, οὐκ ὀλίγων ἡμερῶν ἰσχυρέτιν, πλὴν ἀδελφῶν καὶ γυναικας; ἀδελφῶν μὲν καὶ τὸ λόγον τὸ πλάσσεως ἔ τὸ δημιουργίας· ἀφ' ἑὸς γὰρ ἀπίου τὸ γῆς καὶ τὸ αὐτῆς ἕλης ἰσχυρήσθη· γυναικας δὲ, ἀφ' ἑὸς πλὴν ἐνωσιν τὸ συζυγίας· ἀφ' ἑὸς τὸν νόμον ἔ γάμου· ποῖον οὖν ἀφαιρέσεις δεσμὸν, καὶ νό- μω δεδεμένος καὶ φύσιν; πῶς δὲ ἀσχετοί τὰς ὁμοιογίας ἀσ ὅτι τὰ γάμου κατέσθαι; καὶ ποίας οἰεῖ με λέγειν; ἀρὰ τὸ παρρησιῶν τὸ συζυγείσθαι οὐκ αὐτὰ, ὅτε τῆ σαυτῆ χειρὶ ἐπεσημῆνω τὰ βιβλίω ὅτι σφραγισμένος πᾶ τελευτούμενα; ἰσχυ- ρῆ μὲν γὰρ κακείνα, καὶ ἰσχυρῶ πλὴν ἀσφαλείου ἔχοντα· πλὴν ἐγὼ παρὸς τὸ Φωνῶν ἔ Ἀδάμ ἐμμε- πόν ἀσφάτω· τῆτο ἄρκα ἐν τῶν ἄρκων μου, ἔ ὅστις ἐν τῶν ὄσων μου· αὐτῆ κληθήσεται μου γυνή. αὐτῆ ἡ Φωνή, οὐ μόνον ἀσφάτωστος σάξεται· ἀλλὰ κρινῆ ὅστιν τῶν ἀσφάτων ὁμο- ιογία, δὲ ἐνὸς παρὸς αὐτῶν ἔ παρὸς τὸ πούτω κοινῶ πλὴν τῶν γυναικῶν ἐκτετέσθαι, τῶν νόμων τοῖς ἀσφάτων σωμαζακινάσασθαι. καὶ μὴ τωμάσθαι, εἰ δὲ ὡν ἄλλος εἶπεν, ἄλλος ἀσφάτωται. πλὴν- τα γὰρ ὅσα παρὸς τῶν παρὸς πλάσσαν ἐν ἄρχῆς σωμαζέξεν, ταῦτα τῶ ἀπολοῦτου γῆμοις φύσιν ἐ- γῆετο.

Αν οὖν λαβοῦσα ὁ τὸ κρομοποίας βιβλίον ἡ μόνον ἀφαιρέσθαι γυνή, ἐλκύσθη παρὸς τὸ δικα-

A quem ut Dei legem, sanctum ac inuio- labilem habituri essent. Qui autem ne- xu tam atcto iuncti sunt, iam non sunt duo, sed una caro: Quod ergo Deus coniun- xit, homo non separet. Sanè quidem hæc Pharisæis tunc dicta fuere: verum nunc quoque vos horum institores, audite; qui ceu vestes, subinde vxores muta- tis; qui thalamos tam sæpe ac facilè, atque nundinarum tabernulas, struitis; qui dorem ac bona ducitis, coniugesque ad quæstum ac negotiationem habetis; qui leui statim offensione, repudij li- bellum conscribitis; qui in viuis hæcte- nus agentes, viduas plures relinquitis: hoc verò ratum ac omninò persuasum habete, exceptis morte ac adulterio, nullâ ex causâ matrimonium dirimi. Non enim vti in meretriculis paucorum dierum numerus contubernium probat, ac solam venatur voluptatem; iti- dem in iis sese res habet, quæ ritè & ex lege fiunt: sed planè contrâ, ò bone: Vna contrahitur corporis & animæ fo- cietas, ut & affectûs affectibus commif- ceantur, & caro carni quodamodò col- ligetur. Quis ergo nihil affectus ac do- lens diuelleris? Quomodò facilè ac si- ne molestiâ ægrimoniâque recedis, qui vitæ fociam; (non ancillam ad breue tē- pus) sororè atque vxorem acceperis? So- rorem quidem, ut creationem ac ori- ginem spectes: ex vno enim elemento terræ, eademque materiâ conditi estis: vxorem verò, propter coniugij copu- lam; propter nuptiarum legem. Quale illud quantumque abrupturus es vin- culum, cum legis ratione adstrictus, tum naturæ? Pacta nuptialia ac spon- siones quomodò rescindes? Quæ verò putas ex me pacta audire? An quibus scriptâ iam dote, & ipse manu propriâ subscripsisti, ac sigillû apposuisti tuum? Sunt equidem illa quoque valida ac firma satis: ego nihilominus ad Adami vocem prouoco: Hæc caro ex carnibus meis: hoc os ex ossibus meis; ipsa vocabi- tur vxor mea. Ea vox non frustra scri- ptorum monumentis consignata ma- net: sed ut virorum communis, vnus primi huius ore, fœminarum viris iun- gendarum vniuersò sexui edita, extet confessio. Ac ne mireris, vnus ex ver- bis cæteros obligari: Quæcunque enim circa protoplastos illos initio accide- runt, in naturam posteris abierunt.

Quare si mulier temerè dimissa, sum- pto Genesios libro, ad Iudicem: (Lu-

Math. 19. v. 6.

Mors sola ac adulterium, coniugia diri- munt.

Eadem soror ac vxor.

Mariti cum vxore pacta.

Gen. 2. v. 23.

Is. 54. v. 10.

Leg. πύτυ.

dicem illum eundem ac testem ;) te pertraxerit, dic age, quid respondebis? Qui tuam ipse vocem defugies ac oblitteralis, quam sub Deo ipso locutus es? quamque non vilis aliquis scriba, sed Dei famulus Moyses in commentarios redegit? Patris matrisque solatio destitutam mulierem Deus Adamo contradidit; eaque ratione, uti bonus curator, puellæ tutelæ prospexit: sed & matris nunc iuribus ac causæ firmamentis aduersus infidos improbosque maritos sese puellæ tuentur; adeoque vndeque vxorem despiciatui habere prohiberis, qui & antiquis Deique legibus, nouisque ac humanis adstrictus tenearis. Incutiant pudorem vel vitæ commoditates, quas vxor affert. Membrum est; adiutrix est; vitæ socia, ac communium genitrix liberorum: in morbis opitulatrix; in calamitate solamen; domus custos, ac bonorum thesaurus. Communes illi tristitiæ; communia gaudia; communes, si quæ sunt, possidet opes; rem tenuem & angustam sedulo sustentat; maloque paupertatis, quantum potest, occurrit ac resistit: labore denique & molestiam educandis liberis ingentem, tui causâ contubernij subit. Quod si fortè calamitas incidit, ille malis obrutus later; amici qui censebantur, amicitiam felicitate metientes, rebus aduersis sese subducunt, serui dominum pariter ac miserias fugiunt. Sola adhæret vxor, agræ partis membrum, & in malis serua ac ministra; maritique addicta obsequio; lacrymas abstergit, plagas ac verbera, si quæ illi imposta sint, curat; si ad carcerem ducitur, adhæret comes; ac si quis ingressum liberum fecerit, libenter vnacum eo concluditur: sin id prohibetur, sicut familiaris hero catellus, ad carceris ianuam assidet.

Noui ego mulierem, quæ attonsâ comâ vestem virilem, eamque floridam, induit, ut ne virum fugientem latentemque deserere cogreretur. Ita cum seruitutem seruire videatur, affectui verè seruit: inque eo vitæ genere multos exegit annos, locum ex loco mutans, ac solitudinem ex solitudine. Talem etiam patientissimi Iobi reperimus coniugem. Nam & illum vniuersi deseruerunt, vnâque cum opibus adulatores defluerunt; ac amici, rebus secundis amicitiam æstimarunt. Quod si quando etiam adierunt, eorum presentia contumeliæ quàm officio propior;

Vxor in maritum comoda atque studia.

Insignis coniugis in virum pietas. Simile Plutarchus in Epistolâ de Sabinâ Iulij Sabini coniuge.

Iobi vxoris pia in maritum feculitas.

Α γλώ (δικαστῶ τῷ αὐτῶν ἐμῆτιμα) τί λέξεις; εἶπέ; πῶς δὲ ἀλείψεις τὴν σαυτοῦ φωνήν, ἕως ἵνα Θεοῦ ἐποιήσω· ἢς συτρεφῶς, ἀπὶ διώωνου συμβουλοιογράφου, Μωϋσῆος ὁ Θεοῦ θεράπων ἐγένετο; ἀπάπορα καὶ ἀμήπορα τὴν γυναικα ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ ἐξέδδο· καὶ εἶπε τῷ ἄς κηδεμόν τὴν ὀρφανὴν ἠσφαλίσατο· ποῖς τῷ μητρὸς δὲ νῦν δικασίμασιν ἰσχυρῶς αἱ θυγατέρες κέχρηται καὶ τῶν ἀγνωστων καὶ ἀπίτων ἀνδρῶν· ὥστε σοι πῶς ταχέθεν ἢ καταφρόνησις τῷ γαμετῆς ἀδωάτος, καὶ εἰς χαίροις νόμοις τοῖς θείοις, ἐ νέοις ἀθεσπικῶς δεδεμένῳ. δυσωπείτω δὲ σε καὶ ὁ χρησίμων τῆς γυναικὸς πρὸς τὸν βίον. μέλος ἕσασθα· βοηθὸς ὅστιν· σωεργὸς εἰς ἀγαθῶν τῷ βίου, εἰς παίδων γένεσιν· νόσου ἐπίκουρος· ἡλίλων ὡδραμῆα· φύλαξ τῷ ἐσίης· θησαυρὸς τῶν κτημάτων· τὰ αὐτὰ λυπουμένη· τὰ αὐτὰ χείρουσα· κρινὸν κεκτημένη τῷ πλοδῶν, εἰ πῶς εἶ· τῷ μορθηρῶν οἰκονομοῦσα πεινῶν· ὀμηχρῶς καὶ C καρτερῶς ἀντέχουσα πρὸς τὰ πῶς ἐκείνης ὀδυμῶς· ἐπιμέλῃου παιδοδυσφίας ἀνεχομένη εἶπε τῷ πρὸς σε σιωπῆσιν. αἱ δὲ που ἀείσασις καταλάβῃ πρῶτα, βασιτεῖς ἀφανίζονται· οἱ δὲ νομιζόμενοι φίλοι, τῷ χειρῶν τῷ ὄψασθας τῷ φιλίαι μετρώτες, ὡς πρῶτον ἐν τοῖς ἀφνοῖς· οἱ δοῦλοι, καὶ τὸν δεσπότην ὁμοῦ καὶ τῶς συμφορῶς δραπέτῶσι. λείπεται λοιπὸν ἡ γυνή, τῷ νοσοῦτος μέρεσι ὁ μέλος, καὶ τῶν κακῶν δούλη, καὶ τῷ τῷ ἀνδρὸς θεραπείας, ὁ δάκρυον D ἀπολύσασα· τὴν πληγῶν, αἱ μασητῆς, θεραπείουσα· ἀκολουθοῦσα πρὸς δεσποτικῶν ἀγρομένη· καὶ ἂν μὲν πρὸς ἀφῆ σιωπῆσθῆν, ἡδέως τῷ καθεύξεως κοινωνεῖ· αἱ δὲ κωλυθῆ καὶ τῷ τῷ, πῶς θύρας τῷ δεσποτικῶν, ὡς κινῶσθῃ τῷ δεσποτικῶν σιωπῆς, ὡς ἀμύει.

Ε γνων ἐγὼ γυναικα, καὶ τῷ κόμῳ κείρασθῃ, καὶ ἀνδρικῶν ἀνδρῶν ἐσθῆτα, ἐ τῷ τῷ ἀνδρῶν, ἵνα ἀνδρὸς φέρωντος ἐ κρυπτομένη μὴ χωρεῖται· δοῦλος δὲ εἶ· δοκῶσα, ἀληθῶς δουλεύει ὡς πῶς· ἐ τῷ τῷ βίον ἐν πολλοῖς ἔτεσιν διετέλεσεν, τῷ τῷ τῷ, ἐ ἐρημίῳ ἐξ ἐρημίας ἀμείβασα. τῷ τῷ τῷ δὲ ἐ τῷ καρτερῶτα πῶς ὡς ἀεικόμῳ τῷ γυναικα. κατέλιπον γὰρ κακῶν οἱ πῶς, ἐ οἱ κόλακες τῷ πλούτῳ σιωπῆσθῃ· ἐ οἱ φίλοι τῷ χειρῶν τῷ ὄψασθας τῷ φιλίαι ἐμῆσθῃ. εἰ δὲ πῶς καὶ πῶς γέγοντο, ὄνειδος ἕως ἡ πῶς, ἐ οἱ

ἑπίσκεψις· ἑπιθήκη τὸ συμφορῆς, οὐ παρὰ μνη-
 σία. δὲ δὴ καὶ οἱ παρὰ κλητόρες κακῶν, πρῶ-
 τως πρὸς ἐκείνου ἀπερχομένησιν· μὴν δὲ ἢ
 ποτὲ παρὰ φανῆς, ἑπὶ τῆς κωρίας τῶ ἀνδρὶ
 σιωπῆσθαι, ἀποξέουσα τὸ ἰσῶρα, ἔπειθ' οὐκ ὀκώ-
 ληκας τῆν παρὰ μῆτων ἄλλοκουσα. οὕτως ποδ
 βίου κωινῶς, οὐ τὸ δι' ὀφθαλμοῦ σιωποῦν· ἀλλ' ὁ-
 ρῆσι φίλος, οὐ κώλαξ τῆν ἡδονῶν· πάσης δι-
 κησίας ἔπειθ' ἑπιτάτων ἔπισησθαι μόνον
 ἀγαθὸν λείψανον. δὲ δὲ ἐκ τὸ ἀκρας καὶ κατ'
 ἑπιβόλῃ φιλανδρίας, καὶ πρὸς τὴν ἀνδρ-
 πῆν τὸ βλασφημίας ἄλλοπεσεν, ἵνα μὴ μακρὰ
 κωλῆσθαι ὁ ἀνὴρ, μηδὲ βλέπῃ αὐτὸν ἐν ταῖς
 ἀλλοκοῖς ὀδύμασι, εἰπεῖν τι ἑπιμα βλασφη-
 μον εἰς Θεὸν, συμβουλόβουσα, καὶ παρὰ ἑπι-
 τὸν περὶ τὴν ἑπιβόλῃν. τὴν γὰρ ἰδίῃν λωπὸν
 συμφορῆν τὴν τὸ κωρίας ὄρα ἐλόγιστο· ἐν δὲ
 μόνον ἐμερίμνα, ὅπως τὴν ἀβίῳτον ζωὴν ὁ
 ἀνὴρ ἄλλοφύξει. ταῦτα μὲν τὸ νέας πείρας καὶ ἢ
 μὴ μὴ τῆν παλαγῶν παρὰ δόξει τὸν τῆν γάμων
 ἑπιβόλῃν.

Τί δ' αὖ εἰποι πρὸς ταῦτα ὁ τῆς κωπη-
 γρίας ἑπιβόλῃν; ποῖον δὲ δι' ὀφθαλμοῦ
 ἀπολογίῃν τῆς ἐαυτῶν δικολίας πρὸς ἀλλοῖο;
 φαῦλον, φησὶν, καὶ μίσησι ἀλλοῖο τὸ ἦθος τῆς
 γυναικὸς, καὶ ἢ γλώσσα πρὸς ἀλλοῖο, καὶ ὁ
 ἑπιβόλῃν ὄρα οἰκονομίας, καὶ ἀλλοκοῖς ἢ διοί-
 κησις. ἔγω· διδάσθαι. πείρασμα τέως, καὶ δέ-
 ρμα. ὡς οἱ μὴ σφόδρα τὴν ἀκρίβειαν ἀκριβεῖς
 δικαστῆν, δικολῶς δὲ τῆς κωπηγρίας τῆν κω-
 τηγῶν παρὰ σιωπῆσθαι. σὺ δὲ εἰπέ· τὴν ἀλλο-
 γῶν ἀλλοκοῖς, ὄρα ἐγίνωσκας ὡς ἀλλοκοῖς
 σιωπῆσθαι; ἀλλοκοῖς δὲ τίς ἀκούσας, ὄρα βί-
 οῦς ὄρα τὴν ζωὴν ἀλλοκοῖς ἀλλοκοῖς ὄρα;
 Θεοῦ γὰρ μόνον τὸ ἀλλοκοῖς. αὐτὸς δὲ ἀλλοκοῖς
 ἀλλοκοῖς; οὐ παρὰ ἑπιβόλῃν δὲ λυπῶν ἐκ ποδ
 ἑπιβόλῃν τῆ γυναικί; ἀλλοκοῖς δὲ εἰ πάσης
 πηλομελείας, καὶ τῆ σιωπῆσθαι τὸν θεο-
 μὴν τῆρεῖς ἀλλοκοῖς; ὡ πάσης σου τυ-
 γῶν παρὰ ἑπιβόλῃν ἢ γυνή; πάσης δὲ
 πρὸς ἑπιβόλῃν ἑπιβόλῃν καὶ λωπὸν ἀλλοκοῖς
 ἑπιβόλῃν; ὅσα δὲ σου ἐλατῶματα σιγῶ-
 ται, ἐπειδὴ ὄρα ἐδημοσίωσεν ἢ γυνή;
 ἑπιβόλῃν σου καὶ μάτην ὄρα ἑπιβόλῃν, καὶ
 τῶν θυμῶν ἑπιβόλῃν· καὶ ἢ ἐλατῶματα
 καὶ ὁμοῖοις, ἐσιώπησεν ὡς δούλη τῆν ἐκ
 πωλητηρίου. καὶ τὰ ἀλλοκοῖς μὴ γορη-

A *augenda magis arumnæ, quàm sola-
 tio fuit. Vnde etiam qui malorum con-
 solatores accesserant, toti in eum in-
 dignati sunt, ac quærule conclamarunt.*
 Sola autem hæc paulò ante illustis ac
 clara, in sterquilinio marito assidebat,
 faniemque ac tabum abstergens, è pla-
 gis vermes extrahabat: verè illa qui-
 dem vitæ focia, non felicitatis contu-
 bernalis; indiuiduæ cultrix amicitia,
 non assentatrix affectatrixque volupta-
 tum; vnum denique de tantâ fortunâ,
 ac totâ charissimorum ac cognatorum
 cohorte reliquum marito bonum. Quo-
 circa ex nimio coniugis amore in blas-
 phemix scelus prolapsa est; vt nimi-
 rum, ne diutiùs ille conflictaretur, ip-
 saque in continuis eum doloribus vi-
 deret, blasphemix verbum aliquod in
 Deum loqui, ac mortem accelerare, *Job. 2. v. 9.*
 suaderet. Sux namque secura viduita-
 tis ac solitudinis, vnum id cogitabat,
 quemadmodû è vitâ non vitali maritus
 exiret. Hæc talia cum recente experientia,
 memoria vetus aduersus eos affert,
 qui erga coniuges iniuriæ sunt ac iniqui.

Quid porò huius criminis reus in
 contrarium respondeat? Quam saltem
 speciosam leuitatis suæ defensionem
 proferet? Malum, ait, odiosumque mu-
 lieris ingenium, lingua temeraria ac
 præceps; mores à domo rebusque do-
 mesticis alieni, nec ipsa bona aut fru-
 gi rei familiaris administratrix. Sint hæc
 ita fanè; persuaderi adhuc mihi patior,
 dictaque accipio, sicut vnus eorum iu-
 dicum qui parum exploratam aurem
 habent, ac faciliè accusatorum infecta-
 tionibus transfuersi rapiuntur. Tu verò
 dic obsecro, cum eam inuicem duceres,
 an nesciebas homini te coniungi? Ho-
 minem autem cum quis audit, non statim
 peccatum adhærere ac conse-
 qui cogitat? Quippe Dei solius est, vt
 nulli culpæ ac reprehensionis obnoxius
 sit. Tu ipse ne quicquam peccas? Non
 moribus ac ingenio tuo molestiam vxori
 præbes? An omnis omninò purus &
 expers culpæ, matrimonij legem inuio-
 labiliter seruas? Quoties ipsa fortè à
 temulento cõtumeliâ affecta est? Quàm
 multas ac magnas iniurias; quàm indi-
 gna verba sustinuit? Quot & quanta tua
 vitia in obscuro sunt, quoniam vxor
 non in vulgus sparsit? Tolerauit illa
 temerè, & sine causâ irascentem atque
 debacchantem; & quamuis libera ac di-
 gnatione par, conticuit sicut ancilla de

foroempta. Necessaria ad vitam & vitium vel inopiã, vel avaritiã non suppeditanti, quanquam agra animo, non maledixit: nec redeuntem à symposio, vino oneratum ac insanientem, ebrietatis odio non admisit aut reiecit; sed veniã ac lenitate, quæ hominem deceat, te suscepit, & reprimentem ac verberantem demulsit; caputque ægrum ac meri vaporibus agitatum, sedulo curavit, ac demum in thorum coniugalem duxit: sola nimirum tui miserta, cum famuli ob errorem mentis ac agitationem, herum deriderent atque subsannarent. At tu passim in compitis & plateis oberrans, frigidis de causis vxorem tragicè turpiterque traducis, vt ad faciliorem cogitati repudij veniam ac excusationem, viam tibi ac aditum munias. Duri, immites ac belluini id genus homines, verèque geniti, quemadmodum ferunt, ² è robore vel saxo. Quippe qui omnibus obliuioni traditis, æquo animo nulloque doloris sensu segregentur. Quis autem ægrum sibi membrum, curationis vice abscindat; cum & nullum ferè periculum, & medelæ magna spes ac penè explorata existat? Exorta est in manu pustula; eam diligenter curemus: inflammatio pedi infesta incruduit, pharmaco tumorem cohibeamus. Quòd si prætermisã medicorum inspectione & curã, quoties aliquid doluerit, ad ferrum ac sectionem iuerimus, exiguo sanè tempore membrum nos omnibus mutilauerimus. Verùm non ita, ô viri: concessum aliquid esto vel memoriæ mèbrorum. Flectant vos ac iniiciant pudorem obsequia ac ministeria vxorum. Quantãuis irã succensueritis, partũ vnus dolores cum iis contendite, quæ reprehenditis, multisque hæc partibus vinci comperietis.

Considerentur, inq̃te medium proferantur benevolentie dona; morborum curationes; casuum ac calamitatum societas; lacrymæ mariti causã nonnullis oblata. Veniat in mentem, quòd parentes suos, quòd domum quã fuerat edita, extraneum secutura, reliquerit: quòd fortè aliquid rerum suarum, vt viri iniuriam molestiamque redimeret, abalienauerit. Hæc omnia affectum concilient, amorisque vinculum necant, ac lubricum animum, velut marcidam domum, contineant atque erigant. Vincat misericordia; nec consuetudo ac longi temporis conui-

Α γρωπι̃ πωρ̃ς τὴν τοῦ βίου μεταγωγὴν διὰ πεινᾶν, ἢ φειδωλίαν, ὥστε ὠνείδισεν λυπουμένη· οὐ μὲν ὥστε ἐκ συμποσίου ἐλθόντα ποτὲ καὶ οἰνωμένον καὶ ἐκφρονα ἀπέριψε τὸ μέθης μισήσασα· ἀλλὰ ὑπεδέξατο μὲν συγνώμης ἀνδροπικῆς, καὶ ἐχθραγωγῆσέ σε τὸν κομίζοντα, ἐπὶ τῷ κεφαλῷ ἐπερῆσεν τοῖς ἀτμοῖς ὠειδονουκρύϊον τοῦ οἴνου· ὠδήγησεν δὲ ἐπὶ τὴν κρίτην τὴν γαμικίαν, μόνη συμπαροῦσα, τῆν οἰκετῆν γελώντων καὶ ἐπιχλωαζόντων τὴν ἐκ τῆς μέθης πῶραφορᾶν. σὺ δὲ, τὰ ἀμφοδα παεινοσεῖς, ἐπὶ ψυχραῖς αἰτίας ἐκτραγωδῶν τὴν γυναικα, ἵνα σαυτῆς τὴν συγνώμην πῶρασκιάσης τὸ παροχέουσι ἀφαιρέσεως. σκληρὰ τῆν ποιούτων ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν· θηριώδης καὶ ἀμειλικτος· ἐκ δρυὸς ἢ πέτρας, καὶ τὸ λεγόμενον, τὴν γυνήσιν ἔχουσα. πόντων γὰρ ὁμοῦ τὴν μήμηλον δὲ ἀλείψαντες, ἀπαθῶς ἀφατέμονται. τίς δὲ μέλος νοσήσῃ ἀπὸ τοῦ θεραπεύειν ἐκχρόσει, καὶ ταῦτα ὥστε ἐπι-
C κινδύου πάθος ἐνοσκήσαντος· ἀλλὰ πολλὴν ἔχοντος καὶ ραδίαν τὴν ἰάσεως τὴν ἐλπίδα; ἐπεχέμετο φλύκτανα τῇ χειρὶ, ἐπιμελῶς ἀπὸ τὴν θεραπεύσαντων· φλεγμονὴ τὴν πόδα διενόχλησεν, φαρμάκων τὴν δόξιν κατετίλωσαν. εἰ δὲ πρῶντες τὴν τῆν ἰατρῶν ἐπίσκεψιν, πρὶν τὴν πόδα καὶ τὴν σίδηρον ἀσθληθείμεν, κατ' ἕνα τὴν λυπουμένων, ὥστε μικρὸν τὴν ζωῆς ἀφαιρόμενοι χρόνον, πᾶσι τοῖς μέλεσιν ἑαυτοῖς ἀκροθνηιάσαντων. ἀλλ' οὐχ οὕτως, ὡς ἀνδρες· ἔγωγε τίς μήμηλον καὶ τῆν κώλων. δυσωπείτωσιν ὑμᾶς αἱ θεραπείαι τῆν γυναικῶν. ὅσον δὲ πρὸξωθῆτε, εἰς τὸ τοῦ τὴν ὠδῶν ἀιπθῆντες τοῖς μέλεσιν, εὐρήσετε νικωμένην τὴν λυπουμένων παύσασιν.

Αναφερέτω ὁ ἀναλογισμὸς εἰς μέσον καὶ τὴν εὐνοίας τὰ ἀγαθὰ· νόσων θεραπείας· συμφορᾶν χρονίων· δάκρυα τὰ ὑπὸ ἀνδρῶς παροσαρθέντα ποῖν· τὸ καταλιπεῖν τοῖς γυνήσιν, καὶ εἶτα γονικίαν, καὶ ἀκολούθησάν τῶν ξένων· τὸ παλιῶσάν τι τῆν οἰκείων, ἵνα ὑβρίν ἐπὶ ὄχλησιν τοῦ ἀνδρῶς δὲξωθήσεται. ταῦτα πάντα παιδαγωγείτω πωρ̃ς τὴν ἀφαιρέσιν, καὶ γνέσθω στυδεσμός τὸ φορηγῆς, ὅτι οἰκίαν πινάσα θεοτέρην τὴν εὐόλισθον ψυχὴν διεγείροντα καὶ σωζόντα. ἔλεος δὲ κρατεῖται, καὶ σωτήρια καὶ μακροῦ χρόνου συμβίω-

σας μὴ πατείτω, ἢ τις καὶ τὰ ἄλογα ποιεῖ τῆν
ζῶων ἀχρεΐστας ἔχον ἀλλήλων. ἐμπάτῳ γὰρ
εἶδον ἐγὼ βοῦν μυκώμενον, ὅπῃ τῆν σι-
νύμων ἀποπλάμηται ἐμονώσῃ· καὶ παρῴρατον
ἐν νάπη βληχώμενον, ἔδρατρεχον τὰ ὄρη, μέγχι
δὴ τῆ ἀγέλη σιμάλη, ἧς ἐχρεΐσθη νεμόμενον. αἶψ
δὲ τω τὸ τῆτο παθοῦσα, κἀν πολλὰς ἀγέλας ἀγῶν
δρατρεχούσα καπελάθη, οὐ παρῴτερον ἴσαται,
παρὶν, αἰ τὴ σιμηθῆ ὄρη, ἔ τ' αἰπόλον τ' ἴδον. μὴ
ἀπατήτεροι παρὲς φιλιάν διρεθῶμεν τῆν ἀλόγων
οἱ λογαί· μὴ δὲ ἀπρωτέρον τ' γαμετῶν κρινώμεν
σιωδοδιπόρου πινός, ἢ τοῦ δ' ἄ μίκαλιν παρῴρα-
σιν ἐν ὀλίγῳ παρῴφιλιωθέντος. ὄρας ὡς καὶ
ὅπῃ τ' λεωφόρου ἀλλήλους συμμίξαντες αἰθερ-
ποι, ὄραφον δὲ καταγαγίον τ' αἰπὸν ἔπαλλοντες,
ἢ δένδρον ἀμφιλαφές ὄρα γέρας τ' μεσηβείαν
ἀποσκιάσῃ, ἀφορμῶν δ' ἀφ' ἑσέως γησίας τ' σι-
τυχίαν ποιουῦται· κἀν ἔλθωσιν ὅπῃ τ' ὄδον τ' με-
ζουσῃ, ἀπατῶς ἀλλήλων ἐκ ἀπαλλάττονται·
ἀλλ' ἴσανται καὶ ἔπαδακρύουσιν, βλέποντες ἀτε-
νές εἰς ἀλλήλους, ἔ σὺμβολα μνήμης ἕκαστος
διδῶσιν φέρειν· καὶ μικρὸν παρῴρατες, πάλιν
μετατρέφονται, ἔ ἀνακαλοῦσιν. τῆν χεῖται δὲ ἔτε-
ρος τῶν ἑτέρῳ τὰ αἶσια· ἔ ὀλίγος χρόνος οὕτως
ὄξυπάτῳ κίρησι τ' φιλιάν, ὡς δυσσπάλλακτον
αἰθεῖς γίνεσθαι ἔ βεβίασιν ἔ ἀναζήρσιν; σὺ
δὲ παρὲς τ' ἔ βίου κρινωῶν ἔ τως καταφρονητικῶς
ἔχῃς, ὡς παρὲς σκεδός ἀποπεσόν, ἢ ἰμάπον βύτε-
λές ἐν ὀδιπορία καταγῆθεν, ἢ κινώδιον τ' τῆν
Μελιτῶν ἔπαζήρσῃ οἰκίας; ἔ που ἢ ἐν δ' ἔ-
χῃς πεπλασμένη δ' ἀφ' ἑσέως; ποῦ ἢ ὅπῃ τ' μίας
κρίτης ἀνάπαυσις; ἢ ἔ νόμου σῶείρξῃς; ἢ τ' πολ-
λῆς ἔ μακρῆς σιμηθείας δυνάμῃς· ἢ καὶ εἰς
φύσιν μεταποιεῖσθαι, καὶ λόγος ἔχῃ, καὶ ἢ πείρα
ἔπαρῴξῃ; ποῦ τὰ διέκοψας δύκολώτερον ἢ ὁ
Σαμφῶν τὰ τῆν ἀλλοφύλων καλώδ' ἔρα.

Καίτοι ὄρα σάφρων καὶ τ' ἀφ' ἑσέως φύλαξ, σὸ δὲ
ἀναζήρσῃς ἔ βίου τ' γαμετῆς ραδίως ὅπῃ γαν-
θάνεται· ἀλλ' ἀτάπει ποῖς παῖδας, ὡς κρινῶ πα-
ρακαταθήκῃ τ' μητέρος ἔ τ' φύσεως· ἐν ἐκεί-
νοῖς δὲ κατῴρα δόκει τ' ἀπελθοῦσῃ. ὁ μὲν γὰρ τῆν
παίδων, τ' μητρικῆς φωνῆς ὁμοιότητα σῶζει· ἀλ-
λος ὁ πολὺ ἔ χαροκτηρῶς ἐφέλκεται ἔτερος τ' ἔ
ἢ ἦτος κατῴρασιν ἐμορφῶν παρὲς τ' τεκοῦσῃ. καὶ
οὕτως ὁ πατήρ πολλὰς ἔχον τ' γαμετῆς εἰκόνας
ζώσας ἔ ἀναρῆς, ἀθῆνατον ἔπατουπόδῃται τῶ
παρὲς ἐκείνῳ σιμοίησιν. ἔ δ' ἔ τὸ τὸ σὸ τῆν φι-

etus conculcentur, quibus brutis ipsis
animantibus agrè separari accedit. Vi-
di certè bouem, quod aberrasset ab ar-
mento, solusque sibi relictus esset, mi-
serabiliter mugientem: pecudem item
in saltu balantem, montesque percur-
rentem, dum ad gregem rediisset, à quo
inter pascendum recesserat. Sed & ca-
pra idem passa, quanquam in varios in-
cidit greges, pratercurrit, nec ante cur-
sum sistit, quam ubi suum, cui assuevis-
set, & gregem & caprarium reperit. Ne
nos ergo, qui ratione præditi sumus,
duriores existamus brutis; neque mino-
ris vxorem faciamus, quam viæ comi-
tem aliquem, aliumve ex causâ leui &
subitâ leuiter nobis notû. Vides quem-
admodû ij quos via publica iûxit, idem-
que tectum ac diuerforium, aut umbro-
sa per æstum inerdianum arbor exce-
pit, fortuitum occursum in occasionem
amicitiæ rapiunt: & cùm ad diuortia
viarum peruenerint, non sine ægrimo-
niâ diuellantur; ac sublacrymâtes, fixif-
que alter in alterum oculis consistant,
ac symbola mutua largiantur: vt que
paululum progressi, sese rursus conuer-
tant, reuocatisque fausta ac felicia ap-
precentur: vt denique breuis vsura tem-
poris tam arctam iungat amicitiam, vt
agrè digredi, cogendique tantum non
esse videantur? Tu verò comparem ac
vitæ fociam sic despicias habes, vt vas-
culum amissum, aut vile vestimentum
itineris vsu factum inutile; catellumue
Melitæum qui domo clanculum se sub-
duxit: Vbi simulatus initio affectus? Vbi
thori vnus societas ac communio? Vbi
legitimum vinculum; diurnæ illa vis
consuetudinis, quam & in naturam
transire tum ferunt, tum demonstrat
experientia? Facilius cuncta abrupisti,
quam Sampson hostium funes.

Atqui vir probus & in affectu con-
stans, demortuæ ipsam memoriam con-
iugis agrè deponit: quin fouet liberos
acamanter habet, tanquam cõmune de-
positum matris ac naturæ, spirantem-
que in eis defunctam sibi videtur con-
spicere. Atque hic quidem liberorum,
maternæ similitudinem vocis præfert:
ille de formâ ac lineamentis plurimum
haufit: alius mores & ingenium paren-
tis repræsentat. Atque ita pater mul-
tas habens viuas lucidasque coniugis
imagines, perpetui confortij connubij-
que speciem animo suo informat: at-
que aded nullam deinceps voluptatis

Μελιτῶν οἰκί-
νιδιον. Arist.
9. de nat.
anim.

Melitæi catel-
li, qui mino-
res ad folas de-
licias; à Me-
lice, aliis Eu-
ropæâ, aliis
Africanâ.

Iudic. 16. v. 13

Probi coniu-
gis idæa.

cogitationem admittit : nec qui hodie struxit defunctæ tumulum, paulò post thalamum adornat : aut à lacrymis ac gemitibus, ad nuptialem iterum choream festinat : nec vestem atram ac lugubrem, festâ sponfalique stola permutat : non in calentem etiamnum à priorè matrimonio lectum, alteram inducit; autve liberis nouercam, odiosum illud nomen, superinducit : sed turturum, non illam quidem à ratione profectam, sed insitâ à naturâ castitatem imitatur. Nam auem hanc ferunt, vbi semel à coniuge disiungitur, perpetuam colere viduitatem, ac secus planè atque columbam comparatam esse, quæ in polygamiam procliuus est. Hactenus quidem vapulet maritus, crebrisque densæ niuis instar ingratitude criminibus pulsetur.

Turturis castitas ac monogamia.

Adulterij exceptio.

Quod si fortè adulterij culpam obiiicit, eamque diuortij rationem reddit, omnem statim accusationem à marito iniuriâ hac affecto, in adulteram transferam, ac pro hoste, probus illi posthac defensor ac propugnator assistam. Laudabo eum qui fugerit insidiatricem; qui abruperit vinculum, quod eum aspidi, quod viperæ copulauit. Huic enim primus indulget ipse vniuersorum auctor, tanquam iusto dolore percito, meritòque domûs pestem ac exitium domo exigenti. Nam cum duplici fine matrimonia contrahantur, beneuolentiæ ac quærendorum liberorum, neutrum in adulterio obtinetur. Nec enim affectui locus, vbi in alterum animus inclinat; ac sobolis omne decus & gratia perit, quando liberi confunduntur. Sed quæ pertinent ad hoc peccatum, in aliâ satis quæstione tractata sunt. Cæterùm vtraque mihi pars castitatem cole, quod est indissolubile matrimonij vinculum. Vbi enim hæc colitur, illic necesse est locum habeat pax ac desiderium: quando vaga nulla ac spuria cupiditas instigans, iustum legitimumque amorem extrudit.

3
Diuinâ lege, viri ac vxoris par causa; secus humanis

Hæc porrò continentis lex, non fœminis tantùm, sed etiam viris à Deo lata est. Qui verò; sæcularibus legislatoribus adhærentes, liberam viris libidinandi facultatem relinquunt, nec rem crimini ducunt, seueri quidem iudices sunt & arbitri castitatis muliebris, ipsique nihilominus summâ impudentiâ in multa insaniant corpora, ac iuxta prouerbium, aliorum medici infini-

A λήδρον εἰνοεῖ. οὐ σήμερον χρώσας τὸ τάφον, μετ' ὀλίγον χρόνον πασάδας κατασκιάζει. ὁ δὲ μὲν δ' ἀκρυον καὶ τοὺς φαναγμοὺς, ἐπὶ γαμικῶν παλιν χορείαν ἐπιείχεται. ὁ δὲ τὴν μέλαιναν ἐσθῆτα καὶ πενθικῶν, εἰς νυμφικῶν διαμείβει σολῶν. ὁ δὲ θερμῇ τῇ κριτῇ τὸ ἀπελθούσης, τὸ δὲ ὑπερῶν γαμετῶν ἐπιείχεται. ὁ δὲ μητρῶν δίδωσι τοὺς πασι, τὸ ἐπατρὸς ὄνομα. μιμείται δὲ τῶν τρυφῶν τὴν ἀλογὴν καὶ φισικῶν σιμνότητα. καὶ γὰρ ἐκείνῳ τὴν ὄρνιν φλοῖν τὸ ὄμοβίου διαζυγῆσθαι, ἀγαπᾶν διωκεῖ τὴν χιρῆαν, καὶ ἐκδυτῶς ἔχον πρὸς τὴν ἀειερεθῶν εἰς τὸ τὸ πολυγαμίας, βύκολον. μέγρι τούτου πυκνοῖς ὁ αἶψα τῆς κατηρείας βαλλέσθαι, ἐπιφάδων πυκνότερον αὐτὸν πτερωσκέτω τὰ τὸ ἀνωμοσυνῶν ἐγκλήματα.

B Αν δὲ που μοιχείας αἰτίαν παροβάληται, ἐπιαιώτῳ πρὸς ἀρχὴν ἢ χωρισμοῦ τὸ ἀπολογίαν, βύβης τὸ σιωπηρείας μεταθήσομαι τοῦ ἀδικηθέντος, ἐπὶ λόγον καὶ τὸ μοιχαλίδος πρὸς ἀσκιάσας, ἀγαθὸς σιωπασσῆς αἰτὴ πολεμίου τὰ ἀνδρὶ πρὸς ἀσῆσομαι ἐπαμᾶν τὸ φυρῆντα τὸ ἐπίβουλον. τὸ δὲ ἀκρόφῳ τὸ δεσμὸν, ὅπως πρὸς τὴν ἀσπίδα ἢ τὴν ἐχιδνῶν πρὸς ἀδεδετο. τούτῳ γὰρ δίδωσι τὸ συνημῶν πρὸς ὁ τοῦ πρῶτος ποιητῆς, ὡς καὶ δικαίως ἀλγυῶν, ἐπὶ πρὸς ἀσκῆντας τὸ οἰκίας ἀπελευθῶν τὸ ἐπὶ ἐστίας τὸ νόσον. γάμος γὰρ τούτων χροῖν τῆν δύο σιωπῆσαι, ἀγαθῶν καὶ παιδοποιίας. ὡν οὐδέτερον μὲν μοιχείας σώζεται. ἢ μὴ γὰρ ἀγαθῶν ὅτι ἐστίν, πρὸς ἄλλον τὸ ὄνομα ἀποκλινάσης.

C παιδοποιίας δὲ τὸ καλὸν αἰήρηται, συγκεχυμένων τῶν τέκνων. ἀλλὰ τὰ μὴ εἰς τοῦτο φέροντα τὸ ἀμύθημα, εἴρηται ἐν ἄλλῃ ὑποθέσει συμμεικρῶν. ἀμφοτέρω δὲ μοι τὰ μέρη σωφροσύνης ἀσκησάτω, τὸ δὲ ἀγαθὸν τὸ γάμων σὺν δεσμῶν. ἔπου γὰρ αὐτῇ πῶνται, ἐπὶ ἀγαθῶν εἶ) ἐπὶ εἰρήνῳ καὶ πόθον. ὁ δὲ μίας πρῶτον ἐπὶ νόθου ἐπιθυμίας τὸ ψυχῶν ἐπιτηρύσης, ἐμβασούσης δὲ τὴν νόμον καὶ δικαίω σολῶν.

D Οὗτος τὸ σωφροσύνης ὁ νόμος οὐ τῆς γυναιξὶ μόνον πρὸς Θεοῦ ὤριται, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνδράσιν. οἱ δὲ τοῖς τὸ βίου τούτου νομοθέταις πρὸς ἀγαθῶν, ἀνεύθων καταλείποισι τὸ πορνείας τοῖς ἀνδράσι τὴν ὄμοβίου, βαρεῖς μὴ εἰσὶν κριταὶ καὶ διδάσκαλοι τὸ τῆν γυναικῶν σιμνότητος. οἱ δὲ ἐν πολλοῖς αἰαδῶν ἐπιτηρύοντες σώμασιν, ἄλλων ἰατροὶ, καὶ τὴν πρῶτον

Leg. ἐμβαλοῦσιν.

μυείοις βρύοντες ἔλκεσιν. καὶ τις αὐτῶν ἐπι ταῖς πλημμελείαις ταύταις καθάρηται, κεκομφυ-
 μβίω καὶ παύζουσθι ἀπολογίᾳ πορεύονται. οἱ μὲν
 γὰρ ἄδρες, φασὶ, καὶ πόρνην πολλὰς γυναῖξιν πλη-
 σιάσωσιν, ὅσοι ἐν τῇ ἐστὶα λιμνάζονται· αἱ δὲ γυναῖ-
 κες ἔξ ὧν ἀμύρτωσιν, κληρονομοὺς ἀλλοτελείας
 ταῖς οἰκίας καὶ τοῖς ἡμέσιν ἐπεισάγρουσιν. ἀκροσά-
 τωσθαι δὲ οἱ τὴν ἐμπλήκτου γυναικὸς σοφιστὰ καὶ δι-
 ρεταί, ὅτι ἔαυτοὶ ἄλλας ἐστίας καὶ οἰκίας αἰατρῆ πο-
 σιν. αἱ γὰρ γυναῖκες αἰς ὀμιλοῦσι, πόρνην τινῶν εἰ-
 σὶν ἢ θυγατέρας ἢ γαμεταί· ἔπειτα τῶν θυγα-
 τῶν δέσεται, ἢ γὰρ μὲν ἐπιβουλομένης, ἢ γυνὴς ἀδι-
 κούμενος, ὅς ἐξ ἡνῆσται, καὶ ἔξ ἐξ ἡνῆσται, ἔπειτα
 ἡνῆσται ἐξ εἰν ἐπι πασάδα ἔπειτα ἡνῆσται ἡλπίσειν· ἀφη-
 ρῆται δὲ πάσης χρηστῆς παροδοκίας τῶν τῶν
 σωφροσύνης λησῶν. εἰ πατήρ ἐστιν ὁ ἀκρόατος,
 γαμετῶν πατρὸς πάρος ἀποτυχεύοντος· εἰ ἀνὴρ,
 ἑαυτὸν ἑσποτυπωσάτω τὴν ἀδικούμενον. ἔπειτα
 ὅτι πόρνη οὕτως ἐστὶ κακῶς, ἕκαστοι τοῖς ἀλλοτελείας
 δικάζειν, ὡς δὲ ἄλλοι ἑαυτὰς βούληται. εἰ δὲ τις
 καὶ τοῖς νόμοις Ρωμαίων τινὲς παροδοκῶντες, ἀνεύ-
 θιμον τὴν πορνείαν ἐπὶ νομίζουσι, δηλοῦν πλανῶνται
 πλανῶν, ὅσα εἰδότες, ὡς ἄλλως θεὸς νομοθετεῖ,
 ἔπειτα ἀνῆσται ὁδοματῆροισιν ἀκροσῶσιν Μωϋ-
 σέως, ὅ βούληται ἔπειτα θεοῦ καταπέλλοντος, καὶ πα-
 κρῶς τῆς καὶ πόρνης ἀποφάσεως ἐκφύροντος. ἀ-
 κροσῶσιν Παύλου, λέγοντος· πόρνοι δὲ καὶ μοιχοὶ
 κρινεῖ ὁ θεός. οἱ δὲ ἄλλοι ὅσα ἔχουσιν σοὶ παρὸς
 σωτηρίαν ἐν τῇ καρδίᾳ τῇ ἀποδόσεως· ἀλλὰ
 πρέμοντες ἐιδρώντες ἐκτῆζονται. ἀσφός σοι καὶ
 ἀπαύδουτος ὀφθῆσται ὁ Παύλου τῶν νόμων σοφι-
 σῆς· ταπεινός δὲ, ὁ βαρὺς τόνος ἐκείνος, ἔπειτα
 πόρνην νομοθετῆν ἀνημέρους ὁ κρῶτος, ὅτι μὲν
 βλεπέωσιν τοῖς σωμερῶσιν διελεχόμενοι, οἱς αὐτοὶ
 κακῶς ἐφῆσαν τὴν ἐξοσίᾳ. πάντως δὲ οἱ τοῖς
 ἄλλοις μὴ κωλύσθωσιν, εἰς ἑαυτοὺς παρῶ-
 τον τὴν ἀμύρτην ἐπέστρεψαν, καὶ διπλῆς δι-
 ρεθῆσονται κατηγορίας ἑσάπιοι, ἥσ τε ἐ-
 παρῶσαν αὐτοὶ, καὶ ἥσ τοῖς ἄλλοις ἀκολα-
 σαίνειν ἀφῆσαν. οἱ πίνω βουλομένημοι κρο-
 μίας ὡς ἐνὶ μάλισα γαμεταῖς συζῆν, αὐ-
 τοὶ τὸν ἴδον τῶν διδασκαλῶν τῶν στωϊ-
 κῶν ποιήσασθωσιν, ἢ ἔχουσιν ἀγαθὸν ἀπὸ ἐστίας
 τῶν ζῆλον.

A tis vlceribus scatent Si quis autem eius-
 cernodi flagitiorum tales arguat, lepi-
 dam ac iocularium deffensionem adhi-
 bent. Viri, inquam, etiamsi ad longè
 plures accesserint, nullum domui fa-
 miliarique damnum inferunt: at mulie-
 res vbi peccant, externos hæredes in
 domos ac familias inducunt. Verùm
 audiant tam stolidæ sententiæ acuti
 inuentores, ac discant, per ipsos quo-
 que alienas domos euerti. Nam scemi-
 ne, quibuscum consuetudinem habent,
 aliquorum vel filia vel vxores omninò
 sunt: & inuenietur aut matrimonium in-
 fidiis petatum, aut pater iniuriâ affectus;
 qui postquam susceperat, educauerat,
 virginemq; perducturum ad thalamum
 sperauerat, omni spe ac expectatione
 per istos pudicitie prædones deturbatur.
 Quod si iam pater est qui flagitia hæc
 patrat, cogitet atque consideret, quid
 animi sit patri sic deluso: si maritus, sibi
 ipsi illatam iniuriâ reputer. Nam ita de-
 mum benè præclarèque se res habent,
 cum ex alienis quisque iudicat, qualem
 in ipsum alium esse velit. Si qui autem
 Romanis auscultantes legibus, permis-
 sam esse scortationem ac crimine vaca-
 re existimant, grauem sanè errorem er-
 rant, ignorantque, leges diuinas ab hu-
 manis nimium quantum distare doctri-
 nis ac placitis. Audi Moysen diuinæ nū-
 cium atque præconem voluntatis, gra-
 uiaque & amara aduersus scortatores
 pronunciantem. Audi Paulum dicentē.
Scortatores & adulteros indicabit Deus.
 Alijisti nil quicquam ad salutē tibi pro-
 derunt in tempore retributionis; sed
 ipsi trepidantes ac æstuentes tabes-
 cent. Insiptens ac indoctus deprehen-
 detur legum ille architectus Plato: quid
 verò humile, grauis illa orationis facul-
 tas ac robur, contra omnes legum iatores
 vim suam efferens: cum ad pœnā distra-
 hi videbūt eos, quibus ipsi malè scortan-
 di licentiam indulserunt. Nam omninò
 qui non vetuerunt, sibi primūm aliena
 peccata asciuerunt; & gemino obnoxij
 crimini inuenietur, cum ob ea quæ per-
 petrarunt ipsi, tum quòd aliis libidinose
 ac impudicæ vitæ facultatem fecerint.
 Qui igitur cum vxoribus quàm potest
 maximè castis ac honestis viuere in ani-
 mo habent, ipsi suos mores ita compo-
 nant, vt coniugibus institutioni ac disci-
 plinæ sint; hæque domesticis ad virtu-
 tem exemplis exortentur,

Leuit. 24. v. 11.
 Deut. 22. v.
 22.

Hebr. 13. v. 4.

ASTERII AMASEAE EPISCOPI, A Sermo in Danielelem Prophetam & Susannam.

ΑΣΤΕΡΙΟΥ ΕΠΙΣΧΟΠΟΥ ΑΜΑΣΕΙΑΣ, λόγος εις τ' αρεσφητιω Δανιηλ, & εις τω σωσανναν.

NON QUAM doni superfluentiā diues, Spiritus gratia, sua, quando, ac quibus velit, exhibere cessat.

Tanquam enim fluiuis aquis plenus salientibus in vitam, secus omnino ac visibilia haec ac terram irrigantia flumina, emissiones virtutis subministratas habet. Neque enim, uti quandoque illa, eam profluens aqua deficit; neque illorum more, incrementa vel decrementa admittit; necue pro eorum ratione, hanc ac illam partem allambit: quin etiam abundat semper, ac omnibus sufficit, inque eos effluens qui plenitudinis sunt participes, nihil minus plena consistit: sed & ita vberem habens gratiam, pro etiam atatum modo distribui ac diuidi nescit. Neque enim quae sunt immensa, pro corporum molis ratione mensurari possunt, sed animi ingenuitatis ac puritatis focia, pariter elucet ac produntur. Quocirca, nunc quidem cum Samuele nuper lactente versatur; nunc vero, Dauidem ab ipsis assumit gregibus ouium: ac fratribus praefert, quibus ille ceu immaturiori aetate, contemptus videbatur aliu ab aratro assumens, vnctione initiat; postq illos, nobis nunc in argumeti parte propositum, beatum ac plane sapientem Danielelem, tenerum adhuc, ac valde iuuenem, seniorum iudicem, ac Prophetam creat. Quanquam enim ille, res erat grauis illius captiuitatis, ac patriae loco Babylonem habebat, videbaturque ab immatura aetate despectior, atque a tot malis fiducia carens: quod tamen virtute praeditus esset, fuissetque prima statim adolescente aetate philosophia eruditus, ac animo forti ac constanti polleret, in ipso aetatis flore, senum illorum ac perfectorum, redargutio ac iudex effectus est. Caterum modicum quid, si lubet, sermonem ad principium reducetes, videamus ut Deo amicum esse, sublimem ac beatum praestet.

Captam penitus ac bello expugnata ab Assyriis ciuitate Ierusalem, Hebraeorum per id tempus populi Babylonem translati sunt. Porro, inter iuuenem

EI τοῦ πνεύματος ἡ χάρις ὑπερέχουσα τ' πλοῦτον τῆς δωρεάς, οὐκ ἀργεία' ἐαυτῆς ὀπιωίκα, καὶ οἷς αὐ' ἐτέλη ὅπι-

δίκνυσται. οἷα γὰρ ποταμοὶς πεπληρωμένος τῷ

Εἰς ζωὴν ἀπορροῶν ὑδάτων, ἀπειρηγίας τοῖς ὀρωμένοις τούτοις & χ' γλῶ, τὰς τ' ἐνεργείας ἀφ' ἑσῆς ἐχ' χορηγούμενας. οὐ γὰρ ὀπιλείπει ὁ ρεῖθρον αὐτῆ, καθάπερ ἐκείνοις ἐπιότι οὐδ' αἰαθάσῆς καὶ ὑπεράσῆς ἁπασιν αὐτοῖς ὅπιδέχεται. ὅσῳ δ' & ὁ μέγας, καὶ τῶν τοῖς ἀειλαμβάνει, ἀλλὰ καὶ πληρῆσαι, καὶ πᾶσιν ἀρκεῖ, καὶ εἰς τοὺς μετοχοὺς ὑπερέχουσα ἡ πληρώματος, ὅσῳ ἢ ἦτον μῦθις πεπληρωμένη. ἀλλὰ & οὕτω τ' χάριν ἐχουσα δαμιλῆ, οὐ

δὲ πρὸς ἡλικίας οἷδε ἀγαθὸν καὶ μερῆς αὐτῆ. ὁ γὰρ ὄγκω σωματικῶν, τὰ ἀμέτρητα οἷδε μερῆς αὐτῆ, ἀλλὰ ψυχῆς ἀγρυπνίας καὶ καθαρότητι σωτέρως καὶ ὅπιφάνεια. καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μὲν συμπεριφέρεται ἀρηλακτὸς φουρνῶν ὡς Σαμουὴλ. νῦν δὲ τ' Δαβὶδ' ἐκ τῶν ποιμνίων αὐτῶν ἀγαθῶν αἰαλαμβάνει τ' ἀδελφῶν, οἷς ἐδόκει πρὸς αὐτῆς ἀπὸ τ' ἀτελῆς τ' ἡλικίας, ἐκκρίνουσα. ἄλλον δὲ ἀροτῆρος τῶν γέμισματι τελειῶν, καὶ μετ' ἐκείνοις, τ' νῦν κείνον εἰς ὑπερῆσιν, μακρότερον & ὅσοντι σφόν Δανιηλ, ἀπαλόν ἐστι & χρομῶν νεόν, ὁμοῦ καὶ ἀρεσβυτέρων κριτικῶν, & ἀρεσφητικῶν καλῆσιν. ὅς εἰ καὶ τ' βαρείας ἐκείνης ἐργον ἐγεγῆναι ἀγχιμαλώσας, καὶ τ' ἐνεγκούσης εἶχε τῶν Βαβυλωνῶν, ἴσ' ἡμῶν. καὶ ἐν ἀδύξοις ἐδόκει ἀπὸ τ' ἄρεσῶν ὁ ἀτελῆς, καὶ ἀπὸ ῥησιώσεως ἀπὸ τ' ἐναπειλήσῃ τὸς πᾶσι κακῶν. ἀλλ' ἐκ τ' ἀρετικῶν ὅπιφάρεα, & φιλοσοφία σοιχῶν τῶν ἀρώτων αὐξήσιν, καὶ καρτερός εἶ) τ' γλώσσῃ καὶ ἐμβρυεῖς, ἐν αὐτῶν τῶν ἀπὸ τ' ἡλικίας, τῶν γηραίων ἐκείνων καὶ κατεστηκότων ἐλεγχῶς ἐδείκνυτο & κριτικῶν. ἀλλὰ μικρὸν εἶδοκει, πρὸς ἀρχὴν ἀναγαγόντες τ' λόγον, ἰδῶμεν ὅπως ὑψηλὸν καὶ μακρότερον, ὁ φίλον ὑπερῆσιν Θεῶν.

Τῆς πόλεως τῆς Ἱερουσαλήμ κατὰ κράν τῶν πολέμων ὡς τῶν Ἀσσυρίων ληφθείσης, ὅς τε λαοὶ τῶν Ἑβραίων ὅπι Βαβυλωνῶν ἀνηλθῶν. εἶχε δὲ καὶ τὸν μακρότερον

Δα-

Ioan. 4. v. 14.

Gratiae amplitudo quanta.

1. Reg. 3.

1 Reg. 16. v. 11.

1. Reg. 19. v. 19.

ἴσ. οἱ πῆτ.

Δα-

rum instructores : calumniæ prompti inuentores! Scortationem labiorum tenuis damnatis, & adornatis adulterium; aliorum medici, pleni que ipsi morbo: *Sepulchra dealbata*, intus imumndiciâ plena, externâ verò superficie, ornata: sublimes, ac in iudicium sedibus præfidentes, tumque, cùm scortari voluistis, inter arbutorum densa, ac dumeta adrepentes. Risit cùm videret præuaricationum doctor, ac malorum consiliarius, vt principes populi; vt viri proceres ac delecti, ceu sepulchrorum effossores quidam ac latrones, impudico recreandi spectaculo, ventrem traheretis, vulpiumque more latitaretis inter dumeta; quæ nimirum è nemorosis ac vmbrosis locis, domesticis insidiantes auibus, in eas, dum incautè pascuntur, insiliant. O similem illi malitiam, quam humanorum illa animorum lues, à principio in finem vsque molitur! In horto primùm corruit sublimis homo; nunc quoque in horto, viri senes à serpente acti, à primâ illâ ac principali gloriâ excidunt: quique iudices erant, præiudicio damnati fiunt, alieni à vitâ, ac operarij peccati. Caterùm hoc certamine, vicit quidem viros, victoriæ autem palmam concessit fœminæ, nec primæ hominis leuitatem illam, in Babylonis adolescentulâ inuenit. Ac meritò dicat

Matth 23. v. 27.

Babylonhau
confusio à
Sufannâ.

Breuis cum
Iosepho com
paratio.

Hanc ego, vt intermedia tantùm excipias tempora, cum casto Ioseph virtutis similitudine compono. Sisto autem honestam fœminam, secus castum virum: Deo amicam, secus filium I-
raël: vnam ambobus ac eandem pro castitate impono coronam; victorumque pedibus, deuictos substerno; Ioseph quidem, impudicam Ægyptiam; serui liberi, heram: Sufannæ verò, infames senes. Castitatis eos institutores constituo; hanc quidem, muliebris; illum autem, virorum iuuentutis: orbis terrarum luminaria; resurrectionis flores; adulterorum Iudices; legitimarum nuptiarum custodes. Interim verò, in factâ duntaxat fœminâ, nostra versetur oratio. Nunc enim castus ille Ioseph extra argumentum ac castitatis parenthesis est.

A δὸλων· συκοφαντίας ταχεῖς θύρεται. ὑμεῖς ἢ τε οἱ πλὴν πορνείῳ τοῖς χεῖλεσι κρίνοντες, καὶ πλὴν μοιχείῃαι κέζοντες· οἱ τῶν ἄλλων ἰατροὶ, καὶ τῆ νόση γέμοντες· οἱ κεχρηνασμηδοὶ πάφοι, ἐν δὸν τῆ ἀκαθαρσίας πεπλησμηδοὶ, καὶ πλὴν ἔξωθεν ἔπιφανειαυ καλλωπιζοντες. οἱ ὑψηλοὶ καὶ ἔπι τῶν θροῶν τῶν δικαστικῶν παρεκαθημηδοὶ, ὅτε δὲ ἀκολασταίνειν παρείλαστε, τοῖς λαοῖσι τῶν θυτῶν, ἔ τῖς θάμνοισι ἐνέρπωντες. ἐγχεῖτο βλέπων ὑμᾶς ὁ τῶν παρθαβάσεων εἰσηγητής, καὶ τῶν κωνών σύμβουλος· ὅπως οἱ ἐν κορυφῇ ἔ λαοὶ· οἱ λογαδες καὶ ἐκκριτοὶ, ὡς τοιχαυροὶ πινὲς ἠλησταὶ τῆ γῆ παρεσεύρατε, ἵνα βλέψητε θεαν ἀχέλασον· καὶ τοῖς θάμνοισι ἐνεκρύπτεσθε καὶ τὰς ἀλώπεκας, αἱ ἀπὸ τῶν συμφύτων καὶ ἔπιτοκίων τόπων, τὰς καποικιδίους ἐνεδρῶλοισιν ὄρνιθας, καὶ νεμομηδῆας ἀπαροσῶτως ἔπιπηδῶσιν. ὡ τῆ ὁμοιοῦτου κακίας, καὶ ὁ τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν ὀλοθροῦτης, ἀπῆρχῖς εἰς τέλος ἔπιπηδῶλει. ἐν παρθαδείσῳ δὲ παρεῖτον ἔ ὑψηλοῦ ἀνθρώπου πλῶμα· ἐν παρθαδείσῳ δὲ νῦν οἱ γέροντες παρθα ἔ ὕφωας ἐνεργῶμηδοὶ, τῆ θρησκῆς δόξης ἐκπῆπλοισι· γίνονται δὲ, ἀπὶ κριτῶν, καταδεδικασμηδοὶ, τῆ ζωῆς ἀλλόττειοι, καὶ τῆ ἀμῆρτίας ἐργάται. ἀλλῆ ἐν ταῦτα μὲν ἀνδρῶν ἐκράττει, τῆ δὲ γυναικὸς ἠτήθη, καὶ δὲ κοῦφον τῆ παρθῆς ἀνθρώπου, ἔπι τῆ Βαβυλωνίας οὐχ ὄρε νεαῖδος. καὶ καλῶς αὐ εἶποι πῖς, ὡς οὐκ ἐστὶ Βαβυλωνών σύχσις δὲ Σωσάννη, ἀλλῆ τῆρησις ἐντολῶν Θεοῦ, φυλακῆ σωφροσύνης· πόλις ἀνδρικής γυναικὸς· τόπος ἐορτῆς ἔπιπινικίου.

B Ταῦττω ἐγὼ, τοῖς ἐν μέσῳ χρόνοις ἀελαῶν, τῆ ὁμοιοῦτη τῆ θρησκῆς, παρὲς τῆ κόσμον Ἰωσήφ ἀγῶ· ἴσημι δὲ τῆ ἀγῆμνα, παρθα τῆ σάφρονα· τῆ δὲ Θεῶ φίλῳ, παρθα τῆ παῖδα ἔ Ἰσραήλ. ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀμφοτέροισι, τὸν ὑπαρτῆς σωφροσύνης ἔπιπῆμη γέφανον· ὑπαρρίπῳ δὲ τοῖς ποσὶ τῶν νικησῶτων, τοῖς ἠτήμηδοῖς· τῶν μὲν Ἰωσήφ, πλὴν ἀκράτησον Αἰγυπτίου· πλὴν δὲ σσιναν, τῆ ἐλβυθέρου δούλου· Σωσανῆ δὲ, τοῖς ἀπῆμοις γέροντας· ἴσημι τούτοις παιδαγωγῶσι σωφροσύνης· πλὴν μὲν, τῆ γυναικείας· τῆ δὲ, τῆ τῶν ἀνδρῶν νεότητος· λαμπῆρης τῆ οἰκουμηδῆς· αἶθη τῆ ἀϊασάσεως· μοιχῶν κριτῶν· γαμῶν ἐντήσεων φύλακας. τῆως δὲ παρὲ μόνῳ ἀγρολήσῳ μὲν, τῆ ἱεραῖν γυναικῶν, τῆ λόρον· νῦν γῶ ὁ Ἰωσήφ. ἐπιπεσδῆν ἐστὶ, καὶ πῆρηθηκη σωφροσύνης, ὁ σάφρων.

Επειδή γὰρ οἱ γέροντες, ὡς ἐνόμιζον, εἶχον
 πλὴν θύρασι εἶσω δικτύων, εἰσεπήδησαν δὲ
 ἐκ τῆς ἐνέδρας, ὡς αὐτίκα λιφόμοι, οὐχ
 ὄντων δὲ πλὴν βελτίστῳ ἔλαφον, ἀλλ'
 αἰθισαμένῳ καὶ αὐτοῖς, καὶ τὰ δράκοντι τὰ
 τῆς κρινομένης αἰτίᾳ. ὀφιοκτόνον δὲ ζῶον ἢ
 ἔλαφος· καὶ καλῶς ὄφρην ὁ λόγος πλὴν εἰκό-
 να τοῦ ζῶου· πῦρεάλεσσαν, ὅσα ἠεὶ ἄθη-
 σσαν· ἠπέλησσαν, οὐ κατέσθησαν· ἀμη-
 χμοῦσι λοιπὸν οἱ δυσέρωτες, καὶ δύο τοῖς με-
 γίστοις σιωέχονται, ἀποτυχία τῆς ὀπιθυμίας,
 καὶ φόβος τοῦ ἐλέγχου. ῥαψώσοι δὲ συκοφαν-
 τίδου, μισαράν κεφαλῆν, καὶ λύσαν τοῦ κεκλι-
 ῖτου, ἀλλο κακὸν ἐξουσίῃσιν, καὶ μοιχείας κάλυμ-
 μα, σκευάζονται φόνον. ἀμύρτωλος γὰρ, ὅταν
 εἰς ἄρχαίς ἐμπέσῃ πλημμελημάτων,
 ὡσπερ χροῖνῳ τῇ ἀρχῇ, καὶ τὰς ἀκροῦσιν
 ἀνομιῶν ἐφέλκεται. καὶ γυμνητικὰ τυγχάνει τῆς
 καλῶν, τὰ καλὰ· τῆς δὲ φαύλων, τὰ ὄμνια.
 δὲ καὶ νῦν, φόνος ὁ καρπὸς τῆς μοιχείας
 ἀποβραδάνει, καὶ σιωέδριον καὶ ἀπου-
 δῶν κἀνήται, ὡς ὅτι μεγάλη τῆς γυναικὸς
 ἀδικήματα, καὶ δημαγωγῆται πλήθος, γὰρ ἔχον
 πλὴν κρινομένην. κατήγεσι δὲ καὶ δικασταί, οἱ αὐ-
 τοῖ· καὶ πολλὰ συκοφαντεῖσθα, ἀξιοπίστους ἡ
 καὶ νεότης συκοφαντομην, ἐκ τῆς κερτοσύνης
 ὀπιθυμίας κατεδικάζετο. δῆμος δὲ ἀναρρίπτεισθαι,
 καὶ παθῶν, ὃ δὴ πάθει ἀπὸ ὀρμῆς ἐμπλήκ-
 του εἶωθε δῆμος, ἠγανάκτηι πεπλημμενός,
 καὶ τῇ ὀρμῇ τῆς ἠρόντων, σιωέξεφέρετο. γυνεῖς
 τῆς κρινομένης ἐφρώσῳ· ἀνὴρ πλὴν συμφο-
 ρῶν ἀδύρετο· παῖδες ἀλόλοζον ἔνθεν καὶ ἔν-
 θεν τῆς μήτρης κινδυνουσίσθαι ἀπρητηνῶσι·
 ὁ γῆνος τῆς ἀρχῆς κεκάλυπτο. οἱ δὲ καλοὶ δικα-
 σταί, οἱ τῆς σαφροσύνης σύμμαχοι, σεμνῶς κε-
 κάλυμμένῳ ἱματίᾳ. ὅσα δὲ γὰρ ὅτι τῆς συγχύσεως
 τῆς κακῆς ἐσότης ἐπελάθετο, ἔξιν τῆς κοσμο-
 τητος ἔχουσα· γυμνοῦσθα τῆς ὀπιθυμίας σκέ-
 πης ἐκέλευσσαν, ἵνα ἐν τῷ δικαστηρίῳ τὰ τῆς μοι-
 χίας ἐνεργάσωνται· τῆς γὰρ τῆς κρινομένης,
 πλὴν ἀρχαίς ὀπιθυμίας σαφροσυναπαύσασθαι·
 ἐπιπέσσαν δὲ καὶ τὰς χεῖρας τῆς κεφαλῆς· ὃ δὴ
 σύμβολον τῆς κατακρίσεως ἡ· χεῖρας ὡς
 μακαράν, οἱ ἀκλόστοι, τῆς ἀφῆ, καὶ κατ' αὐ-
 τῆς ἐδημηγέσθαι ὁ φέδος οἱ καλοὶ τῆς ἀληθείας
 παρῶσθαί.

Ὡς δὲ ὁ λαὸς ἀπῆλθεν, καὶ ἡ ψήφος ἡ

A Vbi enim fenes, quod quidem arbi-
 trabantur, intra retia venationem ten-
 nentes, exque insidiis, ceu mox capturi,
 irruentes, nihil pulcherrimam ceruam
 pauidam inuenerunt, sed illis pariter ac
 fabulæ auctori draconi resistentem :
 (Porro ferunt ceruam animal esse
 serpentibus noxium : Pulchrè verò
 inuenit sermo animalis imaginem :)
 vbi, inquam, obsecrarunt, nec fuerunt
 auditi; comminati sunt, nec perterrue-
 runt : deinceps iam, malo cæstro perciti
 homines, consilij inopes fiunt, ac
 vtrinque duobus maximis anguntur,
 quòd sint fraudati desiderio, quòdque
 sceleris argui possint. Suunt autem cal-
 umniam, scelestà capita, ac malis solu-
 tionem, aliud excogitant malum, ve-
 lamenque mœchiæ, necem instruunt.
 Peccator enim, postquam in prima de-
 licta inciderit, ceu fune, primo peccato,
 reliquas consequenter iniquitates
 attrahit : ac verò, bona bonis oriun-
 tur; malis autem, procreantur similia.
C Quocirca nunc quoque, adulterij fru-
 ctus, cædes subgerminat, citòque, ceu
 pro magno fœminæ scelere, Concilium
 fedet, ac multitudo iudicium spectatura,
 in concionem vocatur. Porro, iidem
 ipsi accusatores, ac iudices erant; fi-
 demque, calumniam struens canities,
 habebat : inuentus autem calumniam
 patiens, ab obtinente opinione præiudicium
 ferebat. Ad hæc excitatus populus,
 idque patiens, quod ab stolido impetu
 populus pati solet, errore indignabatur,
 senumque impetum vnà sequebatur.
D Ræ ætæ fœminæ parentes
 lamentabantur: lugebat maritus tristemet
 casum; filij hincinde matri in periculo
 versanti hærentes, lugubre quid vocifer-
 abantur; genus vniuersum præ pudore
 abscondebatur. Præclari autem illi
 iudices, ac castitatis vindices, honestè
 pallio obtectam : Neque enim vel in
 malorum confusione sui ipsa obliuiscetur,
 honestatis habitum habens: honesto
 eiusmodi tegumento nudari iussere,
 quòd pro mœchiæ tribunali, mœchiam
 operantes, iudicandæ mulieris ad-
 spectu turpem cupiditatem fedarent :
 sed & manus capiti imponentes, pro
 latæ symbolo damnationis, mundum
 il'ud corpus, impudici homines contactu
 polluebant; ac contra eam, belli
 veritatis præfides, falsum pro concione
 orabant.

Ceruis fer-
 pentibus no-
 xius.

Pro. 5. v. 19.

Pulchra sen-
 tentia.

Vbi porro persuaso populo, iam fen-

tentia lata esset, ac pœna instaret, tunc calumniam passâ mulier ad iudicium illum Iudicem adspexit: Causæ remissionem ab hominibus in Deum transtulit. Inuocauit tribunal illud quod falli nequit; nec veritas quicquam tardauit. Tu mihi iam quoque, ò beate Daniel, quâ tunc ratione à Spiritu excitatus es, in sermone exurge. Dic tu

Dan. 13. v. 46.

etiam: *Innocens ego à sanguine huius*, quomodo postea Pilatus aduersus furentes Hebræos. Voca iterum ad iudicium populum: incipe litem malè absolutam: reorum loco statue falsi nominis iudices: commutetur præsidum ordo, videatque mulier viros fenes, quâ ipsa paulò ante ratione vrbi spectaculo fuit. Tu captiuus, ciues iudica; hospes, viros indigenas; iuuenis, veteres. Commoda sacrum os Spiritui: Non enim habes labia immunda, vti se Isaias despiciens, ait; neque vno de Seraphim, aut purgatorio carbone indiges. Prudenter separa falsos iudices, vt ne tuis quoque interrogationibus, vti mulieri in horto, consensione infiliant. Nam & illud prudenter intelligamus, quo ter beatus puer verborum tenore fit orsus sermonem: *Inueterate dierum*

Isai. 6. v. 5.

Dan. 13. v. 52.

malorum: Nunc venerunt peccata tua quæ faciebas prius, condemnans quidem insonites, absoluens verò reos. O miraculum, magnamque Spiritûs libertatem! *Vbi enim Spiritus erat, illic libertas.* Videtis enim, vt neque in ipso exordio timeat: sed vt in ima ipsa conscientie intendens, ac animos senum peccatorum apothecas videns, testes quidem ac probationes non querat; durius autem per contumeliam appellet, vt qui Propheta, sententiam scriptam in pectore haberet. Ac quidem quod spectat ad ipsum, nec quicquam dixisset; sed nullâ morâ abduci iussisset: quia tamen suadendus erat insipiens populus, leuesque iudices, qui ex actorum potius canis, quàm ex veritate sanxissent, etiam seorsim positis, interrogationis adhibet probationem, exque dissonâ responsione mendacium arguit: ac latâ sententiâ, non carnificibus tradit reos, sed vltor

2. Cor. 3. v. 17.

res Angelos aduersus eos accersit: sic nimirum, eoque cumulo Sanctorum prouexit dignitas, vt & Virtutes inuisibiles illis obsequio ac ministræ adsint.

Daniel, Angelis fenes pueniendos tradit.

Quænam verò deinceps facta sunt scelestis senibus? Mutato iudicio, cum veterum iniquitatum, tum recen-

A ρη, & ἡ τιμωρία πλησίον ἔσται, αἰεὶ βλεψάν τότε ἡ συκοφαντομηδὴν πρὸς τὸ δικαστῆριον τῆς κριτικῆς. ἐφέσιμον πλὴν δικίω δὲ ἀιθερῶπων ἤγαγε πρὸς τὸν Θεόν. ἐπεκαλέσατο δὲ ἀποστατόμισον δικαστήριον, καὶ οὐκ ἐβραδίωεν ἡ ἀλήθεια. ἀνάστημι μοι λοιπόν, ὦ μακάριε Δανιήλ, καὶ νῦν ὅτι τὸ λόγρον, ὡς διηγήθητι & τότε πρὸς τὸ πνεύματος, εἶπε καὶ σὺ, ἀθῶος εἶμι ἀπὸ τῆς αἰματός τῆς αὐτῆς, ὡς καὶ Πιλάτος ὑπερογῆ τῆς μενομηδίων Εβραίων ἀάλυσον τὸ λαὸν ὅτι ὁ κριτικῆριον δὲς ἀρχὴν τῆς δίκης κακῶς τελεαδείσῃ. εἶπον κρινομηδίοις ψευδωνύμοις κριτικῆς. ἐναλλαγήτω τῆς πρῶτων ἡ τάξις, & θεωρεῖτω ἡ γυνὴ τοὺς γέροντας, ὡς αὐτὴ πρὸς ολίγρον ἡγάμα τῆς πόλεως ἔσται. κρίνον ὁ ἀρχμαλωπος τοὺς πολίτας. ὁ ξένος, τοὺς ἐγχωρίους. ὁ νέος, τοὺς παλαιούς. χρῆσον ἀγιον εἶμα τῶν πνεύματος. οὐ γὰρ ἀκαθάρτα χεῖλη ἔχεις, ὡς Ησαΐας αὐτὸν ἐξουτελίζων φησὶν. ὁ δὲ ἐνός τῆς Σεραφείμ, & τῆς καθαρῶσιου ἀιθρακος χρῆσεις. χάρησον σοφῶς τοὺς ψευδωνύμοις κριτικῆς, ἵνα μὴ καὶ τῆς σαῖς ἐρωτήσεσι συμφώνως ἐπιτηδηώσῃ, ὡς ἐν τῷ πρῶτῳ ἀεισῶ τῆς γυναικί. οἶα γὰρ καὶ ἀρχὴ τῆς λόγων τῆς τεισμακακείου παιδὸς σιωπῶς καταμῆθαρην. πεπαλαωμῆμε ἡμερῶν κακῶν νῦν ἡ κασί σοι αἱ ἀμῆρπῆμα, ἀς ἐποίης τὸ πρῶτερον, τοὺς μὴ ἀθῶοις κατακρίνων, ἀπολύων δὲ τοὺς ἀίτιους. ὡς τῆς ἡματός, καὶ τῆς μεγάλης ἐλθῆσειας & πνεύματος οὐ γὰρ τὸ πνεύμα ἔσται, ἐλθῆσεια. ὁρᾶτε γὰρ ὡς ὁ δὲ ἐν πρῶτοιμοῖς ἔποσέλλεται. ἀλλ' εἰς τὸ βάθος τῆς σιωπῆς ἐνατενίσας, & βλέπων τῆς ψυχῆς τῆς γέροντων ἀποδῆχας ἀμῆρπῆμα, μῆρπῆμα καὶ ἀποδείξεις οὐ ζητεῖ. ὑβρίζων δὲ ἐπαρῶς πρῶτα καλεῖται, ὅτι τῆς ἀπόφασιν ἔχει γέ

B

C

D

E

Τίνα τὰ ἐξῆς τοῖς μιαινοῖς γέρονσι. πρῶτα πῆ ἡ κρίσις. ἀπῆλθον δὲ, καὶ τῆς παλαμῶν ἀγομοῖαν, καὶ τῆς νέας ἀμῆρπῆμα, διδόντες

δὲ θανάτου τῆ δίκην· Βαβυλῶν δὲ πᾶσα, ὅ πα-
 εἰ δὲ ξὸν τῆ γμορδῶν δὲ εἶματος εἶχον, καὶ ὑμνοῖς
 τῆ Θεὸν αἰδωφῆμιω, τῆ τῆλ γαυφανόντων δραμά-
 των τῆ γνάσιν δημοσιδύσαστα. Ἥελίας ἕως τῆ
 παιδὸς αἰνεωῶτη· Ἰωακείμ, τῆ ὀπινίχιον ἦσεν ἕως
 τῆ γωακὸς ἐορτῆ· παῖδες δὲ γησιᾶς καὶ τῆ σῶ-
 φρονος ἐκχρῆνα, μειδίωσι παρσώποισ τῆ μητέρα
 παρσεύρτων, καὶ ὅ πολὺδακρυ πένθος, μετε-
 σκιδάσθη εἰς βίφροσεύλω. ὑμεῖς δὲ, ὡς ἔ Χει-
 σοῦ λαὸς, δισεβεσάτης καὶ ἡυχοφελσις ἰσοείας
 ἀκρὺσμετες, μὴ ἀδραφῶρος τῆ ἀκρὺ παρσάδρα-
 μιτε· ἀλλὰ παιδίδυ ἐ ἀσκησιν ἔ ὑμετέρου
 βίου τῆ λόρην ποιήσαδε. ἀ γωακῆες ζῆλώσατε τῆ
 Σωσάννιν· οὕτω φυλάξατε ποῖς ἀνδράσι τῆ σω-
 φροσεύλω, ὡς ἐκείνη παρσαυτῆς· παρτεῖν τε καὶ
 κινδιδυβῆιν καπαδέξατε μᾶλλον, ἢ μοιχεῖα Θεὸν
 παρρορῆζειν· ἀνδρα καπαρῆμῆιν· οἴθεις καὶ ἐσίτας
 ἐξαφραμῆζειν· παῖδας ἀμφιβόλοισ ἐργάζεσθ. οἱ
 παρσεύτα, ποῖς ποιούτοις μισήσατε γέρονας· οἱ
 διωασα, φοβῆθητε τῆλ κριτῆλ παρσάνομων ὅ τέ-
 λος· οἱ νέοι, μιμησάδε τῆ ἡλικιόπτω τῆ νέον, ἰν οὐ-
 τως ἐκείνης ἡλικίας εἰς τῆ τύπον τῆ καλῶν μωρφο-
 θεῖσις, ὅ πᾶν πλήρωμα τῆ ἐκκλησιᾶς, ἀγιον ἐ δι-
 δικιμον γῆνται· ἐν Χριστῶ ὅ σωτῆρι ἡμῶν ὅ παρ-
 πεῖ δὲ ξα, κεσῆτος, πμῆ, σῶ ὅ σωαναρχῶ παρσι,
 ἐ ὅ παρναγῆ καὶ ζωοποιῶ πνῆματι, νῶ ἐ αἰεῖ,
 καὶ εἰς ποῖς ἀνδρας τῆλ αἰώνων· ἀμῆν.

tis peccati poenas morte daturū; tota
 verò Babylon gestarum rerum mira-
 culum, ac rem sic nouam in ore ha-
 bens, Deum canticis celebrabant, qui
 latentium fabularum notitiam in pu-
 blicum fecisset. Porro Helcias rece-
 ptâ filiâ, totus animo renouatus est;
 Ioachim, festum victoriæ diem cecinit
 pro vxore: filij, veræ illius ac castæ pi-
 gnora, vultibus blandè ad risum com-
 positis, circa matrem gestiebant, flebi-
 lisque ille luctus totus in lætitiâ ces-
 sit. Vos autem, Christi populus, piissi-
 mâ ac salubri auditâ narratione, ne
 negligenter auditam prætereat, quin-
 imò doctrinæ ac exercitationis vitæ ar-
 gumentum, sermonem assumatis. Vos
 foemina, amulamini Susannam: Sic
 viris castitatem seruate, vti suo illa ser-
 uauit; maluitque pati, ac adire pericu-
 la, quàm mœchiâ Deum prouocare;
 viro probum facere; domos ac fami-
 lias perdere; dubias proles facere. Vos
 senes, vt qui tales senes sint, odio ha-
 bete: Magistratus, iniquorum iudicium
 finem timete: Iuuenes, æqualem vobis
 Iuuenem imitamini, quò sic omni æta-
 te in bonorum formatâ typum, Eccle-
 siæ coetus omnis sanctus ac probatus effi-
 ciatur, in Christo Salvatore nostro;
 quem decet gloria, potestas, honor,
 cum Patre coæterno, sanctissimoque
 ac viuifico Spiritu, nunc & semper, &
 in sæcula sæculorum, Amen.

Eticum.

ΑΣΤΕΡΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΜΑΣΕΙΑΣ,
 εἰς τὸν ἐκ κοιλίας τυφλόν.

ASTERII AMASEAE EPISCOPI,
 In Cæcum à natiuitate.

ΚΟΥΣΑΜΟΥ ἑρπίως τῆ ὑοῦ τῆ βρο-
 τῆς Ἰωάννου, μᾶλλον δὲ τῆ ἀγίου
 Γινῶματος, τῆ τῆ ἀλιέα καὶ χρο-
 τέχη συγχεφέα καὶ λορσεφον
 ἐργασαμῆμου, θεῶν ὄντως καὶ ὑψηλῶν ὑποθέσεων.
 δεηγήσαμτο γῶ ἡμῖν, πολλῶ καὶ μαχεῶν ἔ Κυεῖου
 δὲ ξαλεξιν, δι ἦς τῆ ἀπειθῆ λαὸν καὶ δυσήκοον, τῆ ἔΓα-
 ἔξας καὶ Ἰουδ θεογνωσίδυ ἐπαῖδου, τῆ μοναρχικῆς
 ἐννοίας τῆλ Εβραῶν ἀπάγων ποῖς λορσομοῖς ἀνοί-
 γων δὲ ἀλῆσις τῆ θῆσαν τῆ γαρίτος ἐκ τῆ νομικῆς πα-
 ρεδόσεως, καὶ παρῆς τῆ κινῆ δὲ ξαθηκῆ, ἐκ τῆ πα-
 ρασιᾶς ἡρεμῆως ἀγων, ὡς τῆ ἐρήμου παρῶτερον ὅπτι
 τῆ γῶ [τῆ] πλοισίαν ἐ δὲ κερπον. ἀλλ ὁ μῶς δὲ ξ-
 κινῶτος αἰσῆ ποικίλως, καὶ τῆ ἰδίῶν ὑπῆρξιν, ὡς

AVDIVIMVS modò, diu-
 na planè ac sublimia argu-
 menta, tonitruī filij Ioan-
 nis, seu potiùs Spiritùs fan-
 cti, qui eundem ex piscato-
 re ac manuali artifice, scriptorem ac
 oratorem effecit. Quippè multam no-
 bis ac prolixam enarrarunt Domini di-
 sputationem; quâ is, ab Hebræorum
 cogitatâ monarchiâ animos abducens,
 contumacem ac incredulum populum
 diuinâ Patris ac Filij scientiâ, erudi-
 ret: portam eis gratiæ à legali traditio-
 ne aperiens, sensimque, à veteri, ad no-
 uum testamentum, velut olim à deser-
 to ad diuitem illam ac frugibus vberem
 terram, ducens. Cæterùm dum is
 variè prææternam suam existentiam, ac

Ex R. P. Tac.
 Strimundi
 foecet. Iesu
 autographo,
 multis emen-
 dato ex Sc-
 guieriano
 Codice.

Ioan. 8. v. 58.

Patri semper coniunctam, probat, ac difertè cœcis in clamat; Esse se ante Abraham; nihil illi sermonis perspectâ virtute, nullâque scitâ contradictione, quod dictum improbabant, coarguentes, verborum loco ad lapides confugiabant, ac diu ante crucem, manus homicidas ad cædem exercebant. Cui verò vbique constitutum esset, vt ad contumeliosum ac blasphemum populum longanimiter haberet, eorum declinavit iram atque tumultum, non humili, sed diuinâ quadam fugiens ratione: qui medius stans, ac cùm palparetur, non cerneretur; versansque cum irâ tumentibus, non videretur. Steterunt verò illi attoniti, animi quidem proposito in cædem intenti, haud tamen inuenientes quâ ratione iram explerent; nihil venatoribus imperitis ab-similes, qui præmaturiùs suscitâtâ ac submotâ prædâ, suffugiente ceruo in lucum aliquem, ac clanculum egresso, temerè per saltum errant, molestum onus retia ferentes, frustra que secum catulos trahentes.

Pulchrum si milc.

Equidem verò, quanquam alioqui sum malus seruus, id tamen necdum oblitus sum, esse me seruum, quique pro domino aduersus iniuriosos habeâ insurgere. Quamobrem etiam clama-bo in Hebræos, tanquam hodie præ-sentes, ac furore actos: Ergone scele-sti, lapidibus beneficum appetitis? Quis enim vos, è petrà potauit? Appetitis eum lapidibus, qui lapideis tabulis in-sculptâ lege, viam vestram formauit? Ap-petitis, inquam, lapidem electum, pre-tiosum, quem Isaias prædixit? Appeti-tis spiritalem lapidem, nullâ hominis manu, è præruptâ petrà, iuxta quod docuit admirabilis Daniel, abscissum? Appetitis lapidibus summum angula-rem lapidem, qui parietes duos noui ac veteris testamenti committit? Tametsi enim non creditis, potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abra-hæ: hoc est, acceptabilem Christo po-pulum, ex Gentibus ac præputio con-gregare: in quo etiam promissionem suscepit Abraham, dicente ei Deo, Fore in eo benedicendas omnes Gentes. Arcanâ enim Deus scientiâ futurum præuidens, omnes in posterum credi-turos, fidei duci ac principi in filiorum fortem attribuit. Ex tunc enim con-tuebatur Hebræorum populi seditionem, ac videbat lapides, falsique no-

Isai. 28. v. 16.

Dan. 2. v. 45.

1. Pet. 2. v. 6.

Matth. 3. v. 9.

Gen. 18. v. 18

Aποσταθώνιος ἡ ἀρχή, καὶ αἰεὶ τὰ Γατεὶ συνημ-
 μένη, καὶ ἀφ' ἧρῆδ' αὐτῶν τῶν κωφοῦν ἐμβοάντος. ὡρὶν
 Ἀβραάμ' ἠνέσθη ἐγὼ εἰμί. οὐτε ἔ' λόγου μαθόν-
 τες τ' δυνάμιν, οὐτε ἀφ' ἑνὸς ὀπίστημονος αὐτῆρῆ-
 σεως ὁ μὴ ὡς ἀδελφὸν διελέγξαντες, ὅτι τοῖς λί-
 θοῖς αὐτῶν τῶν λόγων ἐχώσθω καὶ πόρρωθεν ἔ' σαρρῶ,
 τὰς φονικὰς χεῖρας πρὸς τ' μαιφονίαν ἐγύμνα-
 ζοι. ὁ δὲ κρίνας πρῦτα τοῦ μακροθύμου ἐχθρὸν πρὸς
 τ' ὑβριζῶν δῆμον καὶ βλασφημῶν, δὲ ἐκκλινεν
 αὐτῶν τ' ὄργῳ καὶ τ' ἄρῳ. οὐ παπεινάς ἀποδι-
Bδράσκων, ἀλλὰ θεϊκῶς. ὅς, ἐν μέσῳ τῶν εἰσῆκει, ἔ'
 ψηλαφώμενος σὺ ἐβλέπετο, καὶ τοῖς φλεγμῆ-
 νοισι ποροβόμενος, οὐχ ἑώρατο. ἀλλ' εἰσηκεσθῆ
 ἐνεοί. τῆ μὲν ἀποσταθῶνιος φονοῦντες καὶ τοῦ δὲ τ'
 ὄργῳ ἢ ἐκπληρώσοισιν οὐχ βίβισκοντες. ὁμοιοι **Seguier.**
 θηρῶν τῶν ἀπειροῖς, οἱ ἐπειδὴν πρὸς χεῖρας τῶν **ἐκπληρώσοισιν.**
 θηρῶν ἀποσθῆσοισιν, ἀποδραμύσης τ' ἐλα- **Seg.**
 φου λόχμῳ τινά, καὶ ἀφ' αὐτῶν δὲ ἐλθούσης, εἰκῆ **ἀποσθῆσοισιν.**
 πλανῶνται καὶ τῶν νάπτω. ἄρῳ πρὸς εἰεργῶν τὰ
C δίκτυα φέροντες, καὶ μαίτω τοῖς σκύλακας
 ἐφελέμενοι.

Εγὼ δὲ, εἰ ἔ' τὰ ἄλλα φαῦλος οἰκέτης, τούτου
 γινῶ σὺ δὲ ἐλαθόμεν, ὅτι δοῦλος εἰμί, καὶ με
 πρὸς σῆκεν ἡ ἀφ' ἑ δεσπότης καὶ τ' ὑβριζῶν ὄξαι-
 σαθα. δὲ καὶ κεκαθῆσθω πρὸς τοῖς Ἑβραίοις ὡς
 πρὸν τὰς σήμερον, καὶ ὡς τ' μαρίας ἐνεργου-
 μένοις. βάλλετε μαρὰ λίθοις τ' διεργέτω;
 [τίς γὰρ ὑμᾶς ἐκ πέτρας ἐπότισε; βάλλετε τὸν **Ex Seg.**
 πλαξὶ λιθίνου τ' βίον ὑμῶν χαυνοῖσματα;]
D βάλλετε τὸν ἐκλεκτὸν λίθον καὶ ἐντήμον, ὃν
 Ησαΐας ὑμῖν πρὸς φήτευσε; βάλλετε τ' νοπὸν
 λίθον τὸν τῆς ἀκροπόρου πέτρας ἀπορραχῆτε
 αἰὲν χεῖρας ἀδελφότητος, ὡς ὁ θεοπέποιος Δα-
 νιὴλ ὑμᾶς ἐδίδαξε; βάλλετε λίθοις τ' ἀκρο-
 γωνιάον, τ' τοῖς δύο ποίχοις τ' κενῆς καὶ τ'
 παραλαῖας ἀφ' ἑνὸς σινάροντα; καὶ γὰρ ὑμεῖς
 μὴ πιτεύσητε, δυνατὸς ὁ Θεὸς ἐκ λίθων
 τούτων ἐγείρει τέκνα τῶν Ἀβραάμ. πύ-
 τῆσιν, ἀδελφίση τῶν Χριστῶ λαὸν πρὸς οὐ-
 σιον, τ' εἰς ἐθνοῦν καὶ ἀκρόβυσον. ἐφ' ἧ καὶ
 τῶν ἐπαγγελίῳ ὁ Ἀβραάμ ἐδέξατο, εἰπόντος
 αὐτῶν ὁ Θεὸς. ὅτι ὁλοκαθῆσονται ἐν σοὶ πάντα
 τὰ ἔθνη. τῆ γὰρ ἀπορρήτῳ ἢ γνώσῃ βλέπων ὁ **Seg.**
 Θεὸς ὁ μέλλον, ὃ ἄρχη γὰρ τ' πίστεως, πρῶτος **πρὸς γνώσει.**
 τοῖς εἰς ὑστερον πιτεύσῃ μέλλοντας, εἰς πᾶσιν
 ἀπεκλήρωσε τέκνων. ἐπαρεῖ γὰρ ἐκτοτε τ' Ἑβραίων
 τ' σαῖν, καὶ τοῖς λίθοις ἐβλέπε, καὶ τοῖς Ἰουδαίοις

Seguier. ἐκπληρώσοισιν. Seg. ἀποσθῆσοισιν.

Ex Seg.

Seg. πρὸς γνώσει.

ἤοις ἐν τοῖς ἀπικηρύκτοις ἠρίθμει. Ἐπὶ δὲ λόγῳ
 καταγέλλων αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν οὐκ ἔπειθεν διπε-
 ρῆν· πρῶτος ἀπεκρύβη, ἔπειτα φανόμορος οὐκ ἐβλέ-
 πετο, ἵνα οὐκ ἴποιάτης ἄλλοις θαυματουργίας ἐλ-
 κύση πρὸς συγκάταξιν, ὅτι καὶ ἡ Χριστὸς ἐτύγ-
 χημεν, καὶ Θεὸς Ἀβραάμ πρῶτος ἑσθίουτερος. ἀκούσα-
 τε οὖν, φησὶν, ὧ ἀληθῶς τυφλοὶ καὶ ἀόητοι· τίς
 εἶπεν, ὅ καὶ συμπάρων ὑμῶν ἔμην βλεπόμορος; ἢ
 πάρα ἐκεῖνος ὁ ἐπὶ Μαυσίῳ λαλῶν, ἔμην
 φανόμορος; ἐώρατο γὰρ καὶ τότε πῦρ καὶ βάτος,
 ἀμφοτέρω ἀφῶνα· ἀλλ' ὅμως ἔφωνή ἠκούετο,
 καὶ λόγος ἐπαύδατο, ἔσφαλας δὲ μέλλον πρῶ-
 γροῦετο. καὶ γρητοῖς νοῦν ἔχοντες, οὐκ ἴ συγ-
 γρησίας τῆς πρῶτης γνῶσεως δὲ πρῶτον.

Οὕτως δὲ ἀλόγως καὶ ἀοήτως τῆς Εβραίων
 ἐρήτων, ὁ Κυρίου ἠμῶν καὶ σωτῆρ, ὡσπερ τίς
 ἰατρὸς ἔπιμελής τε [ὁμοῦ] καὶ σοφός, πρὸς
 πῶν πρῶτον πείραν οὐκ ἐκδόντος τῆς πάσης·
 ἄλλω ἔειπον τὴν θεραπείας μεταχειρίζεται. τυ-
 φλῶ δὲ βούλεται θεραπεύσαι τυφλοὺς πῶν
 διαίτην, ὅς ἐκ τῆς πρῶτης δόξης, οὐ
 λάβη πῶν συμβάσει πάθων πῶν τυφλότητα,
 ἀλλὰ πῶν φύσεως, οὕτως οὐκ γα-
 ρὸς πῶν εἰς τὴν βίον.

Θεοσάμνος δὲ τὴν ἀνθρώπων, ἔστη, καὶ πρὸς
 πῶν θεραπείαν ἔτοιμος ἦν· θεραπείαν ἂν ἀνθρώ-
 πικῶν λόγου καὶ τέχνης κρείττονα. ἰατρικὴ [μὲν]
 ἦν, καὶ ὅκατ' αὐτῷ λόγος, ἔκειν ἡν ἰατρικῶν
 ἔπιβάλλει τὴν φωνήν, ὅσα τὴν φύσεως ἀπὸ
 τῆς ζωῆς, καὶ πρῶτον εἰς φῶς, γρη-
 νοῖς ὑπερὶν κατὰ πῶν πρῶτον εἰς φῶς ἔπι-
 τῆ δὲ σωτηρίας τῶν σώματι λάβης, οὐκ ἐπα-
 γάλλεται θεραπείαν. οὐ μὲν γὰρ γρητοῖς τῆς πῶν
 πῶν τῶν εἰς ὑπερὶν συμβαινόντων. καὶ τούτου
 μὲν τυρὸς οἱ ἠκρωτηριασμένοι τῆς ἀνθρώπων,
 οἷς γρητοῖς ἰατρὸς πῶν τῆς μελῶν γρητοῖς ἐπι-
 νῶρθησε. ἀλλὰ καὶ οἱ μαθητῶν τὸ πάθος κατε-
 λήσαντες, καὶ βλέποντες ἀνθρώπων τὴν καλλίτης
 ἠδονῆς τῆς φῶς οὐ γρητοῖς ἠδονῆς, πῶν ἠμῶν
 πρῶτον εἰς φῶς ἔπι-
 λησαντες τὴν κακώσεως, ἐπιπῶντο πα-
 ρὰ τῆς Κυρίου, οὐ λῆν ἔπισημόνως, ἔπειτα
 ἀμῶν οἰκείας, ἢ ἀμῶν πλημμελήματα τῆς
 γρητοῖς, τοιοῦτος εἰς τὸν βίον πρῶτον. ἐκατέρωθεν
 δὲ ἠερώτησις ἔχῃ τὸ ἐπιλήψμεν· οὐτε γὰρ αὐτῶν
 τῆς πατέρων [γρητοῖς ἠδονῆς,] κατεγῶνθη,
 ἄλλω ἔπειτα ἄλλου τοῦ Θεοῦ μετὰ γρητοῖς· οὐτε
 μὲν ἰδίω πλημμελήματων [ὁ μῆτω πρῶτον

A minis filios abdicatis accensebat. Cum
 autem ferm one veritatem annuntians,
 haudquaquam persuaderet pietatem :
 tametsi aderat abscondebatur ; ac appa-
 rens non videbatur, quò tali miraculo
 admittere cogeret , esse ipsum Chri-
 stum, ac Deum parente Abraham fe-
 niorem. Audite, ergo, inquit, ò verè
 cœci ac stulti : Quisnam iste, qui & ver-
 satur vobiscum , nec tamen videtur :
 num fortè ille est qui ad Moysen lo-
 quens, minimè conspiciebatur, ac ta-
 men apparebat? Nam tunc quoque vi-
 debatur ignis ac rubus, ambo muta;
 nihilominusque audiebatur vox , ac
 sermo erudiebatur, certòque, quod fu-
 turum erat prænunciabatur : sitque vi-
 rorum prudentum, vt personam ex re-
 rum cognatione intelligitis.

Cum sic autem alienè à ratione ac
 stultè Hebræi haberent, Dominus no-
 ster ac Saluator, velut sedulus quidam
 ac sapiens medicus, non cedente mor-
 bo ad primum experimentum, modum
 alium curationis aggreditur. Statuit
 verò vt mente cœcos, Cœco curet ;
 qui obuius inuentus esset , non acci-
 denti liquà læsione cœcitatē passus,
 sed naturæ vitio; sic nimirum ex vtero
 in lucem productus.

Hominem porrò conspicatus, stetit,
 præstoque ad curationem fuit : cura-
 tionem vtique humanâ maiorem ratio-
 ne & arte. Quippe ars medica ac eius
 ratio , eorum morborum contempla-
 tionem tradit, qui iam à naturâ perfe-
 cto animali ac in lucem edito, casu post-
 modum aliquo accidunt; congeniti au-
 tem corpori vitij, minimè curationem
 promittit : at neque vniuersim morbo-
 rum, si qui deinceps acciderunt : cuius
 rei abundè testes sunt mutilati homi-
 nes, quibus nemo medicorum, mem-
 brorum priuationem sarcuiuit. Quam-
 obrem etiam discipuli, morbum mise-
 rantes, videntesque hominem qui lu-
 cis iucundissimam voluptatem nequi-

E dem vnquam gustasset, curiosiùs inqui-
 rentes ærumnæ causam, Dominum, in-
 terrogabant; haud scitè admodum, num
 ob propriam culpam, an propter paren-
 tum delicta, sic affecto corpore in lu-
 cem productus esset. Vtrinque autem
 percontatio reprehensionem habet :
 neque enim filius, nullius ipse reus, pro
 parentibus reprobatus esset : cum
 Deus non puniat alium pro alio : ne-
 que verò suorum ille criminum pœnas

Phot. αὐτῶ.
 Phot. Θεοῦ.
 Seg. βλεπόμενος
 Phot. καὶ φωνή
 τῶν. ex vtrif-
 que καὶ μὴ
 βλεπόμενος καὶ φωνή
 τῶν.
 E. c. g.
 Phot. ἀν-
 θρωπίνης σο-
 φίας.
 Ex Seg.
 Phot. ἐκεί-
 νοις.
 Seg. πειραζόντων
 τ. κ. καὶ ἐπιπῶ-
 νοντων.
 Ex Phot.

Exod. 3. v. 4
 Exod. 17. v. 6.
 Exod. 34. v. 1.

primitus totum animal formatum fuisset, nunc quoque reliquum membrum condere. Saliua autem illud farcit, ac dissipatum expersque glutinis continet pulverem, quod nobis perspicue ostendat, omnia Verbum virtute oris sui peregrisse: Nam; *Verbo Domini cali firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum.*

Pfal. 32. v. 6;

Ratio alia moralior.

Quid velit imperata locutio in Siloë.

Ioan. 1. v. 9

Fortè autem idcirco etiam spuendo curat, quò eos ad metum compungat, qui breui post expuendo iniuriam facturi erant. Nec sic tamen furentium inflexit audaciam; quin fuit multis oblitus sputis, qui sputo rem eiusmodi gefisset. Primi ordinis creatricem virtutem in eum modum ostendit. Ac quidem iubendo lauari in piscinâ Siloë, futuram nobis salutem per aquam inuit, quam Missus Siloë vniuersis concessit. Tunc enim benè videmus, cum aquâ mysticâ mundati fuerimus. Tunc nos gratiæ lumen circumfulget, cum baptismi virtus, peccatorum sordes maculasque eluerit. Quotquot verò iubente Siloë lauamur, spiritale videmus lumen, quod illuminat omnem hominem venientem in mundum. O miraculum, ac vim magnam! Discessit è piscinâ qui paulò ante cæcus erat, ornatâ facie oculorum auctario, Solis probè radium videns. Vicinos ac notos res tanta in stuporem vertebat. Turbabat sanè noua curationis ratio. Circuibat vrbem homo videns, quò novum ac mirabile factum opus omnes viderent, à Iesu nato in Bethleem; à pusillo illo infante, pannis inuoluto in præsepio. Hæc enim ludæos morabantur, vt ne Deitati crederent.

Ergo stulti ac tardi corde: considerate animo quotquot à sæculo fuerunt homines: Incipientes ab Adam, omnes deinceps inuestigate, num quod modò factum est, sub aliis quoque factum reperiatis; num sæculum, curationis eiusmodi exemplo illustre occurrat; rursusque ad irrisionem Domini mei, proferte fabri Filium, cuius sciatis fratres, cuius domum ac familiam noueritis. Studentes humilia omnia percensere, multam vestram profundite incredulitatem. Quod si rem eiusmodi nec quisquam patrauit homo, neque atas vlla tale quid narratum audiuit, vestram ipsi damnantes inscitiam, ad veritatem deinceps respicite. Vos quoque lauamini in Si-

Matt. 13. v. 55.

A Αρχή ὁ λόγος ἐπλάσθη τὸ ζῶον, καὶ τὸ λοιπὸν ἄρτίως μέγας δημιουργεῖται. σάλαψ δὲ τοῦτο αἰαλαμβαίνῃ, καὶ σπυγῆ τ' ἐσκεδασιμῶν καὶ ἀκόλλητον, ἵνα φατερώς ἡμῖν δείξῃ, ὅτι τῆ δυνάμει τῆ σῶματος αὐτοῦ ὁ Λόγος τὰ πῦρτα κατάρθασε. τῷ Λόγῳ γὰρ [Κυρίου] οἱ οὐρανοὶ ἐστρεώθησαν, ἔδωκε πνύματα τῆ σῶματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δυνάμις αὐτοῦ.

Ex Seg.

B Τὰ γὰρ δὲ ἐξέ τὸ το πύων θεραπεύει, ἵνα κατάρθῃ τὸ φῶς, τοῖς μικρὸν ἕστερον ὑβίξει τοῖς ἐμπύμασι μέλλοντας, ἔδωκεν ἑδυσώπη τῷ μνημονίων τὸ θράσος. ἀλλ' ἐνεπύσθη πολλά, ὅτι αὐτὰ κατάρθῃ ἐξέ τὸ πύματος. τ' ἑρώτης αὐτῆς τὰς ἐως τ' δημιουργικῶ ἕστωφάνει δυνάμιν. ἔδωκε μὲν τ' ἑσπασάξαι εἰς τ' καλυμμένη θρανῶ Σιλωάμ νίψασθαι, τ' δι' ὑδατος σωτηρίῳ ἡμῖν ἐνδείκνυται, ἡ πᾶσιν ὁ ἀπεσταλμένος Σιλωάμ ἐξαρῆσατο. τότε γὰρ καλῶς βλέπομεν, ὅτι αὐτῷ μυστικῶ κατάρθῃ ὑδατι. τότε φῶς ἡμᾶς περιλάμπει τ' χάριτος, ὅτι αὐτῆ δυνάμει τ' βασιλείας τ' ῥύπον τ' ἀμύτημάτων ἔσπε κηλίδας ἐκνίψῃ. ἔ

Phot. ὡς ἐ-

ληθῆς.

C πῦρτες ὅσοι τῆ ἐν ῥῆ τ' Σιλωάμ ἀπολοῦσθαι, τὸ πνύματικὸν ὄρωμιν φῶς, ὅ φώτῃ πῦρτα ἀδερσπον ἐρχόμενον εἰς τ' κόσμον. ὡς τ' αὐτῶμας καὶ τ' μεγάλης ἐνεργείας. ἀπῆλθεν ἐκ τ' καλυμμένη θρας ὁ παρ' ὀλίγου τυφλὸς, κοσμητῆς τ' ἑσπασπον τῆ τ' ὀφθαλμῶν ἑσπασθη, βλέπων ἀκριβῶς τὸς ἡλιακῶ ἀκτῖνα. ἐξέπληθε τοῖς γέροντας καὶ τοῖς γυναικῶ τ' ἑσπασμα. ἐθροῦσε τ' ἔν ὁ καινός τ' θεραπειῶς ἑσπασμα. ἑσπασμα τ' πόλιν ὁ ἀδερσπος τὸν βίον.

Seg.

D βλέπων, ἵνα βλέπῃ) πῦρτὰ πάντων ἑσπασμα γρόμινον καινὸν ἔσπασμα ὑπὸ τ' [Ἰησοῦ τ' ἔν βηθλεέμ γμνηθέντος, τ' μικρῶ βρέφοις ἐκείνῃ, τ' ἐν τῆ φάλη τοῖς σπασμανοῖς ἐνεληθέντος. αὐτὰ γὰρ ἔστιν, ἃ τοῖς Ἰσραῆλοῖς ἀπῆλθεν ἐποίηε τῆ θεότητι.

Ex Seg.

Οὐκ οὖν, ὡς αὐτοῖς τ' παρκαρδῆσι ὅτι πᾶσα τε τ' ἑσπασμα τοῖς ὅς αἰῶνος ἀδερσποῖς. ἀπὸ τ' ἑσπασμα Αδάμ ἑσπασμα, τοῖς ἐξῆς πάντας διεσθῆσασμα τε, ἐδῶ ἑσπασμα τὸ νῦν γρόμινον, ἔπ' ἄλλων ἑσπασμα. ἐὰν ἔχοντα τ' βίον τοιαύτης θεραπειῶς

Seg.

τῶν λογισμῶν

τῶν αἰ. ἀν.

ἑσπασμα.

E ἑσπασμα. ἔσπασμα ἑσπασμα τ' Κυρίου μου, τὸν ἑσπασμα τ' ἐκτονὸς ἑσπασμα παῖδα, οὗ τοῖς ἀδελφοῖς γυναικῶ τ' οὗ τ' οἰκίαν ἑσπασμα. ἀπῆλθεν ἑσπασμα ἑσπασμα πάντα τὰ ταπεινά, φιλονεικήσατε. πολλῶν ὑμῶν κατάρθῃ τ' ἀδελφῶν. εἰ δὲ μηδὲν τοιοῦτον μῆτε ἀδερσπος ἑσπασμα, μῆτε ὁ βίος ἑσπασμα, κατάρθῃ ἑσπασμα τ' ἀγνοίας, λοιπὸν ἑσπασμα τ' ἀλήθειαν ἀναβλέψατε. νίψασθε ἑσπασμα εἰς τὸν

Seg.

δαυεισμῶ.

Σιλωάμ, ἵνα μὴ ἐναποθάγητε τῇ τυφλότητι.

Ἀλλ' ὡς εἶπεν ἐπ' ἐκείνων. οὐ λόγος ἐπαίδευσεν· οὐ παρέσχεν ἐδιδασκεν· οὐκ ἐνέργειά τ' ἰασημάτων ἐδυσάπει. πᾶντα δὲ τοῦ αἰσίου, ἀφ' ἧς ἐντυφον ἀγνωμοσύνη μιν εἰς ἐπιχειροῦν ἀφάρμειν καὶ ἀφαιρῆν. ὡς εἰστέτυτο δὲ αὐτοῖς πρὸς τοῦ αἰσίου ἢ καχυργία. ὅσα γὰρ ἠπίστω ἐκείνοι ἔπεσσαν ὡς ἐρωτῶντες ἀνατρέπειν ἐσπούδαζον, ποσούτω πλέον ἐβεβαίωτο ἢ ἀλήθεια. Ἐταυρῶντο ἑαυτῶν ἰσχυρίων ἐκείνοις, ἀπληγῆτα ὡς ἀπίστος, καὶ μηδέπω πᾶσιν τ' αἰχμητῶν ἐν τῇ γαστρὶ δειλάμειν, τῇ πρὸς τ' ἀφαιρῆν ὀρμῇ καὶ φιλονηκία ὅλον ἐφ' ἑαυτὰ σιωπῆν τ' σιδήρον.

Πρῶτη πολυπραγμοσύνη· εἰ οὐκ αὐτὸς ὁ τυφλός, καὶ μὴ ἕτερος αὐτ' ἐκείνου ἐδείχθη· τὸ τοσαυτὸς ἔσται ἀφαιρῆν ἀφαιρῆν, καὶ πᾶν ἀκαταστάτου τ' ἰσχυρίας ἀπαγγέλλοντος, ὅτι καὶ πᾶσι κατεργάσθη τ' τυφλότητος φάρμακον· ὅτι καὶ κλυμμένη δὲ τ' πᾶσι σπονδίασα, ὅ βλεπεῖν πρὸς ἑαυτὸν. Ταῦτα ὡς ἐργάζοντο γίγοντες καὶ ἐμάνθανον· ἀνεζήτωσαν οὐ φαρισσαί, καὶ ἐπέβησαν.

Δευτέρα τέχνη εἰς ἀθέτησιν τῆς ἰσχυρίας πρὸς ἀκαταστάτου, ὅ πειράσθαι δεκτικῶν, ὡς οὐκ ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ ἐνέργειας πᾶν ἰσχυρίας. ὅτι δὲ ἀφαιρῆν τ' ὡς εἶπεν ἐβόα, καὶ τῇ ὁμολογία, καὶ τῷ κηρύγματι αἰτεῖτο πᾶν χάριν, ἔσται δὲ ἐργάσθαι ἐδημοσίωσεν· ἀποφραγῆντοι πᾶσι σῶματα, καὶ ἰλιγιάδαντες πᾶν γινώσκοντες, οὐκ ἔχοντες ὅτι ἔσται ἰσχυρίας, ὅτι τ' τῆς πάσι πάλιν ἀνατρέχουσι [ζητησὶν καὶ εἰς ἐκ γνητῆς τυφλός, τῆ το ὡς ἐργάζονται, ἔσται γινώσκοντες ἀναζητησὶν τ' ἀφαιρῆν], ἔσται ἀκαταστάτου γίνονται τῶν κατ' ἑκάστον, οὐχ ἵνα βεβαιώσῃ τ' ὡς εἶπεν, ἀλλ' ἵνα ἀνατρέψῃ πᾶσι τ' ἰσχυρίας ἰσχυρίας. ἔσται ἰσχυρίας πᾶσι πᾶσι καὶ ταυκιδάσσαντες, ὅ πρὸς ἑαυτὸν πᾶσι τ' ὀρμῆς ἀνατρέψαντες. ὡς κακίας ἰσχυρίας· μάχεσθαι πρὸς τ' ἀλήθειαν, καὶ μὴ πρὸς σιωπῆν τὸν πᾶσι ποιούτω· ἀλλ' ἀφαιρῆν τ' βεργάσθαι. μὴ ἰσχυρίας πᾶσι δυνάμειν· ἀλλ' ἀφαιρῆν τ' ἰσχυρίας πᾶσι ἰσχυρίας. πείσθητε καὶ ὡς τῆς γινώσκοντες, ὡς φαρισσαί, ὅτι μὴ τ' τυφλότητος ἐπέβη ὁ ἀφαιρῆν· ἔσται πάλιν ὅτι τ' τυφλὸν ἀνατρέχετε, ἐκ δευτέρου, καὶ τρίτου· πρὸς ἐκείνου πᾶσι ἰσχυρίας τῶν κακῶν ὅτι ἰσχυρίας, ἔσται ὅτι βουλομένων· ἀλλ' ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ὡς εἶπεν πείσθητε, ὅτι τ' δευτέρου γινώσκοντες· ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν τ' δευτέρου, ὅτι τ' τρίτου· ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν τ' τρίτου, ὅτι τ' κατε-

loë, vt ne in vestrà moriamini cœcitate.

Enimverò nihil illi quod operapretium esset. Non sermo erudiebat: non docebat actio: non miraculorum virtus flecebat: contra autem per improbam arrogantiam sexcentis modis obfcurare omnia ac irridere tentabant. Porro eis in contrarium versutia cedebat. Quò enim magis erant increduli, aliisque ac aliis interrogationibus rem demoliri studebant, eò amplius veritas confirmabatur: idemque eis, atque bestiis illis accidebat, quæ ab aliquo vulneratæ, necdumque totâ cus-pide ventri infixâ, quo in hominem irruunt impetu, sibi ipsa totum adigunt ferrum.

Quod primum curiosè quærant, hoc est: Sitne hic ipse Cœcus, nec eius loco alius proditus sit: cum se palam homo ipsum contestaretur, ac totam curationis seriem enarraret, vt & lutum oblitum sit cœcitatæ remedium; vtque piscina lutum abluens, visum præbuerit. Hæc vicini curiosius indagabant, discebantque: requirebant Pharisaï, atque credebant.

Strues altera assumebatur ad conuellendum quod factum esset, vt ostendere conarentur non esse Christum, qui curasset. Quia verò homo sospitatorum clamabat, suâque confessione ac prædicatione, gratias rependebat, ac beneficium prodebat, obturatis oribus, ac animo perplexi, nec habentes quid agerent, ad morbi rursus inquisitionem recurrunt: diligenter scrutantur, sitne is Cœcus à natiuitate, hominisque parentes consulunt, ac singula accuratiùs exigunt, non vt rem gestam confirmet, sed vt quouis modo labefactandi miraculi ansam arripiant, falsique aliquid commenti moliantur, quo fidelem plebem à studio auertant. O excellentem malitiam! Depugnare contra veritatem; nec adorare omnium conditorem; sed beneficio detrudere: non admirari potentiam, sed conari gesta eleuare. Credite vel parentibus, ò Pharisæi, sic natum esse cœcum hominem; rursusque ad Cœcum recurrite, secundoque, ac tertio, certò ab eo docendi malos conatus ac infidias. Vbi verò primus conatus non successerit, ad secundum procedite: Vbi nec secundus, ad tertium: vbi nec tertius, deinceps ad quartum. Asturæ

Seg. Σιλωάμ

Seg. κεραιότος

Seg. καὶ οὐκ

Ex Seg.

Seg. πᾶσι

6 miko 16517

Scitum simi-

Prima Phari-
sæorum strues
in Cœci mira-
culum.

Font: nec.
Alter.

vulpis cursus verfatē : ac quidem omni vos parte ceu indagine cingunt veritatis retia ; nec fieri potest, vt à miraculo exituminueniatis. Enimuerò nullam omittite strophem aranear texentes telam, variè quidem, imbecilli tamen conatu acinutili, insidias struentes.

Morbus hic à patribus in vos est deriuatus. Incredulorum parentum, increduli filij. Eodem illi modo habuerunt, quod spectat ad Ægypti miracula. Nouis modis præterque expectationem ab hostibus saluabantur, ac salutis auctori increduli erant. Alebantur escis nobilioribus quàm habeat naturæ vsus, erantque famelicis ingratiore. Suscipiebant manna de cælo missum, alliorumque Ægypti ac cepium tetrum desiderabant odorem. Columnâ nubis interdium obumbrabantur, vt ne Solis radiorum æstus molestiam faceret : ignisque columnâ per noctem illustrabantur, nouum aliud præter lunam eximiumque consecuti luminare : ac quasi nihil diuinæ virtutis efficacitatem persentirent, ita novos ac sublimes dari quærebant deos, vbi parum quid Moyse accipiendâ lege in monte detentus, reditum protraxisset. Verè vos eorum hæredes improbitatis, qui neque legem dilexeritis, ac gratiam odio habeatis. Qui non amygdalinâ virgâ, sed ferreâ regi habeatis.

Videtis hominem transeuntem ad lucem; vbi totâ longè anteriori ætate, inutilibus luminibus in tenebris egisset, alienos oculos duces sequens; quotidie sedens pro templi foribus; ærumnam publicans quò plures ad miserendum pertraheret; cuius tota ciuitas ægritudinis testis esset: nunc autem videntem ac celeri curatum remedio: non variorum medicaminum compositione, aut ferri sectionibus; sed luto solo, eoque saluæ iniectione confecto: quâ verò ratione non admiratione defixi estis; non obstupuistis; non vosmet in terram abiicientes, eum adoratis, qui oculos de terrâ creauit, diuinamque virtutem colitis: non autem liuore disrumpimi, ac Deum tanquam artis focium æmulamini; tanquam opifices, rerum opificem; tanquam gentiles, æquè vobis honoratum ac comparem.

Porrò legentes veteris testamenti libros, si qui de Hebræorum populi re-

Iudæi olim à parentibus increduli.

Exod. 16. v. 13.

Exod. 13. v. 21.

Exod. 32. v. 1

Num. 17. v. 8.

Αἰσῆς. ἀλώπεκος κακουρηούσης ἀναστρέφεται δρόμοις· καὶ πορευομένη ἐν ὑμῶν τὰ δίκτυα τῆ ἀληθείας ἀπειροχίτηται· ἀφουκος δὲ, ἢ ἀπὸ θαυμασίου διεξοδος. ὁμοίως δὲ πάσης οὐκ ἀμελεῖτε πλοκῆς ἰσθὺν ἐφάρχης ὑφαίνοντες· ποικίλως μὲν, ἀλλ' ἀσθενῶς καὶ ἀνυψώτως ὀπιβουλεύοντες.

Πατερεὶν ὑμῶν τὸ νόσημα. ἀπίστων πατέρων ὅμοιοι παῖδες. τοιοῦτοι καὶ κείνοι τῆ ἔσπον ἀπὸ τὰ θαυμάσια τὰ κατ' Αἴγυπτου. ἐν πολέμῳ ἐσίζοντο χαμῶδες ἔκ πρὸ ἐλπίδας, καὶ τῶ διδόντι τὴ σωτηρίαν ἠπίσσω. ἐπέφεροντο ἔσφαῖς ὑπερβαίνουσας τῆ φύσιν, καὶ τῶν λιμωτῶντων ἡσῶν πλέον ἀχάρῃσι. μάννα ὑπεδέχοντο οὐρανὸν περὶ πόμῳ, καὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν σκευῶν τε καὶ χρομμύων τῆ δυσωδία ἐπόσω. εὐλα νεφέλης τῆ ἡμέραν ὑπεσκιάζοντο· ἵνα μὴ τῆ θερμῆ τῆ ἡλιακῆς ἀκτῖνος ταλαιπωρησῶσι· καὶ εὐλα πυρὸς ἐν νυκτὶ κατελάμποντο, ἄλλον φασῆρα χαμῶν ὑπεδέχοντο τῆ σελήνῳ λαβόντες ἐξάϊρετον· καὶ ὡς ἐσθὲμαῖς ἐνεργείας θεϊκῆς ἀπολαύοντες, οὕτως χαμῶς καὶ μετεώροις ἐζητοῦ θεοῖς εἰσπορευόντες, ἵνα μικρὸν ἐπὶ τῶ ὄρεσι καταρχαίς Μοῦσης ἐν τῆ δόσῃ τῆ νόμου, τῆ ἐπόμῳδον πρὸ ἐκλύσει. ὑμεῖς ἀληθῶς κληρονομοὶ τῆ ἐκείνων ἀγνωμοσύνης, καὶ τῆ νόμον οὐκ ἀγαπήσαυτες, καὶ τῆ χάριν μισοῦντες. οὐ ρά βουκαρύνης ὀπισσασίας, ἀλλὰ σιδηρῶς χερίζοντες.

Αὐθροπον ὁρᾶτε πρὸ ἐλθόντα μὲν εἰς φῶς· ἐν σκότῳ δὲ μέγχι πόρρω τῆ ἡλικίας ἀφαιτέλεσματα ἀνεύρηγον τῆς ὄψης, ἀλλοτείοις ὀφθαλμοῖς ὀδηγούμενον κατῆμέραν πρὸ τῆ ἱερῶ κατῆμῶν· δημοσιόοντα τῆ συμφορῶν, ἵνα πολλοῖς εἰς ἔλεον ἐφελκύσῃται· πῶς πόλιν ἔχοντα τοῦ πάθους μῆρυκα, βλέποντα νυκτὶ καὶ ἡμέραν ταχέως· οὐ φαρμάκων ποικίλων σωθῆσθαι, οὐδὲ σιδηρῶ τομῶς· ἀλλὰ πῶς ἐλέω μόνῳ, καὶ τούτου ἀφ' σέλου γλυκῶν, καὶ πῶς οὐ τεθήπαται· οὐκ ἐκπλήτῃσθε· οὐ καταβάλλοντες εἰς γῆν πρὸ σκουῖναι τὸν ἀπὸ γῆς ὀφθαλμοῖς κτίσματα, καὶ σέβετε τῆ θεϊκῶ ἐνεργείαν· οὐ φθόνῳ δὲ ἀφ' ῥήγνυθε, καὶ ζηλοῦτε τὸν Θεόν ὡς ἀπίτεχνοι; ὡς δημιουργοί, δημιουργῶν; ὡς ὁμοφυλοὶ τὸν ὁμοίμων;

Καὶ ἡ πάλαι ἐσθὲν ἐντυγχάνοντες βιβλοῖς, ὅσα ἐπὶ τῆ τοῦ λαοῦ οἰκονομία ἐγερθήσαν,

Leg. ex Seg. παλαιῶς μὲν.

Φησιν, καὶ ὅσα τὰς τῶν βασιλέων δεχάς, καὶ τὸ ἐπ' ἀκείνοις ἰστορεῖαι ἐκδιδάσκουσιν. Ὀπίθως παρ' ἐκάστου τὰ λεγόμενα παρὰ δέχαστε. ὡς Μοῦσα μὲν μικροῦ θεόντος νομίζειν Θεόν, καὶ Ἐλισάβον ὑποφωτισμαίειν. καὶ τὸν πούτου διδάσκαλον τὸν Θεοδίτῳ ὑμνεῖν. καὶ πρῶτος τοῖς καθ' ἑκάστῳ γῆραι ἀγίοις, τοῖς ἐνεργηθέντας παρὰ Θεοῦ, ἔτι μὲν ἀγάλα καὶ αἰδίμα καταπραξαμένους, ἰσαπέλοισ ἀγάγετε ταῖς τιμῆς. Ὅθεν δὲ ὑπομαχεῖτε " ἔτι δὲ δεχάων, ὅθεν ἀπετίτε τῶν τῶν πατέρων ἐξήγησιν, ἔτι ταῦτα πεφυκότων ἀνθρώπων μὴ λίαν διχόλως ἀνάγκασαι παρὸς τῶν πρίν τ' ἀκοῆς. ὁ δὲ ὀφθαλμοῖς ὑτέροις ὅτι τῶν ὀφθαλμῶν εἶδετε, καὶ ἀ τοῖς δακτύλοις ἔξεσι φηλαφῆσαι, καὶ ἀκριβῶς τῇ ἀκοῇ καταλαβεῖν, ταῦτα ἀπίσως καὶ ἀγνωμόνως ὁμοῦ κακουργεῖτε, καὶ παροφητείας καταπατοῦντες, ἔτι ἔκβασι τῶν παροφῆσεων ἀνατρέποντες. τὰ γὰρ νῦν ὅτι τ' πείρας ὀρωμήμα, ἔτι πάλα φθάσας Ησαίας Διὰ τῶν λόγων ἐδίδαξεν. ἰδοὺ ὁ Θεὸς ἡμῶν κρίσιν ἀπαποδίδωσι καὶ ἀπαποδώσῃ. αὐτὸς ἦξει, καὶ σώσῃ ἡμᾶς. τότε ἀνοιγήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, καὶ ὅσα κωφῶν ἀκούσονται. τότε ἀλειῖται ὡς ἔλαφος ὁ κωλός, ἔτι τερμῆ ἔσαι γλαῦσα " μοιχαλίου. ταῦτα οὐ Γεῦσιν καὶ Ἰωάνου τὰ ῥήματα, ὅθεν πινος τῶν νέων ἔτι ὑποπίτων παροσάπων οἱ λόγοι, ἵνα κεραιρομένην διφηνίμα ὑπονοήσονται, ἀπετίσῃτε τὸ ἀλήθη. ἀλλὰ τὸ ὑμετέρας παροφητείας οἱ λόγοι, εἰ τὸν Θεοκρίτῳ γνωρίσῃτε τὸν ὑὸν τῆς Ἀμῆς, παροφῆτου παροφῆτου παῖδα. Ἰσραηλίτῳ ἐκ γῆραις ἀνδρα, τὸ καὶ τὸ νόμον ἀγωγῆς ὁ καὶ δὲ Θεὸς ὁδῶσα, καὶ φῶς, πῆ, νῦν ἔτι ἀεὶ, ἔτι εἰς τοὺς ἀνάνας τῶν αἰώνων ἀμῆν.

Leg. ἐπὶ, seu πα. τῶν.

μοιχαλίου.

gimine scripti sunt ; quique Regum principatus, ac eorum docēt historiam, faciles quæ de singulis narrantur, suscipitis ; vt parum absit quin Moysen Deū existimetis ; supràque modum admiramini Elisæum, ac eius laudatis Thesbitem præceptorem: ac quotquot per singulas ætates diuinitus afflati sancti extiterunt, atque à Deo beneficia consecuti sunt, magnâque ac præclara patrarunt, æquales Angelis augetis honoribus : nihilque , quod spectat ad antiquos : relictamini; nec reiicitis quæ à patribus narrata accepistis, tametsi ita naturâ comparati sint homines, vt non faciliè fidem adhibeant auditis: quod autem nouissimè oculis in oculis exhibitum vidistis, quæque digitis contrectare potestis , ac diligenti auditu percipere , hæc incredulè simul ac improbè deprauatis, prophetias proculcantes, ac eorum, quæ fuerunt prædicta, exitum euertentes. Quæ enim modò, periculo factò conspecta sunt , prius olim Isaias verbis docuit : *Ecce Deus noster iudicium retribuit ac retribuet : ipse veniet , & saluabit nos. Tunc aperientur oculi cæcorum , & aures surdorum audient. Tunc saliet sicut ceruus, claudus , & aperta erit lingua mutorum.* Sunt hæc non Petri ac Ioannis verba, nec vllius recentiorum, aut superioris personæ sermones, vt suspicantes ad gratiam laudasse, respuitis veritatem: sed sermones sunt vestræ prophetiæ , si modò = Thecuiem nostis filium Amos , Prophetam Prophetæ natum ; virum ex genere Israëlitam, legalis institutionis caput. Sit Deo gloria, potestas, honor, nunc & semper, & in sæcula sæculorum, Amen.

Isai. 35. v. 4.

2

ΑΣΤΕΡΙΟΥ ΕΠΙΣΧΟΠΟΥ ΑΜΑΣΕΙΑΣ
ἐγκάμμου εἰς τοὺς ἀγίους κορυφαίους ἀποστόλους
Πέτρον καὶ Παῦλον.

ASTERII AMASEAE EPISCOPI
in sanctos Principes Apostolos Petrum
& Paulum.

Ex venerandæ
antiquitatis
Seguerianæ
Biblioth. Co-
dice : nuper
allato ex cele-
bri monaste-
rio ἑ Εὐκλε-
σιος Græciæ.

ΑΣΑΙ μὲν αἰ σιωπῆς αὐται ἔτι νόμον τελοῦμεν τῶν μάρτυρων πῆσαι ἱεραὶ, πῆσαι εἰσὶ, καὶ τῶν καὶ Θεὸν ἀνδραγαθησάντων ἐπὶ λαὸν ἀφαινοῦσιν. ἐν αἷς οἱ παροφῆτου τῶν ἐκκλησιῶν, ὅτι παρὸς ὁ λέξαν ἀφαινοῦνται, τῶν ἐαυτῶν διωκόμενοι ἀπετίσῃτες τῶν μετὰ τῶν ὑποφῶσεων, ὅθεν ἐν παροφῆμοῖς παρὸς τὸ συνάμῃ

E

I sane omnes , consuetâ ac legitimâ ratione exhibiti, sacri Martyrum honores, festi dies sunt, ac præclare è pietate gestorum tituli perpetui. In iis, vbi Ecclesiarum Præsules, dicturi accesserint, ad rerum in orationis argumentum propositarum magnitudinem suas exigentes vires, ipso statim exordio ad ve-

niam, remque à se amoliendam, confugiunt, sermonisque exilitate, minui rerum magnificentiam, asserunt. Ut verò illi, singulos quosque Martyres laudibus celebraturi, velut animum despondent, maiusque aliquid quàm pro suâ facultate laudationem agnoscunt, ac liquidò suam ipsi fatentur imbecillitatem, quid me fiet, cui hodiernâ die Martyrum præceptores celebri laude prosequendos propositum sit? Veros, inquam, illos, primosque discipulos Christi, Ecclesiarum Patres, solos probatos fidelesque Euangelij præcones; qui cum Deo miscere colloquia, suisque ipsi auribus diuinam suscipere vocem, digni habiti sint. Haud enim verò, quòd sit sublimis sermo; ac arduus conatus, idcirco operæpretium videatur, ut iners vanumque silentium eligamus, ignauro more ac maris rudium, qui ad maris ipsum adspèctum, abiiciunt animum; ac neque principio sustinent nauim conscendere, nec vel experiendi causâ, extrema ipsa littora modicum obnauigantes lustrare: quin ter beatis viris, quorum hodie celebrandum gratiâ cõuenimus, conatû concredentes quod nostræ erit facultatis aliorum lætitiæ præstare studeamus. Noui siquidem à nobis exigendum, non quantum magnis illis ac admirandis meritò debeatur; sed quantum pauperibus nobis in promptu sit. Utinam verò modicum quid eius mihi gratiæ suppeditatum suppeteret, cuius ambo hi sancti participes, alter quidem Hierosolymis incredulos docuit; alter verò cum Athenis in Areopagû venisset, superstitionis ab impietatis errore conuertit; ostendens eis Christum, ac veræ pietatis ac religionis annuncians sacramentum. Sic enim liqueret, aliquid nos eorum præstare quæ sunt proposita: nec procul admodum ab argumenti tantâ præstantiâ abesse.

Quia verò præclara illa Spiritûs dona magnorum sunt, ipsèque, eiusmodi gratiarum diuitiis indignus existo, meam vobis alacri animo paupertatem, velut Elisæus cum pulmento olera, appono: haudquaquam eâ priuandus laude, ut ne omninò prætendam quod bonum ac præclarum est. Ne quis autem me vestrum, Auditores, qui viros strenuos laudandos suscepim, externæ putet ac profanæ fa-

A καὶ τὴν πρῶτην καταβύρυσιν· καὶ φασὶν ἐλαττωθῆναι τῆν ποσότητα τῶν μεγάλων ἐπιπέδων τῆν τῶν λογῶν σμικρότητα. εἰ δὲ ἐκείνοι τοὺς κατὰ ἕκαστον τῶν μὲν τῶν ἐγκωμιάζειν μέλλοντες, ἀπαγορεύουσι πρὸς τὸ ἔπαυρον· καὶ λαμπαρῶν τῆν φωτὴν τὴν σφῶν αὐτῶν ὁμολογῶσιν ἀδελφείαν· τίς αὐτῶν ἠροῖ μὴ ἐγὼ σήμερον, ὁ τοὺς διδασκάλους τῶν μὲν τῶν ἐκείνων, ἔχων ποσότητες εἰς ἀφῆμιν· τοὺς γνησίους καὶ φωστῆρας μαθητὰς τῶν Χριστῶν· τοὺς πατέρας τῶν ἐκκλησιῶν· τοὺς

B μόνους ἀξιοπίστους διαγγελίου κήρυκας· τοὺς Θεῶν λαλήσοντας, καὶ τὴν ποσότητα Θεοῦ φωνῶν δόξαντες τοῖς ἀκούσιν. οὐ μὴν ἐπειδὴ λίαν ὑψηλὸς ὁ λόγος, καὶ δυσέφικτος ἡ ἐγκωμιαστική, τὴν ἀρχὴν καὶ ἀποσπαστικὴν σιωπῶν ἀγαπήσασκεν, ὡσπερ οἱ δόλοὶ καὶ ἀπειροθέτατοι, οἱ πρὸς μόνον τὴν ὄψιν τῆς θαλάσσης ἀπαγορεύοντες· καὶ οὐτε τὴν ἀρχὴν ἐπιβλέψασκεν τῆς νεῶς ἀνερχόμενοι, οὐτε πείρας ἔνεκεν

C μικρὰ τοὺς ἀγαθούς περὶ πλεῖστα· ἀλλ' οἱ δὲ τοῖς τεισμακαρείοις πιστεύσαντες τὴν ἐγκωμιαστικήν, τοὺς ἑαυτῶν ὡν σκελετοὺς τῶν σήμερον, τὰ χεῖρα δυνάμει τῆν ἄλλων ἀποσπαστικῶν ποσότητων περὶ πλεῖστα. οἶδα γὰρ ὅτι ποσότητα ζητηθήσεται· οὐχ ὅσον ἐκείνοις ὀφείλεται, τοῖς μεγάλοις καὶ θαυμαστοῖς· ἀλλ' ὅσον πρὸς ἡμῶν διδρασκῶν τοῖς πένησιν. ἐβουλόμην μὲν οὖν ἐκείνης τῆς χάριτος ὀλίγον μέρος ἐμοὶ ἡχορηγῶν σήμερον, ἥς ἐκείνους ὀφείλομαι. ὁ δὲ τὸν Ἀρειὸν πᾶρον ἐν Ἀθῆναις καταβύρυσιν, ἐκ τῆς ἀθέου πλάνης τοῖς διδασκαλοῦσιν ἐπέστρεψεν· ἑσπεύοντες αὐτοῖς τὸν Χριστὸν, καὶ τὸ τῆς ἀληθείας εὐσεβείας καταγείλας μυστήριον. οὕτως γὰρ ἀνεδείξαμεν τι τῶν ποσότητων ἐπιπέδων, καὶ μὴ πολὺ τῶν μεγάλων μεγέθους ἀπολιμπάνεσθαι.

E Ἐπεὶ δὲ αἱ μεγάλα τῶν πνεύματος δωρεῶν τῶν μεγάλων εἰσὶν, καὶ ἀάξιος ἐγὼ τοιαύταις πλουτίζεσθαι χάριτι· ποσότητες τὴν πενίαν μὴ τῆς ποσότητος ὑμῶν, ὡς Ἐλισᾶμος μὴ τῶν ἀλεύρων τὰ λάχνη· τῆς τῶν ποσότητων πάντως τὸ καλὸν ἐκ ἀμυρῆσαν πηλῆς. μηδεὶς δὲ με οἰηθεῖν τῶν ἀκουσάντων ὑμῶν, εὐφημῶν ἡρώων ἀνδρῶν ποσότητες, τοῖς νόμοις ἀκουσθήσονται

τῆ σοφίας τῆ ἐξωθεν. οὐ γὰρ τέχνη συγκειμένη κο-
 λακείαν ἀφραζόμεθα. ἀλλὰ ψυχῶν φιλοθέων
 ζρετικῶν, μὲν ἀληθείας ὑμῖν πῶδαῖσσι σπου-
 δάζομεν. διὸ σιωπηθῆσεται γῆσος, καὶ πατέρων
 πεφαιεα οὐ δροχλῆσθὶ τὸν λόγον. Ἐφῆξ
 γὰρ καὶ αἶμα, βασιλείου Θεοῦ οὐ κληρονομή-
 σοισιν. εἰδὲ δὲ τὸν πῶδαῖσσι καὶ ἐγκοσ-
 μίων τοῖς οὐρανοῦ πολίτας τιμήσομεν. ἀλλὰ
 πῶδαῖσσι πῶδαῖσσι. πατέρων ἀφανῆς βίος, καὶ
 τέχνη βαίανσοι. καὶ πενίας ὀνομαζόμενον
 ὄνειδος, ταῦτα τοῖς ἐπαίνοισι μνημονοθῆσεται. B
 διὲσα γὰρ Χριστιανῶν, κατὰ τὸ διασηλίου
 τὸ ἡμέτερον, παπεινότης ὄσθιν. ἐγὼ δὲ καὶ
 τῆ ἐξωθεν ἐγκομίων σιωροῶν δθνάς κα-
 ταμέμομομα. ὅπθ σερμῶσθιν βουλόμενοι οὐδὲ
 αὐ ἐλῶνται, ὡς μηδὲν δέσμερον εἰπεῖν
 ἔχοντες ἀγαθόν, μάτιω τοῖς τάφοισι πρῶσο-
 φθῶσοισιν, καὶ δροχλῶσθι τοῖς κειμήλοισι
 εἰκῆ. καὶ τοῖς νεκροῖς ποιοῦσθι κόσμον
 τῆ ζῶντων. διὸ ὡν ἐπικαλοῦνται τοῖς
 τελευτήσομας, ὁμολογεῦντες ὄσθιν ἀγα-
 θόν τοῖς πῶδαῖσσι ἐγκομαζόμενοι πρῶσο-
 σῶσθι. καὶ πρῶσοσθι τούτοισι, εἰ μὴ ὁμολο-
 γεῦόμενοι ἰῶ, πῶδαῖσσι τοῖς ἐκ λαμ-
 πρῶσθι πατέρων καταρῶσθι, καὶ αὐτοῖς
 ὡσθ ἀρχεῖν ἀγαθῶν, καὶ ὡσθ ἄσθιν τινα φύ-
 σθιν τῶ ζρετικῶν ἀφραζόμεθα, δῶσθιν
 ἰῶ ὡσθ μνείου πῶδαῖσσι τῆ ζῶντων ποιεῶσθι.
 ἐπειδὴ δὲ ψῶδαῖσσι τῶ γῆσος ἀφ-
 δοχῶσθι ὅπθ πλέον ἢ τῆ ἐπιτιδῶσθι
 ἀφροσθι. γίνετα γὰρ ὡσθ, ὁ τῶ φι-
 λσοφου. καὶ φιλοσοφος, ὁ τῶ φιλη-
 δόνου. μάτιω ὁ πόνος τῆ πρῶσοσθι
 μεμῶσθι. δῶσθι ἐπιδῶσθι, εἰσθ ἔ-
 χθι πῶ ζρετικῶν κατῶσθι. καὶ ταῦθ
 ὅπθ τῶ ἔχθι τὸν ἔσθιν, εἰσθ ἔσθιν ἄλ-
 λοθῶσθι πολυπρῶσομῶσθι μαθῶσθι. ἀλλ'
 εἰσθ αὐτῶσθι τῶ ἰεραῶσθι ἢ τῶ ζρετικῶν, πῶ-
 λῶσθι ἔχθι καὶ ποικίλω τῶ ὡφ-
 λειαν.

A pientia sectaturum leget. Non enim
 composita arte assentamur atque blan-
 dimur; sed Dei amantium ac religio-
 forum animorum virtutem, vera nar-
 ratione representare studemus. Quam-
 obrem tacebitur genus, nec paren-
 tum illustris gloria, negotij aliquid di-
 cturo praebebit: Quippe, caro & san-
 guis regnum Dei non possidebunt: nec
 caeli ciues a terrenis ac saeculi praero-
 gatiuis honoraturi sumus: sed plane
 fecus; obscuram parentum vitam; ar-
 tes mechanicas; paupertatis denique
 appellatum probrum; haec utique inter
 laudandum commemorabimus. Nam
 iuxta Evangelium nostrum, Christiani,
 humilitate gloriam habent. Sanè qui-
 dem externorum encomia contuens,
 maxime vitupero: quod eos laudaturi
 quos sibi proposuerint in laudis argu-
 mentum, tanquam nihil peculiare di-
 cendum suppetat, ad maiorum frustra
 sepulchra confugiant, ac defunctis in
 cassum negotium facessant; mortuo-
 que, viventium ornamento asciscant:
 quibus vita functos inuocant, nihil bo-
 ni ac praelari apud eos extare profi-
 tentes, quos laudibus celebrant. Prae-
 terea, ut quidem certum esset, sic om-
 ninò comparatum esse, ut qui claris
 maioribus procreati sunt, ipsi quoque
 probi existerent, ac virtutem, ceu quan-
 dam naturam velut haereditaria suc-
 cessione transmissam susciperent; esset
 fortasse haud incongruum parentum
 meminisse: cum verò studiorum diuer-
 sitas plerunque generis successionem
 mentiatur: Philosophi namque filius,
 luxuriosus ac ganeo euadit; ac philo-
 sophus, voluptarij ac libidinosi filius:
 frustra laboratur percensendis enco-
 mio proavis ac maioribus: cum sit o-
 stendendum, quae cuiusque facinora
 ac res praclare gesta sint. Quod haec
 verò sic habeant, haud aliunde dili-
 genti peruestigatione nouerimus, quam
 ex sacris ipsis Christianorum Scriptu-
 ris, quorum multiplex variaque utilitas
 existit.

1. Cor. 15. 50.

Humilicas Christianorum gloria.

Encomiorum improbate laudandi maioribus.

Virtus non natura ac generis successione, ut quis inde laudetur.

1. Reg. 2. v. 14.

Act. 16. v. 1.

Ισμεν πῶδαῖσσι τῶ ἰερέα, τὸν πρῶσοσθι ἐκεί-
 νον, τὸν τῶ μεγάλου Σαμουήλ Ἐσθῶσθι τῶ
 διδάσκαλον. ἀλλ' ὄσθιν πρῶσοσθι ὡφελῶσθι αὐ-
 τῶσθι ἀρίστος ὡν. καὶ ταῦτα πρῶσοσθι ὡσθ αὐτῶσθι
 τῶ ἡρησαλέμῶσθι, τῶ κατῶσθι μεμῶσθι τοῖς
 τῶ ἰερωσῶσθι ἡσθῶσθι. ἐκ πατέρων πάλιν ἀσθῶσθι
 ὁ Τιμόθεος. τῶ δῶσθι λέγω, τῶ ἡναιῶσθι Πάυ-
 Tomus I.

Scimus planè Sacerdotem; senem
 illum magni Samuelis cum educato-
 rum magistrum. Nihil tamen ipse,
 quanquam optimus erat, iuuit filios:
 idque, cum apud parentem ipsum edu-
 cati essent, ac quotidie sacerdotij iura
 ac leges audirent. Rursum verò Timo-
 theus impiis parentibus editus erat: il-
 le, inquam, Apostolus, Paulique ge-
 F ij

nerofus catulus: haud ille tamen, ceu
 quandam naturam, secutus est paren-
 tum memoriam: quin liberâ voluntate
 eorum odio impietatem habens, ad fa-
 cram pietatis legem transfugit; dulcif-
 que fructus ex amarâ radice prodiit.
 Mulorum copula, ac ouium partus.
 Sic Absalom, modesti ac sobrii patris,
 furens iuuenis; eoque temeritate ac au-
 daciâ notus, quò pater probis ac inge-
 nuis moribus: seu potius, vt quod sit
 magis è veritate dicamus; exuperan-
 ti malitiâ paternam longè superans
 virtutem. Atque adedò vt quis contra-
 riis eiusmodi filiorum ad parentes mo-
 ribus, animum adhibere velit, studio-
 sos ac recti amantes innumeros malis
 prognatos offendet: malosque vicissim
 parentibus optimis satos. Idque admo-
 dum meritò. Siquidem enim natura,
 non mores, vitium aut virtutem effi-
 ceret, non iam duo essent, sed alterum
 vniformiter præualeret.

2. Reg. 15. &c.

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

Α λου σκούρακα · ἔ οὐ μὲν ἠκολούθησεν, ὡσπερ
 πνι φύσῃ τῆς γενέων τῆ μνήμη · λογικῶς
 δὲ μισήσας τὴν ἐκείνων δυσεβείην, πρὸς
 τὸν ἀγιον θεομὸν τὸν βίσεβείας ἀπηυτομόλησε.
 καὶ καρπὸς ἀνεφάνη γλυκὺς ἀπὸ ρίζης πι-
 κρῆς. ἡμιόνων ἢ σιουουσία, καὶ πρὸς βί-
 των πόκος. οὕτως ὁ Αβεσαλὼν πατρὸς ἔπει-
 κοῖς μεμνηνὸς νεδύσος, καὶ ποσὸτον ἔπι δρα-
 σὺτηπι γινώσκων, ὅσον ὁ πατήρ ἐν χρησόμε-
 τητι ἢ μάλλον εἰ δεῖ πάλιθῆρερον εἰπεῖν.
 πολλῶ τὰ μέτω ἡ ἀρβαλλόρμος τῆ κακία
 τὴν ἀρετῶν τῆ ἀνησάντος. καὶ ὅλως εἰ τις
 θελήσῃ τὰς ποιαύταις τῆν παίδων πρὸς τοῖς
 πατέρας ἐκδηριότησιν ἔπισησάται τὸ νοῦν, μω-
 εῖοις βίρησῃ σπουδαίους ἀπὸ κακῶν καὶ πονηροῖς
 ἐν βελπίσων. καὶ σφόδρα γε εἰκῆτας. εἰ γὰρ
 φύσις καὶ μὴ ἔσπος κακία ἢ ἀρετῶν εἰργάζε-
 ται, ὅκα ἀπὸ τὰ δύο ἀλλὰ μονομερῶς ἐπε-
 κέρτει ὁ ἕτερον.

Λεγέσθω τὸν Πέτρος υἱὸς Ἰωάν· τίνας δὲ
 τούτου, ὅσθεν μοι ἀναφέρει. ἐγὼ γὰρ ἐκ τῆν ἀρε-
 ξεων τῆ υἱοῦ, σεμνῶν τῆ ἀνησάντων. ἔ κα-
 ταθεν ἀρεξάντων, ἔπι τὰ αἰὼν ἀρβαπέμτω τὸ
 δόξαν ὡσπερ οἱ λύχοι οἱ νύκταρ ἐκ τῆ ἐδάφοις τοῖς
 ὀρόφοις φωτίζοντες. Ἡσάσας μὲν οὖν φησι πρὸς
 φητεῦων, ὅτι λίθον ἀκρογωνιῶν ὁ πατήρ ἔθηκε
 τὸ ἕον· ἐκδηκρῶν ὡς ἡ πᾶσα τῆ χόσμου σύσα-
 σις, ἐκείνοι ἐχρῆ τὸ ἔδραν καὶ τὸ κρηπίδα. ὁ δὲ μονο-
 κρῆς πάλιν, κατὰς ἐν θία φελίοις φησιν, θεμέ-
 λιον τὸν Πέτρον ὀνομάσει τὸ ἐκκλησίας· σὺ εἰ Πέ-
 τρος, καὶ ἔπι τῶν τῆ πέτρας οἰκοδομήσω μου τὸ ἐκ-
 κλησίας. πρὸς γὰρ ἀληθῶς εἰπῶν, ὡσπερ τις λί-
 θος μέγας καὶ καρτερὸς ἐνερίφη τῆ τῆ χόσμου τῶ-
 του κριλότητι, ἢ τῆ κριλῆδι τῆ κλαυθμῶνος, ὡς
 φησιν ὁ Δαβίδ· ἵνα πᾶσας Χριστιανοὺς ἐποι-
 κοδομουμῶν βασιάσας, ἀναγάγῃ πρὸς τὸ ἕτος,
 ὁ τὸ ἐλπίδος ἡμῶν ἔστιν οἰκητήλιον. θεμέλιον ἄλλο
 ὅσθεν δυνάταρ θεῖνα, πρὸς τὸ κείλιον, ὅς ἔστιν
 Ἰησοῦς Χριστός. τῆ ὁμοία δὲ κλήσῃ ὁ σωτήρ ἡμῶν ἔ-
 τὸ πρῶτον ἀπὸ μαθητῶν κατεχόσμησε, πέσαν ὀνο-
 μάσας τὸ πίσεως. ἀπὸ Πέτρον τὸν Πέτρον, ἀπὸ τῶν καὶ
 ἀκλινῆς τὸ τῆ ἐκκλησιῶν ἔδρασμα σώζεται γνή-
 σιον ἔ πῖσον ἀνησάντων τὸ βίσεβείας μισαγωγῆν.
 ἀπὸ τῶν οἰκοδομῶν δὲ τῆ δικαίου ἐσῆκαμῆ ἐρ-
 ρίζωμῶν, οἱ ἀπὸ ἀνίσχοντος ἡλίου, μέγρη καὶ
 δυομῶν, Χριστιανοί. πολλῶν δὲ πειρασμῶν κινη-
 τῆντον, ἀφ' οὗ κατηγέλη τὸ εὐαγγέλιον, ἔ μωρίων

Ioan. 1. v. 42.

Isai. 28. v. 16.

Matth. 16. v. 18.

Psal. 83. v. 7.

1. Cor. 3. v. 11.

Petrus fidei
petra à Domi-
no appellatus.

Ecclesiarum
firmitas Petro
doctore con-
sistit.

D ἔτος, καὶ ἔπι τῶν τῆ πέτρας οἰκοδομήσω μου τὸ ἐκ-
 κλησίας. πρὸς γὰρ ἀληθῶς εἰπῶν, ὡσπερ τις λί-
 θος μέγας καὶ καρτερὸς ἐνερίφη τῆ τῆ χόσμου τῶ-
 του κριλότητι, ἢ τῆ κριλῆδι τῆ κλαυθμῶνος, ὡς
 φησιν ὁ Δαβίδ· ἵνα πᾶσας Χριστιανοὺς ἐποι-
 κοδομουμῶν βασιάσας, ἀναγάγῃ πρὸς τὸ ἕτος,
 ὁ τὸ ἐλπίδος ἡμῶν ἔστιν οἰκητήλιον. θεμέλιον ἄλλο
 ὅσθεν δυνάταρ θεῖνα, πρὸς τὸ κείλιον, ὅς ἔστιν
 Ἰησοῦς Χριστός. τῆ ὁμοία δὲ κλήσῃ ὁ σωτήρ ἡμῶν ἔ-
 τὸ πρῶτον ἀπὸ μαθητῶν κατεχόσμησε, πέσαν ὀνο-
 μάσας τὸ πίσεως. ἀπὸ Πέτρον τὸν Πέτρον, ἀπὸ τῶν καὶ
 ἀκλινῆς τὸ τῆ ἐκκλησιῶν ἔδρασμα σώζεται γνή-
 σιον ἔ πῖσον ἀνησάντων τὸ βίσεβείας μισαγωγῆν.
 ἀπὸ τῶν οἰκοδομῶν δὲ τῆ δικαίου ἐσῆκαμῆ ἐρ-
 ρίζωμῶν, οἱ ἀπὸ ἀνίσχοντος ἡλίου, μέγρη καὶ
 δυομῶν, Χριστιανοί. πολλῶν δὲ πειρασμῶν κινη-
 τῆντον, ἀφ' οὗ κατηγέλη τὸ εὐαγγέλιον, ἔ μωρίων

πυράνων· καὶ παρὰ ἐκείνων, ἃ διαβόλου κα-
 τήσασα θελήσαστος εἰς ἕδαφος, καὶ κατελείν
 ἡμᾶς ἀλλεῖς κρητιδήμασι· ἔρρησαν μὲν, οἱ πο-
 ταμοὶ, ὡς φησὶν ὁ σωτήριος λόγος ὡς χεῖρ ῥι-
 ροὶ· σφοδροὶ δὲ ἄνεμοι τῆν διαβολικῶν πνύμα-
 των προσέβαλον· λαοὶ δὲ ὑετοὶ, τῆν διακόν-
 των χειρισμοὺς κατερράγησαν, καὶ ἑσθὲν ἰσχυρό-
 τερον ὄφθη ἢ χτ' Θεὸν ὀχυρώματος· ἔπειτ' αἴς
 ἀγίας παλάμης τῆς πατρὸς τῆν ἀποστόλων κα-
 τεσκοιδάσθη ὁ τ' πίστεως οἰκοδόμημα. Ταῦτα δὲ
 λέγων, ἔδθ' ἕνα λόγον τ' διλογίας τῆς πέτρας
 τ' διαγγελιστῶν ὀνομάσαντος· ἰδὼ μὲν δὲ εἰς δο-
 κεῖ, πῶς ἀπεδόμει Πέτρος· οὐ λίθοις καὶ πλίν-
 θοις· ἑσθὲν αἴς ἄλλαις ὑλας αἴς γενεαῖς· ἀλλὰ
 λόγοις καὶ παρὰξέσιν, αἷς ἐνηργεῖτο παρὰ τῆ
 πνύματος.

Τοῦ τοίνυν Θεοῦ καὶ σωτήριος ἡμῶν ἀειλήντος
 εἰς οὐρανοὺς, ἡνίκα τ' νεφέλῃ εἶχε ὄχημα,
 τῆν ἀποστόλων βλεπόντων· ἔπειτ' ὁ ἀνὴρ ἀντε-
 λαβετο τ' τῆς διαγγελίου διδασκαλίας· καὶ παρὰ
 πόρτων τῆν κρινωνῶν τ' ἐπισκοπῆς ἀνοίξας ὁ
 σῶμα, τῆν λυσάντων κατ' τ' ὀσβεῖας κατετήρ-
 σισε δῆμων· ἔδημηγῆρος ἀμφάνη σφοδρὸς, ἐν μέ-
 σῳ τῆν ἔθναν καὶ τοῦ Ἰσραὴλ· ἔθναν ἀκονών-
 των τοὺς ὀδόντας, καὶ θυμοὺς πληρουμένων, εἰ-
 τις τὸν Ἰησοῦ ὀνομάσθε· ὡς ὁ εἰς τὸν κύ-
 ριον παρὰ τ' παρρησίας λαθῆν, ἀρμόζειν
 πόρῳ καὶ Πέτρῳ· ὁ, παρὲξ κλωσάν με κύ-
 νες πολλοί· ταῦροι πίονες παρὲξρον με· ἀλλ' ὁ-
 μως ζῶν παρὰ πνύματι, καὶ πῶ ἐν πολίῳ
 ἀνεπίλησεν σῶζων πῶ εἰποῦσαν αὐτῷ· βοο-
 κε τὰ θῆρία μου· τας εἰς δῆμον σύμμικ-
 τον ἐκ μυρίων ἔθναν, ἕβρα· ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ
 οἱ κατοικησῶτες Ἰερουσαλήμ ἀπῆλυτες, καὶ ἵνα
 μὴ μακρολόγησιν πᾶσαν πῶ ῆσιν σωεί-
 ροντες· ἀπομέμνηται τῆν λόγιων τοῦ Ἰωήλ,
 παρρησιῶν πῶ τοῦ πνύματος ἐπιφή-
 τισιν· ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Δαβὶδ μεταβάνει,
 καὶ τὸν πεντεκαιδέκατον ψαλμὸν παρὰ θε-
 μῆμος, βεβαγοὶ πῶ ἀνάσασιν· καὶ τὸν
 πόρῳτα λόγον συμπαρρησιῶν, ἐν σοφία
 λόγων καὶ μῆτρεια νόμου, διθύς τοὺς
 ἀχροατῶν ἐπηγάγετο· οὐ δέκα, ἑσθὲν
 ἕκατόν· ἑσθὲν πρὸς, ἢ πεντάκις τοσοῦτοις·
 ἀλλ' πρὸς χιλιάδας ἀνδρῶν· ἐκκλη-
 σίας πλήρωμα· δῆμον ὄλον ἰσχυρὸν κα-
 ταπλήξαι τοὺς δυσκῆνεῖς, ὡν ἀπαρράγη-

A tiones tyrannique nos innumerabiles :
 ac illis prior, diabolus, funditus de-
 struere, atque à fundamentis euertere
 conati sint : Decurrerunt flumina velut
 torrentes, inquit salubris ac sacra scri-
 ptura ; vehementes diabolicorum spi-
 rituum venti irruerunt ; copiosi ac im-
 mensi persequentium Christianos im-
 bres impetu defluerunt ; nec quic-
 quam tamen diuino potentius visum est
 munimine ; quod nimirum fidei ædifi-
 catio sacris primi Apostolorum mani-
 bus extracta esset. Hæc porrò dicen-
 da habui, ob illud vnum verbum be-
 nedictionis eius, qui Euangelistam ac
 sacrum præconem, petram nuncupa-
 uit. Videamus autem, si lubet, quâ
 Petrus ratione ædificauerit ; non lapi-
 dibus lateribusque, vel aliâ terrenâ
 materiâ, sed sermonibus ac actionibus,
 quas spiritus exercebat instinctu.

B C D E
 Cùm Deus itaque ac Saluator no-
 ster in cælos ascendisset, quando Apo-
 stolis spectantibus nubes ei vehiculum
 facta est, vir iste, docendi partes Euan-
 gelij suscepit ; atque sociis omnibus
 prior, pro Episcopi ac præpositi mune-
 re os aperiens, audentis animi fortitu-
 dinem contra populos aduersus pieta-
 tem furentes, ostendit ; ac sapiens ora-
 tor in medio Gentium ac Israëlis eni-
 tuit : Gentium, inquam, acuentium lin-
 guas, quæque irâ, vt quis Iesum no-
 minasset, implerentur. Ita sanè vt quod
 à Prophetâ in Domini personâ dictum
 est, Petro quoque admodum congrue-
 ret : *Circumdederunt me canes multi ; tau-
 ri pingues obsederunt me* : is tamen spi-
 ritu feruens, altâque memoriâ illud
 ad ipsum Domini mandatum retinens,
 quo fuit dictum : *Pasce agnos meos* ; stans
 in promiscuâ ex innumerabilibus Gen-
 tibus multitudine, clamabat : *Viri In-
 daei, & qui habitatis Hierusalem vniuer-
 si*. Ac ne locum totum subnectentes
 longiores simus, in memoriam reuocat
 Ioëlis oracula, prædicentis spiritu pro-
 phetico Spiritus aduentum : tum tran-
 sit ad Dauidem, ac exponens Psalmum
 quintum - decimum. confirmat resur-
 rectionem : sicque sermonem vniuer-
 sum in verborum sapientiâ ac legis te-
 stimonio concludens, statim post se
 traxit auditores ; non decem, aut cen-
 tum ; vel etiam ter aut e quinques
 tantos ; quinimò, *tria millia* virorum ;
 Ecclesiæ cœtum ; integrum populum
 abundè habentem hostes percellere, à

Matth. 7. v. 27.

Primus Petrus à Domini ascensione vti Episcopus ac pastor prædicat.

Psal. 21. v. 13.

Ioan. 21. v. 15.

Act. 2. v. 14.

Petri vis ser- monis.

leg. λέγειν ἰδενίδι.

καὶ μαθηταὶ τῆς Μωϋσεως, καὶ ἀπημάσθη τῶν
 παρομένων ὑμῶν πλὴν τῶν Ἰουδαίων παρο-
 ἔχοντες· ἀλλὰ σιωπῶντα τὰ πρὸς ἐκείνων παρο-
 κληθέντα σκοπήσαντες, δεξάσθε τὰς ψυχὰς
 τῆς σωτηρίας τῆς χάριτος ὑμῶν. ὅτι γὰρ ὅτι ὁ καὶ
 Μωϋσῆς ἐπιηγήσατο παροφθίμω ὑμῖν ἀναστήσε-
 σθαι. ταῦτα ἔτι τοιαῦτα παρὸς τὸ λαὸν διεληθὼν,
 ἀπῆλθεν ἄλλοις ποσούτοις τοῖς τριγαλίοις παρο-
 ρεύτως ὑπὸ τῆς διαγγελίου μυσταγωγίας,
 παροθύμος, ἀκατάπληκτος· σιωπῶν· τάρσος
 τῶν ἰδίων, καὶ τῶν ἐναντίων ἀλίαν.

Ἐπειδὴ δὲ, οὐ τῆτο μόνον ἡμεῖς ἀποδοῦναι
 καλλίστην διδασκαλίαν τῆς διδασκείας, ὁ πολυάν-
 θροπον τὸν τῆς Θεοῦ λαὸν ἀναγαλῆσαι· ἀλλὰ
 πολλῶν πλέον, ὁ ζῆν ἀκριβῶς τοῖς μαθηταῖς
 ἐν τοῖς δοθένσι νόμοις· εἶδεν δὲ τὸ Ἀνανίου
 ἐκείνον, τὸ τῶν ἰδίων καρπῶν κλέπτω καὶ ἀ-
 δόξον ἱερόσυλον, μέλλοντα κακίῳ ἐμποιεῖν τοῖς
 Χριστιανῶσι σωτήριαν ἀμνηστίας, ἀποτόμης αὐ-
 τῶν τῆς ἐκκλησίας ὀφέλιμον· οὐχ ὡμῶς ἀν καὶ
 φονικὸς πλὴν γνώμῳ· ἀλλὰ καὶ σκοπὸν ὠφε-
 λείας, οὕτως ἰατρῶσας πλὴν ἀμνηστίας· ὅτι γὰρ
 νεοπαροσλήπτος ἡμεῖς ἔτι νεοπαρῆς ὁ λαός, ἐκ τῆς
 Ἑλληνικῆς καὶ Ἰουδαϊκῆς ἀδυσφορίας ὑπογυνοῦ
 τοῖς διαγγελικῶς δεξάμενος νόμοις, εἰκότως
 ἐνόμισεν, οὐ τῆς ἐκ λόγων νομοθεσίας μόνον χρῆ-
 ζεῖν τοῖς μαθηταῖς· ἀλλὰ καὶ φόβου πινὸς δι-
 παροσκότου. εἰδῶσι γὰρ πως οἱ ἀνθρώποι,
 ὅπως ἀν ἐν τῶν καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων κανο-
 νισθῶσιν, οὕτως μέχρι τέλους τηρεῖν πλὴν σωτή-
 ριδου· καὶ δεῖ τῶν ἐλέγχων πλὴν ἀμνηστίας, δι-
 γῆς θάνατον πλὴν τιμωρίῳ ἐπήρατο· οὐ εἰσφει-
 χησαίμενος· ὅτι δὲ δημῶν αὐτῶν παροδοῖς·
 ἀλλὰ τότε ἀναφερόντως πλὴν τῆς Χριστοῦ δυνά-
 μιν δείξας, ἐν τῶν ὑπὸ τῆς ἀγαρέσεως. ἐνε-
 κάλεσε γὰρ μόνον, καὶ ὁ ἐγκληθεὶς ἀπέψυξεν.
 τῆτο δὲ ἠλίχον ὅτιν, καὶ ὅστω τῆς ἐκκλησίας
 ἐνεποίησε πλὴν διδασκείῳ, οὐ χρῆσθῶν μαθητῶν.
 δύο γὰρ ἐν ἐνὶ καταρτήσῳ· ὁ, καὶ τῆς σωτηρίας
 ἡμῶν παροδοῦναι εἰς Θεόν· καὶ τὸν παροδοῦ-
 πλὴν τῶν ἐκείνου νόμων, παροδοῦναι ἔχων
 ἀγγέλους παρὸς πλὴν βούλησιν τῆς ἀποστολῶν
 ἐνεργητικῶς ἐπιόμους. ἐβλήσεν ἐνεργητικῶς τὸν
 λαὸν, καὶ ὅτι ἐβλάσθων ἡ χάρις. ἐβουλήσθη
 κλέψαι τὸν ἱερόσυλον, καὶ παροδοῦναι ἡ τι-
 μωρία.

Leg. ἔργου.

A estis ac discipuli Moysi, nolite maiorum
 vestrorum gratiam spernere, ijs animum
 adhibentes qui falsa loquuntur: sed pru-
 denti iudicio quæ ab illis fuerunt pronun-
 ciata considerantes, vestre Saluatorem
 gentis, animis suscipite. Quippe ille est,
 quem & Moyses Prophetam vobis susci-
 tandum promisit. Hæc Petrus ac iis si-
 milia ad populum differens, abiit tri-
 bus millis æquales alios auctariò refe-
 rens. Ac quidem talis Petrus publica
 concione fidenter Euangelij doctrinâ
 exponendâ loquens, alacer, impercul-
 fus, prudens: suorum fiducia, ac ad-
 uersariorum pauor.

Deut. 18. v. 15.

Quia verò non id tantum pietatis
 doctor optimus studio agebat, vt Dei
 populum numerosâ multitudine auge-
 ret; sed longè ampliùs, vt discipuli ac-
 curatè pro traditarum legum ratione
 vitam instituerent: vidit verò Ananiam
 illum, suorum ipsum fructuum furem,
 nouumque sacrilegum, malam pecca-
 ti inuecturum in Christianos consue-
 tudinem, seuerè cum ab Ecclesiâ exci-
 dit; non velut crudelis animo ac homici-
 da; sed spectato quod conduceret,
 eiusmodi peccatum curans medici-
 nâ. Cum enim populus recens conuer-
 sus atque conflatus, à Gentilitio ac Iu-
 daico victus morumque neglectu, E-
 uangelicas nuper leges accepisset, me-
 ritò planè existimauit, nedum verbo-
 rum correptionem discipulis necessa-
 riam esse, verum etiam secundo metu
 aliquo indigere. Sic enim moribus
 comparatum est, vt quâ ratione prima
 studia regulata fuerint, eadem ad finem
 vsque inolescente consuetudine perfe-
 uerent: idcirco vbi peccatum arguit,
 mortem mox supplicio induxit; non
 vsus gladio, autve carnificibus reum
 tradens: sed momento illo temporis,
 quâ ratione sustulit, præclarum Chri-
 sti potentia specimen edens. Tantum
 enim obiecit crimen, inque illud vo-
 catus homo expirauit. Hoc verò quan-
 tum sit, quantumque Ecclesiæ reueren-
 tiam ac metum iniecerit, haud opus
 doceri habeamus. Duo quippè simul
 confecit; vt nimirum, cum Saluator
 Deus esse crederetur; tum vt eius do-
 ctori legum adesse comites Angelos,
 qui promptè vt Apostolus voluisset,
 exequerentur. Voluit claudo beneficiû
 præstare, nihilq; gratia tardauit: voluit
 punire sacrilegum, moxque pœna præ-
 stitò fuit.

Act. 5. v. 1.

Ananias mors castigante Petro.

Erant hæc abundè, vt vel lapideas mentes stupore afficerent, certamque omninò facerent fidem, nullam Petri verba habere deceptionem; sed verè Deum cum ipso esse, sanctumque ac veritate fultum, quod annunciabat sacramentum, existere. Sed & hoc attendamus necessum sit; illud quidem puniendo ac necem inferendo, semel duntaxat ab Apostolo vsu suadente signum vsurpatum esse, quò iis, qui malà essent voluntate, castigandi potestatis specimen exhiberet: beneficia autem ac sanitates, quotidie ac iugiter præstitisse: tantàque erat curandi ac gratiæ facilitas, vt nemo ægrotus accedens, spe suâ frustratus abiret; sed integer ac sanus domum reuerteretur. Quisquis verò Hierosolymis Petrum locus habebat, is Christum loquebatur; habebatque sequentem infirmorum multitudinè, ac mirabile diebus singulis promiscuæ plebis spectaculum; congregatis aliis quærendæ causâ liberationis à malorum molestiâ; aliis verò, vt impertiendæ sanitatis spectatores essent. Sic namque etiam illud mirabile de Apostolo conscriptum est, de quouis alio inauditum: vt nimirum, infirmorum cognati ac domestici, publicè eos in lectis exponerent, vt veniente Petro umbra illius obumbraret quemquam illorum: adeoque seruus celebriori præ Domino famâ habetur. Ac fortè in signo isto completur, quam Saluator prophetiam ad discipulos est locutus: Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, et ipse faciet, et maiora horum faciet. Cum autem hoc dico, minimè gentium seruum cum Domino comparo. Apagesis furentis sensum: sed Deum, qui per famulos suos potentiæ suæ specimen edat, nullum è discipulis, suis perinde ac Petrum muneribus locupletasse, pronuncio: quin supernis sublimem effectum donis, vniuersis eum prætulisse. Vtiverò discipulorù primatum tenet: maior quoque inter fratres rerum experimento per Spiritùs sancti virtutem ostensus est. Primus vocatus; citò obsecutus est; cum in litore; in mundi loco aspero inuentus esset. Is namque, humanæ eum tempestatis iugiter circumstrepentibus fluctibus, continuum circa litora precum clamorem ac vota habet. Primus inter Christianos sæculi res spreuit, despectisque omnibus

Α Ταῦτα ἰσχυρὰ λιθίνας καταπλήξαι ψυχὰς, καὶ πείσαι βεβαίως, ὡς οὐκ ἀπάτης ἢ τὰ ῥήματα τὰ τοῦ Πέτρου λεγόμενα· ἀλλὰ Θεὸς ἢ ἀληθῶς μετ' αὐτῶν, καὶ ἄγιον ἑσθῆρα καὶ ἀληθῆς, ὃ μυστήριον ὁ κατήγγελε. καὶ τὸ τοῦτο δὲ προσέειπεν ἀναγκάσιον· ὅτι ὁ μὲν ἔπι πτωχεῖαν καὶ φόνον σημεῖον, ἀπᾶς τοῦτο τῷ ἀποστόλου διὰ τὴν χρεῖαν γεγύθηται· ἵνα τοῖς κακῶς περυσουμένοις, τὴν κολαστικῆς διωάμεως τοῦτο γένηται τὴν ἀπόδειξιν· τὰ δὲ τῶν εὐεργεσιῶν καὶ τῶν ἰάσεων, κατ' ἡμέραν καὶ σωματικῶς ἐπέτελει· ἐποσαύτης αὐτῷ περὶ τῶν τῶν θεραπεύειν εὐκολίας καὶ χάριτος, ὡς οὐδεὶς περυσελῶν τῶν ἐξ ῥωσσιῶν ἀέλυεν ψυχαίς τὴν ἐλπίδος· ἀλλ' ἀρπιοσ καὶ ὑγιῆς ἔπι τὴν οἰκίαν ἀπῆει. καὶ πᾶς τόπος τῆς Ἱερουσαλήμ ἔνθα Πέτρος ἐφάνετο, τὴν Χερσὸν ἐράλει· καὶ ὁ πλήθος εἶχεν ἀκαλουθουμένων ἐξ ῥωσσιῶν, καὶ θεάσθαι κατ' ἡμέραν τοῦτο ἀπόδειξιν ἐν δήμου συμμίκτου· τῶν μὲν σωματικῶν, ἵνα τῶν ὀχλουμένων κακῶν ἀπαλλαγῶσι· τῶν δὲ, ἵνα τοῖς θεραπευομένοις θεάσωνται. οὕτω τοὶ κακῶς περὶ τῶν ἀποστόλου ὁ θαυμαστὸν ἀναγέγραπται, ὅ ἐπ' οὐδεὶν τῶν ἄλλων ἐλέγη· ὅτι οἱ συζηρεῖς καὶ οἱ τῶν ἀσθενουμένων οἰκεῖοι, ἐφερον αὐτοῖς ἔπι κλισίαν δημοσίαν, ἵνα ἐρχομένων Πέτρου, κατ' ἡσυχίαν ἔπισικίση πρὶν αὐτῶν. τῶν τοῦ μὲν οὖν μείζον ἐπὶ τῶν δεσποτικῶν θαυμασιῶν καὶ ὁ δούλος βύθημειται ὑπὸ τὸν κύριον. ἐπὶ τὰ ἐν τούτῳ τῶν σημείων συμπληροῦται ἡ περυσφικτεία, ἢ ὁ σωτὴρ περὶ τοῖς μαθηταῖς ἐποίησατο· ἀμὲν ἀμὲν λέγω ὑμῖν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἀ ἐγὼ ποιῶ, καὶ αὐτοῖς ποιήσει· [καὶ μείζονα τούτων ποιήσει.] τῶν τοῦτο δὲ ὅταν λέγω, οὐ τὸν δούλον τῶν δεσπότη συγκρίνω. ἀπαγε μνημονοῦ ὁ νόημα. ἀλλ' ὅτι διὰ τῶν εὐαγγέλιον θεραπεύοντων ὁ Θεὸς, τὴν εὐαγγέλιον διώματιν ἐν δὲ κληρῶν, ὡς οὐδεὶς τῶν μαθητῶν ὡς Πέτρον ταῖς ἰδίαις δωρεαῖς κατεπλούτησεν· ἀλλὰ καὶ πρῶτων αὐτῶν περὶ τῶν ὑψώσας ταῖς αἰώθεν δωρεαῖς· καὶ ὡσπερ περὶ τοῖς μαθηταῖς, καὶ μείζον τῶν ἀδελφῶν ἔπι τὴν πείρας τῶν περυσματῶν ἐδείχθη τῆς διωάμεως τῶν πινδύματος. περὶ τοῖς ἐκλήθη· καὶ ταχέως ἑσθῆρα ἑσθῆρα ὡς οὐδεὶς αἰμαλοῖς εὐρετεῖς ἐν τῶν περυσμάτων τῶν κόσμου χρεῖαν· ὁ τοῖς κύμασιν αἰετὴν ἀνδροπικῆς ζάλης περυσφουμένους, ἀδελφείων ἐχθρῶν τῶν βοάσθαι περὶ τῶν ἰσχύων εὐχλῶν. περὶ τοῖς ἐν Χερσιανοῖς τῶν χροστικῶν ὑλῶν κατεφρόνησε, καὶ τῶν ἐν ποσῶ

Petrus semel morte punit; beneficia ac sanitates iuges impertit.

Petri prerogatiua singularis vt solâ vmbra sanct.

Act. 5. v. 15.

Ioan. 14. v. 12.

Vti donis, sic virtute maior inter fratres.

Act. 5. v. 15.

πόμπτων καριδιών, παρὰ τὰ νοητὰ καὶ ὑψίσ-
μα μετετάξατο.

Καὶ τυχὸν εἶπὲς τις, τίς πέννητα καὶ ἀφανῆ τὸ
πεισμακράτειον ἐκείνον ἀποκαλυψάντων· τί γὰρ
ἀπέχετο. τί δὲ ἀπεκλήσατο. πῶτα ὅσα εἶχεν,
ὡ δὲ θεοπέ. ἐκάστω δὲ ὃ κέκτηται, μέγα κά-
κεινο πλοῦτος, ὃ ἔχῃ ἀκτήμων. ὁμοίως τῷ
πρὸ Θεοῦ φαίνεται καὶ ὃ τὰ ἀρματα ἀποτή-
μιος, καὶ ὃ καταφρονήσας τῷ ὄνου. ὁσφ
γὰρ ἔστι τῷ πλούσιῳ ὃ τέτριππον, τῷ το
τῷ πέννητι ὃ δὲ πέλεις καὶ θηλιος. Φιλόσοφος
δὲ ἔστι ὁμοίως, καὶ ὃ τῷ ἔργου κατα-
λιπὼν πᾶσαι, τῷ τῆς ἰστέρας πεποικιλ-
μένῳ, καὶ ὃ τῷ ξυλίνῳ τῷ ἄωνο.
ὁμοίως καὶ ὃ τῷ κάμῳ τῷ πολυαῖθε-
πον, καὶ ὃ μικρὸν κηπίον· ὃ τῷ ἐσθῆτα τὸ
χρυσόπασον, καὶ τὸν πεπαλαωμένον χιτῶνα.
οὐ γὰρ ἐν τῷ πλήθῃ καὶ τῇ ποιότητι τῶν δι-
δομένων, ὃ Θεὸς ὃ μεταδοτικὸν καὶ φιλέων-
θεσπον κρίνει· ἀλλὰ τῷ πειθαίρειν ἀπο-
δέχεται τῷ δίδοντος. διὸ καὶ τῷ χίρα ἐκεί-
νῳ, ὡς δὲ γνῶμονα κηρύσσει ὃ διαφέλιον,
τῷ ὃ ὄλορον ὄπιδουδουρ· ὅτι μὴδὲν τῷ
κατέχευ, ὡν εἶχε. καὶ ὃ ὃ ποτήριον δὲ ὄρε-
ξας τῷ ψυχροῦ ὕδατος, λαμβάσει μισθὸν τὸ
ὄντως δὲ κολου δὲ δειώσεως, τῷ βασιλείαν. ὡ
γὰρ εἶχεν, ἐθεοπέλασε τῷ δειῶντος τῷ χρείαν·
εἰ καὶ μὴ πρὶν αὐτῷ οἶνος ἀηθισμίας ἀφ'
πεινῆν. τῷτα δὲ λέγω καὶ συγχώρησιν, ἐπεὶ οὐ
πύρως εἰ τις ἀλιὰς, ὅτι καὶ πέννης. ὅτι
οἶδας ὡς ἀλιὰς μὴ γαίτην ὅτι θηρῶτης;
μὴ γὰρ τῷ δὲ, αἶθος εἰσὶ τῷ γαύρου καὶ
ὑψαύχενος πλούτου, οἷς βασιλεῖς κρομοῦται·
οἷς γυναικες φιλόπλουτοι καὶ φιλόκοσμοι ἐπα-
γάλλονται. ἀλιὰς βάπτει τῷ ἀλουργῆδα τῷ
πολυδρῦλλητον, καὶ ἀφιερῶμένῳ τῷ βασιλεία.
ἀλιεῖς βάπτεισι τὰ ὑπόχρυστα τῷ ἐλείαν,
τῷ ξανθῷ πίναν θηρεῖοντες. οὐ τοίνυν δεῖ
πασσῆν τῷ ὄργαμοῖς τὸ τέχνης αὐτῶν ὡς δὲ
νοῖς καὶ εὐκαταφρονήτοις· τῷ δικτύῳ φημί, καὶ
τοῖς ἀγκύροις· ἀλλ' ἐν τῷ τελομένῳ ἐργα-
σίας, αἱ εὐπορεῖαι καταμυθάνονται. ἐπεὶ τοι γὰρ
κατ' ἐκείνον τὸν λόγον, ὅτι ἐν πενέτερον εὐ-
ρης τὸ γεωργίας, εἰ ἀπὸ τῷ δικέλλης καὶ τῆς
σκαπόμενης ὃ πλοῦτος αὐτῆς δοκιμάζοιτο. ἀπο-
ρεῖ δὲ πῶτελως καὶ οἱ τὸν χρυσὸν ἀγορεύοντες,
τὸν βασιλέα τῷ πλούτου. μία γὰρ αἰθεῖς ἀξίη

A quæ in pedibus ac mundana sunt, stu-
dium animumque ad spiritalia ac cœ-
lestia traduxit.
Dicat verò fortè eorum aliquis, qui
pauperem atque obscurum terbeatum
illum appellare solent: Quid enimue-
rò ille reliquit? Quæ se possessione ab-
dicauit? Vniuersa, ὁ homo, dimisit, quæ
habuit. Cuique verò, quod possidet, mag-
num est: illudque, diuitiæ sunt, quod
tenuis ac egenus habet. Similis apud
Deum habet, tum qui currus dimittit,
tum qui contemnit asinum. Quod
enim diuiti equis quatuor vectus cur-
rus; hoc clitellæ viles pauperi. Perin-
de autem Philosophus est, tum qui ar-
genteam ac historiis variè distinctam
ornatamque, tum qui ligneam vilis que
pretij mensam relinquit: ac similiter,
tum qui frequens hominibus oppidum,
tum qui exiguum hortulum: qui ve-
stem auro textam, qui que veterem ac
detritam tunicam. Non enim Deus
multitudine aut qualitate eorum, quæ
dantur, collationem iudicat ac huma-
nitatem; sed gratam habet ac probat
dantis voluntatem. Quamobrem etiam
Euangelium viduam illam uti probam
deprædicat, quæ obolum impertita es-
set; quod nihil retinisset, eorum quæ
habebat. Quin etiam, qui aquæ frigi-
dæ calicem præbuerit, expediti reuerâ
facilisque conuiuij mercedem, regnum
accepturus est. Eo enim quod suppe-
tebat, sitientis necessitatem curauit;
tametsi vini odorati ac generosi ob pau-
perem indulgentiam dico. Haud enim
profus, ut quis piscator, idem & pau-
per existat. An nescis piscatorem mar-
garitæ captare? Margaritæ autem, flos
sunt superbarum excelsarumque diui-
tiarum, quibus reges ornantur: quibus
fœmine, opum pariter ac ornatus aman-
tes, gloriantur. Piscator purpuram in-
fiscit, decantatam illam, ac Imperij in-
signiis additam. Piscatores subflauas
ac velut auro rutilas lanas tingunt, qui-
bus pinnas flauas capiunt. Haud ergo
eorum artis instrumenta spectanda sint,
tanquam vilia ac contempta; rete, in-
quam, ac hami: ex eo autem quod exer-
cent, eorum facultates noueris. Alio-
qui enim, nihil agriculturâ pauperius
occurrat, ut ex ligone ac rutro eius quis
prober diuitias. Sed & ij qui regem il-
lum diuitiarum, aurum fodiant, ino-
pes erunt. Sola quippe ascia eis vsui

Vt multum
pauper reli-
querit.

Luc. 2. 14. 22

Math. 10. 9.
42.

Vt piscator
Petrus, haud
etiam pauper.

est, ac lignea scutella, quâ aurum discernant à terrâ. Taceant itaque Gentiles Hebræique, qui Petro paupertatem exprobrant, atque à piscatoris arte magnam illum deprimere tentant. Talia verò gloriari cessantes, dicant rogo percontanti mihi; Quisnam piscator, aut vniuersim homo, supra mare pedes incessit? Quis supra lacum stantem gressum fixit, vti ille supra fluctûs agitato ventis? Cùm enim Deus ille noster, quæ eius bonitas! multa per suos feruos patrarit miracula, cùm olim in Republ. Israëlis, tum quibus postremis temporibus, benigna Saluatoris nostri Incarnatio mundo exhibita est: nullus tamen eorum, qui à principio in finē vsque claruerūt Sancti, fide suâ ac supernâ gratiâ, rem eiusmodi noscitur gessisse.

Singulare Petro vt super aquas ambulauerit: & si demum nostris Hiacinto ac Raymond, &c. Deus tribuit.

Exod. 14. v. 21.

Iof. 3. v. 16.

Datum Petro sic incedere dilectionis ac fidei merito.

Matth. 14. v. 28.

Psal. 76. v. 20.

Mirabilis quidem Moyses nullo nauigio traiciens mare: Is tamen terrâ gradiebatur vti hominibus comparatum est, cum aquæ hinc inde ad se recessissent. Magnus item Iesus ille eius successor, quod Iordanem supra etiam ripas exundantem transmiserit: Verùm is quoque, perinde ac mare rubrum, seipsum diuidens inhibensque fluentum, terram nudam transmittenti populo, quam incederent, præbuit. Nullus verò vnquam virorum, gressum in aquâ fixit. Nec enim hoc lex naturæ habet, vt humida fluidaque substantia, corpori solido ac prementi resistat. Putem verò, vniuersorum herum ac Dominum, supra modum tunc preferuens, accensumque viri desiderium admiratum, ex cuius impetu exclamauit dicens, *Tube me venire ad te super aquam*, tantæ illius dilectionis ac fidei merito, nouam illam ac mirabilem gratiam concessisse, cuius Petrus solus visus est capax, omni retrò hominum successione ab Adamo ad vsque nouissimum. Vera siquidem ac peculiaris Dei, miraculi eiusmodi exhibitio, creatæ abiectiōnē naturæ immensum superans, quemadmodum etiam Prophetarum optimo Dauidi visum est. Nam & ille in quodam psalmo Deum laudans, eiusque, sermone omni ac cogitatu maiorem potentiam enarrans, ista dixit, quæ pro more modulâtes scitis: *In mari viatua, & semita tua in aquis multis, & vestigia tua non cognoscentur.* Quod itaque Dominus in deitatis rationibus propriis habuit, hoc cum seruo, tali dignans honore, commune fecit.

A σωμαργαί· ξύλινος πίναξ, ὃ τῷ γῆς τῷ χερσὶν ἀπὸ κρίνων. σιγάτωσθρ πόνω Εβραϊκῶ καὶ Εβραῖοι, οἱ Πέτροσ πενίᾳ ὀνειδίζοντες, ἔσπὸ τῆς ἀλιέως σμικρῶν τῷ μέγαν πειρώμενοι· καὶ καταλιπόντες τὰ τοιαῦτα κομμάδεσθρ, λεγέτωσθρ μοι πωθωνορδῶ· τίς ἀλιέων, ἢ τῶν πάντων ἀνδρῶτων ἐπέζουσε θαλάσθρ. τίς ἔστησε πόδα καὶ λίμνης ἐσάσθρ, ὡς ἐκεῖνος καὶ κυμάτων τοῖς ἀνέμοις πινασθρ μῶων. τῆ γὰρ Θεοὸ ἡμῶν τῆ ἀγαθῶ, πολλὰ θαύματα εἶλε τῶν οἰκείων δούλων τελέσθρτος, ὅτι τε τῷ πολιτείᾳ τῆ Ισραήλ, ὃ ἄρχαῖον· καὶ τοῖς **B** ἕτερον χρόνοις, ἐν οἷς ἡ Φιλανδρσπος οἰκονομία τῆ σωθῆρος ἡμῶν ἐπεφάνη τῷ κόσμῳ, ὁσθεῖς τῶν δὲ ἄρχῆς εἰς τέλος ἀγίων, τοιαῦτω εἶλε πίστεως ἰδίᾳ, ἔτῷ ἀνώτερον χρίστος παρῆεν ὅτι τελέσθρ φαίνεται.

Θαυμαστὸς ὁ Μωϋσῆς πέρασθρς ἀπὸ πλοίων παρῆεν· ἀλλὰ γὰρ ἐπέζουσε, ἢ νόμος ἀνδρῶτων, ἐνθεν καὶ ἐνθεν τῆ ὕδατος ἀναστέλλοντος παρῆς ἑαυτὸν. μέγας καὶ ὁ Ἰησοῦς ὁ πύτου ἀφ᾽ ἄδουχοσ, ὅτι τὸν Ιορδῆν ἐπεραιώθρ ὑπὸ τῆς ὄχθρσ πλημμύροντα· ἀλλ᾽ ὁμοίως τῷ ἐρυθρῶ θαλάσθρσ, καὶ κεῖνος ἀφ᾽ ἄθρων ἑαυτὸν καὶ ἀνακρίσθρσ ὁρεῖθρ, ἔδωκε τῷ παρῆου μῶων λαῶ γυμνῶ τῷ ξηρῶ εἰς ὅτι βῶσιν. ὁσθεῖς δὲ ποτε ἀιδρῶν καὶ ὕδατος ἤρεισε πόδα. ὁσθὲ γὰρ ὁ νόμος τῷ φύσει καταδέχεται, τῷ ὄργῶ ὑγρῶ καὶ ῥέουσθρ, ἀπτεχρῶ τῷ φερεῶ καὶ πῆζοντι. δοκεῖ δὲ μοι ὁ τῶν **D** ὄλων κύριος καὶ δεσπότης, ὑπαρῆσθρσ πινκῶτα τῷ ὑπὸ ζέουσθρ τῆ ἀνδρῶσ ὅτι θυμῶν, μετ᾽ ἧς ἐκέχευε λέγων· κέλευσθρ με εἰλθῆν ὅτι τῆ ὕδατος παρῆς σέ, μιᾶθρν αἰτῶ τῷ πολλῆς ἀγάθρσ καὶ πίστεως, ἐκεῖνω δοῦναι τῷ κηνῶ καὶ παρῆδου χρίσθρ, ἧς Πέτροσ ἐφάνη δεκτικὸς ὁμόσθρ, ἀπὸ τῶν δὲ Ἀδάμ ἔμεχε τελοῖς ἀνδρῶτων. καὶ γὰρ ἀληθῆς καὶ εἰσάρετος τῷ Θεοῦ, ἢ τῷ ποιῶτῆς μεγαλοθργῶσ ὅτι δόξρσ, ὑπὸ φέχρσ σα τῷ τῷ κτίσεισ ταπεινότητα, καθῶσ καὶ τῷ Δαβὶδ δοκεῖ ὅ βελτίσθρ τῶν παρῆθρ. καὶ κεῖνος γὰρ ἐν πνι τῶν θαλῶν ἀνυμῶν τὸν Θεόν, ἔτῷ ἀφατον αἰτῶ ἔσπεῖν ὁκτον εἰσηρῶ μῶσ δυνάμιν, αἰτῶ εἶπεν, ἀσσηθρσ μελωδῶτῆσ γνωεῖτε· ἐν θαλάσθρ ἡ ὁδὸσ σε· καὶ αἱ τείβοσ σε ἐν ὕδασι πολλοῖς, ἔτῷ αἰχρῶ σε οὐ γνωθῆσεται. ὁ πόνω εἶχεν ὁ δεσπότης ἐν τοῖς τῷ θεότησ εἰσάρετῆσ γνωεσθρσ, τῆ το κρινὸν ἐποιῆσθρ παρῶσ τῷ δούλων, ἀξιοῦ κρίνας τῷ σωῶτῆς τῆμῆσ.

quædam Vnigeniti ac Dominico pe-
 catori adiacens, ac inde occultæ sapien-
 tiæ cognitionem trahens: alterum ve-
 rò quod ad carnis œconomiam, quam
 bonus Deus assumpsit, nostræ se im-
 becillitati inclinans. Operæpretium
 ergo sit responsonem contemplari, vt
 breui sermone ac paucis verbis, om-
 nium accuratè intellectum paucis de-
 clarauerit, atque ab inferioribus ducto
 exordio, ad sublimia quoque sigillatim
 animum subuexerit.

Tu es Petrus. Isto œconomiam de-
 clarat, ac Dei in carne apparitionem
 edisserit. Nec enim Christus nomen
 est præterni, sed vngendorum gratiæ
 indicatio. Quamobrem etiam Domi-
 nus noster cum id omnino susceperit,
 vt homo fieret, aliaque omnia spectan-
 tia ad carnem, vnà quoque suscipit vt
 appelleretur Christus, tanquam inunctus
 in Regem, non oleo cornu, vti Samuel
 Dauidque, ac deinceps alij homines;
 sed Spiritus operatione, per quam etiam
 Dominicus ille homo (sic enim mul-
 ti libenter Iesum appellant) mirabili
 quâdam, nouâque ac insolitâ ratione
 in Virginis utero conceptus fuit. Iesum
 porrò confessus nostri causâ factum ho-
 minem, haudquaquam illic sermonem
 terminauit: quinimò spiritali scalâ Ia-
 cob in cælum conscendens, Deique
 Verbum, quod erat in principio, con-
 templatus, propriam illi veramque di-
 gnitatem adiungit, *Dei vni Filium* ap-
 pellans. Accuratè verò hic, ac non alius:
 isque ipse rectam nihilque peruersi ha-
 bentem fidei confessus regulam, cun-
 ctisque nobis inuiolabili lege tradens
 pietatis sermonem, haud indonatus
 abiit, ac sine præmio: quin potius ab
 eo beatus nuncupatus qui eximiè bea-
 tus est, fidei petra appellatur, funda-
 mentumque ac basis Dei Ecclesiæ. Ac-
 cipit verò per promissionem clauis re-
 gni, eiusque portarum efficitur domi-
 nus; vt aperiat, quibus voluerit; clau-
 dat verò, quibus iurè claudendæ sint;
 planè verò pollutis ac profanis, ac eam
 negantibus confessionem, cuius ergo
 ipse, tanquam sedulus gnauusque bo-
 norum Ecclesiæ custos, regni ostiis præ-
 fectus fuit. O nebulam ac caliginem
 illam plurimam humanis offusam ocu-
 lis, quâ prohibentur hæretici Patrum
 videre vestigia; ac quam Apostolorum
 pedes viam triuerunt, incedere. Ecce
 namque eximiâ quâdam ratione since-

Christi nomē
 ab œkonomiā
 atque homi-
 nis.

Cautè homi-
 nem Domini-
 cum appellat,
 vti etiam
 Greg. Orat.
 51.

Petrus, ingrel-
 sus cæli do-
 minus, à con-
 fessione.

Α ποσιγιά πῆς τῶς ἡγῆ τῶ μονοημοῦς τῶ βασι-
 λῆος, καὶ κείτην ἐλκύσας τῶ κεκρυμμένῳ σο-
 φίας τῶ γινώσιν. ἔτερον δὲ, τῶ τῶ οἰκονομίας, ἡ
 ἀγαθὸς ὁ Θεός, πρὸς συγκατάβασιν τῶ ἀδενείας
 ἡμῶν κατεδέξατο. ἀξίον ποίνω θεωρῆσαι τῶ
 ἀποκρισιν ὅπως ἐν βραχυλογία καὶ ὀλιγορημο-
 σιῶν, πάντων ἀκριβῶς ἐν ὀλίγῳ τῶ ἀφ-
 νοισιν πρὸς δὴλωσεν, ὁρῶ ἀμύμος ἀπὸ τῶν κατω,
 καὶ πρὸς τὰ ὑψηλὰ καὶ μέγας ἀναγαγῶν τῶ
 ἀφνοισιν.

Β Σὺ εἶ ὁ Χριστός. τῶτα τῶ οἰκονομίας δηλώσας,
 ἔ τῶ ἐν ἄρκου θεοφωμίας ἐξηγήσας. ὁ γὰρ [Χριστός,]
 ὅσα ἐστὶν ὄνομα ἔ πρῶτον ἀμύμου. ἀλλὰ τῶ τῶν γενο-
 μένων χρίτος μινύμε. δὲ ἔ κύριος ἡμῶν κα-
 ταδδὲ ἀμύμος ὅλως ὅ, ἀνθρώπος γινέσασθαι, ἔ τὰ
 ἀλλα πάντα ὅσα ἐρφέεται πρὸς τῶ ἄρκου, συγκα-
 ταδέχεται καὶ ἡ καλεῖται Χριστός, ὡς γελαδῆς
 εἰς βασιλέα. οὐ τὰ ἑλάφ τῶ κέρας, ὡς Σα-
 μουὴλ ἔ Δαβὶδ, καὶ οἱ κειτῆς ἀνθρώποι. ἀλλὰ
 τῶ ἐνεργεία τῶ πνεύματος, καὶ ἡ ἡ καὶ ὁ κυριακός
 ἀνθρώπος (οὕτως γὰρ τοῖς πολλοῖς φίλον πρῶτον
 γελαδῆν τῶ Ἰησοῦ) θαυμαστῶς ἐκνήθη καὶ πρῶ-
 δδῶς ἐν τῶ γαστρί τῶ πρῶτον. ὁμολογήσας δὲ τῶ
 Ἰησοῦ τῶ ἡμῶν γινόμενον ἀνθρώπον, ὅτι
 ἐστὶ μετρί τούτου τῶ λόγον. ἀλλὰ δὲ τῶ κλίμα-
 κος τῶ Ἰακώβ τῶ νοτιῆς πρὸς τῶ οὐρανὸν ἀνάβας,
 ἔ γινόμενος ἐν θεωρία τῶ ἐν τῶ ἁγίῳ Θεοῦ Λόγῳ,
 πρῶτον ἀντά, ὅ δὲ αἶρετον ἔ ἀληθινὸν ἀξίω-
 μα, ὅτι ὁ Θεοῦ πρῶτον γελαδῆς ἔ ζῶντος. ἀκρι-
 βῶς δὲ ὅσα καὶ οὐχ ἔτερος. αὐτὸς τε ὁμολογήσας
 τῶ δὲ τῶ δὲ ἀφροπον καμὸνα τῶ πίστεως, ἔ πᾶσιν
 ἡμῶν πρῶτον τῶ τῶ βυσεβείας λόγον, ἀπρῶτον
 νόμον, ὅτι ἀμύμος ἀπηλθε, ὅτι ἀγέραςτος μα-
 κάριος δὲ ὄνομαδῆς πρῶτον ὄντως μακαρίης, πῆ-
 τσα καλεῖται τῶ πίστεως, καὶ μετέλιος καὶ ἡ πρῶτον
 τῶ Θεὸν ἐκκλησίας, γελαδῆς δὲ δὲ τῶ ἡ πρῶ-
 χέσεως τῶ βασιλείας τῶ κηρῆς, ἔ κύριος γὰρ τῶ
 ἐκείνης πυλῶν. ὡς αὐτῶ ἀπρῶτον οἷς ἀν ἔτε-
 λοι, καὶ κλείειν οἷς ἀν δίκαιον ἡ. πάντως δὲ τοῖς

Leg. 284
 284.

Δ Βεβήλοισ καὶ ἀνίεροις, καὶ τοῖς τῶνονομῶν τῶ ὁμο-
 λογῶν ἐκείνῳ, δι ἡ αὐτὸς ὡς ἀκριβῆς. ἡ τῶ ἡ σ. πῶν πῶ
 ἐκκλησιῶν ἀγαθῶν φίλας, ὅτις αὐτῶ τῶ εἰσο-
 δοῖς τῶ βασιλείας ἐπῶ τῶ. ὡς ἔ ζῶφου ἔ τῶ ἀχλύος,
 ἡ πολλὴ κέχεται πρὸ τῶ ἀνθρώπου ὁφθαλ-
 μῶν, δι ἡ οὐ βλέποισιν οἱ ἀφρετικοὶ τῶ πα-
 τέρων τὰ ἴχνη. ὅτι βαδίζειν ἐκείνῳ, ἡ
 ἐπεισῶν τῶ ἀποστόλων οἱ πόδες. ἰδοὺ γὰρ

Leg. 284
 284.

vel ἐκκλη-
 σιαῖ.

Πέτρος ὁ κατεκροθὴ γνήσιος τῆς Χειροῦ μαθη-
 τῆς· ὁ πρῶτος τῶν ἀποστόλων ἡρώδης καὶ τῆς πι-
 μῆς καὶ τῆς κατορθωμάτων δόξα, ἀλλ' ὁ μέγας
 ἐκείνος ὁ πρῶτος, οὗ ὁ κλέος πᾶσιν τῶν οἴκου-
 μῶν ἐπλήρωσεν· κελύθεις εἰπεῖν ὅπως δό-
 ξάζει περὶ τοῦ Θεοῦ ἡ σωτῆρος ἡμῶν, ὅτι ἀπὸ
 μακρῶς πρὸς ἡρῆατο πεινῶν, ὅτι ἐκ κύκλου
 συλλογισμῶν καὶ παρορμημάτων ἀεὶ βαλλόμενος,
 ἀπεκρίνατο, ὡς τῶν περὶ τὸν ἄσπερ δὴ νῦν ποιῆν
 εἰδῶσιν, οἱ δὲ νοσοφιστῆς καὶ τεχνολογοὶ τῆς
 πίστεως· ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ, σκῆψον
 μὴ ἐξήθετο τῶν ἀλήθειαν· οὐ τὸν ἀγγέλιον δι-
 σείρας τῶν ἡμετέρων· οὐ τὰ περὶ ὁμοίῳ καὶ
 αἰομοίῳ λεπτολογίας ἐμπλήκτως· ὅτι τῆς
 ἡρώδης πρῶτος οὐσίαν πολυπαρορμησίας δι-
 φορῶν· ὅτι τῶν ἀμέτρητον θεότητα μετρη-
 σαι συλλογισμοῖς· οἷα δὲ τὰ Ἀρείου πα-
 γμα, καὶ τὰ Εὐνομίου παρορμητικὰ. Ζη-
 λώσασθε τὸν πῶν, ὁ Χριστιανός· ὡν πίσις, οὐ
 πολυλογία ὁ γνώσιμα· τὸν ἀλίεα· τὸν
 ἀπερίεργον· τὸν ἐκ Βηθσαϊδᾶς ἡμῶν· ὁ
 παρορμητικὸν θῆρμα τῆς Χειροῦ· μελετήσασθε λέ-
 γον· οὐ εἶ ὁ Χειρὸς ὁ ὑὸς τῆς Θεοῦ τῆς
 ζωῆς· τὰ δὲ πλείονα τούτων, ἀφίεναι τοῖς
 λογομάχοις· ὡν ἕως ὁ ἔργον· καὶ ὁ τέ-
 λος, ἀπώλεια.

Αρα οὐκ ἔστι μὲν τῆς λέξεντων ἵσταται τῆς
 ἀποστόλου τὰ θαύματα; ἢ πρῶτον ποιῶντων, ὅτι
 ἡρώδης δοκῶν, εἰ τις τοῖς εἰρημνοῖς παρορ-
 μεσίη τὰ λείπονται· ἀλλ' ἐγὼ τὰ πολλά τῆς
 ἡμετέρας γνώσεως καταλιπὼν· ἴτε γὰρ τὸν Πέ-
 τρον, καὶ τὰ ἐκείνου, καὶ μὴδὲς ἐπαυεῖν τὸν
 αἶδρα παρορμητικῶν· μικρὰ περὶ τῆς ἀναπαύ-
 σιας ἀλλ' εἰπεῖν βούλομαι· καὶ ὅπως ἐκ τῆς
 γῆς εἰς τὸν οὐρανὸν μετώκησεν, ἵν' ἐκεῖ τῆς
 λέγειν παύσασθε, ἔνθα κακεῖνος τὸν βίον· ὁ
 μὲν οὖν σωτῆρ ἡμῶν ἡρώδης ἐμελλεν ἀγαθῶν
 τῶν ἀγαθῶν θανάτῳ, ὡς πρὸς τὴν παρορ-
 μητικὴν ἀφίετον τῶν κατὰ τὸν οἴκου μῶν
 ἐκκλησιῶν, τούτων τῶν ἀπὸ τῶν παρορμη-
 τῶν, τῶν αὐτῶν παρορμητικῶν, φιλεῖς με· ὡς
 δὲ τῶν ἐρωτήσεων μάλα παρορμητικῶν, ἡρώδη-
 μος τῶν ὁμολογίας παρορμητικῶν, ἔλαβεν τὸν ἕσ-
 μον εἰς ὅτι μελεῖται· ὡς μίαν ἀγγέλιον, εἰς
 ποιμῆν· ἀκούσας· βόσκει τὰ ζῖνια μου· καὶ γε-
 δὸν ἀπὸ ἐαυτοῦ τῆς πιστοτατον μαθητικῶν ἔδωκεν ὁ κύ-
 ριος τοῖς παρορμητικοῖς, πατέρες, ἔστωμα, καὶ

A rus ille Christi discipulus Petrus; ille,
 inquam, primum ubique, tum quod
 ad honores spectat, tum quod ad me-
 rita ferens suffragium; ille admodum
 magnus, cuius decus vniuersum imple-
 uit terrarum orbem; iussus edicere vt
 de Deo ac Salvatore sentiat, non à lon-
 gi cuiusdam commentu vastitie cœpit,
 nec syllogismorum rerumque circulo
 vallatus percontanti respondit; vti nunc
 solemne habent, graues illi rhetores,
 inque verbis positæ, fidei artifices; sed
 corde simplici, succinctam veritatem
 exposuit; haudquaquam ingenitum
 contra genitum distinguens: de iis, quæ
 ad simile ac dissimile spectant, nequi-
 quam emotâ mente friuola disputans:
 nec verò substantiarum, quæ omnia
 superant, distinctionem curiosius inda-
 gans: nec detum immensam deitatem
 syllogismis metiens; qualia habent Arii
 ludicra, Eunomijque praua conamina.
 Æmulemur itaque, ô Christiani, (quo-
 rum fides, nota est ac insigne, non ver-
 borum effluentia;) piscatorem illum;
 illum simplicem; illum Bethsaidâ or-
 tum; primam illam Christi venationem.
 Studeamus dicere: *Tu es Christus Filius
 Dei viui*; his autem plura, pugnæ ver-
 borum studentibus dimittere: quorum
 opus, contentio; finis autem, interi-
 tus.

Ergone hætenus, inque dictis finem
 habent Apostoli miracula? quin planè
 fecus, ne quidem videmur incœpisse,
 vt quis cum dictis, quæ reliqua sunt,
 comparet. Ego nihilominus pleraque
 vestræ scientiæ permittens: (Scitis enim
 Petrum, ac res Petri, tametsi nemo vi-
 rum laudare in animum induxerit;)
 pauca quædam volo dicere de eius re-
 quie, vtque è terrâ in cœlum migraue-
 rit, vt illic faciam dicendi finem, vbi
 ille vitæ finem accepit. Cùm ergo Sal-
 uator, sponte assumptâ morte huma-
 num genus sanctificaturus esset, ccu pe-
 culiare quoddam depositum ac pecu-
 lium, vniuersalem ac orbe toto diffu-
 sam, viro huic commendat Ecclesiam,
 vbi tertio interrogasset, illud, *Amas*
 me? Cùmque is, multâ alacritate sin-
 gulis interrogationibus totidem pro-
 fessionis adiecisset, mundi curam ac-
 cepit; velut vnum gregem, vnus Pastor;
 quibus audiuit: *Pasce agnos meos*: fere-
 que sui loco dedit Dominus fidelissi-
 mum discipulum, in patrem, pastorem-
 que, ac magistrum, iis, qui essent acces-

Arium petit ac Eunomiū;

Ioan. 21. v. 15.

Petrus, vnus Pastor vnus Gregis vniuersalis Ecclesiæ, ac Vicarius Christi.

ἀλλοίω τὸν ἀν-
 θρωπον· vel
 quid simile.

furi ad fidem, Cùm itaque eam vocem audisset, haudquaquam segnitie vitam traducendam duxit; nec dilexit viuere extra periculorum aleam: quin vniuersum circunquaque lustrans terrarum orbem, cœcis Christum reuelabat; iis dux effectus qui exerrabant: eos prouocans qui pietatem gustassent: hostes impugnans; consolans domesticos; persecutiones sustinens: carcerum molestiam ferens: multis modis Euangelij causâ pericula adiens.

Processu deinde temporis, urbem regiam petens, inde ad regnum excurrit. Nero enim in iram prouocatus, vti olim Herodês in Palestinâ, cùm Christum Regem Magiannunciarent; aliis quidem spretis suppliciorum generibus, latâ sententiâ terbeatum Apostolum affigi cruci decernit, vt nedum Petrus mare gradiens Dominum imitaretur, verùm etiam in ligno suspensus. Tanquam nihilominus humilis sapiensque, vel in ipso certaminis tempore ac luctâ eum mortis pauore, perspectum habens quid Dominum inter ac seruum interesset, vnum quid beneficij loco ab hostibus rogauit: ne scilicet eâdem cum Domino figurâ affigerent ligno, sed verso ad terram capite crucifigerent. Haud quippè par esse, vt vel in morte, æquales serui Dominique partes essent. Dixit, ac voti compos effectus est: crucisque medio ad eum abiit, qui crucifixus, resurrexit: ipse quidem martyrij coronâ donatus; nobis autem, harumce festiuitatum gaudia relinquens.

Hac nos quoque tibi, ô charum ac sacrum caput, pro nostrâ virili facultate multarum gratulatoria virtutum gestorumque reddenda habuimus. Tempus verò est, vt ad pugilem alterum, sermonem conuertamus; ad tuam, inquam, virtutis socium illum Tarcentem: eum, inquam, qui diuerso quidem supplicij genere; verùm vno eodemque pietatis fine, vnâ tecum ad Christum profectus est.

Paulus ille admirabilis: canora illa Euangelij tuba; prius quidem acerbus Christianorum hostis; postremùm verò fortissimus Ecclesiæ patronus; A postolis quidem recentior gratiæ partu editus; ac posterior tempore Christi discipulis accensus; idem nihilominus probatâ virtute, vt ne quid amplius dicam, ac Duodecim illorum canos pu-

Petri humilitas sub ipsas mortis angustias.

Pauli laudatio.

A παιδολιτώ. Τούτης πόινω ἀκρύσας τ̄ Φωνῆς, ὅσα ἐν ῥαθυμίᾳ τὸν βίον ἔζησεν. Ὅσα δὲ ἠγάπησε πλὴν ἔξω κινδυνῶν ζῶν. ἀλλὰ πᾶσιν πλὴν οἰκουμένην ἀπεινοσῶν, τ̄ Χειρὸν τοῖς τυφλώταισιν ἀπεκάλυψεν. τοῖς μὲν πλατωνικούς ὁδηγῶν. τοῖς δὲ ῥησομάχοις τῆς Ἰσπεθείας. ἰσ. περὶ πον. vel quid simili.

B Χρόνου δὲ παριόντος πλὴν βασιλεύουσιν πόλιν τῆν ἀνδραπόων λαβῶν, ἐκείθεν ὅτι πλὴν βασιλείαν ἀνδραπόων. ἀναρρίπτισθεις γὰρ ὁ Νέρων εἰς ὄργην, ὡς ποτὲ χτ̄ πλὴν Παλαστίνῳ Ηρώδης, ἠύχῃ βασιλέα τὸν Χριστὸν οἱ μάργι δὴν ἔλλον. ὑποβαίνει μὲν τοῖς ἄλλοις τῆν κερῶσων ἔσποισ. ὑφίξει δὲ τὸν τεισμακέριον παροπλωθῶν σαυρῶ, ἵνα μὴ μόνον περὶ τῶν

C τῶν λατρῶν Πέτρῳ τ̄ δεασπῶν μιμῆται. ἀλλὰ καὶ ὅτι ζύλου κρεμάμενος. ὅμως ὡς ὑλαθῆς καὶ σοφὸς καὶ τῶν κερῶ τῆς ἀγωνίας, εἰδὼς τίς ἀφορῶ κυρίου πρὸς δούλον, μίαν ἤτισε ὡρῶ τῆν ἔχραν χάριν. μήτι γὰρ ὁμοίῳ τῶν γήματι τῶν ζύλω παροπαγαγεῖν. ἀλλὰ πλὴν κεφαλῶν τῶν παροπαγίῳ μέρει τῶ σαυροῦ παροπλωσῶσας. οὐ γὰρ ἄξιον, ὅσα δὲ ἐν πάρῃ τῆν ἴσων τὸν δούλον τῶ δεασπῶν τυχεῖν. εἶπεν, ἔστουχεν ὧν ἐβούλετο. καὶ ἀπὸ τῶ σαυροῦ πρὸς τ̄ σαυρωθέντα καὶ ἀνασάντα ἀπῆλθεν. αὐτὸς μὲν τ̄

D τῶ μάρτυρίου ἀναδησάμενος ἐφάνοι. ἡμῖν δὲ, πύτων τῆν ἑορτῆν καταλιπὼν ἑς ἀπίας.

Ταῦτά σοι καὶ ἡμεῖς χτ̄ δυνάμιν, ὦ φίλη καὶ ἰεραῖ κεφαλῆ, τῆν πολλῶν καρπημάτων ἀπεδώκαμεν χρεστήρια. ὡρα δὲ λοιπὸν, ἐπὶ ἄλλον ἀγωνιστῶν τέλει τ̄ λόγον. τὸν κοινὸν τῆ Leg. κοινῆς ἄρετῆς τ̄ Ταρσία. τ̄ ἀφορῶ μὲν ἔστω τῆς ἡμαρτίας. ἐνὶ δὲ σκοπῶ τῆς ὑπεθείας, μτ̄ σοῦ πρὸς Χριστὸν ἀγαλύσαστα.

E Παῦλος ὁ θαυμάσιος. ἡ μεγαλόφωνος τῶ Διαφελίου σάλπιγγε. ὁ παρῶτερον μὲν πικρὸς δυσμενῆς Χριστιανῶν. ἰσχυρότατος δὲ τελουτῶν τῆς ἐκκλησίας σωτήρης. νεώτερος μὲν ἐπετέθη τοῖς ἀποστόλοις ὡρῶ τ̄ χρεῖτος. καὶ τῶ χρεῖτος δούτερος ὡ τῆν μαθητῶν τῶ Χριστοῦ. ἴσος δὲ χτ̄ ὁ δοκιμὸν τῆς ἄρετῆς, ἵνα μηδὲν εἶπω πλέον, πλὴν πολιαῖ

ἐρουθρίασας τῆν δάδεκα. Σιλωτῆς δὲ θερμὸς τῷ Μαϊσῶς, εἰς τὴν τίς ἕτερος. τείχος τῷ νόμου. πύργος τῷ παλαμῶς ἀφ' ἧς κέρτερος ἔδαισις. ἔμελλος οὐ τῷ γάμῳ ἀμπαλιπτοῖ εἶχεν, μέγας ἔπαρξε κίνδυνος τῆν τῷ Χριστῷ ἀποστόλων. ἔπαρταχὸν διεπίσει τοὺς ἡμετέρας κῆρυγὰς ἀδου- σεν. ὄντως κῆρ τῷ παρέρρησιν τῷ Ιακώβ, Βενιαμὴν λυκὸς ἀρπαξ, ἀπαράστων τῷ νέας ἀφ' ἧς κέρτερος τοὺς ἀμείνους, καὶ σαρπάζων τὰ ποίμνια. ἔπαρξεν δὲ κῆρ τῷ δρᾶμα τῷ τῷ ἀγῶνι Στεφάνου δεικνύσασατο, καὶ τῷ χεῖρας ἔχων ἐπὶ μετωπὸν ἀμείνους ἔπαρξεν, καὶ τῷ Δαμασκῶν ἔπαρξεν, διατῶν διωγμῶν, καὶ φόνους φόνους στυγερὰ βουλόμηνος, ἔπαρξεν ἀσπασίαν τὸν Χριστιανισμὸν παρέρρησιν, ἀρπὶ τῶν παρέρτην αἰθουῶντα φιλή. εἶδεν κελεύς ὁ Θεὸς ἡμῶν ὅτι πεποιθκεν. ὅτι ὁ ἰσχυρὸς ἔπαρξεν, γῆντ' αἰ καὶ φίλος ἡμῶν. καὶ παρέρτασας αὐτὸν ἀφ' ἧς κέρτερος ἔπαρξεν, καταπλήθει καὶ μεταβάλλει παρέρτασας ταπεινότητα. εἶσας μὲν τῷ δρόμῳ δεικνύσασα τῷ φέρον. ποὺ δὲ τῷ πυρᾶδες καὶ θυμειδὲς βλέπντας ὀφθαλμοὺς, σωφρονίσας τὰ σῶντα. τιμωρεῖται δὲ αὐτὸν, οὐ μὲν σωπῆς. ἀλλὰ ἔπαρξεν τῷ ἔργῳ παρέρτασεν. εἶπαὸν ἐκείνῳ τῷ γεγραμμένον. Σαῦλε Σαῦλε, τί με διώκεις. σκληρὸν σοὶ παρέρτασας κέντρα λακτίζειν. οὐχ ὡς αὐτὸς χεῖρας τῷ ἀφ' ἧς κέρτερος. ἢ γὰρ ἔπαρξεν τῷ παρέρτασας τῶν δεικνύσασα. ἀλλ' ἵνα παρέρτασας εἶδῃ τῷ ἔρω- τῆσαι ἔπαρξεν, ὅτι ὁ νομιζόμενος τεθνήσκει καὶ κῆρτα Χριστὸς, ζῆ, καὶ δὲ οὐρανῶν ὅτι φαίνεται. εἶδεν δὲ ὅτι αὐτὰ τὰ ῥήματα παρέρτασας, τὰ τῷ Ἑβραίου λυκῷ τῷ δεικνύσασα ἡμῶν δεικνύσασα.

Ὁ δὲ Σαῦλος ἐπὶ ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόου. ἔπαρξεν μοι ὁ λόγος, ἀνδρα θυμῶν ῥηνύ- μῃνον ἐκ τῷ παρέρτασας μαιφονίας. ἐπὶ πνυ- σιῶντα μὲν τῷ τῷ λίθων βολεύς, ἔπαρξεν καὶ ἀγῶνι βλέποντα. ὅτι ἐπαρτάσας τῷ φονέα, σάσονται τὰ ἐν τῷ τῷ παρέρτασας τῷ φηπείας τὰ σύμβολα. ἐκείνος γὰρ ὅτι τῷ πελδῶν ἐμελλεν, πνύσασα τοὺς αὐτὸς πᾶντας παρέρτασας τῷ κλήν, πνύσασα παρέρτασας. οὕτως γεμῶ τῷ Ιουδαῖον βύλογῶν, ἐκείνῳ μὲν διελέγετο. ἀλλ' ἔπαρξεν δὲ, ἔπαρξεν τῷ ἀπ' ἐκείνου Χριστῶν. ἐξῆς δὲ τοὺς πᾶσι παρέρτασας τῷ εἰς ἔπαρξεν, πελδῶν ἦλθεν ὅτι τῷ Βενιαμὴν, ὡς καὶ τῷ χεῖρας νεώτερον. δεικνύσασα μὲν παρέρτασας τῷ ὄντ' ἐφ' ἔπαρξεν. τὰ ὄντι δὲ, τῷ Παῦλον ἐσημασεν, ἐκ τῷ φυλῆς ὡς ἔπαρξεν, τῷ ἐκείνου κατάρξεντα.

A dore afficiam, Moysis aequalis; amu- lator feruens, ut quis alius; legis propugnaculum; veteris testamenti turris firma ac inconcussa; donec mutauit animum, grande eorum periculum, qui Christum loquerentur; nostrosque ubique terrebat ac in fugam agebat: verè iuxta prædictionem Iacob, *Beniamin lupus rapax*, optimos quosque noui testamenti discerpens, ac dispergens greges. Quia verò etiam sancti Stephani fabulam luserat, adhucque cruore foedatis manibus Damascum pergebat, persecutionemque persecutioni, ac caedes caedibus necere; totumque funditus Christianismum, primum haec tenus florentem ortum, euellere satagebat: Rem Deus probè vidit: nimirum fore, ut acris hostis ac validus, generosi pectoris ac fortis animi efficeretur amicus: subitoque circumfulgens lumine, percellit, ac ad humilitatem conuertit: incusso quidem timore à cursu cohibens; flammantes verò ac iram spirantes oculos, offusis tenebris castigans. Punit autem non silentiò; verùm etiam facto sermonem adiunxit, dicens illi quod scriptum est: *Saule, Saule, quid me persequeris? Durum est tibi contra stimulum calcitrare*: non tanquam opus haberet conferre sermonem. Quid enim verbis opus cum res sufficerent: verùm ut quærendi occasionem præberet atque discendi, ipsum, qui mortuus ac humo conditus putabatur, Christum viuere, atque è cælis apparere. Verùm præstat ipsa, quibus lupi Hebræi præda enarratur, verba proponere.

Gen. 49. v. 27.

Pauli conuersionis historia.

Act. 9. v. 11.

Saulus autem adhuc spirans minarum occidis. Delineat fermo, virum, irâ se à præcedenti cæde rumpentem; agrè adhuc post iactus lapidum ducentem spiritum; sauo ac truci adspectu hominem, qualem cum oportebat, qui prima prophetiæ Patriarchæ symbola retineret. Ille enim morti propinquus, cum filios, lecto vndique circumstare iussisset, spiritu prophetauit. Sic itaque benedicens Iudam, illum quidem alloquebatur: verùm vt allegoriam spectes, Christum laudabat, qui ex eo foret. Tum verò reliquis omnibus vaticinatus futura, postremò ad Benjamin, tanquam ætate iuniorem venit: ac fanè, filium quidem alloquebatur; reuerà autem designabat Paulum, quem nouimus ex eius tribu descendentem.

Prophetia Iacob in Paulo impleta.

*Beniamin lupus rapax, manè comedit, & ad vesperam distribuet escas. Exquiramus quid illud utique velit, manè comedens : hoc est, persecutor, qui in cædes intētus erat ; fundebat sanguinem, velut gregem Ecclesiam Christi dispergebat : bonus demum factus est pastor, abieçtoque quod erat persecutoris, Apostolum induit : vniuersis verò tanquam escas, legem distribuit, atque hanc nobis sacram mensam posuit. Talis quiprè ac tanta existit Dei virtus, ut irā impiisque cogitatibus ceu armis seditiosos nudet, facileque adducat atque ficuret, ac mansuetas oves, pro bestiis morsu ludentibus, reddat. Quid ad hæc Scriptura ? *Accedens, inquit, ad principem sacerdotum, petiit ab eo epistolas in Damascum ad synagogas, ut Christianos duceret in Hierusalem.**

O pugna atque discrimen, earum, quas tunc Paulus epistolas requirebat, earumque, quas postea Christum annuncians, scripsit : Illæ quidem vinciebant Christianos ; hæ autem, multas, grauesque, atque molestas catenas Christi causâ ferendas, persecutori iniecerunt : atque in illis scriptum erat, Paulus Hebræus legis defensor ; inimicus crucis ; Euangelij hostis ; in posterioribus autem Epistolis ; *Paulus seruus Iesu Christi.* Cuiusnam rogo ? Vtique, crucifixi O miraculum ! Quod paulò antè probrum fuit, nunc facta est gloriatio : quodque spernebatur, gloriæ hodiè titulo memoratur. Nullus enim gloriæ audius ac superbus rex, Imperij aded se splendoribus iactauit ac extulit, atque Paulus cruce & clauis ; qui se omnibus *vinctum* scriberet : magisque sibi ipse ferro placeret, quàm puellæ mundo aureo.

Et subito circumfulsit eum lux de cælo. Quidni ei apparet in formâ hominis, uti Stephano de cælo apparuit ; sed in ignis specie atque luminis ? Nimirum, Stephano quidem, tanquam qui perfectus esset, probèque Incarnationis mysterium nosset, nec damni aliquid ex humanâ vilitate accepturus esset, reatè se eâ formâ ostendit, quâ in cælum ascendisset : Paulo autem, ut qui ideò Iesum nollet Deum appellare, quod in corpore ad nos aduenisset, haudquam apparet homo, ut ne infideli offensionem augeat : sed potiùs in fulguris specie ac ignis ; quò à lege & Moy-

A Βενιαμίν λίκος ἀρπαξ, τὰ πρῶτα ἐδέεται, καὶ εἰς ἑσπέραν διεδόσετ' ἐσθλῶν. τί ὅστις ὁ λεγόμενος ἐρβυνησώμιθα, ἢ τὸ πρῶτον, ὅτι τὰ πρῶτα φαγών· πούτεσι, διώξας, φονδύσας, ἐκχέας αἷματα· σκερπίσας ὡς ἀγγέλιον τινὲ ἐκκλησίᾳ· τελευτῶν ἐγγύετο νομοὶ καὶ ποιμῶν ἀγαθῶν, ἀποτέμνος τὸ διώκτην, καὶ ἐνδυσάμενος τὸ ἀπόστολον· πᾶσι δὲ ὡς ἐσθλῶν διανεμῶν τὸ νόμον, καὶ τινὲ ἀγαθῶν ἡμῶν ταῦτι, ἰδρυσάμενος τράπεζαν. ἢ γὰρ τῆς κυρίου δυνάμεις ποιῆσθαι, ἀφοπλίζουσα τῆ θυμῶ καὶ τῆς δυσεβῶν νοσημάτων τοὺς σασιάζοντας· ποροσαρκομένη δὲ διμηχδύως καὶ τητασεύουσα· καὶ πρῶτα ἡμερᾶ ἀπὸ θηρίων δακνόντων ἐργαζομένη. ὅτι τούτοις τί φησιν ἡ γραφή. ὅτι πρῶτα τῶν ἀρχιερέων, ἠτήσατο παρ' αὐτῶν ὅτις τοιαῦτα εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως τοὺς Χριστιανοὺς ἀγάγη ἐν Ἱερουσαλήμ.

C Ω μὲν καὶ ἀφορεῖ ὅτις τῶν πρῶτον παρὰ Παύλου ζητοῦμένων· ἐ τῆ, ἀς τὸ Χριστὸν καταπέλων ὑπερῶν ἐγραψεν. αἱ μὲν ἐδέσμου Χριστιανοὶ· αἱ δὲ, τὰς ἀλύσις τὰς ὑπερ Χριστοῦ πειρήσανται τὰς διώκτη πολλὰς ἐ βαρείας ἐ χαλεπὰς ἐνεγκεῖν. κακεῖ μὲν ἐγγράψω, Παῦλος Εβραῖος τῆ νόμου πρῶτος· ἐχθρὸς τῆ σαυροῦ· τὸ διαχελίς πολέμος· ἐν δὲ τῶ μεταημετέρας ὅτις τοιαῦτα. Παῦλος δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ· ποίου; πρῶτος· τὸ ἐσαυρωμένου. ὡς τὸ γὰρ ματος. ὅ πρῶ ὀλίγου ὀφθδς, νῦν γέρονε κεύχημα· καὶ ὁ ἕξθενοῦ μῶν, ὡς δόξα σήμερον μνημονύεται. σφδεὶς γὰρ δοξοκῆπος καὶ γαυριῶν βασιλεὶς, οὕτως ἐνεπόμεσε τῆ πειρανεῖα τὸ ἀρχῆς, ὡς Παῦλος τῶ σαυρῶ καὶ τοῖς ἴλοις· γράψων ἑαυτὸν πᾶσι δεσμώτιν· καὶ πλέον ὡς σιδήρω καλλιωρόμενος, ἢ αἱ κῆρι τὰς κρομμῶν πη χρυσῶ.

E Ἐξαίφνης τε πειρήσανται αὐτὸν φῶς ἐν τῆ οὐρανοῦ. δὲ τὸ οὐ φαίνεται αὐτῶ ἐν μορφῇ ἀνθρώπου, ὡπερ καὶ Στεφᾶνῶ ἐν τῆ οὐρανοῦ· ἀλλ' ἐν εἰδῆ πυρὸς ἢ φωτός. ὅτι Στεφᾶνῶ μὲν ὡς τελείῳ ἐ εἶδεν ὁ τὸ ἐναθεσπῆσεως μυστήριον, ἐ μὴδὲν βλαπτομένη ἐκ τῆ βυτελείας τῆ κατ' ἡμᾶς· καλῶς ἔπως ἑαυτὸν ἐπεδείκνυ· ὡπερ οὖν καὶ ἀμῆληεν ὅτι τὸ ἕρον· Παῦλῶ δὲ ὡς δὲ τῆ πρῶ κατὰ δεχομένη Θεὸν ὀνομαζῶν τὸ Ἰησοῦν, ὅτι ἐν σώματι πρῶ γέμετο πρὸς ἡμᾶς, ὅ φαίνε) ἀνθεσπος, ἵνα μὴ βεβαιώσῃ ἀπίστῶ ὁ ὀρόσκιμα· ἀλλ' ἡ μάλλου ἐν ἰδέα ἀγραπῆς καὶ πυρός· ἵν' ἐκ τῆ νόμου καὶ Μωϋσεως

v. 23

Pauli gloria, seruam esse Iesu Christi, ac vinctum.

Phil. 1 9. &c.

v. 32

αὐτὸν ἐφελκώσθη. καὶ κεί γδ ὁ αὐτὸς ὁ Θεὸς ὡς
 τῷ Μοϋσῇ ἐμφανίζων, ἐν πυρὶ ἐλάλει. Ἐ τὸν
 νόμον διδοὺς ἐπὶ τῆ Σινᾷ, πυρὶ καταλάμπων
 τὸν Ἑβραῖον, ἐνεχείριζε αὐτὸν πλάκας αὐτῆς.
 ὡς αὐτὸν εὐαγγελίζων, ἵνα τὸν νοῦν ἔπιβου-
 λῶν τῶν τότε ἡγορευθῶν τῆ ὁμοιοτητι καὶ νῦν· καὶ
 ὡσπερ ἐκ λήθης πνός εἰσὸν ἀφυσπίσας, γνω-
 ρίση τῆ μιᾶς διωάμεως ὄντα τὰ θεοφάνεια. Σπο-
 ρέλλει δὲ ἕξ οὐρανοῦ πλὴν αὐγλῆς, ἵνα μηκέτι
 πρὸς τὴν Βηθλέεμ καὶ τὴν Γαλιλαίαν προ-
 φημιος τῆ Δαυιδάου ὁ Παῦλος, υἱὸν τῆ Δα-
 εῖδ' ὀνομαζῆ τὸν Χριστὸν καὶ ἀθεσπον, καὶ
 πάντα τὰ ἄλλα, τὰ τῆς οἰκονομίας ὀνομα-
 τα· διδάσκει δὲ σαφῶς, ὅτι Θεὸς ὢν ἀνώθεν,
 ἀφίκετο πρὸς ἡμᾶς, ὅθεν καὶ νῦν ἔπιφάνει-
 ται.

A se eam pertrahat. Nam & illic idem ipse Deus Moyfi apparens, in igne loquebatur: ac cum legem daret in monte Sinâ, igni collustrans Hebræum, tabulas ei in manûs dabat. Itaque perfundit lumine, vt rerum tunc ac modò gestarum similitudini adiciens animum; sese velut ex quadam obliuione excitans, eiusdem potentix diuinas apparitiones agnoscat. Mittit autem fulgorem de cælo, vt ne iam Paulus animo versans Bethleem ac Galilæam, filium Dauidis ac hominem appellet Christum, ac si qua alia nomina sunt ad œconomiam spectantia; palam verò doceatur, cum Deus in cælis esset, inde ad nos venisse, vnde etiam nunc apparet.

Εἶτα πρὸς τῆσιν σαφῶς· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς· ὁ τῆ συγκαταβάσεως ὄνομα· ἵνα βεβεώση
 τὴν τῆ Ἐκκλῆσιας πίσιν, πρὸς τὸν Ἰουδαῖον ἐσκαμ-
 δαλίζοντο. ἐγὼ εἰμι ἐκεῖνος ὃν ἐρραπίζετε· ὃν ἐφραγελλοῦτε· ὃν ἤλακετε ἔφερετε· νῦν μὲν
 πρὸς Καϊάφαν· ὑστερὸν δὲ, πρὸς Πιλάτον· ὃν ἀπεκαλεῖτε στυγρῶς υἱὸν τῆ τέκτονος· ὃν ἐν τοῖς νεκροῖς ἠριθμεῖτε, γελαίντες μεγάλα πρὸς τοὺς κηρύττοντας τὴν ἀγάσασιν· ἐκεῖνος νῦν λαλῶν οὐ φαίνομα· πρῶτον οὐχ ὀράμα· φωτίζων ἡμῶν, ὀφθαλμοῖς ἐπάγων τυφλότητα. Πίστευουσι οὖν, ὅτι ἔστι Στεφάνου ἐφ' ἀνομίῃ, ὅτε τῆ-
 το λέγων πρὸς ὑμᾶς ἠπίσκειτο. σκληρὸν οὖν σοι πρὸς κέντρα λακτιζειν. κέντρα λέγει, τὸν σαροῦ τοῦ ἡλίου. ὡς γδ ὁ σιδήρῳ τετηγμένῳ ἐνηρηγμένῳ, ὅτι ἐκεῖνον διαφθεῖρει πῶς γδ τὸν σκληρὸν· εἰσὸν δὲ πρὸς ὁμοίαν· οὕτως καὶ ὁ πρὸς Θεὸν φιλονεικῶν, αὐτάρτερον ἔπιπασσάται τὸν ὄλεθρον. σφραγίσαντες οὖν τῆ λειποῦ, ἔστι ἔστιν ἀπλόεσας δὲ τῆ ἡμερωθῆς λαμπηδόνος, νῦν μάλιστα νόσον, ὅτι δὲ τῆ το ἐνεδυσάμην σαμα, ἔστι ἐνενομίῃ ἀθεσπος, ἵνα μη πρῶτες τυφλωθῶσιν, οἱ γυμνῆ πρὸς ἀπεπίσματος πρὸς ὁμοίαν τῆσιν.

Tum clarè addit: *Ego sum Iesus*. Nomen vtique eius, quâ se nobis inclinavit, deiectionis: vt fidem adstruat incarnationis, ad quam scandalizabantur Iudæi. Ego ille sum, quem cædebatis colaphis, quem flagellebatis; quem ducebatis ac trahebatis: modò quidem ad Caipham, postea verò ad Pilatum; quem assidue fabri filium vocabatis; quem mortuis accensebatis, magno rifu eos excipientes ac explodentes, qui prædicarent resurrectionem: Ille modò cum loquar, non apparo: cum adsim, non videor: animum illuminans, oculis offudo tenebras. Crede ergo, etiam Stephano me apparuisse, quando is id vobis dicens minimè credebatur. *Durum ergo tibi est contra stimulum calcitrare*. Stimulum dicit, clauos crucis. Quem admodum enim qui acuto ferro impingit, nihil quidem lædit ferrum. Qui enim, cum sit durum ac resistat: se autem ipse vulnerat: sic etiam qui contendit cum Deo, vltro sibi interitum prouocat. *Iâ ergo, stude sapias ac emenderis, visuque, à mirabili illo fulgore, amisso, nunc cum primis intellige, idcirco induisse me corpus, ac hominem factum esse, vt ne omnes, nudæ vello Deitati consuescentes, cæci fierent.*

Act. 7. v. 55.

Ταῦτα· καὶ χρεαγωγὸν ἄνθρωπος ὁ Παῦλος, ἀπήγετο ἐλεεινὸν ἴσασμα· μάλλον δὲ, χρεῖεν, καὶ θυμηθίας ἄξιον. ἐδὲθη ὁ λύκος· ἐσωφρονιάθη ὁ ἀρπαξ· ἠμερωθῆθη ὁ ἀγριος· ἐβάδιζε πρῶτος ὁ πρῶτος· ἀπήγετο μαθητῆς, ὁ τῶν μαθητῶν πρῶτος· ἤγετο πρῶτος τῆ ἄλλου ὁ αἷμα, ὁ ὁ αἷμα πρὸς Στεφάνου μερολυμῆτος

E His ita gestis dictisque, en tibi Paulus manu ducebatur, miserabile spectaculum: quinimò iucundum, meritòque lætitiâ afficiens animum. Vincetus est lupus: castigatus raptor: ferox mansuefactus: lenè incedebat, velox ille cursor: discipulus adducebatur, discipulorum tyrannus: ducebatur alterius bibitum sanguinem, qui Stephani fan-

Sanguis Christi in Eucharistia.

7. 9.

guine, manūs polluisset. Mansit autem ad tres dies cæcus. Planè meritò : qui enim in Trinitatem peccasset, trium iurè dierum, debuit pœnâ plecti.

Hunc sanè modum admirabilis ille ad pietatem eruditus est. Vbi autem veritatem gustasset, didicissetque experientiâ Christum vivere, esseque, ac vniuersorum dominari ; nec à morte fuisse corruptum; autve discipulos eum furatos esse, statim à lege ad Euangelium transmigrans, vniuersis Christum, quem nuper blasphemans conuitiis impetebat, Deum annunciabat : eratque, qualis fuisset hostis, talis socius ac auxiliator. Vtròque nimirum potens atque robustior. Continuò autem ac inopinatò ingressus in Synagogas Damasci, legis libros ac Prophetarum, pro concione exponebat; non quidem vt legem confirmaret; sed vt à lege Christum prædicaret, comparans cum iis quæ gererentur, discipulorum sermones; ac denique per legem, legem excludens, vt ipse de seipso ait ad Romanos scribens : *Ego enim per legem, legi mortuus sum* : hoc est, scriptorum per Moysen ductu, Euangelicam agnoui pietatem. Stupor ergo Damascum tenebat, vniuersique portento simile ac diuinum quid apud se celebrabant : Venite, videte Hebræum illum Tarsensem : feruentem illum paternæ legis discipulum, ac rem Iesu patronum, eumque Deum prædicantem : atque è scripturis nostris, Saluatorem ipsum, qui promissus est, probantem. Itaque periculum est, ne in contrariam sententiam totam abducatur ciuitatem : ne & populū vniuersum alliciat, atque à lege auertat. Quippè in scripturis versatus est, estque subtili ingenio ; acri sermone ; moribus facilis, plurimumque ad fidem momentum habens : quòd nimirum res nostras apprimè sciens, non ignorantia decipi videatur, sed probatione ac iudicio inuenisse, quod rei esset, ac veritatem ; in tantam utiq; anxietatem ac angustias, magnam coniecit ciuitatem : populum numerosum, prima strenui profelytæ prædicatio : maiorque tunc Damascum habebat turbatio, quàm nuper Hierosolymis constitutos Christianos, cum Paulus Stephanum lapidaret. Quemadmodum enim viri fortitudine præcipui ac mirabiles, cui se addixerint ordini, vnà illi victoriam addicunt : sic & vir diuinus, magnos omninò eos

Paulus repentè è persecutore prædicator, Damascū totam commouit.

Gal. 2. v. 19.

A τὰς χεῖρας. ὅτι τρεῖς δὲ ἡμέρας διετέλεσεν ἐν τυφλότητι ζῶν. καὶ μετὰ εἰκότως. ὁ γὰρ εἰς τὴν Τειάδα δὲ ἀμαρτωλῶν, δικαίως ἐξορίσθη κατεδικασθὲν πρὸς πικρῆς.

Οὕτως μὲν οὖν ὁ θεοσέβης, ἐμυσταγωγῆθη πρὸς τὴν ὑπέβειαν. ὅτι δὲ τὴν ἀληθείαν ἐλάσασατο, καὶ διὰ τὴν πείρασ ἐμαθεν ὅτι ζῆ ὁ Χριστός, καὶ ἔστιν, καὶ βασιλεύει τῆν ὄλων. οὔτε δὲ ἐφθάρη πρὸς τὴν θανάτου. οὔτε ἐκλάπη παρὰ τῆν μαθητῶν, παχέως ἐκ τῆν νόμου μεταπατάσθη πρὸς τὸν ἀσέβειον, πᾶσι κατήγγελλε Θεὸν τὸν Χριστόν, ὃν ᾄδεις καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἐροῖσθαι τῆν βλασφημίας. καὶ ποιοῦσθαι ἑαυτὸν σύμμαχος, οἷος καὶ πολέμιος. ἰσχυρὸς γὰρ ἀμφοτέρωθεν. ἀδελφὸν δὲ καὶ ἀδοκίμως εἰσελθόντων εἰς τὰς συναγωγὰς Δαμασκού, τῆν νόμου καὶ τῆν πρὸς Θεὸν ἐδημιῶσθαι τοῖς λόγοις. οὐ νόμον κρατῶν. ἀλλ' ἀπὸ ἐκείνου τὸν Χριστόν συγκροτῶν. καὶ συγκρίνων τοῖς γινομένοις πρὸς ἡμᾶς, τὰς πρὸς ἀρετὴν τῆν μαθητῶν. καὶ διὰ τὸν νόμον, νόμον ἐκβάλλων. ὡσπερ οὖν καὶ πρὸς ἑαυτὸν φησὶν, ὅτι πρὸς ἡμᾶς. ἔργα γὰρ ἀπὸ νόμου, νόμῳ ἀπέθανον. τούτῃσιν, ἀπὸ τῆν Μωσαϊκῆν γραμμῶν ὁδηγητῆς, ἐπέγνω πρὸς τὴν ἀσέβειαν ὑπέβειαν. ἐκπληξίς οὖν εἶχε πρὸς Δαμασκόν, καὶ πρὸς ἑαυτοῖς ὀξετάζων. δεῖτε θεῶν τὸν Ταρσέα Ἑβραῖον. τὸν τῆν πατρῶου νόμου ζῶντα μαθητῶν, σφοδρὸν τῆν Ἰησοῦ σωτήρα, καὶ Θεὸν αὐτὸν ἀνακαλοῦντα. καὶ ἐκ τῆν ἡμετέρων γραμμῶν ἀποδοκίμῶντα, ὅτι οὕτως ἔστιν, ὁ κατ' ἐπαγγελίαν σωτῆρ. δέος οὖν μὴ πᾶσιν μεταπίση πρὸς πόλιν. μὴ καὶ ὄλον τὸν δῆμον ἐπάγηται καὶ ἀποσῆσθαι τῆν νόμου. καὶ γὰρ ἔστι τῆς γραφῆς ἀσκητῆς, καὶ τὸν νοῦν ὀξεί, καὶ γρηγορὸς τὸν λόγον, καὶ τὸν ἔσπον δὲ μὴ γρηγορῶν, καὶ πολὺ κεκτημένος τὸ ἀξιοπίστον. ἀπὸ ὧν ἀκριβῶς εἰδὼς τὰ ἡμέτερα, ἐκ ἀγνοίας δοκεῖ πλανᾶσθαι. ἀλλὰ δοκιμασία καὶ κρίσις τὸ ἀληθὲς διρηκέναι. εἰς ταῦτα πρὸς ἀμνηστῆρας ἐνεβαλε πόλιν μεγάλην. δῆμον πολυαἰθερῶν, πρὸς τὸν ἡμῶν πρὸς ἡμῶν κήρυγμα. καὶ πλέον ὅτε Δαμασκὸς ἐπαράφητο, ἢ πρὸς οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις Χριστιανοί, ἡμῶν Στέφανον Παῦλος ἐλάσεν. ὡς γὰρ οἱ θαυμαστοὶ τῆν ἀρετῶν ὅπου εἰς ἀπὸ μεταπατάσθηται, ἐκεί πρὸς νίκην μεταγρησιν, οὕτως ὁ θεοσέβης ἀπὸ ἐκείνοισι πρὸς

πως ἐποίησεν μεγάλας, οἷς πῶ ἑαυτὸν πρεῖχε ῥοπήν.

Οὕτως ποῖνω καταβίβας ἐν τῇ Φοινίκῃ ὁ διαχρῆλιον, καὶ τὰ πρῶτα ἀπέματα τῶ ἀποστολῆς ἐκεῖ καταβιβάσας, εἶτα καὶ αὐτὸς ἐφωτίσθη τῇ γνώσει, ἦλθεν εἰς πῶ Ἱερουσαλήμα, ξένοι τοῖς ἐκεῖ καὶ καλὸν ἴαμα. οἱ μὲν γὰρ προσέμεινον αὐτὸν, καὶ δόντας τὰ δεσμά φέρειν καὶ Χριστιανῶν, οὐκ εἰδότες τὰ ἐν μέσῳ συμβεβηκέναι. Ἰουδαῖοι πρῶτον, ἠδὲως τε εἶδον, ἔ ἀπήκων τῷ ἴσθρῳ, πλήθος Χριστιανῶν δεσμοσφῶν ἐλπισσάμενοι ὄψασθαι, ἔ τῶν πολλῶν ὑποσχεσῶν ζητούμενοι ὅ ἔργον. ἐπεὶ δὲ λόγῳ πρῶτον Πάυλον τῷ Σαῦλον, σωματίσθαι τῇ κλήσει τῷ γνώμῳ, ἔ τῷ Χριστῷ διδόν, ἔ τῶν ἄλλων ἀποστόλων μαθητικῶν θερμότερον τὰ μὲν πρῶτα, παρῆν ἔ χλευῖν ἠρῶντο τὰ λόγια. ἐπεὶ δὲ δοκιμάσασθαι εὖρον ὁμολοῦσθαι τῇ Φωνῇ τῷ γνώμῳ, ἐν ἐβουλεύσασθαι μόνον, ὅπως ὁ νενομιστὸς ἀπόλυτο. ἄς οὐκ εἶν ἔ τῷ Ἑβραίων Ἰουδαϊσμοῦ καὶ χρηματίζειν, ζῶντος Παύλου καὶ Φιλιπποῦ. καὶ τὸ σαφῶς ἐδίδξε σύμπαρος ὕπερον χρόνος.

Ἐπὶ γὰρ τῶν πολλῶν, εἰ καὶ ὑπῆρχον Χριστιανοὶ, οὐκ ἀκριβοῦς καθαρώς ἦν καὶ εὐαγγέλιον. ἀλλ' ἀμφοτεροζήτων. ἔ που ἔ τῇ ἀειτομίῃ πρῶτον ἠρῶν. ἔν ἐν μέσῳ κεραιπιδύα τοῖς Ἑβραίοις ποιούμενοι, τῷ θυμῶν αὐτῶν ἐν μιλίζωνται. μόνος οὐκ ἀκαταπλήκτω φρονήματι, οὐδὲν ὑφειμένον ἐδίδασκεν. ἀλλὰ καθαρῶς τῇ Φωνῇ ἀμῶθεν τῷ λόγῳ ἐκ ἠρῶσαν. καὶ εἰς ποσῶν γε πρῶτον ἐκ ἔλα θεοῦ φρονήματος, ὡς ποτὲ ἔ Γαλατῶν οἰκεία κορυφότητι ἔ ὀλιγωρία τῷ διδασκόντων εἰς τῷ καὶ νόμον παλινορομῶντων ζῶν, τῷ θυμῶν αὐτῶν ἄλλοις γραφῶν ὀπισθῶν. δι' ἧς ἐν κορυφότητι τῷ Χριστῷ πολιτείας εὐσεβῶν αὐτῶν καὶ Ἰουδαϊσμοῦ ἐδίδασκε, μηκέτι πρῶτον τοῖς γραμμασιν τοῖς ἀπὸ τῶν λίθων πλακῶν. σινεπλάκη δὲ τῷ λεγόμενῳ αὐτῷ ὅ κορυφῶν τῷ ἀποστόλων, ἔ πρῶτον καθαπτόμενος διετέλεσε ἔ ἀμῶντων πρῶτον τῷ Πέτρῳ, ὡς τῷ νέμῳ ὀπισθῶντων πολιτείας, τῷ πρῶτον τῷ παλαιῶν καὶ πεπαιδῶντων δογματῶν. ἔ ὅθεν τῷ πολιῶν ἠδέσθη ἔ γέροντος. οὔτε τὰ τῷ ἀποστολῆς πλεσθεῖα, ὅτε εἶδε κινδυνεύουσαν πῶ ἀλήθειαν. ἀλλὰ τῷ μὲν Γαλατῶν κατεξαιρέθη σφοδρῶς. ἔ τῶν δὲ, πολλὰ καὶ ἐπλήξεν, ὡς οὐκ ἔ τῷ Ἰουδαϊσμοῦ εὐσεβεία κεραι-

A praeſtabat, quibus suum momentum contulisset, ac auxilium praestaret.

Sic itaque praedicato in Pœnicia Evangelio, primisq; illic apostolatus iactis feminibus, ubi & ipse scientiae lumen accepisset, Hierusalem petiit, nouum pulchrumque, in ea constitutis vrbe spectaculum. Qui enim praemiserant, ac vincula, quibus Christianos alligaret, portanda dederant, cum nescirent, quae media accidissent, primo adſpectu, iucundè viderunt, praedamque exigentes, vincam Christianorum multitudinè se viſuros sperabant, remque multarum illarum pollicitati non requirebāt. Verùm vbi processu sermonis, Saulum, Paulū inuenerunt, qui vnà cum appellatione animū mutaſſet, Christi; effectū seruū. ac apostolis aliis feruentiorè discipulū. primū quidē iocū ac irrisiōnem arbitrati sunt quae dicerentur: at vbi probantes. mentem inueniſſent sermoni cōgruentem, vnum sibi hoc consilij reliquū putauerunt, vt adolescentem perderent: tanquam fieri non posset, vt viuente Paulo atq; loquente, Hebraeorum religio sospes foret. Idque palam totum retrò tempus probauit.

Hierosolymā reuersus, a suis quaritur ad mortem.

Cum enim multi haecenus, tametsi Christiani erant, haud possent purè ex Euangelij normā viuere, sed haberent in vtramque partem, ac quandoque etiam vterentur circuncisione, vt aliquā parte quae Iudaeis grata essent praestantes, eisq; indulgentes, eorum delinirent iram. Solus hic imperculsā mente, nihil remissum ac non accuratum docuit; sed clarā voce atque difertè à principio sermonem praedicauit. Eoq; prouexit libertatis sensus, vt cum aliquādo Galatae, cum propriā ipsi leuitate, tum magistrorum negligentia, ad legis obseruantiam reuersi essent, mirabili ad eos scriptā epistolā, quā in nouitate Christianae vitae pietatem sectari ac religionem colere doceret; cum ipso Apostolorum Principe horum occasione congressus sit: ac vbique Petrum reprehendebat, cumque eo velitabatur, ceu eo, qui veterum vsu, ac eorum quae abolita essent, nouam Christianorum turbaret institutionem: nihil reueritus fenis canos, autve Apostolatus praerogatiuam, vbi creari periculum veritati vidisset: quin Galatis quidem acerrimè restitit: Petrum verò, crebro arguit, quā licebat maximè, libertatem decore ac modestiā temperans.

Purum statim à legalibus Christianismum praedicat.

Petrum arguit eā occasione, id tamen modestiā.

Leg. vii.

Ac vbique quidem prædicando ac suadendo operã ponebat: quod si verò quãdo etiam in perditis moribus prauisque homines incidens, graue aliquid passus esset, vel coniectus in carcerem, vel verberibus affectus, vel appetitus lapidibus, haudquaquam suam illam alacritatẽ ob malum casum amisit: quin modicum cedens, rursus hostes adibat; versansque sermones suos, fœlixque modis inueniendis quibus adoriretur, ac se facillè admodum incidentibus necessitatibus aptum comparans, prorsus abibat, vel omnibus, vel pluribus in suam sententiam pertractis. Sæpè enim cum acerbissimis plagis acceptis inuentus esset: inque vrbis illius suburbis eiectus, quam erudiebat ad pietatem: quin & pro mortuo præ malorum grauitate habitus, postridiẽ forum petens, ac dexteram protendens, eos iterum docebat, qui ad mortis ipsas fauces adduxisset: sic nihil curabat corpus, fortique animo in supernæ vocationis scopum intendens, decertabat: subinde prouincias; vrbes subinde mutans; terrã defudans labores atque certamina; accinctus ad maris pericula: clarè ac disertè orans ad frementes populos; iudicibus iratis satisfaciens; Hebræos ad Christi agnitionem à scripturis inducens, quas illi in pretio haberent; Græcos, externis ac profanis doctrinis inflectens, ac naturæ legibus non scriptis; confirmans Christianos; profelytas & qui fidei accessissent, ædificans, ac congruis doctrinis alens, vti satores nouellas plantas, moderato ac castigato aquarum influxu fouent ac recreant. Quod verò eius maximè vim dicendi ostendit, id verò perdiscamus.

Athenæ, vrbs est Achaia primaria, doctrinarum sedes, vti olim laudatorum ore meruit celebrari: virorum sapientum, ac literarum colentium studia, antiqua officina. Quia ergo Paulus totum Illyricum percurrans, ac vbique spargens scintillas fidei, quas auspex Spiritus excitabat, viuasque semper seruabat; necessario circuitu ad sapientes quoque Athenienses venerat; res erat multã digna sollicitudine; quã verò ratione corarius homo, pro concione de Deo apud eos oraturus esset, qui vniuerso simul humano generi, vt eruditionem spectes, dominari vellent. Ille nihilominus animi ac genij magnitudine, supernique doni fretus diuitiis, non

Ασας. Ἐ πῶτα χροδὸν διετελεῖ λέγων ἔπειθων. Εἰ δέ που καὶ ποιητοῖς ἤθεσιν ἐντυχὼν ἐπαγὼν πιδυόν, ἢ δεσποτικόν οἰκήσας, ἢ μάστιγας λαβὼν, ἢ λίθοις βληθεὶς, οὐ κατέλυσε τὴν παροθυμίαν [δξβ] ἢ χροδὸν ἄποτυχῶν. ἀλλὰ μικρὸν θρολιπὼν, πάλιν ἠγίξε τοῖς ἐχθροῖς. καὶ τοῖς αὐτῶν αἰατρῶν λόγους, ἔ πολλοὺς ἔσποις τῶν ἐπιχρησέων ἔξουείσκων. εὐμηχῶν δὲ λίαν πρὸς τὰς ἐμπιπούσας χρεῖας μεταρμυζόμενος, πάντως ἀπῆει πείσας, ἢ πάντας, ἢ τοῖς πολλοῖς. πολλάκις Ἐ γὰρ εὐρεθεὶς μὲν πληγὰς ἀνηκέστους, καὶ ῥιφθεὶς ἐν παρογαείοις τὴν πόλεως ἐκείνης, ὑπὸ ἐμυστηγῶν πρὸς τὴν εὐσέβειαν, νομισθεὶς δὲ ἔ τεθῆναι δξβ τὸ μέγεθος τῶν δυνάων, τῇ ὑπεραίῳ τὴν ἀγροῦν καταλαβὼν, ἔ τὴν δόξιαν παρογείνας, πάλιν ἐδίδασκεν, τοῖς ἐγγεῖς ἀγαθῶν θανάτου. οὐτως ἔσθεν αὐτῶν ἡ σῶματος ἐμελλεν. πρὸς δὲ τὸν σκαπὸν βλέπων τὴν αἰὼν κήσεως, κάρτερος ἠγωνίζετο. χρεῶν ἐκ χρεῶν ἀμείβων. πόλιν ἐκ πόλεως. τοῖς χεῖ γὰρ πόνοις ἐναθλῶν. πρὸς τοῖς κινδύνοις τοῖς ἐκ θαλάσσης παρογατεθόμενοις. πρὸς δὲ δήμοις φρεμδόντας ῥητορεύων σαφῶς. δικαστῶν ὀργισμένους ἀπολογηόμενος. Ἐβραῖοις ἐνάγων εἰς τὴν ἐπιτήνωσιν τῶν Χριστοῦ, δξβ τῶν πρὸ αὐτοῖς πηρομένων γραμματίων. Ἐλλήνας τοῖς ἐξωθεν δυσωπῶν λόγους, ἔ τοῖς ἀγαθοῖς νόμοις, τῆς φύσεως. Χριστιανοῖς βεβαίων. παροσπύτοις οἰκοδομῶν, καὶ πρέφων τοῖς παροσφόροις διδάγμασιν, ὡς φυτουργετὰ νεαροῦ τῶν φυτῶν, τῇ συμμετρῶ καὶ πεφεισμένη τῶν ἐδάτων ἐπιρροῇ. ὁ δὲ μέγιστα δείκνυσιν αὐτῶ τὴν ἐν λόγοις ἰσχύ, καταμαθῶν.

Ἀθῆναι, πόλις ἐστὶν παροκαθημένη τῇ Αχαΐας, ἐστὶα λόγων. ὡς παρογείπον αὐτῶ οἱ εὐφημοῦτες. σαφῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἐν λόγοις ζώντων παλαγὸν ἐργασθεῖον. ἐπεὶ τοίνυν ὁ Παῦλος τὸ Ἰλλυρικὸν ἀπὸν ἀφιδραμῶν, καὶ πῶτα χροδὸν ῥίψας τοῖς ἀπηνήθεας τὴν πίστεως, οὐδὲ πνεῦμα παρολαβὼν ἀνερρίπτει καὶ ἀσβέστους ἐτήρει, ἢ λθε καὶ τὴν χρεῖαν τῆς παροόδου ἔ πρὸς τοῖς σοφοῖς Ἀθῆναιοις. παροσῆμα ὑπὸ πολλῆς μερίμνης ἄξιον. πῶς αὖν ὁ σκίνοῦρῶφος τοῖς παροὶ Θεοῦ λόγοις ἐκείνοις δημηγηρήσθην, τοῖς ἀξιοῦσι κατὰ παιδείαν πάντων ἄμα βασιλεύειν ἀνδρῶπων. ὁ δὲ μέγιστὴ φύσεως, καὶ πλούτῳ τῆς αἰῶθεν δωρεῆς ἐπαρομέδμος, οὐχ

Pauli constātia.

A. 14. &c.

Eius res Athenis. A. 17

ἕνα τῶν ὑποτέγων δόμων κατέλαβεν· ὅθεν ἐφ' ἑνὸς ἐργαστηρίου καθήσας διέλεξεν ἐποιήσατο, ὡς εἰώθεσθαι ἔοι παρ' αὐτοῖς φιλοσόφων συνεῖναι τῆς πλησιάζουσι· ἀλλὰ παρὰ τὸν Ἀρεῖον πάρην ἀναδραμόν, ἔνθα ὑπὸ βουλήν σκληρὰ καὶ ἐπίφοβος, ταῖς φονικαῖς δίχαις διέκρουσα· ἄρῶν δὲ πλήθος ἐκείνῃ σπειλεγεμῆρον πολὺ, τὰς ἐδημιζῆρει ὑπὸ τοῖς θαλάσσις ῥήτορας, τοῖς κατ' ἡμέραν παρ' αὐτοῖς ἀγωνιζομένοις· λαβὼν δὲ πλὴν ἄρχων δὲ ἐπιγράμματος ὅσον ὑπὸ ἐγκυκλομαμῆρον βωμῶν, κακείθεν αὐτοῖς διαφόρως τὸ ἀγνοεῖν καταγείρας Θεόν, καὶ συμπύματα τὸ λόγον συμπαράμηνος, ποσὸν ἀπέχε τῷ ὡς ἰδιώτης τὸ ἐξῶθεν σοφίας διαμῆρτεῖν τὸ παρ' αὐτοῖς λόγοις, ὡς τὸ κερυφαῖον τῶν Ἀρεοπαγιτῶν τὸν Διονύσιον, ἄμα μὲν τῆ γωαμὶ πείσας μετέστησε, καὶ τῷ Χριστῷ εἰργάσατο δούλον· ὅθεν ἐνὸς βωμοῦ, καὶ μικροῦ ἐπιγράμματος, πολλὰν ἀποστήσας βωμῶν.

Κατελθὼν δὲ νικητὴς ἐκείθεν, ἔνθα μέγιστα ἔχον ὁ πολεμικὸς τῶν Ἑλλήνων δαίμων, ἐκείθεν ἡ μεταβάς παρὰ τὸ γείτονα πόλιν τὴν Κορίνθον, οὐδὲν τὸν Ἀχαΐας μητροπολιν, καὶ καθήσας ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὁ σωτήριον δίδαγμα, ὡς ἔχει ἀγῶν παροσῆλυτον, ἔχ' ἕνα τῶν πολλῶν, ὅθεν τῶν ἐπιτυχόντων· ἀλλὰ αὐτὸν τὸν ἀρχισυναγωγῶν, μὲν ἔπαυτος πλήθος τὸ οἰκίας καὶ νικησας ἀπὸ κερυφῆς τὸ νόμον, ἔκ μεγαλιώας τὸν σαυρὸν ὡς ὑψηλὸν ἔσπαμον, ἔτας καὶ κείνῳ ἀφῆκε τὴν πόλιν τῷ Χριστῷ ὑποκύλασθαι· ἔκ δὲ χρόνου παροσῆλυτον, καὶ τὸν λόγον τὸν δισβεΐας παροσῆλυτον, ὡς πᾶσι γρατῆρος διετέλει· παροσῆλυτον ὡς βασιλεὶ κατ' ἡμέραν πόλεις, δ' κώμας, ἀγῶν· ὑποσῆλυτον τὰ νεύρα ἔκ παρ' ἑτέρων κρατουῦτος τυρανίου.

Μετῆθεν οὖν ἐκ Κορίνθου παρὰ πλὴν τῶν Γισιδῶν χώρει, εἰτα πλὴν Λυκαονίαν καὶ τὰς τὴν Φρυγίας πόλεις καταλαβὼν, κακείθεν τὴν Ἀσίαν ἐπισκεψάμενος· εἰτα πλὴν Μακεδονίαν, κρινὸς ὑπὸ τὸν οἰκονομῆς διδασκαλὸς· τοῖς μὲν ὁρωμῆοις ἀπὸ γλώτῆς ὠφελῶν· τοῖς δὲ ἀπόντας, ἀπὸ τῶν ἐπιστολῶν ἐπιτρέφων· μόνου δὲ ἐκείνου, οὐ γὰρ ἐνεκαμην ὁδεδον αἰεὶ· οὐ γὰρ τα ἐναρκα, παρὰ ἔχρους καὶ φίλους ἀελλιπῶς διεξιοῦσα τῷ διαφελίου μυστήρια· ἀλλὰ πλὴν μὲν διδασκαλίαν ποιούτος· πλὴν δὲ ἄλλῳ τῷ βίου φιλοσοφίαν, οἷος ἀ-

vnam aliquam petiit subtegulaneam domum, autve in quâdam officinâ sedens, disputare cœpit, quomoddò etiam primi ac præcipui apud eos Philosophi, cum iis, qui propiores adibant, consuefcere solebant : sed ad ipsum Areopagum excurrrens, vbi feuerus quidam ac formidabilis Senatus, capitales causas iudicans, sedebat : inuentâ que illic collectâ copiosâ multitudine stans, publicâ concione consuetos oratores vincebat, quorum apud eos eloquentiæ certamina quotidie erant. Ducto autem exordio ab inscriptione, quæ altari insculpta erat, eiusque occasione ignotum eis Deum opportunè annuncians, ac demum totâ absolutâ oratione, tantum abest vt idiota ille ac rudis, quod ad externam sapientiam spectat, aliquid dicendo peccauerit, vt etiam Senatûs eiusmodi principem Dionysium, vnâ cum vxore dictis acquiescentem conuerterit, ac Christi feruum effecerit : ab vno altari ac parvâ quâdâ inscriptione, à multorum religione altarium auertens.

Inde verò victor rediens, vbi maxime fortis erat bellicus Gentilium demon, ac inde ad vicinam urbem Corinthum transiens, Achaia Metropolim, loquensque in synagogis doctrinam salutarem, abiit adiuncto fidei, non vno aliquo è multis, seu vulgi homine ; verum principe ipso Synagoga cum totâ domo ; atque à vertice legis victor : cruceque sublimi, instar trophæi magnificè elatâ, sic quoque illam reliquit ciuitatem Christo se inclinantem. Temporis autem processu, ac pietatis sermone promouente, velut dux quidam effectus est, Regi in dies, vrbes, oppida, agros acquirens : neruos ac robur prius dominantis tyranni succidens.

Tum verò Corintho transit Pisi diam ; deinceps Lycaoniam ac Phrygiæ vrbes petens, ac inde inuisens Asiam ; postmodumque Macedoniam, communis erat orbis terrarum doctor : coram quidem positos sermone iuuans ; absentes verò conuertens per epistolas. Solus ille est, cuius nunquam genua cum semper iter ageret sunt lassata : ac nec lingua torpuit, nullâ requie ad hostes ac amicos Euangelij mysteria enarrans. Ac quidem talis Paulus quod spectat ad doctrinam : quod autem ad reliquam vitæ philosophiam,

Corinthi.

A & 13. v. 8.

ἔρχεν κατοικεῖν. Παύλου δὲ ἡ μετάθεσις, ὅτι πλέον ἐγένετο λαμπροτέρα καὶ δίκλις· παροκειμένου ἔ τῷ μέθρῳ, ἐφ' ὅσον ἀνήλθη. ἐπὶ δὲ οὐρανῶν ἀδελφῶν, μικρὸν δεόντως ἀφίκετο τῷ ἡμῶσος. καὶ μοι λοιπὸν Ἑβραῖοι καταβαλέτωσιν τῷ φρονήματος, ἐπὶ τῷ Μωυσῇ μέγα φρονιῶτες, ἐπὶ μόνος ἕως τῆ κορυφῆς. ἔφρασε τῷ Σινᾷ, καὶ ἐπὶ τὸ ἐγένετο τῷ γρόφου καὶ τῷ νεφάν. Παύλος μὲν ὁ ἕμῶσ, ἀπὶ μὲν ὄρεσι, πρὸς οὐρανὸν ἀνῆλθεν· ἀπὶ δὲ νεφέλης, ἐπέκεινα τῷ ὑψῶν νεφοῖς ἀέρος ἔλασεν καὶ μάλα εἰκότως. ἔδῃ γὰρ τὸν χτῆ Χριστὸν ἀνδραπονον ποσῶτον νικῆσαι Μωυσιά, ὅσον ὁ ἀπὸ ἡλίου ὑψοβαίνει τῷ νόμον.

Ἐν δὲ ταῖς θεοφανείαις καὶ τοῖς πρὸς Θεοῦ λαλουμένοις, καὶ ὅπως δεδεδυμένος ἐλύετο, καὶ ἀδυμῶν ἐπαρῶννυτο, ὑπὲρ καὶ ὄναρ αὐτῷ τῷ Θεοῦ χηματίζοντος, τί δὲ καὶ λέγειν, ὅποτε ὁσδὲ αὐτὸς, πῶ ἑαυτῷ χρῆσιν ἀπεκρυψεν, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοῦ σαφῶς ἀπεκάλυψεν, εἰπὼν· εἰ δοκιμῶ ζητεῖτε τῷ ἐν ἐμοὶ λαλουῶτος Χριστοῦ. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, τῷ, εἴτε παροφητῶν, εἴτε ἀποστόλων, ἐμπροσθέντοις εἶχον καὶ χρονικὰς τὰς ἀνωθεν ἐνεργείας· καὶ ποτὲ μὲν αἰεὶς σωλῶν ὁ θεῖον· ποτὲ δὲ καὶ οὐ παριῶν. ὁ δὲ θεοπέσιος ὁσδὲ, ὡσπερ ἀπᾶς καὶ ἄν ἐξαίρετος τῷ Θεοῦ ἀποκρηρατῆς αὐτῷ πρὸς ἐνοίκησιν, οὕτως αἰεὶ τῷ Χριστὸν εἶχε, καὶ βουλῆς ὄρετιῶν· καὶ λόγων διδασκαλον· καὶ σωεργῶν τῷ παροματων. καὶ Ἰωάννης μὲν ὁ τῷ Ζεβεδαίου, μέγας ἔδωξεν, ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις μαθηταῖς παρῶν τῷ κυρίῳ, ἐπὶ τῷ στήθῳ αὐτῷ ἀνεπαύετο· καὶ ἀφ' τῷ το μάλιστα πρὸς πᾶσιν ἐσιν ἀοιδιμος· ὁσδὲ δὲ, πῶς ὁσδὲ ἀν καὶ ὑψῶν ἀνδραπονον νομιματεῖν δικίας· ὁ γε, οὐ τὸν ἐν σώματι Ἰησοῦ· ἀλλὰ τὸν γυμνὸν τῷς ἄρχῆς Λόγων κατὰ ἡμέραν ἀνέπαυεν· σπεδος ὄχρησον καὶ καθαρόν, ἑαυτὸν τῷ δημιουργῷ καταστήσας. ἔχον δὲ πολλὰ καὶ πρῶτοδαπὰ λέγειν, ὅσα ὁ θεοπέσιος ὁσδὲ πρῶτα τὸν κόσμον παρῶν εἶπε καὶ ἔπαρξεν, ὅτι γῆς καὶ θαλάσσης· ἐν δικαστηρίοις· ἐν ἀγοραῖς· ἐν δήμοις· ἐν ἀγορεῶσιν· ἐν αὐλαῖς βασιλέων, ἐκὼν ὑψοβαίω πρὸς ὁ πλῆθος. οὕτε γὰρ συλαφίῳ παρῶν πρῶτον νῆσαι τῷ ἐκείνῳ καταρτηματῶν, ἵνα λείπη

A domicilium habiturus. At Pauli translatio, longè illustrior fuit atque celebrior, adiuncto etiam medio ad quod usque sublatus fuit. Nam cum septem celebrentur cœli, parum abest ut ne medium affecutus sit. Iam mihi Hebræi sensum deprimant, magnum quid de Moyse gloriantes, quod solus usque ad verticem Sina peruenierit, intraque caliginem ac nubes penetrarit. Meus sane Paulus, montis quidem loco, ad cœlum ascendit: loco autem nebula, supra aërem nubibus celsiorem euasit. B Ac planè meritò. Decebat enim Christi hominem tantum Moysen superare, quantò Euangelium præcellit legem.

In diuinis autem apparitionibus, Deique ad eum sermonibus utque vinculus solueretur, ac tristis defectoque animo corroboraretur, respondente Deo cum in vigiliâ, tum in somnis, quid enim uerò etiam opus dicere, cum nec ille ipse gratiam illam suam silentio presserit, sed simul omnibus liquidò reuclauerit, dicens: An experimen-

E tum queritis eius qui loquitur in me Christus? Alij quidem cum Prophetâ, tum Apostoli, certis quibusdam temporibus ac momentis definitas habebant supernas operationes, ac modò illis diuinum aderat Numen, modò etiam aberat: Hic autem vir admirabilis, tanquam semel Dei peculiare templum ipsi ad inhabitandum delectum destinatumque, sic semper habebat Christum, cum consilij inuentorum, tum sermonum magistrum; tum denique operum adiutorem. Ac quidem Ioannes Zebedæi fi-

D lius magnus visus est, quòd maiori præ discipulis aliis ad Dominum fiduciâ, supra eius pectus recubuerit: quam obrem maximè apud omnes clarus habetur atque celebris. Hic autem, qui non iurè humanâ maior conditione habeatur; qui nimirum non Iesum in corpore; sed nudum carne Verbum quotidie reficeret, vas se vtile ac mundum præstans conditori. Cæterum cum plura ac omnis generis varia mihi dicenda forent, quæcunque nimirum vir hic diuinus mundum vniuersum docens, dixit fecitque, terrâ pariter ac mari; in iudiciis ac tribunalibus; in foris; in populis; in concionibus; in regum aulis, spontè prætereo præ illorum tantâ multitudinem. Nec enim constitutum habeo, ut rerum ab eo præclare gestarum, commentarium elucubrem, ita ut nihil

1. Cor. ij. v. 3

Ioan. ij. v. 25

deficit : sed ut contexam laudationem ;
 eamque, pro virili tantum meâ facultate.
 Quocirca ubi vnum duntaxat postremum
 suggesserò, faciam dicendi finem.

Postquam enim vniuersum circum-
 quaue lustrans orbem, ac sermonem
 super candelabrum ponens, ingentem
 euangelicæ cognitionis ac scientiæ ac-
 cendisset ignem, Romam, regiam vr-
 bem petit, ut vniuersorum dominos do-
 cens, ac in sententiam cogens, inque
 discipulos obtinens, ex abundantia ho-
 minibus reliquis congregaretur. Cùm
 autem illic quoque reperisset Petrum,
 in idem studio incumbentem opus, sa-
 cramque quandam ac diuinam bigam
 copulans, eos qui erant sub lege, in sy-
 nagogis docebat : Gentiles in foris lu-
 crabatur : ac varius quidam bonorum
 doctor erat puram Dei sinceramque sci-
 entiam declarans ; moralis virtutis accu-
 ratas regulas fanciens ; choreas ac ebrietatem,
 omnemque luxuriam ac turpem voluptatem,
 cui maximè, cùm plebs vniuersa, tum
 is qui rerum potiebatur, dediti erant,
 ab humanâ procul consuetudine depellens.
 Grauiter quippè Nerone[m] perstrinxit,
 optimæ castæque illa conuersationis in-
 sinuatio : maiori à labefactatâ voluptate
 affectum dolore, quàm si Imperio ipso
 pulsus esset. Et enim erat ut alius quis
 subtilis voluptatum inuentor atque artifex,
 deliciis captus ac tiliarum se cantu recreans ;
 ignauus mollisque ac effæminatus ; scortorum
 præses, non rex virorum. Quâ enim
 ratione aliorum dominaretur, qui ne sibi
 quidem imperare sciret : id vnum curabat
 ac sollicitus agebat, ut pietatis ac castitatis
 doctorem, ex vrbe excinderet. Ac verò
 Herodis æmulatus animum, Apostolos in
 carcerem tradit, uti ille Ioannem : habensque
 alterius instar Herodiadis, impudicam ac
 veneri mancipatam voluntatem, Petri ac
 Pauli quærentem caput, martyrio ambos
 coronauit, alterum quidem affigens ligno ;
 Pauli verò ceruicem abscindens ; nobisque
 ac vniuerso mundo, festam lucem atque
 conuentum, ac tantæ argumentum solemnitatis,
 Sanctorum passionem relinquens.

Hæc nobis, ter vos beati, annua lex
 recurrens attulit, vos quidem ubiq ; ceu
 orbis communes athletas prædicans. vestroque
 honore, hominum mentes ad meliora
 componens. Virtutis quippè

Α μηδέν · ἀλλ' ὀφημίαν ἀεργάσασθαι · καὶ
 ταῦτις, ἐφ' ὅσον ἡ ἐμὴ δυνάμις δέικνεται.
 ἐνὸς δὲ μόνου τῆς τελευταίου μνηθεὶς,
 καταπαύσω τὸν λόγον.

Ἐπειδὴ γὰρ πᾶσιν ἐκπεριελθῶν ἡ οἰκου-
 μένῳ, ἔδει ἐπὶ τῆς λυχίας τὸν λόγον, μέγα
 αἰήθη τῆς θεολογικῆς γνώσεως τὸν πυρσὸν, ἀφί-
 κητο πρὸς Ρωμαίους ὡς βασιλεύουσαν πόλιν,
 ἵνα τοὺς καταπαύσας τῆς πόλεως ἀνθρώπων μυ-
 σαγωγῆσας καὶ πείσας, καὶ κτησάμενος μαθη-
 τὰς, ἐκ τῆς παλινοῦς τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις
 προσκομιθῆ. ἄρῶν δὲ καὶ τὸν Πέτρον ἐκεῖ,
 τῆς αὐτῆς ἐργάτις σουδῆς, ἐίεραν ἵνα κ' ἐνθεν,
 ζωαίδα ζυζάνθου, ἐν συναγωγῆς τοῖς
 ὑπὸ νόμον ἐπαίδουεν · ἐν ἀρχαῖς τοῖς ἐθι-
 κῶς προσεκτάτο · καὶ ποικίλος ὢν, τῆς ἀγα-
 θῶν διδάσκαλος. Θεοδὸς γινώσκων ἐμφανίζων τὴν
 καθαράν ἐκ ἀκρόβηλον · ἡθικῆς δ' ἀρετῆς χάριτας
 θεομότητῶν ἀκριβεῖς · ἀπελαύνων πόρρω τῆς ἀν-
 θρώπων χορείας ἐκ μέθης, καὶ πᾶσιν τὴν ἀκό-
 λασον ἠδ' ὑπάθην · ἡ μάστιγος καὶ ὁ πλήθος
 ἀπόν, καὶ ὁ τότε βασιλεὺς ἐνείχετο. κατή-
 λατο γὰρ σφοδρῶς τῆς Νέρωνος, ἡ τῆς δ' ἰ-
 σθῆς καὶ σάφρονος πολιτείας εἰσαγωγή · καὶ
 πλέον ἀλγῆσας τῆς ἠδονῆς καταλυόμενος,
 ἢ εἰ τις βασιλείας αὐτῆς ἐξεβάλλετο. καὶ γὰρ
 ὢν εἰς τὴν ἀλλοίαν σοφίαν ἠδονῶν, περὶ τὴν
 καταλυόμενος · βλαξὶ καὶ θυλιδρίας,
 πορνῶν, ὀπιστάτης, οὐ βασιλεὺς ἀνδρῶν. πῶς γὰρ
 αὐτῶν ἐτέρων ἐκράτησεν, ὁ δ' ἐχρῆν αὐτῆς μὴ
 μαθῶν. μίσην ἔθετο φρονηθῆ, ὅπως αὐτῶν ἐκ-
 λῆσαι ἐκ τῆς πόλεως τὸν τὸ θεοσεβείας ἐκ σωφρο-
 σιῶν διδάσκαλον. ἐκζητῶν τὸν Ἡρώδην τῆς
 γνώμης, ἀπάγῃ τοῖς ἀποστόλοις εἰς δεσμωτή-
 ριον, ὡς τὸν Ἰωάννην ἐκεῖνος ἔχων δὲ κατ' ὁμοί-
 οτητα ἄλλῳ Ἡρώδῳ, τὴν ἀκόλασον καὶ φι-
 λήδονον γνώμην, τὴν ζητοῦσαν Πέτρον καὶ
 Παύλου τὴν κεφαλῶν, ἀμφοτέρους ἀνέδησε
 τῶν σεφαίῳ τῆς μήπτου· τὸν μὲν, τῶν ξύλων
 ἐκτεμῶν ἡμῶν, ἐκ τῶν κόσμων καταλιπὼν ὅτι τῆς
 ἀγίων πάθος, πορνήγειν, καὶ ποσαύτης ἐορτῆς
 ἀφορμῆ.

Ταῦτα ἡμῶν, ὧς τειομακάραιοι, ὡς ἐγγχει ὁ ἐπι-
 σιος νόμος · ὑμᾶς μὲν ἀνακηρύττων πρυταχοῦ ὡς
 κρινοὺς τῆς οἰκουμένης ἀθλητῶν · βελπίων δὲ τῶν
 τῆς ἀνθρώπων γνώμης δὲ τῶν ὑμῶν πρῶτος.

Paulus, Ro-
 mam Petri
 iudicio venit.

Offendit apud
 Nerone[m] ob
 doctam casti-
 tatem.

ἄρετή γὰρ πηρωμένη, πολλοὺς ἐγείρει πρὸς ἡ-
λων· ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα,
καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

honor, plurium prouocat æmulationem: in Christo Iesu Domino nostro, cui gloria ac imperium in sæcula: Amen.

Ex Reg. Cod. emend. ex P. Sirm. auto-grapho. **ΑΣΤΕΡΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΜΑΣΕΙΑΣ**, ἐγκάμουν εἰς ἀγιον ἱερομάρτυρα Φωκᾶν.

ASTERII EPISCOPI AMASEAE in sanctum Martyrem Phocam.

ΚΑΛΗ καὶ συμφέρουσα τοῖς ἀσχυ-
μοῖς τὰ σπουδαῖα, τῶν ἀγίων
ἢ μνήμη. οὐ γὰρ λόγῳ παιδεύει
μόνον τοὺς ἑπιθυμῶντας ἄρετῆς
καὶ δόσεως, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀρετὰς τῶν βεβιω-
κώτων ὄρῳ ἐναργεῖς διδασκάλους παρήθη-
σι. διὸ καὶ ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ τῶν ἁγίων κερ-
ταμάτων ἑσθίως διδοὺς, φησὶν· ὅς ἐστι αὐ-
τοποίηση καὶ διδασκίη, οὗτος μέγας κληθήσεται. καὶ
ἀλλαγὴ· λαμβάνεται τὸ φῶς ἡμῶν ἐμπροσθεν
τῶν ἀρετῶν, ὅπως ἴδωσι τὰ καλά ἔργα, καὶ δι-
δάσκωσι τὸν πατέρα ἡμῶν καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἢ γὰρ
λογικὴ παιδύσις, τὴν πραγματικὴν ἐνεργείαν ἡπίων
καὶ ἀσθενέστερα διδασκάλους· καὶ ὅσα τὸ ἀκούει τὸ ὄψιν
ἀκριβεστέραν εἶη φανερὰ, ποσούτω διωμολόγηται
τὸ λόγον τὴν ἀρετὴν κρατεῖν. οὕτω καὶ ἑπιση-
μας μάρτυριον· οὕτω καὶ τῆρας ἐκ παιδύσι-
μῶν, λόγῳ ἀρετῶν πρὸς τὴν μάθησιν ἐναρ-
μοῖοι εἶτα χεῖρ καὶ πείρα τὴν ἀμειδρᾶν κρατυόν-
τες. καὶ πολλὰ μὲν ὁ γεωμέτρης ἀεὶ τὴν βίβλον κα-
μῶν, καὶ πληρωτὴς πρὸς τὴν διδασκάλου τὸ ἀκρίβως,
ὅσα ἄλλως καταλήψεται τῶν ποικίλων ζητή-
σεων τὴν δυνάμιν, ἀλλὰ καὶ καταμάθη τὰ κέντρα, καὶ
τὰς γραμμάς, καὶ τοὺς κύκλους ἐπὶ τῶν πίνακας. οὐ
μὲν τοὶ οὐρανῶν τὴν ἀγρονομίας ἐπισημασμένα, ὁ λό-
γος μόνον παιδεύει τὸν σπουδαζόμενον, ἀλλὰ καὶ τὴν
σφαιρῶν αὐτῶν ἀειδινήσας ἐπισημῶντος ὁ παι-
δύσις, τοὺς ὀφθαλμοῖς ἀναδῶ τῆς πόλου τὴν
κίνησιν. καὶ ὁ ἰατρὸς δὲ, πολλὰ τῶν ἰπποκράτει κα-
μῶν καὶ τοῖς ἄλλοις κερταμαῖς, ἀεπισημῶν ἐπὶ θε-
ραπειῆς, ὅρῳ αὐτῶν πρὸς τοὺς πολλοὺς βλάβους
ἁγρώσεως, πρὸς αὐτῶν μάθη τὴν νοσοκίαν τὴν θερα-
πειῆν. οὕτω δὲ καὶ ἡμεῖς οἱ μαθηταὶ τῶν μάρτυρων,
καὶ ἀρετῶν τῶν κερταρῶν ἀνδρῶν, πρὸς τὴν
ὁμολογίας διδασκάλους ποιούμενοι, μάρτυ-
ριον ἄρει τῶν ἐξῆς κινδύνων φυλάτ-
τειν δόσεως, ἀλλὰ καὶ ἱερὰς θήρας αὐτῶν κα-
τά τῶν θήρας προσβλέποντες γραμμάσι κερταρ-
μῶν, καὶ δηλώσας ἀκριβῶς τὴν μνήμην τὴν ἀγωνίαν.

PULCHRA est ac utilis ho-
nesta colentibus, Sancto-
rum memoria. Nedum
enim eos, qui virtutis ac
pietatis desiderio tenen-
tur, sermone erudit, verum etiam eo-
rum qui rectè vixerunt actiones, locu-
pletes magistros producit. Idcirco etiã
Dominus noster egregiorum operum
documenta tradens: *Qui autem fece-
rit, inquit, & docuerit, hic magnus vo-
cabitur*: Et alibi: *Luceat lux vestra
coram hominibus, ut videant opera vestra
bona, & glorificent Patrem vestrum qui
in caelis est*. Doctrina enim quæ sermo-
ne consistit, inferior imbecilliorque
reali operis exhibitione, magistra exi-
stet: ac quantò visum auditu certio-
rem dicimus, tantò liquet actionem
sermone potiolem esse. In hunc mo-
dum scientias addiscimus: in hunc mo-
dum edocemur artes; vt nimirum prius
sermone ad disciplinam prouehamur;
tumque manu ac experientiã, obscu-
ram eam firmemus. Ac Geometra qui-
dem multã in libro positã operã, ac
aures, sermone magistri plenas habens,
haud aliter variarum figurarum vim
percepturus sit, quàm vbi puncta ac
lineas, circulosque in tabellã didice-
rit. At neque Astronomiæ desiderium
habentem, nudus sermo disciplinam
docuerit; ac nisi erudiens, scienti arte
globum coram versans, ipsis oculis poli
motum exhibuerit. Medicus denique,
tametsi laboris plurimum in Hippocrate,
ac reliquis medicæ artis doctoribus po-
fuit, rudis est artis curandi, donec plu-
res infirmos inuisens, ab ægrotis ipsis
sanandi modum didicerit. Sic nos quo-
que discipuli Martyrum, fortium viro-
rum actiones, magistrorum loco nobis
ante confessionis agonem statuentes, ad
extrema usque pericula, pietatem serua-
re edocemur: qui nimirum sacros eorũ
loculos ac sepulchra, velut columnas
literis insculptas, ac martyrij certamen
accurate prodentes, adspicemus.

Vt sanctorum memoria utilis.

Matth. 5. v. 19. & 16.

Actio, quàm sermo, docendo efficacior.

Pulchra inducitur.

Leg. ἀμειδρᾶν

ὀφθαλμοῖς ἐφῆπλωται, οὕτω δὲ ἡ τῆς μάρτυρος
 τούτου φήμη, πᾶσιν ἀκούσασα ἐκείνη. καὶ ἴνα
 σκευῶν εἶπω· ὅσοι τὴν διδασκαλίαν ἐγνώρισαν
 Χριστὸν, οὗτοι καὶ τὴν πύλιν διδόντες ἐγνώρισαν. μάλ-
 λον δὲ, εἰ δοκεῖ, τῶν κεινῶν πρὸς τοὺς ἄλλοις
 ἐγκωμίων ἀφῆμενος, τὰ δεξιότατα τῆς μάρτυρος
 διηγήματα, ὑμῖν τοῖς φιλοφρόντοις διηγήσομαι.

Ἦνεγκε τοῖνυν τὸν ἅγιον ἄδρα τῆτον, ὃ μέ-
 γα Χριστιανὸν ὄφελος, ἡ γαίτων Σινώπη, πόλις
 Sir. 7. 10. ὄρχαλα δὲ γάμομος, ὑπόρου " κερτερὰν καὶ
 φιλοσόφων ἀδραν. μὴ γὰρ μοι τις λογίζεσθαι
 νῦν ὃ τῆς θρησκείας διαφορῶν· ἀλλ' εἰ σπου-
 δαίων ὅλων ἀδραν ἑσφός καὶ μήτηρ ἐδείρη.
 ὀπιτηδύμα δὲ αὐτῶν τῆ βίου, κήπου γαργία καὶ
 ὀπιμέλεια, ὄναρ αὐτῶν που πρὸ τῆ πύλης ἔ' ἄστος
 ὄπι τῆ σόματος τῆ Ιαθμοῦ κεκτημένος, ἡσκε
 φιλοπόνως, ἑαυτῶν δὲ τοῖς δεομένοις ὄραμυθίαν
 τῆ βίου. ἰούοιγε δὲ καὶ τοῖς ξένοις μάλα πρῶτον
 μος, τὴ μικρὰν καὶ πενομένην ἐσθλ. ἐποιεῖν δὲ τῆ
 λεωφόρῳ, κεινὰ τοῖς ὀπιτημοῖσι πρῶτον τὰ
 ὄντα καὶ μέσος ἰὼ Λώτ, οὐ Σοδομίτῃ, ἀλλὰ
 Σινωπέων. τῆ δὲ χροῖου πρῶτον, πῶ ἐν-
 πολίῳ εὔρεν ὄρα ἀμαθον. ἀπὸ γὰρ φιλοξενίας
 ἐκέρδανε, τῆ ζωοποιοῦ θανάτου τὴ πρῶτον
 ὄθεν δὲ καὶ ὄπως, μικρὸν ἀναλαβόντος ἀκού-
 σατε.

Τοῦ λόγου τὴ εὐσεβείας ἡμῶν καταγγέλλοντος,
 καὶ τῆ θεοσεβείας κηρύγματος πρὸς πᾶσαν ἀκούῃ
 ὄξεληθῶν. γινώσκοντος δὲ Χριστὸν δὲ τὰ ἐκεί-
 νου μυστήρια· ἐφρούραζον ἔστη καὶ τὸν ἰαλαμ-
 δόν· καὶ οἱ βασιλεῖς καὶ ἀρχόντες, σκηθῶν
 ὄπι τὸ αὐτῶν· καὶ οἱ τῆς πλάτης λαοὶ
 ὄργίζοντο τῆ Ἰησοῦ βασιλεύοντος. ἐξῆτις
 δὲ πᾶς Χριστιανὸς ὡς κακός, καὶ ὁ ἐγ-
 γὺς ἐκολλήθη, καὶ ὁ μακρὸν ἀνιχνεύετο. δὲ
 καὶ Φωκῶν, οὐτε ἡ εὐτέλεια τῆ ὀπιτηδύμα-
 τος, καὶ ὁ κηπουρὸς ἐκρυβῆν· ἀλλὰ καὶ
 ὄρα ὡς γνήσιος μάλιστ' τῆ Χριστοῦ μύτης
 ἐμλυθῆν. δὲ δὴ δὲ ἡλθον ἐπ' αὐτὸν, οἱ τῆ
 δυσίμου τῆ δε βίου δὲ ῥέοντος, κελυθῶν
 τες ἀπαγαγεῖν αὐτὸν ἀκρίτον· ἀναπολό-
 γητον· καὶ γὰρ ἰὼ τὸ ἐγκλημα " τοιοῦτον, τὴ
 λαμπερῶ τῆ φανῆ ὁ ἡννάδας καταμο-
 φατῆ ὄ εἶσος λόγει, καὶ μηδενὸς ἐρωτῶντος, ἐργαῖς
 ἐδείκνυε· πωθανομένου δὲ, πρῶτον ὄρα
 ὄρα τῆ, τοῖς ὄξεβῶα.

Ἐλθόντες γινώ οἱ τὴ ἐκείνου πτωρίας δὴ-
 Tomus I.

rum oculis explicatus est: ita etiam hu-
 ius Martyris fama, omnium aures cir-
 cunsonuit: atque ut paucis dicam, quot-
 quot Dominum Christum nouerunt,
 iidem quoque eius nouerunt fidelem
 feruū. Verū enim uerō relictis, si uide-
 tur, quæ ille cum aliis encomia habet
 communia, eximias Martyris laudes,
 Martyrum amantibus uobis recensebo.

Tulit itaque sanctum hunc virum;
 magnum, inquam, illud Christianorum
 commodum, vicina Sinope, antiqua
 ciuitas ac nota, fortium uirorum ac Phi-
 losophorum ferax. Ne quis enim mihi
 in presentiarum diuersam religionem
 reputet; sed id tantum, num omninò
 studiosorum uirorum nutritrix fuerit ac
 parens. Vitæ autem studium ei erat
 horti cultura, quem ibi ante portam
 ciuitatis in Isthmi ostio possidens, dili-
 genter colebat, ut sibi ac indigentibus
 esset vitæ solatium. Sed & hospitibus,
 prompto ac alacri animo, paruam ac
 pauperem domum apertam uolebat.
 Cùm autem habitaret in uia publicâ,
 quæ suppetebant, aduentantibus com-
 munia promebat; ac Lot quidam me-
 dius, non Sodomitarum sed Sinopen-
 sium erat. Porrò tēporis processu, haud
 vacuum mercede mandatum inuenit.
 Viuificæ enim mortis occasio, ex hos-
 pitalitate lucro accessit. Vnde uerò, ac
 quonam modo, paulò altius repeten-
 tem audite.

Cùm Christianæ pietatis sermone
 annunciato, diuina prædicatio ad om-
 nem aurem exiret, Christumque ac eius
 misteria nota redderet, fremuerunt gen-
 tes, ut ait Psalmista, Regesque ac Prin-
 cipes in unum conuenerunt: ac Christo
 regnante, errantes populi irascebantur.
 Quærebatur autem quilibet Chri-
 stianus, tanquam maleficus: ac qui prope
 erat, inuestigabatur. Quamobrem Pho-
 cam quoque, nequidem vile studium,
 hortulaniq; conditio celauit: sed is
 quoque, ut uerus Christi discipulus,
 denunciatus est. Ac sanè ad eum uene-
 runt, qui nullâ iudicij formâ, nullâ de-
 fensione, à miserâ hac fluxâque vitâ,
 iussi erant abducere. Nam erat tale cri-
 men, quod uir strenuus clarâ uoce con-
 fiteretur; nullòque interrogante, ope-
 ribus proderet; interrogante autem ali-
 quo, impensius gaudens clamore effe-
 ret.

Venientes ergo illius lictores sup-
 H ij

S. Phocæ pa-
 tria.
 Vitæ studium
 Hospitalitas

Sir. 7. 10.

Sir. 7. 10.

Sir. 7. 10.
 Cuiusmodi
 ὄρα τῆ
 φανῆ ὄ
 εἶσος
 λόγει
 καὶ
 μηδενὸς
 ἐρωτῶντος
 ἐργαῖς
 ἐδείκνυε
 πωθανομένου
 δὲ
 πρῶτον
 ὄρα
 ὄρα
 τῆ
 τοῖς
 ὄξεβῶα

plicij, nostrique festi auctores, apud eum ipsum, qui quærebatur, diuersati sunt, vt neque ij cognoscerent, neque ab illo cognoscerentur. Interim verò aduentus causam celabant, vt cum prius accepissent, ex iis qui habitabant extra ciuitatem, quisnam esset Phocas, & vbi degeret, repente inuadentes, vt quondam Iudei Iudà duce Dominum in horto, cōprehenderent. Ignorabant autem se prædam habere intra retia; canes, ouem; lupos, agnum; rapaces aues ac vncungues, columbam. Vt autem Isaias Propheta ait: Hædus cum parodo acubabat, agnusque cum lupis pascebatur, ac leones simul cum vitulo, commune conuiuium inibant. Cùm autem, vti moris est, mensæ societas ac consuetudo, fiduciam inuicem generassent, rogauit ex eis Martyr, quinquam essent, ac quâ de causâ ad eius venissent ciuitatem. Illi verò alacrem viri susceptionem ac hospitalitatem reueriti, cùm præcepissent, ne quod auditurus erat cuiquam enunciaret, eiarcanum aperiuunt, ac insidiarum exponunt fabulam: vt nimirum quærant capere puniendum Phocam. Quocircâ hospitalitatis cumulo, hoc quoque beneficio ab eo affici rogabant, vt captando quem quærebant, vnâ ipse operam conferret suam.

Audiuit Dei seruus, immotôque animo auditum sermonem suscipiens, nihil abiectum, ac quod pusillum animum indicaret, passus aut locutus est: neque periculo exterritus spectauit fugam; idque, eius ineundæ magnam ac liberam habens facultatem, cùm ij necdum scirent, eum esse quem quærent: contra verò omninò fecit; se fortiter gerere, non fugere statuens. Eorum itaque precibus annuit; &, Ego, inquit, in præsentī negotio vobis adiutor ero: Noui enim virum, & facile quæsitum inueniam. Nec erunt longiores moræ, sed die craftinâ vobis eum ostendam. Vos tantùm in hoc meo paupere diuersorio requiescite. Vbi sic eis certò promississet, duabus se rebus dispartit; nempe excipiendis totâ humanitate occisoribus, ac parando sepulchro. Cùm autem parasset fossam, & quæ ad sepulturam erant necessaria, ad eos postridiè accedens; Diligenter, inquit, vobis quæstui Phocam, estque iam parata præda; ac si lubet; comprehendatur. Illis autem præ gaudio quæren-

Isai. II. v. 6. & 65. v. 25.

Phocas occisores suos excipit hospitio, benigneque etiam agnitos præciat.

Parat sibi sepulchrum.

Aμοι, καὶ τὸ ἡμετέρας εὐρῆτης ἀπτοί, πρὸ αὐτῶν τῶν ζητουμένων κατέλυσαν, οὐτε γνώσκοντες, οὐτε μὴ γνώσκοντες. ἐν ἀπορήτῳ δὲ τῶς εἰρήνης τῆς ἐπιδημίας τὸ πῶς φασιν, ἵνα πρῶτον ἐκδιδάσκοντες πῶς τῶν ἐξω τῆ πόλεως, τίς ὁ Φωκῆς, ἔσποι ἀφ᾽ ἧν, ἀθρόον ἔπιπνυοντες συλλάβωσιν, ὡς οἱ Ἑβραῖοι ποτὲ ἐν τῶν κή-
Sir. Iουδαῖοι
 παμὶν Ἰουδα τὸν Κύριον. ἐλελήθησαν δὲ εἰς ὡς δικήν τῆ θήραν ἔχοντες. οἱ κύνες τὸν θρνεῖον. οἱ λύκοι τὸ ἀμνόν. πῶς περὶ τῶν οἱ ἀρπακ-
B
 πικὸι ἔ γαμψάνυχες. κατὰ δὲ ὁ πρῶτος τῆς Ησαΐας φησὶ. σιωπεπαύετο τῆς πρῶτα-
Sir. αἰμῆς
 λεσινοῦ ἔριφος, ἔ τῶς λύκοις ὁ θρνεῖος σιωπεῖσθε. καὶ οἱ λέοντες ἄμα τῶν μόσχων, κινῶν εἶχον τῶν διατόμων. ἔ τῶν δὲ οἷα φιλεῖ γίνεσθαι, περὶ καὶ σιωπήσῃ τῶ θάρρειν ἀλλήλοισι πρῶτον, διεπύθνητο πρὸ αὐτῶν ὁ μῦθος πίνες εἶεν, καὶ πίνος χερὶν τῶ αὐτῶ πόλιν κατέλαβον. οἱ δὲ τῶν πρῶτον δόξωσιν καὶ φιλοξενίαν τῶ ἀνδρὸς ἀδεαθέντες, μηδενὶ τε τῶ
C
 ληθησόμενον εἰπεῖν πρῶτα εἰλάντες, ἐγνώρισαν αὐτῶν τὸ ἀπορήτον, ἔ τῶ τῶ ἐπιβουλῆς εἰσαγγεῖν δρᾶμα. ὅτι Φωκῆς ὅτι πτωχεῖα ζητοῦσι λαβεῖν. ὅθεν πρὸς τῆ φιλοξενία, καὶ τῶν τῶν ἡξίωσιν τῶν ἐργασίαν προσθεῖναι, συγκαμῖν αὐτοῖς εἰς τῶν θήραν τῶ ζητουμένου.
 Ηκουσεν ὁ τῶ κύριου θεοῦ πῶν, καὶ ἀπέπρω τῆ ψυχῆ τῶ λόγον δόξωσιν, οὐ ταπεινόν τι ἔ ἀγνῶν ἐπαθεν ἢ ἐφ᾽ ἑξῆσιν. ὅσῃ ἀποδημίας τῶ κίνδυνον, φυγεῖν ἐβουλόσατο. καὶ τῶν τα πολ-
D
 λῶν ἔχον ἔ ἀνετον ἀποδιδράσκειν τῶν εἰσοσίαν. ὅτι μήτε δηλὸς ἢ ἔτι αὐτὸς ὢν, ὁ πρὸ ἐκείνων ἐπιζητούμενος. ἀλλὰ πῶν τῶν τῶν ἐπιπέσει, ἀνδρίζεσθαι μάλλον, καὶ οὐχὶ φεύγειν πρῶτον. ἀμέλει πρὸς τῶν ἀξίωσιν ἐπιπνεύει. κατὰ γὰρ φησιν, ὑμῖν εἰς τὸ ἀποκείμενον συλληψομαι. γνώσκω γὰρ τὸν ἀνδρα, ἔ ῥαδίως ἀναζητήσας διήρσω. ὅτι εἰς μακρὰν δὲ τῶν, ἀλλὰ εἰς τὸ ὅτι ὄσιν ἔ ἀυτοῖς ὑμῖν, ὅτι δειξῶ. μόνον ὑμεῖς ὅτι τῶν πει-
E
 χρᾶς τῶν κατὰ γῆς ἀναπαύσασθε. οὐτῶν βεβαίαν αὐτοῖς ἐγνησάμενος τῶν ὑποχρῶσιν, πρῶτον μασι ἐαυτὸν καταμερίσθαι δυοῖ. τῆ τε δόξωσιν τῶν ἐαυτῶ φονέων, ἔ τῆ ἐπιμασία τῶ τῶ. διήρπασας δὲ τῶ, τε ὄρυγμα, καὶ τῶ πῶν ἀναγκῆ, πρῶτον σελθῶν αὐτοῖς τῆ ὑπεραία. ὅτι μελῶς ἐμῖν, ἔ φη, τῶ Φωκῆς ἀνεζητήσας, ἔ ἐπιμον ἡδὴ τῶ θῆρα. καὶ εἰ δοκεῖ, συλληψθήτω. τῶν δὲ εἰπόντων ἐκ πρῶ-

χρησίας, καὶ ποδὸς ἀνὴρ; οὐ πόρρω, Φοκίον, ἀλλὰ μετ' ὑμῶν· αὐτὸς δὲ ὑμῖν εἶπ' ἐγὼ καὶ χρεῖσασθε τῷ παράγματι, καὶ πληρώσατε τὸ ὄδιπορίας καὶ τῆς πόνου σκοπόν. ἐπλάγμισον τὰς ψυχὰς οἱ ἀνδραγαθοὶ, καὶ πρὸς τὴν ἀκρίβειαν ἀπεπάγασον, τοῖς ἀλγῶσι καὶ τὴν πρᾶξιόν αἰδεομένους, καὶ τὸ ἐν πείνᾳ φιλότιμον ἐστάτορα. ὁ δὲ, καὶ ἐπὶ πρὸς ἀλείπειν πρὸς τὴν τόλμην τῆς ἀναιρέσεως, καὶ μηδὲ πρὸς ὀλίγην διαζῆσιν ὅτι κελεύετο, λέγων· ὡς οὐτ' ἐκείνων χρεὸς ὁ φόνος, ἀλλὰ τῆς ποροσζάντων ἢ ὅτι χεῖρησι· εἶπεν, ἔπεισεν, ἔπαθε, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεὶς, ἱερεῖον τῷ Θεῷ χειροσπύδιον προσήχη.

Στύλος καὶ ἕρεισμα τῆς γαίης τὸ οἰκουμένης ἐκκλησιαστικῆς, ὃς ἐκείνου μέγιστος τῶν τῶν ἐχομένων ἀνδραγαθῶν καὶ μάρτυρων ὅστιν εἶπ' ἀειφανέστατος, ἐν τοῖς ἁγίοις ἔχον αὐτὸς ὁ παρθεῖον. εἶπ' ἐφέλκεται πόρρωθεν πόρρωθεν πρὸς τὸ εἶμα κατὰ γῶμον, ἔκ πληρεῖς ἀλεωφόροι τῆν ἀφ' ἐκείνης χρεὸς πρὸς τὸ πόπον ἐπειρημένων τὸ παρθεῖον. ἐστὶ μὲν οὖν, ὁ μεγαλοσπεπὴς ἐκείνος ναὸς, ὃς ἔκ τῶ ἱερῶν ἔχον τῆ μάρτυρος ἐκκληρώθη σῶμα, φιλοβομῶν ἀγέσις, κακισμῶν ἰατρειῶν, λιμωπόντων πρᾶξις. δαψιλέτερον γὰρ τρέφει Φωκῆς νῦν τελευτήσας, ἢ ὅτι ἐν Αἰγύπτῳ ὁ Ἰωσήφ ὁ παρθεῖον. ἐκείνος μὲν γὰρ ἁγίου τὸ σίτον διέριμι· εἶπ' δὲ, παρθεῖον τοῖς δεομένοις χρεῖσεται. οὕτω πτωχῶν καὶ ἀλητευόντων φύλα παρθεῖον χεῖ τῶ Σινώπης Ἰαδμῶν, κατὰ τὴν πνὴ κατὰ ταμειῶν. ἀλλ' ἐκείνου οὕτως. εἰ δὲ που ἔκ ἀλλὰ χροὸν ἔχον μικρὰν ἀφ' ἑαυτῶν ὅτι ἀποκίαν πνᾶ μετ' ἐσπόμενος ὁ μάρτυς ἑαυτὸν κατετήσατο, θαυμαστὸς καὶ εἶπ' ὁ πόπος, καὶ πᾶσι Χριστιανοῖς παρθεῖον ἀσπύδατος· ὡς περὶ δὲ εἶπ' ὁ πρὸ ἡμῶν χρεὸς, κατὰ γῶμον ἐορταζόντων ὅτι. ἡμῶν γὰρ ἐκείνου τῆς κρείου ὁ θάνατος τῆν ὁσίαν αὐτῶν· καὶ πολλὰ χροὸν μεριθέντα τὰ λείψανα, ὀλόκηρον πνᾶ ταχρὸν τῶν πεισμακακίᾳ σώζει τὴν βίφη μῶν.

Οὕτω γοῦν καὶ τῶ τὴν βασιλεύουσάν πόλιν, τὴν κρυφίῳ Ἰταλίας, καὶ βασιλείᾳ τῶ κόσμου, ὅτι ὁ μάρτυς δορυφορία πνᾶ δῆμος καὶ τιμῆ, οἷός τε ἀειφάνης ἡσυχίας εἰς κάλλος οὐχ ἡπὸν δὲ Ρωμαῖοι τὸ Φωκῶν παρθεῖον, ἢ Γέρον ἐ Παύλον. δὲ καὶ ὡς λόγος διδάσκει, τὴν κεφαλὴν τῶ μάρτυρος ἐσπύδασι μῶν ἐκ τῆς ἀμνηστίας, ἀντίτροπον τὸ μαρὰς Ἡρωδῆδος ἐλόμνοι γῶμιν. ἢ μῶν

tibus, vbinam vir ille esset: Non procul, inquit, sed vobiscum est: nam & ego ille ipse sum. Rem itaque exequimini, longique itineris ac laboris scopum implete. Obstupuerunt animis homines, eoque audito, dirigerunt, saltem ac mentem reueriti, munificumque in paupertate conuiuiam. Ad hæc verò, animos vt se interficerent exhortatione addebat; iubebatque ne quicquam dubitarent; dicens, ne fore quidem illorum manus eadem, sed eorum facinus, qui præcepissent. Dixit, persuasit, passus est, ac capite truncatus, grata Deo hostia oblatu est.

Capite excidit.

Ab eotempore hastenusque, columnam eum ac sustentaculum diuinarum per orbem Ecclesiarum, o viri, habemus; est que ille Martyrum clarissimus, habens ipse primas partes inter optimos. Is omnes conferto agmine ad suum trahit domicilium, suntque plenæ viæ publicæ iis, qui ex vnaquaque regione ad locum orationis contendunt. Atque est quidem magnificum illud templum, cui obtigit, vt sacrosanctum haberet Martyris corpus, eorum qui affliguntur, relaxatio; eorum qui morbis laborant, officina medica: eorum qui esuriunt, mensa: Abundantiùs enim nunc alit Phocas defunctus, quàm priùs Ioseph in Ægypto viuus. Nam ille quidè frumentum permutabat pecuniâ; hic autem, gratis largitur egentibus. Sic mendicorum ac erromum turbæ ad Sinopes Isthmum, ceu ad commune aliquod penarium accurrunt. Sed illic quidem sic. Si autem etiam alibi, paucarum reliquiarum impertitione, veluti coloniam aliquam ex metropoli deductam, sibi Martyr constituit, est is quoque locus admirabilis, ac vniuersis Christianis desideratissimus: quomodo utique, noster hic locus effectus est epulantium domus. Pretiosa enim in conspectu Domini, mors Sanctorum eius: multisque locis diuina reliquiarum, integram vbiq; terbeato viro, nominis seruant claritatem.

Phocæ templum.

Eius dispersæ variis locis reliquiarum, vbiq; claritas habent.

Psal. 15. v. 11.

Sic etiam in regiâ ciuitate, Italiae principe, ac mundi totius reginâ, vniuersi populi concursu honoratur Martyr ac celebratur, habetque insigni pulchritudine extructam ædem. Non minus autem Romani Phocam colunt, quàm Petrum & Paulum. Quamobrem vt ferunt, caput Martyris summo studio compararunt, contrariam sceleratæ Herodiadi assu mentes sententiâ. Nam

S Phocas Romæ celebritas. Citatur hic locus in 7. 57. nodo.

ον ἔθεσι καὶ ὀπιτηδύμοισι διεσῶτες ἡμῶν, εἰς ἅ
 τῆτο μόνον ὁμογνώμονες γίνονται, πῶς ἀρεσιότη-
 τα τῆν Ἑσπῶν ἕκαστο τῆς ἀληθείας δὲ ἡμεροῦ-
 μνοι. εἰς γὰρ ἀρχῶν καὶ βασιλέων ἐκείνων τῶ
 σέφανον τῶ κεφαλῆς ἀποτήμων, χρυσῶ καὶ αἰ-
 θεσι λίθων ἀειλαμπόμων, καὶ τῶ ἰσχυρῶ καὶ πο-
 λεμικῶν ἀποδύς ὑλας ἔχοντα πλοῦτου ἀλαζο-
 νικῆ γὰρ καὶ θρησκολογίᾳ τῆν βαρβάρων ἢ παρο-
 πλῆα, ἐπεμψεν ἀμφοτέρω αἰσθηματα, δὲ τῶ
 μάρτυρος ὡ Θεῶ καὶ διώμεως ἐ ἀξιώματος
 καθερώσας τὰς ἀφορμας. πρὸ δὲ γὰρ, ὡς B
 ὁ μὲν σέφανος τῶ βασιλείας ἡμῶν ἡγεμόνων· ὁ δὲ
 ἰσχυρῶ, τῶ καὶ πολέμοις ἰχύος.

Τὰς δὲ σιωπῶν ὅτι τούτοις συμβαίνοντας ἀερ-
 γασίας δὲ τῆν ἐνὸνείρασιν ὀφείων, ἐ δὲ τῆν ἰσχυ-
 ρειάν, ὡν οἱ κείνοντες ἀπολαύοισι, πῶς αἰ τις ἐ
 διηγήσαστο ἀδυναθῆ καθεσῶτος τῶ κατέκασον ἐνερ-
 γασίας ἐπαφῆσαι τῶ λόγον. ἡμεῖς τοίνυν ἐ τῶ
 λήξαντες, δὲ ξαν ὡ σατήρι προσοπισμῶν, οὐ δοῦλοι
 πιστοὶ ποσῶ τῆς ἡξιώσασιν χρίστος, ὡτε πρὸς πᾶ-
 σιν χρεῖαν καὶ πρῆσασιν, καὶ τῶ δὲ δὲ ἀλλοῖς δωρεά,
 τοῖς μὲν δοῦλοις ἀεργετήν ἐ τῶτα μὲν τῶ ἐνθῆν δὲ
 ἀφίξιν, καὶ τῶ σῶματος χριστιανῶν ἢ ἡμῶν μὲν
 ἔρπῃ καὶ ἡμέραν δὲ ἀεργῆ πῶλῃς καὶ κόμας, πῶ-
 τα γὰρ τῶ ἀεργετήν κηρύσσουσα κύριον· ὡ πρὸς πᾶ-
 σῶτα [δὲ ξαν ἐ] τῆμῃ ἐ κείνους καὶ μεγαλοπρῆ-
 σεια, νῦν καὶ εἰς τοῖς αἰῶνας τῆν αἰῶνων· ἀμήν.

ribus omnibus ac studiis à nobis diffe-
 rant, hac vnâ re solâ nobis consentiunt,
 vt eorum feritas morum à veritate man-
 fuescat. Vnus certè illinc princeps Rex-
 que, coronam capitis deponens, auro, ^{Regis Barbari}
 ac gemmarum floribus magnificè splen- ^{præclara do-}
 dentem, exuensque pretiosa materiæ ^{narria.}
 bellicam loriam. Quippè superba est
 ac luxuriosa Barbarorum armatura :
 vtraque misit donaria, Deo per Mar-
 tyrem, potentix ac dignitatis conse-
 crans argumenta. Clarum enim est, mi-
 sisse coronam, vt pro regno gratias age-
 ret : loriam verò, vt pro virtute belli-
 cã.

Quæ autem propter hæc continuè
 eueniunt beneficia per visiones in som-
 nis, ac curationes, quas ægroti conse-
 quuntur, quo quis modo narrauerit,
 cum sermo ad singula accedere non
 possit? Nos ergo hîc desinentes, Salua-
 tori gloriam offeremus, cuius serui fi-
 deles tantam gratiam sunt consecuti,
 vt in omni necessitate accasu, pro con-
 cesso eis dono, conferuis suis benefa-
 ciant : idque postquam ab humanis
 excefferint, fuerintque separati à
 corpore. Quorum memoria efficax,
 quotidie peruadens ciuitates ac vi-
 cos, vbique benefactorem Dominum
 prædicat : quem decet omnis gloria,
 honor, & potestas, ac magnificen-
 tia, nunc & in sæcula sæculorum,
 Amen.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΔΕΙΥΣ ΔΕ ΜΕΝΟΜΙΥΜ ΙΝ
 τοῖς ἁγίοις μάρτυρας. Sanctos Martyres.

ΕΣΤΙΝ ὡς ἔοικεν ἐ τῶ τῆν
 σφόδρα δυσμενῶν καὶ ἀδελφάκτων
 ἐ τῶν ὡφελήσασιν τὰ μέγιστα· καὶ
 τῆτο δέικνον, ἢ τε ἄλλῃ τῶ βίου
 πῶρα, καὶ τὰ ἄρπῶς τελοῦμενα. εἰ μὴ γὰρ
 ἐδίδωκεν Χριστιανοῖς ὁ ἀβέβητος, καὶ τὸν καὶ
 τῆς ἐκκλησίας ἦρατο πόλεμον, ὅτε αὐτῶ
 χροῖον μάρτυρας· μάρτυρων δὲ μὴ ὄντων, σκυ-
 δεσπῶς ἡμῶν ὁ βίος ἐγένετο καὶ ἀεόρτος. τί
 γὰρ αἰτῶσιον τούτων τῆν πῶμνηρέων. τί δὲ οὐ-
 τως σεμνὸν καὶ πᾶγκραλον, ὡς ὁ πόλιν ὀ-
 λῶν ἰδεῖν, πανγῆμῃ ἐκφοιτοῦσιν τῶ ἁγείας,
 ἰερόν δὲ τόπον καταλαμβάουσιν, ὡσε-
 βείας ἀληθεστάτης τελεῖν καθερά μυστήρια.

UICET, vt videtur, etiam
 à vehementer infensis &
 implacabilibus inimicis,
 lucrum aliquod vel maxi-
 mum capere: ac cum reli-
 quia vitæ experientia probat, cum quæ
 modò sunt celebrata. Nisi enim diabo-
 lus Christianos persecutus esset, ac ad-
 uersus Ecclesiam bellum suscepisset,
 nullos haberemus Martyres: Iis autem
 non extantibus, mœsta ac nihil hilaris
 festaque, vita nobis ageretur. Quid
 enim solemnibus hisce conuentibus
 comparari queat? Quidve aded vene-
 rabile ac præclarum, quàm vt urbem
 totam mœnibus effundi videas, atque
 ad sacrum locum procedere, pura illic
 sincerissimæ pietatis mysteria celebra-
 H iij

Regis Barbari
 præclara do-
 narria.

C

Diabolus per-
 sequedo Mar-
 tyres fecit.

Frequens ad
 martyria con-
 cursus in Na-
 talitiis Mar-
 tyrum.

Ex Biblioth.
 Cardinalis
 Columnæ
 num. 12. ex-
 scribente ac
 communican-
 te R. P. Iac.
 Sirmundo.

turam? Porro vera pietas est, ut eos veneratione ac honoribus prosequamur, qui forti pro Domino, animo, tormenta passi sunt, ac aduersum mortis supremum discrimen decertauerunt; quorum principes sunt, ac duces, qui nos hodie in concionem vocarunt; viri nimirum, præclaræ mortis titulo immortales; vitæ contemptu, perpetuò viuentes; quique regnum sanguine commutarint, ac carnis insidias in beneficium vertetint. Sic planè, cum bona voluntas aurigæ instar præfederit homini; sibi que eius appetitûs omnes ac agitationes subiugauerit, ac velut habenas, animi cogitatûs attentè sobriè que pertenderit, extimulando ignauiam, ac nimiam incitationem cohibendo, nequit fieri ut vitæ cursus incompositus, ac periculo coniunctus existat.

Martyres, nostri accusatores.

Itaque habemus Martyres, qui ne dum vitæ probè instituendæ magistrifint, sed qui etiam peccati accusatores. Quâ autem, Martyr, ratione, accuset ac vocet in crimen, ita accipe. Cum ille per constantiam flammæ ignis victor extiterit, quidni tu luxuriam castitate domas? Cum Martyr nullam diuitiarum ac pecuniarum, quas dimittebat, rationem habuerit; quidni tu iustitiæ causâ paucos nummos contemnis? Cum Martyr noluerit genus ac familiam prælatum Deo, sed ab vxore, liberis, charissimus abiunctus sit; quidni tu impensiores castigas affectum: quinimò, propter aliquâ tibi fortè necessitudine coniunctas personas, iustitiam conculcas, nec Dei timorem reputas? Cum Martyr Numinis causâ ipsum exuerit corpus; quidni tu vel modicam tunicam, quâ nudum tegas, contemnis? Hæc sibi ex aduerso composita, nostram arguunt morum prauitatem. Vel ergo Sanctos, ut magistros reuereamur; vel ut accusatores timeamus; iisque ipsi consentaneam exhibeamus videndi rationem, quos honore prosequimur: atque in eum etiam modum Deo obediamus, in quem illi obtemperauerunt mandatis, ac promissa firmiter sperauerunt.

Spes vis.

Spes namque spiritualium bonorum, proba admodum fortitudinis ac tolerantia existit doctrix; quæ nimirum, velut idoneum pignus, certaque arhabeto animis insidiens, periculum omne imperculfos iubet aspicere, ac reipsâ

A Δυσβεία δὲ ἀληθῆς, ὃ προσκλιεῖν τε καὶ πρῶτον τοῖς δι' ἐκείνον πάθῃ καρτερώς ἐνεργήσας, καὶ ὡραταταγμένοις πρὸς τὸν ἔρατον τῆς θανάτου κίνδυνον· ὧν κερυφαῖοι καὶ πρῶτα τυγχάνουσιν, οἱ σήμερον ἡμᾶς διμαγωγῆσονται· ἀνδρες δεῖ καλὸν θάνατον, ἀθάνατον· δεῖ δὲ καταφευγῆσαι ζωῆς, ζῶντες αἰεὶ· τῆς ἀμαρτίας τὴν βασιλείην ἀλλὰ ζῆλον, καὶ τὴν ἐπιβουλον ἄρκα ἐργάσασθαι τῆς ψυχῆς ἀποφύνατες. οὕτως πρῶτα ἀγαθῆ, ὅταν ἰωὶόχου δίκην ἐφεσῶσα ἢ τῶ ἀνδρῶν· ἰσοζυξίῃ δὲ αὐτῆς ὅμας πάσας καὶ τὰ κινήματα, καὶ προσεχόντως ὡς ἰωίας ἀγαθῆ τοῖς λογισμοῖς, ἔργων νύτῃουσα, καὶ ὀξύτητα ἀμετῶν ἀνασέλλουσα· οὐχ οἷον τε ἀτακτον ἢ ἐπικίνδυνον γινέσθαι τῆ βίου τὸν δρόμον.

Εἰς τοῦτον τοῖς μάρτυρας, οὐ διδασκάλους μόνον ἀγαθῆς πολιτείας, ἀλλὰ καὶ κληρῶνες τῆς ἀμάρτίας. πῶς δὲ δι' ἡμῶν τοῦ μάρτυρος κατήργησιν; ἀκούσον, εἰ ἐκείνος ἐκίχθη φλόγα πρὸς τῆ καρτεία, σὺ πῶς, πορνείαν οὐ δαμάσεις τῆ σωφροσύνη. εἰ δὲ μάρτυς οὐκ ἔλεψε πλοῦτον ὃν ἠφίη καὶ χρήματα, ἀλλὰ πὶ σὺ ὀλίγου οὐ κατὰ φρονεῖς ἔργου ἰσὺ δίκαιοσύνης. εἰ δὲ μάρτυς ἦτος Θεοῦ οὐ προσέτιμησεν· ἀλλὰ ἀπεξέβλη γυναικὸς, παίδων, φιλιτάτων· πῶς σὺ οὐ κατὰ τῆς τῶ πρῶτα ἀγαθῆ. ἀλλὰ δὲ πρῶτα τυχόν γέσιν πρὸς σὲ οἰκειότητος ἔχοντα ἰσὺ πηδᾶς ὃ δίκαιον, καὶ τῆ Θεοῦ τὸν φόβον ὡραταγίση. εἰ δὲ μάρτυς ὃ σῶμα ἀλλὰ Θεὸν ἐξεδύσατο, πῶς αὐτὸς ἐνός οὐ καταφρονεῖς χιτῶνίσκου εἰς σκέπῃ γυμνοῦ. ταῦτα ἀλλήλοισ ἀντεξέλαζόμενα, τὴν ἡμετέραν δυστροφίαν ἐλέγχει· ἢ τοῖνυ ὡς διδασκάλους τοῖς ἀγίοις ἀδεοτῶν, ἢ ὡς κληρῶνες φοβητῶν· δεῖξωμεν δὲ τὸν ἐαυτῶν βίον τοῖς τιμωμένοις ἀκόλουθον· πεισῶμεν δὲ καὶ ἡμεῖς οὕτως Θεῶ, ὡς οἱ ἀγιοὶ τῆς ἐπιτολῆς ἐπειθάρχησιν, καὶ τῆς ἐπαγγελίας βεβαίως ἔλπισον.

Ἀγαθῆ γὰρ σφόδρα διδάσκαλος ἀνδρείας καὶ καρτερίας ἢ τῆ ἀγαθῶν τῆ νοητῆς ἐλπίς, ἢ πῆ ὡς ἐνέχουσιν ἀξιοπίστον καὶ ἔρραβων ἀσφαλῆς ἐγκειμένη τῆς λογισμοῖς, πῶντα κελύεται κίνδυνον ὅταν ἀκἀπαπλήκτως, ἔ φέρειν

ἐν τῇ πείρᾳ γυμνάσιος· καὶ τὸ τοῦ ἀκροβύτου συμ-
 βαίνει. φύσις γὰρ πῶς ἐλάχρῳ ἀνδραποιοῦ, μα-
 λακίζεσθαι αὐτὸν καὶ χλευνοῦσθαι πρὸς τοὺς ἀγρά-
 ρους τῆς πόλεως· ἐρρωμένως δὲ τοῦ ἀνδρῶν ἐκεί-
 νων ἀπαραμειβάνεσθαι, ὡν ἀθλὰ καὶ πῆμα τέλος
 εἶσιν. διὸ πάντες μὲν τυρὸς τῶν ἀνακλιτικῶν χρο-
 ματί πρὸς ἑσέχοντες τὸν νοῦν, ἐν ᾧ πρὸς ἑσέχοντων
 τοὺς ἱεροὺς ἀθλητὰς καὶ φιλοθέουσι ὁ Κύριος λέγει·
 ἐὰν τις ὁμολογήσῃ με ἔμπροσθεν τῆς ἀνδρα-
 ποιοῦ, ὁμολογήσω αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς
 μου· ἡσὺ τῆς τῆς ὁμολογίας ἡνέγκαν
 ἀπερίτοις τοῖς λογισμοῖς σιδερον τεθηγημένον, καὶ
 πυρκαϊὰς ἐπέβησεν, καὶ θηρίων ἐμάσιν ἐκδύ-
 τον ὁ σῶμα πῆρεσθαι, καὶ τοὺς ναύτας ἕκαστος ἡσὺ
 θηκῶν μάστιγι, καὶ τῆς ἀκμῆς τῆς ὀνύχων τῶν
 πλυθῶν ἐπαράρτησεν, δεσμῶν τῆς ἀπὸ σιδερον
 ἡνέγκαντο, ἵνα δεσμωτηρίων ἡνέγκαν σκετεῖν ἀκα-
 ταγῶνα· ὅπτι ἐβησεν δὲ λιμῶν, καὶ διὰ κα-
 τετηρηθῆσεν· πῆρεσθαι δὲ ἡ λίθους τὰ πρὸς
 σῶμα τοῖς ῥαπίδοισιν· ἡκροσθαι τῆς ὑβρεων
 ὡς κωφοί· ἐσιώπησεν πρὸς τοὺς ὀνειδίζον-
 τας καὶ λοιδορομένους ὡς ἀλαστοί· δήμοις καὶ
 θεάτοις ἐνεπαμπεύθησεν· πειρήθησεν ἀγο-
 ρᾶ καὶ ἀμφοδίς ἐν ὀλογύμνοις τοῖς σῶμασιν·
 οὐκ ἀνδρες μόνον, ἀλλὰ ἱεροῦσιν, ὅσων ἡσὺ
 μῦθος ἐπάγησεν· ποιήτοις τῶν ἁριστίας
 ἡμῶν κατεμερίσθη, ἵνα περὶ νικῶσιν.

Διὰ τὸ τοῦ σώματος σεμνῶς ἀει-
 τεύσαντες, τὰ σείη τῆς ἐκλογῆς· τὰ τῆς
 μακαρίων ψυχῶν ὄργανα· τῶν οἰκίας τῆς
 τῆς φιλοσόφων ἐνοίκων, ὡς κειμήλια πολυ-
 μητα τὰ πᾶσι βίβη φυλάσσοντο· φερονό-
 ρου δὲ αὐτοῖς ὡς ἡμετέροις πλεονεκτήμα-
 σιν· καὶ τοῖς μὲν τῶν ἡ ἐκκλησία τετεί-
 χισται ὡς πόλις ὀπλίταις γυμνασίοις· καὶ πᾶσι
 δημοὶ πᾶσι γυμνασίοις ἀδελφίζονται, καὶ τῆς γυ-
 μνασίου τῆς ἐορτῆς ἀπολαύοντο. οἱ δὲ τῆς
 ἀνδραποιοῦ ἀειτάσασιν ἡ συμφορᾶς πε-
 ρόμενοι, ὡς ὅτι πᾶσι κρησφύγετον τῶν ἀνα-
 παύσεως τῆς τελομακαρίων ἀπειδουσιν. πρὸς
 βίβη αὐτοῖς τῆς δὲ καὶ ἀιτημάτων,
 ἀπὸ τῶν ἡσὺ ἀλλοῦ τῆς πῆρεσθαι ποιό-
 ρου. ἐντεθῆν πενίᾳ λύνονται, καὶ ἡσὺ
 τῶν νόσοι, καὶ τῶν ἀπειλῶν ἀπειλῶν
 κειμήλιον· πασῶν δὲ τῶν πρὸς καὶ χη-
 μῶν τῶν βίου λιμῶν εἶσιν βίβη, οἱ

A ferre strenue. Atque id, consentaneè
 maximè ratione. Sicenim fere homini-
 bus naturâ comparatum est, vt iis labori-
 bus, quibus nihil premij propositum sit,
 molles ac resoluti efficiamur; eosque
 vicissim vegeti ac alacres adæamus, qui
 præmia ac honores finem habet. Quam-
 obrem vniuersi Martyres, Euangelicæ
 illi scripturæ animo adhibentes, quâ
 Dominus sacros pugiles ac Dei aman-
 tes hortatur, dicens: *si quis confitebitur*
me coram hominibus, confitebor eum coram
Patre meo: pro eâ confessione, immo-
 tis animis acutum ferrum tolerarunt,
 ac rogos conscenderunt, corpusque
 ferarum faucibus vorandum præbue-
 runt, ac quique dorso virgis subiece-
 runt, lateraque vngularum aculeis la-
 niati fuerunt, ferrea vincula pertule-
 runt, tenebricososque carceres domi-
 cilium habuerunt: famis necessitate op-
 pressi sunt, ac siti extabuerunt: instar
 lapidum, facies cædentibus exposue-
 runt: iniurias, vt furdi audierunt: ve-
 lut muti, ad eos qui probris ac sannis
 exciperent, siluerunt: mediis populis
 ac theatris ignominia producti sunt:
 toto nudato corpore per forum ac pla-
 teas fuerunt circumducti; nec viri tan-
 tum, sed etiam fœminæ, quod mise-
 riam omnem vincere videatur. Alij
 igne fuerunt combusti: alij hyemis ge-
 lu obriguerunt: variis modis præclara
 nobis facinora partiti sunt, quò caden-
 tes, ac morte, victores efficerentur.

Idcirco pia corpora, decenti orna-
 tu componentes; benedictionis vasa il-
 la; beatorum animorum organa; phi-
 losophorum hospitem domos, ceu pre-
 tiosissima pignora in omne sæculum
 conferuamus; iisque, tanquam præci-
 puis donis nostris munimur: ac Eccle-
 sia, Martyrum satellitio; haud secus
 atque ciuitas armatorum manu, pro-
 tegitur; cogunturque celebres populi
 totius conuentus, ac solemnitarum iu-
 cunditatè percipimus, ac iis recreamur.
 Qui humanæ vitæ aduersis casibus ac
 calamitatibus vexantur, velut ad asy-
 lum quoddam ac perfugium, ad ter bea-
 torum requiem ac solatia, festinè a cœ-
 dunt. Precum illos ac orationum in-
 tercessores adhibemus, propter excel-
 lentem, quâ pollent, fiduciam. Iis præ-
 fidiis leuantur paupertatis incommoda;
 curantur morbi, ac principum minæ
 sedantur: omniumque sæculi turbinum
 ac tempestatum tranquilli portus, sa-

Math. 10: 32

Reliquiarum Martyrum venerationis; eorumque inuocatio, professio ac cultus.

Icg. ἐσ-
σὺ τῶν

ἡσὺ τῶν

era Martyrum delubra existunt.

In hunc modum pater, seu parens altera, infirmam prolem tollens, atque in vlnas suscipiens complectensque, medicas quidein officinas, ac medicos transcurrit; ad auxilium verò artis expers confugit; atque ad vnum aliquem Martyrum adiens, per eum Domino orationem offert, verbis eiusmodi compellans eum, quem mediatorem asciscit. Qui propter Christum es

Pia supplicatio ac prologia.

passus, intercede pro passione morboque. Qui fiducia polles, conseruis commoda sermonem. Tametsi desisti in humanis esse; at nosti quæ sint passiones ac morbi humani generis. Tu quoque quondam Martyres obsecrasti, priusquam ipse Martyr existeres. Accepisti tunc querens; modò cum habeas, largire. Tui præmij cumulo postula, quod nostro cedat commodo. Tuo sane mur liuore, uti mundus liuore Christi.

Act. 53. v. 5.

Alius ad nuptias pergens, thalami exordium facit, quas in Martyriis preces fundit. Quis item in procinctu navigationis, non prius nauis rudentes soluit, quàm maris Dominum per Martyres inuocauerit. Mendicorum porrò populi, ac pauperum turmæ, Martyrum requiem ac refectionem lares communes habent. Vbique autem terrarum ac maris decantantur Martyres. Id planè congruè atque meritò: Non enim communi ratione gesserunt iustitiam, sed ipso corpore baiularunt crucem. Non disperferunt pecunias, sed sanguinem effuderunt. Non miserati sunt pauperem; sed nec sui ipsorum sunt miserti. Non inuiserunt afflictum in carcere, sed ipsi catenas portauerunt. Quamobrem eam gloriam ac honorem consecuti sunt, quæ quis modis patientiæ eiusmodi ac malis responderet.

Martyrum excellens virtus.

In hunc itaque modum Martyres: at vbi eorum tyranni ac occisores; qui alta sapiebant, ac superba comminabantur; qui super excelsos thronos sederunt, nec suum principem agnouerunt? Rugierunt leonum instar; pardis velociùs cucurrerunt; vrsis ferociùs discepserunt; velut lupi sanguinem effuderunt: tanquam vulpes dolum fecerunt. Ij verò tales iacent ipsis mortuis abominabiliores. Vitam suam obliuione obtexerunt: infernum habent sepulchrum; titulumque, impietatem; ac memoriam, infamiam. In cassum eos pœnitet: frustra gemunt: Eos autem, quos illi dehonestaunt, sempiter-

Αἰεὶ ἐστὶ τῶν μάρτυρων σπυρί.

Ωὕτως πατήρ, ἢ μήτηρ θραυμένη τὸν ἀρρώστον πᾶντα, καὶ περιελάσασα ταῖς ἀγκύλαις, περιελάσασα μὴν ἰατρεία καὶ ἰατροῖς. ὅτι δὲ ἀπεχθον καταφύγει βοήθειαν. καὶ πρὸς ἕνα τῶν μάρτυρων ἐλθοῦσα, δι' ἐκείνου τὰ δεσπότη περιελάσασα τὴν αἴτησιν, ποιῶνταις κερμηδὸν πρὸς τὸ μεσίτην φωνᾶς. πατρῶν Διὰ Χριστὸν, παρέσθυσον ἑσπερ πάσι καὶ Β νόστου. ἔχων πρῶτον, χεῖρον λόγον τοῖς ὁμοδούλοις. εἰ καὶ τὸν ἡμετέρον βίον ἀπέλιπες. ἀλλὰ γοῦν οἶδας τὰ πάθη τὸ ἀνθρώπινο. Πρὸς ἐλάσασα καὶ σὺ ποτε μάρτυρας, ὡρὶν γνέσασα μάρτυς. τότε ζητῶν ἐλάμβανες. νῦν ἔχων, χάρισαι. εἰς δὲ γῆρας δὲ σὺν αἰτήσῃ δὲ κέρδος ἡμῖν. ἰατρίῃ μὴ τὰ σὺ μῶλοντι, ὡς τὰ τῶ Χριστοῦ ὁ κόσμος. ἄλλος ὅτι γάρ μιν σωζῶν, ἰσοροῖ μιν ποιεῖται τῶν θαλάμων τῶν ἐν μάρτυρίοις διχῶν. καὶ τίς εἰς πλοῦν ἐπειγόμενος, οὐ πρὸς τὴν νεῶς λυεῖ τὰ πείσματα, ὡρὶν αὐτῶν τῆς θαλάσσης δεσπότην Διὰ τῶν μάρτυρων ὅτι καλέσονται. ὡρὶν δὲ φυλαὴ καὶ πεινήτων ἔσμοι, κοινῶν ἐστὶν κέκλιται τῶν τῶν μάρτυρων ἀνάπαυσιν. ἄδονται δὲ πόρταχοὶ γῆς καὶ θαλάσσης οἱ μάρτυρες, εἰκότως, καὶ πρὸς ἀξίαν. οὐ γὰρ ὡς πολλοὶ τὸ δικαιοσύνην κατέρησαν. αὐτὰ δὲ τὰ σῶμα τὸ ἐσπερὸν ἐβάσασαν. οὐ χεῖματα ἐσκόπισαν, ἀλλ' αἷμα δέχεον. οὐ πένητα οἴκτειραν, ἀλλ' ἑαυτοῖς οὐκ ἠλέησαν. οὐκ ἐν δεσποτηρίῳ τὸ κεκακωμένον ἐπεσκεψάμετο, ἀλλ' αὐτοῖς τὰς ἀλύσις ἐφόρεσαν. εἰς τὸ τὸ ἑσπερ καὶ τὸ κακώσεως ἀνθρώπου τῶν δόξων καὶ τῶν ἡμῶν ἐκαρπώσαντο.

Οἱ μὲν οὖν μάρτυρες οὕτω. οἱ δὲ πούτων τύραννοι ἐφονεῖς ποδ, οἱ τὰ ὑψηλὰ φρονησῶντες, καὶ τὰ ὑπερήφανα ἀπειλήσαντες. οἱ ὅτι θρόνων μετεώρων κατήμενοι, καὶ τὸ ἑαυτῶν ἀρχοῦντα μὴ γνωρίσαντες; ἐβρυχήσαντο ὑπερταῖς λέοντας. ἔδραμον ὑπερ τὰς πρῶταλεις. ἐσπάρταξαν ὑπερ τὰς ἀρκτοῖς. δέχεον αἷματα καὶ τοῖς λύκοις. ἐκακουργῶν ὡς αἱ ἀλάπτεκες. κείνται τῶν ὄντων νεκρῶν μωθρότεροι. λήθη ἐκάλυψαν τῶν ζωῶν αὐτῶν. ἔχουσι δὲ τάφον τὸ ἄδύ, καὶ σήλιον τῶν ἀσέβειον, καὶ μνημῆον τῶν ἀπίμων. μεταρούσιν αἰώνηκα. γένοισιν ἀσπαραγατα. ποῖς δὲ τῶν πούτων ἀκισθῆντας, διεδέξατο

μνήμη ἀλικτος, ἀγήρωσ ἔπαμιος. τὰ γὰρ διηγή-
 ματα καὶ τὰς πικρὰς οἱ μεθελικέτεροι πῶδ' ἤν
 παρ' ἐσθ' ὑτέρων ἰσοδεδόκητοι, καὶ πάππος ἐβόων,
 ἢ πατὴρ παιδὶ πῶδ' ἐδιδόντες τὴν εἰς αὐτοὺς
 θεοπέδω, ἀθάνατον ποιοῦσι τὸν ἔπαμον καὶ ὡσπερ
 πινὰ κληρονομίαν ἄσυλον τὰς ἐορτὰς τῶν τὰς
 ἐν ἀφ' ὁδοῦ σῶζει ὁ βίος. ἢ μᾶλλον καὶ κλη-
 ρονομίας πμωτάτον χεῖμα. κληρονομίας
 μὲν γὰρ τὰ κατὰ, ἢ ληστὴς ἀφείλετο, ἢ πο-
 λέμιος λάφυρον ἔλαβεν, ἢ πείρασιν παρ' ἄ-
 γμάτων ἐκένωσεν. ἀγίων δὲ ἀνδρῶν ἐορτῶν
 ἐσθ' εἰς ἐκκόψ' ἐνιαυτῶν, μέχρις αἰῶσιν ἐνιαυ-
 τοῖ, καὶ χρόνος τρέχ'· οὐρανὸς ἔχη τὸν
 ἥλιον, καὶ γῆ βόσκει τὰ ἴδια ζῶα, καὶ
 θαλάσσια τὰ ἔξαιρέτα. ὅ δὲ ἀληθὲς εἰ-
 πεῖν, καὶ τῶν σοιχείων παυσανδρῶν τούτων,
 καὶ πῶσι δοκεῖ, μῦθῶν καὶ διχῶν οὐ
 σέβασθηται διζῶ, ἐσθ' ἐπισημασθήσει
 τῆ δημιουργία τὰ κατ' ἐκείνοισ. ἀλλὰ
 τότε καὶ μᾶλλον αἰθ' ὀσοισιν παρὲς τὴν ἀφ'
 θαρτον ζῶω μετακοσμηθείσ τῆς αἰθ' ὀσοί-
 τητος.

Ἐξέστιν δὲ τοῖς ἀπίστοις, ἐπ' αἰθ' ἡμεροῦσις
 ἐλπίδος ἡμῶν ἀμφιβάλλοισιν, ἀπὸ τῶν ἐν τὰς-
 δε τὰ βίω παρ' ἄποδῶν, τῆς ἀγάθης παρ' ὀ-
 δικίας ἡμῶν λαβεῖν βέβαια τὰ ἐνέχουσα. ἰδὺν
 γὰρ πεπλήρωται πῶδ' τῆς οἰκουμένης κύκλος
 τῶν ἀθλητῶν τῆς Χειροῦ, καὶ παρ' ὅποιον ἔχη
 τῶν ἀγίων τὴν μνήμην. πῶντες δὲ κατὰ
 κρείττονα τῶν ἀπὸ γῆς δῶρων καὶ βλαστημά-
 των τὰ τῶν ἀγωνιστῶν τοῖς ἐορταζοῖσι χεῖρονται
 διηγήματα. ὡς εἶ πῶσι ἰσοδεδόκητος τῶν
 μῦθῶν φίλος, ἔθετο δὲ φροσίνδα τοῖς τῶν
 ὄλων πῶν χεῖρονται πῶσι, ἐκ δὲ ἡμέραν
 πῶν ἤλθεν τῆς ἐνιαυτῆς ἀέροτον. πῶσα γὰρ ἔχουσι
 κρείττονα τῆς ἡλιακοῦ κύκλου κόσμον, τὰ τῶν
 γηναίων ἀνδραγαθήματα. ἐπ' αἰθ' γὰρ ὁ τοῖς
 καλοῖς αἰτίτεταγμένος, σφοδρὸν παρὲς ὅ
 μυστήριον Χριστιανῶν ἐπείραστο, πῶντας δὲ
 πῶσων τῆ κῆνει, τοῖς ἰδίοις φροσίνμασι χεῖ-
 νύειν ἐσπύδαζεν, καὶ μᾶττω ἐνασρολεῖν τοῖς
 ὀπιτηδῶμασι τῆς πηλοῦ. ἐπίστων ἀνδρῶν
 πλήθος ὁ Θεὸς ἀλείψας τοῖς πῶσι ἐλ-
 μασι, καὶ παρ' ὀδοῦ παρὲς καρτε-
 ρίδω καὶ δυνάμιν, αἰτίτησεν τὰς αἰμαδεῖ
 καὶ ὀπιτηδῶμασι τῆς αἰθ' ὀσοίτητος. οὗτοι δὲ κα-
 νὸν ἡγωνίσθητο, καὶ ἔ τὸν σιωπῆν ἀγῶνα. οὐ γὰρ

A na excepit memoria, ac laus senij ex-
 pers. Quandiū enim rerum gestarum
 narrationem atque honores, ætate iu-
 niores à senioribus suscipiunt, auusque
 nepoti, siue etiam pater filio, eorum
 tradunt cultum, immortalem laudem
 efficiunt: ac ceu inuolabilem quandam
 hæreditatem, hæc sæculo celebrita-
 tes per successiones conseruatas trans-
 mittunt: quin rem quoque multis hæ-
 reditate cariorem. Nam hæreditatis
 bona, vel fur abstulerit, vel hostis ac-
 ceperit spolij loco, vel rerum aduer-
 sus casus euacuauerit: virorum autem
 sanctorum memoriæ festam lucem,
 nullus exciderit annus; quandiū anni
 erunt, ac curret tempus; cælumque
 habebit solem, ac terra pascet suas ani-
 mantès; marèque item proprias: quin-
 imò, vt veriùs dicam, his quoque ces-
 santibus elementis, tametsi putent ali-
 qui, nunquam tamen Martyrum ac Iu-
 storum gloria extinguetur, nec cum
 creato mundo visibili morientur, quæ
 eorum celebris memoriæ sunt; quin &
 maiori tunc decore florebut, trans-
 mutatâ in vitam incorruptam humanâ
 naturâ.

Licet autem incredulis, ac iis, qui
 de futurâ spe nostrâ ambigunt, ex iis
 quæ æuo hoc aguntur, certa bonæ no-
 stræ expectationis accipere pignora. Ec-
 ce enim per vniuersum orbem imple-
 tus est Christi athletarum circulus,
 nec est locus vllus, quo non eorum me-
 moria habeatur; annique tempora om-
 nia, terræ donis ac frugibus potiora
 pugilum gesta, celebraturis ac festa
 agentibus conferunt. Quocirca vt ali-
 quis sedulus esset Martyrum amans,
 atque omnium passionibus, festi vellet
 celebritate litare, ne diem quidem in
 anno non festum præteriret. Vniuersi
 etenim, solari ipso globo illustriorem
 mundum, præclara strenuorum viro-
 rum facinora habent. Quia enim is,
 qui bonis aduersatur, vi maximâ Chri-
 stianorum moliebatur pessundare my-
 sterium, vniuersosque furfuribus asper-
 gens, sensis suis ac affectibus obruere ni-
 tebatur, ac casso labore, luti operibus
 occupare: strenuorum Deus virorum
 corpiam monitis instruens, atque ad to-
 lerandū, ac virtuis edendum specimen,
 erudiens informansque, impudenti illi,
 ac insidiis humanum appetenti genus,
 obiecit. Hi verò, nouum desudarunt, ac
 nihil consuetum, certamen. Nec enim

Possint quoti-
 die celebrari
 Martyrum fe-
 sta.

ισ. πμωπει.

cadendo ac acies perfringendo victores extiterunt, sed patiendo atque occisi strenuè habuerunt.

Martyrum peculiare vincendi genus.

Qualis verò, inquires auditor, belli victoria? Quodnam autem genus illud facinoris, vt tormentis quis, ac verberibus subiiciatur; ad hæc autem, vt ignis vel gladio, aut carceris maceratione finiat vitam? Verùm noueris, quæ bella suscipimus pietatis ergo, secus geri atque alia. Nam alia quidem bella, in cadibus ac strage hostium, fortitudinis specimen habent; hæc autem, certantium passione ac morte victoriam pariunt. Porro Sancti, pro eâ quâ pollent fiducia, mundi intercessores existunt: nesciensque hostis, in eorum quæ habebat proposita, contraria incidit. Quot enim Martyrio perfunctos occidit, tot hominum adiutores fecit. Videasque, in omnibus quæ designauit, hoc ipsum passum esse. Unde putat pietati se impedimentum allaturum; inde augmentum pietati affiscit. Dei namque sapientia, stulto illi ac infano consilia in contrarium vertit: idque ita, cuiusque temporis res gestas recolentes, habere inuenimus; putà, Moysis expositionem; venditionem Iosephi. Statim in principio secundum hominem Abelem occidit, quò piorum excinderet semen; secus autem euenit. Ab eo enim tempore, quo Deus maledixit Cain, graui homicidæ odio habentur. Sic in Christo, quem satanas cruci affigendum in Iudæorum animos immisit. Hoc utique ipsum illi in Martyribus accidit, quorum plures subterraneas memorias spernunt, eorum eleuantes ac vili pendentes dignitatem. Nonne, inquit, ille homo est? Nonne corpus absumptum est? Nonne eorum memoria in pauculis reliquiis, iisque sepultis posita est? Hæc planè Gentiles obiiciunt, ac Eunomiani: nos verò ad utrosque dicamus.

Martyres mundi intercessores.

Martyrum memoriarum subterranearum.

Eunomiani Gentilibus socij abrogandis honoribus Martyrum: vt & vtrisque noui scetarij.

Non adorantur Martyres, sed honorantur, ac patroni apud Deum ascribuntur.

Α τύπλοντες ἢ ῥηγιώτες ἐκράτησµ· ἀλλὰ πάροντες ἡείτευσµ καὶ σφαιρόµοι.

Καὶ ποῖον εἶεις ὁ ἀχροατῆς κέρτος πολέμου· τίς δὲ διδοκίμησις αὐτῆ; ὁ ἑρεσβλαδιῶνα καὶ μασιγῶνα, καὶ πρὸς γε ἀφ' πυρὸς ἢ ξίφοις ἢ κακώσεως δεσµωτηρίων καταλίωσι τὸν βίον. ἀλλὰ ματὲ ὡς οἱ ἄφ' δισεβείας πόλεμοι, ἀπειδημίτου κατρηθῶνται τῷ ἄλλων. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ φονεύσῃ τῷ δρισείδῃ ἐχοισι· οἱ δὲ, ἀφ' τῷ παθεῖν καὶ πεσεῖν ἐνεργεῶνται τῷ νικῶ. πρῆρησία δὲ δικαίων ἐκτελεῖ τὰς ἄφ' τῷ κόσμου πρεσεβείας· ἐέλαθεν ὁ ἐχθρὸς τοῖς ἐναντίοις πρεσεπῶν, ἢ ἐβούλετο. ὅσοις γὰρ ἐσφαζεν μῆτυρήσαντας, τοσούτοις ἀιδεσπῶν βοητοῖς πρῆσεκδύασεν. καὶ ἐπὶ πάσης δὲ πρεσεξέως τῆσρ πάγων διείσκειται· ὅτεν ἐμποδίξειν οἶεται τῷ δισεβείῃ, κατπεκδύαξει τῆς δισεβείας τῷ αὔξῃσιν. τὰς γὰρ μωρῶν ἐ ἀφρονη, εἰς τοῦδῃτον ὁ σφὸς Θεὸς πρεσεῖσσι τὰ βουλόδῃματα. καὶ τῆσρ τοῖς πρεσεῖσσι μασιγῶν ἐκείσρ κερουδ πρῆσεκλουδιῶντες διείσκεισρ δρ· τῷ ἐκτεσι τῷ Μαῦσέως· τῷ πρεσεῖσσι τῷ Ιωσήφ. ἀθῆς ἐν δριχῇ τὸν δδῷτερον ἀιδεσπῶν τ' Ἀβελ ἐφόνδῃσεν, ἵνα τῷ δισεβῶν ἐκκῆσρ ὁ πέρμα, ἐ τῷμπαλιν ἐγῆμετο. ἐκτοτε γὰρ ἀιδροφόνοι μιισιῶνται σφοδραδς, δξ οὔ Καῖν πρῆσ τῷ Θεοῦ κατηρεῖσρ. ὁ τῷ Χριστῷ, ὅτι ἐνήρηγησεν εἰς Ιουδαίους ὁ σατῃμας ἵνα σαυρώσωσιν αὐτόν. ὁ αὐτὸ δὴ ἐ ἐπὶ τοῖς μῆτυσι πέπονθεν, ὧν καταφρονοῖσι πολλοὶ ἄσπουδίας ἀειείας, δξδῃτελίζοντες αὐτῷ ὁ ἀξίωμα. σὲκ ἀιδεσπῶς ὅστιν; σὲκ ἐδαπῃρήσρ ὁ σῶμα; σὲκ ἐν ὀλίγοις λειψῃμοις, καὶ πύτοις ἐγκεχωσῃδῃμοις αὐτῷ ἢ μνήμη; μέλῃσα δὴ τῶντα Ἐλλῆωες ἐ Εὔνομιδῃμοὶ φασῖν· εἰπωμῃρ δὲ πρὸς ἀμφοτέροισ.

Ημεῖς μῆτυρας οὐ πρεσεκωοῖδῃρ· ἀλλὰ πρῆσῃρ ὡς γησῃοις πρεσεκωησῃσρ Θεοῦ. οὐ ἐσεβομῃρ ἀιδεσπῶσι· σαυμάζομῃρ δὲ τοῖς ἐν κερῶ πειρασῃμῃρ καλαῖς σεβασείσρ Θεῶν. ἐν δῃσρσι φιλοκῆλοισ δῃποθῃέμῃδα, καὶ οἰκοις τῆς ἀιαπαύσεως ἐγείρομῃρ τῃς κατασκειῶς μεγαλοπρεπεῖς, ἵνα ζηλώσωμῃρ τὰς τῷ καλαῖς τελυθησῃντων πρῃσ. σὲκ ἀμιαδον δὲ τῷ εἰς αὐτοῖς σπουδῷ ἐπιδιχῃνῃμῃδα, ἀλλὰ τ' πρεσεσῃσῃς αὐτῷ τῆς πρὸς

Leg. ἴσπρ δῃσρς ἐμῃσρς

Θεόν ἀπολαύομεν. ὅτι γὰρ οὐκ ἔχει ἡ A
 ἡμετέρα διὰ δυνάμει Θεὸν ἐν καρπῷ ἀνάγ-
 κης ἐ συμφορῆς· ἢ γὰρ δέσποσις ἡμῶν, οὐ τῶν
 κλησὶς ὄσιν, ἀλλὰ ἀμύνημάτων ὑπόμνησις·
 ἀλλὰ τῶν τοῖς ἀγαπωμένοις τῶν δὲ δεσπό-
 του ὁμοδύλοις προσφύλομεν, ἵνα ἐκείνοι
 ἐν τοῖς ἰδίοις κερτάμασι, τὰ ἡμέτερα θε-
 πύσωσι πλημμελήματα. ποῖον οὖν ἐγκλη-
 μα, ὅτι τιμῶντες μύτηρας καὶ ἀδελφὰς
 ζῶμεν ἔρεσκεν Θεῶν. τίς κληροῖα προ-
 σάταις προσφείλην. ἔξετάσωμεν λοιπὸν καὶ B
 τὰ σὰ, εἰ τῶν ἐγκλημάτων ὁ κληροῖος
 καθαρεύεις. καὶ πῶς· ὅς γε μυρίους τῶν
 πενηντῶν ἀνδρῶν οὐ τιμᾶς· ἀλλ' ὡς Θεὸς
 προσκυθεῖς.

Οὐ σὺ Δήμητρον ἐ Κόρινθον ὑπὸ τῶν ἀφύοις
 σαυτῶν ἐτέωσας· ἐδείμων δὲ δύο γυναικῶν, καὶ
 θυσιῶν τῶν τιμῶν, καὶ πόρνιαις προ-
 σκυθεῖς θεοπέλαις; οὐ κεφάλαιον τῶν σῆς θρη-
 κείας τὰ ἐν Ἑλλάσιν μυθήσια, καὶ δῆμος C
 Ἀθηναῖος, καὶ ἡ Ἑλλάς πᾶσα στυαίρει ἵνα τε-
 λέση μετατόπιτα; οὐκ ἐκεῖ ὁ καταβάσιον
 ὁ σκευινὸν, καὶ αἱ σεμνὰ τῶν ἱεροφάντου
 τῶν πῶν ἱερείαν στυτυχία· μόνου τῶν
 μόνου; οὐκ αἱ λαμπάδες σβέννιωμα, καὶ ὁ
 πολὺς καὶ ἀειρήμιτος δῆμος πῶν σωτηρίῳ
 αὐτῶν (εἴ) νομίσοι τὰ ἐν τῶν σῶν τῶν
 ἢ δύο προσηύχοντα; οὐ σὺ ὁ τῶν Ἐλευσίων
 Διόνυσον ὡς Θεὸν προσκυθεῖς; λέγω γὰρ
 πῶν πατεῖδα, ἵνα γυναικῶν τῶν ἀνδρῶν·
 αἶδρα γαρρὸν ἀμπέλων καὶ φίλων· κα-
 μασιῶν πῶν· δῆμον ὅτι στυροῖον ἀρημο-
 νοῦντα τῆ μέθη· ἐκεῖνα ποιουῖτα, ἀ τοῖς ἀσώ-
 τοις στυτυθεῖ ἀκαταστάσιον· μεθύοντα δὲ
 μὲν τῶν γέροντος τῶν Σιλῶν, καὶ τοῖς φι-
 λασκίρτηται Σατύροις στυδιατώμενον, καὶ
 ἱσοῖον μέθης ὄντα τῶν βίβ. οὐ σὺ ὁ τῶν
 ἀνδρῶν Ἡρακλεῖ ὡς Θεῶν τῶν θυσιῶν προ-
 σάγων, ἀνδρῶν ῥωμαλαῶν, σῶμα λα-
 ρῶντι δυνάτον καὶ ἀνδρείον, καὶ σέβεις ἐκεῖ-
 νον, ὅτι ἐν πολλοῖς ἡλείσσειν, καὶ θηρίων
 τῶν ἐρεθίον; τί δὲ πάλιν τὸν Ἀσκληπιὸν τὸν ἐν
 τῶν νάρθηκι πολλὰ καὶ τῆ σιδηροθήκη τῶν
 στυνοῖον, οὐ σέβεις καὶ τῶν στυ; καὶ οὐκ ἀν-
 δρῶν, ὡς οὐ τῶν ποιεῖς. οἱ γὰρ πόρ-
 ναχοῖ τῆς οἰκουμένης ναοί· τὰ Ἀσκληπία λέ-
 γω, καὶ τὰ Ἡρακλεία, καὶ τὰ Διονύσια ἔλεγ-
Tomus I.

apud Deum patrocinio fruimur. Quia enim non valent nostras preces Deum inflectere, ac impetrare necessitatis tempore, ac molestâ calamitate: Quippe cum nostra oratio, non obsecratio sit, sed delictorum commemoratio: idcirco ad confervos confugimus Domino charissimos, vt pro quibus egregiè ac ex virtute egerunt, nostris illi delictis medeantur. Quodnam ergo istud crimen, vt Martyribus honorem habentes, ipsi quoque placere Deo studeamus? Quod, inquam, crimen, vt ad patronos confugiamus? Sed & tua deinceps exquiramus, num qui accusas, ipse sis ab omni mundus crimine. Quâ id verò ratione; cum sexcentos mortuos homines, non honore profsequaris, sed vt Deos adores?

Nonne tu Cererem ac Proserpinam, ^{Dij gentiliam ex hominibus.} pro tuâ amentia, deorum honore auxiliasti; duoque muliebria templa extruxisti, ac honoras victimis fœminas, varioque omni cultûs genere adoras? Nonne tuæ religionis velut caput ac summa, mysteria sunt illa Eleusinia; ac populus Atticæ, Hellasque vniuersa, celebrandæ causâ vanitatis pariter concurrunt? Nonne illic obscurus ille defensus, ac honesta illa sacerdotis ac vatis, cum fœminâ sacerdote, colloquia; folius, cum solâ? Nonne extinguntur faces, plurimusque ac innumerabilis populus, suam ipsorum salutem arbitrantur, quæ sic in tenebris ab ambo-
 bus fiunt? Nonne tu Dionysium Thebanum vt Deum adoras? Etenim patriam dico, quò hominem noueris: nempe vinitorem virum, ac vino deditum; ebriosum comeffatorem; qui populum turpiter lasciuientem agmine traheret; ea facientem, quæ luxuriosos ganeones notent; pocula verò miscentem cum Sileno senè, ac cum Satyris in tripudia effusis, epulis ac merò indulgentem: virum denique, vini ac crapulæ mundo fabulam. Nonne tu Herculi existenti viro, tanquam Deus esset, victimas offers; robusto homini, potensque ac forte adepto corpus; adorasque, quòd læpius strenuè egerit, ac ferarum edomitor fuerit? Quid verò rursus Æsculapium illum, magnam orbis partem in ferulâ ac ferreâ pixide yagarum, nonne colis ac admirari? Nec sanè, hoc te facere, inficias ieris. Quippe orbe toto extantia templa, Æsculapio, inquam, Herculi ac Dionysio

facra, tuæ illius vanitatis argumenta existunt: sicque ego quidem à crimine liber ac absolutus abibo: Non enim adoro Martyres, nec Deos reputo: te verò liquet teneri criminibus, idque cum eorum alios reos agas; in eorum morem, qui malâ agente conscientia, priores ipsi innoxios in crimen vocant. Quippe probatum est, homines te adorare, non Deos. Pauca hæc è multis aduersus Gentilem.

Aduersus Anomachos Hagiomachos.

Nouæ autem factionis Iudæi, quid mirum vt Martyres inhonoretis, qui Christum spernitis, vestrisque ipforum sermonibus ab æqualitate Paternâ separatis; quique loca, quibus requieuerint sacra corpora, velut profana ac mimunda caueatis? Enimverò, qui non cogitatis quod operæpretium est, timeate Christiani appellationem, qui cum Gentilibus Martyres odio habeatis. An nescitis Christum principem esse Martyrum, qui primus passus sit, ac seruis æmulationem dimiserit? Post eum Stephanus pro nominis ille ratione, Deo consentaneæ ac religiosæ claritatis pugil. Tum Discipuli omnes ac Apostoli. Vide autem vnâ iniuriâ, quàm multos probro afficias: Ioannem Baptistam: Iacobum illum Domini fratrem appellatum; Petrum; Paulum; Thomam. Hos nomino tanquam Martyrum duces. Ad hæc, immensam eorum multitudinem, qui vitæ causâ morte defuncti sunt. Parumne tibi vt hos offendas? Leuene periculum vt eorum hostis habearis? Horum quilibet diabolus vicit, vnâ cum dæmonum malo sodalicio; fuitque adscriptus Angelorum collegio, ac tanquam probatus pugil publico præconio celebrandus in resurrectione seruetur. Astabit enim & ipse, Deo ac Salvatore nostro apparente, ofque aperiet in fiducia, Angelorum lætus spectaculo, Dei se gloriâ beatum prædicans à verberibus, vinculis, tormentis, morte vtili: quod eâ, immortalis ei vita accesserit.

Verùm scio quid hæc audiens sentias, ac dicas. Sum & ipse talium capax. Modò viuam è virtutis ratione, nihil deterior, aut minori honore futurus sum, ab iis quos nunc admiramur. Planè verò: Sunt hæc animi arrogantis verba; eius qui seipsum iustificat more iactabundi illius Pharisei, atque ab omni humilitatis sensu aliena. Palam verò liquet, nisi quis prius se ipse humiliaue-

Luc. 18. v. 11.

Αχοι ἐστῆσαν τῆς σῆς ματαίότητος. Ἐ οὕτως ἐγὼ μὴ ἀγῶος ἀπελθύσομαι τῷ ἐγκλήματι. οὐ γὰρ προσκυῶ μάρτυρας, ὅσοι νομίζω Θεοί. σὺ δὲ πέφηνας ἐνεχόμενος τοῖς ἐγκλήματι, ἔ τῶντα κατηγοροῦν ἑτέρων. ὡς περ οἱ δὲ κακὸν στωειδὸς προσκατηροῦντες τῶν ἀδελφῶν. αἰθεροῖς γὰρ, οὐ τοῖς προσκυῶν ἀποδέδξαται. τῶντα πρὸς τὸν Ἐθνικὸν ἐκ πολλῶν ὀλίγα.

Οἱ δὲ τῆς νέας γένεως Ἰουδαῖοι, τί θαυμαστὸν εἰ μάρτυρας ἀπὸμάζετε, Χειρὸν ἀπεποιῶτες, καὶ τῆς ὁμοιότητος τῆς πρὸς τὸ Πατέρα ἐν τοῖς ἰδοῖς λόγῳ χειρίζοντες. φυλαχόμενοι δὲ τοῖς τόποις ὡς βεβήλοισ ἐν οἷς σώματα ἅγια αἰδέπεπαυται. ἀλλ' οἱ μὴ εἰς ἐννοίᾳ ἔλθετε τῷ γινόμενῳ, φοβήθητε Χειρῶν λεγόμενοι, μὲν δὲ Ἑλλήνων μισοῦντες μάρτυρας. ὅσοι ἴτε ὡς δεξιμῶν Χειρῶν, πρὸς παθῶν, καὶ τοῖς δούλοισ τὸν ζῆλον ἀφείδ; εἴπα μετ' ἐκείνων Στέφανος ὁ φερωνύμως τῆς χεῖρ Θεοῦ διδοξίας ἀγωνιστῆς. πρῶτες οἱ ἐξῆς μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι. καὶ ἐπίσκοποι δὲ μιᾶς ἕβρεως, ὅσοι ἀπὸμάζεις. Ἰωάννην τὸν βαπτιστῆν. Ἰακώβον τὸν λεγόμενον ἀδελφὸν τῷ Κυρίου. Πέτρον, Παῦλον, Θωμᾶν. τούτοις ὡς προστάτας ὀνομάζω τῶν μάρτύρων. ἔπειτα ὁ ἀπειροὺς πλήθος τῶν ἀποθανόντων ὑπὸ τῆς ζωῆς. μὴ μικρὸν σοι τούτοις προσκερῶν; μὴ ὀλίγος τῆς ἔργων ὁ κίνδυνος; τούτων ἕκαστος τῷ ἀφ' ὅλου μὲν τῆς φατείας τῶν δαιμόνων ἐνίκησεν. ἀφέλοισ δὲ ἐνεγράφη, ἔ τῆρειται ὡς διδοκίμος ἀθλητῆς τῆς ἀναρρήσεως τῆς ἀσάσεως. ὡς ἀσῆσεται δὲ τῆς ἐπιφωμείας τῷ Θεοῦ καὶ σωτηροῦς ἡμῶν, αὐοίγων ἐν πρῶσιᾳ τῷ σώματι, ἐπιφωμίνος τῆς ἑαυτῶν ἀφελῶν, τῆς δόξης τῷ Θεοῦ μακαρίζων ἑαυτὸν, τῶν ματῶν, τῶν δεσμῶν, τῶν ἐρεβλώσεων, τῆς ἐπικερδοῦς τελότης. ὅτι τῆς ὑπελότητου ζωῆς αὐτῶν γρηγορητῶν πρὸς ἕνα.

Ἀλλ' ὅταν τούτων ἀκούσης, οἶδα ἀφροῖς, καὶ λέγεις. δεκτικὸς κατὰ τῶν ὁμοίων. αἰ ζῆσω κατ' ἔρετῶν, οὐ χείρων, οὐδ' ἀπὸ μότερος τῶν νῦν θαυμαζομένων ἔσομαι. μάλα μὴ οὖν. ἀλαζόνος τῶντα τὰ ῥήματα. διχαροῦς ἑαυτὸν καὶ τὸν μέγαλον Φαρισσαῖον, καὶ πάσης ταπεινότητος ζῆνα. πρὸς δὲ ὡς ὁ μὴ πρὸς τὸν ταπεινω-

θεις, εις υλος ουκ αναβαινει. Σποφασι γαρ
 ουκ δεασσικη. ινα δε τις σοι ενεχευλη οτι ημηση
 ποιουτος, ου θελεις ειπε μοι αιδαθωαι πεις
 τω οδον σοι τ' οσπειας τεμοντας. πεις οδη-
 γους τ' ην κελων. πεις διδασκαλους τ' ερετης.
 πεις παιδουσμετας σε καρτεριαν, και θανάτου
 καταφεινησιν; ωδρα τ' ην μαθητην τ' ε βίου
 πούτου άγνωστωωω διδάξησι, οτι ομοιοι
 γινόμενοι τ' ην διδαξαντων, και οσδεν τ' ης τε-
 χης ελλείποντες, ομοις τ' ην διδασκόντων φι-
 λουσι τα εηθη. αιδουωται. οφημοδοι. τ' ην
 παροτειων ωδραχευδοι. θεραπειουσι ως
 πατερας. πολλα και τελευθουσμετας αηιοι δυωδμη-
 τα. και απελθοντες τ' ε βίου διεργετουσιν αν-
 θεσποις. και μητ' ην λεγμενων ο Ελισσ-
 σαος. παλιν μεν απελθων τ' ε βίου και κοιμη-
 θεις. αθανατον δε ε αρχαιουσι πτω τ' ε Θεου
 γραφιν λαβων, τα χωματι πεδερθουσμεν,
 και πεις αφυχοις οστοις. οδρας γδ ο φιλοπο-
 νος τ' ην γραφων μαθητης, οτι νεκρος τις
 ωδρα τ' ην οικειων εις πτω εκφοραν κριση-
 μενος, λησων αθερον η πολεμίων καταλα-
 βόντων, οια φιλει συμβαηνει εν στωχηι ε
 θουρω, οτιπριφθεις τα παφα τ' ε τεισμακα-
 ειου παροφητου, αθερον ενλυωθη, και παρς
 πεις ζωντας ανελευσεν. τι οων ερωδμεν παρς ο
 ημωδμενον. μη αοησιν ειχε τ' ην παροημενων
 ο δικαιο; μη ευχλω δυεπεμψεν, ως
 ωδρα τ' ε παιδαριου τ' ης " Σαμαριτιδος;
 αλλ' οσδεν ποιουτον διδασιν ημιν εννοιη η τ' ην
 παροημενων αληθα. εκειτο γδ παρς πολλων
 τ' ην χρονον ο δικαιο, διαλυθεντος τ' ε σω-
 ματος παρς τ' ην σνγηη ηωω, και πτω ομο-
 φυλον κεννι. παροημενων δε κηθεσηκεν, ως δο-
 ξαζων ο Θεος αει και μητ' τελος πεις
 ιδιους ανθεσποις, παρς τ' ε ηηκας αντην ε τ' ε
 αναπαυοης θαυματουργει τα ωδραδρα. ινα
 οι ζωντες αει η μεηλικεσερεσι ενεχυρον εχον-
 τες τ' ερετης πολιτειας, δεανωσι βιον. ωσαυ-
 τος η Ηλιας ο τ' ε παροφητου πούτου κηηγε-
 μων, μητ' πεις φλογωδης ιπποισ και ο πυρινον
 αρμα εν αλλη βιωτευων ζωη, ε απελθων
 δε ανθεσπων εις τον χωρον ον ελαχεν, ιχανον
 τ' ε αυτην διωαμεως συμβολον αφηκεν πτω με-
 λωτω. και τι ποσου πινος αζια ωπηρχεν
 εκεινη. ου γδ ωω αλλο η η δερμα νεκρον
 και φαυλον εν παλαμοτητος, ομοις δε και

A rit, non prouehendum ad id quod est
 altum ac sublime: Dominica namque
 sententia est. Quin vt aliquis talem te
 futurum certò spondeat, ergòne nolis,
 obsecro te, iis habet reuerentiam, qui
 tibi pietatis viam initiauerunt? qui bo-
 norum fuerunt duces? qui virtutis do-
 ctiores? qui ad tolerantiam, ac mortis
 contemptum erudierunt? Disce à sæ-
 culi huius ac mundi discipulis, probos
 ac gratos mores; vt cum magistris si-
 miles euadant, nec eis quicquam de
 artis peritiâ desit, magistrorum tamen
 osculentur pectora; reuerentur; lau-
 dibus celebrent; eis concedant primas;
 colant vt patres. Multa Sancti valent,
 tametsi vitâ functi; cumque migrarint
 à sæculo, beneficiis tamen impertiunt
 homines: ac quidem Elifæus fidem abū-
 dè dictis astruit: qui nimirum, cum diu
 antè à sæculo migrasset, ac mortis som-
 num accepisset; immortalem tamen ac
 indiuisam Dei gratiam acceperit, tu-
 mulo assidentem, ac mortuis ossibus
 hærentem. Nosti, quisquis existis stu-
 diosus scripturarum discipulus, vt cum
 mortuus aliquis necessariorum curâ fu-
 nere efferretur, superuenientibus repen-
 tē latrunculis siue hostibus, vti facilè
 in angustiis eiusmodi ac turbatione ac-
 cidit in ter beati Prophetæ sepulchrum
 proiectus, confestim receperit animam,
 atque ad vitam redierit. Quid ergo di-
 cturi sumus. pro eo quod fuit gestum?
 Ergòne sensum habuit vir iustus eorum
 quæ gererentur? Precesne emisit, velut
 pro filio Sunamitidis: Verùm nihil eius-
 modi, rerum nobis veritas cogitandum
 ingerit. Nam vir iustus à multis iam an-
 nis tumulo iacebat, corpusque in co-
 gnatum puluerem, ac sui generis cine-
 res, fuerat resolutum: Liquet autem,
 Deum, qui addictos ipsi homines, post
 etiam mortem semper clarificet, mira-
 bilia hæc ad sepulchra eorum, ac loca
 quibus quiescunt, operari miracula; quò
 posteri perpetuâ serie pignus habentes
 præclaræ conuersationis, vitæ cursum
 consumment. Eodem modo Elias hu-
 iusce præceptor Prophetæ, post equos
 flammeos ac igneum currum, in aliâ
 agens vitâ; ac ab humanis ad locum
 migrans, quem est consecutus, amplif-
 simum suæ virtutis melotem reliquit
 symbolum. Tametsi, quanti illa pretij
 videbatur? Nihil quippe aliud erat quàm
 pellis mortua, vsu iam ac vetustate inu-
 tilis. Hanc nihilominus ipse reformida-

Sanctorum à morte efficac protectio, multiplici declarata exem- plo.

4. Reg. 13. v. 21.

4. Reg. 4. v. 33.

Vocat scri- ptura Σω- μαιτην.

bat Iordanis, mediâque scindebatur aqua, ac discreta stabat, quâ olim ratione sub Iesu, qui futuri figura fuit. Aderat autem, cum etiam abesset Thefbites ille, ac Philosophi indumentum, discipulum demulcebat, præstante Dei clementiâ, vt is tutò flumen transfiret, Sanctorumque indumentis honorem habente, tanquam animata essent. Atque vt perspicuè palam esset, miraculum illud in flumine, non percutientis merito patratum esse, sed eius honoris causâ, qui excessisset, ac fuisset assumptus; Elisæo aquam percutiente, fluebat illa nihilominus more solito, cum nihil ei noui accidisset. At vbi ille frustrato conatu clamasset: *Vbi est Deus Elie?* clamansque iterum aquas attigisset, mox flumen diuiso fluente, nudam aridam ostendit, Prophetâque pedes ad ripam alteram peruenit.

Ioseph autem, non tam peculiari affectu patrem defunctum amans, quàm gentis Patriarcham, ac generis caput honorans, eius ex Ægypto reliquias celebri adeò cultu reduxit, vt Moyses cum mundi creati ac historiâ reliquâ, hanc quoque narrationem mundo tradendam, ac literarum monumentis consignandam putauerit. Rursum verò Pharao, ipsâ vigiliâ, vt ita quis dicat, sublatum ab oculis ab Israël proficifcente, Iosephum amisit. Porro vbique corpus comes populo aderat, multâque curâ ceu quid bonum ac præstans ducebatur, atque vt tuta sexcentorum trium millium ac quingentorum multitudinis virorum, à malis defensio ac tuitio: eâque reuerentiâ aui vnam profesebantur, quâ sacram arcam portantem Dei legem. Quocircâ etiam David quodam loco Deum obsecrans propitium fore populo ac placabilem, innumerabilibusque supplicationibus obtestans, vt iuges mutuóque succedaneas calamitatum plagas sistens, faustâ rursus prouidentiâ Hierusalem gubernaret, ac quâ olim gubernata esset, ita ait: *Qui regis Israël, intende: qui deducis velut ouem Ioseph.* Deum enim fletere nititur charissimorum ac amicorum nomina in medium adducens, solerterque admodum supplicationem obit, impiâ scelera multitudinis, sanctorum Patrum appellationibus velut celans ac obtegens.

Eundem quoque nobis sensum suggerit, qui de Sodomis extat sermo. A-

ο Ιορδάνης αὐτῶ ῥωεσέλλετο, ἔδιχα δ' ὕδαρ ἐτέμνετο, καὶ διακεκριμένον εἰσῆκει, ὡσπερ ἐπὶ τῷ Ἰησοῦ δ' παλαμόν, ὅς ἐστὶν τύπος τῷ μέλλοντος. πρὶν δὲ καὶ ἀπὸν ὁ Θεοσείτης, ἔδ' ἐνδύμα τῷ φιλοσόφου ἐδδξιοῦτο τ' μαθητῶν, ἀσφαλῆ τῷ ποταμῷ χειρὶζομένης τῶν φραγῶσιν τ' τῷ Θεοσφιλιανθροπίας, ἔτὰ ἐνδύματα τῶν ἁγίων πμοψης ὡς ἐμφυχα. ἔ' ἵνα δειχθῆ κειταραῖς, ὅπ' ὁ πει τ' ποταμόν θαυμαπούργημα, οὐ δειχ τῶν ἀπῆαν ἐγχετο τῷ πλήθοντος ὕδαρ, ἀλλὰ δειχ τ' πμῶν τῷ οἰχομένην ἔ' ἀναληφθέντος. πατῆξάντος ὕδαρ τῷ Ἐλισαίου, ἔρρει ὕδαρ σωνήθως ὁσδὲν πεποιθὸς χαιόν. ἐπ' δὲ ζόπουτων ἐπέδοκσεν. ποδ δὴ ὅσιν ὁ Θεός Ἡλίου, ἔ' βοήσας ἐκ δδύτερου κειλίκετο, εὐθὺς ὁ ποταμὸς δειχων ὁρεῖθρον, γυμνῶ ἐδδξε τῶν ξηραῶν, καὶ πεζεύσας ὁ πρεφῆτης εἰς ὁ φανα ἀφίκετο.

Ο δὲ Ἰωσήφ τ' Ἰακώβ τελευτησάντα, οὐχ ὡς πατέρα τοσοῦτον ἰδδξίζοντως ἀγαπῶν, τῷ ἔθνος πατριαρχῶν πμῶν, μτ' τ' πολυθρολληῆτου θεραπειῶς ἐκείνης ἀπῆγαγῆ δξ Αἰγύπτου ὁ λείψμον, ὡσε τ' Μοῦσέα μτ' τ' τῷ κόσμου γηρέσεως ἔ' τῆς λοιπῆς ἱστορίας, ἀνάγκασθον δδδναί ἔ' τῷ ὁ βίω δειήγημα. Ἰωσήφ δὲ πάλιν ὕπρ πῶρα τῷ Ἰσραήλ ὁδδδοντος ἐκ τῶν ἐφθαλμῶν ὡς ἀ' εἴποι. πς ἐκλαπῆ ὁ Φαραώ. πδρυταχοδ δὲ συμπρῶν τῶν λαῶ ὁ σῶμα, καὶ ἤγετο μετ' ὅπτιμελείας ὡς ἀγαθὸν π καὶ ἀλεξίκακον φυλακτικῆιον ἀσφαλές τῶν ἐξήκοντα μυριάδων. καὶ ποσῶντιν εἰζον τῶν ἀιδῶ πει τῶν λαρνακα τῷ πρεπαπρεσ, ὁσῶν πει τῶν ἁγίων κίβωτόν, ἢ τ' τῷ Θεοδ νόμον ἐδδσασεν. δξ καὶ Δαβίδ πῶρα κειτῶν που τ' Θεόν, ἴλεων εἴ) καὶ εὐμνη τῶν λαῶ, καὶ μυριάς αὐτὸν ταῖς ἱκεσίαις ἐκλιπῶν, ἵνα τῶν σωερχῆ ἔ' ἐπάλληλον τῶν συμφοραν ἡστας πληγῶν, πάλιν ἐν ἀγαθῇ πρενοῖα δειχῆ τῶν Ἰερουσαλήμ, ὡς ὁ πρεθῆρον, οὕτω φησὶ. ὁ ποιμήνων τ' Ἰσραήλ πρεθρεσ. ὁ ὁδηγῶν. ὡσε πρεθρατον τ' Ἰωσήφ. δδσωπεῖ γδ τ' Θεόν τοῖς τῶν ἀγαπητῶν ἔ' φίλων ὀνόμασιν, καὶ λίαν εὐμνηδῶς τῶν ἱκετηῶν μεταχρῆζεται, τῷ δδσεβήσδματος πλήθους τῶν ἀμῶντας ὅ) ἐγκρύπτων καὶ σκέπων ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων πρεσηρησίας.

Τοῦτον ἡμῶν ῥωαρενεῖ τὸν νοῦν καὶ ὁ πει τὰ Σόδομα σωζόμενος λόγος.

Gen. 49 v. 29.

Exod. 13; v. 19.

Num. 1 v. 46.

Psal. 79. v. 2.

λείπ. ὅσπ. vel quid milc.

Αβραάμ γὰρ Σοδομίτας πῦρα τοῦ μύθου, ὡς ἴκα
 δυσμετανοήτων αὐτοῖς ὁ Θεὸς μὲν παρρησίας ἐπι-
 γὰρ πλὴν κλέσιν, τῇ φειδοῖ τῆν δικαίων ἡξίου
 σωτῆρα ἢ συμπύματα δῆμον. Ἐξάμηνος γὰρ
 ἀπὸ τῆν πενήτηντα, εἰς τοῖς δέκα κατέληξεν·
 καὶ παρὲς πλὴν ἰκεσίαν εὐθέως ἐνόησεν ὁ Θεός,
 ὡς περὶ πῖνος ζυγῶν καὶ πλαστικῶν ταῖς μυριάσι
 τῆν ἀμφοτέρων, ὅ τῆν δέκα δικαίων ἀπίστησας.
 ἴνα δὲ ὅτι πλέον ἐνδείξεται πᾶσιν ἡμῖν, ὅτι καὶ
 εἰς δικαίους τίμον παρᾶμα ἔθεω φίλοι, ὅτι
 ὁ μὲν δέκατος ἐξέλιπεν ἔριθμός, ἔδωκεν τῶν
 ἢ ὀλιγοτήτος τῆν ὁπῶν τῆν ἀμφοτέρων ὁ δῆμος
 πεινῶντος ἐχρῆν δὲ τοῖς ἀδυναμιῶντας δούωαι
 δραστήτης δίκην, σφοδρῶς ἐλάυνεται τῆν κα-
 ταδικαδέντων πόπων ὁ Λῶτ, καὶ σώζεται παγ-
 γρηῖ· εἰς ὅ γέρας τῆς δικαιοσύνης, καὶ πῖς
 οἰκείους ἀπάρτας ὡς τῆ Θεοῦ παρσλαβῶν.

Μέγα οὖν κτήμα δικαίος· παρᾶτον ὄφελος
 ἑαυτῶν· ἐπειτα τοῖς τῆ γῆρας ἐξῆς θησαυρῶς
 διαρκῆς· ἀνομιῶν τῆ γῆρα, καὶ αἰεὶ συμπαρῶν
 καὶ παιδῶν τοῖς ἄλλοις παρᾶμασι· πάλαι
 κείμνος, καὶ ζῶν ταῖς βουδουκίμῆσιν. ἀγαθῆ
 τῶν παιδῶν κληρονομία, καὶ ἀσφαλτος· ὡς γῆ-
 νος οὐ διαπρῶν, καὶ ληθῆς οὐκ ἀφαρῆται. ἀσώ-
 μματος γὰρ ὅτι καὶ ἀύλτος, ἀσώματοις ἐμπολι-
 τευομένη ψυχῆς. ὅρας ὡς καὶ οἱ ἐνδοξοὶ καὶ
 αἰοίδμοι Ἰσραηλίται πόπῶν ἀφῆρημοί, καὶ αὐ-
 τῆς τῆς γῆς ἐκπεσόντες τῆς πατρικῆς, τῆς σεμ-
 νῆς παρσσηγείας οὐκ ἀφῆρησῶν· ὅσα δὲ ἐγρυμ-
 νῶσῶν τῆ καλεῖσθαι ἀπὸ τῆ φιλοθέου παρπα-
 πους. ἀλλὰ καὶ βαρβάρους δουλοῦντες, ἀπὸ
 πλὴν δικαιοσύνην τῆν πατέρων ἡλυθῆρα θησαυρῶν
 καὶ ἐν ἐρήμῳ διαζῶντες, ἀπὸ πλὴν βουδουκίμῆσιν
 τῆν ἡλικιῶντων ἐπῆρα θησαυρῶν· καὶ ἀμφοτέρωντες
 στωεχῶς, καὶ βλασφημοῦντες πολλάκις, καὶ
 ἄξιοι νομιθέντες τῆς ὀλοτῆρα βούσῆς κηράσεως,
 ἀπὸ πλὴν Αβραάμ φειδοῖς ἡξιώσῶν, καὶ ἀπὸ
 πλὴν Ἰσραὴλ ἐτυχῶν σὺν γῆρας, δρασκευῆ-
 ροὶ παῖδες εἰς τὰ γέρα τῆν πατέρων σαβῶ-
 ροί.

Καὶ οἰδᾶς γε ὁ φιλομαθῆς, ὡς ἐν παρᾶτοις
 ὁ Θεὸς ὡς ἴκα ἐκ τῆς ποιμαντικῆς ὅτι πλὴν ἡγε-
 μοῖαν τῆν λαῶν ἐκάλει πλὴν Μωϋσῶν, ὡς τῆς
 τῶντα παρὲς πλὴν δούλων φησίν. ἐγὼ εἶμι ὁ Θεός
 ὁ πατῆρ σου· ὁ Θεὸς Αβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ
 ὁ Θεὸς Ἰακῶβ. ἔμικρὸν παρσῶν τῆ λῶντος ἡγῶ-
 μνος τῶντα παρσῶν τῆσιν· στωδᾶρα γὰρ τῆ γεροσίαν

braham namque pro Sodomitis depre-
 cans, quo Deus tempore illis infensus,
 quam prædixisset intulit pœnam, iu-
 storum illic contemplatione populū
 vniuersum saluum fieri rogabat. Inci-
 piens enim à quinquaginta, in decem
 desinit, Deo statim annuente supplican-
 ti, velut staterâ quâdam ac bilanci li-
 brâ, innumerabili peccatorum turbæ,
 Iustorum denarium contrâ penderet.
 Atque ut ampliùs declararetur, vel
 vnum Iustum rem esse pretiosam ac
 Deo caram, cùm dena quidem mul-
 titudo desiderata esset, tantusque ille
 peccatorum populus, ne paucos qui-
 dem eiusmodi Iustos habere, depre-
 hensus fuisset; essent verò scelesti au-
 daciæ daturi pœnas, Lot vnus violenti-
 ter trahitur à locis maledicto addictis, ac
 cum totâ familiâ saluus efficitur, ac-
 ceptis à Deo in iustitię præmium vniuersis
 domesticis.

Magna ergo res, vir iustus; qui se
 ipse primū iuuat; tum vniuersæ de-
 inceps genti existat amplissimus the-
 saurus: adpectu quidem ignotus, qui-
 que nihilominus semper adsit, ac alios
 ipsis erudiat rebus: olim mortuus; re-
 rumque præclarę gestarum celebritate
 viuus. Filiorum bona hæreditas, ac in-
 uiolabilis; quam non absumat tempus,
 nec fur auferre possit: quippè quæ in-
 corporea, ac nulli concreta materiæ sit,
 in incorporeis vicens animabus. Vides
 vt & gloriosi inclytique Israëlita, quan-
 quam omnibus spoliati, ipsosque amif-
 so solo patrio, haud tamen claram il-
 lam à Dei amante auo ac Patriarchâ
 appellationem amiserint; quin etiam
 Barbaris mancipati, iustitiæ patrum
 merito, libertatem adepti sunt; atque
 in deserto agentes, ob parentum clara
 facinora, cibus donati: cùmque conti-
 nuè peccarent, ac sæpius in blasphe-
 mias ora soluerent, essentque digni iu-
 dicati qui exterminio punirentur, Abra-
 hæ tamen causâ indulgentiam merue-
 runt, ac propter Israëlẽ consecuti
 sunt veniam: duro corde filij, paren-
 tum merito salute donati.

Scis verò quisquis studiosus es ac
 discendi cupidus, vt in primis cùm Deus
 Moyse à gregibus ouium ad populo-
 rum vocaret præfecturam, hæc dicat
 statim ad seruum suum: *Ego sum Deus*
Patris tui; Deus Abraham, & Deus Isaac,
& Deus Iacob: ac paulò vlteriùs produ-
 cto sermone ista addat: *Congrega senio-*

Exod. 3. v. 6.

Ibid. v. 16.

*res filiorum Israel, & dices ad eos : Dominus Deus Patrum vestrorum mihi apparuit ; Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob : sicque Deus ipso statim initio, patrum iustorum nomine velut notâ quâdam nepotes insignit ; qui bonum sciat ac vtile, vt ab illis, ac eorum specimine cognoscantur. Verùm processu temporis, cùm populus in iniuriam prorupisset, eius, qui beneficio affecisset, ac Saluatoris contemptum, vitulique fabricâ ac adoratione offendisset, ac adorassent inanime cranium, animæ omnis ac rationis sensum amittentes ; cùm nihil hîc Moyfi suppeteret, quo Dominum discipulis placaret, arumnosus tandem pædagogus ad Patrum memoriam confugit, iisque sibi adiunctis, supplicationem promit. Sic enim ait : *Esto placabilis super nequitia populi : Recordare Abraham, Isaac, & Iacob seruatorum tuorum, quibus iurasti pertemetipsum, multiplicaturum te semen eorum sicut stellas cæli. Erat grandis ira ; furor indeprecabilis : vbi tamen sapiens ac industrius supplex, Patrum personas adhibuisset, ac fenum multas intercessionibus ex memoriâ Deo obiecisset, flammæ instar pœnam extinxit, Patrum oleo infanientium filiorum vulnera curans.**

Exod. 3. v. 11.

Relicto Moyfis libro, ad libros Regum transi. Etenim illic quoque filium videbis indulgentiam consecutum, eò quòd proles est patris Dei amantis ac pij. Is porrò celebratissimus ille Salomon est. Cùm enim ille processu temporis, nedum passionibus dominaretur; sed & illis feruus effectus, ac vitæ neglectu incontinentissimus luxuriâ euadens, paternam quoque pietatem ac religionem mutasset, legis offensiones, idola fabricans; ait ad eum Deus : *Scindens scindam regnum tuum, & dabo illud seruo tuo : Verumtamen in diebus tuis non faciam hæc, propter David patrem tuum : de manu filij tui accipiam illud.* Hæc nos historia docet ; Sed & Psalmorum canticum eodem sensu hæc habet : *Iunior fui, etenim senui. & non vidi iustum derelictum, nec semen eius quarens panem.*

3. Reg. 11. v. 11.

Psal. 36. v. 25

At, vt videtur, vbi semel anima contra veritatem audere præsumpserit, atque eo statu habet, vt vitæ loco, nouum aliquid moliri vesanè existimet, nihil est, quod ad rectam ac ex ordine compositam viam conuertat: quin fræ-

A τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς· Κύριος Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ὡπλά μοι· ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ. Ἐὕτως ἐν καιροῖς ὁ Θεὸς ὄνοματι τῶν δικίων πατέρων, οἷσι σημαίτωσθαι τῶν ἀποστόλων σφραγίζεται καλὸν εἰδὼς καὶ συμφέρον ὅτι ἀπὸ ἐκείνων γαυρίζεται. ἄλλοτε δὲ παρελθόντος ὁππότε εἰς ἕβειν τῆς βιεργέτου ἄρμησηεν ὁ λαὸς, καὶ καταφρόνησιν τῆς σωτηρίας· προσέειπεν δὲ τῆ εἰδωλοποιήσῃ τῆς μάχης, καὶ προσεκινώσῃ κεφάλιον ἀψυχον, τὴν ἐμφυχον ἔ

B λογικῶ φρόνησιν ἀπολέσαντες· οὐκ ἔχον ὁ Μωϋσῆς τιμωκαῦτα ὅπως ἕσπερ τῶν μαθητῶν ὀξίλευσθηται τὸν δεσπότην, ὁ παιδαγωγὸς ὁ πολυμοχθὸς, καταφεύγει πρὸς τὴν μνήμην τῶν πατέρων, καὶ μετὰ ἐκείνων τὴν ἰκετηρίαν προσβάλλεται, φησὶν δὲ οὕτως· Ἰλαεὸς ἡμοῦ ὅτι τῆ κακία τῆς λαοῦ, μνησθεὶς Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ τῶν σου οἰκετῶν· οἷς ἄμωσας καὶ σεαυτῆς, πληθύνωσθαι ὁ σπέρμα αὐτῶν ὡς τὰ ἄστρα τῆ οὐρανοῦ. μεγάλη ἡ ὄργη, καὶ ὁ θυμὸς ἀπεφάσθητος·

E ἀλλ' ὁ σοφὸς καὶ δὴμιχθὸς ἰκέτης, τὰ προσωπεῖα πατρὸς ἡμῶν τῶν ἁγίων, καὶ τὰς πολλὰς τῶν ἡρόντων διὰ τὴν μνήμης τῶν Θεῶν ἀπορίστας, ἔσβεσεν ὡς φλόγα τὴν τιμωκαῦτα· πατερικῶν ἐλάω, τῶν μερῶν τῶν ἡμετέρων τῶν σαυμάτα.

Leg. ius
σ. λέγει
Celas. vel
quid simi

Καταλιπὼν τὴν Μωσαϊκῶν βίβλον, ἔπι τὰς βίβλους τῶν βασιλέων μετέβη. ὅτι γὰρ κακῆ παιδα φειδοῦ ἀξίμωτον, διὰ τὴν ἡγήματα ἡ φιλοφροῦ πατρὸς. Σοφισμὸν δὲ ἔστιν ὅτι ὁ πολυδουλλητος· ὅς ὅππότε παρελθόντος τῆς χρόνου οὐκ ἔτι τῶν πατρῶν ἀποκράτωρ· δουλοῦ δὲ μάλλον καὶ ἀκαταπέροσ συμμεροσῆς διὰ τὴν ἀποροσῆσαν τῆς βίου, μετέβαλεν καὶ τὴν πατρῶν βίβλον, εἰδωλα μορφώσας τὰ τῆ νόμου προσοχέματα· φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός· ἀφῆρῆσαν ἡ ἀφῆρῆξω τὴν βασιλείαν σου, ἔδωσα αὐτῶν ὅτι δούλωσθαι πλὴν ἐν τῆ ἡμέραις σου οὐ ποιήσω ταῦτα διὰ Δαβὶδ τὴν πατέρα σου· ἐκ χροσ τῆ ὑποσλήψουσι αὐτῶν. ταῦτα ἡμᾶς ἡ ἰσοεῖα παιδεύει· διδάσκει δὲ, καὶ ὡδὴ τῶν ψαλμῶν τὰ ὅμοια. νεώτερος ἡμῶν· καὶ γὰρ ἐρήσασα· καὶ ὅτι εἰδὼν δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον, ὅτι ὅτι ὁ σπέρμα αὐτῶν ἡτοιμῶ ἀρτοῖς.

Ἀλλ' ἡ εἰοικει ἐπειδὴν ἀπαξ ψυχὴ τὴν ἀληθείας καταδρασεύητε, καὶ τῆς κηνοτομεῖν ἐκπλήκτως ἀπὸ τῆς ζῆν ἐν τάξει προσβέβληται, ὅτι ἐν αὐτῶν ὅτι πρὸς εἰς τὴν εὐθείαν καὶ τεταγμένω ὁδῶν· ἐν δακρύοις δὲ τὸν

γαλιών ὡσπερ τις πῶλος δυσώλιος φέρεται πρὸς
 ὃ βαράθρον, νικῶσα τὴν ἀναβάτην νοῦν τῆ
 πρὸς τὴν κακίαν ὁρμῇ. ὡσπερ δὲ καὶ τοῖς Εὐ-
 νομαιοῖς τοῖς τοῖς ὅτιν ἰδεῖν. οὕτως γὰρ φιλοδοξοῦν κα-
 λείσθαι μάλλον, ἢ τῶν Χριστῶν ἀδελφοῖς. Θεὸν
 βλασφημοῦντες. τοῖς ἀδελφοῖς τῶν Θεοῦ ἀτι-
 μάζοντες. μάλλον δὲ ἐντρέπτοί μοι εἰς τῶν ἀγίων
 αἰσπαύσης, ἢ οἱ σωφρονοῦντες τοῖς βωμοῖς καὶ
 τοῖς βεβήλοις ἔτι τοῖς μεμασθῆσθαι τῶν τόπων.
 ἐξελύξω δὲ τοῖς τῆς ἀπονοίας ἐκείνοις ἀσκη-
 τὰς, καὶ ὃ καὶ πρῶτων δράσας ἔρετιν νο-
 μίζοντες, εἰς γυνὴ τῶν δαμνῶν ἀδεαδίωται
 φωνὰς, κερζόντων καὶ βωάντων λαμπροῦς τῶν
 μῦτρων τῶν δυνάμιν, ἔτι ὀνόμασι κερζώ-
 των ἕκαστον ὡς κέρωςτα ἔτι ἀπελαύνοντα ἔτι φυ-
 ραδεύοντα τῶν τρυφῶν ἀδελφῶν. εἴτε
 δὲ τὰ συσηματα τῶν ἀθλητῶν τῆς εὐσεβείας
 ἐτέλοι τις ἐνεργεῖν καὶ τῶν ἀκαθάρτων πηδ-
 μῶντων, εἴτε ἀγγέλους εἰς πηλὴν τῶν αἰα-
 πεπαυμένων κέρως δύνοντες τοῖς ἀγίοις σικαῖς,
 ὅθεν διαφέρει. ὁπότερον γὰρ ἀπὸ λέγηται, δὲ-
 ξα τῶν ὡσπερ τῆς εἰς Χριστὸν ἀγάπης ὅτι
 παρόντων. πρὸς δὲ φάνονται κερζόμενοι αἱ
 τῶν μῦτρων εὐεργεσίαι, ἀλλὰ τε ἀλλὰ καὶ
 διαφέροντες, αἱ τῶν σατομ. κέρως ἐνεργημάτων
 ἐλθῶντες τοῖς κέρωςφοροῖς. οἱ γὰρ ὑλακτωῦ-
 ντες, καὶ τοῖς ἀθλητοῖς τὴν μακίαν ποτὲ κερζῶν
 ἐνεργῶντες, νῦν σωφρονοῦντες ὁράνται, καὶ τῆς
 κερζείας τῶν ἀγίων τὴν κέρωςτα κέρως αὐτῶν
 βλέποντες τῶν κερζμάτων μῦτρουμῶν. ἔτι
 ὡσπερ τὴν τῶν σωτήρος ἡμῶν δυνάμεως ἀναμφί-
 βολα δείγματα ἐν μέσῳ τῶν Ἑβραίων κερζεί-
 νόσῳ, οἱ τε τὴν λέκρας ἀποξεδέντες, ἔτι οἱ
 εἰς ὅψας ἰαθέντες τυφλοὶ, καὶ εἰ τις κέρως-
 λυτικὸς εἰς τῶν μελῶν ἀρμονίας διωμῶντες
 ἀκλύτως ἐβάδιζεν. οὕτως ἔτι νῦν οἱ τὴν σαυ-
 ρὸν ὡσπερ τῶν σαυρωθέντος βασιλῆυτες, τῆς
 κέρως τῶν δεσποῦντος κέρως ἐναργεῖς εἰς ἀπο-
 δείξεις κέρωςονται, ποικίλως καὶ διαφόρως τοῖς
 πόνοις τῶν ὁμοδύλων ἰάμενοι. καὶ Παῦλος
 μὴ, καὶ Πέτρος, ὁ μὴ διώξας ὃ τῶν Πύθω-
 νος δαμόνιον. ὁ δὲ, τὴν κέρως ἀναστήσας τῶν
 τῶν ναοῦ κερζουλαίων, ἐκ κερζακτικῶν
 δυνάμεων Ἑβραίοις καὶ Ἑλλῶνας πρὸς τῶν
 ὡσπερ τῶν εὐαγγελίου ἐπέστρεψεν. ἀ-
 ρεπτικῶν δὲ πονηρὸν σῶμα, τῶν νῦν κερ-
 κῶς ἐκ κερζουμένων τῶν ἡμετέρον ζωῶν, ὅθεν

A num mordens, ceu pullus quidam tra-
 ctatu difficilis, in barathrum proruit ;
 fessore animo ac mente, vehementio-
 ri in nequitiam agitatione superato :
 quod utique hos quoque Eunomianos
 factitare videas : sic enim lubentius ap-
 pellantur, quam Christi homines : qui
 Deum blasphemant ; Dei homines pro-
 bro afficiant ; magisque loca auersentur,
 quibus Sancti requiescunt, quam
 sobrij homines altaria, profanaque ac
 polluta dæmonum sacris, loca. Porro
 par erat, ut qui eiusmodi dementiæ
 student, quique temeritatem in om-
 nes virtutis loco habent, vel saltem
 dæmonum reuerentur voces, clarâ
 palam voce contestantium virtutē Mar-
 tyrum ; ac quemque illorum velut præ-
 sentem, atque eos ab obsessis homini-
 bus abigentem atque fugantem, ex no-
 mine compellantium. Siue autem quis
 ea velit aduersus immundos spiritûs
 præstare pietatis athletarum exercitûs,
 siue Angelos, qui ad eorum, qui requie
 donati sunt, honorem, sacris eorum de-
 lubris assideant, nihil interest. Nam
 quicquid dicatur, ad eorum gloriam
 est, qui Christi causâ morte sunt de-
 functi. Porro palam quotidie elucet,
 alia aliâque, ac diuersa Martyrum be-
 neficia, quibus malè à satanâ vexati li-
 berentur. Qui enim nuper more ca-
 num latrabant, ac quondam inexplica-
 bilibus tenebantur furoris noxis, nunc
 sobrij ac sani videntur, ipsisque rebus
D Martyrum intercessionis fiduciam at-
 que vim testatam vniuersis adspectanti-
 bus faciunt. Sicut autem Saluatoris
 nostri potentia indubitata argumenta
 in medio Hebræorum populo obam-
 bulabant, tum quos leprâ mundasset,
 tum cæci quibus sanasset oculos, tum si
 quis paralyticus obfirmatâ membro-
 rum compage, nullo impedimento am-
 bulabat : sic & modò, qui crucem cru-
 cifixi Saluatoris causâ portauerunt,
 eius quam à Domino acceperunt gra-
 tia perspicua documenta præbent, va-
 riis ac diuersis modis conseruorum mor-
 bos curantes. Ac quidem Paulus, Pe-
 trusque ; ille quidem cum eiecisset spi-
 ritum Pythonem ; hic autem, claudum
 illum in templi vestibulo iacentem ere-
 xisset, eiusmodi miraculorum poten-
 tiâ, Hebræos Gentilesque ad obedi-
 dum Euangelio conuerterunt : ac ma-
 lum hæreticorum agmen, qui nostrum
 hæc sæculum malè turbant, ne à rerum

Eunomiani, sic lubentes appellati.

Summum odium in Martyrum cœmeteria.

Dæmones reuerentur, ac sentiant Martyres.

Act. 16. v. 16 & 3. v. 23

quidem ac miraculorum præstantiâ Martyres reueretur : vocant verò eorum cæmeteria, nudâ ac profanâ voce πολυαἰδέια ac sepulchra communia : ipsaque vestibula tanquam polluta infectaque execrantur ; nec meminerunt diuini illius oraculi ore omnium celebrati. *Preiosa in conspectu Domini mors Sanctorum eius.* Itaque precemur Deum ; sed & Martyres obsecremus, vt à communi Domino impetrent, dari spiritum compunctionis iis, qui hæretico errore aguntur : & vt solutâ omni dubitatione, tanquam medio pariete ac maceriâ, fraternâ omnes vnitate conueniamus ; in Christo Iesu Domino nostro, quem decet gloria in sæcula : Amen.

Psal. lxxv. v. 15.

Α τῆ μεγαθυρία τῆς θαυμαίων αἰδεῖται τοῖς μάρτυρας · πολυαἰδρία δὲ καὶ πάφοις τὰς χρισμῆσις αὐτῆς ὀνομάζουσι · καὶ τὰς εἰσόδους αὐτὰς ὡς μᾶσματι περιτριβομένης μυσταῖονται · ὁ δὲ ἐκείνη τῶ θεοπέσιον λόγιον τῶ πατρὸς πῶτος ἀδελφίου εὐματὸς μνημονθόντες, ὅτι τίμιος ἐναίτιον Κυρίου ὁ θάνατος τῆς ὁσίων αὐτῶ. διζώμιθα τοίνυν Θεῶ · πατρὸς καλέσωμεν δὲ καὶ μάρτυρας τὸ κοινὸν δυωπησῶν δεσπότην, ἵνα δοθῆ πνεῦμα κατηνύξεως τοῖς πατρὸς τὸ αἰρετικῆς πλάτης ἐνεργουμένοις · λυθείσις δὲ τὸ διχονοίας ὡσπερ μεσοπίχου πινὸς ἢ φραγμοῦ, εἰς ἀδελφικῶ οἱ πῶτες σιωλέθωμεν ἔνωσιν · ἐν Χειρῶ Ἰησοῦ τῶ Κυρίου ἡμῶν ὅ παρῆπει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

BEATI ASTERII AMASIAE
Episcopi, Enarratio in martyrium præclarissimæ Martyris Euphemie.

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΑΣΤΕΡΙΟΥ
ἐπισκόπου Αμασίας εἰς μάρτυριον τῆ πανδύφημου μάρτυρος Εὐφημίας ἐκφρασις.

Ex dulp Reg. collata cū edis in 7. Synodo act. 4. ver. 10 noua.

NUPER, ô viri, Demosthenem, egregium illum Oratorem, præ manibus habebam, eamque Demosthenis orationē, quâ ille Æschinem acerbis enthymematibus impetit. Diu autem prolatâ lectione, penéque obrutâ mente, aliquâ remissione ac ambulatione, quo fessus animus non nihil labore leuaretur, egebam. Egressus autem domo, postquam in foro aliquantulum cum notis ambulassem, illinc me in Dei templum otid oraturus recepi. Cū verò hoc quoque consecutus, vnā quandam ex porticibus transirem, vidi in eâ picturam quandam, cuius me species omninò cepit. Dixisses Euphranoris artificium esse, aut eorum alicuius, qui olim plurimum dignitatis picturæ conciliarunt, non aliter pingentes, quam si viuas in tabulis formas exhiberent. Adesdum verò, si voles: quippe etiam nunc per tempus enarrare licet; egoque picturam exponam. Neque enim nos musarum alumni, peiores pictoribus colores habemus.

Sacra quædam fœmina, intemerata Virgo, suam Deo castitatem dicauit: Euphemiam appellant: Cū autem quandòque tyrannus pius homines ac Christianos persequeretur, illa admodum alacris vitæ aleam sponte adit. Ciues autem, eiusque focij religionis,

Euphemie res expresse in zabella.

CΡΩΗΝ μὲν, ὡ ἀνδρες, Δημοθένην ἔχον ἐν χειρὶ τὸν δῆμον, καὶ Δημοθένοισ ἐκείνην, ἔνθα δὴ τὸ Αἰχίνω πικροῖς βάλλει τοῖς ἐνθυμήμασι ἐν χειροῖσις δὲ τῶ λόγῳ, καὶ πικνωθεῖς τὴν ἀφρονίαν, αἰδέσεως ἐδεόμην καὶ παύπατου, ὡς μοι λυθῆναι μικρὸν τῆς ψυχῆς τὸ πονούμενον. παρελθὼν δὲ τῶ δωματίου, καὶ ὀλίγα τοῖς γυναικῶσι συμβαδίσας ἐπὶ ἀργεῖς, ἐκείθεν εἰς τὸ θεοῦ τέμενος ἀφικέμεν διζώμιθος ἐν γολῆ. ὡς δὲ καὶ τούτου τυχὼν, ἔνα δὴ τῆς ὑποσέγων δρόμων ἐβάρησον, εἶδον ἐκεῖ γραφίῳ πίνα · καὶ με κατὰ κράτος ἔειπεν ἡ θεὰ Εὐφρανόρος αἰ εἶπες εἶ τὸ φιλοτέχνημα, ἢ πινος ἐκείνων τῶ παλαῶν, οἱ τὴν γραφικῶ ἦσαν εἰς μέγα, ἐμφύχου ὀλίγου δέοντος ἐργασάμενοι πίνακας · δεδραδὲ εἰ βούλει · καὶ γὰρ γολῆνῶ διηγήματος · φράσω σοι τὴν γραφίῳ. οὐδὲ γὰρ φαιλότερον πῶτος τῶ ζωγράφων [παῖδες], οἱ μουσῶν παῖδες ἔχουμεν φαρμακῶ.

S. Niceph. ἔχον.

Γυνὴ τις ἱερὰ πῶρηνος ἀκήρατος. Θεῶ S. Niceph. τῶ σωφροσυνῶν κατηρώσασα. Εὐφημίας καλοῦ ἀκίεστην ὄντων αὐτῶν. τυραννὸς δὲ ποτε τοῖς εὐσεβοῦσιν ἐλανονοις, μάλα παρθύμως τὸ ἐπι θανάτῳ εἶλετο κίνδυνον. οἱ δὲ δὴ πολῖται ἐ κοινῶν τὸ θρη-

σκείας, ἡσάρ ἦς ἔτελεύτησεν, ὡς ἀνδρείαν ὁμοῦ
 καὶ ἱερὰν πλὴν πρῆνον θαυμασόμετες, πλησίον
 τῆς ἱερῆς τῆς θηκῆς θαυμάσιοι, καταθέμενοι τε τῆς
 λάρνακος, πῶς τελευτῶσιν αὐτῆς, τῆς ἐτήσιον ἑορτῆς
 καὶ πρὸς τὴν πόλιν ποιῶντες πορήγειν. οἱ μὲν ἔν τῷ
 Ἰεροσολύμοις (ὅθεν ἱεροφάνης), καὶ λόγῳ πῶς τῆς μνη-
 μῆνός αὐτῆς, ὅπως ὄξετέλεσε τῆς κερτερίας ἀγῶ-
 νας, ὅτι μετὰ τοῖς σωματικαῖς λαοῖς ἐκδιδάσκου-
 σιν. ὁ δὲ δὴ ζωγράφος διδασκὼν καὶ αὐτὸς, εἶχε
 τῆς τέχνης καὶ δυνάμει, πᾶσιν πλὴν ἰσορίαν ἐν
 συνόδοις γραφῆς, αὐτὸς που αὐτῆς πλὴν θηκῆς ἱε-
 ρῆν ἀπέθηκε ἑαμεν. ἔχει δὲ ὡς ὁ φιλοτέχνη-
 μα.

Υψηλὸς ἐπὶ θρόνου καθήδρευται δικαστής, πι-
 κρὸν ἔδυσμῆδες βλέπων εἰς πλὴν πρῆνον. ὀρ-
 γίζεται γὰρ ὅτι ἀπέθηκε καὶ ταῖς ἀψύχοις ὑλαῖς
 ἢ τέχνῃ. δορυφόροι δὲ τῆς ἀρχῆς, καὶ γραμμα-
 ται πολλοί. οἱ μὲν, τῆς ὑπομνημάτων ὑπο-
 γραφείσας δέλτοις φέροντες καὶ γραφίδας. ὧν
 πατέρως αἰαρησίας ἀπὸ τῆς κηρῆς πλὴν χεῖρα,
 βλέπει πρὸς πλὴν κρινομένη σφοδρῶς, ὅλον
 ἐκκλίνας. ὁ πρὸς ὁμοίωσιν ὡσπερ κελθόμενος αὐ-
 τῆς γαλανότερον λαλεῖν, ἵνα μὴ κέμωνος αὐτῆς
 πλὴν ἀκρίως, ἐσφαλμένῃ γραφῇ καὶ ὅτι
 λήψῃμα. ἔθηκε δὲ ἡ πρῆνος ἐν φαῖν χι-
 τῶνι, καὶ ἱματίῳ πλὴν φιλοσοφίᾳ σημεῖου-
 σα. ὡς μὲν ἔδοξε τῶν γραφῆν, καὶ τῶν ἀπειά.
 ὡς δὲ ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς ψυχῆς κεκαλωπισμένη
 ταῖς ἀρεταῖς. ἀρῶσι δὲ αὐτῆς πρὸς τῆς ἀρ-
 χοντα δύο γραμματεῖς. ὁ μὲν ἔλκων ὅτι ὁ
 πρὸς ὁμοίωσιν ὁ δὲ κατόπιν ἐπιείρων. κεκαλωπισμένη
 τῆς πρῆνος ὁ ἦτος ἀδοῖ καὶ ἐρρότητι. νόσει
 μὲν γὰρ εἰς γλῶσσαν, ὡσπερ ἐρυθρίασα τῆς ὀψῆς
 τῆς ἀρετῶν. ἔθηκε δὲ ἀκατάπληκτος, ὅσθεν
 πάχουσα πρὸς τῆς ἀγῶνα ἡ δὴ ὄλον. ὡς ἐγὼ γε
 τοῖς ἄλλοις τῶς ἐπὶ πρῆνον ζωγράφους, ὅτι αὐ-
 θεασάμενοι τῆς γωαμῆς ἐκείνης τῆς Κολχίδος
 ὁ δράμα. ὅπως μέλλουσα τοῖς τέχνοις ὅτι φέ-
 ρειν ὁ ξίφος, ἐλέω καὶ θυμῶν μερίζει ὁ πρὸς ὁμοίωσιν
 καὶ πατέρως μὲν τῆς ὀφθαλμῶν, τῆς ὀρ-
 γῆς ἱμφορίζει. πατέρως δὲ, πλὴν μητέρως
 μιλῶνι, φειδομένη καὶ φειδουσῶν. νῦν δὲ ὁ
 θαῦμα, ἀπὸ ἐκείνης τῆς ἐνοίας, πρὸς ταῦ-
 τῶν μετατέθηκε πλὴν γραφῆς. ἔσφοδρα γε
 ἀγαμῆ τῆς τεχνίτου, ὅτι μάλλον ἔμιξεν τῆς
 χρωμάτων, ὁ ἦτος, ἀδῶ τῆς ὁμοῦ ἔσφοδρα ἀνδρείας κε-
 ρεσίας, πᾶσιν καὶ φύσιν μαχόμενα.

A pro quâ ea mortem obiit, ceu fortitu-
 dinis ac factitatis gloriâ insignem admi-
 rationi habentes, haud procul templo
 sepulchrū ædificantes ac posito loculo,
 honores ei publicos adhibent, annum
 eius certaminis diem, communem ac
 totius populi conuentu lætam facien-
 tes celebritatem. Sacri quidem sacra-
 mentorum Dei interpretes, iugi ser-
 mone memoriam honorant, populof-
 que conuenientes, vt illa patientiæ cer-
 tamen consummauerit, omni studio
 informant: sed & pictor pietati & ipse
 studens, artis operâ, historiam totam
 in sindone, quàm licuit viuâ expressio-
 ne designans, ibidem iuxta sepulchrum
 sacram ad spectaculum appendit tabel-
 lam. Sic autem habet artishoc præcla-
 rum opus.

Sedet Iudex throno sublimis, acer-
 bo ac truci vultu contuens Virginem.
 Ars quippe in inanimi quoque mate-
 riâ irascitur, cùm lubet. Porro adsunt
 magistratûs satellites, ac milites non
 pauci: ac quidem commentarienses,
 tabulas ferunt ac stylos; quorum alter
 manum è cerâ educens, intensè adspi-
 cit in adstantem iudicio Virginem, to-
 tam deflectens faciem, tanquam iubeat
 loqui clariùs, vt ne difficilè audiens,
 mendosa scribat, ac digna reprehensio-
 ne. Adstat autem Virgo pullâ veste, ac
 pallio philosophiam professa: vt qui-
 dem putauit pictor, ipso quoque vultu
 lepida; vt autem ipse existimo, egregiè
 ornato virtutibus animo. Ducunt au-
 tem ad præsidem duo milites; alter
 quidem antè trahens; alter verò à ter-
 go vrgens. Porro Virginis habitus pu-
 dore ac constantiâ mixtus enitet. Incl-
 nat quidem, ac cernua oculos demit-
 tit tanquam virorum erubescens obtu-
 tûs; stat verò imperterrita, nihil in cer-
 tamine timidum patiens. Quamobrem
 cùm alios hætenus pictores, Colchicæ
 illius mulieris fabulam contuitus lau-
 darem; vt gladium filii adactura, mi-
 sericordiâ ac irâ diuideret faciem; ac
 alter quidem oculus iram ostenderet;
 alter, matrem parcentem ac facinus
 horrentem, designaret: nunc planè ab
 eâ cogitatione, ad hanc picturam, ad-
 mirationem conuerti: mirumque in
 modum opificem admiror, vt accura-
 tiùs mores quàm colores miscens, pu-
 dorem simul ac fortitudinem, affectio-
 nes vtique per naturam contrarias, præ-
 clarè temperarit;

E

Sic quoque
 vetus Inter-
 pres: præ-
 stat καὶ τῶν:
 quod & S.
 Nicep. ha-
 bet.

S. Nicep.
 διότι.

Vtiterius autē procedente imitatione, A carnifices quidam in leuibus nuditunicis, operi iam insistebant: ac alter quidem apprehendens caput; ac retrò inflectens, alterios Virginis præbebat expeditum ad pœnam: alter autem adflans, dentes excutiebat. Porrò supplicij organa, malleus videntur, & terebra. Caterùm resoluor deinceps in lacrymas, mihiq̄ affectio intercidit sermonem. Sic enim perspicuè guttas sanguinis adpinxit penicillus, vt verè dicas à labiis fluere, ac lamentans discendas. Iterum carcer; iterum casta Virgo in pullis vestibus sedens sola, manus ambas extendit in cœlum, Deumque in malis adiutorem inuocat. Porrò oranti illi, apparet super eius caput, signum illud quod Christiani adorare ac appingere solemne habent: putoque appetentis passionis symbolum. Mox ergo, ac post modicum, ignem validum loco alio accendit pictor, hinc inde rutilanti rubricâ condensans flammam. Statuit verò Virginem mediam, expansis quidem manibus in cœlum, nullam tamen vultu præferentem tristitiam: sed magis gaudentem, vti ad incorpoream ac beatam commigrantem vitam. Hactenus cum pictor manum tenuit; tum ego, sermonem ac linguam. Cæterùm tempus tibi est, vt & ipsam si velis, & picturam absoluas; quo plenè perspicias, num longè impares enarrandæ fuerimus.

Crucis signi effectum in Euphemiæ capite.

Προβαγνούσης δὲ εἰς τὸ πρῶτον τὴν μιμήσεως, ἡμῶς τινες ἐν χιτῶνίσκοις γυμνοὶ, ἢ δὴ ἴχνοιο ἔργον· καὶ ὁ μὲν δραξάμμος τὴν κεφαλῆς, ἐκ αἰακλῆ-
 νας εἰς ἑκατόπιν, πρῶτον ὡς ἑτέρωθεν περὶ εἰς
 πτωμαρίου τὴν πρῶτον τὸ πρῶτον· ὁ δὲ πρῶτος
 τὰς ἐξέκοπτε τῶν ὀδόντων. σφύρα δὲ ἐτέρωθεν
 φαίνεται τὴν πτωμαρίας τὰ ὄργανα. δακτύλιος δὲ ὁ ἐν-
 τεθεῖν, καὶ μοι τὴν πάθος ἐπιπέσει τὴν λόγον. τὰς γὰρ
 ἑαυτοῦ σαρκῶς, οὕτως ἐναργῶς ἐπέγραψεν ὁ
 γραφῆς, ὡς εἶποις αἰ πρῶτον τῶν χηλέων
 ἀληθῶς, ἐκ ἑρῶν ἁπλοῦς ἀπέλοις. δεσμοπῆριον μὲν
 τῶντα, ἐκάλιν ἢ πρῶτον σεμνῆ ἐν τοῖς φαιοῖς
 ἱματίοις κἀστηται μὲν, ἐκτείνουσα τῶν χεῖρε πρὸς
 οὐρανόν, ἐκάλουσα Θεὸν ἐπιπέσει τῶν δεινῶν.
 βυχοῦρη τὴν τῶντα, φαίνεται ὑπὸ κεφαλῆς ὁ ση-
 μείον, ὃ δὴ Χριστιανῶς πρῶτον κωδῆσαι τε πέφυκε
 ἐπιγράφου· σύμβολον οἰμῆ τῶν πάθους, ὅτι
 αὐτῶν ἐξεδέχετο. βίβλος γὰρ οὖν καὶ μετ' ὀλίγον, πῦρ
 ἀλλὰ τὸ σφοδρὸν ὁ ζωγράφος αἰῆσαν, ἐρυθρῶ
 χρώματι, ἐνθεν καὶ ἐνθεν ἐπιλαμψάντι, σαματο-
 ποιήσας τὴν φλόγα. ἴσησι δὲ μέσῳ αὐτῶν, τὰς μὲν
 χεῖρας πρὸς οὐρανόν ἀναπλώσασθαι· ἀρῆθῶνα δὲ
 ἐδεμῖον ἐπιπέσει τῶν πρῶτον ὡς πρῶτον ἀλλὰ τοῦ ἀν-
 τῶν, γρηγοῦν, ὅτι πρὸς τὴν ἀσώματον ἐκ μακαρίαν
 ἐξεδέχεται ζωῆς. μέγας τοῦτου καὶ ὁ ζωγράφος ἐγῆσε
 τὴν χεῖρα καὶ τὴν λόγον. ὡς δὲ σοι καὶ αὐτῶν εἰβή-
 λη τὴν τελέσαι τὴν γραφῆν, ἵνα κατὰ τῆς ἀκριβοῦς, εἰ
 μὴ πολὺ κατόπιν τὴν ἐξηγήσεως ἡλθοῦν.

Edita & S. Niceph.
 Edit. Ζωγράφου.
 S. Niceph.
 S. Niceph.
 Reg. ἀπὸ πελάσαι τῆ γραφῆ.

EXCERPTA PHOTIANĀ.

EK TΩN ΦΩΤΙΟΥ.

Asterij Amaseæ Episcopi, Sermo hortatorius ad pœnitentiam.
 Lectum est, ex B. Asterij Episcopi Amaseæ, sermone hortatorio ad pœnitentiam.

Τοῦ Ἀσείου Ἐπισκόπου Ἀμασείας, πρῶτον πρὸς εἰς τὴν μετάνοιαν.
 Ἀνεγνώθη τὴν μακαρίου Ἀσείου Ἐπισκόπου Ἀμασείας, ἐκ τῆς πρῶτον πρὸς εἰς τὴν μετάνοιαν.

LVCAS itaque, animorum magis quam corporum medicus, ipsum Deum nostrum ac Salvatorem, cum perditis ac proiectæ mentis hominibus scribit, lenem versatum ac facilem; non vt eorum vitij ac malitiæ assumeret aliquid, sed vt suam eis iustitiam impertiret. Etenim sol, quò à creato, Creatoris prouidentia specimen habeamus, non patentes modò campos illustrat, verùm etiam concauas partes ac cauernofas. Qui

ΤΟΙΝΥΝ Λουκάς, ὁ πλέον τῶν ψυχῶν ἢ τῶν σωμάτων ἰατρός, αὐτὸν ἡμῶν τὸ Θεὸν ἐκ σωτήρα αἰαγράφει, συγνωμονικῶς τοῖς κατεργασμένοις σπυδαφρεφόμῳ· οὐχ ἵνα τὴν πρῶτον πρὸς εἰς τῆς ἐκείνων κακίας, ἀλλ' ἵνα μεταδῶ τῆς οἰκειῆς δικαιοσύνης. καὶ γὰρ καὶ ὁ ἥλιος, ὅσον ἀπὸ τῆς κτίσεως τῆς κτίσεως πρῶτον πρὸς εἰς τῆς οἰκίας, οὐ τὰς ἠπλωμένους μόνον ἐπιλαμψάνει χεῖρας· ἀλλὰ καὶ ὅσα κοιλότετα ρακῆ τῆς

Eiusdem Asterij Episcopi Amasea, ex sermone in Stephanum Protomartyrem.

A Τοῦ αὐτοῦ μακαρίου Ἀστερίου, ἐπισκόπου Ἀμασείας, ἐκ τῆ εἰς τὸ ἑσφοτομάρτυρα Στέφανον.

Stephanus in agone solus.

STetit verò solus, populo in cædem shiante ac homicidâ, circumquaque vallatus. Nemo autem per id tempus aderat; non amicus; non familiaris ac domesticus; non cognatus. Quædam enim hæc in periculo constitutis consolatio est, vt quem è notis adesse videant. Orationi, pro iis quoque, qui lapidarent, adiunxit preces. Quippe ij, vel nolentes, viro beneficium præstabant. Preces verò sic fusæ, quò tendunt? Non petit vt inimici innoxij sint à peccato, nulloque ij, eius reatu teneantur: hoc enim palam diuinæ aduersatur dispositioni ac legi, quæ homicidis iustam pœnam decreuit. Sed quid obsecro dicit? Ne statuas illis peccatum. Hoc est, da, vt timore compungantur: incita illorum mentem ad eorù pœnitentiam, quæ nunc perpetrant. Porro Paulus interficientium vestimenta feruens, carnificis populi ministrum agebat. Cùm autem propter alia, rû propter Sabellium illum Afrum, eius ab Ecclesiis damnum præamoliens Deus, se quidem ipse in propriâ ac perfectâ gloriâ ostendit. Sed & Filium in perfectâ ostendit personâ. Constituit autem à dextris, vt personarum distinctione subsistentias declaret. Sed & Spiritus sanctus simul iunctus est. Nam ante dixerat: Et non poterant resistere sapientie & Spiritui qui loquebatur. Vide igitur, vt Scriptura sancti quoque Spiritus nobis distinctè personam suggesterit. Quòd si Spiritus priori loco scriptus est, ac tum Pater, Filiusque, nihil ea ordinis mutatio nocet fidei. Sic enim moris est Scripturæ. Aliquando enim solum Filium nominat: aliquando verò Spiritum cum Filio: alias incipit à Patre, ac in Spiritum desinit: ac è contrâ; incipit quidem à Spiritu, procedit verò per Filium ad Patrem: quam præcipuè dicendi rationem admirabilis Paulus lubens custodit.

Quid pro inimicis precetur.

Act. 7. v. 59.

Paulus carnificis populi minister in Stephano. Asterij fides aduersus Sabellium.

Act. 6. v. 10.

Luc. 10. v. 30.

Eiusdem in illud, Homo quidam descendebat ab Hierusalem in Hiericho.

Q Vid ergo Christus ad legis-peritum se tentantem dicit? In lege quid scriptum est? in memoriâ redigens carita-

Εἰσὶν δὲ μόνος τῶν δῆμων τῶν φονῶντων κεκλυκαμῆδος. Ὅσοι δὲ κατ' ἐκείνῳ πλὴν ὤρον ἐγγύς· οὐ φίλος· οὐκ οἰκείος· οὐ συγγενής. Φέρει γὰρ πῶς πᾶσι μὴ τῶν κινδυνεύουσιν, ὅτι βλέπειν πρόντα πᾶσι τῶν γυμνῶν. Ὁμοίως τῆ δεισῆς, καὶ πλὴν ἑαυτοῦ τῶν λιθάζοντων βίβλῳ. βεργέτω γὰρ καὶ ἀκόντες. Ἐν τῇ εὐχῇ τίνα φέρει σκοπόν; Ὅσοι ἀνέπιθων ἀπείτῃ τῶν ἐξῆρων ὅτι ἀμάρτημα γινέσθαι τῆτο γὰρ φανερώς τῆ τῆ Θεοῦ ἀγαπῆσῃ ἀμάρτησιν, ἢ τοῖς ἀνδροφόνοις πλὴν δικαίαν κρίσιν ὤρισεν. Ἀλλὰ τί φησι; μὴ εἴσης αὐτοῖς πλὴν ἀμάρτησιν· τοῦτέστιν, ὁὐκ φόβον καταρῆξῃς. ἀγαγε πρὸς μετανοήσῃ τῶν νῦν τετολημῆρων. καὶ ἡμεῖς ἑσφοτῆς ὁ φυλάτῃων Παῦλος πᾶσι ἰμάτια τῶν ἀμαρτωλῶν δῆμου δημίου. Ἀγαπᾶτε οὖν ἄλλα, καὶ εἴτε τὸν Λίβιον Σαβέλλιον, πρὸς μακαρίων αὐτῶν τῶν ἐκκλησιῶν πλὴν βλασφημίας, δείκνῃσι μὲν ἑαυτὸν ἐν ἰδίᾳ καὶ αὐτοτελεῖ δόξῃ· δείκνῃσι δὲ καὶ τὸν υἱὸν ἐν ἀπρητισμῶν πρὸς ὁσῶν. Ἔσῃσι δὲ ἐκ δόξῃων αὐτῶν, ἵνα τῆ διθυκρινῆσῃ τῶν πρὸς ὁσῶν, ἐρμηνεύσῃ τῆ ἑσφοτῆσῃ. καὶ ὁ πνεῦμα ὁ ἄγιον σιωπέταται. καὶ γὰρ πρὸς εἶπεν· καὶ ὁὐκ ἴσῃρον ἀπὸ τῆ ἑσφοτῆσῃ, καὶ τῶν πνεύματι, ὅτι ἐλάλει. ἰδοὺ τοῖνυν, καὶ ὁ τῆ πνεύματος ἡμῶν πρὸς ὁσῶν ἐκκρινῶς ὁ λόγος ἑσφοτῆσῃ. εἰ δὲ ὁ πνεῦμα πρὸς ὁσῶν γέγραπται, ἐπειτα δὲ ὁ πατὴρ ἔν ὁ υἱός· ὁσῶν τῆ πᾶξῃως ἢ ἐναλλαγῇ τῆ πᾶξῃ λυμᾶνεται. σιωπῆς γὰρ τῆτο τῆ γραφῆ· ποτὲ μὲν ὀνομάζει μόνον τὸν υἱόν· ποτὲ δὲ ὁ πνεῦμα σιωπῆ τῶν υἱῶν· ἄλλοτε δὲ ἀρχεται μὲν τῆ πᾶξῃς, καταλήγει δὲ εἰς ὁ πνεῦμα· καὶ ὁ ἀνάπαλιν· ἀρχεται μὲν ποιεῖται ὁ πνεῦμα, ὁδῶν δὲ εἴτε τῆ ὑοῦ ὅτι τὸν πατέρα. καὶ ὁ ἰδίωμα τῆτο μάλιστα τῶν θεῶν σιωπῆται Παῦλος.

Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ, Ἀνθρώπος τις κατέβηκεν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Ἱεριχὼ.

ΤΙ τοῖνυν ὁ Χριστὸς πρὸς τὸν πειράζοντα νομικὸν φησὶν; ἐν τῶν νόμῳ τί γέγραπται; ἑσφοτῆσῃ αὐτὸν τῆ πρὸς

ἀγάρισιν. Ἐνῶ δὲ καταβαίνοντα εἰπόντων, καὶ τὴν
 παρὰ Θεοῦ καὶ τὴν παρὰ τοῦ πλησίον ἀγά-
 πῶν, μονοουχὶ λέγων· ὡς εἰ μὴ Θεὸς ἐγά-
 σοι δοκῶ, ὀφείλεις μοι τὴν ἀγάπην· εἰ δὲ
 ἀπίστεις, καὶ ὁμοίον σοι νομίζεις ἐμὲ ψιλὸν ἀν-
 θρώπον, ἔοῦτω δὲ ἀγαπᾶν χρεωθεῖς καὶ τὸν
 νόμον. ἀδελφοὺς καλοῦσθαι ἐκείνους, οἱ δὲ
 εἰὸς ἐφυσᾶν ἀπέρματος, καὶ μιᾶς γαστρὸς· οἱ
 δὲ τὸν αὐτὸν ἔχοντες ποιητὴν, καὶ μίαν μητέρα
 τὴν γῆν, ἀφ' ἧς διεπλάσθησαν, καὶ ψυ-
 χῆς ἀΐσιμα παρὰ πλησίον· θυσθείας δὲ καὶ
 πολιτείας ἕνα θεοῦ· καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς
 μέλλοντος τὴν αὐτῆς· πῶς οὐ πάσης ἀδελ-
 φότητος καὶ συγγενείας ἐσθλῶν ἀλλήλων ἐχούτε-
 ροι; καὶ ὅταν ἀνθρώπων ἴδης, σαυτὸν ὄρας
 ἐν ἐκείνῳ. δεῖ οὖν καὶ τὰ ἐκείνου θεωρεῖν
 τὰ πάθη, λιμὸν, δίψαν, γυμνότητα, τὴν
 ἀλλῶ ἐνδύειν, καὶ τὰς νόσους, καὶ τοὺς ἄλλοις
 πειρασμοῖς, ὡς οἰκεία πάθη καὶ συμφορὰς οἰκ-
 τεῖρειν. πολλοὺς ἐγνωκὼς ὅτι μὴ τῆς λόγων
 ὁμολογησάμενος περιουδιωμένον· ὅτι δὲ τῆς
 πείρας, ψυσαμένους τὴν ὄνοιαν· οὐ μὴ σω-
 τῆρ ἡμῶν, οὕτως ἠγάπησε δὲ ἴδιον ποίημα,
 οὐχ ὡς ἑαυτὸν, ἀλλ' ὑπὲρ ἑαυτὸν· ἡμῶν δὲ,
 ἔλαττον ἐγκυλεύεται· ἀγαπᾶν τὸ πλησίον, ὡς
 ἑαυτὸν· τὴν ὑπερβολὴν ἀφελών, ἵνα μὴ
 βαρεῖαν ποιήσῃ καὶ δυσκύντον τὴν ἐντολίαν.

Ἴνα δὲ τῆς ἔργων σαφέστερον ἐπιδείξῃ τὴν
 ἀγάπης ὁ δεσπότης νόμον· παρᾶγμα [γέμον]
 μὴ ἐλέου· συμβαλὲν δὲ πάντως καὶ τὸν χρόνον
 ἐκείνον, ὑπὲρ ὅσων ἀγαπᾶ τὸν λόγον, ἐκπα-
 δούων τὸ νομικόν· ὅτι πλησίον ἡμῶν ἐκείνός ἐστιν,
 ὡς αἱ τὴν ἐμπάθη ταύτῃ παρὰ κείνου ἄρα,
 χρεῖται βοήθειας ὁ οἰκνημῶν. ὁ δὲ πάθος, ὁδοιπό-
 ρος δὲ Ἱερουσαλὴμ κατέβαινον εἰς Ἱεριχὴν· καὶ
 ληστῶν ἐπιδραμόντων, ἀφῆρέθη μὴ αἰεφερεν·
 ἐγμυώθη δὲ, καὶ τῆς ἱματίων· καὶ τραύμασι τοῖς
 ἀπὸ ληστῶν θανάτω παροσμυλῶν, ὑπλωτο καὶ
 τῆς λεωφόρου Ἰυχορραγῶν. παρᾶγμα λίαν
 οἰκτρὸν ὀφθαλμοῖς ἔχοσιν ἔλεον, ἢ εἰδῶσιν
 ἔλεον.

Ὁ κύριος τοῖς Ἑβραίοις ἀφελγέμενος, καὶ
 διδάσκων, ὡς ἀφῆρας καὶ μάτῃ ἀνασρεφα-
 μένους ἐν ταύτῃ τῆς κλαυθμῶνος κοιλάδι, οὕτω
 πως φησὶν· ὑμεῖς ἐκ τῆς κατὰ ἐσέ· ἐγὼ ἐκ
 τῆς αἰῶ εἰμί. ἐκ τῆς ὀνομάτων μόνον τῆς δῶν καὶ
 κατὰ, τῆς καλῶς ἐ τῆς χείρνος ποιούμενος τὴν

A tem ad Deum & proximum, tantum-
 non dicens. Quocirca ut tibi Deus vi-
 deat, caritatem mihi debes: si non cre-
 das, meque purum hominem putes tui
 similem, sic quoque ex legis præcepto
 amare debes. Illos vocamus fratres,
 qui eodem editi sunt semine, ac eodem
 utero geniti. Qui verò eundem habe-
 mus Creatorem, ac eandem matrem
 terram, ex qua conditi sumus; eandem
 quoque dignitatem animæ, eandem pie-
 tatis ac civilitatis leges, eandemque
 spem futuræ vitæ, quomodo non fra-
 ternâ omni ac cognatorum necessitu-
 dine, inuicem propinquiores sumus de-
 uinctioresque? Cum vides hominem,
 teipsum in ipso vides. Cum ergo etiam
 eius contuemur mala, famem, sitim,
 nuditatem, necessitates alias, morbos,
 aliasque afflictiones; ceu mala propria
 ac calamitates miserari oportet, ac iis
 affici. Multos nouimus qui verbis se
 pericula adituros profiterentur; quique
 nihilominus in rerum periculo, bene-
 uolentiam mentiti sint. Sanè quidem
 Saluator, sic suum dilexit opus, non ut
 seipsum; sed plusquam seipsum: nobis
 verò, non tanta dilectio imponitur; sed
 ut quisque proximum diligat sicut se-
 ipsum: sublato quod exuperantius est,
 ut ne grauius præceptum, impletuque
 difficilius tradere videretur.

ut quisque
noster proximus.

Ut autem rerum ipsâ exhibitione
 Dominus dilectionis legem clariùs
 ostenderet: rem plenam misericordiæ,
 quæ utique per illud tempus accidit,
 ob oculos ponit; legislatorem do-
 cens, nostrum eum proximum esse,
 qui mortalem hæc ac misericordiam obno-
 xiam gestans carnem, ope ac miseri-
 cordiâ indiget. Res sic habet. Viator
 quidam descendebat ab Hierusalem in
 Iericho: cumque latrones inuasissent,
 ablata sunt ei quæ ferebat, estque nu-
 datus ipsis etiam indumentis: ac de-
 mum acceptis à latronibus plagis penè
 moribundus, viâ publicâ nudus iacens
 animam agebat. Miserabile planè spe-
 ctaculum oculis misericordiâ præditis,
 ac vel scientibus misericordiam.

Nos Dominus
plus sedilexit:
minoraque
nobis præci-
pit.

Asterio vera
historia, illud
despoliato ac
vulnerato in
viâ.

Dominus cum Iudæis loquens, do-
 censque tanquam dementes, ac frustra
 in hac lacrymarum valle versantes, ita
 ait: Vos de deorsum estis; ego de supernis
 sum: ex iis tantum nominibus sursum
 ac deorsum, discernens atque distin-
 guens bonum ac malum. Sic nunc
 quoque cum ait, descendebat: eodem

Ioan. 8 v. 23.

fensu dixit. Fuit is porro Adam, qui à beatâ illâ ac supernâ vitæ consuetudine, in barathrum, ac humi depressam atque afflictam vitam, deuolutus est.

Sacerdos ac Leuita mysticè, Moses ac Ioannes.

Quis est Sacerdos? quis Leuita? Planè mystico intellectu Moses ac Ioannes, ambo in parabolâ obscurè denotati, ac quos plerique ignorant. Hi enim offendentes hominem; hoc est, vniuersum genus; pietate ac virtute nudum, atque ab hostibus vulneratum, inspexerunt quidem, sed sanare non potuerunt. Samaritanus verò veniens, probrofi nominis dehonestamento bonorum thesaurum occultum ferens, medicinam adhibuit: nempe Saluator noster, infami appellatione Samaritani latitans, iacentique homini salutis fontem scaturiens. Appellat verò Scriptura Samaritanum, hîc quoque Iudæorum amentiam confundens, quòd eum, qui affluentioribus supra Leuitas ac Sacerdotes misericordiæ visceribus, faucium hominem fanat, per contumeliam ac irrisione Samaritanum vocarint.

Vt Dominus appellatus Samaritanus.

Corpus, Domini iumentum, &c.

Quid autem sibi vult *iumentum*; cui Saluator agentem illum animam imponens, in diuersorium duxit: Liqueat planè diuini Verbi vehiculum, ac velut subiugale, corpus esse nostrum simile, quod gestauit: in quo, ac per quod omnes sustinens ac portans, ad fanitatis remedia ac Ecclesiam ducit. Quippè etiam ea, perfecta est fanatio vulnerum, ac ab eis liberatio.

Luc. 18. v. 10.

Eiusdem in illud: Duo homines ascenderunt in templum, vt orarent.

Sermonem de oratione duabus parabolis complexus est: partim quidem docens constanter orare per Iudicem ac Viduam; partim verò cum reuerentiâ ac humilitate, per Pharisæum ac publicanum.

Orationis effectus ac commodum.

Optimum est vt assiduè cogitemus esse nos creaturas, ac animalia infirma: creatorem uerò Deum, & optimum vitæ nostræ curatorem. Hoc verò ante omnia præstat oratio. Nemo enim quæ sunt conducibilia petat, nisi priùs certò persuasus Deum esse qui precès exaudiat, quique ea quæ petuntur possit præbere.

Quid oratio.

Est autem oratio, vitæ nostræ auxiliium; colloquium cum Deo; obliuio terrenorum; ascensus in cælum. Ac

αὐτῶ ἐννοίαν ἔφη. ὡς δ' αὖ εἶπ' ὁ Ἀδάμ, ἀποκυλιόμηνος τῆς μακαρίας ἐκείνης καὶ ὑψηλῆς ἀγαγωγῆς, εἰς τὸ βαράθρον καὶ χαμηλῆσιν βίον.

Τίς ὁ ἱερεὺς; τίς ὁ λείτης; εἶπαν δ' αὖ καὶ θεαρίαν Μωσῆς ἔ Ιωάννης· ἀμφω τοῖς [τῶ ἀπετάσμασι] τῶ ἀβολῆς ἐνδον κρυπτόμενοι, ἔ τῶ πολλῶν ὄψιν λαητάνοντες. οὔτοι γὰρ καταλαβόντες τὸν ἀφροπον· τοῦτέστι, τὸ ἄγνος ὄλον γυμνὸν βύσεβείας ἔ ζρετῆς, καὶ

Β τοῖς ἐναντίοις τετραυματισμόρον· ἐθεάσθητα μὲν, οὐ μὲν ἐπήρεσθαι θεραπεία. ἀλλ' ὁ Σαμαρείτης καταλαβὼν, ἐν ὀνόματι καθυβεισόμεθα θησαυρὸν ἀγαθῶν φέρων, πῆρεσθαι τῶ ἴασιν· ὅς ἐστιν ἡμῶν ὁ σωτήρ, τῆ δυσφημῶ παροσηγεία τῶ Σαμαρείτου κελυπτόμενος, καὶ τῶ σωτηρίας τῶ κειόμεθα πηγῆς ἀναελεύζων. Σαμαρείτῳ δὲ τῶ σωτήρα ὁ λόγος ὀνομάζει, ἀγνώτων κἀναυθῶτα τῶ τῆ οὔτως αὐτὸν

Κ κελυπτότων τῶ ἀνοίαν Ἰσδαίων· ὅτι τῶ ὑπὸ τοῖς λείτῆς ἔ ἱερέας ἀναελεύζοντες, καὶ θεραπείοντα τῶ τετραυματισμόρον, Σαμαρείτῳ δὲ ζύσεβειζον.

Τί δὲ τυγχάνει τὸ κτήνος, ἐφ' οὗ τῶ ψυχρῶτα ζωῶτα κατατέμενος, εἰς τὸ πηλοδοχεῖον ἡγάγη ὁ σωτήρ; δῆλον εἶ ὅτι ὄχημα ἔ θείου λόγου, ἔ, ὡς αὖ τις εἶπη, ὑποζυγῶν, τὸ ὀμόφυλον ἡμῶν, ὅσῳ ἡμῶν ἡμῶν τυχάνει σῶμα· ἐφ' οὗ, καὶ δι' οὗ πηλοτάς ἀνίχων, ἔ ἀναελεύζων ἀγῶ παρὲς τῶ ἀπαλλαγῶν τῶ νόσου, καὶ τῶ ἐκκλησίᾳ. καὶ γὰρ τῶ τετραυματισμῶν

αἰ. ἡμῶν

Δ αὐτῆ ἐστὶν ἡ τελεία θεραπεία καὶ ἀπαλλαγῆ.

Τῶ αὐτῆ, εἰς τὸ, Ἀνθρώποι δύο ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερόν παροσέξαι αἰδῶ.

ΤΟΝ παρὲς παροσευχῆς λόγον ἐν δυοῖ τῶ ἀβολῆς κατέκλεισε· τὸ μὲν, ἀπόντως παροσεύχεσθαι, δὲ τῶ κριτῶ καὶ τῶ χίρεος διδάξας ἡμῶς· τὸ δὲ, μετ' ἀλαβοῖς γνώμης, δὲ τῶ φαιελαίου καὶ τῶ τελώνου.

Ε Οτι ἀρίστον ἐστὶ, τὸ συνεχεῶς ἐννοεῖν, ποιήματα μὲν ἡμῶς ἔ ζῶα ἐπίκτητα· δημιουργὸν δὲ, τῶ Θεόν, τῶ ἀρίστον τῶ ἡμετέρας ζωῆς οἰκονόμον. τῶτο δὲ παρὲς πηλοτάτων ἡ παροσευχῆ κατορθῶ. οἶον αὖ γὰρ τις παροσεύξαιτο τὰ συμφάροντα, μὴ πληροφολία παρὸτερον λαβὼν, ὅτι Θεός ἐστιν, ὁ τῶ ἰκετηρίας ὑπήκοος, καὶ διωατὸς τῶ ἀγαθῶν ἀαίτεται.

Εὐχῆ δὲ, τῶ ζωῆς ἡμῶν βοήθηα· ὀμιλία παρὲς Θεόν· λῆθη τῶ γῆνων· ἀποδοῦς παρὲς οὐρανόν. καὶ

αλ. σεβαλιφύου.

μωφ M.M.

το. 23

ὁ ὄρθιον δὲ τῆς ὕψους, ἐκτεταμένως ἑσθάλ-
 λόμενος τὰς χεῖρας, ὁ σαυρὸς πάθος ἐν τῷ
 ῥήματι ἐξεικονίζει. εἰ δὲ ὡς ἀληθῶς παρ-
 σεύχοιτο, ἔκτατος ὁ παρσευχόμενος, οὐκ
 ἐν τῷ ῥήματι μόνον τὸν σαυρὸν ἀφαι-
 ποῖ· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἀφαιρέσειν. ὡς
 γὰρ ὁ τῷ σαυρῷ παρσηλωθεὶς, οὕτω νεκροποιεῖ
 πᾶσιν μὲν ἑπιθυμίας ἄφρονος, τῆς μνήμης ἀποτι-
 ναξάμενος, πικρὸς δὲ πλούτου καὶ δόξης ἔ-
 ῥητος, παρσηλωθεὶς. ὁ δὲ οὕτω παρσηλω-
 θεὶς ἐπιθυμητὸν αὐτῷ καὶ ἐπαρσηλωθεὶς, ὡς εἰσέκειν κατὰ
 ἢ ῥολιῶ ἐμπεσεῖν τῆς γνώμης. ἀλλὰ πρὸς δύο
 ταῦτα συντέτακται πᾶς ὁ σαρπὸς αὐτῷ. φυ-
 γεῖν τὴν κέρρασιν, ἔκτατον ἀπελθεῖν τῆς βίου καὶ ὁ δὲ
 ἔτερον πρὸς ταῦτα ἐπὶ τῆς ἀφροσύνης εἰσέκεινται, ἢ
 ἀνασρέφεται τῆς ἐσαυρωμένης τῆς παρσηλωθεί-
 τῆς Ἐλεκίδου τῆς πυλῶν τῆς ἀδου ἀνέσπασε καὶ τῆς ἡλιον
 παρσηλωθεὶς, ἵνα τὰ ἄλλα αὐτῆς ἔργα εἰσῶ ἔδξεν,
 ὅτι δούλος ἐστὶ, καὶ δούλος χρείας ὁμοδούλων
 ἑσθάλου μένος.

Εἰς τὴν παρσηλωθείαν τῆς φύσεως καλὸν. ἔκτατον ποιου-
 τα καλῶς, ἀφαιρέσειν πᾶσι πόνους ὡς ὁ φαρισσαῖος
 ἐν ταῖς παρσηλωθείαις μεγαλοῤῥημοναῖον, καὶ εἰς πᾶ-
 ἄλλους τῶν ἐλεμωσυνῶν ἐπιδικημένους καὶ ἐπὶ τῆ
 ὁμοίαν. μετρίωτερον αὖτὸ φαρισσαῖος ἠμῶν τῶν, εἰ
 τῆς τελῶν ἀφῆκε τῆς προνοίας ἐλάττωσεν. νῦν δὲ
 ἐν τῷ λόγῳ, καὶ τῆς ἀπόντων κατεξάνισται, καὶ τῆς προ-
 σῶτος ἐπιξάνει τὰ βάρματα. δὲ ὁ μὲν φαρισσαῖος
 ἀπὸ δόξης εἰς τὴν ἀτιμίας κατέπεσε βάρα. θεῶν
 ὁ δὲ τελῶν, ἀπὸ τῆς οὐκ εἰδίου ζωῆς εἰς τῆς μακα-
 εἰδίου ἐπιπῆλτε κατὰσασιν. καὶ ὁ μὲν πολλῶν ὁ μῶσῳ
 τῆς πρὸς Θεὸν ἐχθῆτος ἐκέρχαστο. ὁ δὲ, πρὸς τῆ
 τῆς προνοίας χῶρον ἀνείλκυστο.

Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὴν Ζακχαίου;

Ιερὴ πόλις ἦν τῆς Χαναναίων μητροπολις.
 ἡ ποτε μὲν Ἰησοῦς ὁ τῆς Ναοῦ πολέμῳ ἐόλο-
 ἄφρων κατέλαβε νῦν δὲ ὁ ἀληθινὸς Ἰησοῦς θερα-
 πείσαι τῶν παρσηλωθῶν κατηξίωσε. ἔκτατον μὲν τυφλὸς
 ἐφωτίσθη. ὁ δὲ δῆμος ἐπιξάνει. πᾶσα δὲ γλώσσα
 τῆς Ἰησοῦ ἐλάλει, ἔκτατον μὲν τυφλὸν ἐφθαλμὸς ἀπῆκε
 εἰς ἀναβλέψασθαι, τῆς θαυμασίας καὶ τῆς σωτηρίας
 διδάσκων ἀποχέδον. οὐ λόγους, ἀλλ' ἔργους, ἐπι-
 πεδύοντα πᾶσι μαθηταῖς τῶν ἀληθῶν.

Πᾶσα μὲν ἀδικία, κακὸν καὶ μίσους ἀξίον.
 ὁ δὲ τελῶν, ἀναβλέψασθαι. ὁ δὲ γὰρ ὁ δὲ
 παρσηλωθεὶς ἐχθῆ τῆς ἀμάρτίας εὐπαρσηλωθεὶς.
 ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ἄλλων εἰσέκεινται πᾶσι

Tomus I.

A quidem recto corpore expansisque ma-
 nibus orans, crucis passionem figurá
 exprimit: sin autem quis reuerá oret,
 fitque qui orat Deo acceptus, nedum
 figurá crucem representat, verum etiam
 affectu. Tanquam enim cruci affixus,
 sic carnis omnem cupiditatem extin-
 guit; opum omnium, gloriæque, ac co-
 gnatorum affectionem à memoriá pro-
 cul excutiens. Nihil autem perindè
 concupiscit ac amat, atque vt tempus
 ac otium nanciscatur, quò sententiæ
 aliquid occurrat. Ad hæc verò duo
 tanquam in scopum collineat; vt
 effugiat pœnam, vitæque citò excedat:
 nihilque præterea animo fixum habet,
 ac agitat, qui oratione crucifixus est.
 Quin & Ezechiam à portis inferi ipsa
 liberavit; ac prius solem (quò eius alia
 opera taceam) feruum ostendit; fer-
 uumque, confervorum v sibus manci-
 patum.

Quid figurá ac habitus orantis.

4. Reg. 20. v. 5.

Fiunt bona non benè.

Accidit vt quis bonum per naturam
 faciat; vtque non faciens benè, labo-
 res ac operam perdat: velut Pharisæus
 sese in oratione iactans; ac si quis alius
 elemosynæ ostentator est, ac his simi-
 lia. Leuius peccasset Pharisæus, vt Pu-
 blicanum à conuitio liberum reliquis-
 set. Nunc vno verbo, contra pariter
 absentes insurgit, eiusque qui aderat,
 vulnera vellicat. Quare Pharisæus à
 gloriâ in ignominia barathrum corruit:
 Publicanus verò à vitæ probro, ad feli-
 cem beatumque statum transit: atque
 ille quidem, magno interuallo à Dei
 necessitudine recessit; hic autem, infi-
 duciar locum subductus est.

Eiusdem, In Zaccheum.

Luc. 19. v. 1.

Ιericho, vrbs erat Chananæorum
 metropolis; quam olim Iesus Na-
 ue expugnatam interneccione deleuit:
 quamque modò verus ille Iesus cura-
 tum venire dignatus est. Cæcus qui-
 dem, lumen recepit; populus verò ad
 fidem inductus est: lingua omnis Iesum
 celebrabat; omnisque oculus, oculum
 lumine donatum, miraculi ac salutis
 vltro ac sponte magistrum, habebat:
 qui planè non verbis, sed rebus verita-
 tem discipulos doceret.

Ios. 6. v. 26.

Luc. 18. v. 15.

Omne quidem vitium, quid malum
 est ac dignum odio: at Publicanus, exu-
 perantius omnibus. Nullum enim spe-
 cie aliqua honestum peccandi prætex-
 tum habet. In aliis quidem inuenitur

K ij

Publicani grande viciū.

mali quædam necessitas ac radix, unde nascatur iniquitas : at Publicanus, fera est: pestis vias regias obsidens, nihil ad prætextum habens. Morbo hoc Zacchæus ægrotabat, priusquam ad Iesum accederet ; qui morbus cæcitate cæci Hierichuntici deterior erat : siquidem hic corpore, ille animo læsus erat.

Vt restituendum.

Ne aliis tribuas aliena : sed iniuriam passis propria restitue. Et si quid aliquem defraudauit, reddo quadruplum ; inquit : non aliis : Nec enim hoc mercedem habet, aut Deo acceptum est : sed iis ipsis quos fraudauit.

v.9.

Zacchæus filius Abrahæ motum imitatione.

Hodie salus huic domui facta est, eò quòd & ipse filius sit Abrahæ. Quomodo ergo ex Abraham ille, qui ex Hiericho est Chananæorum vrbe ? Quid commune Abrahæ, quod spectat ad genus, cum Chananæis ? Planè liquet tametsi non erat carne filius Abrahæ ; moribus tamen ac operibus, simul atque ad Christum accessit, ingenuum magis ac legitimum factum esse atque agnitum, quàm qui ex Patriarchæ visceribus nati erant. Sic & Apostolus Elymam vocauit *filium diaboli* : Dominus quoque in hæc verba ad Iudæos : *Vos ex patre diabolo estis*. Ita ergo & Zacchæus cum fidè Abrahæ imitatus esset. (Quemadmodum enim vocatus ille, patriam reliquit ; sic iste telonium dimisit, ac partas diuitias ex telonij lucris :) Idcirco etiam Christus, veritas ipsa, meritò eum filium Abrahæ prædicauit.

A. R. 13. v. 10.

Ioan. 8. v. 44.

Luc. 15. v. 11.

Eiusdem, In duos filios quos Lucas commemorat.

Filius senior ac adolescentior.

Parabola quidem, Deum ac rerum huius vniuersitatis factorem, Patrem vocat : filios verò maiorem natu, & minorem ; homines duos : alterum quidem, constantem in concessâ gratiâ, ac hæreditate ipsum contingente, quique nunquam ab Ecclesiâ rebellis recesserit, aut intemeratorum mysteriorum communionem, per vitæ luxuriam respuerit ; alterum, qui aduersus præfata omnia petulantius egerit, atque ideò à vero patre recesserit, concessâque ab eo munera, pro more gaueonum ac luxuriosorum, dissipauerit ac abligurierit. Pars ergo illa substantiæ, quæ contingit, quam iunior filius à patre petit, baptismus est, ac perce-

Portio quæ nos contingit, Baptismus ac perceptio Dominici corporis.

Α ἀνάγκη τῆ κακοῦ, καὶ ῥίζα δὲ ὧν φύεται τὸ ἀδίκημα. ὁ δὲ τελώνης, θηρίον ὄντιν. ἀπερὸ φάσιτος λοιμὸς, ταῖς λεωφόροις ὅπκι ἀθήμων. ἐνόση τῷ τῶν ὁ Ζακχαῖος τὸ νόσον, πρὶν ἐλθῆ τῆ Ἰησοῦ, μακρῶ τὸ δὲ ῥωστας τῆ Ἱερριχωνίτου τυφλοῦ ὑπαρχουσα χεῖρονα. εἰ γε ὁ μὲν, σώματος. ὁ δὲ, ψυχῆς αὐτῆς ἐνόση τῶ πῆρωσιν.

Μὴ δῶς ἀλλοῖς τὰ ἀλλότεια. ἀλλὰ τοῖς ἡδὴ κηρύκοις τὰ οἰκεία ἀποκατάστησον. καὶ εἰ πῖνός τι ἐσυχροφάτησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν, φησὶν.

Β εἰκ ἀλλοῖς ἀμιασον γὰ τῆτο, καὶ ἀπερὸ δεκτον τὰ θεῶ. ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς συκοφαντηθεῖσι.

Σήμερον σωτηρία τὰ οἴκῳ τούτῳ [ἐγγύστο,] κατόπι καὶ εἰς υἱὸς Αβραάμ ὄντι. πῶς οὖν ἐκ τῆ Αβραάμ ὁ δὲ Ἱεραχὸ τὸ Χαναμίτιδος ; τί κοινόν Αβραάμ εἰς υἱὸς καὶ Χαναμίτιδος ; ἢ δὴ ἄλλῳ, ὡς εἰ καὶ μὴ τῆ ἀρχῆ υἱὸς ἔσθ Αβραάμ. ἀλλὰ τοῖς ἡγεσι ἐ τοῖς ἐργαῖς, ἀμὰ τὰ πλησιόστα τὰ Χειρῶν, τῶν ἐκαστῶν ἀγγων ἀπερὸ ἰδόντων τῆ πατειαρχου, μακρῶ γνωσιώτερος πᾶς καὶ γέρονε καὶ ἐπερωτάθῃ. οὕτω καὶ ὁ ἀπόστολος υἱὸν ἐκάλεσε τὸν Ελύμαν τῆ ἀβόλου. καὶ ὁ κύριος, ὑμεῖς ἐκ τῆ πατρὸς τῆ ἀβόλου ἐστέ, ἢ τοῖς Ἰουδαίοις ἀνείπεν. καὶ ὁ Ζακχαῖος ἰσ. τοῖς Ἰουδαίοις. οὖν, ὅτι τῶ Αβραάμ ἐμμήσατο πῖσιν. ὡς γὰρ ἐκεῖνος κληθεῖς, ἀφῆκε τῶ πατεῖδα. οὕτω καὶ εἰς τὸν τελωνεῖον, καὶ τὸν ἐκείθεν κατέλιπε πλοῦτον. δὲ καὶ Χειρὸς ἢ ἀλήθηα, εἰχότως αὐτὸν υἱὸν Αβραάμ ἀνεκήρυξε.

Δ ρυξε.

Τῆ αὐτῶ, εἰς τοῖς δύο υἱοῖς τοῖς ὡρᾶ τὰ Λουκά.

Π Ατέρω μὲν ἢ ὡραβολή τὸ Θεὸν καὶ ποιητῶν τῆ δὲ τῆ πῆρωτος ὀνομαζέι. τὸ δὲ ἀπερὸ ὑπὸν καὶ νεώτερον, ἀνδρόποις δύο. τὸ μὲν, ὡραμείναντα τῆ δοθεῖσι χάριτι, ἐ εἰ ὅτι βάλοντι αὐτῶ τὸ κληρονομίας. καὶ οὐδαμὸδ τὸ ἐκκλησίας, ὅσδε τὸ τῶ ἀχράντων μυστηρίων κληρονομίας, ἀφ' ἧ τῆ βίου ἀσωτίας ἀφωιδόσμητα. τὸν δὲ, καὶ πῆρωτων τῶν εἰρημῶν νεωτερίσμητα, καὶ δὲ τῆτο καὶ τῆ ἀληθινοῦ χειροδέντα πατρὸς, καὶ ἀπαθήσαντα καὶ ἀεφθέραντα τὰ πῆρω αὐτῶ δοθεῖσι δωρεάς, ὡς εἰώσμη ἀπερὸ ἰδόντες οἱ ἀσωτοι. ἐσιν οὖν τὸ ὅτι βάλον μέγος τῆς οὐσίας, ὁ ὡρα τῆ πατρὸς ὁ νεώτερος υἱὸς ὅτι ζητεῖ, τὸ βάλωμα, καὶ ἢ με-

ποχή τῆ ἀρχαίου σώματος. καὶ γὰρ πολλοὶ καὶ τῶν νεωτέρων καὶ ζητοῦσι ταῦτα, καὶ λαμβανόντων. ἀλλ' οἱ παρρησιαστικὸν ἔχοντες φρόνημα, ἐκείνοι καὶ τὸ δῶρον ἐν ἀκριβοῦσι φυλάττουσιν. ἴσον μὲν οὖν ἔστι τὸ ἔπιβάλλον ἐκάστῳ· ἢ δὲ τῶν λαμβανόντων καὶ πῶς σπουδῶν ἐκείνου ἀφαιροῦσα, ἐκείνη καὶ μείζον καὶ ἐλαττον ἄλλο ποιῶ. εἰ δὲ ὅλως ἀπαίρει τὸ ἐκδιδόντα, ὡσπερ ὁ ἄσωτος. τὸ μὲν ἔπιβάλλον, τῆτο αὐτὸ ἀνίτητο ἢ ὑπερβολή. τὸ δὲ μακρὸν ἀποδιδόντα γείλασθαι, τὸ μακρῶν καὶ τῶν δωρεῶν ἐτῶν ἐπιπολῶν τῆ Θεοῦ.

Ἐπαύησε καὶ ὁ Ἀδάμ πῶς οὐσίαν, καὶ πάσης τῆ πατρικῆς ὑποκειμένης δόξης, ἐκ τῶν ἰσχυρῶν εἰδήσει χειρὸς ἀφρονίας βρύοντος ἀγαθῶν. χαλεπὸν μὲν ἦν νεωτέρῳ χειρὸς πᾶσι. διαπονήν γὰρ ἄσωτον, καὶ ἀκροατῶν, καὶ ὁμιλίας ἢ φηρούσας, ὅ τῆ πατρὸς ἐλαύνει τὸ ἀποδιδόντα ὀφθαλμῶς. ὅταν δὲ ἐφ' ἑαυτῆς γῆται νεότης, καὶ μήτε φόβος πῶς, μήτε αἰδώς, δύο φύλακες ἰσχυροὶ παραπονοῦντες νεότητος. τότε δὴ τότε οἴχεται πᾶντα, καὶ αἰατέτραπται. ἐστὶ δὲ καὶ ὁ πολίτης τῆ μακρῶν ἀπαρρησιαστικῆς Θεοῦ χάριτος ἐκείνης, ὁ ἀβόλος. ἐ γὰρ τῆς ἀμύρτίας ἢ πόλις, ὡσπερ πολίτην ἔχει καὶ πολιτῶν, τῆ ἀβόλον, πᾶντα χόρην σιωπῶντα πᾶντας τοὺς ἄσωτους, καὶ συμπολίτας ποιούμενον, καὶ εἰς ἀπίμους καὶ σὺδῶν ὑπερπεμπόντα ὡσπερ εἰς. καὶ γὰρ καὶ χροισβίων ἔστιν ἀγαθῶν, ἀλλ' οὐχὶ ποιμὴν λογικῶν ὑπερβάτων, ὡσπερ ὁ δεσπότης, ὁ πηγεὶς ὑπερ τῆ ποιμνίου πῶς ψυχῶν ἄλλο. ἀποτέλλει γὰρ ὁ ἀρχουσῶν τῆ ἀβλίον νεμίσχον βόσκειν χοίρους. καὶ ἡ δὲ ὁ ποτὲ βιδάμων, ὁμοδίατος τῶν χοίρων, ἐσθίων κερῶντα. ποιούτων γὰρ καὶ ἢ ἀμύρτια. ὡσπερ ὁλίγη μὲν ἡδεῖα. ὡσπερ δὲ ἔσφιμον, ὡσπερ γρησίμον φέρουσα. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθῶν. ἐ γὰρ ὡς ἑαυτῶν, ἐκδοτος γερῶν, καὶ περὶ ἀμύρτους τοὺς πάτεραι, καὶ τῶν ἐμφύτων φρενῶν δόξασκῶς. μαθητῶν δὲ, μὲν πῶς ἔπιπροφίλ καὶ μετῶμοιαν ὁ ἄσωτος ἑαυτὸν ὀνομάζει, καὶ πᾶντα τὰ τῆς ἀπίμίας ὀνόματα. εἴνα ὑμῖν ὑπογράφη ὁ λόγος, ὅπως γρη μετῶμοιῶντα ταπεινοῦσθαι, καὶ πῶς καρδίαν ἀφ' ἑαυτῶν ῥημάτων σιωπῶντα. ὅτι μὴ δεῖ τὸν μετῶμοιῶντα, καὶ ἔξιλουόμενον τὸν Θεόν, ὡσπερ ἀπεινὸς βλέπειν εἰς τὸν

Aprio intemerati corporis. Etenim multi etiam iuniorum hæc petunt, & accipiunt: cæterum qui senili mente sunt præditi, ij quoque donum hoc omni diligentia custodiunt. Sanè verò quod quemque contingit, æquis partibus existit distributum: sed accipientium pro cuiusque studio diuersitas, maius illud aut minus facit; aut etiam omninò helluatur ac malè consumit, vti in prodigo accidit. Hæc itaque contingens portio est, quam parabola inuenit. In loquinquam verò regionem proficisci: est à Dei donis & præceptis longè discedere.

Adam quoque substantiam dissipauit, paternoque omni copioso illo, patrimonio amisso, expulsus est è regione, bonorum affatim copia affluente. Graue planè iuniori filio à patre discedere. Quippè parentis oculus, prodigam dilapidationem, ac luxuriam, colloquiatque mores corruptentia, longius pellic fugatque. Cùm autem iuuenis sui fit iuris, ac neque timor vllus adest nec pudor, qui duo fortes lasciuientis iuuentutis custodes existunt; tunc planè tunc fugiunt omnia, ac sus deque vertuntur. Huius porrò regionis longius à Deo semotæ, cuius diabolus est. Peccati siquidem ciuitas, primum ciuem ac principem auctoremque, diabelum habet; qui omnes vndequaue luxuriosos ac prodigos cogat, faciatque conciuces, atque in turpes, & quæ porcos deceant, actiones mittat. Etenim ille, gregem agit porcorum more viuientium, non ouium ratione vuentium existit pastor, quemadmodum Dominus, qui animam suam ponit pro ouibus suis. Princeps ergo porcarius, miserum iuuenem mittit ad pascendum porcos: quique olim felix agebat, porcorum commensalis effectus, siliquas comedit. Tale quid enim est peccatum: ad modicum dulce, nihil tamen quod alendo, aut vtile sit, ferens. In se autem reuersus. Nec enim sui compos fuerat, vitiosis affectionibus traditus ac venundatus, mentèque alienatâ. Porro se prodigus à conuersione ac pœnitentiâ, mercenarium appellat, ac sibi infamie omnia asciscit nomina; vt nos Euangelium doceat, quâ ratione pœnitentes humiliari oporteat, exque verbis corde compungi. Docet autem parabola, pœnitenti ac ei, qui à peccato Deum placare studet, ne in cælum

καὶ πῶς πολλοὶ

γέροντος.

ἡλικίῳ. H. St.

v. 13.

Diabolus Princeps regionis longinquæ summusque porcarius.

Ioan. 10. v. 11.

Peccatum inutile.

v. 17.

Pœnitentis habitus ac humilitas.

quidem intendendos oculos; quin potius vultu ad pudorem composito, debere animi mœsticiam, ac meticulosam conscientiam indicare.

Patris bonitas in prodigum.

Vide autem vt Dei bonitatem describat. Venientem enim prodigum nedum repellit, autve despicit, quin etiam obuiam procedit; idque currens, vt celerius errantem recipiat: collóque circumfusus amplectitur ac stringit, affunditque lacrymas, ac exosculatur, reconciliationis symbolum præbens, ac pignus veniæ, traditis obliuioni quæ is olim commiserat. Sit verò prima stola, non ipsum Baptisma (nec enim fieri potest vt secundum quis Baptisma suscipiat) sed gratia, quam quisque fidelis per baptismum à principio induit.

Quid prima stola.

Tit. 3. v. 5.

Loco enim *Lauacri recreationis*, nobis à Deo concessa est, quam pœnitentia regenerationem facit: quæ nimirum sordes nostras lacrymis eluens, rursum mundos ac puros reddit. Datur prodigo post stolam etiam annulus, symbolum spiritualis signaculi Spiritûs.

Quid annulus.

Vt enim in Baptismi recreatione, cum stola est, tum signaculum doni Spiritûs sancti, ita etiam in regeneratione quæ pœnitentiâ fit. Denique afferuntur & calcei, quò serpentis caput fiducia ac tutò calcare possit. *Tu enim inquit, obseruabis caput eius; & ille obseruabit calcaneum tuum.* Ad vtrumque igitur calceamenta conducunt, cum ad conculcandum serpentis caput, tum vt pes læsionis iniuriam effugiat. Ne patris bonitatem molestè habeas, quòd in filium à miseriâ, amore propensior sit. Qui misericors est, non rigidè iudicat, sed clementer indulget: idque maximè si pater existit, cuius viscera ceu vi quadam, ad misericordiam affectus trahat.

Quid calceamenta.

Gen. 3. v. 15.

Misericors, summum ius ignorat.

Eiusdem in seruum Centurionis, quem Dominus sanauit.

Seruorum ac dominorum mutua officia.

HAcce concione argumentum à seruo capiens, in hortandis seruis ac dominis præcipuè defudat: priores quidem admonens, vt promptâ obedientiâ sincerèque dominis seruiant; posteriores verò, vt clementer ac benignè seruos tanquam contribules fratresque suos tractent. Idem enim vtrisque lutum; eadem fictoris manus; naturæ eadem opera ac passiones; eadem cernitur structuræ corporis figura &

A οὐρανόν, ἢ ὡραβολὴ διδάσκει. ἄλλὰ τὰ ἐρυθρίαντι βλέμματι, ὅ τ' ψυχῆς κατηφές καὶ ἀπ' ἡρώσιασον μιλῶναι.

Oρα δὲ πῶς τῷ τῷ Θεοῦ διαγράφει ἀγαθότητα. ἐρχόμενον γὰρ τ' ἄσωτον οὐ μόνον οὐκ ἀποπέμπεται, ὡς ἐπ' ἡρώσια. ἀλλὰ καὶ προσυποδύει, ἔ τρέχον, ἵνα ἡσπὸν ἀπολάβῃ τ' πλεωνηθέντα. ἔ ὡσεὶ χεῖται τὰ τραχίλα, καὶ ὡσεὶ πλέκεται, καὶ ὅτι ῥεῖ δάκρυον, καὶ ἀσπάζεται, τ' καταλλαγῆς διδοῖς ὅ σύμβολον, καὶ τ' ἀμνηστίας τῶν προσλαβόντων ὅ ἐνέχρον. σολὴ δ' αὖ ἢ

B ὡσπὴ εἶη, οὐκ αὐτὸ ὅ βαπτίσμα. οὐ γὰρ οἷς τε τυχεῖν δδύτερον βαπτίσματος. ἀλλ' ἢ ὡσπὴ σολὴ ἔ χρῆς, ἡ ἀπ' ἑρῆς ἕκαστος τῶν πιστῶν ἐνδύεται δὲ τῷ βαπτίσματος. ἀπὶ γὰρ τ' δὲ τῷ λουθῶδ παλιγενεσίας, ἢ δὲ μετανοίας ἡμῶν ὡρα Θεοῦ ἐρῆσθη ἀναγγηνοῖς. ἢ τις τὰ μολύσματα ἡμῶν τὰ δακρύω πλιύουσα, πάλιν καθαροῖς ἀποφάνει. δίδεται δὲ τὰ ἄσω-

C τω μὲν τ' σολίω καὶ δακτύλιος. σύμβολον τ' νοητῆς σφραγίδος τῷ πνεύματος. ὡς γὰρ ἐν τῷ δὲ τῷ βαπτίσματος παλιγενεσία, καὶ σολὴ ἔ σφραγίς δωρεᾶς πνεύματος ἀγίου. οὕτω καὶ ἐν τῷ δὲ τ' μετανοίας ἀναγγηνοῖς. ὡσπὴ φέρεται δὲ καὶ ἡ ὡσπὴ τα, ἵνα ἡσπὴν ἔχοι τῷ τῷ ὄφειος καταπατεῖν κεφαλῶν. οὐ γὰρ φησὶ τῆσθς αὐτῷ κεφαλῶν. καὶ κείνος τῆσθς σὺ πτέρων. ὡσπὴ ἐκότερον οἷω χεῖσιμον τὰ ὡσπὴ τα. ἔ εἰς ὅ καταπατεῖν τ' τῷ ὄφειος κεφαλῶν, καὶ εἰς ὅ ἐκείτην βλάβω τ' πτέρων ἀσφουγῆν. μὴ λυπέτω σε ἢ τῷ παρῶς ἀγαθότης, εἰ ὡσεὶ χεῖται ὅ δυσὡσπὴστος παρῶς. ὅ ἐλεῶν οὐ δικάζει μὲν ἀκρίβειας. ἀλλὰ φιλανδρῶπως χαρίζεται. καὶ ὡσπὴ, ὅττω ὡσπὴ πατῆρ, ὡσπὴ πειν βία ὡσπὴ τ' οἷκτον ἐλκῶδμος.

D τῷ ὡσπὴ εἰς τ' δούλον τῷ ἐκπτοντάρχου, ἐν ὅ κύριος ἐδρεάπευσεν.

Τοῦ ὡσπὴ εἰς τ' δούλον τῷ ἐκπτοντάρχου, ἐν ὅ κύριος ἐδρεάπευσεν.

OΤι τὰ πρῶντι λόγῳ ὡσπὴσιν τῷ δούλου λαβῶν, εἰς πρῶντι δούλων καὶ δεσπότην ὅ πλείστον τ' σουδῆς ἀποτείνει. τοῖς μὲν νοητῶν, δὲ πειθῶς καὶ ἀδύλων ὡσπὴσιν τοῖς δεσπότης. τοῖς δὲ, φιλανδρῶπως ἔ ἡμερῶς, καὶ ὡς ὁμοφύλοῖς καὶ ἀδελφοῖς ὡσπὴσιν. ὅ αὐτῶς γὰρ πηλὸς ἀμφοῖν, καὶ ἢ αὐτῷ τῷ πλάσσει χεῖρ, καὶ τὰ αὐτὰ ἔργα, φιοικᾶ τε καὶ πάθη, καὶ ὅ τῆς κατασκευῆς γῆμα καὶ ἢ μορφῆ ἡω-

ρείται. δι' α' προσήκειν ει μη τις άλλος ω' A
 μηδ' νόμος θεός, μηδ' έμφυτος παθς δ'
 συγγενές έλεος και " αγαπη, εχρησ' αδελ-
 φικώς αυτεις ε πατρικώς προσφ'εραται.
 και τοις ιαθεις δε παραινέειν φιλενδραπίας
 ποιείται.

leg. αγαπη.

αλ. ελευθι-
εις.

Οπ' Σκύθων, Φισί, γαθ'όν τε πτω' έλ-
 ληνίδα μαθόντα ειδόν, εις μειρακίων ηλικίαν
 αρπ' προελθόντα. ειτα τ'ε ώνησαμ'ρου δεσπό-
 του μαθήμασιν " ελευθερίοις αυτον εκδεδικά-
 πος, ποσοδον β'πιδουίωαι τούτοις, ε' ημε'εσαι B
 χ' πολλά τ'η' μαθημάτων παειδέξιοι, ως
 η' π' Ελλησι και πα'ρα Ρωμαίοις γραμμά-
 τω' και πα'ρ' Ελλήσι και πα'ρα Ρωμαίοις γραμμά-
 τω' διδάσκαλος. ο δ' ώνησαμ'ρος, Σύρος ω',
 Αντιοχείας πολίτης, και γραμματικώς παι-
 δων διδάσκαλος. ημε'εσαι δε και μαθητιώ-
 έαυτον, φησιν ο φιλαρέτος αυ' Αστειος,
 τ'ε δ'εργωνήτου τούτου Σκύθου. ποδ' δε
 δρατειλόντος, η' ήνος μαθήματος; ου' λέγει.

Συ' ε' τ' Μωσία τ' Φυράδα, αρ'ηγντα γα'ων C
 η' δ'ημων' επόησας. ο'κειπ' χ' τ' Νωε' επ' ο'χη-
 ματος πα'ραμου'μρον περαγαδέντα τ' κόσμον. αλ-
 γ' διαποτικώς ηδη τ' τ'αλασ'αμ' τέμνοντα, και
 πεζεύοντα [τον] βυθόν. ος πα'ς ε' ο' Ηλίου μα-
 θητής Ελισαύος, ο η' ζ'αντα δ'ποδεις τ' παιδα τη
 Σωμανίτιδι. ε' μ'τ' θάνατον τ'ως λειψ'οις τον
 πα'ραπεθέντα νεκρον ζωώσας. επ' γ'δ' η' τ' πί-
 στω'ς χα'ρις, ω'σπερ δ'ρώματος προή, πα-
 πα'ραμείνασα, εδδ'ξαζε τ'ε πισοδ' και τον τά- D
 φον.

Του' αυτου, εις τ' παρείσθασιν τ'η' νησειων.

ΟΥδεις ευωχίας χα'ρίζων, δ'ρετης μα-
 θητής. μία μέθη, ε' τ' πατέρα τ' ευαρε-
 ποις σκέπη, και τ' υ'ον ελευθερίας εγύμνωσεν.
 εβ'λα'εθ' δ'γα' γα'ε'ρα η' ο' παρ'εβ'υτερος πα'ς τ'ε
 Ισαάκ. πα'ειχ'δων γ'δ' δ'γα' κα'τα'χ'ρουσ'η' πει'ναν
 τ'α' φακ'ω', απ'εδ'δοτο μ'δ' πα' πα'ρατόκια τ'α' E
 αδελφ'ω', η' λοιπον η' πτω' πατρικ'ω' ευλογίαν
 εκ'λα'πη.

Μη νόθευε τ' νησειων, ινα μη παθης πα' τ'η' κα-
 π'ηλων. ει γ'δ' εκ'εινοι τ'α' ο'ίνα πα'ραμ-
 γνω'τες υ'δωρ, χα'ρίζονται. π'ως οι τ'α' αυ'τη-
 ρ'ω' τ' νησειας θε' σ'εσοφισμ'δ'νας δ'πολαύσας επ'πει-
 σα'ζοντες, δ' απ'μα'ρ'ηκτον ε'ξοισιν; φευ'γωμ'η

A forma: quocirca, tametsi nulla alia lex
 vel diuina, vel naturalis, cognatam mi-
 sericordiam ac dilectionem exhibere
 compelleret, fraterno nihilominus pa-
 ternoque ad eos amore habere oport-
 teret. Quin & medicos adhortatione
 ad clementiam ac humanitatem pro-
 uocat.

Vidi, inquit, Scytham, ingressum
 nuper adolescentiam, qui Græcam ci-
 tius linguam didicisset. Is, cum eum
 postmodum dominus, qui coëmerat,
 studiis informandum liberalibus tradi-
 disse, tantum illis profecit, ut in ple-
 risque præclarè eruditus euaserit, tum-
 que apud Græcos, tum apud Roma-
 nos, illustis ac celebri famâ enituerit:
 quippe qui iurisprudenciam professus sit.
 Porro, qui emerat dominus, Syrus erat,
 cuius Antiochenus, ac pueros Gram-
 maticam docebat. Quin etiam, huius
 se serui Scythæ discipulum fuisse, pro-
 fitetur studiosus noster Asterius: Vbi
 tamen, aut quibus in disciplinis, non
 exprimit.

Serui Scythæ
illustis histo-
ria.

Asterius serui
Scythæ disci-
pulus.

C Tu etiam Moysen profugum, popu-
 lorum ac Gentis constituisti principem:
 non iam more Noë, mundum aquis ob-
 rutum arcæ vehiculo transmittentem;
 sed imperio secantem mare, eiusque
 ima pedibus ambulantem. Tuus ser-
 uus, Eliæque ille discipulus Elisæus,
 qui & Sunamitidi uiuentem reddidit
 filium; atque à morte, admotum reli-
 quius cadauer restituit vitæ. Adhuc
 enim fidei gratia, tanquam odorata
 pigmentariaque spiratio perseuerans,
 ipsum viri fidelis sepulchrum gloriosum
 præstabat.

Gen. 7.
Exod. 3. & 4.

Seruatorum
præstantia in
Moysæ & Eli-
sæo.

4. Reg. 4. v. 35.

4. Reg. 13. v. 21.

Eiusdem, in ingressum Ieiuniorum.

Nemo qui conuiuia sectatur, virtu-
 tis est discipulus. Vna ebrietas,
 cum patrem honesto habitu, tum fi-
 lium libertate priuauit. A ventris cu-
 piditate etiam Isaaci senior filius dam-
 num accepit. Inhians enim, quâ fame
 tenebatur; pulti; fratri quidem primo-
 genita vendidit, paternamque postmo-
 dum benedictionem, illo furante ami-
 sit.

Gen. 9. v. 21.

Gen. 25. v. 32.

Gulæ mala.

Gen. 27. v. 27.

Ne ieiunium adulteraueris, ut ne ti-
 bi perinde atque cauponibus accidas.
 Cum enim illi, vino admiscentes aquam
 puniantur; quomodo qui ieiunij auste-
 ritati, + subtiles quasdam voluptates ad-
 iungunt, pœnam effugient? Fugiamus

Cum ieiunio
ab aliis absti-
nendum volu-
pratus.

voluptariam vitam. Haud enim fieri potest, eundem voluptati deditum esse, ac esse virum religiosum. Rex ille quondam Assyriorum, qui totus ventri vivebat, ac voluptariæ vitæ, sicut bos præsepi alligatus est. Tres autem pueri, cum vinum execrabantur propter libamina: tum carnes omnes, propter sacrificia: Deus tamen maiorem eis, supra hominum voluptati deditorum, pulchritudinem addebat; ieiuniumque, comptricis loco erat.

Dan. 4. v. 29.

Dan. 1. v. 8.

Match. 15. v. 32.

Crocodylorū lacrymę super devoratorum capita accalvarias.

Præbe aures arcanorum doctrinæ, & obliuiscere deliciarum, quemadmodum populus Christum sequens verbo docentem atque opere. Relinquens malignantium synagogam, ad Ecclesiam accede. Quod si adhuc Iudaicis deuinctus es, quid tibi aliud vult ieiunium, quàm vt Nili crocodilos imiteris, quos aiunt, hominum, quos vorarunt, capitibus adlugere, ac enectorum reliquiis libare lacrymas; non quia belluas facti pœniteat; sed, puto, quod illa carne careant, nec in cibos sint idonea.

Sanè quidem ieiunium, prudentiæ est ac sanæ mentis; decentisque ac modesti habitus magister existit: chorea verò, diffluentem deliciis animum, ostendit. Sed & cuiusque rei peculiare quædam figuræ sunt, quibus ex ipsâ sensibus subiectâ superficie, inuisibilis affectio animi ac status declaretur. Quia enim, qui legem accipit ad normam vitæ, morumque componendam rationem, pœnam quoque, vt præuaricationis reatum incurrat, timere debet: idcirco etiam Deus humanæ vitæ scripta præcepta hominibus promulgans, mox quoque tubæ vocem adiecit, in signum futuræ resurrectionis, quò nimirum, mandatorum discipuli, per resurrectionem iudicium prævidentes, diuinæ legis placita inuiolata, nullâque transgressione feruarent.

Exod. 20. v. 18. Quid clangor tubæ in legislatione.

Idem Asterius descriptionis oculi auctor & imaginis S. Euphemie.

Asterius orthodoxus.

HÆcce oculi descriptio, ac illa imaginis, quæ sanctæ Euphemie formam refert, multam affinitatem venusti characteris cultæque orationis habent: vt non alius atque alius, sed idem sit ambarum descriptionum auctor. Liquidò autem pium se hoc loco prodit, æquali filium Patri honore, ac sæculis anteriorem docens. Quamobrem

Eiusdem in Cæcum à natiuitate.

A πλὴν φιληδονίῳ ἀμῆχανον γὰρ, τὸν αὐτὸν εἶναι φιλήδονον καὶ φιλόθεον. Ὁ βασιλεὺς ποτὲ τῆς Ἀσσυρίων ἐκείνος, ὁ πόματα τῆς γαστρὸς ζῶν, ἔτι παρ' τρυφῶντι βίῳ, ὡς φάτιν βοῦς, παροσδεδημένος. Ἰὼ δὲ τοῖς τρισὶν ἱεροῖς πασὶ καὶ ὁ οἶνος φθικτὸς, ἔλα πλὴν σπονδῶν. καὶ κρέας ἅπαν, ἀφ' ἑαυτῆς ἡσίας. καὶ ἰὼ αὐτοῖς καὶ τὰ ὑπὸ τοῖς τρυφῶντας κάλλοις ὁ Θεὸς ἐπιμελητὴς, ἔκνησεν ἡσυχία κρημώτεια.

B Δὸς τῆ ἀκρίῳ τῆ μαθητῆ τῆς κεκρυμμένων, καὶ ἀμνημονήσας Ἐσφῆς, ὡς ὁ δῆμος ὁ εἶς Ἰησοῦ ἐπομῆτος λόγῳ καὶ ἔργῳ παιδύοντι. κατὰ ταλιπὼν πλὴν σωμαγωγῶν τῆς πονηρομῶν, παρῶστε τῆ ἐκκλησίᾳ. εἰ δ' ἐπὶ τοῖς Ἰσραηλῶσι παροσδέδεσται, τί σοι βούλεται ἡ νηστεία, ἢ τοῖς Νειλώοις κροκοδείλοισι μιμεῖσθαι; οὐ φασὶ ταῖς κεφαλῆς ἐπιδρῦμειν τῆς ἀδελφῶν, ὧν ἔφαρξεν. καὶ διακρῦειν ἐπὶ τοῖς λειψάροις τῆς φόνων. οὐ μεταμόριον τῆς γελημῶν λαμβάνοντας, ἀλλὰ τὸ ἄσπρον τῆς κεφαλῆς, ἐμοὶ δοκεῖν, ὀδυρομῶσι, ὡς εἰς

ἀμνημονεύειν H. Sc.

E βρασίον ὅτι ἐπιτήδην. Νηστεία μὲν πυχνώσεώς ἐστὶ, ἔκνησεν ἡσυχίας κατὰ πολῆς ἐπιδείκνυται παιδαγωγός. χορεία δὲ, τὸ εὐχεχευμῶν ἐρμυλευεῖ τῆ ψυχῆς. καὶ ἐκείνου παρῶματος ἐξάρετά ἐστὶ καὶ τὰ γήματα, ὅτι τῆ ἀσθητῆς ἐπιφανείας πλὴν ἀόρατον τῆ ψυχῆς δηλοῦντα ἔλατῆσιν. ὅτι γὰρ ὁ νόμον λαμβάνων εἰς χαμόνα βίου, ἔκνησεν πολυτελείαν, ὀφείλει δεδοικέναι καὶ πλὴν ὅτι τῆ παρῶνης πτωρίαν. ἔλα τῆ τοῦ Θεοῦ τὰ τῆ ζῶης ἡμῶν παρῶν γέλλματα ἔλατῆσιν τοῖς ἀδελφῶσι ἐκπέμπων, εὐθὺς παρῶσθηκε ἔκνησεν φωνῶν τῆ σάλπιγγος, σύμβολον τῆ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασως. ἵνα οἱ μαθηταὶ τῆς παρῶσμάτων, ἀφ' ἑαυτῶν ἀνάστασως πλὴν κρίσιν παρῶσθῶντες, φυλάξωσιν ἀπαρῶσθῶντα τῆς ἡσυχίας νομοθεσίας τὰ δόγματα.

κατὰ τῆσιν.

ἐγγράφα.

D γέλλματα ἔλατῆσιν τοῖς ἀδελφῶσι ἐκπέμπων, εὐθὺς παρῶσθηκε ἔκνησεν φωνῶν τῆ σάλπιγγος, σύμβολον τῆ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασως. ἵνα οἱ μαθηταὶ τῆς παρῶσμάτων, ἀφ' ἑαυτῶν ἀνάστασως πλὴν κρίσιν παρῶσθῶντες, φυλάξωσιν ἀπαρῶσθῶντα τῆς ἡσυχίας νομοθεσίας τὰ δόγματα.

E Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸν ἐκ κοιλίας τυφλόν.

HΕΝ τῶντα τῆ ὀφθαλμοῦ ἐκφρασις, ἔκνησεν τῆ εἰκόνος, ἢ τῆ ἀγίας Εὐφημίας εἰκονίζει πλὴν μορφῶν, πολλῶν εἰς κάλλος τῆ συγγένειον φέρει. ὡς μὴ ἔτερον καὶ ἔτερον. ἀλλ' αὐτὸν εἶναι δημιουργὸν ἑκατέρας ἐκφρασεως. εὐσεβεῖ δὲ φημερῶς ἐν τῶντα, ἰσοπῆμον πλὴν πατεῖ καὶ παρῶσθῶντων τὸν υἱὸν θεολογῶν. ὡς ὅτι αὐτὸν εἶναι ὁ Ἀρεῖαν.

233

νός, ὁ τὴν ἐκφρασίν τῆς εἰκότος εὐφύα λόγων ἄποβαλὼν.

Ἐπειδὴ λόγῳ καταγέλλων τοῖς Ἰουδαίοις ἡ ἀλήθεια ὁ σωτὴρ, οὐκ ἔπειθεν δισεβεῖν· πρῶτος ἀπεκρύβη· καὶ φανόμενος, οὐκ ἐβλέπετο· ἵνα ἐκ τῆς ποιότητος αὐτοῦ θαυματουργίας, ἐλκύσῃ πρὸς συγκοπήσιν, τῶν ὅτι καὶ Θεὸς ἐτύχημεν, ὁ μὴ βλεπόμενος· καὶ οὐκ ἄλλος· ἀλλ' ὁ πρὸς Μωσὴν λαλῶν, " καὶ φανόμενος· ἔωρθετο γὰρ καὶ τότε πῦρ, καὶ βάτος, ἀμφοτέρω ἀφῶνα· ἀλλ' ὁμως καὶ φωνὴ ἤκουετο, καὶ λόγος ἐπαύδουε, καὶ ἀσφαλῶς ὁ μέλλον πρῶτος γινώσκοντο.

Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸν Ἰαίερον, καὶ τὴν Αἰμορροῦσαν.

ΔΥσάγωγος ὁ τῆν ἀνθρώπων γένος εἰς ζῆτιν, " ὡς εἶπκε, ἔκ μὲν φρονήσον ἐκ λόγων διδασκαλίας· ἀλλ' ἔτι καὶ ὁ σωτὴρ συγκοπήσας τοῖς ἀνθρώποις μέγιστον τῆς θνητῆς καὶ ὀπικήσου ἁρξῆς, ὡς εἶδε τοῖς Ἰουδαίοις πρὸς τοῖς λόγοις κωφεύοντας, μετετάξατο πρὸς τὰ πρῶτα, καὶ θεραπείαν σωματικῆς θεραπείας, καὶ θαῦμα θαύματι· ἔτι ἀπιστουμένων θεότητι, τῆς πείρας τῆν ὑπερβασίαν ἐπεχείρει βεβαίαν πείραν· εἰς δὲ τὸν δὲ ἀνθρώπων πείρα εἶκει ὁ πρῶτος. θυγάτηρ, καὶ μήνη, τῆς οἰκίας ἔρεισμα, τῆς γένους ἀσφαλή, μέλλουσα φέρειν πρὸς τῆν θαλάμῳ εἰς ἐκφορῶν· πρὸς τῆς πατρὸς εἰς τάφον· γυνὴ τις ἀσθενόσα χαλεπῶς, ἀλλ' φλεβῶν ἀπαξίαν, ἔκ πατρὸς τῆς ζωτικῆς ὑλῆς κενώσασα καὶ δαπνομητῆσα λειπὼν, ἐκ μὲν τῆς τηκεδνός, ὁ σῶμα· τοῖς ἰατροῖς δὲ, τῆς ὑπερίαν· μίαν εἶδεν ἐν ἀπόροις ἐλπίδα, πρῶτος εἶναι τῆς κρείων· ὁ δὲ κύριος τῆν ἀφῶνων ἤκουσε τῆς γυναικὸς λογιμῶν· ἔκ σιωπῶν, σιωπῶσιν ἰάσασατο, ὅτι τῆς ἔκ κρῆστέδου πρῶτος ἴατο· ἔκ μὲν ἐνόμιζε κεκλοπῆναι τῆς δαρεῖαν· ὁ δὲ, " ἐκλαπήν τῆς ἁρξῆν· ἔκ τῆς μὲν οὐκ ἐκλαλεῖ τῆς θεραπείαν· ὑπερβῶν δὲ, δημοσεύει· οἱ φιλοδοξῶν· ἀπαγε· ποῦ γὰρ θαυματουργίας πρῶτος φιλοδοξία; ἀλλὰ καὶ τῆς γυναικὸς τὴν πίστεως πᾶσιν ὀπιδχηνὶς ἀκάρτιαν· καὶ τῆν πρῶτων, τοῖς μὲν εἰς θεογνωσίαν ὀπιδχῶν· τῆν δὲ τὴν ἀπόνοιαν, καὶ ἀλλ' τῆν ἔργων καὶ ἀλλ' τῆν λόγων ἐπιτεύων· εἶδον, φησιν, τὴν ὅπιδχην ἀλαμῶν· οὐ γὰρ μοι μόνος ὁ τῆς ὀφρῶν ὀφθαλμὸς ἄποκαθῆ-

Arianus non fit, qui culto ac eleganti sermone Imaginem descripsit. Cum Salvator annuncians Iudæis veritatem, ad pietatis sensum non infleret; qui præsens erat occultabatur; ac qui apparebat, non videbatur; ut eo miraculo, Iudæos fateri compelleret, ipsum quoque Deum esse, qui non videretur: nec alium planè, quàm qui Mosi loquebatur, nec videbatur tametsi apparebat. Nam tunc quoque oculis parebant, ignis, ac rubus, ambo muta: nihilominusque audiebatur vox, sermoque docebat, ac certò, quod erat futurum prænunciabat.

Se Dominus latendo Deum ostendit.

Exod. 3. v. 3.

Eiusdem, In Iairum, & Mulierem sanguinis profluvio laborantem.

HAud facile, ut videtur, humanum genus ad virtutem inducitur, ac parùm curat doctrinam sermonum. Idcirco etiam Saluator ad mortalem usque ac corruptibilem carnem se hominibus inclinans, cum Iudæos furdà aure ad verba habentes videret, se ad res conuertens, curatione curationi, ac miraculum nectit miraculo, beneficiorumque periculo non creditæ Deitati fidem certà adstruere contendit. Res porrò malè homini cefferat. Filia, eaque vnica, domus firmamentū, familiæ hæres, ante nuptias efferenda erat; ante thalamum, tumulo inferenda. Mulier quædam venarum vitio grauitè infirma, quaque vitalem totam substantiam effunderet; ac cuius, tum corpus tabe consumptum esset; tum facultates in medicos exhaustæ: vnam demum iis angustiis spem reliquam videt, ut ad Domini pedes proccideret. Dominus autem mutos audiuit faminae cogitatus; silentioque, silentem sanauit, vbi illa fimbriam tetigisset. Ac illa quidem, furatam se donum putabat; ille autem haudquam gratiæ furtum passus est, & ut à nescio obtineretur. Ac quidem hætenus non loquitur quam impendit sanitatem; postea tamen euulgat: non querens gloriam: Absit: Vbi enim gloriæ appetitus miraculo præit? sed vt fidei fœminæ fructus vbere vnuerfis ostendat: atque vt præsentium alios, ad Dei cognitionem conuerteret; aliorum verò vesaniam, cum rebus, tum verbis publicè notaret. Vidi, inquit, quæ me retrò tetigit. Nec enim eum duntaxat oculum habeo, qui superciliis subie-

Mat. 5. v. 22.

Syrophenice declarata historia, eiusque pulchra expressio.

7

Collatis omnibus Leg. et in v. 3. v. 3. v. 3.

ol. προσήκει. εἰς λόγους.

Leg. οὐκ ἐκλαπῆ.

etus, obtegitur palpebris: quinimò etiam alium, qui terram simul ac mare intuetur, vniuersamque creaturam. Porro autem mulier silentiò accedit, ob reuerentiam ac timorem: minimè tamen later: Legit enim Deus, etiam nobis tacentibus, nostrum cuiusque mentem; haud secus atque nos, dum percurrimus librù. Quamobrem etiam tacente Mosis linguâ, eius cordis voluntas audiebatur. Siquidem beneficij collator beneficium tacuisset, nec ipsa fortè quæ acceperat, quicquam inde commodi consecuta esset, id tanti muneris casui tribuens. Miraculum hoc adspexit hominum infinita multitudo: Spiritus verò sanctus ante multas ætates per Malachiam vaticinatus est: *Orietur, inquit, vobis, qui timetis nomen meum, Soli iustitias & sanitas in pennis eius: Iustitiæ quidem Solem appellans Dominum, pennas verò, vestimenti fimbriam.*

Exod. 14. v. 16.

Malach. 4. v. 2.

Discamus sanatae mulieris gratitudinem. Cùm enim esset è ciuitate Paneade. * (Est autem hoc oppidulum Palestinæ) æneâ statuâ sanantem honorauit: haud indignum accepti beneficij munus hoc rependi arbitrata. Durauit autem * statua ad annos plures, eos plane mendacij arguens, qui Euangelistas in crimen falsi auderent vocare: Nihilque obstiturum videbatur, vt ne ad vsque nostra tempora statua sospes esset, ac etiamnum vtrunque ostenderet; tum, inquam, diuinum miraculum; tum gratam mentem mulieris beneficium consecuta; nisi Maximinus ille, qui ante Constantinum Romani Imperij arcè tenuit, homo idololatriæ deditus, impiusq; Christo in statuâ inuidens, æneam illam statuâ ab oppido sustulisset: tametsi auferre non potuit rerum gestarum memoriam. Nam ecce, statua quidem non apparet: Euangelium tamen vbique miraculum clamat atque prædicat, ac Hæmorrhousa ab Oriente vsque ad Occidentem celebratur. Quocirca in vanum laborauit, qui materiam sensibilem abstulit. Statua enim tametsi erecta & conspicua, tacebat, inanime miraculi monumentum: at fama cum sermone rem assumens, vrbes ac vicus quotidie percurrens, beneficij auctorem deprædicat.

* Schol. Abundè prius excusans, bonaque veniâ, non benè adiunctam dico, vocem illâ ξόανον statuâ, quâ Deus ipse imagine expressus representabatur: quanquã apud Græcos nullum existit eius discrimẽ à voce ἀνδρείας.

Α μνος, & τοῖς βλεφάροις σκεπόμνος. Ἄλλὰ καὶ ἕτερος, ὁ γινώσκων καὶ θαλάσσης ἐποπτεύων, καὶ κτίσιν τῆ συμπασῆ. σιγῇ δὲ παρῴσθη ἡ γυνή, δι' ἀγάθειαν. Ἐοὐ λανθάνει. αἰαγνώσκει γὰρ ὁ Θεός, καὶ σιγῶντων ἡμῶν, τὸν ἐκάστου νοῦν. ὡς ἡμεῖς βιβλίον ἡ πῆρερχόμενοι. δὲ τὸ τὸ Μωσέως σιωπῶσης γλώσσης, ὃ τὸ καρδίας ἠκούετο βούλημα. εἰ πλὴν χάριν ὁ δοῦν ἐσιώπησε, τάχα αὐτὸ οὐδ' αὐτὴ πλὴν χάριν ἢ λαβοῦσα ὠφελήθη, εἰς σωτηρίαν ὃ δῶρον αἰχμαλωτίζουσα. τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον παρὰ πολλῶν ἡμεῶν δὲ Μαλαχίου παρῴσθησιν. αἰατελεῖ γὰρ ὑμῖν, τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομα μου, ἡλῖος δικαιοσύνης, καὶ ἰάσις ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτῆ. ἡλῖον μὲν δικαιοσύνης τὸν κύριον καλεῖται. πτέρυγας δὲ, τὰ τῆ ἰματίου κέρατα.

Καταμάθω μὲν τὴ ἰαθείας γυναικὸς τὸν χάριν. τὸ γὰρ Πλατιάδος οὐσα πολιτείας. πολίτην δὲ αὐτὴ τὴ Παλαστίνης. ἀγάμματι χαλκῶ τὸ βεργέτιον ἐπέμισε. τὸ τὸ ἡρας εἰς ἀάξιον οἰηθεῖσα τὴ χάριτος. καὶ χρόνος πολὺς ἐτήρει τὸ ξόανον, εἰς ἐλεγχον ἀκρηστῆ τῆ τὸ ψευδὸς τολμήσαντων ὅτι φημί εἶναι τοῖς διαφελιστῆς. καὶ εὐδὲν ἐκώλυε σῶζεσθαι τὸν ἀνδρῆα ἰατὰ μέγαν νῦν, ἔδην κινεῖται ἀμφοτέρω, καὶ τὸ Θεοῦ τὸ θαυμασίον, καὶ τὸ παθούσης τὸ χαριστικόν. εἰ μὴ Μαξιμίνος ἐκεῖνος, ὁ παρὰ τῆ Κωνσταντίνου τὴ Ρωμαίων ἀρχῆς βασιλείας, αἰὲρ εἰδωλολάτρης καὶ δυσσεβῆς ἦν, καὶ ζηλοτυπῶν ἐν ταῖς ἀγάμματι τὴ Χριστῶν, αἰεῖλετο τὴ πολίτην τὴ χαλκῶν. εἰ δὲ μὴ τὴ μνήμην τῆς ἡμεῶν. ἰδοὺ γὰρ, ὁ μὲν ἀνδρῆας οὐ φάμεται. τὸ δὲ διαφελίον, τὸ θαῦμα παρὰ τὸ βοᾶ καὶ κηρύσσει. καὶ ἡ Αἰμῆροῖς ἀπὸ ἀνίσχοντος ἡλίου, μέγαν ἔδυσσε μῆρου λαλεῖται. καὶ σιωπῶν μάταιος πόνος τῆ δυσσεβῆ ἢ τὴ ἀσθητῆς ὕλης κλοπῆ. ὁ μὲν γὰρ χαλκῶς, καὶ ἐστὶς καὶ φαινόμενος ἐσιώπη, ἀμφοτέρω τῆ θαυμασίων ἐποπτεῖται. ἡ δὲ φημὴ

Ε μὲν τὸ λόγου τὸ θαλαβοῦσα τὸ ἔργον, καὶ ἡμέραν ἀφῆρεται πόλεις καὶ κώμας, τὸ βεργέτιον κηρύττουσα.

* Σχολ. Ἰκανῶς παρῴσθη τὸ θαλαβοῦσα μνος, εἰς ἀάξιον φημὴ παρῴσθησιν τῆ Χριστῶ ἀνδρῆα, ἢ ἀγαμαλτοφοροῦ μνος αὐτοῦ ὁ Θεός ἐδεικνυτο, τὸ ξόανον. εἰ καὶ κατὰ Ἑλλῆνας μὴ δὲν εἰσὶ τῆ ἀνδρῆα τῶν πλὴν λέξιν.

8
Statua Syrophœniſſæ ſive Hæmorrhouſæ.

A Maximino ſublata; alij dicunt à Iuliano.

NOTÆ.

Autores fuerunt Illustrissimus Archiepiscopus Tolosanus, R. P. Iacobus Sirmundus, D. Henricus Valesius, aliique non pauci doctissimi viri ac amici, vt pari circiter futurâ accessione, nedum ea, quæ noua Asterij suppetere, verum etiam vetera, ac iam edita in vnum collecta corpus ac recognita, iuris publici facerem atque vulgarem: quo sibi deinceps tantus constaret Pater, non qualis ipse olim relictis monumentis habuisset, sed qualis fere post tot sæcula, non paucis iniuriâ temporum amissis suarum lucubrationum, aut planè obscuris, nobis habet. Quis enim Photium, sermones Asterij relegendem ac deflorantem, legens; nostrisque, quâ nouis, quâ antea editis, ei lecta componens, in quibus vix vnâ aut alterâ homiliâ, decades ambæ conueniant, non plura eiusmodi ipsius siue ἑορταστικῆς siue ἑκκλησιαστικῆς excidisse peruideat? Lubens ergo, quò & residuis istis in posterum cautum sit, fruaturque Christiana Respublica vel tantillis, magni adeò ac Christiani Rhetoris Theologique, exuuiis, votis amicorum cessi, ac manum operi admoueri; primumque eius, in meo hoc sermonum eiusmodi ac homiliarum selectarum fasciculo, quo vix alius antiquior occurreret, locum volui. Philippi Rubenij editarum quinque orationum versio, tametsi elegans ac erudita, nonnullis tamen visa est minus expressa: quamobrem indulsi mihi, vt illo eius vtens labore, ac eo me multis adiutum agnoscens, velut nouam ex eâ versionem mihi adornarem.

Porro præfandum aliquid de auctore videretur, vt certiora aliqua monumenta extarent. R. P. Iacobus Sirmundus in calce sui Codicis, hæc à Ducæo collegâ doctissimo edita, suâ manu annotarat. *Auctor harum quinque Orationum Asterius Amaseæ Ponti. Sic enim citatur in 2. Synodo Nicænâ actione 6. serm. in Lazarum & Diuitem. Vixit anno Christi CCCC. vt colligere est ex oratione de Calendis. Eiusdem oratio seu ἑνοχασίς in Euphemiam Martyrem laudatur, & ex parte describitur in eadem Synodo act. 4. & 6. Adrianus secundus libr. de Imaginibus. Reprehensio cap. 14. in act. 4. Quod Iudices qui in præfatâ Synodo fuerunt, insolenter & incongruè artem pictoriam extollere conati sunt, dicentes: Pia est ars pictoris, & non rectè quidam eam insipienter detrahunt. Responsio. Beatum Aste-*

rium toto oriente sanctum habent, & dum de gestis sanctæ Euphemie sermonem fecisset, laudauit eius martyrium, sicut per ordinem viderat illud liquidius pictum: quæ quidem fatis, cùm Episcopatum tum titulum sanctitatis videantur Asterio nostro asserere; non fortè tamen fatis, vni ac eidem Asterio, eius nomini inscripta omnia, ac Asterium Amaseæ præferentia, vindicare. Sanè S. Nicephorus Antirrhético 2. cùm respondet loco illi ex sermone in locum Euangelij Lucæ de Lazaro & Diuitem, qui 6. illâ act. 2. Synodi Nicænæ obiicitur. μή γραφε τὸν Χριστὸν ἀρεῖ γὰρ αὐτῶς ἢ μία τὴν ἐνοχματώσεως ταπεινοφροσύνην, καὶ ἀνταρτέως δὲ ἡμῶς κατεδέξατο. ὅτι δὲ τὸ ψυχῆς σου βασίλειον νοητῶς τὸν ἀσώματον λόγον, ἀείφει. Noli pingere Christum: Satis enim illi est vna illa abiectio assumpti corporis, quam sponte nostri causâ suscepit: Quin spiritali ratione Verbum incorporeum gestans animo, circumfer; postquam multis sanam Asterij mentem fusiùs relato eius testimonio explicasset, Asterium postmodum Asterio opponens, hæret, omninóque incompertum habere significat, idemne Asterius auctor existat præfatæ Orationis in Lazarum & Diuitem, ac orationis in Hæmorrhousam, ἐπομῶς δὲ τούτοις, εἰσὶν ἄλλω Ἀστέριος. εἰ μὴ ὡρᾷ τὸν ἐν χερσὶν ἔτερος, ἢ ἀλήθεια εἰδὲν αὐτὸν ἡμεῖς δὲ ἐδὲν τούτου ἐνεκεν νοησόμεθα. εἰ δὲ ὁ αὐτὸς οὐτός ἐστιν, αὐτὸν τῶν ἐπιπέτοις τοῦ ὄρασι βαλλέδωσαν, & βολίσιν ὀξείαις τραυματικῶσιν. & τὸν ἑξ ἀρμηδίων μηχανημάτων τὰς σφαιδνας δεχέδωσαν, & τ. ἔ. Iis consequenter, quæ dicta sunt, inducatur rursus Asterius. Ac quidem, num is alius sit, præter eum qui in manibus versatur, sola veritas nouerit. Nos verò nihil huius rei gratiâ contendemus. Quod si iste idem ipse est, inde suis ipsi iaculis feriantur, ac acutis missilibus sauciantur, adinuentarumque machinarum iactûs excipiant. Eodem ferè modo Antirrhético. 3. misso Româ excerpto à Leone Allatio, ac loco commodiori edendo. Quod ergo tantis superior Nicephorus ignotum habuit, ac tale existimauit, vt nemini scitu facile putauerit, haud ego me certiùs promiserim declaraturum: tametsi stylus vbique sui similis atque in primis in descriptionibus, eundem vbique ipsum suadeat: quo & Photius in iudicio eundem agnoscit qui oculi ἐνοχασίον in Ioannis Euangelium de Cæco nato composuit, & qui illam in S. Euphemiam,

insertam actis 7. Synodi. Vt ut sit, nihil toto hoc homiliarum corpore, quod non plurimam eloquentiam cum pari pietate exhibeat: quodque adeò non sanctum illum Amasenum Asterium, referat, ac φιλάρετων Asterium, quem Photius nominat: nonnulla etiam in eo reperiuntur, in quibus palam δισεβῆι, vt loquitur idem Photius, ac se is, Arianorum ac Anomæorum hostem præcipuum ostendit: vt quæ noua damus ex Encomio in Principes Apostolorum Petrum & Paulum. Asterius alter quem factionis Arianz Philosophum ponit Hieronymus, aitque scripsisse sub Constantio in Epistolam ad Romanos, in Euangelia & Psalmos, antiquior fuit; ac neque hic, admirabilis ille Asterius videtur, quem luculentissimo elogio Theodoretus in Philotheo. c. 2. describit; quicquid Photius cõ-tēdat excerpto Româ misso: quæ nec liquet fuisse Episcopum: præter quem est Asterius alius ex Ariano Orthodoxus Episcopus ac confessor, clarus titulo sanctitatis ac Romani Martyrologij tabulis adscriptus Athanasij æqualis ac Eusebij Vercellensis, quem non liquet an monumenta aliqua reliquerit. Noster se Asterius Iuliano supparem ostendit orat. aduersus auaritiam, cum notat superstites plurimos, qui ab eo inducti fuissent ad fidem negandam.

Ad Homiliam in Diuitem & Lazarum.

MAlui iam edita, ac quo ordine edita essent, præmittere aliis, vt velut antiquus ordo homiliarum Asterio constaret, quod planè Lectori commodo sit. Photius in suâ Decade homiliarum Asterij non habuit istam. Tota moralis est, aduersus luxum ac delicias instructa.

1. *Exemplis in rebus positis.* παρακλιθεὶς ὑποδείγμασιν. post nimirum parabolica alia ac præceptiua, verâ narratione ac reali exemplo sermonem confirmans. Minus Interpr. *efficacibus exemplis utitur.*

2. *Rebus abutatur suis.* ἀδελφωμένου τῆι κτήσι. Legit Interpr. κτήσι, cum reddat: *rebus creatis abutatur.* Verùm præstat τὸ κτήσι. vt sit; qui censu, ac bonis possessis abutatur, malè infumens, non in suos ac proximi opportunos vsus, ac in quos Deus concessit.

3. *Noli Christum pingere.* Locus hic paulò aliter citatur in 7. Synodo act. 6. additis verbis quibus se satis Asterius explicat, vt non picturam absolutè, sed nimios sumptus vestium picturatarum, qui in pauperes essent erogandi, vituperet. μὴ γράφῃ

A τὸν Χριστὸν ἐν ἱματίοις, ἀλλὰ μάλλον τὴν ἡδὴ ἀναλωμάτων τεύτων διαπάνω πτωχῶς προσποιεῖσθαι. ἀρκεῖ γὰρ αὐτῶς ἡ μία τῆς ἐν στοματώσεως ταπείνωσις. Noli Christum in vestimentis pingere; sed potius horum sumptus pauperibus eroga. Sufficit ei vna incorporationis humilitas. Sanctus tamen Nicephorus ita citat vt habetur hîc, ac longâ commentatione explicat, quam seorsim reddam, statim post notas.

4. *Quas repleuit.* Corrigit Ducæus, ἐπλήρωσαν. repleuerunt, eò quòd apud Ioannem sit, ἔργασαν. & impleuerunt, &c. Verùm cum Codices numero singulari constanter efferant, possitque in Christum referri, qui dicatur fecisse, quod eius iussu à ministris factum est, vsu receptissimo narrationis compendio, nihil ipse mutandum putau. Accedit ipsum reuerâ ac proximè Christum impleuisse, non aquâ, sed vino, quod ex aquâ in eis fecit; cuius, non prioris impletionis sacramento, illis hydriis venerationis accessit.

C5. *Ac tessellulis.* Sic Chrysoft. hom. in Diuitem & Lazarum. τ. 6. Ducæi τὰ ἐψηφωμένα ἐδάφη. tessellulis ac lapillis distincta pauimenta: vbi is eam vocem non malè explicat; & vt eiusmodi tessellulis ac calculis constet quod musium opus vocant. Regius Codex, quo cum contuli, ita habet vt cum Saul. restituit Ducæus ex Cæfareis.

6. *Sequioris ætatis homini.* ἢ μεθελικεσέρον ἀπεκλήρωσας. Sit fortè τῶ μεθελικεσέρῳ. quomodo nihil supplendum aut durum. Videtur Interpres eam vocem contrario sensu reddidisse, ac velut æuo superiorem significaret, quod satis absoum est. Alia est vis propositionis, cum de ætatum alternatione dicitur, μεθελικίως & μεθελικιούδαι, singulis quibusque septenniis.

7. *Alioqui enim utcunque &c.* Προδῆ, restituo ἐπει. quâ leui mutatione constat clara litera, quam Interpres malè obscurat, reducens verba illa, ἐπεὶ τοῖς ἀπορουμένοις ἀπῶς. ad superiora; vnâque illa voce reddens, in paupertate, quod valde ieiumum ac angustum paupertate est.

E8. *Sepultus est.* ἐτάφη. Sic Græca etiamnum retinent, reiecto ad sequentia illo ἐν ἔδῃ, quod Latina iungunt participio sepultus, estque idem Latinorum sensus, ac quem in vnâ illâ voce deprehendit Asterius, vt totus ipse sepultus dicatur, ac absolutè sepultus, corpore pariter ac animo, quo vtroque terrenus extitisset, ac dignus inferno.

Ad homiliam in Oeconomum iniquitatis.

1. **C**umque rerum Domino visum fuerit. *τὸ κρείον τῆς κτίσεως.* Malo sic, quam vt mutauit Ducæus ex Vatic. ac Sirm. *τὸ κρείον τῆς κτίσεως.* Domino creatura: Non enim de Deo est fermo, quâ ratione est creator ac Deus absolute; sed de eodem sub peculiari ratione domini ac possessoris in parabolâ, ad quem omnes vt œconomi comparemur, vitam ipsam ac omnia ab eo habentes, sic velut precariò, vt cum voluerit repetat, atque ad vsûs ac administrationis rationem cogat: atque adedò nihil ad rem quem citat locum Iudith. 9. v. 17. *βασιλεὺ πάσης κτίσεως σου. Rex omnis creature tue.* Sic paulò post reperit *κρείον τῆς κτισμάτων* & *κτιμάτων*, ac totâ passim homiliâ.

2. **P**radium possides. Lego ac corrigo *κτίσαι* pro *κτίσαι*, quod minus cohæret, nec est aliud quàm antiquarij lapsus. Indicat Asterius occasionem sumpsisse enarrandi huius loci ex lectione Euangelicâ: vt mos ille legendi Euangelij inter Missarum solemnias, non vnus Hierosolymitanæ Ecclesiæ proprius esset, vt assumit Vastalius in suo Ioanne Hierosolym. sed aliarum Ecclesiarum communis, vt nullo inde argumento, aliis abrogatos sermones, eidem assertos faciat. Forsque non pauca eius ad idem argumenta nihil illò robustius habeant. Paulò inferiùs *τὸ δικάζεται & φέρεται*, mutauit in *δικάζετε & φέρετε*. Liquet in cuiusmodi facilis cacographia. *τὴν ὑποψίαν* dicit *πλεονεξίαν*, ad quam animo profligandam hortatur auditores, non vt quisque calculum damnatorium ferat aduersus suam animam, vt absone reddidit Interpr.

3. **S**arcinam sustulisti. *οὐ μὲν ἐφόρτους ἢ ὑποσύνδω.* Interpres non reddit. Ducæus putat locum mendosum; aitque, fortasse scribendum: *κὶ οὐ μὲν ἐφόρτες.* Ego nihil erratum puto, sed vsûm Asterium voce minus communi, affini tamen *τὸς*, *φορτίω*, ac ex eadem radice: vt pro eo maluerit *φορτώ*, quod vtrumque sit onero, onus tollo.

4. **F**ibulas, *zonus.* Quod hîc *πόρτι* Asterio, sequior Græcia *φίβλαν* appellat, quæ vnum est ex ornamentis Imperialibus, vt & alia hîc relata. Existimo esse quod instar humeralis totum intextum lapillis togæ superinduunt. Verùm plura noster Goar cum in Euchologio, tum in notis ad Cedrenum, ac præcipuè in iis quæ meditantur in Codinum, vbi etiam de virgâ, ac ceu arundine præfectorum ac reliquorum magistratum, aliâ ac aliâ, pro cuiusque

A magistratûs ratione. Non malè etiam Ducæus. Benè item correxit Interpretem in verbis Pauli, *ὡδάζει τὸ σχῆμα τῆς κοσμοῦ τούτου*: cum sic ille malè reddidisset, *Representat enim faciem, &c.* pro, *preterit figura, &c.* quæ est communis Sanctorum expositio eius loci. In altero loco *ὡς μὴ ὡδάζωμενοι*: sic Paulus videtur monere vtendum mundo, vt sit vsus absque abusu, ac castigatus, ac qualis acceptus sit. Sic Tertul. l. de cultu fœminarum. c. 9. *Sequamur Apostolum, qui nos vti monet, mundo isto, quasi non abutamur.*

5. **N**onne semper hæc Præses habet? *ὡς ἀεὶ ταῦτα.* Sic planè legendum affirmatiuè ac cum notâ interrog. non neganter vt reddit Interpr. Vult enim ipsam quidem præfecturam esse velut perpetuam, ac eius insignia, verùm alios ex aliis continuâ mutatione suscipere ac capefcere.

6. **A**udit oculus. *ἁεῖτος ἀκούει ὀφθαλμός.* Quòd auditus sensus sit disciplinæ, iure merito Asterius ipsi oculo ac sensibus reliquis Dominica præcepta, quæ audiant; id est, percipiant, proponit.

7. **M**alum omnem auditum prohibentia. Addo vocem *κακῆς*, quam clausam repræsentato: fortè facta ex eâ fuit vox *πίστεως*: quæ nullo incommodo abesse potest. Alioquin verò non constat sensus Asterio. Non enim diuina lex omninò nobis obturatas vult aures, aut prohibet quiduis audire: cum potius sæpe prouocet auditum; sitque auditio, sicut visio, pro rei auditæ aut visæ ratione, quid bonum aut malum.

8. **P**arentes filijs spolia diuident. Prou. 19. v. 14. quò Asterius respicit, est, *οἶκον & ὑπαρξίν*: domum & substantiam: voluit fortè sic vno verbo auctor dicere; & quia passim in scripturâ mētio fit diuisionis spoliōrū. Benè Ducæus Interpretis hîc lapsum correxerat.

9. **Q**uomodo ages in crastinum. *πὸς δεξις ὅτι τῆς ὑστερίας.* Plana est allusio ad locum adscriptum margini, quo prohibetur ne simus de crastino solliciti, vtque in eo simus victuri, ac res nostras comparaturi: non quod reddit Interpres: *quemadmodum ad diem crastinum peruenies.* Sic passim Scripturæ loca minus animaduertit ac exprimit, quod ego in Patrum Græcorum Interprete, maximi rem momenti existimo; cum in illis, scitoque eorum vsu, plurima vis ac decor eorundem sermonum constet.

10. **L**argitio ac liberalitas. Lego ac corrigo, quò Ducæus libenter ait lecturum; *ἀπὸ τῆς προσλαμβανει*: τὸ προσλαμβάνει. Palam enim explicat auctor quod in multis quotidie lugemus: qui vltro etiam, ac nihil

rogati in meretrices, ludos, aliaque idgenus pecunias effundant; cùm vix obolū in pauperes ac pia alia opera, erogare sustineant.

Ad Orationem in auaritiam.

Occasione nundinarum, quæ in Martyrum solemnibus crebro populi concursu iam tum fierent, nonnullâ auaritiæ specie, exagitandam hoc loco Asterius suscepit auaritiam, in quam pridie quoque inuectus esset: sed non extat altera illa tractatio. De illâ populi effusione ad Martyrum extra vrbes celebranda trophæa, ac in Martyriis, nonnunquam Chrysostomus, vt cùm de sancto Babylâ, &c. Erant Martyria extra vrbes, quod legibus Romanis non liceret condi in vrbibus cadauera.

1. *Durum tribunal.* Ἐαχὺ κερήμειον. Sic legit Interpres, cùm reddat *duros animos*. Erat certe Festus Paulo durus Iudex, qui volens gratiam præstare Iudæis, eisdem Paulum traditurus erat, nisi ipse appellando Cæsarem, iniquum conatum auertisset, vt Act. 25.

2. *Zacharias hodiè prophetauit.* Vti Latini, sic & Græci præcipuis quibusque festiuitatibus suas lectiones habent, ac ἀναγνώσματα ex Scripturâ, iuxta quod festi ratio videtur exigere: præcipuè verò cùm Dominicum aliquod festum agitur, ac cuius sacramenti, vel figuræ præcesserint in veteri, vel prophetiæ. Hoc ergo ordine lectus est Zacharias in eâ panegyri, in quâ hæc Asterius orauit. Videantur verò ista respicere festa Natalitia: tametsi res obscura est.

3. *Propter lenticulam.* Ducæus corrigat ex Vaticano & Sirm. ἀπὸ φακῶν φακῶν quæ vna vox, duplicem illam ἡ ἕψιμα φακῶν *lentem coctam*, seu, *pulmentum ex lentibus*, significat, non lentem absolutè, quod magis habet τὸ φακός. Sic passim ἐκφράζει Asterius, elegantius reddens verba sacra, ac paucis cultissimè repræsentans quod velit: πάρεργα hîc de pulmento, & pulmentario ab eodem.

4. *Pro medicorum in eos instituto, qui &c.* Leui transpositione restitui quod textu luxatum erat atque confusum, cùm antea legeretur, τοὺς διαφορευθῆναι χαταμείζει: quippe alterum, medicos; alterum, respicit auarum, qui idipsum proportione in frumenta tabescentia præstet, atque illi in corpora immoderato colore contabescentia, ac quæ tota in sudores resoluantur, ac æstu exhausta.

5. *Deterrimam prouocationem.* εἰς χαλεπὸν κῆτεν παταγήν. Velut conditum signum

A edito ex percussione sono: quod vocat Asterius bonorum ac honorum propositam spem, quâ Iulianus plurimum tentauit Christianos, vt ex Gregorij Theologi ac aliorum æqualium monumentis liquet. Suam auctor apertè ætatem significat, & vt ipsâ Iuliani ætate vixerit, eique fuerit superstes: obscuro tamen, multo sine an paucos annos, sese ij excesserint. Indicat à Iuliano, qui ὠδολάτης antonomasticè dictus est, factos ab eo desertores Christianæ religionis, appellatos *Iulianitas*. Latini Iulianum magis *Apostatam* vocant, quàm transgressorem seu præuaricatorem, quod Græca vox ὠδολάτης sonat.

6. *Haud sermo inconueniens.* Lego ὁ ἀνομιεῖον, quod & legit Interpr. nec illud ὁ ἀνομιεῖον aliud videatur quàm scripturæ vitium. Passim verò in antiquis quoque codicibus mala illa vocum, quâ diuisio quâ contractio occurrit, vt sit opus iudicio, ad percipiendam mentem auctorum ac quid reipsâ ij scripserint.

C 7 *Verè oleum illud.* Allusio est ad vocem ἔλεος quod est *miseriordia*, à quâ τὸ ἐλαεον, quadam velut paranomasiâ dictum sit: vt istud esset eximiè ἐλαεον quia à Dei ipsâ misericordiâ velut manasset, non ab oleo esset ortum. Vbique Asterius diuinum quid ac summè cultum præfert in descriptionibus suis. Interpres ita reddit, vt ne vestigium exprimat illius acuminis: ac ne sensus quidem in eo auctori constat vllus.

8. *Omnis ætatis hominibus, &c.* Ipsum est quod Augustinus ad eum Ioannis locum, vniuersalis Dei prouidentia miraculum extollit, maius illud quàm illa panum multiplicatio, tametsi nemo miretur, quia consuetum. Malè prorsus Interpres ad Iudæos restringit, cùm ita reddit: *Quæ Iudæis per singulas ætates opitulata fuit.* vbi etiam non benè expressa vox ἐπιτηδεύσαν, iuxta quod loci ratio exigit. Fuerat in istis exercendus Ducæi calamus, vt voluisset audire omni parte recognitor accuratus.

Ad orationem aduersus festum Kalendarum.

E Festum hoc Can. 62. Trullano aboletur, cùm ita Patres sanciant: Ταὶς ἐπιτηδεύσαντες Καλαῖδας, ἔ τὰ λεγόμενα Βοτὰ, ἔ τὰ καλέμενα Βεθυμάλια, ἔ τὰ ἐν τῇ περὶ τῆς ἡμέρας ἐπιτελουμένη πανήγειν, κατὰπαῖ ἐκ τῆς τῶν πσιῶν πολιτείας ἀειραεθῆναι βελομόδα. Kalendas quæ dicuntur, ἔ quæ dicuntur Vota, ἔ Brumalia quæ vocantur, ἔ qui in primo Martij mensis die fit, conuentum, ex fidelium vni-

ueritate omninò tolli volumus. Id sanè meritò, vt profana festiuitas, multa adeò fœda ac aliena à ratione haberet, quanta Asterius exaggerat. Nihil certè Christiana dignum pietate; plena omnia furore, auaritiâ, aliisque malis habebat. Balsamo, cùm ad eum Can. dicit, malum hoc *οὐ ἀρχαιοπαράδοτον* non antiquæ esse traditionis, sed indulgentiâ Theophylacti Patriarchæ filij Romani Lecapeni Imperatoris inuectum; non potest de primâ accipi institutione, sed de aboliti instauratione: cùm ille nedum Asterio, sed & Trullano conuentu multis iunior sit. Fabulosa sunt, quæ tradit illic idem Balsamo, de tribus viris apud Romanos sapientiæ laude in clytis, quorum ij consilio ac prudentiâ liberati à fame, in eorum memoriam, exque eorum nomine, Kalendas, Idûs, ac Nonas, consecrauerint. Nullam ego aliam rationem, primò celebrantium animis infedisse arbitror, præter insinuatam ab Asterio; nempe vt velut encœnia ineuntis anni celebrarent, sibi que mutuo sausta imprecarentur, atque adeò xeniiis ac munusculis quibusdam vicissim se deuincirent, iisque humanam ac ciuilem societatem fouerent: quæ omnia bona erant, vt castigato vsu constitissent: nec Hebræorum à Deo institutis Neomeniis admodum dissimilia: vnde nec desunt pia monumenta Patrum in diem Indictionis, quâ nouum annum antiquo ritu Græci ac fere Orientales auspicarentur mense Septembri: siue tunc abusu inolito perpetrarentur, quæ Asterius hîc exagitat, siue potius Kalendis Ianuarij, aut etiam Martij, quas omnium celeberrimas Gentilitio fere ritu in Oriente Trullani Patres speciatim damnant. De Indictione ac Kalendis Ceramei Interpres ac illustrator, ad eius eo titulo homiliam.

1. *Quæ propria sint mimorum ac histriorum.* ἢ Ἐυρημδρών πρὸς κόνδυλον. qui rasi sunt ad pugni ictum. Videtur eos indicare, qui in gratiam aliorum ab rasis pilis sese ictibus obiciebant, de quibus etiam auctor homiliæ *πρὸς πολιτείαν* nuper à nobis nomine Chrysostomi editæ. Quod statim sequitur: *μη εὐκαλυψάμενος*. Interpres legit, *εὐκαλυψάμενος*: sed non ausim mutare: Possit enim intelligi miles eiusmodi *εὐκαλύπτει*, quia clamidem ac militaria alia ornamenta exuat: vel etiam quia meretriciâ velut fronte ac impudenter, fœminam induendo agat. Ac nec fœminæ domi lanificio intentæ, os velant, quod Rubenius reddit eam vocem, quas Asterius agentes milites cum primis exagitat.

A 2. *Nonne hic quidem.* Quadrare videtur hic indicata ab Asterio in Ruffinum, qui principatum ambiens, ab Arcadio oppressus est, Olybrio atque Probino Consulibus, vt ponit Baronius, nempe Christi anno 395. cuius caput in hastâ sublime pompâ elatum est. Vide apud eundem plura. Vltimum ab Asterio indicatum, qui superiori anno ab homiliâ istâ habitâ ex Consule miserabiliter perierit, P. Sirmundus intellexit Eutropium: ac verè nullus alius videatur intelligi posse commodiùs; cùm is, & Ennuchum, & potentiâ ac diuitiis maximum significet, qualem nobis historiæ representant Eutropium. Proinde vixerit iste Asterius Ioanne Chrysostomo Episcopo, nihil commune habens cum nominatis aliis Asteriis Constantij tempore.

Ad homiliam, An liceat uxorem dimittere.

C Tota moralis est, quâ Asterius excepto adulterio, alium omnem prætextum dimittendi uxores, ac dandi libellum repudij, excludit: nihil explicans, an sic dimissa aut dimittens, à prioris coniugij vinculo, liberi existant: quod amplius declaratum est ab Apostolo, excipiente solam mortem, vt non sit adultera mulier si fuerit cum alio viro: cui sanæ doctrinæ etiam Concilij generalis decreto tandem sancitæ, audio Græciæ fœces consuescere: Indicat Asterius, fuisse viros suâ ætate admodum faciles repudiandis vxoribus, ac à se abdicandis, eumque meritò ab usum pius ecclesiastes exagitat.

1. *Toti in eum indignati sunt, &c.* πάντως πρὸς ἐμείναι ἀπεχρητλίσαν. Liqueat ex toto libro Iob; quo amici, tanquam scelerum exoluentem pœnas amicis exagitant specie consolandi. Scripserit fortè Asterius πρὸς ἐμείνον vt vicinæ literæ facillè permurantur. Minus dicit Interpres: *coram eo lamentati sunt*. Sic enim, ac eius desendo calamitatem, probè consolati essent, iuxta quod Paulus ait, *Flere cum flentibus*.

E 2. *E robore aut quercu.* Homericum versum indicat Iliad. 1. qui in proverbium abiit. Integrum profert Clemens Alexandrinus in Admonit. ad Gentes. p. 18. Οὐ γὰρ ἀπὸ δρυὸς ἐασὶ παλαμφάτα, ἐδ' ἀπὸ πέτρης. *Annofa haudquaquam genitus quercune petrae.*

Theodoretus l. 12. de curatione Græcorum affectionum. ἴτε εὐμείναι· ἔ γὰρ ἐκ δρυὸς, καὶ τὸν ποιητικὸν λόγον, ἢ ἀπὸ πέτρης. *Ipsi non igno-*

ratis: neque enim è quercu, ut Poëta verbis utar, aut saxo geniti produxisti.

3. *Secularibus legislatoribus.* Legibus Romanis, ut paulò post subdit. Hoc item virum inter ac uxorem humanâ lege discrimen in hunc modum exprimit Chrysof. libr. de virginit. c. 52. ὅταν δὲ ἀληθῆς ὢν τύχη τὸ δεινὸν, τὴν μὲν γυναικὰ εὐδεις. Ἐξαιρήσεται ἡ δὲ τῆ ἡδονῆς χεῖρ' ἀλλ' ἔχον αὐτῶ βοηθοῦσας τοῖς νόμοις, τὴν ἀπάντων αὐτῶ φιλάττω εἰς δικαιοσύνην ἀγαθῶν, κατέσφαξεν. ὁ δὲ ἀνὴρ, τὴν μὲν ἀπὸ τῶ νόμων ἀφρόνη πτωχίαν, τῆ δὲ ἀλώθεν ἔ τῆ τῆ Θεῷ τετίρηται ψήφω. Porro autem si malum hoc verum sit, tam uxorem nemo è lesi manibus eripiat, quin leges opitulantes nactus, omnium sibi charissimam in iudicium adductam trucidet: ceterum vir legum pœnas effugit, superna ac diuina sententia seruatus.

4. *Legum ille architectus Plato.* ὁ Πλάτων ἡ νόμων σοφιστής. Notat Ducæus in utroque MS. legi ὁ πλατὺς ἡ νόμων. unde, inquit, suspicari quis possit legendum. ὁ πλατὺς τὸν ὤμον σοφιστής. ille qui latos humeros habuit sophista. Lectionem admodum probo, ac probatiorem, eâ quæ est editis, existimo: coniecturam non approbo: longè enim amplius è genio ac stylo Asterij, ut τὸ πλατὺς, in suâ reliquerit amplitudine, dictumque Platonem ἀπὸ τῆς πλατύτητος absolutè indicauerit, quæcunque tandem illa esset, vel ἐρμωείας, vel μετώπου, vel σέρων, prout aliis ac aliis placuit; quàm ut ad humerorum latitudinem icinè admodum ac παρέργως restinxerit. Quid enim ad leges earumque vim, humerorum latitudo, ut hîc eius meminisse oportuerit? Multum verò orationis vbertas ac mira latitudo; quæ ipsa grauitatem seruare videatur, quod utrūque auctor in eo connectit, ac ex utroque laudatum, utroque ridiculum fore, nec se quicquam, aut suos in extremo iudicio adiuturum, ait. Laërtius in eius vitâ ἐνίοις δὲ δὲ τὴν πλατύτητα τῆ ἐρμωείας ἕπρος ὄνομα δὲ λέγει ἢ ὅτι πλατὺς ἢ τὸ μετώπον, ὡς φησὶν Νεανθῆς. Sunt qui ob orationis vbertatem, & miram latitudinem, sic appellatum putent; siue, quod amplâ fuerit fronte. Item cùm vox σοφιστής, sit quid cunfusus, debuit adiecto determinari; atque adeò scribendum fuit, ἡ νόμων σοφιστής: legum architectus ac subtilis inuentor; nimirum legum reprobarum circa coniugia, quas auctor innuit; multisque grauiter exagitat Chrysof. hom. 4. in Act. vbi Petri ac Platonis in Ethico comparisonem vrget: cùmque illud ad manum sit, non liber excipere. Leges porro quas notat, habentur in Platone l. 5. de Republ.

Ad Orationem Asterij in Danielelem Prophetam & Susannam.

UT plura nobis Asterius eo caractere reliquisset exposita, quo hanc Danielis ac Susannæ historiam exponit, haud admodum necessarias haberemus aliorum ἐκφράσεως, ac μεταφράσεως, cùm vnus ipse omnium loco, eo in genere satis videretur, sic clarè paucis omnia edifferit, illustratque. Affinis hæc oratio, relato ἑσπομνήματι de S. Euphemiâ in 7. Synodo, quod ipsum ex Regio Codice emendatius, nouum reddimus, prioribus versionibus, atque in primis Anastasianâ, haud satis accuratis. Sic tersa omnia hoc Encomio, ut præstet attentius legere, ac delectari, quàm notas recensere. Parcarn ergo operis, nec plura annotabo.

Ad Asterij sermonem in Cæcum ex utero.

H Vnc sermonem, planè luculentum suggestit, viri cùm doctissimi, tum humanissimi R. P. Iac. Sirmundi autographum; sic nunquam communi bono consulere desinit, quibus vel ipse edit, vel studid olim collecta, aliis edenda impertit; eâ maximè communicatione τὸ θεῖον imitatus, ac dignus, cuius memoria futuris omnibus temporibus doctiorum animis clara vigeat ac chara: Accessit verò, ac plurimum contulit Seguerianus Codex benè antiquus, ad quem multis locis emendatus est alter ille Sirmundi Codex ac autographum. Photius oculi totam descriptionem ex hoc tract. in suam transtulit myrobiblon, in quâ apertè ὁσεῖν Asterium aduertit. i. agere Catholicum ac aduersum Ariano dogmati: in quod, ac Eunomij dogma inuehitur in Petri & Pauli Apostolorum Encomio. Utinam alios eidem Photio relectos Asterij tractatûs nancisci licuisset, quibus integris, sua illi iustior moles, nostris his adiectis constaret.

1. *Cùm Deus non puniat alium pro alio.* Ita videtur tradi Ezech. 18. *Filius non portabit iniquitatem patris, &c.* cui tamen contrarium videri possit illud Deuter. 5. *Ego Dominus Deus tuus: Deus emulatores, reddens iniquitatem patrum super filios, in tertiam & quartam generationem:* ac fanè liquet, ita quandoque puniri filios, ac in filiis, parentes: in iis tamen, quæ iisdem parentibus accepta referunt, uti distinguit nostri Theologi: Quocirca possit discipulorum interrogatio eâ parte non omninò videri absurda, tametsi non nihil imprudens ac temera-

ria: potiùs enim, cùm nihil liqueret de parentum noxâ. naturâ id vitium in Dei prouidentiam reducendum erat, qui vel parentes, vel ipsùm Cœcum, vti fere iustos confuevit, eo exercebat ad patientiam. Ezechiel ad adultos loquitur, quos prouocat, vti ipsi virtutem sectentur, suas ipsi saluatorum animas, quicquid patres peccauerint. Pro parte alterâ, vt iam tum Deus pro peccatis commissis, punierit, errorem habet: ac nec vacat item errore, vt punierit, pro iis, quæ postmodum ab eo committenda præuiderit: alterum Origenianorum, alterum Pelagianorum postmodum error fuit, à quò vtroque se Asterius alienissimum ostendit.

2. *Thecuiem filium Amos, &c.* Fecit nominis in Græco ac Latino æqui-uocatio, vt ita sentirent cùm Asterius, tum aliquot alij: fuisse nimirum Isaïæ patrem Prophetam Amos, vnus de duodecim, qui est ille Asterij Thecutes, siue Thecua oriundus, quod Hieronymus oppidum, primo in Amos proœmio, sex millibus ait abesse à sanctâ Bethleem, ad meridianam plagam, vltra quod nullus sit viculus, ne agrestes quidem casæ & furnorum similes, inquit, quas Aphri appellant mapalia. In his fuerunt Clemens l. 1. Strom. pag. mihi 327. Epiphanius, seu quisquis auctor est libelli de vitis Prophetarum. Cedrenus pag. 88. D. Aug. l. 18. ciuit. c. 27. non nihil dubius est. At magnus Hieronymus ex Hebraïcis fontibus alium statim deprehendit Isaïæ patrem, alium Prophetam Amos, quibus cum ne nomen quidem commune esset; sic ille proœmiis in vtrumque prophetam; pro sua in sacris scripturis exponendis eruditione maximâ. Potest quiuis adire. Non placet Gaspar Sanctius prolegomenis in Amos, qui mutasse eum sententiam dicat, ac eundem existimasse vtrumque Amos Isaï. 28. nihil enim ibi Hieronymus de eâ re, quem olim ac antequam scriberet in vtrumque Prophetam oportuisset tenere eam sententiam, vt citatis proœmiis eam retractaturus esset. Est quidem illic apud eum, *Isaias filius Amos Propheta*: sed palam mendum est, non Hieronymi, sed typographi, seu etiam excipientis antiquarij: legendumque est, vt habent correctâ quæque exemplaria Bibliorum, *filius Amos, Propheta*: Sic & 70. *ὁ θεοφάνης*: quo articulo rectè exprimitur ἠεμφaticum, quod habent Hebraïca, potueruntque citati Græci per errorem accipere vt notam genitiui.

A *Ad Orationem in Apostolorum Principes Petrum & Paulum.*

Videatur meritò oratio hæc inter Asterianas palmam ferre, digna planè vt tandiu occultata, ac in Græciâ latitans, in Occidente tandem, vbi Apostolorum Petri & Pauli clarior gloria, lucem aspiceret: Codex benè antiquus, nuper Cl. Gallie Cancellarij Petri Seguerij, iis maximè inhiantis opibus, quibus Ecclesiam ditet, piâ sollicitudine, in Galliam, quam præcipuis fulgoribus collustrat, illatus; proque humanitate, mihi modico, Asteriana, aliaque Patrum cùm exegetica tum exornatiua, quodam velut spicilegio parturienti, communis factus; vt ex eo legerim alia ac excrisperim; alia mihi iam reposita, contulerim ac emendauerim: in quibus altera eiusdem Asterij oratio in Cœcum natum, cuius iam ex Romano Codice vir humanissimus ac doctissimus R. P. I. ac Sirmundus; copiam fecerat. Plana sunt ac perspicua, suisque abundè fulgoribus clara, in vtriusque hinc Apostoli, ac maximè Petri laudem, quàm verè, tam cultè & ex arte ab Asterio digesta; vixque alius Petri primatum ac excellentiam supra Apostolos reliquos, Christianique vicariam dignitatem ac officium fundandâ regendâque Ecclesiâ, illustriùs illo explicauerit. Quâ vt vni Petro indiuiduè annexam addidit ac voluerit Dominus, haud satis Ecclesiæ suæ consuluerit. Sit planè & modò, vt constet à Christo benè instituta Monarchia, grex vnus, nedum sub vno Archipastore Christo nobis in carne absente, sed & sub vno pastore ac eius vicario capite, nouo nobis, ac iugi per successiorem, Petro. Testatam omninò sanam suam de Deo fidem facit, quâ Arium ac Eutonium hæreticos, ac eorum pratum dogma ex Petri confessione refellit; ac satis indicat, etiam Spiritum sanctum, Patri ac Filio, in vnâ Trinitatem accenseri, in quam, cùm Petrus triplici negatione peccasset, triplici nihilominùs amoris professione faciat satis. Tu ipse lector auctorem adi.

Ad Encomium in sanctum Martyrem Phocam.

D Vos Phocas, ambos & Martyres, & Sinope oriundos; alterum hortulanum, cuius festum apud Latinos agatur 3. Nonas Martias, alterum ex piscatore Episcopum, cuius pridie Idus Iulias: ac qui ambo apud Græcos 22. Septembr. colan-

tur, pluribus tradit Baronius in not. ad Martyrol. Rom. 14. Iulij. Sicque planè diuersis diebus apud Latinos consignati habentur, ac distinguunt Græci 22. illâ Septembris, peculiariùs celebrantes Phocæ Episcopi ac Martyris festum, in cuius honorem officium totum compositum est, simulque memoriam agentes Phocæ alterius ex hortulano Martyris, quorum amborum res in Synaxario seorsim complectuntur: ac pleraque hîc ab Asterio adscripta Phocæ hortulano miracula, tribuunt illi Episcopo, quem idè *δουματουρζών* vocant; non Phocam hortulanum: vt planè necesse sit fuisse Asterium nominis æquiuocatione deceptum, ac ei accidisse, quod Gregorio accidit in Cypriano, eundem facienti Cyprianum magum & Cyprianum Episcopum, quos vetera ac fidelissima monumenta, diuersos esse testantur. Vtque ita à viris tantis, nec adèd diffitis, ista peccata sint in Sanctorum historiâ, quid mirum plura deinceps simili errore in aliis, ac ab aliis remotioribus peccari? Qui adscripsit titulum Regio Cod. ex quo peculiare exordium, illudque planè ornatum, edimus, appellando *ιερευσηπυα*, videri Episcopum Phocum indicauit. Potuit Phocas hortulanus Asterij ætate ita clarere, ac celebri adèd memoriâ in Ponto habere, vt Episcopum Phocam apud plures Asiaticos, ipsumque adèd Asterium, offuscarit: quod in aliis accidisse scimus, vt in S.P.N. Dominico, eiusque cognomine Dominico à Silo eo antiquiori, in quibusdam locis Hispaniæ. Quod ait Baronius, passum esse Phocam hortulanum Antiochiæ, non Sinope: putatque accepisse ex Rom. Martyrologio 3. Nonas Martij, nullo modo in Phocam hortulanum, ac quem Asterius celebrat, aut etiam Græci colunt 22. Septem. quadrat. Ac planè alius sit Syrus ille Martyr Phocas Romani Martyrologij ac Greg. Turonen. c. 99. à duobus Ponticis ac Asiaticis, quos tantùm Græcia, vt peculiariter suos, ac in diœcesi Constantinopolitanâ passos, sibi colendos acceperit. Excepto enim nomine, nihil Phocæ illi cum duplici Pontico ac Sinopensi, maximè cum hortulano nostro, commune inuenias: nec locum, nec modum passionis, nec vitæ institutum, nec miracula: Verba Martyrologij sunt, ac Gregorij citati cap. illo 99. de gloriâ Martyrum. *Antiochiæ Natalis S. Phocæ Martyris, qui post multas, quas pro nomine Redemptoris passus est iniurias, qualiter de antiquo illo serpente triumphauerit, hodie quoque populis eo miraculo declaratur, quod si*

A *quispiam à serpente morsus fuerit, vt ianuam basilicæ Martyris credens attigerit, confestim euacuatâ virtute veneni sanatur.* Nihil horum vel Asterius, vel alius quisquam, excepto Baronio diuinante, ac Surio ex illo excribente, in alterutrum Phocam Ponticum dicit: cumque plura miracula referant, quomodo eos tanta illa virtus pellendi venena, sola latuit, quam vnâ in Syro Phocâ Gregorius, ac Martyrologium Roman. ita prædicauit? Mihi ergo alius est Phocas ille à Ponticis, nec si quid Asterius confudit, in eo putandus est confudisse, sed in suis Sinopensibus. Episcopi reliquias tradit Ado in Chronico an. 1011. Viennam fuisse translatas, ac in SS. Apostolorum basilicâ collocatas: non tamen narrat quo id tempore gestum sit, sed tantùm refert passum illustri martyriò temporibus Traiani. Quod de arte eius gubernatoriâ seu nauticâ ante Episcopatum habent ipsius acta Latina apud Petrum, & alios, sit fortè affirmatum, ex multâ illâ nautarum in ipsum deuotione, creberrimis in eos miraculis auctâ; quæ refert Asterius in suum Phocam, ac hortulanum, nec vel si Phocas Episcopus reipsâ gubernator fuit, liquet in eum potius referenda, quàm in cognominem Phocam hortulanum. Scimus deuotissimos nautas Nicolao Myrensi, Petro Gonzales, alias Telmo, nostri Prædicatorum Ordinis, ac similibus verè *δουλασοδουματουρζών*, ac præsentissimis in maris periculis tutelaribus, quibus nihil vnquam cum nauticâ commune intercessit: nisi spiritalem velimus ac animorum. Græci etiam Episcopo Phocæ tribuunt miracula erga nautas exhiberi solita in eius festi officio, quibus iunioribus, ac plura interdum in Ecclesiasticis suis libris contra historicam fidem peccantibus, haud lubens maiorem adhibuerim fidem, quàm Asterio, tribuenti Phocæ hortulano. Putem simplices nautas, haud ita distinxisse, ac Phocam Martyrem Sinopensem, ex famâ miraculorum eius, vti solet, maris discriminibus inuocare cœpisse, auctâ deinde ex miraculis eorum religione, siue Deus iis, Phocam Episcopum, siue hortulanum, clarissimos ambos Martyres, eiusdemque ciuitatis velut patronos, voluerit honorare: ac fortè idem Sinope, atque Cæsareâ, vicinâ ciuitate acciderit: vt sicut illic post Euppsychium senio-rem celebrem Martyrem, alter celeberrimus Euppsychius vltimâ persecutione, ac sub Iuliano Martyriò defunctus, enituit; sic quoque Sinope, post antiquum Phocam Episcopum, Phocas alter martyrium fece-

rit, quem Deus, tametsi laicum simplicem ac hortulanum, pro vitæ ac passionis merito, tantis illis miraculis illustrarit, quanta ei Asterius adscribit: quæ postea iuniores Greci, Phocæ Episcopo adscribere maluerint; celebriori veteribus hortulano, vt indicant ista Asterij.

1. *Nam erat tale crimen.* Ἐὖδ' ὡς τὸ ἐγκλημα τοῖσιν. Paulò aliter Romanus Codex ac Sirmundi. Ἐὖδ' ὡς θεοσέβεια ἔκλυμα, δ λαμψρὰ τῆ φωνῆ ὁ δράσας καὶ δουρολόγος. *Religio crimen erat, quod auctor clarâ voce confitebatur:* eadem est omnino sententia: haud item quàm Surij Interpres exprimit, quæ nec ipsa satis commoda est: *Crimen erat pietas, quòd clarâ voce confitebatur, cum qui omnia fecit.* Sic alia passim occurrunt minus accurata, in quibus tamen nolim esse morosior.

2. *Columnam ac sustentaculum,* &c. Sic etiam Sirmundus margini adscripserat, *leg. εὐλογ.* vt non præcedentia referat, quod reddit Lipomani Interpres, retinens vocem εὐλογ: sed sequentia, quod planè tota exigit ratio contextûs.

3. *Paucarum reliquiarum impertitione.* Ὁ μισθὸν λεηλάνων. Sunt hæc pulcherrima, ac veterum in sacras reliquias religionis præclara argumenta, cum sic celebriorum Martyrum ac Sanctorum exuuiis, ex vnâ Ecclesiâ ditarent plurimas, nec quicquam prioris auferrent autve minuerent diuitias; quam hæctenus in nostris vigentem subit gratulari, idque maximè recenti admodum ac hesternò rei eiusmodi, eoque domestico, post alia haud ita vetera, occurrente exemplo: nimirum, illationis reliquiarum S. Raymundi de Penniafort Confessoris nostri Ordinis Prædicatorum, in nostram hanc S. Mariæ Annunciata Parisiensis sacram ædem, sub præsentia, ac recognoscente Illustrissimo ac Reuerendissimo Episcopo Massiliensi committente Illustrissimo ac Reuerendissimo Parisiensi Archiepiscopo, turbâque innumerâ vtriusque sexûs fidelium ouante, ac quod ait noster Asterius, factum locum nostrum à nouo tanto hospite, ἐργάζιον ἑορταζόντων *epulantium diuersorum,* agnoscente: iisque cum primis, qui ereptas è mortis faucibus proles, præsentissimo eius patrocini, haustique puluisculi, perenni miraculo è Sancti sepulchro nascētis, remedio, quâ præsentis, benè sanas offerebant, quâ offerentes, oblataque, & audiebant, & videbant. Tanti huius muneris rei tenemur, pia inuicissimi æquè ac religiosissimi Comitibus d'Harcour Catalauniæ Proregis ac vindicis, deuotissimæque coniugis sollici-

tudini, nec non omnium Bârcinonenſis inclytæ Ciuitatis, quorum interesse poterat, Ordinum, humanitati, inque rem Gallicam, studio propensiori. Erant S. Hyacinti reliquias, Annæ Austriacæ Clementissimæ ac piissimæ Reginæ nunc feliciter regni habenas moderantis, supplicatione è Polonia ante paucos admodum annos eidem nostræ Prædicatorum ecclesiæ concessis, regiæque magnificentæ facello venerationem habentibus, fraternæ Raymundi è Catalauniâ ac Bârcinone adiungendæ reliquiæ, simili è regione facello, vt fidelium pietas faueat, interimque humiliorum, parem cultum habituræ: quo duplici eo sydere, angustius, quàm vt piorum deuotioni sufficiat, possitque volentes, maximè præcipuis festis, ambitu continere, augustius in humilitate venerabile, templum effulgeat, fidelesque populos, quibus debita charitatis, pro Prædicatorij Ordinis munere, semper aliquid exhibere studeamus, in Dei laudem attrahat magis ac prouocet. Nihil sanè in istis factitari videas, quod non auctor in suo Phocâ antiquissimæ pietatis ostendat; in quâ vt Galli nostri à principio primi esse studuerunt, sic confertiores vniuersis aliis Christianis Gentibus sacras eiusmodi gazas, sibi hæctenus reposuerunt, ac donec Caluianianus furor, non paucas ac in celebres locis pluribus insigni sacrilegio dissipauit, in Martinos, Bonaduenturas, Franciscos, pluresque alios, ac sacra eorum pignora, brutè admodum, & vt ne Turcus, ne Scythia quidem, debacchans.

4. *Non minus Romani Phocam colunt,* &c. Mirum, Phocæ celebrem adèd Romæ memoriam Asterij tempore, sic abiisse in obscurum, vt vix vlla videatur extare. Haud certè licuit inuenire, templi huius reliquias ac nomen, inter nouæ Romæ sacra monumenta, quæ edita extant, vt nec vbi sacrum illud caput Phocæ in vrbe asseruetur.

5. *Maris procellâ inturgescente.* θεοσυκουμβίου χειμῶνος. Maior longè emphasis, quàm eius quod Sirmundi ac Romanus Codex habet, θεοσδοκουμβίου. Surij Interpres: *cum expectaretur:* potius enim, inexpectatâ ac improuisâ tempestate, proque eâ securo, ac dormitante ad clauum, nauarcho. Retentâ illâ voce, videretur reddendum: *ingruente, seu, proximè instante tempestate.* Hæc in nauatas miracula, pluribus Græci tropariis adscribunt Phocæ Episcopo, è quibus libet describere quædam exscribere. Ad Vesperas trop. 3. Τὰς τῆς θαυματίων ἀκτῖσι πῦσιν φωτίζεις τὴν γῆν: τοὺς ἐν θαλάσῃ πᾶ-

περ, βοηθεῖς καὶ ἐκάστω : νοσήματα δάκεις, πάσεις ψυχῆς καὶ σαρκὸς ἀρρώσηματα, ὡδὴ Κυρίου τὴν χεῖρα, ἄρτους Φωκᾶς, εἰληφῶς, παμμακάριστε. *Orbem vniuersum miraculorum radiis illustras : quotidie, Pater, auxiliaris, versantibus in mari : fugas morbos; anime ac carnis infirmitates tollis, accepta à Domino gratiâ, Martyr Phoca ter-beatissime. Post Cathisma : Η χεῖρας τῆ Πνοῦματος ἐν σοὶ σιλωῶσασα, πηγὴν σε ἀπέδειξε πολλῶν χερσίων, Φωκᾶ, πλουσίως ἀναβλύζουσαν ὅθεν καὶ τοῖς πλωτῆροι βοηθεῖς καὶ ἐκάστω, πίσει ἐπιζητῆσι τὴν βοήθειαν, πάτερ ὡς τέτοις, ἔ ἡμῖν ἰλασμὸν νέμοις, θεόσοφε. In te habitans Spiritus gratia uerem te multarum gratiarum fontem, ὁ Phocâ, fecit : quare etiam, Pater, quotidie auxiliaris uectoribus, tuam fide exquirentibus opem : cum quibus, etiam nobis, diuinâ pollens sapientiâ, propitiationem tribuas. Od. 3. Κορυφομηδρὴν τὴν θαλάσσαν ἡ ἀπάτης, πολυθεῖας λαύλαπι, θεῖα κυβερνήση, ἐνδοξε, παρέρραμες, λιμὴν γαλιώτατος πᾶσι γερονῶς θαλαττόδουσι. *Idololatria procellâ tumens erroris mare, diuinâ gubernatione, inclyte, pratercurristi : vniuersis mari iactatis, portus effectus tranquillissimus. Sic vbique Græcus Canon de spiritali Phocæ gubernatione, ne minimùm indicatâ, quam Acta Latina, minus fortè solidè, corporalem tribuunt. Ode 5. Θαλάσσαν ἀδείας ἔξηρανας, πάνσοφε, πηγὴν ζωῆς ἀναβλύζων διδαχῶν ὁσίων ἡμεῶν δὲ θαυμάτων ἐπομβείας ἄποπλωγῆς πατρῶν πάντα βόρβορον. Siccato vir sapientissime, impietatis salo, vitalem sacrorum dogmatum scaturiendo fontem : nunc miraculorum imbribus, omne morborum eluis cœnum. In Exapostilario. Ἱεραρχῶν ἀκερῆς, καὶ ἀθροφῶρον τὸ κλέος, Φωκᾶ, καὶ μέγας προστάτης τοῖς θαλαττόδουσι πέλων, ὡείσωζε ἐν κινδύνων τοῖς ὀφημοῦντας σε, μάκαρ. *Præsulum summitas, ac victorum decus, Phoca, magnusque mari iactatis defensor, te laudantes, vir beate, salua. Ac quandiu in his agimus, haud abs re videatur, vtriusque hîc Phocæ repræsentare Synaxaria, ac historiam, iis breuiter in Menologio Græcorum comprehensam. 22. Septemb. τῆ ἀγίου ἱερομάρτυρος Φωκᾶ τῆ θαυματουργῆς. Οὗτος ἡὸς ἐχρῆτο Παμφίλου ἔ Μαρίας καὶ τὸ τὸπον Σινώπης. Διδοὺς δὲ ἔξ ἀπαλῶν ὀνύχων τῆ ἀγίου πνοῦματος χεῖρι, θαύματα ἐπέτελει ὡδὴ ἐδοξε, ἔ παρῆτενε θαυματουργῶν μέγας ἐγάτης ἀναπνοῆς. ὅθεν ἔ τὸ συμβησόμενον αὐτοῦ ἐμυθήη τέλος τῆ μάρτυρίου, ὡεῖσε ἔ τῆ κεφαλῆ αὐτῆ κατεδείσης, ἔ σέφανον ὡεῖδείσης, καὶ ἀνδρωπίνως φθεγγαμένης, ἔ εἰσῆσης ἔ ποτήριον κενερασσαι, ἔ δὲ σε ἀπὸ πείν ὅ ἔ κατηξιώθη πείν ἐπὶ Τραϊανῆ βασιλείως, ἔφει,***

πυεὶ τελειωθεῖς. πολλὰ δὲ ἔ μὲ τὴν αὐτῆ ὡεῖς Κύριον ἐκδημίαν, γερονῶσι θαύματα παρῆ αὐτῆ. *Sancti Pontificis Martyris Phocæ miraculorum patroris. Fuit hic filius Pamphili ἔ Mariæ in regione Sinopis. Statim verò ab infantiâ, sancti Spiritus adiutus gratiâ, miracula cœpit edere, ediditque usque ad supremum spiritum. Vnde etiam qui sibi euenturus erat, didicit martyrij finem, apparente columbâ, super eius caput, ac coronam imponente, humanâque alloquente voce : Poculum temperatum est ; illud te oportet bibere. Meruitque reuerâ bibere, Imperante Traiano, pro gladio, igni consummatus. Multa verò, post eius quoque ad Dominum migrationem, facta sunt ab ipso miracula. Malè Suriij Interpres, vt hoc vnum retexam : gladio, ἔ igni consummatus : tanquam utroque consummatus, quod nec Græca volunt, nec facilè possit intelligi, ac actis omnibus aduersatur ; ex quibus liquet, solo igni, post tormenta varia, quorum victor extitisset, consummatum fuisse : sic ipsa ab eo relata ex Petro, quibus ait consentire Vincentium l. 10. c. 62. &c. Græcus item Canon Od. 7. Ἐδοκιμάθησ ὡς ἐν χωνεῖα, ἄρτους, χρυσὸς, μέσον ἐμβληθεῖς ἀσβέσιν φλογεῖδου, καὶ μηδὲως φλογεῖδου. Διλομηδρὸς εἶ ὁ Θεός μου κεαυγάτων, ἔ Κύριος. Ὁ θεὸς πόδος ὡεσσαναφλέγων τὴν καρδίαν σου, θεῖα δροσιμῶ, ἐνδοξε, σιωτηρεῖ ἐν πυρὶ θαπανώμερον ἔ ἀδείας δὲ, ἱεράρχα, τὴν ὕλην συγκαίοντα. *Probatas fuisti, ὁ Martyr, velut aurum in conflatorio, in mediam calcem viuam ardentem iniectus, ac nullo modo combustus : clamansque, Benedictus es Deus meus ac Dominus. Diuinus amor, cor tuum abundè vrens, diuino rore, vir inclyte, in igne conseruat consumptum : ac vnâ tecum, ὁ Pontifex, impietatis consumentem materiam : quâ duplici strophe, duo illa canunt in sancti Martyris actis notata : vt in camino primùm perseuerarit illæsus, tumque in thermis accensis exhalaret animam, tametsi nihil ambusto corpore. Aliâ strophe insinuant suauem odorem, quem ab igne ac camino illæsus expirauit : Τὸν σόφον ἱεράρχην Ἐπημόσωμεν, ὡς ποιμῆνα πιστῶν καὶ διδάσκαλον ὅτι ἐν τῶ λειμῶνι ἔ ἀθλήσεως ἔξλωθησε ῥόδον ἱερώτατον, καὶ ἡμαῖς τοῖς πιστοῖς κατεμύειτε βολαῖς θαυμάτων τε, καὶ ὡεῖξεσιν ἐναρέτοις. Sipientem Pontificem honore prosequamur, tanquam fidelem pastorem ac magistrum : quod in certaminis prato, sacratissime rose flos eruperit, nosque fideles, cum miraculorum radiis, tum studiosis actionibus, ceu vnguento perfuderit ? Hactenus, quod spectat ad Phocam Episcopum Sinopensem. Hor-**

tulani, quem hęc Asterius laudat, sic perstringunt historiam. *μνήμη τῆ ἀγίου Φωκᾶ τῆ κηπωρῆ. Οὗτος ἐν πόλει εἰς ἐγγύθει Σινώπης, ἀρχαίας ἔκ γωείμου κτλ ἢ τόπον Ἐπιπέδευμα δὲ λέω αὐτῶ σήπιον [Leg. κήπιον], ἀπὸ ἠερολεῖτο· κτλ ἐργαζόμενος, κοινὰ θεωρεῖται τὰ ὄντα. ἀλλὰ κτλ τὴν ἡ ψυχῆς φιλοκαλίαν, ἀπὸ πλείονος εἶχε. δὲ τῆτο ἢ δέλαθεν· ἀλλὰ ἔδει ὡς δὲλος γήσιος κρεῖσσ, ἐμλυύθη τῶ τότε κατωῦπ. ἐλδόντες δὲ οἱ δήμοι, παρ αὐτῶ ζητουμένη κατέλυσαν. εἰς δεξιωσάμενος κτλ ἀναπαύσας, ἐσωθάνετο πίνες τε ἦσαν, ἔκ τῶ αὐτῶ πόλιν πίνος χάριν κατέλαβον. οἱ δὲ γωείζουσιν αὐτῶ τὸ ὑπορήπτον, κτλ ὅτι Φωκᾶν ὅτι πτωεῖα ζητοῦσι λαβεῖν. ἠκουσεν. ὅ τῶ Κυρίου τεράπων, ἔκ τῶ ἐτοιμασίαν τῆ τάφου ὄρεπίσας, ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν τοῖς ζητοῦσιν. οἱ δὲ ἐπλάγησαν τὰς ψυχᾶς. ὅ δὲ κτλ ἐπ παρεκάλει αὐτοῖς, πρὸς ἢ τὸ λμᾶν ἢ παρανεπέως. ἔκ ἢ κεφαλῶ ὑποτριμθεῖς, ἱερεῖον τῶ Ὁεῶ κηραειομένην θεωρήχθη. Memoria sancti Phoca hortulani. Erat hic natus ex urbe Sinope, antiquâ ac nobili in eâ prouinciâ: Eius studium erat horti cultura, cui vacabat; exercensque, que supetebant apponebat communia. Sed ἔκ animi cultum, pluris faciebat. Propterea non diu latuit; sed ut verus Christus seruus delatus est Imperatori. Cùm igitur venissent satellites, apud eum ipsum, quem querebant, diuersati sunt. A quibus ille, cùm benignè acceptos refecisset, querebat quinam essent, ac quâ de causâ in eam urbem venissent. Illi porrò arcanum declarant, vt scilicet Phocam ad supplicium quarant. Audinit Domini famulus, preparatisque opportunis ad sepuluram, seipsum quarentibus manifestum fecit. Obstupuerunt illi animis. Is verò ulterius rogabat, vt quod iussi erant audacter pręstarent. Itaque capite obruncatus, gratum Deo sacrificium oblatu est: quæ fere sumpta sunt ex Asterio, nihilque cum Phocâ Syro, vti dixi, commune habent.*

Ad homiliam in Martyres.

Opportunè tandem detectam, ac humanissimè à doctissimo perinde, ac humanissimo viro R.P. Iacobo Sirmundo communem factam, cùm vix non prælum Asterij reliqua excudisset, quo tandem loco maximè desiderabam, ac post Phocæ Martyris Encomium, ponere licuit Titulus quidè communis est; velut dicta sit in Martyres absolutè, quorum Græci post Pentecostem diem celebrem habent, vti ferè nos in capite Kalendarum Nouembrium, festum omnium Sanctorum: re tamen verâ dicta est, in certos quosdam Martyres, ac velut vrbis tutelares, in quâ tunc Asterius

ageret: quos ille præcipuos inter Martyres indicat, cùm eorum κορυφαῖος ἔκ προσάτας, ipso statim exordio vocat. Fortè exciderunt nomina propria illorum Martyrum; in quorum hæc Natalitiis Asterius orauerat; vel etiam mota sunt ab eo, qui tractatum sibi reposuit ac suæ Ecclesiæ, pro die festo omnium Martyrum. Commendat Woffius hanc hom. in not. ad 2. S. Ephrazm in Martyres, in ipsâ repertam Bibliothecâ Columnnensi, ex quâ sibi Pater Sirmundus exscripserat, quibus primus annis Romæ agebat.

Ad enarrationem in Martyrêm Euphemiam.

Plucherrima planè ac plana descriptio seu enarratio: in quam S. Nicephorus Antirrhético 2. in hæc verba præfatur, vbi Basilij, ac vtriusque Gregorij illustres locos pro imaginibus præmisisset. *Τῆτοις ἐπέδω Ασείως ὁ τῶ Αμασῶν γεροντὸς θεοσεβος, θαυμαστῶς ὅπως μουσουργῶν ἐκείνῶ [τῶ] ἔκ-φρασον, ὅσα λειοῖς πανηῖς, ὡς αὐ τῆς εἰποι εὐεσσηῖς ποικηκῶς. ἔκ τε δὲ αὐτῶ πάλιν τῶ ἱεραῖν ἐκεί-νῶ γραφῶν ἢ πανδοφῆμου μῦθους, ἔκ τῶ τῆ-χρῶ θαυμαζέτω ἢ τῶ Ζωγράφων, ἔκ εἰς μέγα αἶρειν πιασῶν, ἔκ τοῖς λόγους ὡδρατάξας τῆ τέχνη, ὡς ἔκ φωλότρεα μουσπόλων τὰ φάρμακα. ἔκ καταρχέτω τῶ λόγου, ὡς δὲ πῆ ἔχοντος. Hos sequatur Asterius ille Amaseæ quondam ciuitatis Episcopus, mirabili quodam lenocinio ecphrasin illam modulans; suauem cantum emittens, vt quis ita poetice loquatur; ac rursum sacram illam picturam celebratissimâ Martyris contempletur, ac miretur pictorum artem, coneturque immensum efferre, ac aduersus artem verba instruat; nunc oratorum cedant pigmenta: atque hunc modum habentem sermonem ordiatur. Longè planè sunt Latina, quæ extant semel & iterum τ. 5. & 6. Conciliorum, ab eâ sermonis venustate, quam sic Nicephorus in eâ Asterij lucubratiunculâ suspicit; præsertim verò rudiùs ab Anastasio reddita. Conatus sum Latiniùs reddere ac expressiùs, vt tamen Asterij suauis modulatio, omnem conatum superet.*

E 1. *Qui olim plurimum dignitatis pitturæ conciliarunt. οἱ τῶ γραφικῶ ἦσαν εἰς μέγα. Sic etiam alter Interp. malè autem Anastasius, legens ἦσαν· qui sculptibilem Iunonem, &c. nihil certè barbarum magis ac ineptum. Quid enim hęc ad Iunonem? Quid uè sculptibilis Iuno in magnitudinem erecta, &c. Quam esset è re Christianâ, vt purissimâ Græcè vetera Concilia, fierent & Latinè?*

in parente ac Patriarchâ ad Messiam, eiusque salutem.

4. *Subtiles quasdam voluptates.* πεσοφιδρίας subtili quadam inuentione, ac quæsitè excogitatas, puta chorearum, quas infra perstringit, vel omninò aliorum profanè oblectantium: Malè Schot. *falsas voluptates ciborum*: malum & Interpretem & paraphrastem tribus ipsis verbis agens. Sic post pauca, vbi auctor curasse ait Deum, vt maiorem pulchritudinem adderet pueris religionis ergo ieiunantibus, quàm esset aliorum indulgētium genio, vti est apud Daniele, ieiunio perornante adolescentes. Schot. *magis erat illis cordi Deus & pulchrum ieiunium, quàm delitiæ*: alia pro aliis substituens minori acumine. Verùm essent omnia retexenda, vt indicandæ viri ἀποχασίαι.

5. *Quæ S. Euphemie formam refert.* ἡ τῆς αἰτίας Εὐφημίας εἰκονίζετ τὸν μορφῶν. Hæc Photius, notam omnibus supponens pulcherrimam illam descriptionem in 7. Synodo relata, eique auctoritatem concilians ab auctoris orthodoxiâ, quem se Asterius prodit, describendo oculum, idem ipse qui eam descripsit, ac pulcherrimis flosculis ornauit, Euphemie tabellâ. Malè Schot. *& species quæ diuinæ clementiæ, &c* quibus ne minimum quid sensûs appareat. Non excipit, totam quantam Photius oculi descriptionem habet, quòd iam in superioribus, ac suo loco edita sit.

6. *Nec videbatur, tamen si apparebat.* Ἐ μὴ βλέπειν ἔ φανόειν. Sic planè integra litera ac sana, dignaque Asterio: Iam enim paulò superiùs opposuerat, duo illa, Ἐ φανόειν, ὅτι ἐβλέπετο. Apparebat in signo sensibili ignis ardentis in rubo, nec ipse tamen videbatur. ὠφθη, inquit sacer textus: *apparuit*: sed velut non apprensus: nimirum in ignis symbolo. Sic & Dominus cum libuit, ac lapidibus appeteretur, sese inuisibilem reddidit.

7. *Haudquaquam gratia furtum passus est, & vt à nescio obtineretur.* ὅτι ἐκλάπη χάριν. Adde negatiuâ, quam sentētia omninò exigat. Nihil enim aliud volunt verba Asterij, quàm putasse fœminam, se curatum iri nescio Domino; nec tamen eum potuisse latere: atqui vt desit negatiua, sensus est, latuisse, quòd sacro palam aduersatur textui, ac ipsum per se absurdum est, adscribens Domino ignorantiam, & vt non sciens aut volens curaret. Schot. totum deuorat.

8. *AENEâ statuâ sanantem honorauit.* Huius statuæ Domino positæ in vrbe Panceade, quæ & Casarea Philippi, præter Asterium nostrum, per plures alij meminere: nonnul-

lis circumstantiis diuersis, quòd fere accidit, vbi multi nullâ conspiratione rem aliquam narrant: vt nedum in eiusmodi nonnulla diuersitas non indicio sit rem confictam esse, quin potiùs haud leui coniecturæ, sincerâ veritate narrari. Hoc auctoribus constans, Domino positam à muliere sanantâ à profluuio sanguinis, grati animi monumento, ceu *ἡεργία & σωτήρ: benefactori ac saluatori*; à quo nimirum fanitatem consecuta esset; quo fere modo Gentiles, quos tales haberent, prosequi solebant: id tamen nullo Gentilitio errore, quemve Sancti vquam à Christianorum moribus abhorreere putauerint, aut profligandum ab Ecclesiâ, solis Iudæis ac Samaritanis antiquâ præsumptione rem detestantibus, nonnullosque statuarum eiusmodi honores, pro prototypi ac exemplaris ratione, solâque habitudine ad illud, quibus proinde ipsum duntaxat coleretur, idololatriam proclamantibus; quos Iudaïco eodem sensu, atque à Iudæis infuso errore secuti sunt, quos inde Iconomachos & Iconoclastas dicimus, ductâ sectâ à Leone Isauro dementato perariolantem Iudæum: quos vtinam parentes, sectarij nostri & ipsi Iconomachi, Christianique ac Sanctorum imaginibus, earumque religioni ac pio cultui, infensi, erubescerent. Sic Euseb. l. 7. c. 14. imaginis ipse spectator, eiusque traditionem, & vt mulier illa sic Dominum ac beneficium suum honorauisset, aliâ traditione confirmans; nimirum, ab Apostolorum ipsiusque Christi Domini pictis imaginibus antiquo schemate, ad suam vsque ætatem seruatis, atque ab ipso conspectis: quibus ille, anti- quam Christianis imaginum religionem, eiusque velut ortum indicare voluit; non, quòd contendit Philostorgij Interpres, ac malè colligit, ostendere, necdum eam Ecclesiæ moribus receptam, cum ipse scriberet, ac eius, nullam esse traditionem Apostolicam. Vt sanè, adorandæ imaginis lex iam tum extaret, ac publicè figendi, nihil Eusebius congruum magis afferre potuit, quòd sanam illam sanctamque probaret, verèque Apostolicam, atque à primo puròque Christianismo inchoatam, quàm vt ex constanti indigenarum traditione, viuenti adhuc Domino mortali corpore, positam assereret eiusmodi statuam, Deo ipso probante sic positam; quâ, insigni miraculo, herbam morbi cuiusque depultricem, nouam illam ac medicis ignotam, ad statuæ basim crescere voluisset; iugi id beneficio, quandiu statua, quo primùm loco posita fuerat, constitisset: simulque doceret, alijs

quoque primis Christianis simile quid vsurpatum, Christi ac Apostolorum imaginibus pingendis, quas sollicitè ad eò seruassent, vt eas, nullè retrò persecutiones aboleuissent: quibus & aliud addit, de Iacobi fratris Domini cathedrâ, piâ religiositate seruata, quamque sic seruata, τοῖς τῆ δὲ ἀδελφοῖς καὶ ἀγαθοῦ αἰτ. ἀξίως: venerari, colere. vt Crispinus & alij, τὸ ἀξίως: est, ἀξίως πνευματικῶς εἶ. Velut vernaliter ac obsequentis more ad aliquem habere. Sic ergo pij per successionem temporû Hierosolymitæ, Iacobi cathedram venerationi habebant, vti nos ferè habemus imagines; non lignum colentes ac cathedræ materiam, sed cum qui sedisset, quique nobis consuetâ ratione, vt adhuc sedens, suumque illum occupans thronum, pro morali illâ habitudine veteris sessionis, intelligeretur: quam ipsam Romæ audio religionem Petri cathedræ. Vt ergo Philostorgius nullam velit statuæ religionem ac venerationem, voluit ac indicauit Eusebius; ipsaque eius profectio Cæsaream ceu causâ eam visendi, nonnulla illius religio fuit. Nec enim tanquam ad Phidiæ Mineruam quandam profectus est, solâ inuitante arte: sed tanquam ad Christo positam ipso Christianismi ortu statuam, piūque religionis monumentum: quo etiam modo aiunt Basilium eò profectum; refertque Ioannes, siue Damascenus, siue Hierosolymitanus Patriarcha, quem damus, orat. in Constantinum Copronymum. Suam Philostorgius impietatem in imagines, eò ipse prodit, quod vnus Christianis impingat idololatriæ scelus, effusiori cultu in Constantini imaginem in columnâ Porphyreticâ positam, & vt ei tãquam Deo nedum preces, sed & sacrificia offerrent. Sic l. 2. c. 18. Sanè verò erant, quos Christiani, Constantini illi statuæ adhibebant honores, maiores politicis, ac quibus, nedum defunctum principem ac vrbis conditorem in suâ illâ imagine prosequerentur, verùm etiam quibus sanctum colebant: cæterùm vt sanctum, ac Dei amicum, iamque cum Christo in caelis regnantem, non vt Deum. Ac verò mirum, vt solus Arianorum laudator, zelo zelatus pro Domino Deo exercituum, idololatriam Christianismi ac religionis specie inuectam Constantinopolim, inque eâ vrbe vigentem, detexerit ac traduxerit; nec Alexandri, Gregorij, subindeque Chrysostomi, Procli, Attici, alijque eius vrbis Episcopi, ac nec Synodi Constantinopolitanæ, quicquam notauerint, autue rem dederint crimini. Sint ergo ij omnes, ac quorum illi traditione an-

ti quoniam acceperint, idololatriæ; nosque eorum sequaces; quâ Sanctorum imaginibus aliquem adhibemus cultum; Philostorgius, Arianorumque ac Calvinianorum, seu etiam Iudæorum ac Samaritanorum faces, vel etiam Manichæorum, vero Dei cultu ac puro gloriantur, seque solos è Christianis non idololatrias iactent.

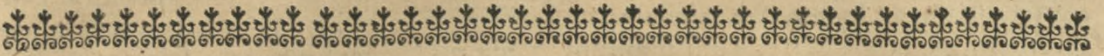
Præter eam, ceu ex Eusebij verbis ac testificatione, velut tacitam Apostolorum in imagines earumque religionem, confessionem, extat eorundem Canon Antiochenus relatus in 7. Synodi act. 1. quem Turianus habet integriorem l. 1. pro Canonib. Apost. c. 25. vbi post vulgatos Canones Apostolicos in superioribus propugnatos, ait partem aliam Canonum reperisse in antiquissimo codice Græco, hac inscriptione. τῆ ἀγίου ἱερομάρτυρος Παμφίλου, ἐκ τῆς ἐν Ἀποχείρῃ τῆς Ἀποστόλων συνοδικῶν ἀπὸ τῶν κείνων μέσων, τῆς ὑπερέδοντος εἰς τὴν Ὀρεινήν βιβλιοθήκην. Sancti Martyris Pamphili ex Apostolorum Antiochenâ Synodo: hoc est, pars quadam eorum ex Synodo Canonum, qui inuenti sunt in Origenis bibliothecâ. Canon sic habet: Τῆ μὴ πλανᾶσθαι τοῖς σοφοῖς εἰς τὰ εἰδῶλα. ἀλλ' ἀπειροῦν τὴν τῆς ἀληθινῆς Θεοῦ ἐσωπῆτος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἃ τῆς αὐτῆς δευτερόθεν ἀπὸ τῆς εἰδῶλων ἃ Ἰουδαίων. ἃ μηκέτι πλανᾶσθαι εἰς εἰδῶλα, μὴ δὲ ὁμοῖσθαι τοῖς Ἰουδαίοις. Quæ extant versiones, tum Anastasij, tum vulgata 7. Synodi, haud satis sunt accuratæ: sic ego reddam. Vt ne ij qui saluantur [id est, fideles ac Christiani] errore labantur in Idolis: sed eorum vice, exque aduerso Idolorum ac Iudæorum, Dei-virilem intemperatam Dei veri ac Saluatoris nostri Iesu Christi eiusque seruorum, imagines pingant atque erigant: nec iam velint errare in negotio Idolorum, autue Iudæis effici similes. Huius Canonis doctrinæ, mirè consentit Gregorij magnæ Armeniæ Episcopi sententia relata ab Isaac Catholico 2. Inuect. hæc. 19. quâ nedum Apostolos, sed & ipsum Dominum, pro imaginibus quas Gentiles adorarent, suam ipsius, ac Deiparæ, sanctorumque ait tradidisse imagines adorandas, ac pro idolis, crucem: castigato nimirum Christianis imaginum vsu ac cultu, & vt medium inter Gentiles ac Iudæos teneant. Apostolorum Concilij Antiocheni meminit S. Innoc. epist. 18. ad Alexandrum. Verùm ad nostram Syrophœnicæ statuam, ac Asterium reuertamur.

Ait Asterius à Maximino inuidente Christo in imagine ablatam Paneade eiusmodi statuam. Philostorgius aliter, primò

translatam in Diaconicum, velut fere dicas sacristiam, ac locum ad Ecclesiam pertinentem, vicinum altari; locum nimirum Diaconorum, ac quo illi Ecclesiæ cimelia, ac sacras reliquias ac vasa seruant; velut nimirum honestiori loco deponendam, ac commodiori ad spectaculum: τὸν δὲ ἀνδριάντα μετασησάμενοι ἐν τῷ τῆς ἐκκλησίας διακονικῷ, τὰ πρέποντα ἐδεχάμενον· σέβοντες μὲν, ἢ προσκυνοῦντες, ἐδαμῶς· ἐξ δὲ τῷ δέμας χαλκῷ ἢ ἄλλῳ ὕλῃ προσκυνοῦν· αὐτὸ δὲ τέτο, εἰσὶ τὸ σεμνοτέρα [πμῶντες] ἐ τὸ μὲν ἰδονῆς ἐπιφοιτῶν τῷ τόπῳ διασαμῆους, τὸν δὲ τὸ ἀρχέτυπον πόσον ἐπιδεικνυμένων. *Imaginem verò ponentes in Diaconico Ecclesia, conuenienter adcurarunt: (nullo modo tamen eam colentes aut adorantes: Neque enim fas erat aneam, aliamve quam materiam adorare) verùm ipsam tum decentiori honestantes situ, tum impensiori in spectaculum animo, & ut cum voluptate adirent, exemplaris desiderium ostentantes. Ut alius esset à Philostorgio, ac orthodoxus auctoritatem habens, qui sic loquens, cultum omnem ac adorationem sacrae statuae videretur negare, exponi fortè posset, ut loqueretur de cultu absoluto, ac velut aliquid numinis in statuâ esset: quomodò Gentiles, non Christiani statuas vnuquam adorauere. Quia verò Philostorgius ille Arianus est, qui supra iam idololatriæ crimen frigide satis Christianis impexit, & ut colerent tanquam Deum statuam Constantini, quod nec Calvinianus Interpres ac Scholiastes pro suo candore admittit; ut ita scripserit senseritque, haud multum refert. Putem verò additamentum esse, quod ita de adoratione ac cultu exceptum est, ac rem plagiarie Iconomachi manus; tum quòd nihil cohæreat reliquis, perindeque adesse & abesse possit; tum quòd Nicephorus, qui ipse ex Philostorgio historiam contexit, ut etiam aduertit Gothofredus, non agnoscat: cuius etiam textus sanior est, quàm Photij ecloge: nam & solæcos habet, ac absfona quædam, nulloque constantia sensu, & ut ex solo Nicephoro quid auctor voluerit, intelligas. Adde ex illo vocem πμῶντες, planè necessariam vel ad ipsam syntaxim, quamque is, non de suo addiderit, ut imponit præfatus Interpres; sed malè Photij antiquarius omiserit: quo altero modo procliuè peccari sciunt, qui veteres codices versant, ac præcipuè eclogas. Ratio scho-*

A liastæ, ut Photius eam exceptionem ac cautionem adscribere debuerit; utque Nicephorus debuerit omittere, seipsam iugulat, quâ effectûs contrarios in eandem causam reducit. Ac certè ut Photius adduxisset, eum rem abhorrentem à suorum temporum vsu, ac tum obtinente adoratione imaginum, debuisset cautionis aliquid addere, uti in eiusmodi solet, velut in ipsâ hac causâ imaginum l. 2. c. 19. vbi de Imagine Constantini ac idololatriæ, in eâ calumniâ, cum ita ait. ἔπρος ἑνομάχος· *Dei hic inimicus, &c.*

B Porro Asterium falsum putem, in circumstantiâ illâ temporis, & ut in Maximinum retulerit, quod sit Iuliani, cui constanter cribuunt reliqui. Quòd Eusebius semel & iterum dicat, ἔλεγον· nec nisi indigenarum traditione cognouisse innuat, fuisse eam Christi statuam, nihil malè cohæret, iis quæ Philostorgius ac alij narrant: nempe obscuram mansisse illius inscriptionem ab aggestâ terrâ, ac iniuriâ imbrîû, donec inde piâ fidelium religiofitate reuulsa est, in sacrationem locum transferenda, quod post Eusebium contigit: eoque malè Philostorgij Interpres ex illâ Eusebij verborum formâ, historiæ fidem callidè eleuat: ut & imaginis cultum, à loco Diaconici siue secretarij, quo fuit deposita, quasi non eodem etiam seruemus sacratione queque ac pretiosiora, cum imagines, tum vasa, quòd tutius habeant; possintque inde proferri, ut talia sint quæ moueri facillè possint, aut certè eo loco adiri; nec lustrari solùm, sed & adorari, osculisque, ac προσφωνήσῃ, seu aliàs humano more in res quoque inanimas consuetis honoribus, eorum contemplatione, quorum res sunt, coli ac obseruari. Ut sit horum rudis Gothofredus, adeat S. Dionysij, quem vocant, Thesaurum; adeat Parisiis pleraque secretaria, ut ita velit, ac Diaconica; nostrum secretius Tholosæ lustrat, quidue minus ad religionem in eo habeat mei Thomæ caput, à reliquo eiusdem in Ecclesiâ corpore, superbo in eâ Mausoleo condito, ac verè digno maximâ viri, quoad vixit, humilitate ac modestiâ, me, meoque Prædicatores doceat, si quid pro subtilitate habet. Libet ex S. Nicephori Antirrheticis subiicere, quibus ille sanam Asterij mentem in causâ Imaginem doctè explicat.

S ANCTI PATRIS NOSTRI
 Nicephori Patriarchæ Constantinopoli-
 tani, vindicatio testimonij Asterij, tra-
 ctatu in Diuitem & Lazarum; ex 2. eius
 Antirrhethico.

ΑΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ
 ή ύψή Νικηφόρου πατριάρχου ΚΠ. εκ τῆ β'.
 αὐτῆ ἀντιρρητικῆ· ὡς τῆς χηρείου Ασ-
 ερίου, εκ τῆ, εἰς πλούσιον κ' Λαζαρῶν.

SECVNDVM producant
 Asterium Amasæ Episco-
 copum, in sermone qui
 eius nomine prænotatur,
 in Diuitem & Lazarum,
 in hæc verba dicentem: *Noli Christum
 pingere. Satis enim illi est una illa cor-
 porationis humilitas, quam sponte nostri
 causâ suscepit. Quin imò Verbum, quod
 vacat corpore, spiritali ratione animo tuo
 gestans, circumfer.* Atque hæc quidem
 sola, quæ suo commoda fini arbitrati
 sunt, ex totâ subtrahentes tractatione,
 proposuere; spretis reliquis, tanquam
 hæc, quæ ipsis libita essent, conficerent.
 Nos verò operæpretium duximus, vt à
 principio sermonem resumentes, ea
 suppleremus, quæ argumento deside-
 rabantur: quo nimirum lectores, scri-
 ptoris mentem, ac quamobrem scripse-
 rit, facilius ac liquidius percipere pos-
 sint. Ea porro sic habent. *Sequitur Aste-
 rij integer locus, suo iam loco editus.*

Sancti Asterij
 verba.

Hic verò Asterius, quantum ex ora-
 tionis titulo datur intelligi, non hoc
 principaliter videtur agere, vt prohibeat
 Christum pingi; at neque vt picturam
 adorandam neget. Id autem finis mora-
 li hac doctrinâ, propositum habet, cum
 vt pauperum dispensationi ac curæ pro-
 uideat, tum vt diuitum circa minutu-
 la anxietatem, perstringat. Nam pri-
 mum quidem, quos perscribit, religio-
 siores appellat; remque, religionis opus
 agnoscit: haud verò noui, an religionis
 ergo, ac pietatis, quis eâ præditos iurè vi-
 tuperet. Tum verò appellat historiam E-
 uangelicam, quam irridere ac carpere,
 qui non à Christianorum longè religio-
 ne abhorreat? Vbi itaque prius hæc ve-
 lut laudationis specie edisseruisset, ad
 propositum reuertitur. Quia ergo ad
 eos sermonem habebat, qui diuitiis sæ-
 culi erant locupletes; quosdam fortè
 infano quodam amore rebus sensui sub-
 iectis addictos videns, ipsisque aded tex-
 toribus facessentes negotium, inque
 Phrygionum illâ arte elaboratis pannis

EΥΤΕΡΟΝ ὁ δὲ λέγει
 Ἀσέριον ἐπίσκοπον Ἀμασίας,
 ἐπιγραφομένου ἐν τῷ πεποι-
 κημένῳ αὐτῷ εἰς τὸ πλούσιον καὶ
 τὸν Λαζαρῶν λόγῳ, φάσκοντα οὕτως· μὴ
 γράφε τὸ Χεῖρῶν· ἄρα καὶ γὰρ αὐτῶν ἡ μία τῶν
 ἐπισηματώσεως ταπεινοφροσύνη· ἡ δὲ αὐτῶν
 τῶν δι' ἡμᾶς κατεδέξατο· ἐπὶ δὲ τῆ ψυχῆς σε-
 βασάζων νοητῶς τὸν ἀσώματον Λόγον ἀεί-
 φερε. καὶ ταῦτα μὴ ἐκ τῆ ὁλοῦ συγγραμμά-
 τος πρὸς τὸ ἴδιον σκοπὸν, ὡς ἐνόμιζον, χησι-
 μέοντα, μόνον ὑφελόμενοι, φροῦδησαν· τὰ
 λοιπὰ, ἐπεὶ ἀπὸ αὐτοῦ ἀρετὰ ἐδόκει ἐπείθε-
 ται, κεραιδόντες. ἡμεῖς δὲ δίσκον ἀήθητον, αἰώ-
 θεν τὸν λόγον ἀιαλαβόντες, τὰ λοιπόμενα
 πρὸς τὴν ἀποθέσιν προσεκπληρώσαμεν· ὡς
 αἱ οἱ ἐπισημασθέντες, διμῶντες τῆ γεγρα-
 φότες τὸν νοῦν, καὶ ὅπου δὴ γὰρ γεγραψ-
 κεν, ἔλοιεν. ἔχουσι γὰρ ὡδε. [κέραιεται Ἀσέριου
 ὅλη ἡ ἀεικλή, μετ' ἡ δὲ ὁ Νικηφόρος].

Ὁὗτος δὲ οὖν ὁ Ἀσέριος, ὅσον ἐκ τῆ ἐπι-
 γραφῆς τῆ λόγου νοεῖν ἐνδίδωσιν, οὐ φαίνεται
 προσηγουμένου, ὡς δὲ τὸ Χεῖρῶν ἀπειργῶν εἰ-
 κηνοῦσθαι· οὔτε μὲν ἀποροκλήτων ὁ εἰκ-
 ηνοῦσθαι " εἶ). σκοπὸς δὲ αὐτῶν πρὸς τὴν δόξαν
 τῆ ἡλικῆς ταύτης διδασκαλίας· τὸ μὲν τῆ πενο-
 κημένων προσμητιῶν οἰκονομίας· τὸ δὲ τῆ βί-
 βλουμένων κατηκείσθαι μικρολογίας. πρὸς τὸν
 μὲν γὰρ βλαβερούς τοῖς ἀιαλεξάνουσιν κα-
 λεί· καὶ ὅτι βλαβείας τῶν ἔργων, οἶδεν· βλα-
 βείας δὲ ἐνεκεν, ὅτι οἶδα εἶ τις τοῖς κεκτημένων
 δόξαν φατο. ἐπειτα δὲ βλαβελικῶν ἰσοείων κα-
 λεί, ἡ δὲ δόξαν μείζονος πῶς οὐ πόρρω τῆ Χεῖρα τῶν
 προσεβείας ἀπόκλιται. ταῦτα πίνω πρὸς τὸν
 ὡς ἐν ἐγκωμίου Ἑπτα διεξελθῶν, ἐπὶ τῶν
 ἰδίων ἐπὶ πρῶσι πρὸς τὸν. ἐπεὶ οὖν πρὸς τοῖς χεῖρ
 κέραια βίον πλοισίους τὸ λόγον πρὸς τὸ ὅραν π-
 νας τὰ γὰρ ἐμμεμῶς πρὸ τῆ ὑλίου δόξαν κηνοῖς, ὡς
 δὴ καὶ τοῖς ὑφ' αὐτοῦ αὐτοῖς κέραια πρὸς τὸν πρὸς τὸ
 πρὸς τὸ ποιητικῶν ταύτων τῆ σπειρῶν ὑφ' αὐτοῦ

Leg. φάται

των, & τὸ Συβαριτικῶν ἐσθῆτα κατατελέεσθαι, πα-
 ραμνεί λοιπὸν ὁ περὶ τὸν καὶ φιλότιμον τὸν περὶ
 τὸ πολυτελῆ τῆς ἱματισμοῦ κόμπου διαπόνης,
 περικύβειν· καὶ μὴ περὶ πολλοῦ τῆς περὶ βο-
 λαίων πλὴν ἀχρηστον κτήσιν ποιεῖσθαι, καὶ πλὴν
 λαμπρότητα· ὧν ἡ δόξα καὶ ἡ εὐωφρέπεια, ἐν
 ὅσῳ καὶ ἑαρινοῖς αἰθεσι διαφρέϊται, καὶ ταχέως
 αἰαμύραται· ὅτι μελεσθαι δὲ μάλλον τῆς πι-
 μιωτέρου τὸ ψυχῆς κτήματος, καὶ τοῦτο κατορ-
 θουῖσθαι διαφ· τὸ εἰς τοὺς δεομένους ἀδελφοὺς
 διαμύραται ὅτι πιδόσεως· καὶ ἐν ταῦτα πλὴν πλείστων
 τῆς χρημάτων καταμαλασθαι εὐπορίαν καὶ
 κτήσιν· ἐν ταῦτα μὲν, πὰ τὸ πρῶτον ἡ σωφρο-
 σεως ἐπαγγέλλεται· εἰ δὲ τις ἀκριβέστερον ὅτι-
 σήσῃ· εὐροὶ δὲ τουτοῦ τὸ Ἀστέριον γενητότα πωσ,
 καὶ ἡ δὲ μύρα, περὶ ἀστέριον τὸ ἱστορίας Φανέρωτον,
 ἐν ᾧ μάλιστα εὐαγγελικῶν περὶ σαφερύει, καὶ
 ὡσπερ ἡ ὄψιν ἀπὸ δὲ τῆς καταλόγου τὰ
 περὶ φάσματα· εὐλαβετέροις τὸ πὸς αἰαλεξα-
 μύροις ὅτι σάται· καὶ ὅσδὲ εἰκόνας κατανομάζῃ
 τὰ γεγραμμένα· ἀλλὰ Κύριον ἀπλάως, μάλι-
 στα ὅτι τῆς ζωακῆ τῆς ἀμύρατω· ἐν μετῆσιν, καὶ
 πὰ τῆς τὸ γάμον τὸ Γαλιλαίας, καὶ τὰ λοιπὰ περὶ
 σωπὰ τε καὶ περὶ φάσματα, ἀπὸ σκῆ-
 σε ἀππεθμῆσται, διὰ τὸ ὅπως οὐκ ἔτερανυ-
 μίας ἐν τῷ φάσματι· εἰ γὰρ αὐτὸν τὸ Χριστὸν
 μόνον ἐν ταῦτα μὴ γεγράφεται πρὸς ἡμῶν, εἶχετο
 αἰ ἀφορμῆς πινος τῆς ματαίων ὁ λόγος· εἰ δὲ ἐ-
 ποὺς μαθητῶν, καὶ τὸ τυφλὸν, καὶ τὸ πρῶτον, καὶ
 πρῶτον ὅσα περὶ σάται, γεγράφεται ὅτι τῆς συμβου-
 λῆς διεκάλυε, πὸς ὅσδὲ αἰ ἀμύραται, εἰ καὶ τῆς ἀχρη-
 κοτέρων ἐν ἀμαρτετέρων εἶη, ὅτι οὐδὲ μὴ γεγρά-
 φται πρῶτον τὸ Χριστὸν ἐν ταῦτα εἰσφέρειται· τὸ
 δὲ τὸ πρῶτον εἶνεκεν κηδεμονίας, ὅτι εἶδος αὐτῶν τὸ
 πρῶτον ἐσσεως ὅτι τετρήσται· ἐπεὶ οὕτω γε δεήσει
 μηδὲ τυφλὸν, μηδὲ πρῶτον, ἢ ζωακῆς, καὶ χε-
 φίνους γεγράφεται· εἰ γὰρ λέγειν ὅσον, ὡς δὲ σε-
 βάσματος πὸς κηφίνους καὶ πάλλα ἦρον, ἢ τοὺς γε-
 γραμμένοις ἢ γὰρ τὸ πρῶτον οἱ αἰ ἀχρηστοὶ· ἀλλ'
 ὅσδὲ αἰ τῆς σωφροναὶν ἐνοήσῃ, μόνον γὰρ τῆς
 ἀφροουώτων ἐστὶ τὸ φλυαρημα.

Οὐκ ἐν ἐμφανέσιν δὲ πρῶτων κατῆσται, ὡς ἐ-
 σωρὸς κατῆσται τῆς ἱερῶν ἀπεικονισμάτων περὶ
 γεγραμμένων ὁ λόγος αὐτῶν πρὸς δὲ τὸ περὶ σωφρο-
 ἱματίων ἀχρηστον περὶ φανέρωτον ἐν τὸ κέσμον· ἐν τῆς
 πρῶτον ὅτι μελείας ἀντέχεσθαι· σωρὸς γὰρ πὸς τῆς
 ἀμετελείας τὸ καμπίσμοδ τῆς ὑφασμάτων γε-
 γραμμένων

A fericis ac Sybariticis vestibus male res
 confumentes suas; monet deinceps at-
 que hortatur, vt superfluas ac ambitio-
 sos sumptus eiusmodi pretiosarum ia-
 ctantia vestium, refecent nec indument-
 torum inutilem possessionem, ac splen-
 dorem magni faciant, quorum gloria
 ac magnificentia, haud secus atque ver-
 ni flores diffuat, ac citò marcescat: po-
 tius verò solliciti sint de animi pretio-
 siore substantiâ, eamque largâ in fratres
 egenos erogatione comparare studeat;
 iisque sumptibus, plurimas, quibus abū-
 dant, diuitias ac opes impendant. Ac
 verò ea sunt quæ argumenti huius ratio
 pollicetur. Sin autem quis diligentius
 attendat, Asterium istum lætum quo-
 dammodò, ac quem picturæ ipsum spe-
 ctaculum delectet, inueniat; quâ maxi-
 mè *Euangelicam narrationem* appellat,
 ac percensendo, res velut oculis subii-
 cit; atque, quos refert, religiosiores co-
 gnoscit: sed neque picta ac coloribus ex-
 pressa illa, imagines nominat; sed abso-
 lutè Dominū, maximè in mulieris pec-
 catricis historiâ: discipulos quoque, ac
 quæ spectant ad Galileæ nuptias, perso-
 nasque, ac gesta alia, quæ illic percen-
 suit propriis ipsis nominibus, nullâque
 paraphrasi. Siquidem ergo solum hîc
 Christum pingi prohiberet, haberet
 stultorū sermo aliquid ad veritatis spe-
 ciem. Cùm autē etiam discipulos, Cæ-
 cumque, ac Paralyticum, ac quæcunque
 alia proposita, pingere prohibeat, dif-
 fuadeatque, quis non percipiat, vel si
 rusticior sit ac imperitior, non hoc inde
 inferri, vt non omnino non sit pingen-
 dus Christus; totamque eius admoni-
 tionis vim, in pauperum collimare cu-
 ram: alioqui neque Cæcus pingendus
 sit, neque Paralyticus, neque mulieres,
 autue cophini: sin autem, dicere liceat
 eius ætatis homines, venerationi ha-
 buisse cophinos, ac res alias, autue pictos
 deos existimasse. Enimverò, id nemo
 fani capitis cogitauerit: nec nisi stul-
 torum ac emotâ mente hominum deli-
 rium sit.

Vndique ergo liquidò constat, non
 eò primariè, ac ex instituto tendere Aste-
 rij orationem, vt imagines sublatas ve-
 lit; sed vt immodicam vestium super-
 biam ac mundum spernere doceat, pau-
 perumque curâ affici. Velutenim ad-
 uectus eos, qui superfluo vestium luxu
 abuterentur, indignans ostenditur:
 quamobrem diuites admonet, vt ve-

Asterij in Imagi-
 gines reuerē-
 tia.

Capti vestium
 luxum obtin-
 que ad pietatem in paupe-
 res hortatur.

stium quidem multam ambitionem, ac diuitiarum cupiditatem sistant; nec suum omne studium rebus materiae concretis, ac corporeis addicant: quin potius, consolentur atque foueant, eiusdem imaginis, lutique, ac mixtionis secum participes, miserationis affectu ac beneficentiâ largè in eos bona conferentes. Huiusmodi porrò doctrinæ genus, nedum ab Asterio; quin & iam ab omnibus diuinâ sapientiâ præditis Ecclesiæ præsidibus, vsurpatum perspicitur. Planè enim doctorum id curæ proprium, ac maximè ad solatium aliquod pauperum.

Illud autem obseruandum, quâ parte iubet Asterius vt ne Christus pingatur, eum se palam prodere, qui sciat valentem pingi. Num enim tanquam non sit comparatus pingi, necne, hoc facit? Nemo planè sani capitis, tanquam qui sit comparatus, eat inficias. Quis enim mentis compos prohibeat fieri, quod non sit comparatum? Putà, nemo alicui prohibeat ne volet. Quamobrem verò? Planè, quia non sit comparatus volare: benè autem, iubeat quis non ambulare, aut nauigare, ac si quid tale nature inest; quòd nimirum qui iubetur, iam sit comparatus. Vtique igitur Christum nouerat, qui pingi posset; atque adeò monebat, vt ne pingeretur, tanquam qui iam pictus, pingi comparatus esset. Propter verò præfatas rationes, non quia pingi non possit, prohibere voluit.

Quòd si quis illa verba, *Satis illi est* D
una illa corporationis humilitas, tanquam rationem ac argumentum vt Christus pingi nequeat, opponere in animum induxerit; nouerit ille, ab eo potius humilitatis modo, talem nobis ostendi, qui pingi possit. Si enim quod sublime ac diuinum est, pingi nequit, atque delineari; tale prorsus concedendum sit, quod est humile atque humanum. Quod autem ab eo dicitur: *In animo tuo spiritali ratione gestans quod est incorporeum*: tanquam moraliter dictum est intelligendum; non velut habeat locum negationis. Eiuscemodi enim ad suos differentem ciues, intelligere possumus. *Siquidem, inquit, ratione assumpti à Christo corporis, tantus labor accura pro vestium splendido cultu existit, cogita eum quandoque etiam incorporeum; sic tamen vt à corpore non excedat. Quippe etiam in te existit incorporei ratio, quâ, pro ratione imaginis, Deum exprimis. Neque enim*

Christus, eò pingendus quòd factus homo.

Vt incorporeus animo gestandus.

A μάρτυρας, ὡς περ ἀθανακτῆρ δείκνυται. Δὲ ὅτ παρρησιαῖ τοῖς πλοῖοις, τῆ μὲν ἰματισμοῦ τὴ πολλὴν φιλοτιμίαν, ἔ τὸ φιλόπλουτον ἀεὶ εἰσαῶς. ἔ μὴ τὴ σπουδῆν ἀπασῶν ἀεὶ τὰ ὑλικὰ καὶ σωματικὰ πῆσθαι. ὡς ἀμυθῆσθαι δὲ καὶ ἀεὶ ἐπέειν τοῖς ἐκ τὸ αὐτῆς εἰκόνας, καὶ ἔ αὐτῶ πηλοῦ ἔ συγκραματος, δὲ τὸ συμπαθείας καὶ τὸ διποίτας δὲ εργουώσας μὲ πολλῆς τὸ ἀφροῖας. ὅ τοιοῦτο δὲ αὐτῆς τῆς διδασκαλίας εἰδός, οὐ πῆρ Ἀσείω μόνω ἤδη δὲ ἔ ὡς πᾶσι τοῖς θεοσόφοις τὸ ἐκκλησίας κληρονομία πῆρταχοῦ ὡς ἀλλοτῶν ἰδοι. οἰκεῖον γὰρ τὸ τῆς διδασκαλῶν ὡς ἀληθῶς ὡς ἀφροῖας, καὶ τὸ πνευσεῖρων ἐνεκεν πῆρταμοῦ μάλισα.

Προσεκτέον δὲ, ὅτι ὡς ἀφροῖων Ἀσείω μὴ γράφειν τὸ Χειρὸν, γραφοῦ μὲν αὐτὸν εἰδός, καὶ μάλα ὡς ἀφροῖως ἐαυτὸν νῦν ἡμῖν εἰσαῶς. ἀρῶ γὰρ ὡς πεφυκῆτα γράφεσθαι τῶτο ποιεῖ, ἢ μὴ. ὡς μὲν γὰρ πεφυκῆτα, ὡς δὲ τῆς νοῦν ἐχόντων ἀπερεῖ. πῆς γὰρ ὡς ἀφροῖων ὡς ἀφροῖως πῆρ μὴ δρᾶν, ἀ μὴ πέφυκε γίνεσθαι. ὡς ὡς δὲ ὡς ἀφροῖως πῆρ μὴ ἴπασθαι. τίνος ἐνεκεν; ὅτι μὴ πέφυκεν ἴπασθαι δὲ ἄλλον δῆπου. βαδίζειν μὲν τοῖ, ἔ ναυτίλλεσθαι, καὶ ὅ, πὸ ὁμοῖον τῆ φύσῃ ὡς ἀφροῖως, ὅτι πέφυκεν ἤδη ἤδη αὐτὸ ἐκ πῆρτος ζωγραφοῦ μὲν τὸ Χειρὸν. δὲ τῶτο μὴ γράφεσθαι αὐτὸν πῆρταμοῦ, ὡς τῶτο ἤδη πεφυκῆτα, καὶ ὅ πέφυκε γίνεσθαι. δὲ δὲ τῶς εἰρημῶν ἀφροῖως. οὐ δὲ τὸ μὴ εἰκνίσεσθαι, ἀπείργη ἐβούλετο.

E Εἰ δὲ πῆς ὅ, ἀρκεῖ αὐτῶ ἢ μία τὸ ἐσωματώσεως ταπεινοφροσύνη, ὡς ἀφροῖων καὶ κατασκυβαστικὸν τῆ μὴ γράφεσθαι τὸν Χειρὸν ἐνοῶν ἀφροῖως. ἴσω, ὡς ὅ τὸ ταπεινοφροσύνης ἔσπος, γραφοῦ μὲν ἡμῖν μάλλον αὐτὸν ὡς ἀφροῖως εἰ γὰρ ὅ ὑψηλὸν καὶ θεῖον ἀφροῖως τὸ ταπεινὸν ἔ ἀφροῖως, γραφοῦ μὲν ἀφροῖως εἰδόςθαι. ὅ δὲ εἰρημῶν πῆρ αὐτῶ. ὅτι τῆς ψυχῆς ὡς βαδίζων νοητῶς ὅ ἀσώματον. ἐν ἡτῆ λεγθῆν νοητέον. ὅτι ἀποφάσεως ὡς ἀφροῖως εἶναι. πῆρταμοῦ γὰρ ὡς τῶς τοῖς πολλῆς ἀφροῖως μὲν, ἐνοεῖν πῆρταμοῦ. ὡς εἰ γε ἀφροῖως τῶ ἐσωματώσει τῆ Χειρὸς φησὶ, ὡς τῶ πολυτέλειαν τῆ ἀφροῖως, ποσῶτος ὁ πόνος καὶ ἢ φροῖως ἐγίνεσθαι, ἐνοῶσιν αὐτὸν ποτε καὶ ἀσώματον. μὴ ἀφροῖως μὲν τοῖ τῆ σώματος. ἐστὶ γὰρ καὶ ὡς τῶ σὸι ὅ ἀσώματον, ὡ εἰκνίσεις θεόν. ὡς γὰρ

ὁ σὸς νοῦς ἔῃ ψυχῆ, σῶμα, καὶ ἐν σῶματι σιῶν-
 πια καὶ ἰώωται· ἵνα σὺ εἰς μνήμην ἔπι τὸ ἀσω-
 μάτου ψυχῆς φέρης ἀεὶ, ἔτι νοῦ καὶ ψυχῆν θεοα-
 πύτης, ἔτι καθαρότης τῆ λογισμῶν, ἔτι πῶ ἀφαινοῖαι
 εἰς τὸ ἦν ἐντολῶν τηρήσεως, ἔτι ὅπως ἴσως τῆν
 πένια ψυχολογῶν, καὶ νόσα βεβλημένων ὁμοιοπα-
 θῶν ἡμῖν ἀφαιρῶν, ἔτι κατευθιῶνται σοι παρ᾽ ἑξίς
 καὶ βίος, καὶ φωτίζεται τὰ κατὰ Θεὸν εἰσβλεψόμενα·
 καὶ μὴ πῶντα τοῖς σωματικῶς ἐφαρμόζοις, ἔτι εἰς
 ῥησὶν κόσμου σωματικῶν χρησιμεύοισι χροῖου·
 διὰ ἀφαιρῶντα ταῦτα ἰωάννησμοι, ἔτι τὸ λόγον
 παρ᾽ ἑξίς ἡμῖν ἐπαρῶντερον.

Οὐκ εἰμὶ ὅτι ὁ ἀσώματον ἐκκλησίαν ἐν-
 ταῦτα, κατὰ τὸ οὐτοῖ ἰσοσταθμῶν οἰοῖται· ἐπεὶ
 οὕτω γὰρ ταῖς ἀληθείαις Μανιχαῖος καθαρός, καὶ
 τὰ Μανιχαῖων νοσῶν ἀναδεδείχθηται· οἷς ἀκολου-
 θεῖν ὡς διδασκάλους, παρ᾽ ἑξίς τε ἔτι ἐπιμύστατοι.
 ἐκ δὲ τούτων ἀποδύων, ἐμφανῆ ἑαυτὸν κατήχησιν·
 ὅπως παρ᾽ ἑξίς Χριστὸν ἐδόξαζεν ἐν σωματικῶς·
 ἐπὶ ὁ γινώσκων ὡς κατὰ τὸ ἀσώματον αὐτὸν ὁ Χριστὸς
 πῶντα καὶ πῶντα, οἷς δὲν ὅτι σωματικῶς οὐ πῶν-
 τιν· ὅθεν παρ᾽ ἑξίς σωματικῶς φαίνεται, ὅτι καὶ παρ᾽ ἑξίς
 ῥησῶν αὐτὸν ἐδόξαζεν, καὶ ῥησῶν κατὰ τὸ σωματι-
 κῶς νοσῶντων· ἐν οἷς καὶ τὸ τὸ λόγον δυνάμιν, καὶ
 τὸ συζητῶντα τὸ παρ᾽ ἑξίς σωματικῶν ἔξισιν·
 ὅπως παρ᾽ ἑξίς τε δέοντος διελέγη, μικρὸν
 καὶ ὁ βύσπερος πῶντων, ἵνα τοῖς παρ᾽ ἑξίς πῶν τὸ
 πλοῦτου ἀδηλόγητα ἐκ πειροσῶν ερεφο-
 μήοις, οἰκονομῶν, καὶ κερδήσῃ τοῖς πλείοις,
 ταῦτα οἰκονομῶν· ἐντεῦθεν οἱ πῶντα παρ᾽ ἑξίς
 ῥησῶντες, ὅ μὴ ῥησῶντα Χριστὸν, καὶ ὁ
 ἀσώματον ὑφαρπάσομεν, τὸ οἰκείας παρ᾽ ἑξίς νο-
 μίας πῶν κακουργῶν σωματικῶν ἐδόξαν· ὡν οὕτως
 ἀνακαθάρθενται, μάτρω ἀνοσῶν Αἰτέριον οἱ
 παρ᾽ ἑξίς οἰοῖται· ἔτι ταῦτα μὲν οὕτως ἔχοντα δε-
 δείχθη.

Ἐπιμύστω δὲ τούτοις, εἰσῆλθω πάλιν Αἰτέ-
 ριος· εἰ μὲν παρ᾽ ἑξίς τὸν ἐν χερσὶν ἔτερος, ἢ
 ἀλήθεια εἰδεῖν αὐτὸν· ἡμῖς δὲ, ὅθεν
 τούτου γὰρ ἐνεκεν εἰσῆλθω. εἰ δὲ ὁ αὐτὸς οὐ-
 τὸς ἔστιν, αὐτὸν τοῖς οἰκείοις τοξόμοισι βαλ-
 λέωσθω, καὶ βολίσι ὀξείαις ψαυμαπῶ-
 σθω· ἔτι τῆν εἰσβλεψῶν μηχανημάτων
 τὰς σφενδόνας δεχέωσθω· παρ᾽ ἑξίς οἰοῖται γὰρ
 νῦν καὶ πλοῦτοι καὶ πένητες· πλοῦτον τε
 ἔτι πένιαν ἀσώτως, καὶ πῶντα πῶν κατὰ τὸν
 βίον ἀδελφῶν ἔτι δυστυχῶν· καὶ παρ᾽ ἑξίς

A mens tua ac animus, corpus sunt, tametsi
 in corpore coniuncta sunt ac unita : quò
 iungi tu memoriâ in animâ feras, que in-
 corporea est, mentemque ac animum colas,
 mundesque rationem ac cogitationem man-
 datorum obseruatione, ac eorum curâ, qui
 paupertate atteruntur, nobisque similibus
 hominum passibilium morbo affectorum,
 tibi que actio ac vita dirigantur, ac Deo
 consentanei gressus illuminentur : nec iis,
 que corporali visu cernuntur, inque usum
 mundi corporalis cedunt, omnia largiaris :
 quorum gratiâ hacce fari coactus sum, ac
B duriozem vobis sermonem adhibere.

Neque ergo incorporeum hoc loco
 accipi debet, vt isti opinantur : Alioquin
 purus reuera Manichæus, ac Manichæo-
 rum hæresi laborans, Asterius probare-
 tur: quos aduersarij, vt magistros impen-
 sius promptiusque sequuntur. Sanè ve-
 rò ex his omnibus perspicue ostendit,
 quid de Christi illâ sentiat incorpora-
 tione : vt nimirum, quâ ratione Chri-
 stus vacat corpore, vbique eum adesse
 sciens, corporaliter non vbique adesse
C sciat. Vnde liquidò magis apparet, exi-
 stimare eum circumscriptum, ac qui pin-
 gi possit ac delineari, secundum id quod
 in eo corporaliter intelligitur: in quibus,
 cum vim sermonis, tum scriptoris pro-
 positum perspicere possumus : vt nimi-
 rum supra quàm decori ratio exigebat,
 differendo processerit, ac tantillum pie-
 tatem neglexerit, id prudenti agens
 consilio ac temperatione, vt eos, qui in
 incertum diuitiarum impensius conuer-
 si essent, ædificaret, ac plures lucri face-
 ret. Inde verò, qui adulterant omnia,
D non posse Christum pingi, ac corporis
 expertem eum, callide rapientes, iniqui-
 tatis suæ malignum consilium assertu-
 ros se putauerunt : quibus in hunc mo-
 dum elucidatis, in cassum insani homi-
 nes de Asterio gloriantur. Sic verò hæc
 probata habeant.

Cæterum his consequenter, Asterius
 iterum inducatur : siquidem verò alius
 quis, ab eo qui in manibus versatur, sola
 fortassè Veritas nouerit: Nos equidem
E eius rei gratiâ nihil contendemus.
 Quod si idem ipse est, iam inde suis
 ipsi iaculis feriantur, ac acutis fau-
 cientur telis, earumque machinarum,
 quas excogitarunt, iactûs excipiant.
 Nunc enim diuites pariter atque pau-
 peres amandet; eademque diuitias ac
 paupertatem ratione; omnem denique
 sæculi foelicitatem atque miseriam: tol-

Dispensatione
 excedit Aste-
 rius, vt à di-
 uitiarum amore
 retrahat.

Hæret Nice-
 phorus, sicne
 idem Asterius
 qui in Diuitibus
 & Lazarum,
 quique in Hæ-
 morrhœam;

lanturque quæfiti inde colores, ac ambiguitates; nudaque ac perspicua magis, recta Ecclesiæ reuelata gloria prodeat: Laudet verò facram illam Christi statuum; utque illa Euangelicæ prædicationis patrona constiterit, ac testis, Deum Verbum nobis similem factum hominem, sincerâ veritate silentiò prodens, ac vtrò procurrens miraculorum præco: Iudæorumque atque Græcorum infidelitatis atque impietatis, coarctatio: hætenusque maneret, figuram ac speciem retinens, diuina illa imago, nisi impij quidam atque profani, Romani Imperij subinde moderatores atque præfides, cum odio in Christum, tum æmulatione in venerabilem ac facram Christianorum religionem, sustulissent: Est autem nobis incompertum, quid sit factum sublatâ ita è medio. Idem verò ipse fœminam celebret, quæ posuisset statuum, idque eius valde admirans ac suspiciens bonæ indolis gratitudinem, ac, quæ illa benefico rependisset; grauisissimi morbi, quo tenebatur, curatione exhibitum miraculum, monumento ac titulo publicans. Inferatur autem oratio, sic ad verbum habens.

Asterij verba.

Deinceps verò discamus sanate mulieris gratitudinem, animique ingenuitatem, quæcum munus suscepit. Cum enim esset Paneadis ciuis; quod est Palestine oppidulum; aneâ statuâ beneficium honorauit; congruum hoc beneficij accepti arbitrata premium. Longoque temporis spatio seruata est statuâ, quâ perspicuè arguerentur, qui falsi crimen Euangelistis inferre præsumerent. Hæc namque merces est. Clamante sanitate beneficium impensum; quæ poterat curatio non agnosci? Nec quicquam vetabat, ut ne hætenus statuâ sospes esset, ambòque illa ostenderet, tum Dei miraculum; tum mulieris beneficio affecta gratam mentem; nisi Maximinus ille, qui paulò ante Constantinum Romani Imperij sceptrâ moderatus est, vir idololatra atque impius, ac Christo in imagine inuidens, statuam aneam, ipsam solam, ab oppido sustulisset; non rerum gestarum memoriam. En enim statuâ nusquam compareret; Euangelium verò ubique miraculum clamat atque prædicat: Hemorrhousæque historia, à Solis ortu ad occasum per orbem vniuersum celebratur. Frustraque vir impius operam posuit subtrahendo aneam statuam. Nam statuâ quidem, cum etiam staret, ac esset conspicua, tacebat, quæ nimirum mutum esset

Α ρείσω τὰ ἐπιτεθέντα ὀρθοκάλυμματα ἐπε-
βλήματα. γυνὴ δὲ ἐ δειφανετέρα ἢ ὄρη
τῆ ἐκκλησίας ἐκκαλυπτέω καὶ παρεργέω
δοξα. ἔξυμνείτω δὲ τὸν ἱερόν ἐκείνον τῆ Χει-
σοῦ ἀιδριάντα, ὅπως τὸ σωήτορος τῆ διαθε-
λικὸ κηρύγματος ἔσηκε, ἐ μὴ τὸς τῆ, τὸν
Θεὸν Λόγον ἀιδροπον κατὶ ἡμᾶς πεφηνέναι
σιωπῶν ἀποδραγαπὸς, καὶ κήρξ τῆ θαυμάτων
αὐτάγγελος. ἔλεγχος δὲ τῆ Ιουδαίων καὶ Ελ-
λιών ἀπιστίας καὶ ἀθείας. καὶ εἰς δευρὸ
θεῖον ἐκείνο ἀγαλμα ὅτι γήματος ἐμῶν, εἰ
μὴ τῆ δυσεβῶν πινὲς καὶ ἀθέων, τῆ καὶ τοῖς
καρξὶ ὅτι τῆ Ρωμῶν ἀρξάντων, μισθὸ τῆ
εἰς Χεισόν, καὶ ζηλωτῶ καὶ τῆ διαρξὶς ἡμῶν
δροσκείας, κατῆλθεν. καὶ ἐκ μέσου ἀρξέν, ὅτι
γέρονει οὐκ ἐγνωσθῶν ἡμῶν. ἐγκωμιαζέτω δὲ
ὁ αὐτὸς, καὶ ὁ ἴδρουσθμ γυῶγον, καὶ μάθι ἀγά-
μνος τῆ ἀγάθης διγνωμοσύνης τῶ ἀιδροπον,
ἐ ὦν εἴνεκεν τὸν διεργέτω ἀμείβετα, ὅτι
τῶ συμπεσοῦσθμ χαλεπωτάτω νόσον θαῦμα
τῆ θεραπείτῆ σπλιτεύουσα. ἐγκείτω δὲ ὅτι
λέξεως ὧδε ἔχων ὁ λόγος.

Καταμάθωμ δὲ λοιπὸν τῆ ἱαθείας γυωι-
κὸς ὁ διχάρισον, καὶ τῶ διγνωμονα ψυχῶ,
μεθ' ἧς τῶ δωρεαὶ ἰπεδῆξατο. τῆ γὰρ Πανεά-
δος οὔσα πολίτης. πολίτην δὲ αὐτῆ τῆ Παλαι-
στίνης. ἀγάλματι χαλκῶ τῆ διεργέτω ἐτίμη-
σε. τῆτο γέρος ἀξιοπίσον οἰηθεῖσα τῆ χάριτος. ἐ
D χρόνος πολίς ἐτήρει ὁ ἔσοιον, εἰς ἔλεγχον
ἀκριβῆ τῆ τῆ δωδὸς πολυφῶντων ὅτι φημίξειν
τοῖς διαγγελισαῖς. τῆτο γὰρ μαθὸς. τῆ ἱαθείας
βοῶσης τῆ χάριν, πῶς ἐνὶ ἀτεπῶσι τῶ θερα-
πειῶ. καὶ σῶδεν ἐκώλυε μέγρονω σῶζεσθαι τῆ
ἀιδριάντα, καὶ δεικνύειν ἀμφοτέρα, καὶ τῆ Θεοῦ ὁ
θαυμάσιον, καὶ τῆ εὐπαθούσης ὁ θεραπείον. εἰ μὴ
Μαξιμῖνος ἐκείνος, ὁ μικρόν περὶ τῆ Κωνσαν-
τίνου τῆ Ρωμῶν βασιλείας παρηγοσάμνος.
αἰθρ εἰδωλολάτρης καὶ δυσεβῆς, καὶ ζηλοτυ-
E πῶν ἐν τῶ ἀγάλματι τῆ Χεισόν. αἰείλετο τῆ
πολίτης τῆ χαλκῶν μόνον. οὐ τῶ μνήμω τῆ
γμομῶν. ἰδὸν γὰρ, ὁ μὴ ἀιδρίας οὐ φαίνεται.
ὁ δὲ εὐαγγέλιον ὁ θαῦμα πῶταχὸ βοᾶ καὶ κη-
ρύσει. καὶ ὁ λόγος τῆ Αἰμῆροούσης ἀπὸ ἡλίου
ἀνιχοντος μέγρονω καὶ δυομῶν, ἀνά πᾶσθμ τῆ οἰ-
κουμῶν χαλεπῶ καὶ σιωβῆν μάταμος ὁ δυσε-
βεῖ, ἢ τῆ ἀοδητῆς ὑλκς κλοπῆ. ὁ μὴ γὰρ χαλκὸς
καὶ ἐσῶς καὶ φαιμόμνος ἐσιῶπα, ἀψυχον τῆ

θαυμασιών ἰσχυρίων. ἡ δὲ μνήμη, μὲν τῆς λό-
 γου παύλας οὐσα ὁ ἔργον, καὶ ἡμέραν ἔφατρε-
 χει πόλεις ἔκαίμας, πύργους τ' εὐεργέτιν κη-
 ρύσασα.

Εμφανὴς οὖν ἐστὶν ἡ Αστερίου, ὅτι ἀπεί-
 ρων ἀνίσταται τῆς Χειρὸς ἰσχυρίων, ὅθεν
 μεμφόμενος τῆς γυναικὶ τ' ὑπερήφανος ὅθεν πλῆ-
 του ἔπεισοιῶν χριστιανῶν, καὶ ἰσχυρισμῶν τῆς
 πολυτελοῦς κατηργαῖν. ἄλλα καὶ ἐγκωμίοις
 ἐπαύρων ὁ ὑπερήφανος. ἐπεὶ λόγος ἔχει καὶ τῆς ὀπι-
 φανείας ἐπὶ τῶν ἐπισημοῦν, καὶ τῶν εὐπορωτάτων τῶν πόλεως.
 ὅθεν οὐ καὶ ἴδιον ὅτι παρὰ τῆς ἰερωδ' ἀγάλματος
 σιωπῆσθαι ἀνδριάντα, δημοσεύουσα καὶ τῆς
 θεοπύλου ὁ μεγαλῶν, καὶ τῆς θεοπύλου τῆς
 πίσι, ἔπει εὐνομήσασα παρὰ τῆς. εἰ δὲ που ἔπει
 τῆς ἰερωδ' τῆς ἀγίων μορφωμάτων, ἀγιοπεπῶς
 ἡμῶν Αστερίου ἔφατρεται, ὅτι οὐδὲν ἄλλο εἰς τῆς
 πρὸς εὐφημίαν μάρτυρα. εὐφημίαν ἔξέφερασεν,
 ὑπερήφανος μὲν τῶν. οὐ πολλὰ δὲ ὑπερῶν εὐ-
 κάρως, ἔπει τῆς οἰκείων παρὰ τῆς ἀνέσασα τῶν,
 ὅποτε καὶ τῆς τῶν ἀγίων οἱ τῶν ἀγίων ἐπίσει τῆς
 πρὸς ἰσχυρίων ἀποσκευάζουσι.

Τῆς αὐτῆς, ἐκ τῆς γ' ἀντιρρητικῆς καὶ τῆς Εἰκο-
 νομάχου.

Αστερίου δὲ μνήμης γὰρ ἔπει τῆς ἀξιοῦ-
 ται τὸν δίκαιον, εἰ τε ὅτι αὐτῆς διδασκα-
 λον ἐπαύρωνται, ἢ ὅτι οὐδὲν ἔπειτος. Αστερίου δὲ
 οὖν ὅμως, ἐκ τῆς εἰς τῶν Αἰμώρου ἐγκωμίων,
 τῶν τε σπουδῶν καὶ παρὰ τῆς τῶν γυναικῶν,
 ἢ ὅτι τῶν πίσι τῶν εἰς τῆς εὐεργέτιν
 ἐπεδείξασα ὑπερήφανος φησὶν, ὅτι γὰρ δὴ, ὁ
 πρὸς αὐτῆς εἰς τῶν τῆς Χειρὸς χαλκουργη-
 θεὶς ἀνδρίας, εἰς σιωπῆσθαι τῆς εὐαγγελικῆς
 κηρύγματος ἔσηκεν. ὅτε ποῖς τῶν τῶν κωμωδοῦσας
 καὶ καπαχλάζοντες Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλήνας,
 δι' αὐτῆς, ὡς ἀληθῶς τῆς κηρυσσόμενων ἐκδηλοῦ-
 ρον ἐκφανομένων, ἢ πᾶσαι ἔπει καπαχλάζοντες
 οὐ τῆς ἔλεγχον οὐ φέρουτες, τῆς καὶ καρῶν κε-
 τῶντων ἀσεβῶν τε καὶ θεομάχων πινές, παρὰ
 καπαύρων τῆς θεοῦ ἀγάλματος. οὕτω τῶν κα-
 τα Θεοῦ συγχρησάσασα, ἐπεχείρησεν. ὅθεν δὴ
 καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἀμφοῖν ἡμῶν ὁρῶμεν
 γινόμενον. ἐπὶ ἀμφοῖν οὖν τῆς γραφῶν μίας καὶ
 τῆς αὐτῆς ὑπερήφανος ὑπερήφανος, καὶ τῆς
 ὑπερήφανος σημασιολογῶν παρὰ τῆς ἐκατέ-
 ρωθεν ὁ ἀπὸ τῆς ἀλλοτρίων κηρυγμάτων, τίς τῆς νοῦ

A miraculorum monumentum. At fama una
 cum sermone assumens opus, urbes quoti-
 die, oppidaque, beneficij authorem predi-
 icans, percurrit.

Hic se ergo Asterius perspicue osten-
 dit, ut non prohibeat excitari Christi
 monumenta, nec in foeminam rem repre-
 hendat; ac nec diuitias ac affluentiam
 opum, vestesque pretiosas accuset: quin
 potius efferat laudibus, quod esset ge-
 stum. Nam ferunt fuisse eam ex illustri
 familia, eque ciuitatis ditioribus: unde
 etiam, suam unam statuam crexit ante
 sacram Imaginem, quod & curantis ma-
 gnificam gloriam, fidemque ac probam
 gratamque curatae actionem publico
 monumento ostenderet. Quod si quan-
 do etiam sancte decenterque, de sacris
 sanctisque nobis Imaginibus Asterius
 differit, velut ea sunt quae in celebratissi-
 mam Euphemiam Martyrem exposuit,
 interim quidem sic dicta differantur;
 breui autem post, opportunè, ac loco
 proprio assumantur, quando etiam ad-
 uersus imagines, imaginibus infensissimi
 homines, bacchantium more contume-
 liam instruant.

Hæmorrhoi-
 se statua, co-
 ram Domini-
 nicâ erecta
 statuâ.

Eiusdem ex 3. Antirrhethico aduersus Ico-
 nomachos.

Asterius verò; nam & Iusti huius
 mentionem faciendam putarunt;
 siue ille est, quem ij doctorem inducunt;
 siue alius quispiam: Asterius nihilomi-
 nus, in mulieris à profluuiio sanguinis cu-
 ratae Encomio, quod foemina studium
 ac voluntatem, circa fidem in eum qui
 beneficio affecisset, ostendisset, supra
 modum admirans, stertisse ait, quam illa
 æneam statuam in Christi figuram fa-
 bricata esset, in patrocinium prædicatio-
 nis Euangelicæ: ita sanè, ut & ipsam ir-
 ridentes ac subfannantes Iudæi pariter
 ac Græci, tanquã verè per eam, quæ præ-
 dicarentur, manifestius clarescerent,
 vincerentur ac confunderentur: cuius
 non ferentes reprehensionem, impij
 quidam ac Dei hostes rerum subinde
 summâ potiti, sic tunc Deo permittente,
 diuinam statuam deiicere moliti sunt;
 quod sanè nostris quoque temporibus,
 ob peccata nostra videmus perpetra-
 tum. Cum ergo in vtrisque, tum picturâ
 tum scripturâ, vnum idemque argu-
 mentum existat, quasque illæ res signi-
 ficant, eandem vtrinque incommutabili-
 ter rationem obtineant, quis sani capi-

Misc Româ
 Leo Allatius.

tis sobriusque, in quibus nihil discrimi-
nis est, dignum alterum quod adoretur;
alterum quod comburatur, putauerit?
Nam si alterum quidem pretiosum est,
necesse est esse & alterum. Sin hoc mi-
nimè est, neque illud sit: cùmque nihil
differant, qui alterum destruit, quic-
quid Euangelij existit destruxerit.

A ἐχόντων καὶ σωφρονοῦντων, ἐν οἷς ὁ ἀδελφὸς φερον
ἐνυπὶρ χη, ὁ μὲν προσκυνοῦσθαι ἀν' ἀξιώσει· ὁ
δὲ, καταπίμπωσθαι. Εἰ γὰρ ὁ ἕτερον τίμιον, καὶ
θάτερον δὲ ἀνάγκης. Εἰ δὲ οὐ τὸ το, ἑστὶν ὁ κείνο
τίμιον. Ἐ' ὅτι κατ' ἐστὶν ἀδελφὸς φερον, ὁ ὁ ἕτερον
καταπύων, ὁ πᾶν ἔ' εὐαγγελίου καθήρηκως εἶν.

N O T Æ.

F Verunt hæc Nicephori haud aliena ab
instituto, utque locum hic post Aste-
rianâ, ac iis explicandis habere non debe-
rent. Quamvis autem etiam aliqua Asterij
interferat, explicando postmodum Am-
philochij loco ex oratione in Magnum
Basilium, quæ planè alia est, ab eâ quam
eiusdem edidimus eo titulo, nolui tamen
plura deflorare, ne multiplici adeò colle-
ctione, volumen hoc in immensum abeat:
eò maximè, quòd propedièm ipsum me
Nicephorum emissurum sperem. Prior lo-
cus, cui ante istum Asterij respondet Ni-
cephorus, ex Apostolicis petitus est Con-
stitutionibus, cui inter alia vir sanctus,
Antiocheni Concilij Canonem Apostoli-
cum, supra ex Turriano ac 7. Synodo re-
latum opponit, tanquam etiam ex Mar-
tyre Pamphilo, ex quo etiam habet Tur-
riana illa collectio. In eo mihi sanius vi-
detur, quod habet apud Nicephorum,
erigi imagines ἀντικρισ τῶν εἰδώλων· non

B additâ voce, Ἐ' Ἰουδαίων. Præterea oppo-
nit S. Pancratij acta, Petri discipuli, ac
Episcopi Tauromenij in Sicilia, cuius no-
bis natalitius dies consignatus habetur 3.
Aprilis. Sanctus quoque Theodorus Stu-
dita editis à Baronio, illa quandoque acta
citât, verum id obiter, ac fere citando, non
ex eis exscribendo aliqua, quod pluribus
præstat Nicephorus: ut ei maximè sit ad-
gratulandum, non omninò per eum periisse,
veneradæ adeò antiquitatis, sicque fidei ne-
gotio opportunum monumentum, ac quo
maximè illustretur Imaginû traditio Apo-
C stolica, ipsiq; adeò Apostolis institutoribus
ac laudatoribus. Putem Iconomachorum
plagio tandem in se illa abolita, non feren-
tium seiis reuinci, ac eo modo, quo ait A-
sterius sublatam deiectamq; Domino olim
positam æneam illam statuam, à principibus
impiis. Tulector, modicum sustine, thesau-
rique inuenti ac repositi interim nuncio
gaude.

EX PHOTII AMPHILOCHIANIS
*dubiis; quot Asterij fuerint, ac quam
illi opinionem habuerint.*

DEK ΤΩΝ ΑΜΦΙΛΟΧΕΙΩΝ ΦΩΤΙΟΥ,
*πόσοι Αστείοι γέγονασι, Ἐ' τίς ἡ δόξα
αὐτῶν.*

P ARITER quidem flouere-
runt Asterij duo: is nimi-
rum qui Arianorum furo-
ris fautor ac defensor fuit;
ac qui piorum dogmatum
extitit alumnus: qui & magni Iuliani
discipulus, à puerili ætate in monasticæ
vitæ palæstrâ sese exercuit: postea verò
etiam religiosorum monasterio præfuit:
cuius & discipulus, præter plures alios
conspicuos viros, celebratissimus ille
Acacius Berrhææ fuit. Porrò Arianæ
ille hæresis admirator, à puero ac ado-
lescentiâ, Gentilium errore educatus,
sophisticam coluit; demumque simula-
to Christianismo, in Arianorum partem
deflexit: atque is quidem Antiochiæ
pœnas dedit petulantix linguæ, admi-

XΥνήκμασθμ μὲν Αστείοι δύο,
ὁ, τε τ' Αρείου λύσσης Ἰωα-
απιστῆς, καὶ ὁ τῶν εὐσεβῶν δογμα-
των Ἐσφιμος, ὅς καὶ τῶν μεγά-
λων μὲν Ἰουλιανῶ φοιτῆς, τοῖς μοναδικαῖς ἐγυ-
μνάσει παλαίσμασιν, ἐπὶ ὁ μείζονιον διεξιῶν·
ἕτερον δὲ καὶ μόνῃς ἀσκητικῆς κατήγησατο,
Ἐ' μαθητῆς μὲν καὶ ἄλλων πολλῶν ὀπισθῆμων
ἀνδρῶν ἐχρημάσεν ὁ πολυδρῦλλητος Ακακίος ὁ
Βερροῖας. ὁ δὲ τῆς Αρειανικῆς αἵρέσεως ἐραστῆς
σοφιστικῶ μὲν ὁκ νέων μετήρχετο τέχνῳ, Ἐ' τῶ
τῶν Ἑλλῶων ἀνετέθραστο πλάνη· ὅψι δὲ τῶ
χριστιανισμῶν Ἰωσφοκρινάμμος, εἰς τῶ τῶν Αρφα-
νῶν ἀπέκλινε μοῖραν. καὶ ὁ μὲν δίκλῳ ἔδωκεν ὁ
Ἀνποχία τῆς ἀκορῆσου γλώσσης, ἔργον γε-

γενώς τῆς Ἰουλιανοῦ ἑταρμασίου παροσυχῆς ὁ δὲ, ἢ ὅσον εἰς τὴν κατ' αὐτὴν δικαίαν τιμαρίαν ἀφέν-
 σπεν. ἔπειτα οὖν ὁ Δρέμμα τῆς ὀρθοδόξιας, ἔπει-
 ρος ὁ τῆς πλάνης κήρυξ. ἀλλ' οὐδὲ ὁ τῆς ἐκφρασιῶν τῆς
 μὴ τυρως Εὐφημίας ἀπαξ ἀμύνης κρινόν τι φέρει
 πρὸς τὴν τῆς δυσσεβείας ὑπερμαχῶν. πρὸς
 τον μὴ εἶναι ὡς τῶν ἁπλοῶν ὁ δυσσεβής ἀπέτισε τὴν δι-
 κλῶν. ὁ γὰρ τῆς εἰρημότητος εἰκόνας λογιζομένης τῆς
 ἐκφρασιῶν, ὡς ἐντίποι ἀντιτῆς λόγων δηλαδὲ ἀμύ-
 εἰς βαθὺ γῆρας τῆς βίου κατετύπησεν. δούτερον,
 ὁ μὴ τῆς Αρειανικῆς λύσεως ἐπεπλήρωτο. Ἐπὶ
 δὲ, ἐν τοῖς οἰκείοις λόγοις τὰ τῆς ὀρθοδόξων δογμα-
 τήσιν, ὅσα ἐκ μὴ ὄντων τῆς ἑξῆς, καὶ λόγων τῆς Θεοῦ,
 ὡς ὁ μεμύωνος δυσσημῶν Ἀστέριος, αἰεὶ δὲ ὄντα
 θεολογῶν, καὶ αἰεὶ στυγόντα τὰ πατρί. τείπον, ὁ
 μὴ ἀρετικῶς Ἀστέριος οὐ τῆς Αμασείας, ἀλλ' ἄλλης
 τινὸς πόλεως πλῆσιζούσης τῆς Αντιόχου μαθὼν τῆς
 ἀσεβείας πρὸς τῆς σωμαρεσιωτῆς τῆς ἑπισκοπῆς
 εἰληφεν. εἶς ἡς ἔματάκλητος ἐν Αντιοχείᾳ
 πρὸς τῆς ὁμοφρόνων γεροντῶν ὅτι συμμαχία
 τῆς δυσσεβείας, ταῖς τῆς ἑταρμασίου Ἰουλι-
 ανῶν παροσυχῆς, ὡς παροσυχῆς, τῆς βίου ἀθ-
 λῶς κατετρέφεν. ὅτι τούτοις, ὁ μὴ διδάσκει
 τῆς ποιμνίου, καὶ φιλοπονεῖται πρὸς τῆς ἁρε-
 τῶν, ἀπάσης δὲ δέκνυται θαρρέσου πο-
 λιτείας καταγῶμιον. ὁ δὲ ὅθεν ποιοῦτον ὅτι
 γινώσκειται.

Arabilis Iuliani precibus extinctus: alter
 verò, virum sanctum ad iustam vindic-
 tam prouocauit. Alius ergo est ortho-
 doxæ fidei alumnus; aliusque, erroris
 præco. At neque is, qui Euphemie Mar-
 tyris enarrationem composuit, commu-
 ne aliquid habet cum impietatis vindic-
 ce. Primum quidem, quod impius ille
 citius pœnas exoluerit. Nam qui præfa-
 te Imaginis enarrationem sermone pro-
 fecutus est, vt ipse in quibusdam ora-
 tionum suarum locis disserit, ad decre-
 pitam senectutem peruenit. Item, alter
B quidem Arianorum furore plenus erat:
 hic verò in suis tractatibus, quæ sunt fi-
 dei orthodoxæ docet ac tradit; non au-
 tem quòd Dei Filius ac Verbum ex ni-
 hilo sit, vti insanus ille blasphemusque
 Asterius: quin potius semper esse, ac
 semper Patri coexistere, Deum tradens,
 asserit. Tertio, Asterius ille hereticus, nõ
 vrbs Amasæ, sed alterius cuiusdã haud
 longè Antiochiã Episcopatum impie-
 tatis mercede à focis hæreticis accepit:
 vnde etiam accersitus Antiochiam impie-
 tatis subsidio à suæ sectæ hominibus,
C admirabilis Iuliani precibus, vt i sumus
 præfati, miserabili exitu vitam finiuit.
 Præterea, alter quidem gregem docet,
 inque vitutibus studiosè laborat, ac
 religiosæ totius conuersationis ac vitæ
 domicilium proditur: quorum nihil de-
 prehendas in altero.

NOTÆ.

Misit Româ Leo Allatius, cùm iam
 absolutis Asterij tractatibus, notæ in
 eos nostræ ederentur. Incertum quisnam
 hic Photius, qui *Amphilochia*, siue quæ-
 stiones ac dubia ad Amphilochium Cyzice-
 num Episcopum, scripserit. Extant grandi
 volumine in Cl. Viri Petri Seguerij, Fran-
 ciæ Cancellarij Bibliothecâ, nec indigna
 prælo, tametsi abest Photij nomen. Eiusdem
 fuit quæstio illa, quam Amphilochij nomi-
 ne edidi ad calcem eius operû, contra Vbi-
 quistas, deceptus nomine *Αμφιλοχου*. siue
 potius *Αμφιλοχίων*. sic enim emendandum
 sit. Potuit auctor ille sic titulo ludere, vel
 in gratiam eius Episcopi, cui librum inscri-
 bebat, vel allusione, tum ad vocem *ἀμφιλο-
 χῆ*: quam Hesych. exponit *περιμαχῆτον*.
 tum ad magni ac senioris Amphilochij mo-
 res, cuius Basilii *ἑπισκοπικὸν & διοικητικὸν*
 formandis ac proponendis dubiis, Epistolis
 ad ipsum Canonicis, commendat. Velut

Dnimirum proponente nouo ac Cyziceno
 Amphilochio, hæc ad ipsum auctor perscri-
 pserit. Sic passim Monachi sua dicabant ac
 offerebant doctis Episcopis, velut iis perur-
 gentibus edita, vti videre est in procemiis,
 tum S. Maximi ad quæstiones in Gregorium
 Nazianzenum mihi iam latinè redditas, ac
 prælû expectantes, tû S. Ioannis Damasceni
 ad Philosophica sua ac Theologica: quo-
 rum alter Cyziceno alij Episcopo suum illud
 opus inscribit; alter Cosmæ Maiumæ item
 Episcopo. Vt quam maximè probo, nostri
 distinctionem Asterij ab Ariano illo sophis-
 tã Asterio sub Constantio Principe: sic
E non possum probare, vt ipse sit Iuliani dis-
 cipulus laudatus à Theodoreto, quod au-
 ctor velut innuit: vtque ita velit valde an-
 gustus est, qui tantum duos illos Asterios
 circa illa tempora celebres agnoscat; De
 quibus iam satis dicta in notis.

SANCTI ASTERII AMASEAE

ΤΟΥ ΑΣΤΕΡΙΟΥ ΑΜΑΣΕΙΑΣ

Episcopi.

Επισκόπου.

Laudatio S. protomartyris Stephani.

Α Εγκώμιον εις τ' άγιον πρωτομάρτυρα Στέφανον.

VAM verè sacer, præclarusque, rerum nos exhilarantium circulus? Festus namque dies, festum diem excipit: solemnitas, solemnem occupat celebritatem. Porro vocamur ab aliis, ad alia vota; Dominique natalem diem, serui honor continuis premit. Porro autem, siue quis in illius natiuitatem cõiecerit oculos, qui heri carne editus est, cum Deitatis ratione existat semper: siue etiam in martyriũ illud, quod generosi pectoris famulus hodie pertulit, multa quidem, diuersaque inueniet: omnia tamen eò tantum spectantia, vt & nos pietatem discamus. Heri sanè, recurrente per anni circulum consuetã, ac quot annis agi solitã, festiuitate, Saluatorem mundi natum esse didicimus; ac carnis expertem, carne amictum esse; in corporeumque, induisse corpus: tum etiam nostri causã suscepisse passiones, atque in ligno exaltatum esse; nullã aliã de causã, quã vt nostrẽ salutem consuleret. Hodie verò strenuum pugilem cernimus pro illo lapidibus obrutum; vt sanguine, debitas pro sanguine grates rependeret.

Stephanus itaque, læti huius conuentus coactor, ipse nos ad præsentis huius lætitiæ conuocauit commercia, allexitque; ipse ciuitatem, in vnam velut concionem, vniuersam congregauit, ac compulit: Vir, primitiæ Martyrum; laborum pro Christo institutor ac doctor: bonæ crepido confessionis, ac prima initia. Ante Stephanum quippè, nemo pro Euangelio sanguinem fuderat. Quemmodum autem fratricida ille Cain, vt me Moysis docet historia, fraternam perpetravit eadem: Fraternali enim à naturã amicitia loco, contentionem, diramque æmulationem assumens, primus homicidio terram fœdauit. Ita etiam ter. beatus Stephanus, piis pro pro religione certaminibus fuso primus sanguine, terram sanctificauit. Vir quidem Apostolis, tempore posterior; at præclaris facinoribus, prior. Nec mecum velim indigneris Petre; molestiue ha-

Stephani festum statim a Christi die natalitio.

Primus pro Euangelio. Martyr. Gen. 4. v. 8.

Σ ιερός ἀληθῶς καὶ κελεύς τῶν διφραγόντων ἡμᾶς παραμάτων ὁ κύκλος. ἑορτῇ γὰρ τῷ δεχεται ἑορτῶν, καὶ πρὸς ἡμεῖς καταλαμβάνει πρὸς ἡμῶν. καλούμεθα δὲ ἀπὸ διχῆς εἰς διχῶν, καὶ τῶν Κυρίου τὰ θεοφάνεια, καταλαμβάνει ἢ τῶν δούλου τιμῆ. καὶν τε δὲ πρὸς τῷ ἡννησι πῆς ἀπειδῆ τῶν ἄδελφῶν τε ἀπείδῆτος δεξά ἄρχος, καὶ αἰεὶ ὄντος καὶ τῷ θεότητα. καὶν τε πρὸς τῶν ἐκείνου μάρτυριον, ὅπως σήμερον ὁ ἡννησιος ἰσώση θεοφάνων. πολλὰ μὲν διήρησι καὶ ποικίλα τὰ παραμάματα. ἕνα δὲ σκοπὸν, ἵνα ἡμεῖς διδαχθῶμεν τῷ δόξαιαν. ἄδελφῶν μὲν οὖν ἐμάθωμεν δεξά τῶν ἐγκυκλίου καὶ σωτήριος ἑορτῆς, ὅτι ἐξῆνθη ὁ τῶν κόσμου σωτῆρ, καὶ ὁ ἀρχος τῷ ἡφιάσατο ἄρχος. καὶ ὁ ἀσώματος, ἐνεδύσατο σῶμα. εἶτα ὅτι καὶ ἰσώ τῶν ἡμῶν κατεδέξατο πάθη, καὶ ἰσώθη ὅτι τῶν ζύλου. οὐχ ἰσώ ἄλλου πῆτος, ἢ ἰσώ ἡμετέρας παρονοίας. σήμερον δὲ βλέπομεν τῶν ἡννησιον ἀγωνιστῶν ἰσώ ἐκείνου καταλιθούμενον, ἵνα αἵματι ἀποτίσῃ τῷ ἰσώ αἵματος χάριν.

Στέφανος οὖν, ὁ τῆς πρὸς ἡμεῖς τῶν σωμαγωγῆς, ὁ καλέσας ἡμᾶς ὅτι τῷ ὄρω μὲν διφραγόντων. ὁ δημαγωγῆσας ὡς μὲν τῷ πόλιν. ἀνὴρ ἀπὸ τῶν μάρτυρων. διδάσκαλος τῶν ἰσώ Χριστοῦ πόνων. κρηπίς τῆς καλῆς ὁμολογίας. πρὸς γὰρ Στεφάνου, ὁ δὲ εἰς ἰσώ τῶν διαφελίου ἔξεχευ αἷμα. ἀλλ' ὡς Καὶν ἐκείνος ὁ ἀδελφοκτονός, κατὰς με διδάσκει ἢ τῶν Μουσῶος ἰσοεῖα, τῷ ἀδελφοκτονίαν εἰργάσατο. ἀδελφῶν γὰρ αἰτὶ τῆς φροκῆς φιλίας ἐρίδα, πρὸς τῶν φόνου τῷ γῶ ἐκάνησεν. οὕτως καὶ Στέφανος ὁ πεισμακάριος, πρὸς τῶν οἰκείῳ αἵματι τῷ γῶ δεξά τῶν βίσεβων ἀγωνισμάτων ἡγίασεν. ἀνὴρ τοῖς χρόνοις τῶν ἀποστόλων δευτέρως. πῆς δὲ ἀδραγαθήμασι πρὸς τῶν. καὶ μοι μὴ ἀδραγαθήμασι Πέτρε. μὴ ἀδραγαθήμασι

Vindican Photio

S. Andr.
Cod. αρεινου
αριστη τη
επισημοτητα

Ιάκωβε · μη δυαρεσθης Ιωάννη, " Εἰ μὴ μόνον A
 συγκρίνω τῇ ὑμετέρα φιλοσοφία τῇ ἀνδρα ·
 ἀλλ' εἰ τι καὶ πλέον αὐτῷ νέμειν ἐθέλω ·
 μᾶλλον γάρ σου, καὶ ἰδέως · ἀφρονι γὰρ ἐξέ-
 πατέρες, καὶ τοῖς κατορθώμασι τῶν ὑἱῶν ἐπα-
 γάλλεατε, καὶ ἰδέως νικᾶτε ὡς τῶν πατ-
 ρων εἰς ἄρετιν. Εἰ γὰρ τι καλὸν καὶ μέ-
 γα ὡς τῶν Στεφάνου, τῆτο πλῆτως ὑμέ-
 τερον, παιδολογίᾳ ἐκείνου, καὶ μυσταγωγῶν. ἢ B
 γὰρ τῶν ἀθλητῶν διδοκίμοις, δόξα γὰρ τῶν
 παιδοτείδου. δὲ μικρὸν ὑμᾶς ὡς αἰτιησά-
 μνος, ἐρᾷ μὲν πρῶτης αἰμοὶ δίδωσιν ἢ
 ὑποθέσεις εἰς σωτηρίαν, τῶν καὶ Χριστὸν ἀρι-
 στέως.

Γρεσβύτερος εἶ τῶν μαθητῶν, ἀγίε Πέτρε,
 καὶ ὡς πλῆτων τὸν Ἰησοῦ Χριστὸν κατήγει-
 ρας. ἐπὶ δὲ σοῦ τὸν λόγον τὸν Εὐαγγελικὸν κη-
 ρύτοντος, καὶ πόλιν ἐκ πόλεως μετόν-
 τος, καὶ χώραν ἐκ χώρας ἀμείνοντος, καὶ
 πονοῦντος ὁ κήρυγμα · ὅσα εἰσελθὼν εἰς ὁ C
 γὰρ, καὶ ἀρπάσας τῶν ἀγωνισμάτων τὸν
 σέφρονον, μετελθὼν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐδοξάσατο.
 ἐπὶ σοῦ ὡς γὰρ εὐφροσύνης · καὶ ὁ μεί-
 ζον, αὐτῶν τῶν πατρῶν καὶ ὑοῦ καλουῦντος αὐ-
 τὸν ἀπὸ τῆς θαυμαστῆς ὀπτασίας. οὕτως μὲν
 καὶ ὁ Πέτρος · καὶ ἄρκει τὰ εἰρημνία ·
 πολμηρὸν γὰρ ὅτι πλείον ὡς ὡς ὡς ὡς
 ἀμυλλᾶσαι πατρῶν. ἰδωμὸν δὲ καὶ τὰ σά,
 Ιάκωβε ἀδελφε τῶν Ιωάννου. Εὐαγγελιστῆς εἶ
 τῶν Χριστοῦ, ἡγεμον δὲ μὲν Πέτρον.
 καὶ ἡς οὐκ αἰ ἀγαθεῖν σου τῆς πίστεως. μόνον D
 γὰρ ἐκλήθη, καὶ μηδὲν μελλήσας ὑποήκου-
 σας. κατέλιπες μὲν τῆς πατρῶν καὶ τὸν πατέ-
 ρα τὸν Ζεβεδάου · ἡκολούθησας δὲ καὶ τῶν
 Χριστῶ ὡς γνήσιος μαθητῆς. ἐπαυες ὡς τῆς
 ὁμοειδίας ὡς ὡς, ὁμοιογῶν · μαχαίρα γὰρ
 σε Ἡρώδης ὁ τύραννος διεχρήσατο · ἀλλὰ μὲν
 Στέφανον πολλοῖς ὑπερον χρόνοις. καὶ τί τις E
 κατέλασεν ὀνομάζω, ὅποτε καὶ πλῆτων ὁμοῦ
 τῶν ἀγίων, ὅ τῶν ἡρωδίου βραβεῖον ἀνεί-
 λετο, ὡς ὡς ὡς τὸν ἀβόλον ὡς ὡς
 παξάμνος, καὶ ὡς νικήσας, μιμησάμνος
 τὸν Δαβὶδ · εἰ καὶ δι' αἰτιησάτου τῶν
 ὡς ὡς. λίθοις ὁ Δαβὶδ τὸν Γολιάθ
 ἐνίκησε · λίθοις καὶ Στέφανος τὸν ἀβό-
 λον · ἀλλ' ὁ μὲν, οἷς ἔβαλεν ὁ δὲ, οἷς
 ἐβλήθη. ἡμεῖς δὲ ὁ Χριστὸς λαός, ὡς ἢ

bas Iacobe; vel agrē feras Iōarines, si
 nedum parem vestro virtutis studio vi-
 rum statuum; verūm etiam maius ali-
 quid ei tribuere videar: imò gaudete,
 lætòque ac hilari vultu excipite. Quip-
 pe patres estis, quos nullus inuidiæ liuor
 extimulet, quique magis præclaris filio-
 rum facinoribus adgaudeatis, ac quibus
 volupe sit à filiis virtute præiri. Etenim
 si quid boni, præclarique gestum est à
 Stephano, illud ipsum continuo ve-
 strum est, qui illum instituistis, ac sacris
 initiastis disciplinis. Commendata nam-
 que athletarum probitas, in celebrem
 palæstritarum gloriam cedit. Quocirca
 à vobis paululum veniam precatus, li-
 berè, quæ mihi argumentum præbet,
 piis viri strenui Christi causâ certamini-
 bus, patrocínio effabor.

Discipulis aliis antiquior es, sancte
 Petre, omniumque primus Iesum Chri-
 stum annuisti. Verūm cum adhuc
 Euangelicum ipse sermonem prædica-
 res, exque aliâ in aliam urbem profici-
 cereris, prouinciâ ac regionem ex
 regione ac prouinciâ mutares, instares
 que verbo; ingressus hic stadium, cer-
 taminumque rapiens coronam, te inte-
 rim in terrâ versante, cœlum capeffens,
 gloriam adeptus est: quodque maius vi-
 deatur, cum ipsum Pater ac Filius, vi-
 sione illâ admirabili vocarent. Sic ipse
 Petrus; deque eo dicta sufficiant. Sum-
 mæ namque impudentiæ est, conten-
 tiosius de primatu cum patribus certa-
 re, honorisque prærogatiuam eis inui-
 dere. Videamus autem & tua Iacobe
 Ioannis frater. Christi existis præco, al-
 terum à Petro aucupium. Quis verò non
 tuam admiretur fidem? Solūm enim
 vocatus, nullâ statim morâ obtempera-
 sti. Vnâ cum nauiculâ, etiam Zebe-
 dæum patrem reliquisti; Christum se-
 quens, vti verus, germanusque discipu-
 lus. Alacri animo fateor, pro religione
 passus occubuiisti: quippe quem Hero-
 des tyrannus occiderit gladio: verūm
 multis id annis à Stephani nece. At quid
 sigillatim quosque refero, quando vni-
 uersis etiam Sanctis simul præripuit pal-
 mam; primus aciem aduersus diabolum
 instruens, atque de illo victoriam refe-
 rens, Dauidem imitatus, quamuis rei
 ordine inuerso. Vicit David Goliath
 lapidibus; vicit & Stephanus iis quo-
 que diabolum. Ille nihilominus, quibus
 percussit; hic autem, quibus percussus
 est. Nos autem Christi populus, vt olim

Eotirulo, su-
perioribus
Apostolis, ac
quodammodo
maior.

A. 7. v. 55.

Matt. 4. v. 21.

A. 12. v. 3.

1 Reg. 17. v. 49

A. 7. v. 58.

Israëlis exercitus sustollamus vocem, faustisque ei acclamationibus pro victoria canamus, velut presentem intueremur, ac coram stantem admiraremur.

Præclarâ sanè laude dignus censeatur quiuis religionis propugnator, quavis secundus, tertiusve, certaminis aleam subeat: non tamen eâ admiratione, eâque laude, quâ primus. Secundus enim, prioris æmulatione ad imitandum adactus; tum inde ita percitus, ad certamen appulit animum: Alter verò nullo prævio usus duce, ipseque existens boni inuentor, iure merito principem locum tenet. Magna itaque viri huius alacritas; magnusque etiam idcirco & honos, immortalisque memoria, quam neque obliuio vlla obscurauit, neque tempus obliterauit: quinimò alia aliâque per successione generatio, præclara merita enarranda suscepit. Idcirco diè hunc festum iure perpetuo, sacerdotes, populi, pueri, viri, ac mulieres, celebramus. Verùm ipsam prius accuratè discutiamus historiam, vt ad vsque rei cutem ducti, maiori virum admiratione prosequamur.

Stephani historia.

Erat Stephanus Christi Diaconorum primus; sanctificatus gratiâ; vas Spiritu sancto plenum; quotidie domesticos confirmans, errantesque ad rectam viam reducens. Cùm autem acrius doctrinæ insisteret, maiori hostes, præ Apostolis aliis molestiâ affecit: præque iisdem, diabolus, qui primus hostis existit. Is namque igneos ac truces, iis cum primis adhibet oculos, qui pietati sese addixerunt. In eum ergo, stipatum quoddam exciuit agmen; nempe Alexandrinorum genus, ad omnem longè expeditum seditionem. Planè enim audistis, vt eius vrbis ciues, acri audaciæ feruore, eò procliues ruant, efferueantque, quò eorum temerè ferat animus. Vt autem aduersum se turbam confluentem vidit, in arcto positus, quid tunc ageret ambigebat: solerem tamen artem excogitauit; dulcem nimirum, ac blandum sermonem. Nihil enim presentaneum magis ad iram sedandos motus, quàm blanda, concinnaque admonitio. Mihi quæso, inquit, odij causam dicite, ac cuius ergo intentatis manus, palamque; velut dilaniaturi videmini. Illis autem respondentibus, eò nimirum quòd patrias euerteter leges, ac nouorum dogmatum doctor existeret: stans

Alexandrini in seditionem procliues.

Α γρατιὰ τότε τῆ Ἰσραήλ, καὶ ζῶντων καὶ ἀφροδῶν τὰ ἐπιγνῶντων, ὡς πρῶντα βλέποντες, ὡς ἐστὶν θαυμάζοντες.

Καλὸς μὲν γὰρ ἅπας ὁ τῆ βίσεβείας ἰαφμαζῶν· καὶ δούτερος· καὶ τρίτος τοῖς πωραθλήσασιν ἐπιγνῶνται· οὐ μὲν τοιούτου θαύματος ἄξιος, οὐτάρ ὁ πωραθός. ὁ μὲν δούτερος, ζήλω τῆ πωραθόντος ἐναρθεῖς πρὸς τὴν μίμησιν, οὕτως εἶτα ἐλκύσθη πρὸς αουδῶν· ὁ δὲ μηδενὶ κατηγεμόνι χροσάμνος, Β Δύρετῆς δὲ γερωῆς τῆ καλοῦ, εἰκότως τὴν τῆ πωραθείου δέχεται ψῆφον. μεγάλη οὖν ἡ τῆ ἀνδρὸς πωραθμία· δὲ μεγάλη καὶ ἡ πῆμ· ἀθάνατος δὲ ἡ μνήμη, ὡς οὔτε λήθη ἐκάλυψεν, οὔτε χρόνος ἠμαύρωσεν· ἀλλὰ ἡμεῖς ἐκ ἡμεῶν ἀφροδῶν τὰ διηγήματα. ταύτη ἀποσταθῶν τὴν εὐρτίω ἐπιπελοδῶν ἱερεῖς, λαοὶ, παῖδες, ἀνδρες, γυναῖκες. σκαπητέον δὲ καὶ τὴν ἰστορίαν αὐτῶν, ἵνα ἐν χροῶ τῆ πωραθμάτων ἡρώμμοι, μᾶλλον δὲ τῶ ἀνδρα θαυμάσωμεν.

Πρῶτος ἡ τῆ καὶ Χριστὸν ἀγαθόνων, ὁ Στέφανος· ἡμασάμνος τῆ χροῖτι· σκεδὸς πεπληρωμῶν τῆ πνύματος· καὶ ἡμέραν βεβαίων τοῖς οἰκείοις, καὶ τοῖς πλαιωμῶν πρὸς τὴν βύθειαν ἰωσφρέφων ὁδόν· ὅτι δὲ σφοδρότερον εἶχετο τῆ διδασκαλίας, μᾶλλον πρὸς τοῖς λοιποῖς ἀποστόλοις, τοῖς ἐχθροῖς ἐλύπει· καὶ πρὸ ἐκείνων, τῆ πωραθὸν δυσμῶν τῆ ἀβόλων. πυρώδης γὰρ ἐκείνος τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐφίσησι, καὶ ἀγχιον βλέποντας, τοῖς μᾶλλον τῆ βίσεβεία σκωισαμῶν· ἡχρεν οὖν αὐτῶ σύσημα, ὅ τῆ Ἀλεξανδρέων ἡγῶς εἰς πᾶσιν ὀξυρόπον γασιν. πῶντως δὲ ἀκηχάτε τοῖς ἀνδρας τῆς πόλεως, ὅπως θερμοὶ τε ὡς καὶ ζέοντες ἐπὶ πᾶν ὅσα αὐ πωραθίως ὀρμήσασιν. ὡς δὲ ὁ πληθὸς ἐτεάσατο τῶν ἐπὶ αὐτὸν σκωρεόντων, ἐν ἀπόρῳ μὲν εἶχε πῆσασιν ὁ πρῶν· ὁ μὲν δὲ τέχνην δῖρον ἀμῆχμον, λόρον ἐμμελῆ καὶ πωραθόν. σκωῖν γὰρ φάρμακον τοιούτον εἰς πωραθίαν θυμῶν, καὶ κινήσας, ὅτι πρῶντες πωραθίως καὶ ἀρῶστος. καὶ εἶπατέ μοι φησὶ, τὴν αἰτίαν τῆ μίσεως. αἰτῶ ὅπου δὲ τῶ χροῖως ἐπῶρατεῖνεσθε, καὶ πωραθῶλοι ἐστὶ ὡς πρῶξοντες. εἰπόντων δὲ, ὅτι Leg. πωρῶ ὅτι καπαλύεις τοῖς πατῶσιν νόμοις, καὶ τοῖς ξένων εἰς δογματῶν εἰσηγητῆς. γὰρ εἰς μέσον

μέσον ὁ μακάριος, ἀτεχνός ἔαυτοχέδρος ῥήτωρ. οὐ γὰρ ἔλεγε ἀφ' ἑκ τέρχης ἑμαθεν. ἀλλ' ἀφ' ἐμπειροῦ ὑπὸ τῆς πνύματος.

Ἄνδρες Φοῖνι, ἀδελφοὶ, καὶ πατέρες, ἀκούσατε. σοφὸν ὁ παροίμιον. Ἐξίστη παρὲς δῆμον θερμηρόμυρον ἢ τῆς δημηγυρίας ἄρχῃ. τὰ γὰρ μελιχρα καὶ παροσίω τῆς ῥημάτων, οἷον μέλιτος πίνος μετέχοντα, ἢ ἐλαίω ἀπαλῶ παρὰ πλῆσια, πλὴν φλεγμονῶν τῆς θηρίων κατέσπλινεν. ἔπειτα αἰεὶσι τῆς μνήμῃ παρὲς τὸν Ἀβραάμ, ἵνα καὶ παλαιῶν ἄξιόμυρος ἡρώων, καὶ μακρὸν ἀποτείων λόγον, ἐν πολλῶν παρὰ μέσῳ λαθὴ διαπονήσας τὸν θυμὸν ἐκλυόμενον. καὶ πλὴν πολλῶν ἐκείνῳ ῥησιν ὄξερτα σάμυρος; δείκνυσιν ὅτι καὶ Μαυσοῦ παροσφῆτευσεν τὸν Χριστὸν. ἵνα δὲ τῆς ἄξιοπιστίας τῆς νομοθέτου εὐφυσῶς, ὡσπερ κλέστων πῦρσι γάργη τὸν τῆς πίστεως λόγον. πῦρτα δὲ εἶρηκεν ὄπισθημόνως, ὅσα παρὲς ὠφέλειαν σωτετέλει τῆς ἀκουόντων. ἐπεὶ δὲ πλὴν κακίῳ εἶδεν ἀνένδοτον, καὶ πλὴν γῶμῳ ἀμύλακτον. τότε λοιπὸν, πῦρσιόσι πλειστέις, καὶ ἀπαρβύσας παρὲς πλὴν ἐνθάδε ζωῶν. πᾶσθμ δὲ καταλιπὸν τέρχῳ πλὴν κρηκεύουσθμ, ἀπαρβυκαλύπτως αἰεὶσι παροσπηγῶσι σκληροστραχίλοις. τῆς καρδία ἀπαετμήτοις. παρὰ νόμῳ μαχομῶσι. πολέμῳ τῶν παρὰ πνεύματι καὶ πινὰ ἀπῆ. καὶ ἐνθάθεν παροσπῆσθμ αὐτὸν ὡς Δεσπότην κινῶσι πολλοὶ, καὶ ταυροί πίνονες καὶ πλὴν φαλμαδίῳ, παροσπῆσθμ τὸν δίχθμ. εἶσθμ δὲ μόνος παρὰ τῶν παρὰ δῆμῳ τῆς φοινδῆς κεκυκλωμῶσι. ὁσθῆσι δὲ πλὴν κατ' ἐκείνῳ πλὴν ὡσθμ εἶσθμ. οὐ φίλος. ὁσθμ οἰκείος. οὐ συθενής. φέρει πᾶσι γὰρ παρὰ μῆσθμ τοῖς κινδυνεύουσι ὁ βλέπειν ἐκ τῆς σωτεγῆς πῦρσιόσι πινὰ τῆς γωρίμων.

Ὁ δὲ τῆς μεγάλου ἀγωνίσματος ὑψηλὸς ἀγωνοθέτης, καταμαθὸν ὡς χρεῖα παρὰ αἰδρὶ παρὰ ἀπατου. εἶ γὰρ καὶ σφοδρὰ γηναῶσι ἡ, πῦρσιόσι ἔπαθμ τὰ αἰδρῶσι. ἀδρῶσι αὐτὰ φανεται. καὶ παρὲς τὸν οὐρανὸν ἀτενίσθμ, δείκνυσιν καὶ τὸν ἵον ἐσθμ ἐκ δεξιῶν ἐν παρὰ τῆς αἰδρῶσι χροσθμ. ὡ τῆς φιλδμ, ἀδρῶσι. ὡ τῆς ἀγαθουσίης. ἐπεφάθμ παρὰ ἀθληθῆ ὑπὸ οὐ ἡγωνίσθμ. καὶ μονονουχὶ ἀφῆκε ποιαύτις φωνῶν παρὲς αὐ-

in medio vir beatus, simplex ac extemporaneus Orator : Nec enim ea promebat, quæ artis methodo didicisset, sed quæ Spiritus afflatu suggerebat.

Viri, inquit, fratres & Patres. Prudens exordium : optimum concionis ad populum irâ exastuantem, principium. Lenia namque, blandaque verba, non secus ac melle quodam referta, aut molli consperfa oleo, ardentes illos ferinos impetûs comprimebant. Subinde Abraham altè in memoriam reuocat, vt à prificis temporibus ordiens, ac in longum protrahens sermonem, magno illo interiectâ digressionis interuallo, citatum illum effusumque furorem clanculum, sensimque absumeret. Absoluto autem longo illo orationis ambitu, ostendit Moysen etiam Christum prænuntiasse; quo solerter, summâ ipsâ legislatoris auctoritate, quasi obrepando, fidei verbum occultè insinuaret. Scitè autem, ea omnia prolocutus est, quæ ad auditorum profectum conferebant. At vbi vidit obfirmatam malitiam, ac præfractam, pugnacemque animum, peruicacem, ac durum : tunc tandem summâ animi libertate præditus, ac spe omnipræ entis vitæ destitutus; artificium omne quod blandè animos demulcere, conciliarèque posset, omittens, nullis verborum ambagibus, apertè vocauit eos durâ ceruice; incircuncisis cordibus; legis oppugnatores; qui sancto Spiritui resisterent: aliisque eiusmodi compellauit nominibus. Illicò autem, haud secus ac Dominum, Circundederunt eum canes multi; & tauri pingues, vt in Psalms canitur, obsederunt Iustum. Porrò ille solus stabat, populo in cædem hiante, ac homicidâ vnde quaque vallatus; ac ne vnus quidem per id tempus propior aderat: non amicus; non familiaris; non cognatus. Quædam enim hæc in periculo constitutis consolatio, ac leuamen est, vt quos ex notis è propinquo videant assistentes.

Vbi autem magni illius certaminis altissimus ille positor ac vindex, necessarium Stephano adiutorem animaduertit. Quanquam enim strenuissimus erat, humanis tamen agebatur affectibus; ei statim apparet; atque in cælum intendenti, Filium à dextris stantem in humanâ formâ ostendit. O ingentem benignitatem! O miram bonitatem! Pugili se conspicuum præbuit is, pro quo ille certabat, talemque prop-

Act. 7. v. 2. Stephani oratio enarrata.

Act. 7. v. 51.

Psal. 21. v. 13.

Verba Asterij Photio deslorata.

modum vniuersorum Deus ad eum vo-
 cem demisit. *Eia Stephane, ne quid pa-*
tialis degeneris animi. Quaquam enim
nullum hominem habes, qui auxilietur;
nullusque amicus tibi prestò sit erumna-
rum tempore, ego nihilominus unà cum
Dilecto, ea que fiunt obseruo. Prestò re-
quies est; patent reserata paradisi porte.
Parumper sustinens temporaneam istam
vitam desere, ac ad eternam, immorta-
lemque contende. Adhuc degens in carne
Deum vides; quod planè mundane omnis
nature superet vires. Sacrum istud myste-
rij accepisti à senioribus Apostolis; Patrem,
verum habere Filium dilectum: nunc au-
tem tibi eum ostendo, quantum per mor-
talis conditionem ferre potes. Adstat au-
tem etiam mihi Filius à dextris, vt ex ip-
so situ, in quo sit honore cognoscas. Mul-
tis olim scandalo fuit, vt Deus carne in-
ditus versaretur in terris; nunc autem,
sublimem mecum conspicare, celestem ac
cælis altiozem gestantem hominis formam,
vt perfectam, completamque carnis dispen-
sationem probet. Eam ob rem lapidibus
appetitus, ne succumbas, neue fatigeris,
aut languescas. Qui cernas certaminis
presidem, ne certamen pertimescas. Di-
mitte corpus, ipsum despicias vt terrestre
vinculum; vt ruinosam, ac collabentem
domum; vt vas figuli quod facile confrin-
gitur. Accurre liber ad supernam hanc he-
reditatis sortem. Prestò namque tibi est
præclari huius strenuique facinoris corona.
A terrâ in cælum commigra. Sine corpus
homicidis, haud secus ac escam canibus.
Furentem rabidamque multitudinem de-
sere, atque Angelorum choris accede.

Hoc sanè proposito, forti Deus con-
 stantique viro apparuit, ne is timore
 percussus, succumberet: neue magna-
 nimus impendentis mali granditate vi-
 ctus, animo consterneretur. Quocirca
 neque auxiliarium ei Angelum misit, vt
 postea Apostolis in carcere; neque ali-
 quam ex ministris ac conseruis Virtu-
 tibus: sed ipse semetipsum palam exhibuit.
 Tunc siquidem primitiæ ageba-
 tur martyrij, eratque operæpretium vt
 primum opus quàm maximè absolu-
 tum foret: quò futuris deinceps tem-
 poribus superextruendi Martyrès, fir-
 mam æmulandi crepidinem, basimque
 acciperent, nec ignauiæ ac timiditatis
 imitatores euaderent: vti sanè in com-
 munibus bellis, ac quæ humano geruntur
 vsu, accidit. Vnus enim quis antesigna-
 nus miles dato signo opus aggreditur:

Pulchra Patris
 ad Stephanum
 profopoeia.

Act. 7. v. 19.
 Act. 12. v. 6.

Ipse Deus Ste-
 phano appa-
 ret, vt in eo
 martyrij pri-
 mitias robo-
 ret.

τὸν, ὁ τῶν ὅλων Θεός. μηδὲν ἀγῶνές πάθης,
 ὦ Στέφανε. σθένενα ἔχης ἀνδρῶν σῆμα-
 χον. σθένεις σοι πρέσβηκε τῶν φίλων ἐν χειρῶ
 τῶν δεινῶν; ἀλλ' ἐγὼ μὲ τῶ ἀγαπητῆ ἐπο-
 πτεύω τὰ δρώμενα. ἐπίμνη ἡ αἰάπαυσις. ἀνα-
 πεπταμύου τῶ πῶδαιέισου αἰ πύλαι. μικρὸν
 καρτερείσας, κατὰλιπε βίον τὸν πῶδαιέισον,
 ἔπειδσον πῶδαιέισον ζῶν τῶ αἰάδῶν, ἔ ἀπέ-
 λεσον. ἐπιτυγχάνων ἐν τῇ ἑρκί βλέπεις Θεόν,
 πῶδαιέισμα πάσης ἐγκοσμίου φύσεως μείζον.
 ἐμυσταγωγῆτης πῶδαιέισου πῶδαιέισου ἀπο-
 λων, ὅτι ὁ πατὴρ ἔχῃ ἕν ἕν γήσιον ἀγαπητόν.
 ἰδοὺ ἐγὼ μὲ σοι ἐαυτὸν ἐμφανίζω ὡς διώ-
 σαι φέρειν. πρέσβηκε δέ μοι καὶ ὁ υἱὸς ἐκ
 δεξιῶν, ἵνα τῇ χερσὶ τῶ τόπου γῶς τῶ
 πῶδαιέισου. ἐσκανδαλίξε τότε τοῖς πολλοῖς, εἰ
 Θεὸς ἐν γῆ ἑρκί πῶδαιέισαλετο. ἀλλ' ὄρα
 νῦν αὐτὸν ἐν τῶ ἑρκί μετ' ἐμοῦ, οὐρα-
 νιον, καὶ ὑπερουρανιον φέροντα τῶ αἰ-
 ανδρῶν μορφῶ, εἰς βεβαίωσιν τῆς τε-
 λεαδαιέισου οἰκονομίας. ὑπερ' τούτου κατα-
 λιθούμενος, μὴ ὀκλάσης. μὴ ἀπονή-
 σης. βλέπων δὲ τῶ ἀγῶνῶν τῶ, μὴ φο-
 βηθῆς τὸν ἀγῶνα. ἀφες ὁ σῶμα, κατα-
 φερῶν ὡς δεσμὸν γῆσιον. ὡς οἶκον σαδρῶν.
 ὡς σκεδὸς κεραμείως βύφφαρτον. αἰάδραμε
 πῶδαιέισου τῶ σῶδαιέισου λῆξι ἐλάδαιέισου. ἐπιμο-
 γὰρ σοι τῆς ἀνδραγαθίας ὁ ἐφάρος. μεταστήτη
 πῶδαιέισου τὸν οὐρανὸν ἐκ τῆ γῆς. ἀφες ὁ σῶ-
 μα τοῖς μαυφῶνις, ὡς βρῶμα κυσῶ. κατὰλιπε
 λυαυῶντα δῆμον, καὶ ἐλθε πῶδαιέισου χερσὶ ἀγῶ-
 λων.

Μετὰ τῶν τῆς γῶμης ὁ Θεὸς ἐπε-
 φαῖνη τῶ καρτερῶ; ἵνα μὴ σῶ πάθη δει-
 λὸν, καὶ τῶ πολλῶ ἐκλήσι πῶδαιέισου
 μίαν τῶ μεγῆ τῶ φόβου. εἰς οὐτε ἀγ-
 γελον αἰτῶ ἐπεμψε βοκτῶν, ὡς τοῖς ἀπο-
 λωσις ἐν τῶ δεσμωτικῶ. οὐτε τινὰ διώ-
 μιν λειπουργικῶ, καὶ ὀμόδουλον. ἀλλ' αὐ-
 τὸς ἐαυτὸν ἐμφανίσεν. ἀπῆρχῆ γὰρ ἐγῆ-
 πο τότε τῶ μῶρτυρίου, καὶ ἐδῶ ὁ
 πῶδαιέισου ἔργον τελειωθῶν. ἵνα οἱ ἐξῆς
 ἐποικηδομῶν μῶρτυρες, ἰχυρῶν λάδωσι
 τῶ ζῆλου τῶ ὑποδάδραμ, καὶ μὴ δει-
 λίας γῶνται μιμηταί. ὄρα δὴ καὶ ὅτι
 τῶ κινῶν πολέμων. εἰς γὰρ στρατιώ-
 της πῶδαιέισου, ὁ τῶ ἔργου πῶδαιέισου

E

πρωτων ο ενδοσιμων· νικησας μηδ' η ανδρι-
 σμυδος, πηλυτας ποις ιδιους απερρωσε, η ποις
 υπειραντοις κατεπληξεν· αθενες δε τι πα-
 ραν, βιθυσ κατακλα, ε δειλιας πληρωι τας
 ην ομοφυλων ψυχαι, και φυγης ηδ' στωθη-
 μα. δεξ' αυτα μηδ' ο θεος, ουρανοθεν εφα-
 νη.

Ο δε τ' μεγαλης οπασιας αξιωταις, οιας οκ
 αλλος, ου κατεχε σιωπη, απρ' ιδεν· αλλ' δι-
 θυς δεβεθησεν· ιδου θεωρω ποις ουρανοις
 αιεωγημοις, και τ' υον τω ανδρα που εν δε-
 ξιαν εστωπα τω θεου. ενομοσε ηδ' αμα τω δεα-
 ρηδουσαι τλω οπασιαν, ποις απιστοις ελκυσαι εις
 συγκαταθεσιν. οι δε, ο λεχθεν πλειονος οργης ε
 μαυιας αφορμω ποιησαμνοι, οπιφραξαμνοι
 τε τας ακρας παρ' ο λογον ως βλασφημον,
 ειχοντο πρωταρχημα τω φονου. ελκυσαρτες δε
 εζω τ' πολεως τ' χειροφορον ανδραπον, βα-
 ραζοντα τ' υπομονω, ως ο Κυειος τ' σαυρον, κα-
 κω ο κακην ιαντα· και φονα υαρ' τω φονου
 απολογουται· και τω σαυρω, ποις λιθου στωα-
 ποιοι. εσησμετες δε τ' τεισμακακειον οπι πινος
 ισοπεδου χειριου, ο μακρον εκεινο σωμα, ε
 υψηλον ην μωρτυρων επαμον· και κικω παει-
 ρωντες αυτον ο ην αιματων ε τ' οργης δημος, ε
 τ' καλυμνω εν ποις πολεμοις μιμησαμνοι
 αλκυιαν, εβαλον λιθου, τ' ε ακρογωνιαμου λιθου
 δεξ' ακονον· η πασα χειρ Εβραικη τ' φονον ανηργη-
 σκαπος δε ω ην αφιενταν ο μωρτυς, εως η
 μεσον ως σημειον τοξοτου.

Ως δε πηλυτοθεν ο σωμα περιδραυθεν, και
 λευκωμνον παρ' αμαπι, ωκλαξε λοιπον παρ' ο
 τλω ολεθριον εασιν· κατεσειετο δε και ηπει-
 λει τλω πασιον, ωπαρ' ης υψηλη πλα-
 τημος, πρωτα πολλων κατεργασεισα τεκτο-
 νων· ου δε τλω πασιον επαθε ητ' ποις πολ-
 λοις απρεπως· ου ηδ' αρωνης δεεταθη·
 οσθε οπι πλαγιον κατιωεθη· οσθε εις ο
 εσπιον ανεκλιθη γημα· αλλα θεις τα γονατα
 εν παρ' απρεπει τω διχομωρου γημαπι κατελυ-
 σαν· οπιπαχυων τη ψυχη δεξ' ης παρ-
 σευχης, τον της Γρακος χειρισμον, και κη-
 ζων παρ' ο τον ορωμνον Κυειον· Κυειε
 Ιησοφ Χειρε δεξα ο πνευμα μου· εσπευ-
 σε ηδ' ως οπι πινα μετοικιαν· ως δε αλλο-
 διαπης, οπι πατειδα· ως εις πολιν λαμ-
 πωρον απο ης ερημου και αυχημας.

utque is viriliter agens victor euaserit,
 fuorum omnium erigit animos, firmat-
 que; aduersariorum vero consternat, ac
 deiicit: sin autem imbellis, ignauusque
 parum quid succubuerit, illico contri-
 bulium fuorum frangit animos, eosque
 fegnes profusus, ac ignauos reddit, fugæ-
 que efficitur tessera. Hac planè de causâ
 Deus è cœlo apparuit.

At Stephanus, magnâ eâ visione di-
 gnatus, quâ nec alius quisquam, nō sup-
 pressit silentio ea quæ viderat, sed statim
 exclamans, ait: *Ecce video cœlos apertos,*
et Filium hominis stantem à dextris Dei.
 Rebatur enim statim ac visionem enun-
 tiaffet, se incredulos ad assensum pelle-
 cturum. At illi, dicta tanquam iræ, ma-
 iorisque furoris irritamenta excipientes,
 ac quasi ad verba blasphemix aures ob-
 struentes, se protinus ad eadem accin-
 xerunt. Extrahentes verò extra ciuita-
 tem Christiferum hominem, qui patienti-
 am gestaret vti Dominus crucem, ma-
 lum malo curant; necisque, nece depel-
 lunt crimen, ac cruci lapides addunt.
 Cum autem ter-beatum virum in qua-
 dam terre planitie statuissent; procerum,
 inquam, illud corpus, excelsuque Mar-
 tyrum trophæum; eumque vndique in
 orbem conclusissent sanguinarius ille,
 ac iracundus populus; ac eam imitati,
 quam in bellis *αγηνίαν*, ac pugnx im-
 pressionem vocant, lapidibus appetunt
 summangularis illius lapidis Diaco-
 num: ac quæque quidem Hebræorum
 manus necè operabatur: ipse verò Mar-
 tyr iaculantium scopus erat: in medio
 stans, velut Sagittarij signum.

Vbi porrò corpus omni parte contu-
 sum collisumque, ac sanguine cruenta-
 tum, iam fatiscebat + vt ne rectum in
 pedes staret; concutiebaturque deci-
 duum, ac casum minabatur, haud secus
 ac procera platanus, quam fabri plures
 accidant: nihil tamen, plurium more
 turpi ipse casu prostratus est. Neq; enim
 toto humi corpore pronus distentus est,
 neque decidit in latus, neque se resupi-
 nus inflexit: sed decoro precantis habi-
 tu ponens genua, è vitâ excessit: vrgens
 oratione, instansque quàm citissimè ani-
 mam à carne separari, atque ad eum,
 quem contuebatur, clamans: *Domine*
Iesu Christe suscipe spiritum meum. Festi-
 nus namq; ad vnam velut coloniam ire
 properabat; vt è peregrino, ad patriam
 solum: ad illustrem præclaramque ciui-
 tatem, è terrâ desertâ, æstuque aridâ, ac

Act. 7. v. 56.

Stephani ani-
mus enarra-
da visione.

Constantia
Stephani, cor-
poris ipso ha-
bitu prodita.

Act. 7. v. 58.

in. αγηνίαν, η
αγηνίαν. Pic-
card putat.
αγηνίαν.

α. ιηθον.
quod & Le-
ga.

Orat pro inter-

horribili squalore obsitâ contendebat. Obsecrationi autem etiam orationē pro persecutoribus addidit. Quinquā enim inuiti, gratiam præstabant; lapidibusque obruentes, salutis auctores erant; ac perimentes, vitam conciliabant: atq; à luto separantes, ad regnum transmittabant.

Exponitur ea oratio.

Hanc quoque ergo orationis dictionem contemplemur, in quem nimirum collimet scopum: *Domine ne statuas illis hoc peccatum.* Non orat, vt quidam perperam ratiocinantes autumant, peccatum inimicorum inultum ac impunitum iri; nullique rationi ac pœnæ obnoxium. Planè enim id esset repugnare diuinæ constitutioni, iustique iudicium ac legem emendare, quæ homicidis meritas pœnas præscribit. Sed quid ait? *Domine, ne statuas illis hoc peccatum:* hoc est: Timorem compunctionis eis incute: In eorum, quæ nunc temerario ausu perpetrarunt, pœnitentiam compelle: ne quæso in circuncisione permittas mortem obire: ad tui agnitionem, pœnitentiâ redeuntes trahe: sancti Spiritus flammam in eorum pectoribus accende. Si enim ita se emendauerint, atque ad meliorem, se frugē receperint; vtique sanè tunc non statuas illis peccatum: sed gratiæ lauacro tuo, meoque sanguine abluti, à criminibus immunes, liberique erunt. Hactenus peractum est drama, ac lusa fabula: ac Angelorum quidem exercitûs agonem demirantes, Stephanumque ingenti stipatum satellitio in hereditatis suæ partem euchentes, impensius gaudebant: diabolus verò inanis, graui- terque defectus, ac consilij inops abscessit: Atque vt quidpiam corporeum magis, crassumque de aëreo spiritu illo proferam, propheticum loquendi modum imitatus, atrato vultu, *quasi adustus olla,* deflexit iter: tum quia præter spem suam res prosperè cessisset in melius; tum quòd iisdem artibus, quibus se Christianos minuturum putabat, Martyrum numerum adauxisset.

Nah. 2. v. 10. Joel. 2. v. 6.

Gen. 49. v. 17. Pluribus hæc ipsa in Pauli Encomio.

Act. 9. v. 8.

Verùm quid de Paulo item sacro dicā? Nam & ille vnus erat occiforum, verus *Benjamin lupus rapax.* Quinquam enim ipse non imperebat lapidibus, at seruabat tamen lapidantium vestes, ac carnificis populi ministrum agebat. Enimuerò posthac breui, nunc tumentem te, efferamque iram, ac furorem spirantem visurus sum, qui velut languescens anus, ac imbecilla, ad manus traharis; cum veritatis gustu facto ad Ananiam ducēris.

A *προσεπίθη δὲ τῆ δεήσῃ, καὶ τῷ ἑσπῆ τῷ λιθά- ζόντων δὲ λυῶ. Διεργέτωμ γδ ἀκοντις, καὶ λιθάζοντες ἐσώζον, καὶ φονεύοντες ἐζωοποιούμ. καὶ τῷ πηλοῦ χωρίζοντες, τῆ βασιλεία πρὲ- πεμπον.*

Hæc etiam Photius sequentia deflorat.

Θεωρήσωμεν οὖν, καὶ τὸ ῥῆμα τῆς προσευχῆς, πρὸς οὗ φέρει σκοπόν, ὅ, Κύριε μὴ εἴσης αἰθεῖς πλὴν ἀμάρτιαν ταύτην. οὐ γὰρ ὡς οἰόνται τινες κακῶς λογίζοντο, ἀπιθήρητον καὶ αἰνεύσιμον ἄχεται γνέσθαι τῷ ἐξορᾶν τὸ ἀμάρτημα. τῆτο γὰρ ἡμεῖς φανεράς τῆ τῷ Θεοῦ ἀφαιτωσῆ αἰθῆσαομαι, καὶ πλὴν τῷ δικαίου κρίσιν καὶ νομοθεσίαν ἐπαμορφοῦμ, πλὴν τοῖς ἀδροφόνοις τὰ πρὸς ἀξίωμ ἀπικληρώ- σαομ. ἀλλὰ τί φησι. Κύριε μὴ εἴσης αἰθεῖς πλὴν ἀμάρτιαν ταύτην. πούτεσι. δὲς φόβον κατὰρῦξέωμ. ἀγαγε πρὸς μεταμέλειαν τῷ νῦν τεπολμημένων. μὴ συγχωρήσης ἐναπο- θανεῖν τῆ πειτομῆ. ἐλκυσον ἀφ᾽ ἐμετομοίας πρὸς πλὴν οὐ ἐπίγνωσιν. ἀναψον ἐν ταῖς καρδίαις πλὴν φλόγα τῷ πνύματος. αἱ γὰρ οὐ- τως βελπυῶσι, πρὸς δὲ ὡς τότε οὐ εἴσης πλὴν ἀμάρτιαν. ἀλλὰ ὅ λουθῶν τῆς χάριτος, καὶ ὅ σὸν, καὶ ὅ ἐμὸν αἶμα νιψό- μενοι, ἐλθῶτεροι τῷ ἐγκλημάτων γνήσον- ται. ταῦτα ἐγνέτο, καὶ ἐτελέσθη ὅ δράμα. καὶ γραπταῖ μὲν τῷ ἀγγέλων διφραμόντο τὸν ἀγῶνα θαυμάζουσα, καὶ μὲν πολλῆς τῆς δορυφορίας τὸν Στέφανον εἰς τὸν ἴδῶν ἀνὰρτουσα κληθῶν. ὅ δὲ ἀφ᾽ ὅλομ ἀπεγράφη κενός, ἡπορημένος δὲ φησῖ. ἀλλ᾽ ἵνα πὶ καὶ σωματικώτερον εἴπω πρὸς τῷ ἐναερίου πνύματος, λόγην πρὸς φητικὸν μιμησα- μένομ, ὡς πρὸς σκαμμα χύτρας φέρων ὅ πρὸς ὡποιν. καὶ τοῦ ἀμῶν ἡ πρὸς ἐδόμια κα- τὰρῶσας, καὶ δι᾽ ὧν ἐνόμιζεν Χριστιανοὺς ἐλατῶου, δι᾽ ἐκείνων πληθῶσας τὸν τῷ μῶ- τύρων κατὰλογην.

B

C

D

E *τί δὲ καὶ πρὸς Παῦλον τὸν ἱερόν. εἰς γὰρ ἡμεῖς καὶ εἴπῃ τῷ φονεῦτῷ, ἀλη- θῆς Βενιαμὴν λύκος ἀρπαξ. εἰ γὰρ καὶ αὐτὸς μὴ ἐλίθαζεν. ἀλλ᾽ ἐτήρει πλὴν τῷ λιθα- ζόντων ἐσθῆτα, καὶ ἑσπῆρεται δημίου δή- μου. πλὴν ὅλομαί σε μὲν μικρόν τὸν σφει- γῶντα νῦν, καὶ θυμὸν ἀγριον πνέοντα, ὡσπῆρ τινα γραῦ ἀσθενῆ χρεαγωρῶμενομ. ὅτε μὲ μέλλεις ἀρεσθαι πρὸς τὸν Ἀναθῶ, ὅ ἀληθείας*

ἡδὺ δὲ σφόδρα γελῶσμαι, ὅταν ἀκούσω σου τὰς ὑποφ' ἀναγγελίου ἡλιθίας ἐξηγησαμένους, ἔ μεταξὺ τῶν ἄλλων κινδυνῶν λέγοντος· ἀπαξ ἐλιθάσθαι. ἤρη γὰρ σε εἶξέ λίθων ὑποφ' τῶν λίθων σπολογήσασθαι, ἔ τῆς αὐτῆς παθείας λίσσας τ' ἀμύρπιας ὃ ἐγκλημα.

Ἀξίον δὲ μηδὲ πλὴν ὀπασίαν καταλιπεῖν τῆς Στεφάνου ἀνεξέτατον. αἰεὶ γὰρ ὁ τῶν ὅλων Θεός, τῆς ἐξῆς προσηγορεύμενος. τῶν μελλόντων ὀπιγνεύσας τῶν ἀνθρώπων ἀμύρπητων προφυλακτικῶς προκηραυκάζει πλὴν θεραπεΐαν. ὃ, δὴ ἐν αὐτῶν πεποιήκεν. εἰ γὰρ πρὸς τὸ χρησίμῳ τῆς ἀγωνιστοῦ μόνον ἐτελείτο τὰ θεοφάεια, ἤρκει καὶ φωνῶν ἡμέρας εἶξέ οὐρανῶν, ὡσπερ καὶ ὅτι τῆ βασιλείας προύτερον· ἢ χρονοῖς ὑστερον ὅτι τ' μεταμορφώσεως· ἢ καὶ ὡς ὅτι Παύλου τύπου, ἡμῶν τ' ὅτι Δαμασκὸν ἐπορεύετο ὁδῶν.

Νυνὶ δὲ, εἰς τὴν ἄλλα, ἔ εἰς τὸ μέλλειν ὃ ἐκ Λιβύης κακὸν τὸν Σαβέλλιον πᾶς ἐκκλησίας ὀπιφύεσθαι τῆς Θεοῦ, καὶ τ' καλύδδξον τῶν ὑποστάσεων σύγχυσιν εἰς τὸ βίον εἰσαγάγῃ. τούτου χάριν ὁ Θεός ὡσπερ προανακόσμων τὸ μέλλον, ἔ τὰς ψυχὰς τῶν εἰς ὑστερον προσηγορευμένων. δείκνυσιν μὲν ἑαυτὸν ὡς Στεφάνου ἐν ἰδίᾳ πνί καὶ ἀποτελεῖ δόξῃ. δείκνυσιν δὲ καὶ τὸ ὑὸν ἐν ἀπληροσύνῃ προσηγορεύει. ἴσησι δὲ αὐτὸν ἐκ δεξιῶν ἑαυτῶν· ἵνα τῆ διδρακνῆσθαι τῶν προσηγορευμένων, ἐρμυλῶσθαι τὰς ὑποστάσεις.

Καὶ τυχὸν ἐρεῖ τις· πὰ μὲν πρὸς τὸ πατρὸς ἔ ὑὸς οὕτω σοι πεφίλοσφηνται· ποῦ δὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. εἰ γὰρ τ' καὶ τ' πῆσιν ἀσφαλείας ἐνεκεν, οὐρανὸθεν ὁ πατὴρ μὲν τὸ ὑὸς ἐπεφάνετο· ἐχρῆν συμπρῆναι ἔ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἵνα προσηγορευτὴς μυστηρια τοῖς ἀνθρώποις ἐτελέσθαι εἶξέ τ' ὀπασίας. εἰπεῖν τοίνυν ἀναγκασίον πρὸς τὸν αὐτὸν ἡμῶν ἀνυποφύεσθαι πλὴν ἀφνοιας. ὅτι, ὡ σφώπατε, ἤρη τὸν τῶν ἀγνωσμάτων βασιλείᾳ, ὁρῶν τε ὁμοῦ πλὴν ἀφνοιας εἶξεν, καὶ τὸ μνημονικὸν ἐρμυλῶσθαι· ἵν' οὕτω διωκηθῆ πᾶτων ὁμοῦ προεδράσασθαι τῶν γεγραμμένων. εἰ γὰρ καὶ ζητεῖς πλὴν τῆ πνύματος προσηγορευτῶν, μικρὸν ἀνώτερον τῶν λίθων, καὶ τ' μιαιφονίας ἡμοῦ, καὶ ἀρήσεως πρὸς τ' ὀπασίας τὸ πνεῦμα χαλούμενον, καὶ συμπρὸν Στεφάνου, καὶ προκηραυτίζον τ' ἀθλητικῶν βίβως γὰρ ἐν ἀρχῇ τ' διηγήματος, αὐτὸν ἡμῶν προσηγορεύησε πλὴν φωνῶν· Στεφάνος πλήρης χάριτος, καὶ

A Porro dulci admodum risu diffundar, cum temetipsodenarrante, tuas Evangelij causâ afflictationes audiam: utq; inter cætera hæc discrimina referas: *semel* *2. Cor. II. v. 23* *Lapidatus sum.* Par namq; est, ut lapidibus mediis lapidum ipse depellas crimē, vnaque ac eâdem passione, peccatum eluas.

Operæpretium autem, æquumque videatur, ut neq; Stephani visionem exploratam relinquamus. Sæper sanè uniuersorum Deus, futura, quæ vitam exinde insequuntur humanâ, prospiciens errata, quo prudenter eis occurrat, medelam longè antè apparat: idque nunc effecit. Nam si ad pugilis duntaxat utilitatē diuina apparitiō facta esset; satis utique etiam vox è cælis facta habuisset, ut in baptismo primùm; vel ut deinde in Transfiguratione; vel ut etiâ in iam memorato Paulo, cum Damascū iter faceret.

Atqui nunc, tum vel maximè quia futurum profectò erat, ut ex Africâ profectum malum; Sabellius, inquam; Dei Ecclesias inuaderet, peruersamque opinionem de personarum confusione in mundum induceret: hac de causâ Deus futura præcauens, ac posteriorū præmuniens animas, se quidem ipse Stephano ostendit in suâ planè, eâq; perfectissimâ gloriâ: Filium verò etiam demonstrat, in personâ numeris omnibus absolutâ; ipsumq; ad dexteram suam statuit, ut clarâ personarū distinctione sustententias explicaret.

Verùm dicet fortasse quispiam, rectè quidem hæc de Patre, & Filio à te philosophata sunt. At ubi est Spiritus sanctus? Si enim ad plenam fidei cõfirmationem Pater è cælo cum Filio apparuit, opus etiam videbatur, cum eis etiam sanctum Spiritum adesse, ut exercita quædam reipsâ mysteriorum cognitio, visione ipsâ hominibus innotesceret. Necesse itaque est ad istam obiectionem, nostram sententiam in mediū proferre. Oportere nimirum, ò nimium sapiens, eum qui recitata aliqua, acri, & exacto iudicio expedit, & rimatur, tum rectæ mentis esse, tum memoriâ firmum: ut ita cuncta pariter, quæ scripta sunt, comprehendere valeat. Si enim Spiritus sancti præsentiam quæris; recole quæ paulò superiùs dicta sunt, antequam de lapidibus ageretur & nece, & inuenies ante ipsam visionem Spiritum sanctum loquentem, & Stephano adstātem, athletamque præparantem, ac cõponentem: Clarè namque in principio narrationis hanc primam nobis protulit vocem: *Stephanus plenus gratiâ, & verita-* *Act. 6. v. 8.*

Explicata Stephanivisa aduersus Sabellium.

Matth. 1. v. 17. & 17. v. 5. Act. 9. v. 4.

te, ac fortitudine faciebat prodigia, & signa magna in populo. Surrexerunt autem quidam de Synagoga, quæ appellabatur Libertinorum, & Cyrenensium, & Alexandrinorum, & eorum, qui erant à Ciliciâ, & Asiâ, disputantes cum Stephano: & non poterant resistere sapientia, & Spiritui, qui loquebatur. Vides itaque sacram Scripturam distinctè, ac dilucidè Spiritûs sancti nobis proposuisse personam? Quamuis autem Spiritum sanctum prius descripsit, deinde verò Patrem, ac Filium, nihil fidei officit ordinis inuersio. Is enim sacre Scripturæ mos est. Aliquãdo enim solum Filium nominare affolet: aliquando verò Spiritum sanctum cum Filio; alias verò à Patre initium sumere, ac in Spiritum sanctum desinere: & versâ vice, initio facto à Spiritu sancto, per filium sermonem ad Patrem ducere. Hancque dicendi proprietatem, omnium maximè apud Paulum absque villo discrimine liceat obseruatam videre. Officiû porro nostrum, quod Stephano debebamus expleuimus: nõ ex merito quidem, si rei magnitudo spectetur; ac si dicendi facultas, abundè. Deo nostro gloria, nunc & semper, & in sæcula sæculorum: Amen.

ἀληθείας, & δυνάμειος ἐποίει σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ἀνέστησαν δὲ πινες ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτινῶν, καὶ Κυρηναιῶν, καὶ Ἀλεξανδρέων. & τῶν ἀπὸ Κιλικίας, & Ἀσίας συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, καὶ οὐκ ἴχονον αἰτίσαι αὐτῷ τὴν σοφίαν, & τὸ πνεῦμα τῷ ὧ ἐλάλει. ἰδοὺ τοῦτω & τῷ πνεύματος ἡμῶν προσώπων βικρινῶς ὁ λόγος ἠπεόησεν. εἰ δὲ τῶτο πρῶτον γέγραπται, τελουμένων δὲ ὁ πατήρ καὶ ὁ υἱός, ὁσὲν ἢ τῷ πατρὶος ἀπαλλαγῆ τῆς πύξης λυμάνεται. σωήτης γὰρ τῶτο ποιῆν τῆς γραφῆς καὶ ποτὲ μὴ ὀνομάζειν τὸν υἱὸν μόνον. ποτὲ δὲ τὸ πνεῦμα σωῖ τὸν υἱόν. & ἄλλοτε δὲ ἔρχεται μὴ ἐκ τῆς πατρὸς καταλήγειν δὲ εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἀπάλι, τῆς ἔρχης ἐκ τῆς πνεύματος γενομένης, ὅθεν τῶ υἱὸς ὡς λόγῳ ὅτι τὸν πατέρα ὁδεύειν καὶ τῶτο τὸ πνεύματος ἰδίωμα, μάλιστα πρῶτον τὸ μέγα Παῦλον ἀποφραδακτως σωτηρίας γινόμενον ὅστιν ἰδεῖν. πεπλήρωται δὲ πρὸς ἡμῶν καὶ τὸ Στεφάνῳ τὸ χάριτος· εἰ μὴ πρὸς τὸ μέγατος βλέπων τις, οὐχ ἰκανῶς· εἰ δὲ πρὸς τὸ λέγοντος δυνάμει, αὐτάρκως· ὅτι τὸ Θεῷ ἡμῶν ἢ ὁδεῖα, νῦν & αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμὴν.

NOTÆ.

M Alui Asterij hanc orationem seorsim hic edere, tametsi extra locum, quod tardiùs innotuerit, ac Asterij reliquis iam editis, quàm iterum confundere cum Procli orationibus, quibuscum nihil commune habet. Aduerterat ipse Riccardus, nullos habere Procli characteres; nullas antitheses, Proclo satis familiares; nullam paranomasiam; non pressas sententias, &c. vt sola antiquitate Codicum persuasus, ei adscripserit. Verùm fallunt etiam antiqui Codices, vt in Ephesinâ ac Chalcedonenſi Synodo citentur aliqua nomine Ioannis Constantinopolitani ac Chrysoſtomi, quæ tamen non eius existimantur. Nimirum erant ea in eodem Codice cû aliis eiusdem Chrysoſtomi, nec satis ab illis distincta, vt tanquam eius accipi quiuerint, ac citari. Photius ergo in suâ Bibliotheca sermonem hunc vt Asterij deflorauit; totusque Asterii reliquis stylo, ac omnibus consentit. Vtinam alij similes ex ii/dè excerptis, tali Oratori possent vindicari.

1. *Praclaris facinoribus prior.* τοῖς δὲ ἀνδραγαθήμασι πρῶτον. Videtur ipsis Apostolis prælatum velle Stephanum: verùm sequentia non aliud probant, quàm nonnullâ illâ prerogatiuâ illis præcellere, quod præiuerit in martyrij palmâ, primusque Euangelicam doctrinam sanguine sanxerit. Nec illa verba πολυμερὲν γὰρ ἐπιπλείουν πρὸς πρῶτον ἀμιλ-

λαῖσι παρὰ αὐτῶν· aliud sunt, quàm modestè excusantis, vt ne in aliis magno Petro conferre præsumat, vel eò majorem Stephanum omnino asserat. Id certè incautum ac temerarium.

2. *Qui pietati sese addixerunt.* τῆς δουλείας σωισαμένοις: piis, ac qui student virtuti. Riccardus, totum hîc ab Asterio in diabolium dictum; qui sic habeat ad pios homines, ac qualis erat Stephanus, vt nimirum flammeos, ac truces in eos immitat oculos, in ipsa Stephanum perperam assumit.

3. *Velut dilaniaturi videmini.* Lego παραέχοντες, leui mutatione ἀπὸ τῆς ἀρραχόντες. quâ tamen non leuiter sanatur textus. Sic enim planus manet, cû alioqui difficile sit explicare, quid illud ἀρραχόντες hoc loco velit. Nam quod reddit Riccardus, penè mente captos vos designatis, minùs congruit, nec aliud est, quàm malè diuinantis.

4. *Vt ne rectus in pedes staret.* πρὸς τὸν ὀρθιον στάσιον. Eam S. Andr. Codicis lectionem probò: quicquid Riccardus carpat, tanquam vox ἀντιλαξεί repugnet. Imò planè congruit; nihilque τὸ ὀλέθειον, quod legit, commodum est. Nihil enim ipsum stare peculiariùs exitiabile habet, vt eo epitheto Asterius notate debuerit. Sed S. Martyr, eo corporis habitu deinceps durare non poterat, defecto à lapidû cõtusione corpusculo.

ad homines vnicus pons ; horrendum incarnationis : textorium iugum, in quo ineffabili quadam ratione vnionis illius tunica confecta est ; cuius quidem textor extitit Spiritus Sanctus ; necrix, virtus obumbrans ex alto ; lana, antiquum Adami vellus ; trama, impolluta caro ex Virgine ; textorius radius, immensa gestantis gratia ; artifex tandem, Verbum per auditum illabens. Quis vidit, quis audiuit, inhabitasse Deum in vtero incircunscriptè ; ac eum, quem cœli capere non poterant, nullis arctatum angustis, ventrem Virginis comprehendisse. Natus porro ex muliere est, Deus non nudus ; at nec homo purus ; natusq; eã, quæ olim peccati porta fuerat, salutis ianuam effecit. Nam vbi serpens per inobedientiã ingressum virus effuderat, ibi Verbum per obedientiam ingressum, viuum sibi edificauit tẽplum. Vnde peccati ille principatũ tenēs Cain emerferat, inde Redẽptor generis Christus sine femine prodiit. Non erubuit clemēs Deus nasci ex muliere. Nam vita erat quod ita moliebatur : nullam contraxit labẽ vuluæ hospitiõ, quam nullo ipse condiderat suo dedecore. Nisi enim mater virgo perseuerauit, vtique purus homo est, qui est natus, nec est partus mirabilis. At si etiã post partum virgo permanfit, quomodo non etiam erit Deus, ac mysterium quale nemo effari potest ? Nullã is corruptione natus est, qui nullo prohibente clausis ianuis ingressus est ; cuius Thomas coniunctas naturas videns, exclamauit, dixitque : *Dominus meus, & Deus meus.* O homo, ne partum hunc erubescendum putes : quippe qui salutis nobis causa effectus sit. Nam si ex muliere natus non esset, non vtique mortem oppetiisset : quod si carne mortem non oppetiisset, neque illum quoque permortem destruxisset, qui habebat mortis imperium, id est Diabolum. Haudquaquam architecto dedecori est, vt eam in incolat domum, quam ipse extruxerit : neq; lutum figulum inficit, cum ille vasculum quod finxerat, refingit : ita nec quicumque Deum purissimum polluit, quod ex virginali vtero prodierit. Quem enim citra omnem sui labem formauerat, ex eo nullã contractã maculã processit. O vterum, in quo communis hominum libertatis libellus compositus est ! O ventrem, in quo aduersus mortem fabricata sunt arma ! O aruum, in quonatura ipse colonus sine semine spicam edidit!

Gen. 3. v. 6.

Gen. 4. v. 1.

Ioab. 10. v. 28.

Hebr. 1. v. 14.

A παρὲς ἀνδρόποις γέφυρα · ὁ φεικτὸς τῆ οἰκονομίας ἰσὸς, ἐν ᾧ δερρήτως ὑφαίθη ὁ τῆ ἐνώσεως χιτῶν · οὐδὲρ ἰσουργῆς μὲν, ὁ πνεῦμα ὁ ἀγιον · ἔριτος δὲ, ἢ ἔξ ὑψοῦς ἐπισκιάσασα διώαμις · ἔριον δὲ, ὁ δὲρχαῖον τῆ Ἀδάμ κώδων · κρόκη δὲ, ἢ τῆς πῦρθενου ἀμώλυτος ἄρξ. ἄλ. ἢ ἐκ παρ. ἔριου. κερκίς δὲ, ἢ ἀμέτρητος τῆ φορέσαστος χείλις · τεχνίτης δὲ, ὁ δι ἀκοῆς εἰσπηδήσας λόγος · τίς εἶδε, τίς ἤκουσεν, ὅτι μήτηρ ὁ Θεὸς ἀπέδωκεν ; καὶ ὃν οὐρανὸς οὐκ ἐχώρησεν, ἢ γαστήρ οὐκ ἐξενόχησεν. ἀλλ' ἐγγνήθη ἐκ γυναικὸς Θεὸς οὐ γυνὸς · καὶ ἀνδρόποιο οὐ ψιλὸς · καὶ πύλω σωτηρίας ὁ περθεῖς, πύλω πάλαι τῆ ἀμώλυτος ἐδέξε θύραν. ὅπου γὰρ ὁ ὄφιοσ ἀφ' ἧ τῆ ἀμώλυτος τῆ ἰὸν ὄξεχεν, ἐκείθεν ὁ ἀλ. οἰεχεν. Λόγος δὲ τῆ ἀμώλυτος εἰσπηθῶν, τῆ ναὸν ἐκείθε ἐξωπλάσθη. ὅθεν ὁ παρθεῖος τῆ ἀμώλυτος Καῖν ὁ παρθεῖος ἐκείθεν ὁ τῆ γῆους λυ-Maz. ἐκείθε. τρωτῆς Χειρὸς ἀσπῆρος ἐβλάσθη. οὐκ ἐπεσ-
C χῶμη ὁ φιλάνδρος πύλω ἐκ γυναικὸς ὠδῖνα · ζῶη γὰρ ἡ τῆ παρθεῖος τευόμῃον · οὐκ ἐμολύθη οἰκῆσας μήτηρ, ἡ δὲ αὐτὸς ἀνυβρίτως ἐδημιούργησεν. εἰ μὴ γὰρ πῦρθενος ἐμεινεν ἢ μήτηρ, ψιλὸς ἀνδρόποιο ὁ περθεῖς, καὶ οὐ παρθεῖος ὁ τόκος. εἰ δὲ καὶ μτ' ὅκον ἐμεινε πῦρθενος, πῶς οὐχὶ καὶ Θεὸς, καὶ ὁ μυστήριον ἀφραστον ; ἐκείθεν ὁ ἀφραστοσ ἐγγνήθη, ὁ καὶ τῆ θύραν κεκλεισμένων εἰσπηθῶν ἀκαλύ-
D τως · οὐ πύλω συζυγῆ τῆ φύσεων ἰδῶν ὁ Θωμαῖς, ἀνεκεχεράχῃ λέγων · ὁ κύριός μου, καὶ ὁ Θεὸς μου. μὴ ἀπαρθεῖος πύλω ὠδῖνα, ὁ ἀνδρόποιο · αὐτῆ γὰρ ἡμῖν γέρονε σωτηρίας ἀφορμή. εἰ μὴ γὰρ ἐκ γυναικὸς ἐγγνήθη, οὐκ ἀπέθανεν. εἰ μὴ ἀπέθανεν, οὐκ ἀφ' ἧ τῆ θανάτου αὐτῆ κητήρησε τῆ ὁ κηφίος ἐχοντα τῆ θανάτου · τουτέστι τῆ ἀφραστον. οὐχ ὕβρις δερχίτεκνοι μείναι, ἐν οἷς αὐτὸς ἀκρόδμησεν. οὐ μείναι πηλὸς τῆ κερθεῖα, ἀνακηνίζοντα ὁ παρθεῖος ἐπλάσε σκευὸς · οὕτως οὐδὲ μείναι τῆ ἀχραστον Θεὸν, ὁ ἐκ πῦρθενικῆς γαστῆρος παρθεῖος. ἡ γὰρ πλάθειον οὐκ ἐμολύθη, ἀφ' ἧ τῆ παρθεῖος, οὐκ ἐμολύθη. ὁ γαστήρ, ἐν ἧ ὁ τῆς ἐλάθε-
E εἰας ἡμῶν γραμματεῖον σιωπάγη. ὁ κηφίος, ἐν ἧ ὁ κηφίος τῆ ἀφραστον ὄπλον ἐγαλκεύθη. ὁ ἀρῶρα, ἐν ἧ ὁ τῆς φύσεως γαστῆρος τὸν ἀσπῆρος ἀσπῆρος ἀβλάσθη.

Leg. ἀφραστοσ ex S. Aastafij Ho-
dego ; &
quia series
ipfa petit.

σεν. ὡς ναὸς, ἐν ᾧ Θεὸς γέρονεν ἱερὸς. οὐκ ἔστιν αὐτῷ φύσιν μεταβαλὼν, ἀλλὰ τὸν κατὰ τὴν παλαιάν τῆς Μελχισεδέκ δι' οἴκτον ἐνδυσάμενος. ὁ λόγος ὅρξ' ἐγένετο, καὶ Ἰουδαῖοι ἀπίστῳσιν. ὁ Θεὸς μερῶν αἰδεσποῦ ἐφόρεσεν ἀληθῆς, καὶ ἑλλῆνες κωμωδῶσι τὸ θαῦμα. Ἀλλὰ γὰρ τῆτο Ἰουδαῖοις μὲν σκαιδαλον, ἑλλῆσι δὲ μωρία ὁ Παῦλος ἐβόα. τῆ γὰρ μυστηρίου τὴν δυνάμιν οὐκ ἐγνώσαν, ὅτι ἕως λόγον τὸ θαῦμα. εἰ γὰρ ἐγνώσαν, οὐκ αὖτὸν κείον τῆς δόξης ἐσαύρωσαν. εἰ μὴ γὰρ ὁ λόγος ὤκισε γαστέρα, οὐκ αὖ ἐκατέσθη ἢ ὅρξ' ὅτι τῆ ἀγίου θρόνου. εἰ τὰ Θεῶ ὕβεις εἰς μήτραν ἢ ἐπλασεν ἐλθεῖν, ἀρὰ καὶ τὸ πῶς αἰδεσποῖς ἀγκυρῆν. καὶ εἰ τὰ Θεῶ ὕβεις τοῖς αἰδεσποῖς ἀγκυρῆν, οὐκ αὖτὸν δι' ἡμᾶς ἐσπώχασε πλοῦσιος ὦν. ὦν καὶ φύσιν ἀπαθῆς, γέρονε δι' οἴκτον πολυπαθῆς. οὐκ ἐκ παροπθῆς γέρονε Θεός, ὁ Χειρὸς. μὴ ἤμοιο. ἀλλὰ Θεός ὦν, δι' οἴκτον γέρονεν ἀνδρῶπος, ὡς πιπεύονδρ. οὐκ ἀνδρῶπον ἀποθεωθέντα κηρύττονδρ, ἀλλὰ Θεὸν σαρκωθέντα ὁμολογηθένδρ. τὴν οἰκείαν δούλιον, ἐπεγράψατο μητέρα, ὁ κατ' οὐσίαν ἀμήτωρ. καὶ κατ' οἰκονομίαν ὅτι γῆς ἀπάτωρ. ἐπεὶ πῶς ὁ αὐτὸς κατὰ Παῦλον, ἀμήτωρ καὶ ἀπάτωρ. εἰ φίλος ἀνδρῶπος, οὐκ ἀμήτωρ. ἔχ' γὰρ μητέρα. εἰ γυμνὸς Θεός, οὐκ ἀπάτωρ. ἔχ' γὰρ πατέρα. καὶ δὲ ὁ αὐτὸς, ἀμήτωρ μὲν, ὡς πλασῆς. ἀπάτωρ δὲ ὡς ἀνδρῶπος. ἀδέσθητι ὡς ἀνδρῶπε, καὶ τὴν τῆς Ἐρχαγγέλου παροσηγίαν. ὁ τὴν Μαρίαν ἀναγγελιστήριον, Γαβριὴλ ἐλέγητο. πὶ δὲ ἐρμυλῶεται Γαβριὴλ, ματὲ ἀκούσας, ὅτι Θεός καὶ ἀνδρῶπος. ἐπεὶ γὰρ ὁ πρὸ αὐτῶ ἀναγγελιστήριον Θεός ὅστι καὶ ἀνδρῶπος, παρῆλαβεν ἢ παροσηγία τὸ θαῦμα, ἵνα πιστώσῃται τὴν οἰκονομίαν. ματὲ παρῆτον τὴν οἰκονομίαν, καὶ τὴν ἀπίαν τῆς πρῶσιος, καὶ τότε δόξασον τὴν δυνάμιν τῆς Ἐκωθέντος.

Ἐπειδὴ πολλὰ ὤφειλεν εἶς ἀμαρτιῶν ἢ τῆς ἀνδρῶπων φύσις, καὶ ἠπόρει παρὸς τὸ χεῖος. ἀλλὰ γὰρ τῆς Ἀδάμ πρῶτες τῆ ἀμαρτία ἐχρησθησάμεν. δούλοισ ἡμᾶς κατεῖχεν ὁ ἀφῆβολος. ἕως ὥσας ἡμῶν

A O templum, in quo Deus sacerdos effectus est; non naturam demutans, sed eum per misericordiam induens, qui est secundum ordinem Melchisedechi: *Verbum caro factum est*, quanquam Iudæi dicenti Domino non credant. Verè Deus formam hominis induit, tametsi Gentiles miraculum subsannent. Ob id enim clamabat Paulus: *Iudæis quidem scandalum, Gentibus verò stultitiam.* Nam neque mysterij vim cognouerunt, eò quòd miraculum captum superet ac rationem: *Sienim cognouissent, nunquam Dominum gloria crucifixissent.* Nisi enim Verbum vterum inhabitasset, neq; caro confedisset in throno sancto. Si Deo ignominia esset, in vterum illabi, quem ipse formarat; esset quoque probro hominibus ministrare. Quòd si Deo esset probro ministrare hominibus, haudquaquam cum diues esset, pro nobis egenus factus esset. Qui per naturam impassibilis erat, is propter suam misericordiam multis se passionibus obnoxium fecit. Haudquaquam Christus ex profectu in Deum euasit: Absit: sed Deus cum esset, vt docet fides, misericordia motus, factus est homo. Non predicamus hominem deificatum, sed Deum incarnatum cõfitemur. Ancillam suam in matrem asciiuit is, qui per naturam, matrem nescit; quique nihilominus secundum œconomiam sine patre existit. Alioqui quomodò idem ipse Doctore Paulo, *sine patre, & sine matre?* Si est purus homo, non est sine matre; matrem enim habet: si est nudus Deus, non est sine patre: habet enim patrem. At nunc, vnus idemque sine matre quidem est, vt plastes; sine patre verò, vt plasma. Reuertere saltem, ô homo, Archangeli appellationem. Is namque qui lætum illum nuncium Mariæ detulit, Gabriel vocabatur. Quid verò Gabrielem interpretaris? Arrige aures & disce; *Deus & homo.* Quia itaque ille quem annunciat, Deus erat ac homo, quòd faciliùs dispensationem persuadeat, rei miraculum, nominis notatione anticipat. Disce primùm œconomiam, ac causam aduentûs, tumque eius qui est incarnatus potentiam laudibus euehe.

Quoniam humanum genus, graui ex peccatis debito obstrictum erat, nullaque debitum ratione dependere poterat: per Adamum enim, omnes peccati subscriperamus chirographo: seruos non diabolus tenebat; multis obnoxio

Psal. 109. v. 4.
Ioan. I. v. 14.
I. Cor. I. v. 23.
I. Cor. 2. v. 8.
2; Cor. 8. v. 9.
Hebr. 7. v. 3.
6
Singularis nominis Gabrielis expositio

ἡὺ· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐδεῖτο τῆ σάροντος, καὶ Παῦ-
 λον τὸ λέγοντα· ὅτι πάντες ἠμῶν, καὶ ὑπε-
 ρωμῶται τῆ δόξης τῆ Θεοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς. ὅτι
 οὐκ ἦ ἀμάρτια τὰ ἀφ' ὧν παρεστῆγε τὸ αὐ-
 τῆς ὑπαθίτων, ὁ δὲ ἀφ' ὧν παρεστῆγε τὸ
 παρεπέπευτε. ποιητῶν ἐν μεγίστῃ κιν-
 δυνά τὰ καθ' ἡμᾶς παρεστῆγε, καὶ ἐν ἀπόστο-
 λῶ λύσις τῆ θανάτου. οἱ πεμφθέντες ἰατροὶ κα-
 τηρέθησαν. τί οὖν. ὡς εἶδον οἱ παρεστῆγε μεί-
 ζον τέχνης ἀνθρώπων ὁ πρῶτος, τὸ δὲ οὐ-
 ρανοῦ ἐπέβωον ἰατροὶ· καὶ ὁ μὲν ἔλεγε· κλῆρον
 οὐρανοῦ καὶ κατὰ ἐκτὸς· ἄλλος, ἰασά με κύριε,
 καὶ ἰαθήσομαι. ἕτερος, δεξιέρην πλὴν διω-
 γνῆν σου, καὶ ἔλθε εἰς ὃ σῶσαι ἡμᾶς; ἄλλος,
 εἰ ὄντως οἰκήσῃ Θεὸς μετὰ ἀνθρώπων; ἄλ-
 λος, ταχὺ παρεκαταβέτωσόν ἡμᾶς οἱ οἰκ-
 τήριμοί σου, κύριε, ὅτι ἐπιωχθύσαμεν σφό-
 δρα. ἕτερος, οἱ μοι ὅτι ἀπόλωλεν δύλαθῆς
 ἀπὸ τῆ γῆς, καὶ ὁ καπορῆν ἐν ἀνθρώποις, οὐχ
 ὑπαρχῆ. ἄλλος, ὁ Θεὸς εἰς πλὴν βοηθήσά
 μου παρεστῆγε. ἔτι εἰς βοηθήσά μοι ἀπεδοῦν. ἄλ-
 λος, ὅσον, ὅσον ὁ ἐρχόμενος ἦξῃ, καὶ οὐ χρονοῖ. ἄλλος,
 ἀπληθήτω ὡς παρεστῆγε ἀπολωλὸς, ζήτησον
 τὸ δουλοῦ σου τὸ ἐλπίζοντα ὅτι σέ. ἄλλος, ὁ Θεὸς
 ἐμφανῆς ἦξῃ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὃ οὐ παρὰ σατωπῆσεται.

Οὐκ ἔστι δὲ πῖναι πλὴν φύσιν πλὴν ἀνθρώ-
 πῖναι ὅτι πολὺ πνευματικῶν, ὁ φύσιν βα-
 σιλῆς ὑπαρχῶν. οὐκ ἀφῆκεν εἰς τέλος εἶ-
 ναι τὰ ἀφ' ὧν ὑπαθίτων, ὁ φιλοκλή-
 ρων Θεός· ἀλλ' ἦλθεν ὁ αἰεὶ πρῶτος, καὶ κα-
 τέβαλε λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν ὁ ἰσθμὸς αἴμα· καὶ
 ἔδωκεν ὑπὲρ τῆς ἡμῶν ἀντάλλαγμα τὰ θά-
 νάτω, ἡὺ ἐκ πρῶτου ἐφόρεσε ἄρκα· καὶ ἐξη-
 γράσατο τὸν κρίμον ἐκ τῆς τῆ νόμου κα-
 τὰτος, θανάτω τὸν θάνατον καταργήσας· καὶ
 βοᾷ Παῦλος· Χεῖρὸς ἡμᾶς δεξιέρησεν ἐκ
 τῆς κατὰτος τῆ νόμου. ὁ πῖναι ἀρξάσας
 ἡμᾶς, οὐκ ἦλθον ἀνθρώπος, ὡ Ἰουδαῖοι· ἢ γὰρ
 τῶν ἀνθρώπων ἀπασα φύσιν, τῆ ἀμάρτια δεδύ-
 λωτο· ἀλλ' οὐτε μὲν γυμνὸς ἀνθρώπιότητος
 Θεός· σῶμα γὰρ εἶχεν, ὡ Ἄνθρωπος. εἰ μὴ γὰρ
 ἐνεδύσατο ἐμέ, ὅσον αἰ ἐσώσεν ἐμέ. ἀλλ' ἐν τῇ
 γαστρὶ τῆ πρῶτου ὁ ἀποφικυάμνος, τὸ κατὰ ἐκ
 ἐνεδύσατο. καὶ ἐκ τῆ φεικτὸν γέγενε σκυάλλα-
 μα· δοῖς γὰρ πνεύμα, ἔλαβε ἄρκα· ὁ αὐτὸς μὲν τῆ
 πρῶτου, ὃ ἐκ τῆ πρῶτου. ὁ μὲν γὰρ ἐπεσκίασεν
 αὐτῶν· ὁ δὲ ἐβράβη δὲ αὐτῆς. εἰ ἄλλος ὁ

A tate puri hominis : siquidem ipse quo-
 que, saluantem necessarium habebat,
 iuxta quod Paulus ait: *Omnes peccave-* Rom. 3 v. 23.
runt, & egent gloria Dei, &c. Quia ergo
 peccatum, eiusdem reum Diabolo
 obstrinxerat; ipsum Diabolum in mor-
 tem precipitem agebat. Quocirca res
 nostræ in maximum discrimen adductæ
 erant; nec spes vlla liberationis à morte
 reliqua videbatur. Qui destinati erant
 medici, deploratos prædicabant. Quid
 ergo? Videntes Prophetæ humanâ ma-
 ius industriâ vulnus inflictum, cœlestem
 B Medicum inclamabant: ac vnus qui-
 dem aiebat: *Inclina cœlos & descende.* Pfal. 143 v. 5.
 Alius vero; *Sana me Domine, & sana-* Ier. 17 v. 14.
bor. Vnus: *Excita potentiam tuam, &* Pfal. 79 v. 3.
veni, ut saluos facias nos. Alius: *Si ve-*
rè Deus habitabit cum hominibus? Vnus: i-Reg 8 v. 27.
Citò anticipent nos misericordie tue, Do- Pfal. 78 v. 8.
mine, quia pauperes facti sumus nimis.
 Alius: *Heu me, periit reuerens à terrâ,* Mich. 7 v. 1.
& qui ex virtute ac rectè viuat, in ho-
minibus non est. Vnus: *Deus in adiuto-* Pfal. 69 v. 2.
rium meum intende; Domine ad adiuuan-
 C *dum me, festina.* Alius: *Adhuc modicum,*
& qui venturus est, veniet, & non tar-
dabit. Vnus: *Errani sicut ovis, quæ periit,* Pfal. 118 v. 176.
quere seruum tuum [sperantem in te.]
 Alius, *Deus manifestè veniet, Deus no-* Pfal. 49 v. 3.
ster, & non silebit.

Isigitur, qui naturâ Rex est, non def-
 pexit humanum genus multis iam an-
 nis tyrannide oppressum. Non permisit,
 quæ sua Deus misericordia, perpetuò
 obstrictum teneri diabolo: sed venit ipse,
 qui semper & vbique adest, ac proprium
 sanguinem, nostri causâ, in redemptio-
 nis pretium, profudit; carnemq; , quam
 ex Virgine susceperat, commutationem
 pro eiusdem salute, morti tradidit; ac
 mundum, à legis redemit maledicto,
 mortem destruens morte: vnde etiam
 clamat Paulus: *Christus nos redemit de* Gal. 3 v. 13.
maledicto legis. Qui nos ergo redemit,
 ὁ Ἰουδαῖοι, non est purus homo: vniuersa
 enim hominum natura peccati seruitu-
 te oppressa tenebatur: at neque Deus
 E tantum, humanâ destitutus naturâ; cor-
 pus namque habebat, ὁ Manichæi. Nisi
 enim me induisset, haud mihi salutem
 contulisset: sed ipse in Virginis utero
 editus, reum induit. Mira quædam ac
 stupenda illic facta est commutatio:
 Dans enim Spiritum, accepit carnem.
 Idem ipse cum Virgine, & ex Virgine.
 Nam ἢ illud quidem obumbravit ei; hoc
 ex eâ carnem assumpsit. Si est alius Chri- 7

stus, alius Deus Verbum, iam non erit Trinitas Sancta Trinitas; sed sententiâ tuâ, ô hæretice, quaternitas. Noli discindere Incarnationis tunicam desuper contextam: noli esse discipulus Arij. Ille enim Deitatis substantiam impiè secat; tu ne coniunctionem diuidas, vt ne à Deo diuidaris. Quisnam obsecro iis illuxit, qui in tenebris, & vmbra mortis sedebant? Homóne? At quomodò poterat, cui & ipse in tenebris versaretur, iuxta quod diuinus Apostolus Paulus ait: *Qui eripuit nos de potestate tenebrarum. Eramus enim aliquando tenebrae, sicut scriptum est, nunc autem lux in Domino.* Ecquis tandem illuxit nobis? Docet te Dauid, dicens: *Benedictus qui venit in nomine Domini.* Ecquisnam est iste? Dicitò clariùs, ô Dauid. *Clama fortiter, & ne parcas; quasi tuba exalta vocem tuam.* Edicito quis iste sit. *Dominus, inquit, Deus virtutum: Deus Dominus & illuxit nobis.* Nam, *Verbum caro factum est.* Coierunt in vnum naturæ, mansitque vnio absque vllâ confusione. Ad saluandum venerat; sed mori quoque illum oportebat. At vtrâque hæc, quonam pacto fieri poterant? Purus homo saluare non poterat: Deus solus mori nequibat. Quid igitur? Ipse Deus existens, nempe Emmanuel, homo factus est; & id quidem quod erat, salutem contulit: quod verò factum est, passiones ac mortem subiit. Quocirca cum Ecclesia Synagogam cerneret spinis illum coronasse, lugens tantum facinus, aiebat: *Filia Ierusalem egredimini, & videre coronam, quâ coronauit eum mater sua.* Ipse namque spineam coronam gestauit, spinarumque dissoluit sententiam. Ipse in sinu Patris, atque in vtero matris. Ipse in vlnis matris, & super ventorum pennas incedens: Ipse in cælis ab Angelis adorabatur, atque in terris communi cum publicanis mensâ discumbebat. Ipsum, in quem nec Seraphim audebant aspicere, Pilatus interrogabat: seruus colaphis cadebat, & creatura horrebat: cruci affigebatur; nec thronum gloriæ deserebat: sepulchro claudebatur, & cælum pellis instar extendebat: inter mortuos reputabatur, & despoliabat infernum: hîc, seductor calumniâ vocabatur; illicque sanctus gloriosè prædicabatur. O mysterium! Miracula video, & Diuinitatem prædico: passiones cerno, nec humanitatem inficior. Caterùm Emmanuel, naturæ

A Χειρὸς καὶ ἄλλος ὁ Θεὸς λόγος, οὐκ ἔστι τριὰς ἢ ἀγία τριὰς. ἀλλὰ καὶ σὲ αἰρετικῆ, τετρασ-
μὴ χάριτος τῆς οἰκονομίας χριτῶνα τῆ ἀλώθεν ὑφαν-
τόν. μὴ μαθητεύσης Ἀρείου. ἐκεῖνος γὰρ ἀπέ-
βωλ, πλὴν οὐσίῳ τέμνει. σὺ πλὴν σωματικῶν
μὴ μέριξε, ἵνα μὴ μερισθῆς ἀπὸ Θεοῦ. τίς
ἐπέφραμεν, εἶπέ μοι, τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιά
θανάτου κατηκμήοις; ἀνθρώπος; καὶ πῶς
ἠδυνάτο ἐν σκότει εὐαγγέλιον καὶ Παῦλον τὸν
λέγοντα, ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆ ἕξοσίας τῆς
σκότους. ἡμεῖς γὰρ ποτε σκότος, καὶ τὸ γεγραμ-
μὸν. νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ. τίς οὖν ἐπέ-
φραμεν ἡμῖν; Δαβὶδ σὲ διδάσκει, λέγων. δι-
λογηκὸς ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.
τίς οὖν, εἶπέ φανερώς, ὡς Δαβὶδ. αἰαλοή-
σον τῆ ἰσχύει, καὶ μὴ φείσῃ. ὡς σάλπιγξ ὑψω-
σον πλὴν φωνῆ σου. εἶπέ τίς οὖν. Κύριος φη-
σὶν, ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων. Θεὸς Κύριος καὶ
ἐπέφραμεν ἡμῖν. ὁ γὰρ λόγος, ὅτε ἐξήρθετο. σιωπῶν
αἱ φύσεις, καὶ ἀσύγχυτος ἔμεινεν ἡ ἔνωσις.
C ἦλθε πῶσα, ἀλλ' ἐχρῆτο καὶ παθεῖν. πῶς οὖν
ἡ δυνάτων ἐκείτερα γινέσθαι. ἀνθρώπος φι-
λὸς πῶσα οὐκ ἴσχυε. Θεὸς γυμνός, πα-
θεῖν οὐκ ἠδυνάτο. τί οὖν; αὐτὸς ὢν Θεὸς
Εμμανουὴλ, γέρονεν ἀνθρώπος, καὶ ὁ μὲν ἡ
ἔσωσεν. ὁ δὲ γέρονεν, ἔπαθεν. ἀλλ' ἕτερον ὡς
εἶδεν ἡ ἐκκλησία φεφραμώσατο αὐτὸν πλὴν
συναγωγῆς πᾶσι ἀκηρύχταις, θρηνοδοῦσα πλὴν
ὄλμου, ἔλεγε. θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, ἔξελ-
θετε καὶ ἴδετε τὸν φέφανον, ὃ ἐφεφραμώσεν αὐτὸν ἡ
μήτηρ αὐτοῦ. αὐτὸς γὰρ καὶ τῆ ἀκαθάρτων ἐφόρεσε
φέφανον, καὶ πλὴν τῶν ἀκαθάρτων ἔλυσεν ἀπόφασιν.
D ὁ αὐτὸς ὢν ἐν τοῖς κόλποις τῆ πατρὸς, καὶ ἐν
γατρὶ πατρὸς. ὁ αὐτὸς ἐν ἀγκάλαις μητρὸς,
καὶ ἐπὶ πτερύγων αἰέμων. ὁ αὐτὸς ἀνω καὶ ἀνω-
γέλων προσεκκίωτο, καὶ κατω τελώναις σωμα-
νεκλίνετο. πᾶσιν σερραφίμ οὐ προσέβλεπε, καὶ Πι-
λάτος ἡρώτα. ὁ δούλος ἐρράπιξε, καὶ ἡ κτίσις
ἐφρασαν. ἐπὶ σαυροῦ ὁ αὐτὸς ἐπήγητο, καὶ ὁ θεός
τῆ δόξης, αὐτὸς οὐκ ἐγυμνοῦτο. ἐν πάφω
E κατεκλείετο, καὶ τὸ οὐρανὸν, ἔξέτεινεν ὡσὲν δέριον.
ἐν νεκροῖς ἐλογίζετο, καὶ τῆ ἀδύω ἐσκύλυθεν.
ὡδὲ πλάγιος ἐσυκοφαντεῖτο, καὶ ἐκεῖ ἄγιος
ἐδοξολογεῖτο. ὡς τῆ μυσηίου. βλέπω πᾶσιν
ματὰ, καὶ αἰακηρῆτω πλὴν θεότητα. ὁρᾶ
πᾶσιν, καὶ οὐκ ἀπῆνοῦμεν πλὴν ἀ-
νθρωπότητα. ἀλλ' ὁ Εμμανουὴλ, φύσεως

μηδὲ πύλας ἀνέωξεν ὡς ἀνθρώπος· πρῆνείας δὲ κληῖθρα οὐ διέρρηξεν ὡς Θεός· ἀλλ' οὕτως ἐκ μήτρας παρῆλθεν, ὡς δι' ἀκοῆς εἰσῆλθεν· οὕτως ἐτέθη, ὡς σιωπηλῶς ἀπαθῶς εἰσῆλθεν, ἄφραγως ἐξῆλθε, καὶ τὴν παρῆλθον Ἰεζεκιήλ τὴν λέγοντα· ἐπέσειλάν με, φησὶ, κύριος καὶ πῶς ὁδὸν τῆς πύλης τῆς ἀγίων τῆς ἐξωτέρας, τῆς βλεπούσης καὶ ἀπατοῦσας, καὶ αὐτὴ ἡ κεκλιμένη· καὶ εἶπε κύριος πρὸς με· ἕβ' ἀνθρώπου· ἡ πύλη αὕτη κεκλιμένη ἔσται· οὐκ ἀνοιχθήσεται· ὁσδεῖς οὐ μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς, ἀλλ' ἡ κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, μόνος· αὐτὸς εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ ἔσται ἡ πύλη κεκλιμένη. ἰδοὺ ἀπόδοξις ἐναργῆς τῆς ἀγίας θεοτόκου Μαρίας. λυέσθω πίνω ἀπίστοια πάντα· καὶ τῆς τῶν γραφῶν καταφωτιστῶν ἡμῶν γινώσκοντα ἡ βασιλείας οὐρανῶν τῶν ἁγίων ἐν Χριστῷ, ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Aquidem portas aperuit ut homo; virginitatis autem claustra non violavit, neque perripuit, ut Deus; quin ita ex utero est egressus, sicuti per aurem est ingressus: ita natus, sicuti conceptus. Ingressus est sine passione; egressus est absque ullâ corruptione, iuxta quod ait Propheta Ezechiel. *Conuertit me, inquit, Dominus ad viam porte Sanctuarij exterioris, que respiciebat ad Orientem; & hec clausa erat. Et dixit ad me Dominus: Fili hominis; porta hec clausa erit, & nō aperietur; & nullus transiet per eam; sed solus Dominus Deus Israel: ipse ingreditur & egredietur, & erit porta clausa.* En aperte declaratam sanctam Dei Genitricē Mariam. Dirimatur ergo omnis contradictio, ac scripturarum doctrinā illustremur; quod & cœlorum consequamur regnum in Christo, cui gloria in sæcula sæculorum, Amen.

109. cum
110. eius
111. ap. d. p.

2

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

Εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, & εἰς τὰς ἐπαρυσίδας.

ΛΟΓΟΣ Β΄.

ΚΑΛΗ μὲν ἡ τῆς ψαλμῶν λύρα· θεόπνευστος ἡ τῆς πνεύματος κιθάρᾳ· τερπνὸν καὶ φοβερὸν δὲ τῆς παρῆλθον ἀσμα· σωτήριος αἰεὶ ἡ ψαλμωδία, τὰ πάντα κημιζουσα τῆ μελωδία. ὅσα γὰρ ἔστιν ἀκρόφαιος ἀρετῶν, τὰ το γίνονται καὶ λύπη ὁ ψαλμός. ψαλμός γὰρ μελωδούμνος ἐκτέμνει ἀθυμίας· ῥιζοτομῆ τῆς λύπας· ἀποσωγίξ τὰ πάντα· κημιζ τὸς δρώους· χαρουργεῖ τῆς φρονήδας· ψυχουργεῖ τοὺς ἐν ὁδῶμας· ἀμαρτωλοὺς κατὰμυγεῖ· ἐξυπνίξ πρὸς δισέβαν· ἐρημίας πολίξ· τῆς πόλεις σωφρονίξ· συκροτεῖ μοναστήρια· πρῆνείαν ὑπαγροβίξ· παρῆλθον ἐκδιδάσκῃ· νομοθετεῖ ἀγάπῃ· μακαρίζῃ φιλοσωχίαν· πρὸς ὑπομονῆν ἀλείφῃ· εἰς οὐρανοὺς μετεωρίζῃ· γενοχωρῆ ἐκκλησιῶν· ἀγαθῆς ἱερέα· δαίμονας φυγαδδύει· παρῆλθον τὰ μέλλοντα· μυστήρια παρῆλθον τῆς νομοθετεῖ τῶν τειάδα, λέγων· εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου· ἕως αἰ ὅσ' τοὺς ἐχθροὺς σου, ὑποπόδον τῶν ποδῶν σου. σὺ δέξον τὸν υἱόν

C EIVSDEM,

De Incarnatione Domini nostri Iesu Christi, & de infusorjjs.

ORATIO II.

PVLCHRA quidem est psalmodiorum lyra: diuinitus inspirata spiritus cithara: iucundum pariter ac terribile est prophetie canticum: salubre semper psalmodiorum melos, melleo concentu suo perturbatos affectus sedans. Vti enim falx ad spinas habet, sic & psalmus habet ad tristitiam. Psalmus namque canore modulatus, animi agilitudines amputat; mœrorum radicibus excindit; perturbaciones abstergit; lucus sedat; sollicitudines curat; dolore fatigatos recreat; peccatores ad compunctionem exstimulat; ad pietatem excitat; deserta, urbium frequentiam auget; vrbes componit; monasteria conflat; virginitatem documento tradit; mansuetudinem edocet; charitatem sancit; paupertatis studium beatum prædicat; ad patientiam comparat; in cœlum sublimes tollit; Ecclesiam frequenti hominum conuentu opplet; sacerdotem sanctum efficit; fugat demones; futura prophetat; mysteria prænuntiat; Trinitatem promulgat, dicens: *Dixit Dominus Domino meo, Sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.* Confessorem Filium

Psalmodiæ
multiplex
licet.

Psal 109. v. 2.

Filij diuinitas
aduersus Aria-
nos.

Pfal. 103. v. 24.

Dei in opifi-
cio sapientia.

Isai. 40. v. 22.

Barj. v. 38.

Incarnationis
mysterium.

2
Math 8. v. 23.
Luc. 8. v. 23.

prædicauit : non ignominioso ministri nomine Vnigenitum notauit. Quam sanè ob causam nuper beatus Dauid, indefatigabilem decantans naturam : omnipotentem substantiam ; insuperabilem voluntatem ; celerem gratiam ; suaptè auctoritate conditorem : sui iuris Filium : Deum nullius dictioni subiectum ; Dominum nullius imperio mancipatum, claro præconio dicebat ;

Quàm magnificata sunt opera tua Domine ! omnia in sapientiâ fecisti. Confundantur Arius & Eunomius, Macedoniusque & Nestorius, quadriiugis diaboli currus ; hæresum scopuli ; blasphemiarum cautes ; animarum naufragia ; impietatis subdola saxa ; Trinitatis mali pensitatores : audiant Dauidè dicentem : *Quàm magnificata sunt opera tua, Domine ! omnia in sapientiâ fecisti.* Dauid opera magnificat ; blasphemique, Creatoris gloriæ detrahunt. Omnia namque Christi Domini opera, mira planè sunt, ac noua : siquidem Dei Verbi sunt prodigia ; eaque, vt & linguam quantumcunque expeditam superent, & Conditoris potentiam expriment.

Omnia in sapientiâ fecit Dominus. Ex nihilo Angelos produxit : annuit, & creatura nihil morata affuit : iussit, & lux è tenebris eluxit. Cælû sicut cameram firmavit ; terram autem ab alto diremptam gurgite, extraxit. Solem tanquam sponsum exornauit ; lunam verò utilitatis ergo variatâ mutatione efformavit. Stellarum multitudinem ex luce fabricauit ; pugnaciumq; elementorum concordiam donauit. Ignem temperat aqua ; terræ visceribus scaturiunt flumina ; aër grauiam eleuat ; contrariâque ac pugnancia, eius ars mutuo amicitiaæ fœdere copulauit. Pandam mysteriû. Deus cum esset, *in terris visus est* ; ac per Virginem eò aduenit, vbi iam aderat ; nihil partu diminutus est ; nec editio, increatam naturam quicquam immutauit, sed creata forma, Creatorem formauit ; ac eum qui capi non potest, mundus indutum carne cepit ac comprehendit. Factus homo sine peccato, per lignum humanam naturam à peccato liberauit ; per sepulchrû interemit mortem ; per contumeliam, gloriam captauit : in flumine, lauacri sacramentum adumbravit. Christum porò Deum esse, suo modò testimonio, mare & venti, dæmonesq; cõprobarunt. Nam maris quidem procella sopiebatur ; ventorum impetus sedabatur ; dæmo-

Α ἐκήρυξεν, οὐ λειτουργὸν τὸν ὁμοῖοτον ἐσηλί-
τευσε. διὰ τῆτο γὰρ δροτίως ὁ μακαρίος Δαβὶδ
τὴν ἀκέρματον φύσιν, τὴν παρτοδωίαμον οὐ-
σίαν, τὴν ἀήτητον βούλησιν, τὴν μὴ βρα-
δυύουσαρ χάριν, τὴν αὐθέντιον δημιουργὸν, τὸν
αὐτεξέχουσιον υἷον, τὸν ἑσποταγῆς ἐλδύθερον Θεόν,
τὸν μὴ κελδύομδρον δεασότιον, αὐμυανῶν ἐβόα-
ὼς ἐμεγαλιώθη τὰ ἔργα σε Κύριε · πάντα ἐν
σοφία ἐποίησας. ἀίχμυέσασαρ Αρβος, καὶ Εὐ-
νόμιος, Μακεδονίος τε καὶ Νεστόριος · ὁ τε-
B τράπωλον τῆς ἀθεόλογου ἀρῆμα · οἱ τῶν αἰρέ-
σεων σθένελοι · αἱ τῆ βλασφημίας ἀπιδάδες ·
τὰ τῶν ψυχῶν ναύαγια · αἱ τῆ δυσθεείας ἕφα-
λοι πέτραι · οἱ πονηροὶ τῆς τριάδος ζυγυά-
ται · ἀκουσάτωσαρ τῆς Δαβὶδ λέγοντος · ὡς
ἐμεγαλιώθη τὰ ἔργα σε Κύριε · πάντα ἐν σο-
φία ἐποίησας. ὁ Δαβὶδ τὰ ἔργα μεγαλιώθῃ, ἔ-
οἱ βλασφημοὶ τῆ κλισίῳ σμικρῶοισι. πάντα
γὰρ θαυμασά, καὶ πρῶδιδεξα τὰ τῆ δεασότου
Χειροδ. Θεοδ γὰρ ὅστι Λόγου τεράστια, καὶ
C γλώττης πάχος νικῶντα · ἰχμῶ δὲ τῆ δημιουρ-
γήσαντος πρῆσιῶντα.

Πάντα ἐν σοφία ἐποίησεν ὁ δεασότης. ἀγ-
γέλοισ ἐκ μὴ ὄντων πρῆρηαγμ · ἐνδύσε, καὶ ἡ
κλισίς σεκ ἐβραδύμεν · ἐκέλυσε, καὶ ὁ φάος σθέν-
τοις ἀνέτειλε. τῆ οὐρανὸν ὡσεὶ καμαράν ἐσφρέωσε ·
τὴν δὲ γλῶτ ἐκ τῆ βάθοισ ἀγαλελυμδύου ἀνέ-
σασσε. τῆ ἥλιον ὡς νυμφίον ἐκόσμησε · τὴν δὲ σε-
λίῳιον, διὰ τὴν χρείαρ ποικίλως ἐσημάτισε. δη-
D μωὶς ἀστέρων ἐκ φωτός ἐχάλκευσε, καὶ τὴν συμ-
φωνίαν τῶν μαχομδύων σοιχείων ἐχρησίαστο. [πῦρ,
ὑδωρ] ἡ γῆ ποταμοὶς ἀναβλύξῃ, καὶ ὁ ἀήρ μετεω-
εἰξῃ τὰ βαρή · καὶ τὴν ἐναντιότητα, ἡ τέχνη αὐτῆ
εἰς φιλίδμ ἐκέρασεν. εἶπω ὁ μυστήριον. Θεός
ὢν, ὅστι τῆ γῆς ὠφθη, καὶ διὰ πρῆρηνοῦ ἐντα πρῆμῶ
ἐπεδήμησε, καὶ ὁ τόκος αὐτὸν σεκ ἠλθῆτωσε · καὶ ἡ
ὠδὶς, τὴν ἀκπειον φύσιν σεκ ἠλλοίωσε · ἀλλὰ
κπισῆ μορφῆ τῆ κπισίῳ ἐσημάτισε, καὶ τῆ ἀχάρη-
E τον ἀρκωθέντα ὁ κόσμος ἐχάρησε. γμύομδμος ἀν-
δεσποτος χρεὶς ἀμῆρηίας, διὰ ξύλου, τὴν φύσιν
ὑμῶν ἀπὸ τῆ ἀμῆρηίας ἠλδύθερωσε. διὰ τῆ φου,
θαίνατον ἐνέκρωσε · διὰ ὑβρεως, δδξαν ἐχέρη-
γησεν · ἐν ποταμῶ, ὁ τῆ κολυμβῆθρας μυστή-
ριον ἐσοχογρῆσσε. καὶ ὅτι Θεός ἐῶ ὁ Χριστός,
ἐμῆρητησεν δροτίως ἡ θαλάσσα, καὶ οἱ ἀνε-
μοι, καὶ οἱ δαίμονες. τῆς μῆδ γὰρ ἡ ζῆλη, κα-
τηνωάζετο · τῆ δὲ ἀνέμων ἡ βία ἐκοιμίζετο · οἱ

δὲ δαίμονες, ἀσραΐτως ἐμασίζοντο· καὶ ἐμάρτυρα παρὰ τῆς γαίης τῆς διωάμει τῆς πρῶτοντος, ὅτι τῶν ἐφοβήθησαν, ὡς οὐδὲ ὁ παροφῆτης ἐν ψαλμοῖς ἐβόα· Εἶδοσάν με τὰ ὕδατα ὁ Θεός, καὶ ἐφοβήθησαν.

Ὅντως πάντα ἐν Ἐφίᾳ ἐποίησεν ὁ δεσπότης. κωφθιούσι γὰρ τῆς κτίσεως, γλαβῆται ἐξερύσσεται, τὸ ἀνδραπομὸν λέγω· καὶ μήτηρ τῆς παροπλάτου, τὸ χροῖν ἐποίησεν ἐκ γῆς ἀκωργήτου. ὡσπερ γὰρ ἐν μήτρᾳ καταβάλλεται σπέρμα· διαπλαττεται σῶμα· μορφοῦται ὁ πηλός· ψυχροῦται ἡ Ἐφίς· σκοπελεῖται δὲ ζῶον· σικρῶν ὁ κατ' εἰκόνα· πικρεται ὁ λόγος, ἕ ἀμάρτυρος μῦθι ἡ διαπλασις· ἀερμύλωτος δὲ ἡ γήνησις. οὕτως καὶ ὅτι τῆς παροπλάτου Ἀδάμ· ἀπὸ τῆς μήτρας, ἀπὸ τῆς γαίης γαίησι χεῖρες· ἀπὸ τῆς σπέρματος, ὁ γήνιος χροῖς· ἀπὸ τῆς μύλων, ὁ ἀκρον τῆς ποιήσαντος· ἀπὸ τῆς ὀδίνων, ὁ ἀπαῖς τῆς πλάσαντος· ἀπὸ τῆς τῶκου, ὁ θεῖον ἐμφύσημα· ἀπὸ τῆς γαλακτός, ἡ πηγή τῆς παροπλάτου· ἀπὸ τῆς Ἐφίης, ἡ ἀμωρῆς παροπλάτου· ἀπὸ τῆς μορφῆς, ἡ εἰκὼν τῆς ἀραχτύπου· ἀπὸ τῆς ἀξιώματος, ὁ κατ' εἰκόνα ἀθανάτου· ἀπὸ τῆς ἰσικῶν, ὁ συμπλασθέν ζῶον· καὶ γένηνε μῦθὸς κατ' εἰκόνα διαπλασιν τῶκος· καμάτος δὲ, τὸ τῶκον οὐχ ἕβρισεν· ἀγαμύλωσαν Ἰουδαίων παῖδες, οἱ τῶν παροπλάτων ὀδῖνα ἀρασῦροντες, οἱ λέγοντες· εἰ ἐτεκε παροπλάτων, οὐκ ἐμεινε παροπλάτων. ἀθλιε καὶ παλαιπυρε· ὁ Ἀδάμ ἐπὶ τὸν κόσμον παροπλάτων, καὶ καμάτος τῶν διαπλασιν οὐχ ἕβρισεν· ὁ Θεός κατ' Ἐφίᾳ ἐγνήθη, καὶ φλορεῖν ὁ τῶκος ἕβριεμεινε; διαπλατων γὰρ καὶ δεύτερος Ἀδάμ κατ' Ἐφίᾳ ὁ δεσπότης Χριστός· ὅτι ὁ παροπλάτων Ἀδάμ τύπος τῆς δεσπότης Χριστοῦ. ἐσκιογραφοῦσεν ὁ πηλός τὸν κεραμῆα· ὅτι δὲ τύπος ἡ, ἀκουε τῆς μακαρίου Παύλου λέγοντος· ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ τῆς Ἀδάμ μέχρι Μωυσέως, καὶ ὅτι τοῖς μὴ ἀμάρτησαντες ὅτι τῶν ὁμοιωμάτων τῆς παροπλάτου Ἀδάμ, ἐς ὅτι τύπος τῆς μέλλοντος. ἕ ὅπως τύπος ἡ ὁ Ἀδάμ τῆς δεσπότης Χριστοῦ κατ' Ἐφίᾳ, ἀκουε· ὁ δούλος, φύσεως ἀρχή· ὁ δεσπότης, ἀραχτή ζωῆς τέλος μὴ ἐρρύσις. ἐκθρονον ἀπὸ τῆς χεῖρες ἐπλασαν· ἕ, ὡς οἶδεν, ἑαυτὸν ἐβρῶσεν. ἐκθρονος γένηνε κατ' εἰκόνα· ἕ, εἰκὼν ἀκτίσις. ἐκθρονος δὲ ἐμφύσηματος ἐψυχροῦται· ἕ, ἐν δούλου μορφῇ ὡφθη. ἐκθρονος ὁ παροπλάτων οἶκος· τῶν τῶν, ὁ ἕβριος θεῖνος. ἐκθρονος γλαβῆται τὸ κλίσις· ἕ, κεφαλή τῆς ἐκκλήσις. ἐκθρονος τῶν χεῖρας

nesque inuisibili ratione excruciantur. Elementa eius qui aderat, potentiam contestatam reddebant, quod eum timuerint, de quo Propheta in psalmis clara voce dicebat: *Viderunt te aquae, Deus, & timuerunt.* Psal. 76. v. 17.

Verè omnia in sapientiam fecit Dominus. Muta siquidem cum esset creatura, linguam ei largitus est, nempe hominem; Protoplasti uterum, terrae virginis puluerem effecit. Quemadmodum enim in utero demittitur semen; effingitur corpus; informatur lutum; animatur caro; constituitur animal; exilit qui est ad imaginem; paritur ratio; manetque nihilominus testis expertis efformatio, ac generatio inexplicabilis: sic & in protoplasto Adam, pro matrice, diuinæ fuerunt manus, pro femine, terrenae puluis; pro mensibus, Conditoris æternitas; pro doloribus, fictoris impartibilitas; pro partu, diuina insufflatio; pro lacte, paradisi fons; pro alimento, mensa nullo labore comparata; pro forma, principis exemplaris imago; pro dignitate, immortalitas per gratiam; pro subditis, vna cum eo fictum animal. Ac partus quidem, qualis erat formatio extitit; eumque molestia nulla violauit aut infecit. Erubescat Iudæi, qui Virginalem partum insectantur ac irrident, dicentes: Si virgo peperit, nequaquam virgo permansit. Miser ac infelix: Adam in mundum productus est, nec vlla molestia aut labes efformatum infecit: Deoque carne nato, partus corruptionem sustinere debuerit: Idcirco enim Christus Dominus secundus Adam secundum carnem dictus est; quoniam is qui precessit, primus Adam Christi Domini figura fuit. Nimirum, lutum adumbravit figulum. Adamum autem Christi figuram gessisse, audi ex B. Paulo dicente: *Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen, etiam in eos qui non peccauerunt in similitudinem praevaricationis Adæ; qui est forma futuri.* Quemadmodum verò Adamus, Christi Domini figura fuerit secundum carnem, accipe. Seruus, & naturæ principium; Dominus interminabilis principium vitæ. Efformarunt illum diuinæ manus; hic, quæ nouit ipse ratione, carnem sibi adiunxit. Ille ad imaginem factus est; hic, ipsa est increata imago. Ille per insufflationem animatus est; hic, in serui formam visus est. Illius domus est paradisos; huius, cælum sedes est. Ille lingua est creaturæ; hic, caput Ecclesiæ. Ille manum in arborem

Homo datus naturæ lingua.

Ab Adami in corruptam productione, ad Christi item incorruptam.

Rom. 5. v. 14.

V ceteris ac noui Adæ collatio.

4.

Gen. 3. v. 6.

extendit, mortemque decerpfit; hic manus in cruce expandit, mundumque in vlnas accepit: ac clamat in Evangeliiis: *Cum exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum.* Ille mulierem habuit infidiatricem; hic, in thalamu habuit Virginem. Adamo dormienti adempta fuit costa, atque ex ea edificata mulier, nec quicquam Adamo defuit: Christo carne crucifixo atque sepulto, eius sanguine redempta fuit Ecclesia; passio tamē haudquaquam eius diuinitatem tetigit.

Verum inuestigandum est, cur non vigilante Adamo, sed dormiente, costa ei ablata sit, ac ex ea edificata mulier? Nonne satiùs erat ac commodiùs, eo peruigile fieri, vt formationis testis foret, artisque admiratione defixus, conditoris sapientiam summis laudibus celebraret: vt nimirum ex luto facti essent nerui, carnesque, ac apta illa offium cōpago, pilorumque tenuitas? Verum non permisit Deus ita fieri duplici ex causā: primò, ne cui costa adimebatur, indolesceret, atque indolescens mulierem odio haberet, fieretque ei inuisa, quæ gentilis ac agnata esset. Tum verò, quod sublimius est ac diuinius: Nouerat Deus hominem esse animal pugnacis contentionis acerrimè cupidum, ac statim formatum, sui iuris ac potestatis futurū: Quo circa, ne Dei ipsum partum curiosè nimis perscrutari inciperet, immittit ei somnum, quo quasi fræno audaciam cōpesceret; vix non talia ad eum dicens: Si agnatæ formationem minimè licuit cōspexisse, ne præsumas ineffabilem Dei potentiam, incomprehensibilemque generationè curiosè inuestigare. Non potes perspicere animo, quâ homo ratione generetur; diuinæque Incarnationis mysterium rimari poteris ac intelligere?

Cæterum coarctari vos video: proinde satiùs foret hîc sermonè abrumpere. At si vim facitis, cum cœlorum regnum eorum sit, qui vim faciunt, dictis aliquid addam. Verisimile planè est adesse hîc aliquem Iudæu, atque in vineâ Christi, Iudæicam delitescere Vulpem; atque adeò dimissâ concione foris constitutum, cœpturū sermones ioco cauillari, taliaque effutire. Vt quid, ô Christiani, noua hæc designatis; quæue demonstrari ac probari haudquaquâ possunt, rumidè temerèq; iactatis? Deus ne in terris aliquâdo visus est? Nunquam sanè, nisi tēpore duntaxat Moysis. At quine tunc quidem, ô Iudæe, visus est; huiusq; rei testis esto idem

Ioan. 12. v. 38.

Gen. 2. v. 21.

Sic Chryf. hom. 15. in Gen.

Scita ratio, vt ex dormientis Adæ costâ, Eua formata sit.

Matth. 11. v. 12.

A Εἰς δένδρον ὀξέτεινε, καὶ θάνατον ἐπέρυσμεν· ὧν τὰς χεῖρας ἠπλώσεν ἐν τῷ σταυρῷ, καὶ τὸ χέσμον ἐπηγάλιστα· καὶ βοᾷ ἐν θύραξιλοις· ὅτι μὴ ὑψαθῆ, πρὸς τὰς ἐλκίσω παρὲς ἐμαυτὸν. ὁ κείνος ζωαῖα ἐχεν ἐπίβουλον· ὅτι πρὸς τὸν ἐχέθλαμον. τῆς Ἀδάμ κατεύδοντος ἢ πλωθεῖ ἀφῆρέθη, καὶ ἀποδομήθη ἡ γυνή, καὶ ὡς Ἀδάμ ἐστὲν ἐλείψε· τῆς δεσποτοῦ Χριστοῦ καὶ ἁγίας σταυρωθέντος, καὶ ταφέντος, ὅτι αἷμα πᾶσι ἢ ἐκκλησία ἐξηγηρέθη, καὶ τὸ θεοῦτος αὐτῆς, πάρος οὐχ ἠΐατο.

B Ἀλλὰ ζητούμεν ὅτι, πῶς ἐνεκεν μὴ ἐξηγηρέτος τῆς Ἀδάμ, ἀλλὰ κατεύδοντος ἀφῆρέθη ἢ πλωθεῖ, καὶ ἀποδομήθη ἡ γυνή; ὅτι ἐχέθλα μᾶλλον ἐξηγηρέτος, ὡς μὴ πρὸς τὴν ἀπῆρασθ, καὶ ἐκπλήθεσθαι τὴν τέχνην, καὶ δοξολογεῖν τὴν σοφίαν τῆς ποιήσθουτος· πῶς ἐκ πηλοῦ ἐγγύοντο νεύρα, καὶ ἁγίες, ὅτεων ἀρμολογία, καὶ λεπτότης τεχνῶν; ἀλλ' οὐ συνεχώρησεν ὁ Θεὸς ταῦτα ἀφ' ἑνὸς παρῆματα· παρῆτον μὲν, ἵνα μὴ ἀφαγερούμενος ἀλήθη, καὶ ἀλήθησας μισήσῃ τὴν ζωαῖα· καὶ γῆνηται αὐτῆς δυσμηθῆς ἢ ὀμύφουλος. δευτέρου δὲ, ὁ μείζων ὅτι καὶ θεοῦτερον· εἶδη ὁ Θεὸς ὅτι φιλόνηκον ζῶον ὁ ἀνθρώπος, καὶ ὅτι ἀπῆρασθῆς αὐτεξούσιος ὅστιν. ἵνα μὴ οὐκ ἀρῆσθαι καὶ Θεοῦ πόκου πολυπαρῆμονεῖν, ὅτι πᾶσαι αὐτῆς ὑπνον, χαλιανὴν τὴν πᾶλμα· μονονουχὶ λέγων παρὲς αὐτὸν· εἶ τὸ ὀμοφύλου τὴν ἀπῆρασθιν ἰδεῖν οὐ συνεχώρηθῆς, τὴν ἀρῆσθον τῆς Θεοῦ δυνάμιν, καὶ τὴν ἀκαταλήσθου γῆνησθιν μὴ πολμηθῆς πολυπαρῆμονεῖν. πῶς μὲν ἀνθρώπος γῆνησθαι, νοῆσθαι οὐκ δυνάσθαι, Θεοῦ δὲ οἰκονομία ζητήσθαι δυνή;

D Ἀλλ' ὄρα ὑμᾶς ἐνοχωρουμένους, καὶ βελπῶν ἐπῆραδε κατευνάσθαι τὸν λόγον· εἶ δὲ βιασθῆ ἐπῆ, τῆν βιαζομένην δὲ ἐστὶν ἡ βασιλεία, παρῆσθαι τοῖς εἰρημῆνοις. εἰκὲς τῆν Ἰουδαῶν πᾶσα πρῆσθαι ἐπῆρα, καὶ ἐν τῷ ἀμπελαθῆ τῆς Χριστοῦ, λαθῆναι τὴν ἀλώπηκα τὸν Ἰουδαῖα· καὶ μὲν τὸ ἀπολυθῆσθαι τὴν ἐκκλησία, σῆκειν ἐξὸ καὶ σκώσθαι τοῖς λόγοις, καὶ λέγειν ποιῆσθαι· ἀφ' ἧς, Χριστιανοὶ, καμνοτομεῖτε ταῦτα, καὶ κομπαῖζετε ὅτι παρῆμασθιν ἀπαποδείκτοις; Θεὸς ὅτι γῆς ὄφθῃ ποτέ; ὁδὲ ποτέ· ἀλλοτε, εἶ μὴ μόνον ὅτι Μαουσίως. ἀλλὰ τότε ὁδὲ ὄφθῃ, ὅτι Ἰουδαῖα· καὶ τούτου μάρτυς αὐτῆς

E

ὁ Μωϋσῆς λέγων οὕτως· *πρόσεχε σαυτῶ, καὶ συμβιβιάσῃς εἰς τὴν καρδίαν σου πᾶν τὸς λόγους, οἷς ἐωρέακασιν οἱ ὀφθαλμοί σου καὶ διδάξεις τοὺς υἱοὺς σου, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν σου. μνησθητὶ τῶν ἡμέρων Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, τῶν ἡμέρων τῆς ἐκκλησίας, ὅτε ἐλάλησε Κύριος πρὸς με, λέγων· ἐκκλησίασόν με πρὸς με τὸ λαόν, ἵνα ἀκούσωσι τὰ ῥήματα μου, καὶ διδάξουσιν αὐτὰ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν. Ἐπαρτήθητε, καὶ ἔστητε ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ Σινά· ἔδοξεν ἰδεῖν πρὸς ἐμὲ ὁ Θεὸς οὐρανόθεν· ἔκλυσατε τὸ φωνὴν τοῦ Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἐκ μέσου τοῦ πυρός· φωνῶν ῥημάτων ἠκούσατε, ἔομοίωμα οὐκ ἴδετε. ἀποκρίθητε μοι, φησὶ, πρὸς τὸν Θεόν, ὅτι ἠδυνάτω γυνῆσαι Θεόν; εἰς τὸ τοιοῦτον σοὶ λέγω ὅτι ἐλέγω σοὶ ὅτι ἠδυνάτω γυνῆσαι Θεόν ἠγνοῶσα, ἀλλ' ὅτι ἠδυνάτω Θεὸς ἁρκωτῆς ἠγνοῶσα ὑπὸ γυναικός. πᾶν τὸ γινώσκον αὐτῶν δυνάτω. ὁμοίως εἰ ἀπεκρίθητε, ὡς Ἰουδαῖοι, τοῖς ἐμοῖς λόγοις, ὡς ἐπὶ τοῦτο τῶν προφητῶν βίβλων. ἐγκύβον ἐν αὐταῖς, ἵνα βλέπετε ὅλον τὸ μυστήριον τοιοῦτον ἠγνοῶσα. βλέπετε ὅλον τὸ πρὸς τὸν Θεόν ἠγνοῶσα καὶ λέγει ὁ προφήτης.*

Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει Κύριος πρὸς τοὺς ἀποστόλους· *πρόσεχετε τὴν ἀγαθὴν ἐπιθυμίαν τὴν προφητείαν, ἥτις τότε λέγει τὴν ἐρμηνείαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει Κύριος πρὸς τοὺς ἀποστόλους, πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα ἀποκριθῆτε μοι, φησὶ, πρὸς τὸν Θεόν, ὅτι ἠδυνάτω γυνῆσαι Θεόν; εἰς τὸ τοιοῦτον σοὶ λέγω ὅτι ἐλέγω σοὶ ὅτι ἠδυνάτω γυνῆσαι Θεόν ἠγνοῶσα, ἀλλ' ὅτι ἠδυνάτω Θεὸς ἁρκωτῆς ἠγνοῶσα ὑπὸ γυναικός. πᾶν τὸ γινώσκον αὐτῶν δυνάτω. ὁμοίως εἰ ἀπεκρίθητε, ὡς Ἰουδαῖοι, τοῖς ἐμοῖς λόγοις, ὡς ἐπὶ τοῦτο τῶν προφητῶν βίβλων. ἐγκύβον ἐν αὐταῖς, ἵνα βλέπετε ὅλον τὸ μυστήριον τοιοῦτον ἠγνοῶσα. βλέπετε ὅλον τὸ πρὸς τὸν Θεόν ἠγνοῶσα καὶ λέγει ὁ προφήτης.*

Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει Κύριος πρὸς τοὺς ἀποστόλους· *πρόσεχετε τὴν ἀγαθὴν ἐπιθυμίαν τὴν προφητείαν, ἥτις τότε λέγει τὴν ἐρμηνείαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει Κύριος πρὸς τοὺς ἀποστόλους, πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα ἀποκριθῆτε μοι, φησὶ, πρὸς τὸν Θεόν, ὅτι ἠδυνάτω γυνῆσαι Θεόν; εἰς τὸ τοιοῦτον σοὶ λέγω ὅτι ἐλέγω σοὶ ὅτι ἠδυνάτω γυνῆσαι Θεόν ἠγνοῶσα, ἀλλ' ὅτι ἠδυνάτω Θεὸς ἁρκωτῆς ἠγνοῶσα ὑπὸ γυναικός. πᾶν τὸ γινώσκον αὐτῶν δυνάτω. ὁμοίως εἰ ἀπεκρίθητε, ὡς Ἰουδαῖοι, τοῖς ἐμοῖς λόγοις, ὡς ἐπὶ τοῦτο τῶν προφητῶν βίβλων. ἐγκύβον ἐν αὐταῖς, ἵνα βλέπετε ὅλον τὸ μυστήριον τοιοῦτον ἠγνοῶσα. βλέπετε ὅλον τὸ πρὸς τὸν Θεόν ἠγνοῶσα καὶ λέγει ὁ προφήτης.*

A ipse Moyses, qui sic ait: *Attende tibi ipsi, & colligendo conferes in corde tuo omnia verba quae viderunt oculi tui: & ea docebis filios tuos, & filios filiorum tuorum. Recordare diei Domini Dei tui, diei concionis, quando locutus est Dominus ad me dicens: Conuoca ad me populum, & audiant vocem meam, & docebunt filios suos. Et accessisti, & stetisti sub monte Sinai: & mons conflagrabit igni usque ad caelum: & audistis vocem Domini Dei vestri de medio ignis. Vocem verborum audistis, & similitudinem non vidistis. Quid ergo te vidisse iactas,*

Dent. 4 v. 9
Sc. sum magis reddi, quam verba.

B quae non adspicisti? *Quid hoc igitur, inquit, mihi ingeris? potuisse scilicet mulierem Deum generare? Ad id plane respondeo: Me quidem nequaquam dixisse, Mulierem generare potuisse Deum; sed, potuisse utique Deum incarnatum à muliere generari; siquidem omnia ei possibilia sunt. At certe, ô Iudae, si meis verbis fidem non habes, reuerere libros Prophetarum: Illis incumbere, totumque diuinum mysterium in eis exaratam vide. Vniuersum illic Virginis miraculum adumbratum cerne. Ait namque Propheta.*

Polemica aduersus Nestorianos solutio. Matth. 19. v. 26

In die illâ dicit Dominus omnipotens: (Prophetiam prius referam: deinde verò interpretationem addam:) In die illâ dicit Dominus omnipotens, aduocabit homo proximum suum subter vitem suam, & subter ficum suam. & conuertit me, inquit, Angelus qui loquebatur in me: & suscitauit me, sicut suscitari solet homo de somno suo: & dixit ad me, Quid tu vides? Et dixi: Vidi, & ecce candelabrum aureum totum, & lampas super ipsum, & septem lucernae, & septem infusoria, & duae oliuae desuper. Et interrogauit Angelum, & dixi: Quid sunt haec, Domine? Et dixit mihi: Non cognoscis quid sunt haec? Et dixi, Non Domine. Et respondit Angelus qui loquebatur in me, & dixit: Hic est sermo Domini. O altitudo diuitiarum,

Zach. 3. v. 10.

Ibid. 4. v. 1.

D *cum sapientia, tum scientiae Dei! Legimus Prophetiam; interpretationem adiungamus.*

Rom 11. v. 33.

In die illâ dicit Dominus omnipotens. Enarratu Zachariae locus: In quâ die ô Propheta? In die Incarnationis, quando Virgo caeli quandam speciem praetulit: quando ex utero profuerunt radij: quando Sol incarnatus è matrice prorupit: quando lux humanam figuram induit: quando partus eius qui nascebatur, non initium, sed ortus fuit. Et conuertit me, inquit, Angelus qui loquebatur in me: & suscitauit

me, sicut quando homo excitatur a somno suo. Quisnam Angelus? Is qui lata, fausta que annuntiauit Mariæ. Quis somnus? Legis tempus. Quandoquidem ut in somno palpebræ pupulas obtegunt; ita legis tēpore velamen cor obtexerat. Et dixit ad me, Quid tu vides? Et dixis Vidi, & ecce candelabrum aureum totum. Quid est ergo illud candelabrum? Sancta Maria. Cur autem candelabrum? Quia immateriale lumen; nempe Deum incarnatum; portauit. Ut quid verò aureum totum? Quia etiam post partum virgo permansit. Ait namque: Porta hac clausa erit. Non aperietur, & nullus transibit per eam: quoniam Dominus Deus Israel solus transibit per eam; & erit clausa; quoniam Princeps & egredietur, & fores post se claudet. Vterum autem portam vocari, testatur Iob dicens: Cur non conclusit portas uteri mei? Et sicut candelabrum non est lucis causa, sed lucis vehiculum: ita etiam Virgo non est ipsa Deus, sed Dei templum.

Maria candelabrum.

Ezech. 44. v. 1.

Iob, 3. v. 10.

Christus, lampas.

Ioan. 8. v. 13.

Luc. 1. v. 78.

Septem Incer-
na, septem le-
ges.

Psal. 118. v. 105.

Pro. 6. v. 23.

Rom. 2. v. 14.

Sap. 13 v. 3.

Rom. 7. v. 2.

6

Αὐτὸν εἶπον, ὅταν ἐξεῖρη αἰθερὸς ἐκ τῆς ὑπνοῦ αὐτῆς. τίς ὁ ἄγγελος; ὁ δὲ Μαριάμ διαγγελισα-
μένος. τίς ὁ ὑπνος; ὁ δὲ νόμος κακῆς. ὡσαύτῃ γὰρ ἐν
τῷ ὑπνῷ ὁ βλέφαρον τῆς κέρην καλύπτει· οὕτως
ἐν τῷ νόμῳ, ὁ κάλυμμα τῆς καρδίης ἐσκέπασε. καὶ
εἶπεν πρὸς με· τί σὺ βλέπεις; καὶ εἶπον· ἐώρα-
κα, ἔϊδον λυχνία χρυσοῦ ὅλη. τίς οὖν ὄστιν ἡ λυ-
χνία; ἡ ἁγία Μαρία. εἴτε τί δὲ λυχνία; ὅτι τῷ
Β αὐτὸν φάσι Θεὸν ἄρκωθέντα ἐβάσασε. εἴτε τί δὲ
χρυσὴ ὅλη; ὅτι τῷ δὲ μὲν τόκον πρῶτον ἐμίμνε. φη-
σὶ γὰρ ἡ πύλη αὐτῆς κεκλεισμένη ἔσται. ὅτι αἰοιχ-
θήσεται, ἔσσεις οὐ μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς, ὅτι Κύ-
ριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ μόνος διελθύσεται δι' αὐτῆς, καὶ
ἔσται κεκλεισμένη. εἴτε τί ὁ ἡγυμῆτος ἔξελεύσεται
καὶ κλείσει τὰς θύρας ὅπως αὐτῆς. ὅτι δὲ ἡ γαστήρ
πύλη λέγεται, μῦθος ἰσὺς λέγων· εἴτε τί οὐ σιωπῶ-
κλεισε πύλας γαστρός μου; καὶ ὡσαύτῃ ἡ λυχνία ὅτι
αὐτῆς φωτὸς αἰτία, ἀλλὰ φωτὸς ὄχημα· οὕτως ἔ-
τι ἡ πρῶτος, ὅτι αὐτῆς Θεός, ἀλλὰ Θεοῦ ναός.

Καὶ ὁ λαμπάδων, φησὶν, ἐπὶ τῷ αὐτῆς. τί ὁ
λαμπάδων; ὁ ἄρκωτος Θεὸς Λόγος, ὁ φάσι τῷ
οἰκουμῆτος, ὁ λέγων· ἐγὼ εἶμι ὁ φάσι τῷ κόσμου.
καὶ ὡσαύτῃ ἐν τῷ λαμπάδι ἡ ὑλή φλόγα δέχεται,
οὕτως ἐν τῷ μυστηρίῳ, ὁ Θεὸς μέρφω δούλου
ἐλάβε· καὶ ὡσαύτῃ ὁ λαμπάδων δὲ ὑψοῦς πλεῖν αὐτῶν
καταλάμπει, οὕτως ὁ δεσπότης δὲ οὐρανοῦ ἐπε-
δήμησε τῇ γῆ. εἴτε τῷ δὲ ὁ παροφῆτης ἐβόα· εἴτε
παλάγγια ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο
ἡμᾶς ἀνατολή δὲ ὑψοῦς.

Καὶ ὁ λαμπάδων, φησὶν, ἐπὶ τῷ αὐτῆς, ἔτι ἀ λυχνί-
D τίνες οἶδε ἐπὶ τῷ λυχνί; οἱ εἶ μέρως νόμοι. πόθεν
τῷ δὲ δῆλον; λέγει γὰρ ὁ Δαβὶδ· λυχνί τοῖς ποσὶ
μου ὁ νόμος σου, καὶ φάσι τῷ τείβας μου. καὶ Σα-
λαμῶν, ὅτι λυχνί ἐν τῷ νόμῳ, ἔτι φάσι. ἐν τῷ
θα οὖν λέγει τοῖς ἐπὶ τῷ νόμοι. ὅτι δὲ ἐπὶ τῷ νόμοι
ἡσάμ, ἀκούε. πρῶτος νόμος ὁ ἐμφυτος, ὡς οὐ φη-
σὶν ὁ Παῦλος· ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντε,
φύσει τὰ τῷ νόμου ποιεῖ· ἔτι νόμον μὴ ἔχοντες,
ἐαυτοῖς εἶσι νόμοι· δούτερος νόμος, ὁ εἴτε τῷ ὄψως,
ὅτι γὰρ ὁ νόμος κηρύττει δημιουργόν, τῷ τῷ ἡ ὄψως εἴτε
τῷ κτισμάτων πισοῦται. ὅτι γὰρ μεγάτους, καὶ καλλο-
νῆς κτισμάτων, ἀναλόγως ὁ δημιουργὸς αὐτῶν
θεωρεῖται. τρίτος νόμος, ἡ ὅτι τῷ ζύλου ἐν τῷ νόμῳ·
βοᾷ ὁ ἀπόστολος Παῦλος· ὡς ὁ μὲν νόμος ἁγίος,
καὶ ἡ ἐν τῷ νόμῳ ἀγία, καὶ δικαία, καὶ ἀγαθή. τέταρτος
νόμος ὁ ὅτι τῷ Νῶε, ἐν τῷ νεφέλῃ· πέμπτος
νόμος, ὁ ὅτι τῷ Ἀβραάμ, ὁ τῷ πρῶτο-

Leg. n. iuxta 79

μῆς. ἕκτος, ὁ τῶν γραμμάτων. ἑβδόμος, ὁ τῶν χαρί-
 τος. Ἐὶ πὶ δὲ ἡ χάρις νόμον ἔχῃ, ἀκούε πάλιν Παύ-
 λου λέγοντος· ἀλλήλων τὰ βαρὴν βασάζετε, ἔσ-
 ταις αἰαπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. λέγει δὲ
 Ησαΐας· ἐκ Σιών ἔξελεύσεται νόμος, ἔσθ' ἡ λέξις
 Κυρίου ἔξ Ἱερουσαλήμ. ἐν ταῦτα οὖν λέγει ἐπὶ τὰ
 λόγους τοὺς ἐπὶ τὸν νόμον. ὅτι ἡ γὰρ ἡλθεν ὁ Χριστὸς
 ὄντας τοὺς νόμους πληρῶσαι καὶ τὴν μακαρίον Παύ-
 λον, τὸν λέγοντα πληρῶσαι νόμου Χριστοῦ εἰς δικαιο-
 σωμίαν ἕξ' τῶν εἰρηθῆ ἐπὶ τὰ λόγους, ἐπὶ τὸν νόμον.

Καὶ ἐπὶ τὰ ἐκπύριδες τίνες εἰσὶ; τὰ ἐπὶ τῶν
 Πνεύματος χαρίσματα. πότεν τῶν δῆλον; λέγει
 ἡμῶν Ησαΐας· ἔξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τοῦ ῥιζῆς Ἰεσοῦ-
 σαι. [ἔσθ' ἄνθος ἐκ ῥιζῆς] αἰαθήσεται, ἔσθ' αἰαπαύ-
 σεται ἐπὶ αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου, πνεῦμα σοφίας ἔσθ'
 σωείσεως· πνεῦμα βουλήσ καὶ ἰσχύος· πνεῦμα γνώ-
 σεως ἔσθ' δισκεΐας καὶ πνεῦμα φόβου Θεοῦ ἐμπλήσῃ
 αὐτόν. ἔσθ' δύο ἐκπύριδες, ἔσθ' δύο ἐλαίαι ἐπιδύω. τί-
 νες αἱ δύο ἐλαίαι; αἱ δύο ἁγίασθαι. καὶ ἁγίασθαι τὴν
 ἑξῆς εἰπὴν ἐλαίας; ὅτι ὡσπερ ἡ ἐλαία ἀειθαλὴς
 ἔσθ' ὁ φύλλον, ἔσθ' καὶ αἱ δύο ἁγίασθαι ἀπαύ-
 σεως τὰς ἁγίας Χριστοῦ ἕξοισι μῆρτυρίας.

Καὶ ἐπηρώτησα τὸν ἄγγελον, ἔσθ' εἶπον· τί ἔσθ'
 ταῦτα; καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος· οὐ γνώσκεις τί ἔσθ' ταῦ-
 τα; καὶ εἶπον· οὐχὶ κύριε. τί λέγεις, ὡσπερ φῆτα;
 οὐ λέγεις ὅτι εἶδον λυχνίαν, καὶ λαμπάδα, καὶ
 λόγους, ἔσθ' ἐκπύριδας· πῶς οὖν ἐρωτῆσ αἱ
 εἶδες; καὶ· εἰκόνα γὰρ ἔβλεπον, καὶ θαῦμα ἠρεῦ-
 νων, φησίν. ὡσπερ γὰρ οἱ πλείοντες ἐν τῇ θαλάσῃ,
 ὅτι μὴν πέλαγος βλέποισι, τὸ δὲ χρυσθὸν μύρον κα-
 τὰ μῆρ χαρίτων οὐχ ὁράσιν· οὕτως καὶ ὁ σωθ-
 φήτης, εἰκόνα μὴ ἔβλεπε, ἔσθ' μυσθῆριον ἠρεῦνα.
 ἁγία φησίν· καὶ ἠρώτησα τὸν ἄγγελον, καὶ εἶπον· τί
 ἔσθ' ταῦτα; τί οὖν ὁ ἄγγελος; οὐ λέγει ὅτι εἶδεν
 λυχνίαν, καὶ λαμπάδα, καὶ λόγους, καὶ ἐκπύρι-
 δας· ἀλλ' ἀφείσ ὁ ἀνιγμα, κηρύτθῃ ὁ θαῦμα, καὶ
 λέγει· ἔσθ' ὁ Λόγος Κυρίου. καὶ γὰρ ὁ ἄγγελος
 διαφείσθῃ. ἀφείσ γὰρ τῶν ὄψιν, κηρύτθῃ ὁ θαῦ-
 μα, καὶ λέγει· ἔσθ' ὁ Λόγος Κυρίου. τί λέ-
 γεις ὡσπερ φησίν; σκεῦθ' ἐδείξας, καὶ Λόγος διαγ-
 γελίσεις; καὶ· ἀνιγμα γὰρ ὁ θεῖα, καὶ μυσ-
 θῆριον ἡ χάρις. ὅτι γὰρ ἡμελλεν ὁ δεσπότης
 Κυρίου ἐκ πατῆρου πικτεσθαι κατὰ ἁγίασθαι,
 καὶ κηρύτθῃ ὡς ἁγίασθαι, καὶ ἁγίασθαι ὡς ἡτέλεν.
 ἡμελλον δὲ Ἰουδαῖοι ἀγ-
 σθῆριον ὁ θαῦμα, καὶ λέγει· πῶς ἡδυνάτο ὁ
 τῶν Θεοῦ Λόγος· ὁ ἐκ πατῆρῶν Λόγος· ὁ σωθῆς

A cisione. Sexta, lex scripta. Septima, gra-
 tia. Quod autē etiam gratia legem ha-
 beat, audirursum Paulum dicentem: *Al-*
ter alterius onera portate, & sic adimplebitis
legem Christi. Isaias etiam ait: *De Sion exi-*
bit lex, & Verbum Domini de Ierusalem.
 Cum itaque hic septem lucernas dicit,
 septem intelligit leges. Nam quia Chri-
 stus venit, ut adimpleret vniuersas leges,
 iuxta quod ait B. Paulus: *Plenitudo legis*
Christus adiustitiam; idcirco septem le-
 ges, septem vocauit lucernas.

Quidnam verò sunt *septem infusoria?*
 Septem Spiritus dona. Vnde id liquet?
 Quia dicit Isaias: *Egredietur virga de*
radice Iesse, & flos de radice ascendet:
Et requiescet super eum Spiritus Domini;
Spiritus sapientie & intellectus; spiritus
consilij & fortitudinis, spiritus scientia
& pietatis; & replebit eum spiritus ti-
moris Domini. Et septem infusoria; &
dua oliua desuper. Ecquænam duæ oli-
 uæ? Duo testamenta. Quam ob cau-
 sam verò hæc vocauit oliuas? Quia si-
 cut oliua semper virentia seruat folia;
 ita & duo testamenta sempiterna pro-
 ferunt de Christo testimonia.

Et interrogauit Angelum, & dixi, Quid
sunt hæc? Et dixit Angelus: Non cognoscis
quid sunt hæc? Et dixi: Minimè Domine.
 Quid ais, ὁ Propheta? Tu dicis: *Vidi cā-*
delabrum, & lampadem, & lucernas, & in-
fusoria. Vt quid ergo ipsa quæ vidisti, in-
 terrogas? Vtique: Imaginem enim vide-
 bam, & miraculū perscrutabar. Vt enim
 ij, qui mare nauigāt, quamuis ipsum pe-
 lagus intueantur, haud tamen ad ima-
 delitescentem margaritam cernunt: Ita
 etiam Propheta, extimam quidem ima-
 ginem cernebat, arcanum verò exquire-
 bat mysteriū. Idcirco ait: *Et interroga-*
ui Angelum, & dixi: Quid sunt hæc? Ec-
quid tandem Angelus? Non ait vidisse
cādelabrum, & lampadem, lucernasque,
& infusoria: sed misso ænigmate, aperit
miraculum, edicitque: Hic est Sermo Do-
mini. Fitque Angelus Euāgelista: iubens
 enim valere symbola visui proposita, mi-
 raculū prædicat, aitque: *Hic est Sermo Do-*
mini. quid ais, ὁ Angele? Ostendisti vasa,
 & Verbū Euangelizas? Vtique: nā ænig-
 ma est quod spectatur, gratiaque myste-
 riū. quia enim Dominus Deus de Virgi-
 ne nasciturus erat secundum carnem, ac
 humanam formam accepturus, proque
 suā incarnandus voluntate: criminaturi
 verò erant Iudæi miraculum, ac dicturi:
 Quonā pacto Dei Verbum, Verbum quod

Gal 6. v. 2.
 Isai. 2. v. 3.
 Rom. 10. v. 4.
 Infusoria, do-
 na Spiritus.
 Isai 11. v. 1.
 Zach. 4. v. 4.

erat in principio, Verbum quod erat apud Deum, potuit in humanâ formâ nasci, & ex suo figmêto carnem sumere? Vt ergo Iudæorum ora obstrueret, ostendit Prophetæ, pro Virgine, Candelabrum; Infuforia pro donis; pro testamentis Oliuas, pro Salvatore Lampadem. Quod autem Prophetæ Lampadé appellauerint Dominum Christû; Incarnatum, inquam, Verbum; Deum non mutatum; ex Isaiâ accipe, cum ait: *Exultet anima mea in Domino: Induit enim me vestimento salutis, & tunicâ lætitiæ: sicut sponso circumposuit mihi mitram, & sicut sponsam ornauit me mûdo: & sicut terram efferetem florem suum, & sicut hortus semina sua; sic germinare faciet Dominus iustitiam & exultationem coram uniuersis gentibus. Propter Siõ non tacebo, & propter Ierusalem non relinquam, donec egredietur ut lumen iustitiæ meæ: Salutare autem meum ut lampas accedetur: Ipsi gloria & Imperium, & honor vnâ cum Patre, simulque Spiritu sancto, nunc & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.*

Ifai. 61. v. 10.

Ifai 62. v. 1.

Α ἢ Θεὸν Λόγον, ἐν γήματι ἀνθρώπου γυνᾶσαι, παρὸς, ἔκ ἐκ οἰκεία πλάσματος ἄρκου; βουλόμηνος οὖν ἀποφράξαι τὴν Ἰεραδίων τὰ σωματα, ἐδύξε ὡς παροφῆτη ἀπὸ τῆς πύργου, ἢ λυγρία ἀπὸ τῆς ἰσοσταθῆς, τὰς ἐπὶ πυρίδας ἀπὸ τῆς ἰσοσταθῆς, τὰς ἐλάμας ἀπὸ τῆς Σωτηρίας, ὅτι λαμπάδων λέγουσιν οἱ παροφῆται τὴν δεσποτικὴν Χεῖρον, τὴν ἄρκου ἄνα Λόγον, τὴν μὴ βραπύνα Θεόν. ἀκρυε Ησάς λέγοντος ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τῷ Κυρίῳ. ἐνέδουσε γὰρ με ἰμάτιον σωτηρίας, ἔχων τῶνα ὑφροστώης ὡς νυμφίῳ παρῆλθέ μοι μίβαν. 70. & Hieronym. Sic etiam
 B τῶνα ὑφροστώης ὡς νυμφίῳ παρῆλθέ μοι μίβαν. 70. & Hieronym. Sic etiam
 C ἔχων τῶνα ὑφροστώης ὡς νυμφίῳ παρῆλθέ μοι μίβαν. 70. & Hieronym. Sic etiam

Sic etiam Hieronym. ronym.

EIVSDEM.

De Incarnatione Domini nostri Iesu Christi.

ORATIO III.

REBRA eaque diuersa celebritatum solemnia, humanam exhilarant vitam; dum festorum dierum recurſu, tristem ærumnosæ huius vitæ molestiam in voluptatem cōuertunt. Vt enim aduersis tempeſtibus acti, traiecto infesti maris æstu, portibus gaudent tanquam fidissimo vitæ sinu: sic post multas negotiorum molestias cū feriatur homo, celebritate tanquam curarum requie, ac securitatis matre gaudet. Festus namque dies, molestiarum est obliuio; curarum somnus; gaudij seges, lætitiæ conciliatio; precatōnis tempus; pauperum messis; Ecclesiarum ornatus; vibiu celebris conuentus; inimicitia exitium; amicitia ortus, in terrâ cælum. Quid verò multa profector? Est festus dies resurrectionis fructus, iuxta quod ait Prophetæ: *Celebra Iuda festiuitates tuas: Ascendit enim è terrâ insufflans in faciem tuam.*

Festorum commeda ac præconia.

Nah. 1. v. 15. & 2. v. 1.

1

At sanè multæ quidem sunt, vti dicebam, solemnes celebritates; non tamen

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ,

Εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Colum. Codex. ἡ τα γυν ἑλλησιν Ἰησοῦ Χριστοῦ

ΛΟΓΟΣ γ.

ΟΛΛΑΙ καὶ διαφοραὶ πρηνήρεις τὴν ἀνθρώπινον φαιδρῶνους βίον, τὰ κύκλω τῆς ἐορτῆς τῆς ὀπτιμώτερου ζωῆς ὁ λυπηρὲς εἰς ἡδονῶν μεταβάλλουσα. ὡσπερ γὰρ οἱ μὲν Ἰαλλῆς ἐκ πελάγους καταβαίντες χαιροῖσι τοῖς λιμένσιν, ὡς ζωῆς ἀγκέλας. οὕτως μὲν πολλὰς παραστάτων παριστάσας ἐορτάζων ὁ ἀνθρώπος, χαιρεῖ τῆ πρηνήρει ὡς ἀμειμνίας μητεῖ. ἐορτὴ γὰρ ἔστι λύτης λήθη. φρεντίδων ἕπνος. χαρῆς γεωργίας. φαιδρότητος παρῆξενος. παρῆσυχῆς χαρῆς. πενήτων γέρος. ἐκκλησιῶν κόσμος. πόλεων πρηνήρεις ἔχθρας ναυάγιον. φιλίας ἀναπολή. ὅπτι γῆς οὐρανός. καὶ ἡ τὰ πολλὰ λέγω; ἐορτὴ ἀναστάσεως κερπός, καὶ τὴν παροφῆτικὴν λέγοντα. ἐορτάζε Ιουδα τὰς ἐορτάς σου. ἀνέστη γὰρ ἐκ τῆς γῆς ὁ ἐμφυσῶν εἰς παρῆσώπῳ σου.

D

E

Αλλὰ πολλὰ μὲν, κατὰ τὸν ἑφῶν, αἱ πρηνήρεις. ὅτι ἴσα δὲ τῆς ἐορτῆς τὰ κέρδη. αἱ μὲν

γὰρ τῶν Θεοῦ ἐνομοθέτησιν· αἱ δὲ, τῶν
 δὲ θεοῦ ἐνομοθέτησιν· αἱ δὲ, τῶν
 ἀπειροσίων ἐπιπέδων· αἱ δὲ, γὰρ λειτουργίαι κέ-
 ρον· αἱ δὲ, τῶν ἀνθρώπων φύσεως ἐμπορεύονται τῶν
 σωτηρίων· οἱ Ἕλληες ἐορτάζουσιν· ἀλλ' αἱ γὰρ
 τὰ πάλιν θεοποιήσαστες, ἐντεθῆναι δυνάμει πῶνται
 τῶν ἀρχαίων τῶν βόρβορον· Ἰουδαῖοι πάλιν ἐορτάζου-
 σιν· ἀλλὰ θεὸν τῶν κριλίων ἀειφένεσι, κειρὸς
 ἀμύθημάτων μὲν κέρον τὰς ἐορτάς ποιουῦτες·
 ἐν ἐρήμῳ ἐορτάζοντες, τῆς εἰκόνι τῆς χρυσοῦ παρ-
 σκευῆσιν· εἰς χριστὸν καὶ μάχας ἐνήσειον· ἐν
 Ἱεροσολύμοις ἐορτάζοντες, γαυρόν κτ' τῶν δεσπο-
 του σιωνίτησαν· ὡς Ἰουδαῖοι ἐορτάζουσι, ὧν καὶ ἡ Φαι-
 δρότης πλάσιος, καὶ ἡ περὶ τὸν Φόνος· αἱ δὲ τῶν Χρι-
 στιανῶν περὶ τὴν γαυρίαν καὶ τῶν ἀδελφῶν, καὶ ὄντως
 πηγά καὶ τῆς σωτηρίας· ἡ μὲν γὰρ τῶν
 ἡμῶν περὶ τὴν γαυρίαν, Θεοῦ πατρὸς ἀνθρώπων ἐπιδη-
 μία κηρύσσει· ἡ δὲ μετ' ἐκείνῳ, ὑδάτων ἀγασ-
 μῶν, καὶ βαπτίσματος εἰκονογραφεῖ μήτηρα· ἡ
 τρίτη, κατὰ τὸν θάνατον, καὶ γαυρόν ἔσπαρον,
 καὶ ἀγασίας δῶρον, καὶ πατρῶσιν ἐλθόντων
 πῶν δὲ ἀγγέλιζεταί· ἡ τετάρτη, τῶν ἡμετέρας
 ἀπὸ τῆς πύθης εἰς οὐρανοῦς ἀνοδόν, καὶ πῶν ἐκ
 δεξιῶν κέρον κατὰ τὸν πῶν, Πνεύματος
 ἀγίου κέρον, καὶ μυρίων χειρισμάτων ὄμβρος
 σαλπίζει· αὐτὰ εἰσὶν αἱ ἐορταὶ αἵς ἐποίησεν ὁ
 Κύριος, ἀγαλλιασάμεθα καὶ βύφρον τῶν ἐν
 αὐταῖς.

Τί γὰρ οὖν οὐκ ἐστὶν ἐν αὐταῖς γαυρόν,
 καὶ τῶν ἀδελφῶν, ὡς ἄρτις ἐπετελέσασιν, οὔτε
 μὲν φρίκης καὶ δόξης; τί γὰρ ὡς ἄρτις ἐορ-
 τῆς τῶν γαυμάτων; ἀλλὰ τῶν ἀρχαίων μὲν συγ-
 νόμῳ ἀκούσατε· πηλὴν γὰρ γλαῦσα Θεοῦ
 μυστήρια ἀπαρῶν τῶν ἀρχαίων μορ-
 φώσασα· τῶν τῶν ἀρχαίων· ἀρχή, καὶ οὐκ
 ἀρχὴ τῶν περὶ τὸν· τῆς μὲν γὰρ ἀν-
 θρώπου φύσεως γένεσιν ἀρχή, ἡ δὲ θεότης ἐ-
 μείνει ἀρχός· μορφή μορφῶν παρὰ τῶν
 ἑσῶν, καὶ ἡ πηλὴ οὐκ ἐπλεόνασεν εἰς
 τετράδα· δύο φύσεων σιωνίτης, καὶ ἐνὸς
 ὑποτύπος· Λόγον καὶ σαρκὸς ἀσύγχι-
 τος ἐνώσις· καὶ ὁ ἡμῶν ἀρχὴ κατὰ σαρ-
 κᾶ, Θεός ἐστὶ τῶν ἐκ Πατρὸς, καὶ ἀνθρώ-
 πος τῶν ἐκ ἐμοῦ· ὡς μυστηρίου φεικτοῦ καὶ

A aqualia sunt feriarum lucra. Aliæ quip-
 pe à Deo sunt constitutæ: aliæ à diabolo
 illatæ: proinde etiam, harum quidē aliæ
 in animarum iacturam vertuntur; aliæ
 ventris satietatem ministrant; aliæ deni-
 que, humano generi salutem negotian-
 tur. Puta, gentes sua festa colunt, verum
 turpiter affectus deificantes ac vitia, tur-
 pitudinis inde cœnum hauriunt, ac sibi
 asciscunt. Iudei quoque dies festos agūt,
 sed ventrem deum circumferunt, ferias-
 que post satietatem, peccatorum causas
 reddunt: In deserto festum aditantes
 diem, auream imaginem adorarunt: ad
 lites & contentiones ieiunabant: Ieroso-
 lymis festum diem celebrantes, crucem
 aduersus Dominum cōpegerunt. O Iu-
 daica festa! quorum & hilaritas error, &
 delitiæ cædes. At Christianorum so-
 lemnia diuina sunt & admirabilia, verē-
 que fontes ac thesauri salutis. Nam pri-
 ma nostra celebritas, Dei ad homines
 aduentum prædicat. Quæ verò hanc fe-
 quitur, aquarum sanctificationem, ac
 baptismatis vuluam graphicè exprimit.
 Tertia, mortis interitum, ac trophæum
 crucis, resurrectionisque donum, ac quo
 patribus parta est libertas, lato fausto-
 que nuntio indicat. Quarta, primitiarū
 nostrarum in cœlos ascēsū, earumque
 à dextris cōfessum clamat. Quinta, Spi-
 ritūs sancti descensum, ac sexcētos gra-
 tiarum imbres ceu tubæ præconio altè
 intonat. Hæc solemnia sunt quæ fecit
 Dominus, exultemus, & lætemur in eis.

D Quid enim utique, in eâ, quam hesternâ
 die peregrimus solemnitate, non ad-
 mirabile ac nouum, horroreque ac glo-
 riâ plenū? Quod namque illud hestert-
 næ festiuitatis miraculum? Verum obse-
 cro indulgentiâ audite. Lutea enim lin-
 gua est, quæ Dei mysteria traducere au-
 det, ac aggreditur explicare. Quodnam
 illud itaque hesternæ solemnitatis est
 miraculum? Nimirum diuinitatis & hu-
 manitatis inexplicabile mysterium: nul-
 lis partūs fordibus inquinata proles: in-
 carnatio, nullâ eum passionē informans,
 qui nullam formâ aut figurâ admittat:
 partus admirabilis: Nati principium,
 nec principium: humanitas quippe prin-
 cipiū habuit, diuinitas verò æterna est &
 sine principio. Forma formâ assumpsit,
 nec Trinitas in quaternitatem excreuit.
 Duarum naturarum vnio, ac vnus Filij
 partus. Verbi ac carnis inconfusa vnio,
 quique heri carne natus est, quod ex Pa-
 tre, Deus; quod ex me, homo est. O ple-

Exod., 2. v. 1.
 Iai., 8. v. 4.

Christiano-
 rum festa, ca-
 rumque ratio.

Psal. 117. v. 24.

leg. aut.

num horrore ac miraculo sacramentū! A Quis regem vnquam vidit rei habitu indutum? Vel quis oculus vniuersum cōprehendit solem? Quando nam verò caro secundū substantiam Deo immutabiliter vnita est, præterquàm heri? quādo, sancta quidē Virgo suum vterum + commodauit: Verbum autem per aurem insiliit; ac Spiritus sanctus viuum efformauit templum; Altissimus in serui se formam exinaniuit, ac demum diuinæ istud dispensationis mysteriū, vterus Virginalis portauit. O vterum cælo latiore! O prolem salutis sarcinam! O aluum luti ac figuli thalamum! Ofœtum, mundi peccati redemptionis pretium! O mysterium, cuius modum explicare nequeo! O partum, non qui initium existentie diuinæ, aut nature mutationem; vel diminutionem potentie; aut denique separationē ab eterno genitore; sed qui Dei ac carnis substantialem vnionem; natiuitatis benedictionem; Dei aduentum; miraculum à sæculo in Deo absconditum; maledictionis solutionē; condemnationis euerfionem; vnus eiusdemque Filij æternæ existentiam, ac eiusex Virgine secundū carnem generationem; ac demum adorationem quam omnis impedit creatura, populo vniuerso donauit, lætoque ac fausto gaudio annuntiauit. Ipsi gloria & imperium, in sæcula sæculorum: Amen.

Phil. 2 v. 7.

Eph. 3. v. 9.

ἡ δαδούξου. Τίς εἶδε ποτὲ ὅτι βασιλεὺς καταδύχου γῆμα ἐφόρεσεν; ἢ ποτὲ ὀφθαλμὸς ὄλον ἐχώρησεν ἥλιον; ποτὲ δὲ Θεῶ ἄρξ κατ' οὐσίαν ἀπέσπασεν ἡμῶν, εἰ μὴ ἦς; ὅτε ἡμῶν ἀγία πρῆγος " πλὴ σου γαστέρα ἐκήχησεν. ὁ δὲ Λόγος δι' ἀκτῆς εἰσπηδήσεν. ὁ δὲ Πνεῦμα ὁ ἀγιον τὸν ναὸν ἐζωοπλασῆ. ὁ δὲ Ὑψιστος εἰς δούλου μορφῶν ἑαυτὸν ἐκένει. ὁ δὲ μυστήριον τῆς θείας οἰκονομίας, ἐβάσταξεν πρῆγος γαστῆρ. ὡ γαστῆρ οὐρανοῦ πλατύτερος. ὡ τόκος σωτηρίας φόρτος. ὡ χιλιὰ πηλοῦ καὶ πλαστοῦ νυμφῶν. ὡ ὠδὴν χροσμικῆς ἀμύρπιας λύξον. ὡ μυστήριον, οὗ τὸν ἔσπον ἐρμυλευσῶν οὐ διώμα. ὡ τόκος, ὅτι δὲ γῆμα ἡσάρξεως Θεοῦ. οὐ ἔσπλω φύσεως. οὐ μείωσιν διωμάμεως. οὐ χωρισμὸν τῆ ἀρχοῦ γνησῆματος, ἀλλὰ Θεοῦ καὶ ἄρκος στωουσιωμῶν ἐνωσιν. ἀλογοῖαν γνησῆσεως. Θεοῦ ὅτι πεδνημῶν. ἔξ ἀϊωνος ἐν τῷ Θεῶ ἀποκεχυμῶν θαῦμα. φύσεων ἀδελφίρετον μυστήριον. κατὰ τῆς λύσιν. ἀποφάσεως ἀναἔσπλω. τῆ ἐνός καὶ μόνου ἰσοῦ τ' ἀναρχον ἢ πρῆξιν, καὶ τ' ἐκ πρῆγος κατ' ἄρκος γνησῆσιν. καὶ τ' ὡδὴ πάσης τ' κτέσεως παροσμύσῶν, τῶ δὲ ἡμῶν πῶν τ' κεχαρισμῶν καὶ διαφελισμῶν. αἰτῆ ἡ δόξα, καὶ ὁ κρῆτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμῶν.

Leg. τῶν πῶν.

EIVSDEM,

In Natalem diem Domini nostri Iesu Christi.

ORATIO III.

RÆCLARVM ac admirabile præsentis solemnitatis argumentum: Præclarum quidem quod novam hominibus reuexerit salutem: admirabile autem, quod partus naturæ leges euicerit. Nā natura quidem agnoscit puerperā: at gratia, puerperam pariter effecit, ac custodiuit Virginem: exhibuitque matrem, nec quicquam integritatem læsit. O terram non fatā, quæ cœlestem fructum protulit! O Virginē, quæ Adamo paradysum referauit; imò, quæ ipso paradiso gloriosior extitit. Nam paradysus quidem Dei cultura fuit: hæc autem Deum ipsū carnis ratione excoluit. Agite huc ita que omnes,

2

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

Εἰς τὸ γυμνάσιον Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

D

ΛΟΓΟΣ Δ.

ΑΜΓΡΑ καὶ ἡ δαδούξος τῆς πρῶσους ἐορτῆς ἢ ἡσπῶσους λαμπαρῶν καὶ μὲν, ὅτι ξενίω ἀνδραπόμοις σωτηρίαν ἐπομῆγαγῶν. ἡ δαδούξος δὲ, ὅτι τ' τ' φύσεως νόμον ἐνίκησεν ὁ τόκος. φύσις μὲν γὰρ ἐνορεῖται πλὴν τεκούσῶν μητέρε. ἢ δὲ χάρις καὶ τεκούσῶν ἐδῆξε, καὶ πρῆγος ἐφύλαξε. καὶ μητέρε ἐποίησε, καὶ πλὴν ἀφθαρείων ὅτι ἐβλάψεν. ὡ γῆς ἀσπῶρεσιν καρπὸν βλασησῶσιν οὐρανόσιν. ὡ πρῆγος ἀποίξασα τῶν Ἀδὰμ τὸν ἡδῶδῶσιν. μῶλλον δὲ τῶν ἡδῶδῶσιν ἐνδοξοτέρεσιν ἡσάρχουσα. ὁ μὲν γὰρ Θεοῦ γεώργιον γέσῶνεν. ἢ δὲ κατ' ἄρκος Θεοῦ αὐτὸν ἐγεώργησε. δεῦτε οὖν πῶντες, τ' τῶν

δεσπότου μήτρως μήπως καὶ τοὺς γάμοις χο-
 ρεύσασθαι· πρῶτος γὰρ ὅστι γάμων ἀμύητος, καὶ
 γάμων ἀλόκοτος· ἀλλὰ τὰς ἀνυμφότου αὐτῆς
 ὠδῖνας τιμήσασθαι. μήτηρ γὰρ καὶ αἰὲν γάμων
 ἐγέρετο· καὶ ἀνδρὸς πείραξεν ὅσα ἐλάβε· καὶ ὄρ-
 φανὸς ὁ παῖς οὐχ ἀρίσκειται. δεῦτε ἰδῶμεν γα-
 τίερα πρῶτου πλατυτέραν τὴν κίσειως. ὁ γὰρ
 ἐκεῖ μὴ χειροῦ μόνος, ἐν ταῦτα ἀφεινοχαρήτως
 ἐχώρησε· καὶ ὁ ἐν τῇ χερὶ καὶ αὐτῷ πῦν τε-
 χέσθαι βασιλέων μὲν πόντων, ὑπὸ ταύτης ἐν
 γαστρὶ βασιλεύεται. δεῦτε ἰδῶμεν πῶν ἀλατόμη-
 τον πίπεθαι ἐν τῇ πρῶτηνικῇ δράχῃ ὑπερφυσίως
 φερομένην, καὶ πῶν φύσιν μὴ βλάπτουσαν, καὶ
 τὴν κόσμον ἐδράζουσαν. δεῦτε ἰδῶμεν νηὸς πον-
 τοποροῦσις ἀπεώρητον πορείαν, τὴν βυθισάσις μὲν
 τὴν δὲ ἄρχακον· ἀλιθυσάσις δὲ τὸν πορφυ-
 πλασον· ἥς καὶ ἡ εἰσοδος ἀνίσρητος, καὶ
 ἡ ἐξοδος ἀνερωμύδωτος. δεῦτε ἰδῶμεν τὸν νοη-
 τὸν ὄφιν, τὴν τῆς θυγατρὸς τῆς Εὐας πορφυρομυ-
 τῆς, καὶ τὸν γραμμῆτον τὸν πορφυροῦ ἀκουσῶτα.
 δεῦτε ἰδῶμεν καὶ τὸ φῶς τὴν θεότητος, ὡς δὲ φανοῖς
 τῆς σώματος, τὰς ἀκτῖνας ἐκπέμπον τὸν χάριτος.
 Γνωαῖκες πρεχέτωσαν, ὅτι γυνὴ οὐ θανάτου
 δεικνύει φυτὸν, ἀλλὰ ζωῆς τίθει καρπὸν. πρῶ-
 τος οὐ μὴ πρεχέτωσαν, ὅτι πρῶτος ἔτεκεν, οὐχ ἔτι
 πῶν πρῶτηναι ἀγαμύουσα, ἀλλὰ πῶν ἀφθαρ-
 σίαν σφραγίσασα. ἔζητε γὰρ ὁ βρέφος, ἐξ ἀκα-
 ραίοις τοὺς χιτῶνας τὴν γαστρὸς ἀπέλιπε, ποιοῦτον
 ἀφείδεν ἐν πορφυρῇ τῇ χάριτος, ὅτι ὄρετο τὴν
 φύσειως ἐργασίειον. μητέρες πρεχέτωσαν, ὅτι μή-
 τηρ πρῶτος ὁ ξύλον τὸν πορφυροῦ δὲ τὸ ξύλου
 τὴν ζωῆς διωρθάσατο θυγατέρες οὐ μὴ πρεχέτωσαν, ὅτι
 μητέρας πορφυροῦ εἶβειν, θυγατέρες ὑπακῆ δὲ ἐ-
 δίκησε. πατέρες πρεχέτωσαν, δὲ τὸ ἐπὶ ἰσάτων τῆς
 αἰώνων τελέτην πατέρας. βρέφη οὐ μὴ πρεχέτωσαν,
 δὲ τὸ ἐν φάτιν παρρησιασμένοι βρέφος. ποιμένες
 πρεχέτωσαν, δὲ τὸ ἐκ τῆς πρῶτηνικῆς ἀμνάδος
 πορφυροῦ ποιμένα. ὁ γὰρ ποιμὴν, τὴν ξενοπα-
 γῆν τὴν σώματος πορφυροῦ δροσῆν· καὶ ὁ λύκος ὡς
 ἀμὸν ἰδῶν πορφυροῦ κεχηνῶς· ἀλλὰ τοὺς
 μὲν ὀδόντας ἠκόνησε· τῆς δὲ ἄρξου τὸ ἀμῶμου ὅσα
 ἴχουσε γενέσασθαι. ἡ γὰρ ἄρξ αὐτῆς ὅσα εἶδε τὴν
 δὲ φθορῶν. ὁ γὰρ ἀμὸς τὸν λύκον ἀπέκτεινε, καὶ
 τοὺς ἀπὸ ἀγῶνος ἔξεμισα ἰωάννησεν δὲ αὐτῆς
 τὴν γαστρὸς τῆς παμφάρου θυροῦ, ὡς τὴν Ἰωνᾶν δὲ ἐλ-
 κύσας ἐκ τῆς κήτους τὴν ἀΐθροπον. βασιλεῖς οὐ μὴ πρε-
 χέτωσαν, ὅτι ὁ βασιλεὺς τὸν δὲ δὲ αἰθῆ ἀγροῦργίδος

A nō quidem matris Domini nuptias, cho-
 reis ac tripudio celebraturi; Virgo enim
 est; nuptiarum expers, ac omnino nup-
 tiarum exors: sed eius inupte partum ho-
 noribus profecuturi. Tamen enim inup-
 ta, mater effecta est, nec tamen est exper-
 ta virum; ac neque puer orphanus inue-
 nitur, ac orbus Patre. Agite intueamur
 Virginis vterum mūdo ipso amplioem:
 quem enim ille capere non poterat, hūc
 iste capiens non arctatur: atque is, qui &
 ipsam genitricem cū vniuersis aliis ma-
 nu portat, idem ipse in vtero ab eā porta-
 tur. Agite, videamus non excisum lapi-
 dem, in Virginali gestatum vteri tunicā,
 ac ventris araneā, nec quicquam laeden-
 tem naturam, sed mundum fulcien-
 tem. Agite, naus mare peruagātis viam
 oculos fugientem conspiciamus; que ni-
 mirum auctorem mali profundo merse-
 rit; primū verò formatum hominem
 expiscata, ex imo gurgite extraxerit: cu-
 ius & ingressus admirabilis sit, & egressus
 ineffabilis. Agite, spiritalem adspicte-
 mus serpentem sermōnes cum Euæ filiā
 miscentem, ac contumaciæ libellum
 abrogantem. Agite, ipsam contueamur
 diuinitatis lucem, quasi è pellucido cor-
 pore, gratiæ radios emittentem.
 Accurrant mulieres, quod mulier non
 mortis arborem ostendat, sed pariat fru-
 ctum vitæ. Concurrant virgines, quod
 Virgo pepererit, nedū non violatā virgi-
 nitate, sed & obsignatā integritate. Pro-
 diit enim infans, & integras vteri tunicas
 reliquit; ac nature opificinā, quo repera-
 rat modo, dimisit, augens gratiæ cremē-
 to. Accurrāt matres eō quod Virgo ma-
 ter, inobediētiæ arborem vitæ arbore e-
 mēdauit. Concurrant filie, quod inobe-
 diētiæ maternæ iniuriam, filie obediētiā
 vindicavit. Accurrant patres, propter eū,
 qui nouissimis sæculis natus est Pater:
 Concurrant infantes, eius causā, qui in-
 fās in presepio pannis inuoluitur. Accur-
 rant pastores, propter ortū ex Agnā vir-
 ginali pastorem. Pastor namque, nouū
 compactam induit corporis pellem; vi-
 densque lupus agni specie, in eum hians
 vnde quaque incurrit. Verūm dētes qui-
 dem acuit; carnes tamen Agni immacu-
 lati nec delibare potuit. Nam eius caro nō
 vidit corruptionem. Etenim Agnus ipse
 lupum occidit, ac quos ille à sæculo te-
 nebat, ventrem edacis feræ euomere cō-
 pulit; sic humanum extrahens genus ve-
 lut olim Ionam è ventre ceti. Concurrāt
 reges, quod Rex gloriæ pro regali trabeā

3
 Dan. 2. v. 34.
 Pro. 30. v. 19.
 Gen. 3. v. 7.
 Act. 2. v. 13.
 Ion. 2. v. 1.

Ifai. 9. v. 6.

fasciis inuolutus sit. Accurrant principes, quod Princeps ille pacis in Virginali opificinâ, corporis arma cudens, eaque incontaminatâ Deitate durans, iisdem diabolium hostem interemerit: Concurrant consules, quod Cœlestis terrestrem assumpserit consulem, pulchram habens ac decorâ sellam curulem sanctam Dei Genitricem Virginem Mariam: consularum verò togam, nullo carnem fatam femine, pretiosis illam intextam ac ornatâ lapillis, nempe Sanctorû vitis, ac eorum rebus gestis: inæstimabilibus margaritis; præclaris nempe Prophetarum vaticiniis: non qui aurum dispergat prauitatis auctorem, sed qui misericordiam salutis conciliatricem præmio donet. Accurrat plebs, quoniam iudex plebeio amictu indutus est, vt eo latitantem capiat furem Diabolium, armatumque expoliet. Mirum sanè, ac perquam nouum indumentum; texturâque admirabilis, vt potè absque humanæ artis ope. O Virgo puella in-nupta, ac sine puerperio fordibusque mater, vndenam acceptâ lanâ vestem hanc contexuisti, quam mundi Dominus hodiè induit? Ecquodnam texturinum vteri iugum inuenisti, in quo inconfutilem tunicam illam intexeres? Audiendam loco Virginis, naturam sua-deo: ordine enim ac ratione, Virginali partui sermonem seruabit. Ego, inquit, haudquaquam carnis vestimentum absque viri consuetudine intexere noui. Mea textura immunda facit indumenta. Induit Adam, atque nudarus, sicûs se foliis pudore operuit. Idcirco ad corruptam, vitiatamque instaurandam tunicam, ipsa Sapientia, corporis tunicam in Virginali opificinâ diuinæ operationis radio contextam assumpsit.

Verùm ipsam quoque Virginem infidelium Iudæorum causâ percontari libet. Dico tibi, ô Virgo, quis te ante nuptias matrem fecit? Quonam pacto mater euasisti, & Virgo permansisti? Fide Iudæis adstrue, peperisse Virginem: Obstruito infidelium ora. Porrò illa in hæc mihi verba velut respondet. Quid rei nouitate stupent Iudæi, quod Virgo peperit? nec virgam aridam præter naturam germinasse stupent? Virgam vident sub tecto nullâ radice producentem germen, nec vnde, vel quomodo percontantur: de me verò iugiter meditantur? Ecce Virgo in utero concipiet & pariet Filium. Infantem vident, ac do-

G n. 3.

Num. 17. v. 8.

Α πὰ σπάρρανα παείεθετο. ἀρχόντες πρεχέτωσθμ, ὅτι ὁ ἀρχὼν τῆ εἰρήνης ἐν τῷ πῆρηνικῷ ἐργαστηρίῳ χαλκεύσας τὸ ὄπλον τῆ σώματος, καὶ σωμαύσας αὐτὸ τῆ ἀχραΐτω θεότητι, τὸ πολέμιον δῖαβολον δι' αὐτῆ ἐθανάτωσεν. ὕπατοι σιωπρεχέτωσθμ, ὅτι ὁ ἐπουράνιος τὸν ὀπίγρον κατέλαβεν ὕπατον· διφρον ἔχων καλλιωρεπῆ τὴν Θεοτόκον πῆρηνον Μαρίδμ· τὸ γὰρ ἰωαπκιῷ, τὴν ἀσσορον Ἑρέκα, λίθοις ἔχουσθμ πῆρηνον τῆν ἀγίων τοῖς βίοις· ἡρῆγρῆσας ἀτιμήτοις, τῆν παροφηνῆσας πολυτιμήτοις παρορρήσας· οὐ χροσὸν σαρπίζων τὸ ἀτάξιας τὸν ἀίπιον· ἀλλ' ὀσπλαγγίαν βραβεύων τὸ σωτηρίας τὴν παρῆξενον. ἰδιώται πρεχέτωσθμ, ὅτι ὁ κριτῆς ἰδιώτικὸν ἱμάτιον παείεθετο, ἵνα τὸ κλέσθμ δῖαβολον δι' αὐτῆ θηράσῃ χρυσὸ ὀμδρον, ἔσκαθρακίζη ὀπλοῦμδρον· ξένον δ' ἐνδυμα, καὶ χαμνότερον τὸ ἱμάτιον· καὶ ἡ πῆξις παρῆξος, ὡς ἀνδραποίνης τέχνης ἀμέτοχος. ὁ πῆρηνε κέρη ἀπειράγαμε, καὶ μήτηρ ἀλόχευτε· πόθεν λαβοῦσα τὸ ἔριον κατεσκιάσας ἱμάτιον, ὃ σήμερον ὁ δεσπότης τὸ κήσεως ἐνεδύσατο. ποῖον δὲ ὄφρες ἰσῶνα γαρὸς, ἐνθα τὸ ἄρραφον χιτῶνα δέξυφδρας· ἀχρῶν τὸ φύσεως αἰπὶ τῆ πῆρηνε εἶπον. φυλάττει γὰρ τὰξιν τῶν πῆρηνικῶ τὸ καὶ τὸν λόγον. ἱμάτιον Ἑρέκας δὶχα χριωνιάσας ἀνδρὸς σὶκ οἶδα ποιεῖν. ὁ ἐμὸς ἰσὸς ῥυτῶσθμ ποιεῖ τὰ ἐνδυματα. ἐνεδύσατο ὁ Ἀδάμ, καὶ ἐγμυνώθη, καὶ φύλλα συκῆς μετ' ἀιχμῆς παειεβάλετο. ὅθεν εἰς δῖαρθωσιν τῆ φθαρέντος χιτῶνος, ἡ σοφία ἑαυτῆ τὸν χιτῶνα τῆ σώματος ἐν τῷ πῆρηνικῷ ἐργαστηρίῳ, κερκίδι θεϊκῆς ἐργασίας δέξυφαίασα παείεθετο.

Θέλω δὲ δῖα τοῖς ἀπίστοις Ιουδαίοις, καὶ τὴν πῆρηνον ἐρωτῆσαι. εἶπέ μοι πῆρηνε, τίς σε μήτερα παρῆ τῆν γάμων ἐποίησε. πῶς μήτηρ ἐγγῶν, καὶ πῆρηνος διέμεινας. πληροφόρησον τοῖς Ιουδαίοις, ὅτι πῆρηνος ἐγῆνησεν. ἔμφραξον τῆν ἀπίστων τὰ σώματα. ἡ δὲ τῆ δυνάμει μοι ἀποκρίνεται. πῶς ξενίζονται οἱ Ιουδαῖοι, ὅτι πῆρηνος ἐγῆνησεν· καὶ οὐ ξενίζονται πῶς ῥάβδος ξηρῆ παρῆ φύσιν ἐβλάσθησε. βλέποισιν ἄρριζον βακτηρίαν ἰσὸς σέλιμ βλασῆσασθμ, καὶ σὶκ ἐρωτῶσι πόθεν, ἡ πῶς; καὶ παρῆ ἐμὸς μελετῶσιν αἰεῖ; ἰδοῦ ἡ πῆρηνος ἐν γαρὶ λήφεται, καὶ τέξεται υἱόν. βλόποισι τὸ βρέφος, καὶ παρῆματα ῥάπ-

τουσι

τοιοι τῆ τεχνοῦσι· Ἐ πατέρα ζητῶσιν, οὐ τιμῶ
 μητέρα πρῆτον ἀγαγιώσχοισιν· ἢ πατέρα ζη-
 τεῖς, ὧ Ιουδαῖε, τῷ σήμερον γνηθέντος υἱοῦ;
 ἀκούε τῷ βοῶντος· Κύριος εἶπεν πρὸς με· υἱός
 μου εἶ σύ· ἐγὼ σήμερον γενήνηκά σε. ὅτε ἐγὼ
 σου πρὸ αἰώνων γνηνῆτωρ, καὶ ἄλλος δέ σου σῆ-
 μερον τεχθέντος πατήρ. εἶτε ἀπάτωρ λεγέσθω
 ὁ σήμερον τεχθεὶς, ὡσπερ οὖν καὶ ἐστίν· εἶτε
 ἐμὸς ὀνομαζέσθω υἱός. εἶς γὰρ υἱός, ἀπὸ δύο πα-
 τέρων γνηῶσαι οὐ πέφυκεν. ἐγὼ σήμερον γε-
 νήνηκά σε. σήμερον γὰρ ὁ τῷ δικαιοσύνης ἥλιος,
 ὅτε τῷ πρῆτικῆς νεφέλης ἀπέτειλεν. ὁ λαὸς γὰρ ὁ
 καθήμιμος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα. σήμερον
 ὁ ἄσπορος κόκκος ἐκ τῷ ἀγεωργήτου πεδύδαδος
 ἐβλάστησε, καὶ ὁ λιμῶτων κόσμος διφραίνεται.
 σήμερον χειρὶς μίξεως πίκος ὑψήσεν ἐκ τῷ ἀλο-
 χεύτου γαστροῦ, καὶ πᾶσα ἡ κλισία τῷ ἀπάτωρ
 βρέφει προσφέρει τὰ ξένα· ἢ γῆ, τιμῶ φάτ-
 τιμῶ· αἱ πέτρας, τῷ λιθίνας ὑδρίας· τὰ ὄρη, τῷ
 ἀπῆλαρον· αἱ πόλεις, τιμῶ Βηθλεέμ· οἱ ἀνέμοι,
 τιμῶ ἰσραηλῶ· ἢ θάλασσα, τιμῶ ἰσσοπαλίμ·
 τὰ κύματα, τιμῶ γαλιλίμ· ὁ βυθός, τοῖς ἰησῦας·
 οἱ ἰησῦες, τῷ σατῆρα· τὰ ὕδατα, τῷ Ιορδάνῳ· αἱ
 πηγαί, τιμῶ Σαμῶρεῖτιν· ἢ ἔρημος, τῷ Ιωάννῳ·
 τὰ κτήνη, τῷ πῶλον· τὰ πετεινά, τῷ πεισερέον· οἱ
 μέγισ, τὰ δῶρα· αἱ γυναικες, τῷ Μαρτῶν· αἱ χῆ-
 ραι, τῷ Ἄνναν· αἱ εἶρα, τῷ Ελισάβετ· αἱ πρῆτοι,
 τῷ θεοτόκῳ Μαρῖμ· οἱ ποιμένες, τῷ ὑμνοδιδμ· οἱ
 ἱερεῖς, τῷ Συμεῶνα· οἱ παῖδες, τὰ βαῖα· οἱ δια-
 κτα, τῷ Γαυλῶν· οἱ ἀμῶρωτοι, τῷ τελώνῳ· τὰ
 ἔθνη, τῷ Χηρμαῖαν· ἢ Αἰμορρόσσα, τιμῶ πῖσιν· ἢ
 πόρνη, τῷ μῦρον· τὰ δένδρα, τῷ Ζαχαρίων· τὰ ξύλα,
 τῷ σαμῶν· ὁ σαμῶς, τῷ λησῆν· ἢ ἀναπολή, τὸν ἀτέ-
 ρα· ὁ ἀήρ, τῷ νεφέλιμ· ὁ οὐρανός, τοῖς ἀγγέλοις· ὁ
 Γαβριήλ, τὸν ἀσπασμόν, τῷ χαῖρε χειρῶν μῦνη,
 ὁ Κύριος μῶ σῶ, καὶ ἐκ σῶ, καὶ πρὸ σῶ· ἐν σοὶ εἰσελ-
 θῶν, ὡς ἠδύκησε· Ἐ ἐκ σῶ ἄξελθῶν, ὡς ἠτέλησε·
 πρὸ σῶ, ὡς πρὸ πάσης ἰβπνιοῖας, δῆρήτως, δῆ-
 ρεύτως, ἀλατῶς, ἀμυήτως, ἀμιαῖτως, ἀπαθῶς,
 ἀμῶτύτως, ἀμεσιτεύτως, ἀνεπαπῶτως, ἀφραῖτως,
 καὶ θεοπαρεπῶς γνηνῆταις ἐκ τῷ Θεοῦ καὶ πατρὸς· ἐν
 οὐρανοῖς, ἀμῆτωρ· ὅτι γῆς, ἀπάτωρ· δόξα γὰρ ἐν
 ὑψῖστοις Θεῶ· καὶ ὅτι γῆς εἰρήμ· ἐν αἰθεράτοις
 διδοκία· νῦν Ἐ αἰεὶ, καὶ εἰς τοῖς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
 Ἀμήν.

Heidel. & Palat. enoias.

A los genitrici neant: eiusque exqui-
 runt patrem, cuius matrem Virginem
 legunt. Patremne quaris, o Iudæe, eius
 filij, qui hodie natus est: Audi in hæc
 verba clamantem: Dominus dixit ad
 me, Filius meus es tu; ego hodie genui
 te. Non ego te, ante sæcula genui; ac
 alius tui hodie nati existit pater. Vel sine
 patre dicatur, qui hodiè natus est, utre-
 uerâ est; vel meus Filius appelletur.
 Vnus quippe Filius, duplici patre nasci
 non potest. Ego hodiè genui te. Hodie
B namque iustitiæ Sol nobis ortus est: Po-
 pulus enim qui sedebat in tenebris, vidit
 lucem magnam. Hodie granum illud non
 fatum ex incultâ campestri terrâ germi-
 nauit; mundusque famelicus letatur ac
 gaudet. Nullâ hodie mixtione effloruit
 partus ex impolluto utero, omnisq; na-
 tura, infanti sine patre offert munera:
 terra, præsepe; petræ, lapideas hydrias;
 montes speluncam; ciuitates, Bethleem;
 venti, obedientiam; mare, subiectio-
 nem; fluctus, tranquillitatem; profun-
 dum, pisces; pisces, staterê; aquæ, Iorda-
 nê, fontes, Samaritanam; desertû, Ioan-
 nem; iumenta, pullum; volucres, co-
 lumbam; Magi, munera: mulieres, Mar-
 tham; viduæ, Annam: steriles, Eliza-
 bet; Virgines, Mariam Dei Genitricem;
 pastores, laudationis canticum: Sacer-
 dotes, Symeonem; pueri, palmarum ra-
 mos: persecutores, Paulum: peccatores,
 Publicanum: Gentes, Chananæam; He-
 morroiffa, fidem; Meretrix, vnguen-
 tum: arbores, Zacchæum: ligna, Cru-
 cem: Crux, Latronem: Oriens, stellam;
 ecælum, Angelos: Gabriel, saluta-
 tionem, nempe, Ave gratiâ plenâ Do-
 minus tecum; & ex te, ac ante te. In
 te, vt ei placuit, illapsus: ex te vt voluit,
 egressus; ante te, vt ante omnem animi
 cogitatum, ineffabili ratione, incorru-
 ptè, mirabiliter, ex naturâ, impollutè,
 impatibiliter, sine teste, sine medio, nullâ
 alteratione, ineffabiliter, ac eâ, quæ Deû
 deceat, ratione, ex Deo & Patre geni-
 tus: qui in cælis sine matre; in terrâ sine
 patre est. Gloria namque in altissimis
 Deo; & in terrâ pax; in hominibus bona vo-
 luntas: nunc & semper & in sæcula sæ-
 culorum, Amen.

Psal. 2. v. 7.

Heb. 7. v. 3.

Mal. 4. v. 2.

Isai. 9. v. 2.

Luc. 1.

Luc. 2.

P

EIVSDEM,

Laudatio in S. Virginem, ac Dei Genitricem Mariam.

ORATIO V.

OMNES quidem¹ Sancto-
rum memoriâ celebres cõ-
uentûs, ac dies festi mira-
biles sunt, eâque planè
stellarum splendorem imi-
tantur. Quemadmodum enim stellæ,
certâ quadam positione in cælo fixæ,
cùm plures dignoscuntur, tum vniuersû
circunquaque orbem illustrant: ac vna
eademque apud Indos conspicua est;
nec apud Scythas latet; coruscat in con-
tinenti, mareque illuminat, ac guber-
nat, dirigitque nauigantes; quarum
omnium etsi ob multitudinem ignora-
mus nomina, splendorem tamen ob pul-
chritudinem admiramur. Ita planè &
Sanctus quisque habet. Quanquã enim
etiam reliquiis sepulchrorum ambitu
conclusis, virtutem tamen ne ipsa qui-
dem terra circumscribit. Utque verum
habeat, quod dictum est ex ipsis rebus
didiceris. Palæstina, Abrahæ reliquias
habet: eiusque tugurium cum paradiso
contendit. Qui enim illic Deus aduer-
sus Adamum sententiam tulit, hîc à Pa-
triarchâ hospitio exceptus fuit. Iosephi
ossa vnius sepulchri angustia comple-
ctuntur, eiusque cum Ægyptiâ pugnam,
totius orbis terræ fines stupore admiran-
tur. Moysis ne monumentum quidem
inuenitur, postque mortem eum prædi-
cat, qui mare rubrû virgâ discidit. Quo
in loco Isaias sepultus sit, nescimus; vni-
uersaque Ecclesia eius prophetiæ voci-
bus clamat: *Ecce Virgo in utero habebit,
& pariet filium.* Tumulatus est Daniel
Babylone, ac per vniuersum orbem cla-
mat: *Ecce in nubibus cæli quasi Filius ho-
minis veniens.* Ananias ac socij pueri,
obdormierunt & ipsi Babylone, eorum-
que nihilominus vocibus orbis vniuer-
sus quotidie concrepat, dicens: *Bene-
dicite omnia opera Domini Domino.* Eze-
chiel apud Persas est humatus, ipseque
cum Cherubim contentâ voce clamat:
Ezech 3. v. 12. *Benedicta gloria Domini de loco suo.* Pro-
inde nihil diabolo profuit, quod Ada-
mo in paradiso mortem inflixerit: nam
Deus per mortem, fiduciæ portam Iu-
stis aperuit.

Ifai. 7. v. 14.

Dan. 7. v. 14.

Dan. 3. v. 57.

Ezech 3. v. 12.

A

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ,

Εγκώμιον εις τὴν ἁγίαν παρθένον, & θεοτόκον Μαρίαν.

ΛΟΓΟΣ Ε΄.

ΠΑΣΑΙ μὲν αἱ ἡμέραι καὶ ἡμέραι
πύργους θαυμαστά, αἱ μιμῶνται
τὴν λαμπρότητα τῶν ἀστέρων τῶν
μηνῶν. καθάπερ γὰρ οἱ ἀστέρες ἐν
οὐρανῷ τῆ ἑσπέρησι πεπῆγασιν· ἐν τῇ δὲ ἑσπέρῃ ἀλλή-
λων, πλείονα γινώσκονται, ἐπεὶ πάντα τὸν τῆ γῆς
καταλάμπουσι κύκλον· ἐὼς αὐτὸς ὡς Ἰνδοῖς
ὄραται· ὡς ἂν Σκύθαις οὐ κρύπτεται· ἐν ἡ-
πειρῷ ἀγράφει, καὶ θαλάσσιον φωτίζει, καὶ κυ-
βερῶν τοὺς πλέοντες, ὧν πάντων εἰ καὶ ἀφ' ἑ-
ὅ πληθὺς, τὰ ὀνόματα ἀγνοοῦμεν· ἀλλὰ ἀφ' ἑ-
ὅ κάλλος, τὴν λαμπρότητα θαυμάζομεν. οὕτως
καὶ τῆ ἁγίας ἐκείνης. εἰ γὰρ ἐπὶ ταῖς τοῦ λεί-
ψου παρθένης, ἀλλὰ τῶν δυνάμεων αὐ-
τῆς, ἢ ὑπερουρανίων οὐ παρέρχεται. καὶ ὅτι ἀ-
ληθῆς ὁ εἰρημῶν, ἐξέστ' σοι μαθεῖν ἐκ τῆς
προφητείας αὐτῆς. ἡ Παλαστίνη ὁ λείψου
τῆς Αβραάμ ἐστίν, καὶ ἡ κελεύθου αὐτῆς τῶν
παρθένοις ἐείζει. ὁ γὰρ ἐκεῖ κατὰ τοῦ
Αδάμ ἀποφηνάμενος Θεός, ἐνταῦθα ὑπὸ
τῆς πατριάρχου ἐξενοδοχίθη. τῆ Ἰωσήφ τὰ
ὄσα, εἰς παρθεύεται τάφος, καὶ τὸν κατὰ
τῆς Αἰγυπτίας πόλεμον, τὰ τῆ οἰκουμένης ἐκ-
πλήττειται ἄρατα. Μωϋσέως, ὅτε ὁ μῆνισμα
εἰσεύεται, καὶ μετὰ θάνατον κηρύττει τὸν ἀφ' ἑ-
ραβδου ἕσθητα τῶν ἐρυθρῶν θαλάσσιον.
Ἡσαίας δὲ ποδὲς τεταπῆται ἐκ ἰσθμῶν, καὶ
πάντα ἡ ἐκκλησία ἀφ' ἑσπέρης προφητείας αὐ-
τοῦ κέκεραται· ἰδοὺ ἡ παρθένη ἐν γαστρὶ ἐξεί,
καὶ τέξεται υἱόν. Δανιὴλ ἐν Βαβυλωνί ἐπά-
φθη, καὶ ἀφ' ἑσπέρης πάντες τῆ γῆς ἐκέκεραται· ἰδοὺ
ὅτι τῆ νεφελῶν τῶ οὐρανοῦ, ὡς υἱὸς ἀνθρώπου
ἐρχόμενος. οἱ παρθεῖς Ἀνθρίας παῖδες, ἐπὶ αὐτῆς
ἐν Βαβυλωνί ἐκοιμήθησαν, ἐπὶ αὐτῆς πάντα ἡ
οἰκουμένη καθ' ἑκάστην ἡμέραν βοᾷ· εὐλογεῖτε
πάντα τὰ ἔργα κυρίου, τὸν κύριον. Ἰεζεχὴλ, ὡς ἂν
Πέρσαις ἐλάθη, καὶ μὲν τῆς Χερουσίμ κέκεραται·
εὐλογημένη δὲ ἔσται κυρίου ἐκ τῆ πότου αὐτῆς. οὐ-
τως ὅτε ἀπέλησεν ὁ ἀφ' ἑσπέρης ἐν παρθεύεται
τὸν Αδάμ θανατώσας· ἀπέφθινεν γὰρ ὁ Θεός τοῖς
δικαίοις ἀφ' ἑσπέρης θανάτου παρθεῖας ἕσθη.

Damasc. & Rom. μαρτυροῦνται ἐν αὐτῇ πύργῳ.

Αλλά πάσαι μὲν τῆς ἀγίων αἰ μνήμαί σου
μαρτύροι· ὁσὲν δὲ ποσῶτον εἰς δόξαν, οἷα ἢ πρῶτα
πομπήνους. ὁ Ἀβὲλ, ὅθεν θυσίαν ὀνομαζέται· ὁ
Ενώχ, δι' ἀρεσῆσιν μνημονεύεται· ὁ Μελχισέ-
δὲκ, ὡς εἰκῶν ὁ Θεοῦ κηρύσσεται· ὁ Ἀβραάμ,
ὅθεν πίσιν ἐγκωμιάζεται· ὁ Ἰσαάκ, ὅθεν τύπον
ἐπιταύεται· ὁ Ἰακώβ, ὅθεν πάλιν μακαρίζεται·
ὁ Ἰωσήφ, ὅθεν σωφροσύνην τιμάται· ὁ Ἰωβ, δι'
ἰσοπένητι μακαρίζεται· Μωϋσῆς, ὡς νομοθέ-
της δι' ἡμῶν· Ἰησοῦς ὁ τῆς Ναυῆ, ὡς στρατη-
γὸς μνημονεύεται· Σαμψὼν, ὡς σινομίλος Θεοῦ
μακαρίζεται· Ἠλίας, ὡς ζηλωτὴς μάρτυρεῖται·
Ἠσαΐας, ὡς θεολόγος ἀναγράφεται· Δαυιδ, ὡς
σωτὴρ κηρύσσεται· Ἰεζεκιήλ, ὡς θεατὴς τῆς
ἐπιπέρας ταύεται· Δαβὶδ, ὡς πατὴρ τῆς
κτ' Ἐκκλῆσιας μυστηρίου λαλεῖται· Σαλομῶν, ὡς
Ἐκκλῆσια ταύεται· Ἄλλ' ὁσὲν ποιῶν, οἷον ἢ
θεοτόκος Μαρία. ὃν γὰρ ἐκείνοι πρῶτες ἐν ἀ-
νήμασιν εἶδον, αὐτὴ ἐν γαστρὶ σαρκωθέντα
ἐβάστασε· καὶ ὁσὲν ἐνεπέδθη τῇ ἐξήρητῃ οἰ-
κονομίᾳ τῆς Θεοῦ Λόγου. ὄγκος; ἄλλ' ὑλι-
κὸν πάθος. ἄλλ' ὄγκου καὶ πάθος ὁ Λόγος ἀλ-
λότῃσιν. ἐλαττώματος ποιούτου μέγεθος; ὅτι ἢ
θεότης οὐ περιγράφεται. μῦθος; ὅτι ἢ ἀ-
πλάτων ὅτι ἐμολώθη, ἐν αὐτῇ Ἐκκλῆ-
σιας, καὶ ὅτι αὐτῆς ἡμετέρας, ὅτι ἐμολώθη·
ἀλλὰ καὶ μάλλον δόξαν φέρει τῷ βασιλεῖ, ὅτι
Φιλανθρωπὸν. τόκος; ἀλλ' ὅτι ἐλάττωσε τό-
κος ὁ ἀναρχὸν ἢ ἀναρθεῖσθαι; ἀλλὰ με-
ταβολὴν ἢ τῆς φύσεως οὐχ ὑπέμεινε. ἔχον
κατὰ σάρκα μητέρα; ἀλλ' ὅτι ἀπέλεσε ὁ
εἶναι κατὰ θεότητα, ἀμήτωρ. φάτιν; ἀλ-
λά τὸν τῆς πάσης ὅτι ἐγύμνωσε κόλπον. ἀπῆ-
λαμον; ἀλλ' ὁσὲν ποτε τῷ θεῷ ἢ τῆς ἐνέ-
λειψεν. ὁσὲν τοίνυν ἐν βίῳ, οἷον ἢ θεοτόκος
Μαρία. ἀπέλεγε δὲ, ὡς ἀμῆτωρ, τὴν κη-
σιν τῷ λογισμῷ, καὶ βλέπε εἰ ἐστὶν ἴσον ἢ
μεῖζον τῆς ἀγίας, καὶ θεοτόκου πρῶτον. ἀ-
νόησον τὴν γὰρ· ἀπέλεγε τὴν τῶν γάλακ-
σαν· πολυπραγμότησον τὸν ἀέρα· τοὺς οὐ-
ρανοὺς τῇ ἀθανασία ἐρευνήσον· τὰς ἀοράτους
πάσας δυνάμεις ἐνθυμήθητι, καὶ βλέπε εἰ
ἐστὶν ἄλλο ποιῶν ταῦτα, ἐν πάσῃ τῇ κη-
σει. οὐρανοὶ μὲν γὰρ, δόξαν διηγεῖται Θεοῦ·
ἀγγελοὶ δὲ, λειτουργοὶ μετὰ φόβου· ἄρ-
χαγγελοὶ, προσκυνοῦσι μετὰ ἔκστασι· τὰ Χε-
ρουβιμ, μὴ φέροντα φέρεται· τὰ Σεραφίμ, οὐ

Erāt ἐμολώθη
in Reg. nec
est in eo γμο-
νήσι.

A At quamuis omnium Sanctorum me-
morix mirabiles sint; nihil tamen dici
huius solemniis æquale ad gloriã. Abel, ^{Gen. 4. v. 4.}
sacrificij causã nomen habet: Enoch, ^{Eccl. 44. v. 16.}
quod Deo placuerit celebri memoriã ^{Hebr. 7. v. 3.}
commendatur: Melchisedec, vt Chri- ²
sti imago illustri præconio celebratur:
Abraham, propter fidem præclaris lau- ^{Mariæ supra}
dibus cumulatur: Iacob, ob lectum bea- ^{omnes San-}
tus prædicatur: Ioseph, ob castitatẽ ho- ^{ctos præstan-}
nori habetur: Iob, patiẽtiã laude beatus ^{tia.}
celebratur: Moyses, Legislatoris nomi-
ne honestatur: Iesus Naue, ducis exerci-
tũs titulo postteris commendatur: Sam-
psõ, vt Dei familiaris beatus prædicatur:
Elias, emulato celebratur: Isaias, Theo-
logi nomine commendatur: Daniel, ^{vt perspicax ad intelligendum præ-}
vt perspicax ad intelligendum præ-
dicatur: Ezechiel, tanquam arcanorum ^{spectator admirationem habet: David,}
spectator admirationem habet: David, ^{vt pater mysterij in carne celebri laude}
vt pater mysterij in carne celebri laude ^{habetur: Salomon, sapientiã titulo ad-}
habetur: Salomon, sapientiã titulo ad- ^{miracionem habet. Verũm nihil eiusmodi est,}
miracionem habet. Verũm nihil eiusmodi ^{est, vt cum Dei Genitrice Mariã}
est, vt cum Dei Genitrice Mariã ^{comparari possit. Ipsa enim, quem illi in}
comparari possit. Ipsa enim, quem illi in ^{enigmatate viderunt, incarnatum in vte-}
enigmatate viderunt, incarnatum in vte- ^{ro portauit; nihilque huic Dei Verbi}
ro portauit; nihilque huic Dei Verbi ^{dispensatione obstitit. Quid enim? Mo-}
dispensatione obstitit. Quid enim? Mo- ^{lesne? At hæc materialis affectio est: Ver-}
lesne? At hæc materialis affectio est: Ver- ^{bum autem, tum molis, tum affectionis}
bum autem, tum molis, tum affectionis ^{expers est. Tantã minoracionis magni-}
expers est. Tantã minoracionis magni- ^{tudo? At diuinitas non definitur. Sor-}
tudo? At diuinitas non definitur. Sor- ^{desne? At qui eam formans nullas con-}
desne? At qui eam formans nullas con- ^{traxit fordes, neque ex eã, atque ex eã}
traxit fordes, neque ex eã, atque ex eã ^{carnem fumens, contraxerit: quin po-}
carnem fumens, contraxerit: quin po- ^{tiũs humanitas illa ac clementia, Regi}
tiũs humanitas illa ac clementia, Regi ^{gloriosa existit. Partusne editio? At na-}
gloriosa existit. Partusne editio? At na- ^{tura diuina mutationem non pertulit.}
tura diuina mutationem non pertulit. ^D
Num matrem habere ratione carnis? At ^{non amisit, vt ne sine matre sit ratione}
non amisit, vt ne sine matre sit ratione ^{Deitatis. Præsepe? At non denudauit}
Deitatis. Præsepe? At non denudauit ^{Paternum sinum. Spelunca? At nun-}
Paternum sinum. Spelunca? At nun- ^{quam Trinitas throno defuit. Nihil ita-}
quam Trinitas throno defuit. Nihil ita- ^{que in mundo eiusmodi est, qualis Dei}
que in mundo eiusmodi est, qualis Dei ^{Genitrix Maria. Cunctas res creatas, o}
Genitrix Maria. Cunctas res creatas, o ^{homo, cogitatione percurrere, ac perspi-}
homo, cogitatione percurrere, ac perspi- ^{ce, num quicquam sanctã Virginis ac}
ce, num quicquam sanctã Virginis ac ^E
Dei Genitricis Mariæ æquale sit, aut ^{ipsã fortasse maius. Terram vndique lu-}
ipsã fortasse maius. Terram vndique lu- ^{stra; circumspecto mare; sedulo perscru-}
stra; circumspecto mare; sedulo perscru- ^{tare aërem: cælos mente excute: inui-}
tate aërem: cælos mente excute: inui- ^{fibiles omnes Virtutes animo expende,}
fibiles omnes Virtutes animo expende, ^{ac vide, num aliud eiusmodi miraculum}
ac vide, num aliud eiusmodi miraculum ^{in vniuersis creatis inuenire sit. Nam cæ-}
in vniuersis creatis inuenire sit. Nam cæ- ^{li quidem enarrant gloriã Dei: Angeli,}
li quidem enarrant gloriã Dei: Angeli, ^{metu inferuiunt: Archangeli, tremore}
metu inferuiunt: Archangeli, tremore ^{adorant: Cherubini non ferentes glo-}
adorant: Cherubini non ferentes glo- ^{riã, contremiscunt: Seraphini circum-}
riã, contremiscunt: Seraphini circum-

Gen. 4. v. 4.
Eccl. 44. v. 16.

Hebr. 7. v. 3.
2

Mariæ supra
omnes San-
ctos præstan-
tia.

Psal. 18. v. 1.

Iſai. 6. v. 6. uolantes propius accedere non audent; verum cum tremore clamant, Sanctus Sanctus, Sanctus Dominus Sabaoth; pleni sunt caeli & terra gloria eius. Stagnum, vocem non tulit: nubes, eius tremore ascensui vehiculum fuerunt: Sol, non ferens iniuriam, inhorruit: infernus, mortuos timore euomuit: ianitores, adſpectu conſternati ſunt: mons deſcenſum excipiens, fumigauit: rubus viſionem non ferens, ardebat: *Iordanis* horrore conuerſus eſt retrorſum: mare, Virgam extimeſcens diuiſum eſt, ob Domini in ea figuram, cicuratum: Virga Aaron, ob imaginis quam praeferebat rationem, praeternaturam effloruit: ignis in Babylone, Trinitatis numerum reueritus eſt. Recenſe itaque ſi qua noua ac mirabilia; Virginisſque victoriam admirare; quod nimirum, quem omnis creatura cum timore atque tremore laudibus celebrat: eum ſola haec inexplicabili ratione thalamo exceperit.

Exod. 3. v. 2. Plal. 113 v. 3.

Exod. 14. v. 16.

Num. 17. v. 8.

Dan. 3. v. 50.

Mater Iudae ex quo Chriſtus.

Luc 1.

Beata per eam omnes mulieres. Non erit maledictus ultra, neque execrandus faemineus ſexus: obtinuit enim, quo etiam Angelos gloria ſuperet. Iam Eua curata eſt; ſuppreſſa ſilentio Aegyptia; tumultata Dalida; obliuione perpetua obruta Iezabel; excidit & Herodias e memoria: nuncque faeminarum catalogus admirationi habetur. Laeto plauſu laudatur Sara, quaſi ferax populorum aruum honoratur: Rebecca, vt callida Benedictionum conciliatrix: Lia quoque, tanquam progenitoris ſecundum carnem mater, admirationi habetur: laudibus celebratur Debora, vt qua ductricis partibus ſupra naturam ac ſexum bello defuncta ſit: Elizabeth quoque beata praedicatur, qua Praecurſorem geſtientem vtero geſtauerit, ac geſtientem perſentire meruerit. Adoratur & Maria, tanquam qua Mater, ancillaque, & nubes, thalamusque, ac arca Domini effecta ſit. Mater; Eum namque peperit, qui voluit naſci. Ancilla; Quippe naturam conſiteor, & praedico gratiam. Nubes; concepit enim de Spiritu ſancto, que illaſa integritate peperit. Thalamus; in ea etenim vt nuptiali thalamo Deus Verbu habitauit. Arca; non que legem portauerit, ſed qua Legislator e peperit, Quapropter dicamus ei: *Benedicta tu in mulieribus*, qua ſola Eue mcerori medela attuliſti: ſola ingemiſcentis abſterferis lacrymas: ſola, redceptionis mun-

A πλησιάζουσι παύσασθαι. κεραρασι δε θυμου, αγιος, αγιος, αγιος κυριος σαβαωθ. πληρης ο ουρανός και η γη της αγιωσεως αυτου. η λιμνη, ο ηχος ουκ υψευκεν. αι νεφελαι, της αιτασεως θυμου γαργαασιν οχημα. ο ηλιος, πτω οβει μη φερων, εφειξεν. ο αδης, τοις νεκροις εν φοβω δεξεμεσε. πυλωροι αδου, ιδοντες εστηξαν. ο ορος πτω οπιθασιν δεξαμνον, εκαπνιδη. η βατος, μη ενεγκασα πτω οπασιαν, εφλεγετο. ο Ιορδανης φειξας, εγραφη εις τα οπισω. η θαλασα φοβηθεισα πτω ραβδον, εχιδνη, εχε τον δεσποτικον τυπον ημερωθεισα. η ραβδος Ααρων, εχε πτω εικονα του φυσιν υψουσε. ο πυρ εν Βαβυλωνι, τελαδος θρημον ηδεαδη. θρημνον ποιω τα του αδδα, και θαυμασον της πρηνου πτω νικτω. οτι ον πασα η κλισις φοβω η θυμου υμνησεν, αυτη μονη αιερμυλιευτωσ εταλαμμευσε.

C Μακαριαι δι αυτω πασαι αι γυναικες. ουκ εστιν επι ο θηλυ εν κεταρα. εχε γαρ ο θηρος, αφ ου και αγγελουσ νικησε εις δοξαν. τεθεραπειται η ευα. σειγηται η Αιγυπτια. τεθαπται η Δαλιδα. λεληθαρηται η Ιεζαβελ. αμνημονειται και Ηρωδιασ, και νω θαυμαζεται τω γυναικω ο κεταροσ. βιφημειται Σαρρα, ωσ λααν αρουρα. πιαται Ρεβεκκα, ωσ βυλοριαν προορρεσ παρξενουσ. θαυμαζεται και η Λια, ωσ μητηρ τε και σαρκα παρξενου. επαγειται Δεβορρα, ωσ υψω φυσιν ερατηγησασα. μακαριζεται και η Ελισαβετ, ωσ σκιρτηματα κυφορησασα τε παρδρομου, και μεταθεισα τ χριτουσ. παρσκιωειται και η Μαρια, οτι ηγενη μητηρ, και δουλη, και νεφελη, και θαλαμοσ, και κιβωτοσ τε δεσποτου. μητηρ, ετεκε γαρ τον βουληθεντα τεθωαι. δουλη, "ομολογω γαρ φυσιν, και κηρυτω πτω χριτω. νεφελη, εκ πνευματοσ γαρ αγιου σωεραβεν, ον απατωσ ετεκε. θαλαμοσ, ωσ εν νυμφωνι γαρ ο Θεοσ Λογωσ εν αυτη κετεσκλωσε. κιβωτοσ, ου τον νομον βασασατα, αλλα τον νομοτετω κυφορησασα. δι οπα ετπαρμη παρξσ αυτω. βυλορημνη σι εν γυναιξιν, η μονη της Ευασ τεραπεισασα πτω λυτω. η μονη τα τ σεναζουσισ, ετομαξασα δακρυα. η μονη ο κοσμηων

Rom. 8. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40.

Βασίλισσα λύτρον. ἡ μὲν τὸν θησαυρὸν τῆς μύ-
 γρηίου πιπευθεῖσα. ἡ μὲν αἰὲν ἡδονῆς ὄγκω-
 θεῖσα, καὶ ἀβύ πάθος τεχέουσα. ἡ μὲν τὸν Εμ-
 μανουήλ, ὡς ἠτέλησεν αὐτὴς, γυνήσασα. Διλογη-
 μήν σὺ ἐν γυναιξί, καὶ διλογημένος ὁ καρπὸς
 τῆς κυλίας σθ. ὁ καρπὸς, ὅς ἐκ ἀσπίδος. ὁ αἶθος, οὐ
 ὁ πάθος. ὁ ἀπαύρασμα. οὐ ὁ κλίσμα. ὁ σω-
 θενος, οὐχ ὁ δούλος. ὁ ἥλιος, οὐχ ἡ ψάμμος.
 ὁ παροσκινούμενος, οὐ ὁ κλίσμα. ὁ λύτρον, οὐχ
 ἡ πώχρεος. Διλογημήν σὺ ἐν γυναιξί, καὶ διλο-
 γημένος ὁ καρπὸς τῆς κυλίας σθ.

Ἀντιπρόσωπον εἰς βύφημιαν ἔρχεαι σοὶ ὁ παροφῆ-
 της, βοῶν. ἰδοὺ ἡ πρῆνός ἐν γαστρὶ ἔξῃ. εἶπε ὁ
 θάυμα, καὶ τὸ ἔπειον εἰσήγησε. καὶ τέξεται υἱόν. ὅ κή-
 ρυξε πλὴν ὠδίνῃ, καὶ πλὴν ἁέσιν ὅς ἐκ ἐνόθενσε. καὶ
 καλέσεται ὁ ὄνομα αὐτῆς Ἐμμανουήλ, εἶπε ὁ
 μυστήριον, καὶ πλὴν κληθῆν ἐβόησεν. ὁ ἐστὶ μεθρ-
 μιλυθῆναι, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. τὸν τελέσεντα
 Θεὸν ἐκήρυξε, καὶ Ἰουδαίων ἐφίμωσε στόματα. μεθ'
 ἡμῶν ὁ Θεός, καὶ ἐσβέσθη ἡ πλάνη. μεθ' ἡμῶν
 ὁ Θεός, καὶ πεποιημένη κατηγήθη. μεθ' ἡμῶν ὁ
 Θεός, καὶ οἱ δαίμονες φυγαδδύονται. μεθ' ἡμῶν
 ὁ Θεός, καὶ ὁ ἀφ' ἑσθλῶν κατηγήθη. μεθ' ἡμῶν
 ὁ Θεός, καὶ ἡ κελυμβήθρα πικτούσα οὐ κέ-
 μνει. μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, καὶ βασιλεῖς δύσεβοδοσι.
 μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, καὶ ἐκκλησία γενοχωροῦν-
 ται. μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, καὶ ὁ θάνατος γέρονει
 ὑπνος. μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, καὶ οἱ νεκροὶ πλὴν
 ἐλδθεῖαν σκιρτῶντες βοῶσιν. ὅς ἐκ ἀγγελος,
 οὐ παρῆς. ἀλλ' αὐτὸς ὁ Θεός ἦλυθε, καὶ ἔσωσεν
 ἡμᾶς. αὐτὴ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.
 Ἀμήν.

A di pretium portaueris : sola creditum
 margariti thesaurum acceperis : sola si-
 ne voluptate grauida effecta sis, ac sine
 dolore pepereris : sola Emmanuelem,
 quâ ipse voluit ratione, partu edideris.
*Benedicta tu in mulieribus, & benedictus
 fructus ventris tui* : fructus, inquam, non
 sementis: flos, non passio; splendor, non
 creatura : coequalis Patri, non seruus :
 sol, non arena : redemptionis pretium,
 non æris debitor. *Benedicta tu in mulie-
 ribus, & benedictus fructus ventris tui.*

Omnium vice, quæ tui præconio di-
 ci queunt, vnus tibi Propheta abundè
 fit ad laudis cumulum, quâ clamat : *Ec-
 ce Virgo habebit in utero.* Miraculum
 dixit, sed modū reticuit. *Et pariet filium.*
 Prædicauit partum, nec relationē adul-
 terauit. *Et vocabunt nomen eius Emma-
 nuel.* Mysterium protulit, altâque ve-
 lut tonitruivoce appellationem edixit.
Quod interpretaris nobiscum Deus. Na-
 tam prolem claro præconio Deum di-
 xit, ac Iudæorum ora obstruxit. *Nobis-
 cum Deus*, ac error extinctus est : *Nobis-
 cum Deus*, estque abrogata circuncisio :
Nobiscum Deus, fuganturque dæmona :
Nobiscum Deus, cassaque ac inutilis ces-
 sit diaboli opera : *Nobiscum Deus*, nec
 piscina ac fons facer baptismo parere
 definit : *Nobiscum Deus*, Regesque pic-
 tatem colunt : *Nobiscum Deus*, & Ec-
 clesix mirè frequentantur : *Nobiscum
 Deus*, morsq; somnus reddita est : *Nobis-
 cum Deus*, mortuique vindicatam liberta-
 tem exultabundi celebrant, ac clamore
 dicunt : *Non Angelus, non legatus sed
 ipsemet Deus venit, & saluauit nos.* Ipsi
 gloria in sæcula sæculorum ; Amen.

Ifai. 7.

Ifai. 63. v. 9.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

D

EIVSDEM,

Εγκώμιον εἰς τὴν Θεοτόκον Μαρίας.

Laudatio Sanctæ Dei Genitricis Maria.

ΛΟΓΟΣ 5.

ORATIO VI.

ΚΛΕΠΤΕΙ τοῖς πόνοις τῆς ἐμπό-
 ρων ἡ στωεχὴς παροδοκία τῆς πό-
 ρων. καὶ τῆς ἀγέλων κατασκυδάλξι κα-
 παταρρῆν κυμάτων, [ὁ] δὲ θεοκλήης
 πόθος τῆς χρημάτων. ἐπεὶ οὖν μετῴμι καὶ ἡμεῖς
 σήμερον ἐκ τῆς σομίαν ἐκπέμπειν τῆς ποροθυμίας, καὶ
 μικρῶν καὶ βυτελῆ σκεφίω τῆς διδασκαλίας, εἰς τῆ
 βύθρον καὶ ἀπάραχον πλοῦν τῆς πρῆνικῆς ἰσοείας

MERCATORVM labores fal-
 lit, ac sensim leuat, iugis
 expectatio quæstuum; ar-
 densq; pecuniarum amor,
 laudaces aduersus feroces
 vndas, facit. Quapropter cum nos etiam
 hodie ex alacris animi ostiolis, tenuem
 vilemque doctrinæ lintrem simus emis-
 furi, in tranquillum imperturbatumque
 Virginalis historiae mare excurramus

Emendat. collatione Reg. cod. n. 188.

347

Agite ergo, Dominicum spiritalis virilitatis altum gurgitem, fegnem corporeæ imbecillitatis ignauiam propulantes, sinceriori affectu securi adeamus; rudentesque temporalium negotiorum contrahentes, officiosæ laudationis debitorum vela pandamus: quò leni sic spiritus aurâ delati, auriferam ciuitatem Euilat occupasse inueniamur. Quænam verò est Euilat, & terra, & aurum? Nonne sacra Virgo, puraque ac intemerata eius anima? Quis porrò carbo? Nonne Dominus, qui ait: *Ignem veni mittere in terram.* Quis denique lapis prasinus? Nonne vltroneus corporeæ mortificationis eius pallor? qui causticâ porri eiusmodi ac acri naturâ, mortem, quæ ipsum deglutisset, mordaci suâ acrimoniâ torfit. Obsecro itaque omnes, qui in hac nobis profectioe comites adiungi habent, vt ne legitimam remigationem negligant. Ita enim doctrinæ via ac ratio, faustum navigationis cursum obtinebit; fraternumq; vicissim collatum auxilium, benevolentiam ostendet. At tamen, velim vos, fratres, ab ipso tum monitos exordio, non vacare periculo Virgineum hoc mare conscendere, vt quis maximè in eiusmodi freto rudis ac hospes sit. Nam quamuis multi pelagus hoc adire præsumpserint, pauci tamen nullâ inde à tempestate iacturâ, ad tranquillum nullisque obiectum fluctibus, diuinæ voluntatis portum, salui euaferunt.

Quippe diuinum reuerâ ac splendidum, eminentiorisque ac beati incorporeorum ordinis est, impollutum virginitatis indumentum; quando & vniuersorum Rex, quàm maximè decoram eam vestem non est dedignatus induere.

Dominus, enim, inquit, regnavit, decoram induit. Induit verò, non modò illibatam sacerdotalis castimonie tunicam; verùm etiam pretiosâ se regalis ornatûs stolâ cooperuit. Quâ in re, duo aperte significantur ordines, Principum scilicet ac Subiectorum: Veræ virginitati, ac religiosæ castitati studentium. Erat siquidem idem ipse Rex & Sacerdos, secundum ordinem Melchisedech. Quemadmodum enim Aaron olim purpurâ & Byssu amiciebatur; (Byssus equidem signum est irreprehensæ ac illibatæ sacerdotum vitæ: purpura autem bellicis infecta sudoribus operosæ Regum conuerfationis, ac virtutis ergo commendabilis, indicium est; vt ex amictu, digni-

Gen. 2. v. 11.
I
Luc. 12. v. 49.
2
Psal. 106. v. 30
3
4
Virginitas Angelici ordinis.
Psal. 92. v. 1.
5
Hebr. 5. v. 10
6

A [ἀσάδρα μάρτυ.] δεύρο δὴ οὖν τῆ βάρους γησιώ-
 τερον τῆ δεσποτικῆς καταπολήσεω τῆ πιδ-
 ματικῆς ὠφελείας, τῆ ὅκνου ἄποτειψάμενοι τῆ
 σωματικῆς ἀσθενίας· καὶ τῆ μὲν βιωτικῆν ἡσυχ-
 μῶν παειέλωμεν τὰ χρονία· τῆν δὲ πρὸς ἡγε-
 κῆν κρεμῶσμεν ὀφλημάτων τὰ ἱστία· ἵν' οὕτως
 τῆ ἡσυχίας τῆ πνεύματος αὐρα ἡσυχαστῶν
 ἡμεῖς, τῆ χρυσοφόρον, [τῆν] εὐιλῶν πόλιν ἑρε-
 θῶμεν καταληψόμενοι. καὶ τίς ὅστιν εὐιλῶν, καὶ, ἡ
 γῆ, ἔσθ' ἡρεσιον· οὐχὲ ἡ ἀγία πρῆθενος, καὶ
 ἡ [ταύτης] καθαρά καὶ ἀσπίλος ψυχή; τίς δὲ ὁ
 ἀσάδρα; οὐχὲ ὁ κύριος [ὁ] λέγων· πῦρ
 ἤλθον βαλεῖν ἐπὶ τῆ γῆ; τίς δὲ λίθος ὁ ἡσυχ-
 σινος· οὐχὲ ἡ ἐκούσιος τῆ σωματικῆς αὐτῆ νε-
 κρώσεως ὡχρότης; ὅς δ' ἔσθ' ἡ κερυτικῆς ἑ τοιοῦτου
 ἡσυχίου φύσεως, τῆ καταπίνοντα αὐτὸν ἐδρῆμιζε
 θάνατον. ἡσυχαστῶν τὸν ποῖον σὺν ἐπιπέσει
 ἡμεῖς ἡμῖν τῆ πρῶτης ἀποδημίας, τῆ νενομο-
 σίας μὴ καταληψόμενοι κατωπελάσιας. οὕτω γὰρ ἡ
 διδασκαλικὴ πορεία τῆ ἀπλοῦς κτίσεται, ἔσθ' ἡ
 ἀδελφικὴ συμμαχία, τῆ ὄντοια ἐπιδείξεται ὁμοῦ
 δὲ, ἔσθ' αὐτῶν βούλομαι ὑμᾶς ἡσυχαστῶν, ἀδελφοί,
 τῆ ἡσυχίου, ὡς ὅτι ἐστὶν ἀκινδύων τῆ πρῆθεν-
 κῆς ἐπιβίωσις θαλάσσης. ἔσθ' ἡ μάλιστα τοῖς ἀηθείς καὶ
 ξένους τῆ πορείας. εἰ γὰρ ἔσθ' πολλοὶ τῆ τοιοῦ-
 του πελάγους καταπολήσει· ἀλλ' ἀχρημάτως
 ὀλίγοι διεσώθησαν ἐν τῆ ἡσυχίᾳ, καὶ
 ἀσάδρα λιμὴν τῆ ἡσυχίας τῆ Θεοῦ.

Θεῖον γὰρ ὡς ἀληθῶς καὶ λαμπερῶν, καὶ τῆ
 ἡσυχίας ἡμεῖς ἡσυχίας τῆ ἀσωματικῶν τάξεως,
 ὅσθ' ἀσάδρα τῆ πρῆθενίας ἐνδύμεθα· ἐπεὶ καὶ ὁ τῆ
 ὄλων βασιλεὺς ταύτην ἡσυχίαν ἐπέλαλε, κατεδέξατο
 τῆ ἡσυχίας ἐπὶ τῆ σολῶν. ὁ κύριος γὰρ, φησὶν, ἐβα-
 σίλευσεν· ἡσυχίας ἐπέλαλε. οὐ μόνον δὲ τῆ
 ἀσάδρα τῆ ἡσυχίας ἀσάδρα ἐπέλαλε χιτῶνα,
 ἀλλὰ καὶ τῆ ἡσυχίας τῆ βασιλικῆς ἡσυχίας ἡσυχ-
 φιάσατο σολῶν· ἐν οἷς δηλοῦται τὰ δύο τῆ ἡσυχίας
 τῆ ἡσυχίας καὶ τῆ ἡσυχίας, τῆ ἀσάδρα τῆ πρῆ-
 νίας, ἔσθ' ἡ ἡσυχίας ἡσυχίας. ἵν' ὁ αὐτὸς καὶ

E βασιλεὺς καὶ ἡσυχίας, καὶ τῆ τῆ τῆ Μελησεδέκ.
 ὄν τῆ τῆ καὶ ἡσυχίας, ἐν τοῖς ἡσυχίας ἡσυχίας
 καὶ ἡσυχίας καὶ ἡσυχίας καὶ ἡσυχίας. σημεῖον
 μὲν γὰρ τῆς ἀμείωτου καὶ καθαρῆς τῆ ἡσυχίας
 πολιτείας, ἡ βύσσος· τεκμήριον δὲ τῆ ἡσυχίας
 καὶ ἡσυχίας τῆ βασιλείων ἡσυχίας, ἡ
 ἡσυχίας, ὅσθ' ἡσυχίας ἡσυχίας φοινισσόμεθα·
 ὡς ἡσυχίας τῆ ἡσυχίας, ἐκείνου δηλοῦσθαι

Clausa ex Reg.
 Reg. 2. γιν.
 Reg. defi. derat vsque...
 reliqua postmodum vsque...
 vbi incipit enarratio...
 argumen- tum huius orationis...
 καὶ κτίσεται

ἀλιώματος ὁ δὲ σβέες, καὶ ἀνδρείον τῆ φρονημα-
 τος. οὕτω καὶ ὁ κύριος ἐν ἀμφοτέροις ἡρώδης.
 ὡς μὲν ἱεράς, τὸ πατέρα ἡρώδ' ἐπιπύτων ἐξελεί-
 σατο. ὡς δὲ βασιλέας, τὸ καὶ ἐπιπύτων ὁ πλιζόμενον
 ἀφ' ὅλων ἐξέπύσατο.

Οὕτως κηρίον μέλιτος οἱ καλοὶ τὸ πρῶτον λό-
 γοι. Ἐκ μὲν τῶ ἀληθοῦς πίστεως ἔχοντες τὴ ἡδύτη-
 τητα. Ἐκ δὲ τῶ ἀκριβοῦς παραξέως κεκτημένοι τὴ
 γλυκύτητα. αὐτὴ ὁ λογικὸς Θεὸς πρῶτα δεισας, ἐν
 ᾧ πρῶτον ἔλαβον ὡραῖον εἰς ὅρασιν. πούτεσιν πνυμα-
 πικίω θεωρίω. Ἐκαλὸν εἰς βράσιν. τὴ πνύμα-
 πικίω διδασκαλίαν. Ἐτὸ τὸ ζῶης πεφύτευται δέν-
 δρον. ἡ σωτήριος τῆ Θεοῦ οἰκονομία. μὴ ὡν ἔστι
 καὶ ὁ ἔξυλον τῆ εἰδένα καλοῦ ἡρώδ' καὶ πονηροῦ.
 ἡ πρῶτην κηρίω μορφή, ἐν τῆ παρααιρετικῆ γυμνά-
 ζουσα πνύ φεικίω ὅτι πνύμα. αὐτὴ τὸ ἀληθινῆς
 ἐπαγγελίας ἡ ἡρώδ', ἐν ἧ τὸ λογικὸν καὶ ἀδύλον γά-
 λα, καὶ τὸ πνύμα πικίω καὶ ἀφθαρτον πνύμα ζουσα
 μέλι. εἰσαίξω γὰρ φησιν, ἡμᾶς εἰς γὰρ ῥέου-
 σάν γάλα καὶ μέλι. ἵνα οἱ μὲν ἀρῶν μύθοι, καὶ τὰ
 κόσμω πύτων αἰαφροφόμενοι, τὸ σωφροσύνης ὅτι
 μελάνται. οἱ δὲ ἀρχόντες καὶ τὰ Θεῶ ἀνακείμενοι,
 τὸ ἀγνείας ἀντέχονται. διπλοῦς γὰρ ὁ τὸ ἔκκλησίας
 χαρακτήρ. ἐν κροστωτοῖς χερσοῖς πνύμα βλαμύνη.
 πεποικιλμένη. πᾶσάν δὲ τὴ ἔχ' ἄλλοις δόξω, καὶ
 τὸ γεγραμμένον, ἔσωθεν ὅτι φερομένη. ἐν μὲν τοῖς
 βιωτικαῖς ἐκ φέρουσα καὶ τὸ Σολομῶντα, ὡς συκῆ,
 τῆς σεμνότητος τοῖς ὀλωτοῖς. ἐν δὲ τοῖς ἱερατικοῖς
 καὶ τὸ αὐτὸν Σολομῶντα, παραβάλλουσα ὡς ἀμπε-
 λος τὸ χερσότητος τοῖς κυριζοῦσας βότρουα. καὶ
 ἀμπελοὶ γὰρ ἡμῶν φησιν, κυριζοῦσι, ἔν τῆ συκῆ ἔξ-
 νεγκε τοῖς ὀλωτοῖς αὐτῆς. καὶ τούτων ὡς οἱ μὲν τὴ
 πύξιν παρασώεγκαν οἱ ἀποστολοὶ μὲν τὴ ἀνάστασιν
 τὰ δεσπότη, ἡρῶν ὀπίου μέρος, ἔσπῳ μελισσίου
 κηρίον. σημεῖνοντες ἐν τὰ ἡρῶν, τοῖς ἐκ τῶ ἀλ-
 μωρῶ τῶ κηρίω θαλάσσης, ᾧ ἀγκίστρον τὴ πίστεως
 συλληφθέντας λογικῶς ἡρῶν, καὶ τὸ εἰρημῶνον
 ἔσπῳ κηρίω πρῶτον τὸ Πέτρον. ἀπὸ ἔν νύ, ἀνδρό-
 ποῖς ἔσπῳ ζῶων. ἐν δὲ ᾧ κηρίω, τοῖς ἐκ τῶ ἑνα-
 ρέτων τὸ δικαιοσύνης αἰθέων, εἰς τὸ ἐνδύατον τὸ
 κηρίω ἀποθησαυρίζοντας παμῶν, τὸ ὠφέλιμον
 ἔσπῳ πρῶτον τὸ δισβεῖας κηρίω, ὃν βασιλέας ὁ μὲν
 ἔσπῳ τὰς πρῶτον τὸ ψυχῆς παρασφῆρονται ὑγίαν.
 οὕτω βούτρου καὶ μέλι φάγεται. ἐκ τῶ τῶ δὲ
 παραμάτων ὅτι φροφῆς ἔσπῳ τὸ πικτόμῶνον πα-
 δῖον ἐκ τῶ ἀγίας πρῶτον, δὲ τοῖς ἡντιπύξιν τῶ
 κηρίω μὲν τὸ μυσικὸν τὸ κολυμβήθρας τῶ κηρίω.

A tatis utriusque pietas, virilisque animi
 robur ostendatur: sic & Dominus, in
 utroque constitutus gradu; vt quidem
 Sacerdos, omnes Patri reconciliauit: vt
 Rex verò, diabolum aduersus omnes ar-
 matum profligauit.

Verè fauus mellis, boni sunt Virgini-
 tatis sermones; qui à verâ quidem fide
 suauitatem trahant; ab accuratâ verò
 actione dulcedinem habeant. Spiritalis
 Dei paradifus est Virginitas, in quo est
 omne lignum pulchrum ad videndum: hoc est,
 ad spiritalem contemplationem
 & bonum ad esum: ad spiritalem scilicet
 doctrinam: in quo & arbor vitæ planta-
 ta est; Dei nempe salutaris dispensatio:
 cum quibus pariter adest, & lignum scien-
 di scientiam boni & mali; Virginalis sci-
 licet decor, 7 in parte animi volente, na-
 turalem cupiditatem exercens ac pro-
 uocans. Hæc illa est veræ promissio-
 nis terra, in quâ lac rationale, & sine
 dolo; melque spiritale ac incorrupti-
 bile scaturiat. Ait eim: Introducam
 vos in terram fluentem lacte & melle: Vt
 subditi, & qui in sæculo conuersantur,
 pudicitia ac honestati studeant: Præsi-
 des autem, & Deo dicati homines, casti-
 moniæ ac puritati sedulam operam po-
 nant. Nam duplex est Ecclesiæ figura;
 quæ in fimbrijs aureis circumamicta; va-
 riegata, omnem pulchritudinis gloriam;
 iuxta quod scriptum est, ab intus inferat.
 Quæ, inquam, iuxta Salomonem, in sæ-
 cularibus quidem, ceu ficus, honestatis
 grossos proferat; in Ecclesiastici autem
 ordinis hominibus iuxta eundem Salo-
 monem, tanquam vitis, florentes botros
 producat. Vineæ enim nostræ, inquit, flo-
 rent; & ficus protulit grossos suos. Iuxta
 hanc puto formam, obtulerunt Apostoli
 Domino postquam is resurrexisset, par-
 tem piscis aspi, & fauum mellis: in pisce
 quidam signantes, comprehensos fidei
 hamo ex falso vitiorum fallo rationa-
 les pisces, iuxta quod Dominus ait Pe-
 tro: Ex hoc iam eris homines capiens: in fa-
 uo autem, eos qui ex præclaris iustitiæ
 floribus, perutilem illi suauemque pie-
 tatis fructum, in penitissimo cordis pe-
 nu reconduunt; quem Reges pariter ac
 priuati homines, ad animi salutem tradi-
 tum in cibum accipiunt. Hoc modo,
 Butyrum & mel comedet, qui ex utriuf-
 que ordinis conuersione manducat fa-
 cræ Filius Virginis, propter nimirum
 paruulos malitiæ post mysticum lauacri
 partum.

Pro. 16. v. 24.

Gen. 2. v. 9.

1. Petr. 2. v. 2.

Exod. 33. v. 3.

Plal. 44. v. 14.

Can. 1. v. 13.

Luc. 24. v. 42.

Luc. 5. v. 10.

Isai. 7. v. 14.

351

Hoc itaque cibo pastus Ioannes tangere meruit sacrosanctum Domini verticem. Hac fruens escâ, Angelorum ordini adscriptus est: *Esca* liquidem eius erat, *9 summi fructices, & mel siluestre*: Summus scilicet apex irreprehensivæ vitæ, summaque puritas castitatis illibata. Perbellè autem Evangelista cibum eiusmodi *siluestrem* appellavit: difficillimè enim virginitatis species tenetur, plantaque hæc, *10* quàm procul à sæculi agrotelegata est, ac fortè pauci eius qualitatem ac mores perdicere potuerunt. Aliter etiam accipi potest, vt Propheta mel siluestre comederet. Primùm quidè vt mentis oculus impollutum repurgatumque à carnalium cupiditatum *11* perfatili vaporatione servaret. Vt enim medici iactant, mel nullo infectum fumo, sigulare præsentaneumque est lustrale medicamen, crasso ac turbido oculo. Post hæc autem, quod *12* necdum credens in Dominum, ac cum minimè adhuc supposuisset Euāgelio ceruicem, vitam ab humanâ consuetudine remotâ, horridamque ac asperam, dulci legalis partûs intelligentiâ refectus, cum voluptate transigeret. Nec enim suo ipse consilio, sed à Deo iussus, venit ad Iordanem. *Ego enim, inquit, nesciebam eum; sed qui misit me baptizare in aquâ, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendentem sicut columbam, & venientem super eum; hic est qui baptizat in Spiritu sancto.* Hac itaque ratione dici potest, quod eius esca esset mel siluestre: siluestre enim est mel castitatis. *Nā plenitudo legis Christus, ad iustitiam omni credenti. Sine fide autem, impossibile est placere: Et, Qui non credit in Filium, non habebit vitam aternam.*

9 Math. 3. v. 4.

10 Ratin sæculo Virginitas.

11 Pulchrè expositum mel siluestre.

12

Ioan. 1. v. 33.

Rom. 10. v. 4.

Hebr. 11. v. 6. Ioan. 3. v. 36.

A Εκ τούτης ποιηθῆναι ὁ Ἰωάννης μεταλαβῶν τὸ Ἐσθῆς, τὸ ἀγρευτὸν κατηξιώθη ἀψαλῶς χρυφῆς κρείου. τῆς ἀπολαύων τὸ βρώσεως, τὸ ἀγγελικῆς γέρονε τάξεως. ὡς γὰρ ἡ Ἐσθῆ αὐτῷ ἀκρίδες, καὶ μέλι ἀγρευτὸν. ὁ ἀκρότατον τὸ ἀμέμπτου πολιτείας, καὶ ὁ καθαρώτατον τῆς ἀσπίλου ἀγείας. καὶ καλῶς ἀγρεύων τὴν ποιότητιν ὁ διαγγελιστὴς ἐκάλεισε μεταλήψιν. **B** δυνάθετον γὰρ τὸ πύρηνιας ὁ εἶδος, καὶ πολὺ τὸ χρημικῆς ἀπφικταί χόρας τῆτο ὁ φυτὸν καὶ τάχα ὀλίγοι ἰατροὶ καταματῆν τὴν ποιότητα. νοείσθω δὲ ἔτέρως ὁ ἐσθῆν ἀγρευτὸν μέλι τὸ παρῆντι. παρῆντι μὲν, ὅτι τὸ τὸ ἀκροίαις ὀφθαλμὸν καθαρὸν ἐφύλατῆν ἐκ τῶν δειπῆσι τῆς ἀρκιῶν ὀρέξεων αἰαθυμίαςσεως. καὶ γὰρ ἰατρικὸν λόγον, ἀποβάλλοντα τὰς πελολωμῶν ὀφθαλμῶν ὁ ἀκροίαις μέλι. μὲν δὲ τῶντα, ὅτι μηδέπω πιπεύσας ὅτι τὸ κύνιον, μηδέ τὸ ἀγεία ὑποβαλὼν τὸ ψυχῆς ὑπὸ τὸν διαγγελικὸν ζῆρον, μετῆδονῆς τὸν ἀπεξενωμῶν, καὶ ἰταμὸν μετῆρχετο βίον, ὅς γλυκεῖ τὸ νομικῆς κησεως τρεφόμῶν φρονηματι. οὐ γὰρ οἰκεία γνώμη, ἀλλὰ κελδοθεῖς ὑπὸ τῶ Θεοῦ τὸν Ἰορδάνην κατέλαβε. καὶ γὰρ φησιν, ὅτι ἦδῃ αὐτὸν. ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίσει ἐν ὕδατι, ἐκφῆς μοι εἶπεν. ἐφ' ὃν αἱ ἰδῆς ὁ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ πεπερεθῆν, καὶ ἔργῶν ἔσθῃ αὐτὸν, ὅτι ἔστι ὁ βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγεία. **C** Ἄρα τῶντιν ἔστιν εἶπεν τὴν ἀπίδῃ, [ὅτι ἡ Ἐσθῆ αὐτῷ ὡς μέλι ἀγρευτὸν] ἀγρευτὸν γὰρ ἔστι ὁ μέλι τὸ ἀγείας. πλήρωμα γὰρ νόμου Χριστός, εἰς δικαιοσύνην πληρῆ τὰς πιπεύοντι. **D** χρεῖς δὲ πίπεως, ἀδύνατον διαρεθῆσαι. καὶ, ὁ μὴ πιπεύων εἰς τὸν ἕόν, ὅτι ὄψεται ζωὴν αἰώνιον.

Apud Ioh. 1. v. 33.

Ὅσοι οὖν τὴν χαμπάδα τὴν ἀγείας ἀσβεστον διετήρησαν, τὸν ἀμύδῳπνον αἰεδήσαντο σέφῳνον τῆς ἀφθαρσίας. ὅσοι τὸν τῆς σωφροσύνης ἀπίμητον ἀπειποῖσῳντο χιτῶνα, εἰς τὸν μυστικὸν τῆς δικαιοσύνης ἀφθαρθήσονται νυμφῶνα. ὅσοι τῶ ἀγγελικῶν πλησιέστερον γέρονασ βαθμῶν, **E** γνησιώτεροι τῶ δεσποτικῶν κατατρυφῶσσοι μακαρισμοῦ. Ἄρα τῆτο, ὅσοι τῆς δεσποτικῆς ἐλάσαντο γλυκύτητος, τῆς διαγγελικῆς ἐπελάβοντο ἀκρότητος. ὅσοι τῶ οἴνου καὶ τῶ σικέρων ἀπέχοντα τῆς ἠδοναθείας, ἐκ τῶ καυνοῦ γνημάτος ἀφραθῆσονται τῆς ζωφόρου φυτείας. ὅσοι τὸ σωματικὸν ῥῶγα ἀφθαρτὸν ἐκθήσαντο, τὸν πνευματικὸν καρπὸν τὸν ὀλογείας

ἀφρονον ἐδρέψατο. ὃν ἔσπον, φησὶν, δὴρέθη ὁ
 ἄξ ἐν τῷ βότρῳ, καὶ ἐροῦσι· μὴ λυμναεσθε αὐτὸν,
 ὅτι βύβλος κυρίου ἐστὶ· λέγει δὲ τὸ μακρότερον Ἰωάν-
 νου τὸν ἀναγγελιστῶν, μόνον διαφυλάττειν τὰ καὶ σώ-
 ματι καὶ πνεύματι ἀσπίδων ἐν τῷ ἀποστολικῷ βότρῳ
 μέγιστα φιδώσεως· τοῦτέστι, μέγιστα βαθυτάτου
 γήρους. τῆτο δὲ παρῶν τῆ Θεοῦ καὶ ἔξαιρετον δῶ-
 ρον· τῆτο τὸ φωτιστικὸν ἔλαμον τὸ δὴροίαι· τῆτο δὲ
 καρδίας μύρον· τῆτο δὲ δόκιμον τὸ ψυχῆς ἀρωμα·
 τῆτο δὲ ἀπατήσατον τῆ βιώδεις σώματος ἀρώμα.
 ἔξ τῆτο δὲ δῶρον ἀποθανῶν Ἀβέλ, ἐπὶ λαλεῖ. ὢν
 ἦδ ἡ λαμπρὰ μὴ σβέννυται τὸ πρῶτην, τούτων
 ἀθανάτων μύρι· δὲ κλέος τὸ ἀγνείας. ἔξ τῆτο δὲ δῶ-
 ρον, μύρι ἱερὰς ὁ Μελχισεδέκ εἰς τὸ ἀθάνα. ἔξ
 τῆτο δὲ δῶρον, ἔ δεσποτικῶν πάσης ἦδ τύπος ὁ
 Ἰσαάκ. ἔξ τῆτο δὲ δῶρον, θεὸς ἔ Φαραὼ χροπο-
 νεῖται ὁ Μωϋσῆς. ἔξ τῆτο δὲ δῶρον, τὰς δούτερον βού-
 σης τὸ βασιλικῆς ἀξίας ἰσῆς παρὰ λαμβάνει ὁ
 Ἰωσήφ. ἔξ τῆτο δὲ δῶρον, πῶς σωματικῶς περὶ
 ποσὶν ὁ Ηλίας τὸ ἀήθεα. ἔξ τῆτο δὲ δῶρον, ἐκ
 ζοῦ καὶ κατασκάπτειν τὰς βασιλείας ἐγγείζε-
 ται ὁ Ἰερεμίας. ἔξ τῆτο δὲ δῶρον, τῆ ἀνημέρων
 θηλείων ἐμφεθεῖ τὸ ἄμα ὁ Δανιήλ. ἔξ τῆτο δὲ
 δῶρον, φυλάττειν ἐν τῆ φοβεραῖ καμίνῳ οἱ πρεῖς
 παῖδες ἀβραεῖς. ἔξ τῆτο δὲ δῶρον, υἱὸ βεροντῆς
 παροσαρρεῦνται οἱ δύο τῆ Ζεβεδαίου υἱοί· ἔξ
 τῆτο τὸ δῶρον, πιστὸς καλίσταται ἔ φίλος ἔ οὐρανί-
 νυμφίου ὁ Ἰωάννης. καὶ σιωπῶν εἰπεῖν· ἔξ τῆτο
 δὲ δῶρον, μήτηρ ἦδ ἔ δεσποῦ τῆ ἀγέλων,
 ἡ ἐκ τῆ ἡμῶν τῆ ἀιδεσπῶν καταρμύνη,
 καὶ ἐκ τῆ χοῖκοδ διηρητημύνη φρεμάτος, ἐγ-
 κύμων ἠνρέθη ἡμορμύνη ἐκ πνύματος ἁγίου.

Ἐπειδὴ τῶν πρῶτων ὁ λόγος τὸ δούτερον κατέ-
 λαβε καταπέτασμα, ἐν ᾧ ξένος ἔσποδεικνυται
 ὁδοῦ τὸ ἴχνος· ἀφανοῖς κρηνοποιεῖται πορείας ἡ τρι-
 βος τὸ δούτερος ἀοίγεται σκηνῆς τὰ παρὰ ἡλαμα.
 οὕτως ἀναφαίνεται τὰ ἀπαρῶντα· ἀναλάμπεται
 τῆ ἀπαρῶν τὸ παρῶν. φανεροῦται τὸ ἔσπο
 τῆ χερουβίμ σκιαζομένην ἰλαστήριον. Χερὸς γὰρ
 φησὶ, παρὰ ἡμῶν ἀρχιερέας τῆ μελλόντων
 ἀγαθῶν, ἔξ τὸ μείζονος καὶ τελειότερος σκηνῆς,
 οὐ χροποικητῆ· τοῦτέστι, οὐ τῶν τῆ κτίσεως· εἰ-
 σπλήθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἄγια. ἀρὰ καὶ μὲ τὸ ἀπο-
 στολικῶ μῦτυλον πολυμῶσι πινέσ καὶ τοῖς ἀφρον-
 νας, λέγει· ὅτι ἐστὶ Θεός, ὁ καὶ ἡμῶν, ἔ παρῶν
 ἐκ τῆς μείζονος καὶ τελειότερος σκη-

ditionis collegerunt fructum. *Quomodo*, inquit, *inuenietur acinum in botro,*
& dicent, ne perdatis illud, quia benedi-
ctio Domini est. Porro indicat diuinus
 sermo beatum Ioannem Evangelistā, qui
 solus in Apostolico botro, donec cessit
 in uiam passam; id est, ad extremam vs-
 que senectutem; corpore pariter ac spi-
 ritu incontaminatus seruatus est. Hoc
 præcipuum eximiumque Dei donum
 est: Hoc oleum quod mētem illuminat:
 hoc purum suauis odoris thymiana: hoc
 cordis vnguentum pretiosissimum: hoc
 probatissimum animi aroma: suaueolē-
 tis hoc corporis flos quāmaximē im-
 marcessibilis. Propter hoc donum de-
 functus Abel, adhuc loquitur. Quorum
 enim virginitatis lāpas non extinguitur;
 corū immortalis permanet gloria casti-
 tatis. Ob hoc donum, Melchisedec sa-
 cerdos manet in perpetuum. Ob hoc do-
 num, Isaac Dominicæ passionis ty-
 pus efficitur: Ob hoc donum, Moyses
 deus Pharaonis constituitur. Ob hoc
 donum, Ioseph primus à Rege, regiæ
 dignitatis habenas suscipit. Ob hoc do-
 num, Elias corporeis pedibus incedit
 per athera. Ob hoc donum præficitur
 Ieremias, vt regna euellat ac funditūs
 euerrat. Ob hoc donum, immanium fe-
 rarum ora obstruit Daniel. Ob hoc do-
 num, tres pueri illæsi in camino illā hor-
 ribili seruantur. Ob hoc donum, filij Ze-
 bedæi, *tonitruū filij* nuncupantur. Ob
 hoc donum Ioannes ille, fidelis & ami-
 cus sponsi cælestis constituitur. Atque
 vt verbo dicam; ob hoc donū, quæ genus
 ducebat ab hominibus, atque à terrenā,
 pendeat massā, Domini Angelorum
 Mater efficitur: *Inuentaque est in utero*
hobens de Spiritu sancto.
 Quia ergo currens oratio secundum
 obduxit velum, in quo nouæ viæ ac mi-
 rabilis submonstratur vestigium; obscu-
 ri itineris nouo schemate semita desi-
 gnatur; secundi tabernaculi aperitur
 vestibulum: sic inaccessi panduntur ady-
 tus, refulget inuisibilium adspectus,
 propitiatorium à Cherubinis obumbratū
 propalatur. *Christus enim, inquit, absi-*
stens Pontifex futurorum bonorum per am-
plius, & perfectius tabernaculum, non manu
factū: id est, non huius creationis, introiuit
semel in Sancta. Vlline ergo, post etiam
 Apostoli illustre ad eò testimonium cum
 insipientibus audeant dicere, non esse
 Deum, eum qui natus est, exque am-
 pliori, ac perfectiori tabernaculo pro-

Hebr. 11. v. 4.

Hebr. 7. v. 3.

Gen. 22. v. 2.

Exod. 7. v. 1.

Gen. 41. v. 40.

1 Reg. 2. v. 11.

Ier. 1. v. 10.

Dan. 6. v. 22.

Dan. 3. v. 49.

Mat. 5. v. 17.

Matth. 1. v. 18

Heb. 9. v. 11.

Dan. 2. v. 34.

Heb. 10. v. 29

Exod. 7. v. 5.

Isai. 64. v. 2. 14

Ioan. 11. v. 9.

Pfal. 72. v. 9.

15
Matth. 1. v. 18. & 25.

cessit? Quonam autem modo, commu-
nis homo existimetur nobis similis; qui
lapis sine manibus è virginali mōte præ-
cisus fuit? quem qui conculcauerit; hoc
est, cum terræ figmentis connumerauerit;
nullâ veniâ tormentis addicitur; di-
cente Paulo: *Quantò magis deteriora
merebitur supplicia, qui Dei Filium con-
culcauerit, & sanguinem testamenti pollut-
um duxerit?* A deamus itaque cum fideiâ,
ad sanctificatum huius secundi ta-
bernaculi locum, soluto mortali calceo
irretitæ consuetudinis. Neque enim
Sacerdos penetrat intra adytum, nisi à
se prius absonas omnes cogitationes ab-
iecerit: nec Moyses visionem illam ma-
gnam diuinæ dispensationis videre po-
test, præterquam vbi humana omnia,
negotia transmisit. Sic enim spinosam
hominum naturam cum diuinitatis natu-
râ, quæ non comburat, sed illuminet,
commercium habituram didicit. Rubus
quippe, igni per id tempus commixtus,
Virginis gessit symbolum, quæ verum
illud lumen concepit sine femine: So-
lem, inquam, illum iustitiæ, ex impollu-
to illo oriturum thalamo ¹⁴ vt iuxta scri-
pturam gentilium aquas excalesce-
ret; vt bonitatis calore, diabolicæ pra-
uitatis glaciem solueret; vt diuinitatis
splendore, ignorantia noctem fugaret;
vt corruscantibus radiis, creaturam il-
lustraret, quam condidisset: vt ne quis de-
inceps in Virginalé gratiæ diem offende-
ret, in rectæ opinionis luce ambulans,
iuxta certò definitam fidem in Apostoli-
co duodecim iugerum agro: dicente
scripturâ: *Nonne duodecim sunt horæ
diei? Si quis in luce ambulat non offendit.*
Etenim multi sunt, qui non solum os
suum in cælum ponant, vti Dauid ait: sed
& linguam ferant super terram, Virgi-
nisque integritatem cominùs impu-
gnent. Vt ne igitur cum voluptuosis ter-
renisque hominibus nos quoque dila-
bamur, ¹⁵ audientes Euāgelistam in hæc
verba loquentem: *Antequam ipsi conue-
nirent, inuenta est in utero habens de Spi-
ritu sancto: & non cognoscebat eam, do-
nec peperit Filium suum primogenitum;*
ne quando ex illis verbis existimaueri-
mus, amisisse quidem beatam Virginem
post diuinum partum, virginitatem; Io-
sephum verò nuptiale habuisse confor-
tium: Obsecro itaque spirituales viros,
vt spiritualiter spiritalia fuscipiant, neue
non percipientes altum sacræ scripturæ
sensum, in affectum carnalem præcipi-

νής; πώς δὲ καὶ ἡμᾶς ὡς κρινὸς ἀΐθερος,
ὁ ἔκ τ' ἑρθευτικῶν ὄρεσι ἀβύχρων τμηθεὶς λί-
θος· ὃν ὁ καταπατήσας· τουτέστι, ποῖς ἔκ γῆς δια-
πλαθεῖσι σωμαριθμήσας, ἀσυγνώστους ἔκ δίδο-
ται πικρίας. πῶσα γὰρ φησι Παῦλος, χειρὸς
ἀξιοθήσεται πικρίας, ὃ τ' ὑὸν ἔθεο καταπα-
τήσας, καὶ ὁ αἶμα τ' ἀφ' ἀθήκης κρινὸν ἠγασμένους,
καταπαρήσωντο εἰς δόκει, τῆ ἠγασμένου τ' δό-
τέρας σκηνῆς τόπου, λυθέντος τῆ νεκροῦ ἰσοδύ-
ματος ἔ συμπεποδισμένου ἔθπου· οὐτε γὰρ οἰε-
ράς εἰς τὸ ἀδύτου εἰσέρχεται, ἐὰν μὴ πάσης ¹⁶ εἰσπύ-
ῃ· εἰς τὴν χειρὸς λογισμῶν ἀποπίας· οὐτε ὁ Μωϋσῆς,
τὸ μέγα τ' δεσποτικῆς οἰκονομίας διώταται ὄψα
ὄραμα, ἐὰν μὴ πᾶντα πῆλθη τὰ ἀΐθερνα
πράγματα. οὐτα γὰρ ἔμαθον, ἢ ἀκαθάρτου τῆ
ἀΐθερων φύσις, τῆ φωτιστικῆ, οὐ τῆ κενετικῆ
θεότητος κρινωνῶν φύσιν· σύμβολον γὰρ ἔφερον ἢ πο-
σομλοῦσα βάτος τότε τῶ πυρὶ, τ' ἀσπύρος συλ-
λαβούσης πῆρθεν ὁ φῶς τ' ἀληθινόν· τὸν ἥλιον
τ' δικαιοσύνης, τ' ἔκ τούτου ἀνατέλλοντα τῆ ἀμ-
λώτου πασοῦ, ἵνα τὰ ἐσθιακὰ ὕδατα θερμώη, καὶ τὸ
γεγραμμένον ἵνα τῆ θερμότητι τ' ἀκαθάρτου, τ' κρυ-
μὸν διαλύσῃ τ' ἀφ' ἐλοικῆς ἀφ' ὀνότητος ἵνα τῆ γα-
πρότητι τ' θεότητος, τ' νύκτα ἐκδιώξῃ τ' ἀγ-
σίας· ἵνα ταῖς φωτιστικῆς ἀκτῖσι, πᾶσι ὡς αὐτῶ
γυμνασίῳ καταυγάζῃ κτῖσιν· ἵνα μηκέτι μηδεὶς
πρασόπῃ εἰς πᾶν πῆρθενικῶν τ' χάριτος ἡμέ-
ραν, ἐν τῶ φωτὶ τ' ὀρθοδόξιας πᾶσι καὶ τῶ
τ' ὀρθοτήτῃσιν ἀσφαλῆ πίσι, ἐν τῆ δαδε-
καπλῆσιν χῶρα τῶν ἀποστόλων, καὶ τὸ εἰρη-
μῶν· οὐχὶ δώδεκα ὄρα εἰσὶ τῆς ἡμέρας;
ἐὰν τις ἐν τῶ φωτὶ πᾶσι πατεῖ, οὐ πρασόπει.
Πολλοὶ γὰρ εἰσιν, οὐ μόνον εἰς τὸ οὐρανόν, καὶ
τὸ Δαβὶδ, τὸ σῶμα πῆντες, ἀλλὰ καὶ τὸ γλωσ-
σῶν ὅτι τ' γῆς φέροντες, καὶ τὸ καθαρότητα τῆς
πῆρθενου ἐγγύθεν πολεμουῶτες· ἵνα οὐ μὴ καὶ
τοῖς ἡδύπασι καὶ γεώδεσι ἀΐθεροις, καὶ ἡμεῖς
καταπίπτωμεν, ἀκούοντες τῆ βιαγέλιου λέγον-
τος· κορινθῶ σσελεθῖν αὐτοῖς, διέρεθι ἐν γαστρὶ ἔχου-
σα ἔκ πνεύματος ἀγίου· καὶ ἔκ ἐγνώσκον
αὐτῶ ἕως οὐ ἔτεκε τ' ὑὸν αὐτῆς τ' πρῶτότοκον·
μήπως ἐντεθῆν μὲν τ' θεῖον τόκον νομίζεσθαι,
πᾶν μὲν πῆρθενον πεπαιῶσθαι τ' ἀγνείας· τ' δὲ
Ἰωσήφ, ἔχεσθαι τῆς γαμικῆς σωμαφείας· πᾶσι
καλῶ οὐ τοῖς πνευματικῶν πνευματικῶς δε-
χεσθαι τὰ πνευματικὰ, ἔ μὴ καταφέρεσθαι εἰς
τὸ τῆς ἀρχῆς πάθος, ἀγνοουῶτας τὸ τῆς γα-

16. εἰσπύ-
ῃ· εἰς τὴν
χειρὸς
λογισμῶν
ἀποπίας·
οὐτε ὁ
Μωϋσῆς,
τὸ μέγα
τ' δεσπο-
τικῆς οἰ-
κονομίας
διώταται
ὄψα
ὄραμα,
ἐὰν μὴ
πᾶντα
πῆλθη
τὰ ἀΐθε-
ρνα
πράγμα-
τα.

Φῆς βάθος. Εἰ γὰρ πισθόμενον κτ' ἢ ἐν Χειρῶν
 κενῶν κλίσει, μὴ εἴη ἀρρεν καὶ θῆλυ, μηδὲ ὁ
 κίβδηλον ποροχρεῖν νόμισμα τ' σωματικῆς ἀμύρ-
 τίας ἐν τῇ πνευματικῇ πολιτείᾳ, μηκέτι τῷ πα-
 λαῖο πολυπραγμονώμεν ἀφ' ἑσθ' ἵππου ὁ γῆρινον
 ἔχρος, μηδὲ τῷ κερποῦ πάλιν ὄρεγώμεθα τ' ξη-
 ρανθείσης συκῆς ἐκ ρ' ζῶν δ' ἄν τ' δεσποτικῆς φω-
 νῆς. ἢ διωάμεθα γὰρ δύο κτ' ὁ αὐτὸ φέρεσθαι χι-
 τῶνας. ὅκ ἐγχαρῆ ὅτι ὁ τ' ἀφ' ἁρσίας ἰμάτιον,
 δερμάτινον ἐπεδύσσασθαι χιτῶνα. πῆ γὰρ Φη-
 Β
 σι, κρινονία Φωτὶ πρὸς σκοτός; μηδὲ πῶν δ' αὐ-
 γελικῶν γὰσι, εἰς πῶν σωματικῶν ἀπαγά-
 γων μίξιν. μὴ πῶν μουσικῶν δ' ἐξηγησιν, εἰς
 πῶν γαμικῶν ἐκλ' ἑωρῶν σὺν ἄμιν. π' ζη-
 ποδῶν φυσικῶν ἀκολουθῶν, εἰς τ' ἄφ' φύ-
 σιν οἰκονομῶν;

Μάθαρμεν ποῖον ἐχ' ἔνοιαν Ἡωσήφ ἡ ἀρηνοια.
 ὁ τελευτῶν ἐν τῇ πρῆν μυστήριον ὅκ ἐγνώ-
 ειξε. ποῖον ἀφ' ἑσθ' ἵππου ταύματος. ὅκ
 ἐγνώσκεν ὅτι ὁ πρὸς πτεύου ἄνθρωπος Χειρῶν, ὅκ τ'
 μεμνησεν ἀντὶ ἐπικτετο γωαχός. ὅκ ἡδ' ὅτι ὁ
 κτ' Μαῦσία Προφήτης, ὅκ τ' ἀπειρο-
 γάμου πρὸς ἕρως. ὅκ ἐμνήσκετο ὅτι
 καὸς ἡδύατο γῆν ἑσθ' Θεοῦ, ἢ ὅκ τ' ἀγα-
 ῶδ' πεπλασμένον πηλοῦ. ὅκ ἐγνώσκεν ὅτι ταῖς
 ἀχραΐταις τῷ δεσπότη χειρῶν, ὅκ τῷ πρῆ-
 νικῶ πάλιν πλάττεται πρὸς αὐτοῦ ὁ δούτερος
 Αδὰμ. ὅκ ἡδ' ὅτι ὁ ἀρχὼν τ' ξηρῶν, δημιουργ-
 γῆται ἀπὸ ἀπορῶν. ὅκ ἐγνώσκεν ὅτι ἡ Ἰσραη-
 λιτικὴ ποτὲ γῆ, τ' ζωοποιὸν δάσ' κερπὸν. [καὶ
 ἢ γῆ ἡμῶν, Φησι, δάσ' τ' κερπὸν] αὐτῆς. ὡγ-
 κῶθη τ' πρῆν ἡ κειλία, καὶ ἐπ' ὠθη τῷ Ἰω-
 σήφ ἡ κερδία. εἰδε πῶν ἐπ' ἔσιν τ' γατρός, καὶ
 ἀπέγνω τ' ἀγνείας ὁ μυστήριον πῶν τελαῶν. ἐθεώ-
 ρησεν ἐγκύμονα, καὶ εἰς μέγιστον κατέπεσε κλύ-
 δανα. πρὸς ἕρως πεφορτωμένῳ, καὶ ἔσπεν ἴσσε
 πεφορτωμένῳ. ὅκ ἐστὶν ἡ τ' γνώσεως ὑτέρη-
 σις, σιωποῦσας ἔσπ' ὀθλοῖς, ἀλλ' ὅκ ἴτασις
 ἀπιστίας. κατηρῆας, καὶ οὐ μακροθυμίας ὁ
 πρὸς ἕρως. ἡκουε τῷ λέγοντος ἀγγέλου. μὴ φο-
 βηθῆς πρὸς ἀβδὸν τ' γωαῖκά σου. Ἐ μακροτέ-
 ραν ποιῆ τῷ διαγμοῦ τ' μελέτην. οὐ πιστεύω
 Φησι, τ' σὺλληψιν, εἰ μὴ κατ' ἰδῶ τ' γῆνισιν, εἰ μὴ
 μὴ θεάσωμαι ὁ βρέφος, ὅκ ἀπελαύνω τ'
 ἀγνωσίας ὁ νέφος. εἰ μὴ ὄψωμαι τ' πρὸς ὀπο-
 Reg. φῶν. κεν ἢ ὑόν, ὅκ ἀποφορτίζωμαι τ' ἀποπῶτατον
 λογισμῶν. εἰ μὴ ἰδῶ τ' νοσητὸν ἡλίον ἐπ' ἔσθ' ἑσθ' ἵππου, ἢ

tes ferantur. Nam si credimus non esse
 masculum, neque foeminam pro nona in
 Gal 6. v. 15.
 Christo creatura ratione, 16 nec adulteri-
 num corporalis peccati numisma pro-
 gredi in vitâ spiritali; ne iam ampliùs
 curiosè exquiramus veteris hominis ter-
 restre vestigium; neve iterum fructum
 appetamus sicùs illius, quam suâ Domi-
 nus voce radicitus arefecit. Non enim
 duas simul possumus gestare tunicas;
 Mar. 11. v. 14.
 Matth. 21. v. 19
 nec fieri potest, vt incorruptionis veste
 amicti, pelliceam tunicam superindua-
 mus. Que enim, inquit, societas lucis ad
 tenebras? Ne cognitionem quam dicit
 2. Cor. 6. v. 14;
 Euâgelium, ad corporalem mixtionem
 reuocemus: neve mysticam narrationē,
 in nuptialem assumamus coniunctionē.
 Vt quid in sacramenti, quod naturam
 superat, dispensatione, naturalem ex-
 quirimus consecutionis rationem?

Discamus quem Iosephi ignoratio
 sensum habeat. Nimirum nesciebat my-
 sterium quod in Virgine peragebatur;
 cuius, inquam, miraculi foret minister.
 Nesciebat Prophetarum oraculis præ-
 nunciatum Christum ex desponsatâ sibi
 vxore nasciturum. Non nouerat 16 Pro-
 phetam illum Moyfi similem ex puellâ
 innuptâ processurum. Non meminerat
 potuisse eam effici Dei templum, quæ
 ex mundo erat formata luto. Latebat
 eum, ex Virginali rursus paradiso inte-
 meratis Domini manibus, plasmati se-
 cūdum Adam. Non cognoscebat terræ
 Principem sine semine procreari. Non
 intelligebat Israeliticam quandoque
 terram, fructum daturam viuificum: Et
 terra, inquit, nostra dabit fructum suum.
 P Gal. 84. v. 13;
 Intumuit Mariæ vterus, & Iosephi cor
 fauciatum est. Ventrîs tumorem vidit,
 ac castitatis mysterium deploratum om-
 nino habuit. Inspexit grauidam, & in
 maximam incidit agitationem. Atten-
 dit onustam prole, venitque in mentem
 fuisse vitiatam. 17 Non est cognitionis
 defectus, suspectus concubitus, sed in-
 credulitatis contentio. Habet res cri-
 minationem, non longanimitatem. Au-
 diuit dicentem Angelum: Ne timeas. ac-
 cipere Mariam coniugem tuam, amplio-
 remque dubietatem meditatur. Non
 credam, inquit, conceptionem, nisi vi-
 dero natiuitatem. Nisi lumen aspexero,
 ignorantie nebulam minimè dispel-
 lam. Nisi primogenitum oculis ipse cer-
 nam, nimis absurdam cogitationem
 numquam excutiam. Nisi spiritalem
 Solem eleuatum spectauero, haud vn-

Reliqua ha-
bet Reg. sine
interpolatio-
ne.

Reg. φῶν
ἐσθ'.

Malè edit.
μακροθυμίας

Reg. φῶν.

R. deest. οὐκ

Enarratur il-
lud Matth 1.
Et non cognos-
cebat, &c.

16

16

17

Matth. 1. v. 20

quam spiritalem Lunam in Virginitatis ordine permanere credam. Quid verò? Hanc animo cogitationem foueam, nec ad separationem procedam? Procedam utique: Sic enim, cum ego hominum declinabo conuitia: tum ipsa, sancta lege effugiet supplicia. Nam rogo, audiamus quibus eam verbis affari cœperit, cum diuino incredulus esset oraculo.

Marie & Ioseph ficti dialogismi.

Procul abi à Iudaicâ cognatione, que sis effecta particeps Gentilitiæ impuritatis. Tum sacra Virgo, lenè respondens graui ad eò increpatione laceffenti: Vitiatam me cogitas, eò quòd tumentem ventre intueris? Ad hæc Ioseph: Non est honesta mulieris, ut ea sapiat, que sunt aliena à lege pietatis. Cui Sancta: Qui iudices mores fornicarios, locum purgationis non præbes? At Ioseph: Perstas negans, que sis ita effecta prægnans?

Isai. 7. v. 14.

Cui Sancta: Exquire fideliter Prophetici oraculi veritatem, exque eo liquido scies Conceptionis Dominicæ præclaram nouitatem. At Ioseph: Nullam p̄i connubij habuisti rationem? cum non putaueris, ad districtum ratiocinium ventura es. Cui

Isai. 7. v. 14.

Sancta: Ergone ex merâ damnandam censes suspitione eam, que nullo vitiatâ concubitu est? Ioseph autem: Videar fortè probata vita: qui te ergo possim in eorum manus, qui sic iudicant, tradere? Cui

Isai. 7. v. 14.

Sancta: De hoc me peccato Dominus iudicabit, qui ut nouit ipse, in meum uterum penetravit. At Ioseph: Te ne turbat indeprecabile hoc conuictum? Proba ergo illasam castitatem. Sancta ad eum: Expecta statum infantis in utero tempus, & sanctificatum spectabis partum Dominicum.

Isai. 7. v. 14.

At Ioseph: Putasne tumido isto verborum fastu, meæ canitici sensum circumuenire posse? Cui Sancta: Noua & incredibilia videntur, scio, isthæc verba, quoad perspicias admirabilia illa & inopina facta. Ioseph autem: Nolim propter Dauidicam cognationem diuortium facere; nec rursum vel latum unguem possim à legis accuratâ ratione discedere. At Sancta: Crede iam radicem Iesse, ultrò germinasse immarcescibilem florem vite. At quam Ioseph: Acres absurdarum cogitationum impetûs propulsabo, cum Domini vniuersorum natiuitatem videbo. Sancta verò: Te quidem verè uti sponsum propter legem amo; nolim verò ut partûs causâ temerè offendas in Saluatorem. Cui Ioseph: Hoc namque veritus ego, huc usque distuli à te recedere. At Sancta: Condicti memento ad-

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 7. v. 14.

πειθομαι ὅτι ἡ νοσητὴ σελιῶν μὲν ἐν τῇ πύξει τῆς γενεῆς. πὶ δὲ τῆτον ἀπειθῶμαι τὸ λογισμὸν, καὶ οὐκ ἔρχομαι εἰς τὴν χειρονομίαν; ἔρχομαι οὐτω γὰρ τῷ ἀποστόλων καὶ μετὰ ἐκκλινῶν τῶν ἐκδισμῶν, καὶ ταῦτι τὸ ἔννομον ἀφουγενῶν σωφρονομίαν, ὁποῖον γὰρ ἀπήρξατο πρὸς αὐτῶν λογῶν, ἀπιστῶν εἰς τὸν θεῖον λόγον ἀκούσασθαι.

Edic. πὶ τῆς πύξου. Malè ed. εὐνομον. Edit. τόγον.

Ἀπὸ μακρῶν τῆς Ἰουδαϊκῆς συγγενείας, τῆς ἐθνικῆς ἀπαρθουσα ἀκαθαρσίας. εἶτα καὶ ἡ ἀγία πῆρθεῖος πρὸς τὴν βαρείαν ἐπιτήμησιν παραδιδυ εἰδῶν ἀποκρίσιν, λέγουσα· βεβηλωμῶν ἐνοφῶν, ὅτι ὠγκωμῶν με θεωρεῖς; πρὸς τῆτον [οἱ] Ἰωσήφ· γυναικὸς οὐκ ἔστι χρομίας, ἀλλότεια φρονεῖν ὁμοειδίας. ἡ ἀγία λέγει· διὰ τῶν πορνεύων, οὐ δίδως τόπον ἀπολογίας; καὶ ὁ Ἰωσήφ· ἐπιμῶν γὰρ ἀνομιῶν, ἔστω ἐγκύμων ἡμομιῶν. καὶ ἡ ἀγία· ζήτησον τὸ ἀφουδῆς πῆρθεῖος τῆς φρονητικῆς ἀφουρῆσεως, καὶ μαθήσῃ σαφῶς δὲ αὐτῆς τὸ χρονοφροπέες τῆς δευσοπικῆς συλλήψεως. καὶ ὁ Ἰωσήφ· ἡτέτησας τὸ ὁμοειδῆς σιωοικέσιον; ἡξῆς ὅτε ἐκ ἐλπίδης εἰς τὸ ἀκριβῆς λογοθέσιον. καὶ ἡ ἀγία· ἡτέλης οὐ δὲ ἰσοποιίας καπαδικαδῶν τῆς σιωοισίας μὴ καυθερισμῶν; καὶ ὁ Ἰωσήφ· ἴσως εἰμὶ τῶν καλῶν βιοῶτων, ἐπὶ πῶς σε διώμαθι διώμαθι εἰς χεῖρας τῶν ταῦτα κρινόντων; ἐπὶ ἡ ἀγία κρινῶ μοι κύριος ταῦτι τὸ ἀμῶν, ὁ χωρησῶν ὡς οἶδεν, εἰς τὸ ἐμῶν κελίαν. ἐπὶ ὁ Ἰωσήφ· λυπεῖ σε τὸ ἀποφραμῶν τῆς λοιδορίας; δεῖξον οὐ τὸ ἀνεπαβούλβουτον τῆς ἀγνείας. καὶ ἡ ἀγία εἶπεν· μείνον τὸν νενομισμῶν τῆς ἐμῶν χρόνον, καὶ ὁ Ἰωσήφ· τὸν ἡγιασμῶν τῆς κυρίου ἴσως. καὶ ὁ Ἰωσήφ· νομίζεις δὲ ἰσοφύγων ῥημάτων τῆς φρονησῶν ἀφουροῖσασθαι τῆς ἐμῆς πολιῆς; καὶ ἡ ἀγία· ξένα σοὶ φαίνεται, [οἶδα], τὰ ῥήματα, ἕως αἰδῆς τὰ ἀφουδῆς ἀφουματα. καὶ ὁ Ἰωσήφ· οὐ βούλομαι σου ἀφουδῆς ἀφου τῶν Ἰουδαϊκῶν συγγενείων· καὶ οὐ διώμαθι πάλιν ἀφουδῆς βιωῶν τῆς νομικῶν ἀκριβείων. καὶ ἡ ἀγία· περὶ τῆς ὅτι ἡ ῥίζα ἀφουμάτη ἐβλάστησε τῆς Ἰεσοῦ, τὸ ἀμῶν ἀνθὸς τῆς ζωῆς. καὶ ὁ Ἰωσήφ· ῥῆσι τῶν ἀφουδῶν λογιμῶν τῶν ἐπομάσασιν, ὅτε δεσπότου τῶν ὄλων καπῶν τῶν ἡμομιῶν. καὶ ἡ ἀγία·

R. μετακαθ.

R. Δαυιδ· κιν.

ἔργων μὲν σε ἀπαθῶς ἀφου τὸν νόμον ὡς μνησῆσθαι ἔτελω δὲ σε ἀφουροῦσαι ἀφου πῆρθεῖος ἀφου τὸν ἴσως εἰς τὸν σωτήρα. καὶ ὁ Ἰωσήφ· τῆτον γὰρ καὶ γὰρ ἀφουδῶν, ἀφουδῶν σου πῆρθεῖος μὴ χωριζομῶν. καὶ ἡ ἀγία· ἀφουμῆσθαι τῆς ἐπῆρθεῖος.

Edic. ἔργων μὲν τῶν ἀφουδῶν.

R. εἰς τὸ θεῶν. Edit. ἐπαγ· καλλομῶν.

vocemque salutationis animo volue-
bat.

Luc. I. v. 34.

Maria & Ga-
brielis dialo-
gismi.

Quomodo, inquit, erit mihi istud, quoniam virum non cognosco? Nescio quid verbum aperte velit; & qui diuinam rei maiestatem scire possim? Cui Archangelus: Exposcis ergo Angelicos ordines arcana enulgare verba? Sancta verò ad eum: Quicquamne noceat interrogatio, ut fuerit manifestata conceptio? At Angelus: Gabrielem vides fausta nunciantem; deque Emmanuele dubitas, quem is fauste annuntiat? Ad quem Virgo: Ergo muliebris sit natura, ut Dominum ipsum natura gignat? Cui Archangelus, Quae terrenum habeas sensum, qui possis capere caeleste consilium? At Sancta: Nulla ergo hesitatione accipiam verbum tuum, nec quicquam amplius ullo modo sollicitius exquiram partum? Ergone potest capi in utero, qui non potest à Patre diuelli? Cui Archangelus: Tunc mysterium discas, quoad fieri potest, cum Dominum manu comprehendes. At Sancta: Vidistine campum proferentem segetes ante susceptam sementem? Ad quam Archangelus: Acccepisti gaudium quod superat naturam, ne ultra pro natura legibus corruptionem cogites. Cui Sancta: Viri ingum nunquam portavi, quo ergo modo valeam filij mater effici? At Archangelus: Ergo copulam queris maritalis actus, ubi Dominica est virtutis illapsus? Sancta verò: Vellem liquidò rei huius fieri fidem, quò omni anxietate liberari possem. Ad quam Archangelus: Veni ut vniuersorum Creatori visa annunciarem: num verò ut quae ab omnium notitià remota sunt explicem? At Sancta: Fidelis es nuncius Dei, nec plenè nosti quae in Dei sunt potestate? Cui Archangelus: Ergo cupis nosse quae supra te sunt? In eum crede, qui tui similis fieri voluit. Sancta verò: Nequit fortè fieri ut eius mihi enuncies formam, qui est incomprehensibilis; aliquod saltem vestigium utcunque indica desiderati. At Archangelus: Spiritualiter suscipe delata verba, videbisque, ut in ijs, quae arcano peraguntur mysterio, sis predicanda beata. Cui Sancta: Ergone credam vnigenitum Dei Filium meum fieri cognatū? Vt is, inquam, qui eodem cum Patre throno sublimis sedet, femina fiat concorporalis? Ad quam Archangelus: Humane naturae fructus, summa illa ac magnifica est potentia, egestati humanae similis passione effecta. Sancta iterum: Vehementer admiror, ut Splendor ille Patris, proles efficiatur mulieris? Archan-

απειπύσαστο, & τὸν ἀπασιμὸν τῆς Φωδινῆς ἐλογίζετο.

Πῶς ἔσται μοι τὸ το Φησὶν, ἐπεὶ αἰδρα οὐ γινώσκω ἀγνωσ τῶ ρήματος ὁ Θεός, & πῶς γνώσωμαι ἔσθ ρήματος ὁ θεοσρεπής. & Αρχάγγελος πρὸς αὐτὴν. ἀπασιμὸν οὖν τὰ ἀγγελικὰ ταγματα, ἀρρητὰ δημοσιῶν ρήματα; καὶ ἡ ἀγία πρὸς τὸν Ἀγγελον. " βλαβείω ἔχεται τῆς ἐσθρωπῆσεως, εἰ μὴ φακέρωθη τὰ τῆς συλλήσεως; καὶ ὁ Ἀγγελος. βλέπεις τὸν διαπελιζόμενον Γαβριήλ, ἔσθ ἐσθιδιάσεις τὸ μιλυόμενον Εμμανυήλ; καὶ ἡ πρῆστος. γωαυκαίας οὖν φύσεως ἔσθ, τὸν δεσποτικὴν ἡμῶσται τῆς κλίσεως; καὶ ὁ Αρχάγγελος. γήινον ἔχουσα φεσθνημα, πῶς δυνήμαθῆν ὁ οὐρανόιον βούλδυμα. καὶ ἡ ἀγία. " δεξομαι οὖν τὸν λόγον σου αἰαμφίβολον, καὶ μὴ πειραδοσμαι τὸν τόκον ὁ σπύολον; καὶ δυνάται ἐν κελιά κωρηθῶμαι, ὁ τῶ πατρὸς μὴ δυνάμενος κωρηθῶμαι; καὶ ὁ Αρχάγγελος. διδαθῆσθ, ὡς ἐγκωρεῖ, ὁ μωθῆσιον, ὅτῳ πειλήθη χεῖ τὸν κωσιον. καὶ ἡ ἀγία. ἐθεάσθ κωρεαν βλασθῆσασθμ δράγμα, μὴ πωρῆτερον δεξομεθῶσθ κωρεμα; καὶ ὁ Αρχάγγελος. " εἰδεξῶ τὸ ὑσθρὸ φύσιν κωραῖ, μὴ ἐπὶ λογίζου τῶ κτὸ φύσιν φησῆσθ. καὶ ἡ ἀγία. ζυρόν σθδῆποτε ἐβάσασθ αἰδρὸς, καὶ πῶς ἔχω ἡμέσθαι μήτηρ παιδὸς. καὶ ὁ Αρχάγγελος. ζῆτεῖς γῶ γαμικῆς πωρεσθσεως σπύοδον, ὅπου δεσποτικῆς δυνάμεως γῶ κωποδὸς; καὶ ἡ ἀγία. ἡθελον ἐντελεσις τυχεῖν πληροφορίας, ἵνα ἰχῶσθ πωρτελεσις σποφυγεῖν ἀθμωσίας. καὶ ὁ Αρχάγγελος. ἡθλον ἀνασθῆλαῖ σοι τὰ δεδογμεθῶσθ τὰ κλήση τῆσ ἀπθῶτων. μὴ γῶ ἐρμυλεδοσθῶσθ σοι τὰ κωκωρμυθῶσθ σπῶ πάντων; ἔσθ ἡ ἀγία. Θεοδ ἀγγελος πισὸς ὑπῆρξῆς, καὶ τὰ [τῶ] Θεοδ δυνάτα, ἀκρῶσθ σθκ ἐπίσασθ; καὶ ὁ Αρχάγγελος. θέλεις μαθῆν τὰ ὑσθρὸ σῆ; πιστευον εἰς τὸ θελήσθμτα ἡμέσθ κτὸ σῆ. καὶ ἡ ἀγία. ἴσως ὁ εἰδὸς σθκ ἐγκωρεῖ ἐξασθῆλαῖ μοι τῶ μὴ πειραδοσμαι κωρεμα, κἂν ὁ ἴχθος μοι μόνον ὑσθδῆξον τῶ ποθωμῶσθ. καὶ ὁ Αρχάγγελος. ἴσθ δεκωρῶθη τὰ λεγόμεθῶσθ σοι πωθμωπικῶσθ, καὶ ὁ πῶσθ θῆρῆσθ κωκωρῆσθμ κῶσθ τὰ τελέθμτα μωθῆσῶσθ. καὶ ἡ ἀγία. καὶ πιστεύσω ὅπὶ ὁ μονοκῆσθς ὑὸς τῶ Θεοδ, σπῆσθς γῶ ἐμὸς; ὁ σπῶ θρονος ἔσθ πατρὸς, σῶσθμωσθ γωαυκός; καὶ ὁ Αρχάγγελος. κωρτὸς τῆς ἀθροσπῶσθς, ἡ μεγαλοσρεπῆς δεξοσις, ὁμοιοπαθῆς τῆ πῶχῆλα. καὶ ἡ ἀγία. λῆθμ τωμῶσθ, πῶσθ ὁ ἀπαύγασμα τῶ πατρὸς, γῶ ἡμῶσθ γωαυκός. καὶ ὁ Αρχάγγ-

Edit.
Edit.
Edit.

γελος· λατῆν βουλόμηνος τὸν ἔθρονον, ὁ σὺ-
 θενος ἔ πατεικῆς ἰσασάσεως, ἡ δὲ σύμ-
 μορφος ἔ δουλικῆς πάξεως. καὶ ἡ ἀγία· μα-
 θῆν ἠτελον, πῶς ἡ μεγαλοφρεπῆς ἔξοισία, ὁ-
 μοιοπαθῆς τῆ πτωχεία. καὶ ὁ Αρχάγγελος· μὴ
 γὰρ ἔ θνητῆς ἀεὶβαλλόμενος φύσεως ὁ ἔν-
 δυμα, ἀποβάλλεται ἔ ἀθανάτου διδάμεως
 ὁ δὲ δῆδημα; μὴ γὰρ ὅτι τῆ χοικῆ ἔργ-
 μως ἀτελεία, πῶ βασιλικῶ ἀποπῆται
 διωατῆδν; μὴ γὰρ πῶ εἰκόνα λαμβάων
 ἔ ἀιδροπότιτος, πῶ ἀξία ἐλατῆο ἔ τεό-
 τιτος; μὴ γὰρ ἡ συγκατάβασις ἔ Ὑσολαγ-
 χρίας, ἔ οὐσίας ἡ δὲ ἀλλοιώσις; μὴ γὰρ τῆ
 ἐπίστῃ πάρος χρεῖζεται, ἐὰν ἰσὸ σῶ ἔ μῆ-
 ἔος βασιάζεται; μὴ γὰρ τὸν Χερουβικὸν θεῖον
 καταλιμπνύει, ἐὰν τὸν κοσμικὸν τόπον κατα-
 λῆθῃ; μὴ γὰρ ἐκπίπτει ἔ μεγαλοσῶνς, ἐὰν
 κατακληθῆ ἔπι ἔ φάτιης; μὴ γὰρ ὅτι ἐστὶν
 ἀάρχος, ἐὰν γῆται πῶσφοτος; μὴ γὰρ
 ἰσὸ ἀγγέλων ὅτι ἀιμυμῆται ὡς ἔξοισιαθῆς,
 ἐὰν ἰσὸ ἀιδροπῶν θεωρεῖται ὡς ὕτελής; μὴ
 γὰρ ἀῖω οὐ κῆθῆται, ἐὰν κῆτω πολιτεύεται; μὴ
 γὰρ πῆύτων οὐ πῶροεῖ, ἐὰν μῆ πῆύτων ἀει-
 πατεῖ; μὴ γὰρ πῆύτων ὅτι ἐπιχρεῖ, ἐὰν γω-
 νία τῆτον φερεῖ; μὴ γὰρ ὅτι ἐστὶ Θεός, ἐὰν
 πῶσθῆ ἐκ γαφρός; μὴ γὰρ ὅτι ἐστὶν ἀπῶσο-
 δεῆς, ἐὰν μεταφῆθη ἔσφῆς; μὴ γὰρ ὅτι ἐστὶ
 κῆιος πάσης πῶοῆς, ἐὰν γῆται ἔ ἀιδροπῆτης
 μορφῆς;

A gelus autem: Volens latere inimicum,
 qui sede eadem sublimis cum Patris perso-
 na residet, eiusdem fit cum seruo forme
 ac conditionis. At Sancta: Vellem nosse
 quemadmodum summa illa & magna
 potestas, nostre illi mendicitati similis pas-
 sione fiat. Cui Archangelus: Num vero
 quia mortalis natura vestem induit, id-
 circo immortalis virtutis diadema abie-
 cit? Num quia in terrenâ abiectione ve-
 nit, regalem principatum deponit? Num
 quia humanitatis suscipit formam, digni-
 tatem mixuit Diuinitatis? Num summe
 benignitatis demissio, substantia fuerit
 transmutatio? Num ab altissimo Patre se-
 paratur, ut tu mater portaueris? Num
 Cherubicum relinquit thronum, ut munda-
 num occupauerit locum? Nunquid e maie-
 state deturbatur, quia in praesepio colloce-
 tur? Num principij expers, eternusque
 non erit, quia nuper in tempore exhibea-
 tur natus? Num ab Angelis non hymnis
 celebretur tanquam Dominus potens, quod
 vilis ab hominibus adspectandus sit? Nun-
 quid non sedet in caelis, quia in terris
 vitam degit? Num cunctis suâ providen-
 tiâ non consulit, quod factus homo ambu-
 let cum vniuersis? Num omnibus non
 auxiliatur, quia in angusto loco ipse custo-
 diatur? Nunquid non existit Deus, quia
 de ventre procedit? Num nullius rei in-
 digus esse desinet, ut factus fuerit cibi
 particeps? Num Dominus uon erit omnis
 spiritus, si humanam formam assumpse-
 rit?

B

C

D

E

Αποβαλοσα οἶω τὸν διαγμὸν, δέξον πῶ-
 ρῆως τὸν ἀσασμὸν. ἀπῶτου πῶ γνωμακῆαν
 παπειῶσιν, [καὶ ἀείθου πῶ ἀιδρεῖαν φῶνησιν.]
 ὅτι οἶδας ὅτι δῆ πῶ τῆ πῶσφῆτος οἰχο-
 νομία, πῶ τῆ ὀνόματος ἔλαβον ἀπὶ δῆχῆς
 πῶροσηγῆαν; Γαβειήλ [γὰρ] ἐρμῆλυβεται, ἀ-
 ιδροπος Θεός. ἔπῆ γὰρ ἡμελλεν ὁ ἀιδροπος
 Θεός, ἐν τῆ ἀιδροπῆτη φάμεσθαι τοῖς ἀιδρο-
 ποῖς μορφῆ, ἐν τῆ ἀγγελικῆ πῶσφῆτων δῆχῆ-
 νία, ἐμῆλυσε πῶ ἐαυτῆ ἔνδοξον πῶροσηαν· ἵνα
 τοῖς μῆ ἀπῆσις νομοδῆ ὡς [θνητός] ἀιδροπος,
 τοῖς δὲ πῆσις, φῶρωθῆ ὡς Θεός [ἀθάνατος].
 ὅν ἔσπον γὰρ, καὶ ἡ ἐμῆ ἔπῆσῆσῆ ἡδῆ δῆ-
 τερον ἡπῆσῆσῆ ἀεὶ τῆ ἔτῆα. τοῖς γὰρ ἰσὸ
 ἐμῆδ ἔθρημῆσις ὅτι αὐτῆ μόνῃ ἡπῆσῆσῆς, ἀλλὰ
 καὶ Ζαχαρίας. καὶ σὲ μῆ ὡς νηπῆδ ζουσῆν ἀεὶ
 τῆ μῆσῆκῆτερε ἔπῆσῆμῆς, μῆλλον δὲ, ὡς μῆ-
 τερε τῆ κῆιου ἀιδρομῆς, οὐ πολὺ σῶφρονησῆ

Deponens itaque dubitationem, lubens
 suscipe salutationem: Excute muliebrem
 humilitatem, & virilem sensum in-
 duere. An nescis ob huius me myste-
 ry dispensationem, nominis istius hanc
 ab initio accepisse nuncupationem? Gabriel, ho-
 mo Deus. Quia enim immutabilis Deus,
 humanâ formâ inter homines appari-
 turus erat, in Angelico praeuidè ministe-
 rio gloriosum suum praesignauit aduen-
 tum: quò infidelibus quidem putaretur
 ut mortalis homo; fidelibus autem inno-
 tesceret ut Deus immortalis. Sic enim
 nunc iterum quoque mea de diuinis lega-
 tio fidem non inuenit. Siquidem non mo-
 dò tu sola fidem non dedisti verbis meis;
 at neque prior Zacharias dedit. Ac te qui-
 dem, quam velut infantem, quò spectat
 ad sacratiora diuinorum nouerim; seu po-
 tius, quam uti Domini Matrem reuerear;
 etiam fide non impetratâ, castigare non

Gabriel, homo Deus.

Maria non punita quòd innocens, & quòd Deima-ter.

Qij

*audeam; illi verò ut iuris perito, ubi non
 suscepisset sermonem, inflexi pœna modum,
 amisiq; eloquij animaduersioni subiecti:
 ac mariti quidem linguæ organum liga-
 ni; eius autem uxoris, sterilitatis officina
 aperui. Omnino enim ad tuam noti-
 tiam peruenit, quemadmodum senex iam
 Elizabeth, inter matres, mater ipsa com-
 putata sit. Nescis quarum rerum in am-
 babus figura contineatur? Non agnoscis,
 in te Ecclesiam Gentium; in illâ, Iudæo-
 rum Ecclesiam designari? Num te fugit,
 ex te quidem, quæ libera sis, nasciturum
 esse dilectum Isaac; ex illâ autem, quæ
 sit ancilla, eum nasci, quo completâ ser-
 uitutis lege, instantis partûs Dominici
 fausta sit annuntiatio futura? Perge ad
 eam, ut noueris cuiusnam mater sis. Li-
 cet enim aduersus mea dicta obuerso per-
 sistas animo; ubi tamen Ioannis letos sal-
 tûs spectaueris, intelliges ut breui post
 exultans; beata sis predicanda in omnibus
 finibus. Sterilis illius Asceticus, ac vitæ
 religiosa ramus, uinificum in te Virgine
 præsignabit fructum. Lucerna in ligneo
 illo posita modio, orientem in aureo can-
 delabro indicabit solem. Solitarium il-
 lud par turturum, simplicem ostendet co-
 lumbarium binarium. A Ioanne edocta
 Ioannis mater, Domini te Matrem gau-
 dij plena salutabit. Hirundo illa, fausto
 nuntio ver prænuntiat animum. De-
 predicat enim terrestris Angelus, cæ-
 lestem Deum, atque ex utero hominem;
 lex, gratiam; Propheta, Dominum; ser-
 uus, herum; lutum, figulum; argen-
 tum, aurificem; miles, Imperatorem; mor-
 talis, immortalem; qui in terrâ est, eum
 qui in cœlis; infirmus, medicum; ouis, pa-
 storem; temporaneus, æternum; is qui est
 ex nihilo, eum qui semper est; minister,
 opificem; creatura, creatorem; baptista,
 conditorem; delator, iudicem; qui ex ma-
 tre natus in tempore est; cum qui ante Lu-
 ciferum fuit genitus. Quando enim na-
 turalis officina fuit otiosa, tunc maior natu-
 rali virtus, in Elizabethâ mysterium ex-
 hibuit. Quando senectutis vulnus fuit,
 tunc infantis editio extitit. Cum expe-
 ctationis spes obsolenit, tunc nuntij con-
 firmatio fuit. Quando vulua fuit emor-
 tua, tunc vis procreandi instaurari cœpit.
 Vbi tempus fuisset maturum, tunc fru-
 ctus præcox fuit. Cum spes omnes abiecta
 essent, tunc infans productus est. Vbi pal-
 mes exaruisset, tunc ematuruit botrus.
 Postquam radix elanguisset, tunc ramus*

Maria, Eccle-
 siam Gentium;
 Elizabeth, Sy-
 nagogam de-
 signat Iudæo-
 rum.
 Gal. 4. v. 20.

Luc. 1. v. 47.
 21

Matth. 5. v. 15.
 22

P sal. 109. v. 3.

23

Α ἀπιστούμενος· ἐκείνῳ δὲ ὡς ἔπιταμὴν τὸν νόμον,
 καὶ μὴ δόξα μὴ τὸ λῶρον ἐπιώρηκα τῆς ἐπιτεμίας
 τῆς ἔσπον, καὶ παροσμῶ ὑπέελαον κωφώσεως· τὸ τῆ
 μὲν ἀνδρὸς δὲ τῆ γλώττης ὄργανον ἐδέσμευσα· τῆ
 ὅ τούτου γλωσσῆς, δὲ τῆ φωνῆς ὄργανον ἐλώϊξα.
 πρῶτως γὰρ ἦλθεν εἰς τὴν σὺν γλώσσῃ, ὅπως ἐν γῆραι
 Ελισάβετ, μήτηρ αὐτῆ σωμαθεῖθηται τῆ μητρά-
 σιν ἀγοεῖς ἢ ποῖων σώζεται ἐν ἀμφοτέρας εἰχθ- R. ποία.
 σιν ὑπόστασις; ἔγνωσας ὅτι ἐν σοὶ μὲν ἡ ἐθνικὴ
 ἐκκλησία ἐν ἐκείνῃ δὲ, ἡ Ἰουδαϊκὴ σωμαθωγῆ ἰσο-
 ρηται; γινώσκεις, ὅτι ἐκ σὲ μὲν τῆ ἐλευθερίας τί-
 τεταται ὁ ἡραπημῶνος Ἰσαάκ· ὅς ἐκείνης ὅ τῆ δουλίας
 ἔκτεταται ὁ γῶς, εἰς συμπλήρωσιν μὲν τῆ δουλείας νό-
 μου· δὲ ἀφελισμὸν δὲ τῆ προσησίας τοῦ κυρίου
 πορευθῆται παρὲς αὐτῶν, ἵνα γῶς τίνος εἶ μήτηρ.
 αὐτῆ γὰρ, εἰ τὸ παρὲς τὰ ἐμὰ ἐν ἀντιῶς ἐπιμῶνης
 διακρινθῆται ῥήματα· ἀλλὰ θεασαμένη τὰ Ἰωάννου
 σκιρτήματα, γνώση πῶς μετ' ὀλίγον ἀγαλλιωμένη,
 εἰς πρῶτα τὰ παρὰ τὰ ἐμὰ ἐβρήθη μακαριζομένη· ὅ τῆ
 φείρας ἀσκητικῆς κλάδος, τῆ ἐν σοὶ τῆ πρῶτης μη-
 νύσῃ ζωοποιὸν καρπὸν· ὅ ἐν ἐκείνῳ τῆ ξυλίῳ με-
 δίῳ κείμῳ λυχνος, τῆ ἐν τῆ χροσῆ λυχνία ἀνα-
 τέλλοντα ὑποδείξῃ ἡλιον· ἐκ γῶ δὲ ἑρμικῶν ζεύξης
 τῆ τρυφῶν, φανερώσῃ δὲ ἀδάδα τῆ ἀκραίων παρῆτε-
 ρῶν· πρῶ ἐκείνῃ μήτηρ διδασκαλῶν, μητέρα σε τῆ
 κυρία παροσείποι χῶρας ἢ πληρωμένη· ἐκείνῃ ἡ Edit. πῶ
 χελιδῶν, δὲ ἀφ' ἀφελίζεται τῆ ψυχῶν· κηρύξῃ γὰρ
 ὅ ἐπιγῶς ἀγγελος τῆ ἑσπέρων Θεόν, καὶ ἐκ μήτρας
 ἀνδροπον· ὁ νόμος, τῆ γῶν· ὁ παροφῆτης, τῆ δεσπῶ-
 τῶν· ὁ δόδλος, τῆ κύριον· ὁ πηλῶς, τῆ ἢ πλάσῃν· ὁ ἀρ- R. χροσῆ
 γῶς, τῆ ἢ χροσῶν· ὁ γραπῶτης, τῆ βασιλέα· ὁ θυ- R. πλοσῶν
 τῶς, τῆ ἀθάνατον· ὁ κῆτω, τῆ ἀνω· ὁ ἀσθενῆς, τῆ ἰατρῶν·
 δὲ παρῆβατον, τῆ ποιμῶνα· ὁ παρῆσκαρος, τὸν ἀδῆρον·
 ὁ ἐκ μὴ ὄντων, τῆ ἀεὶ ὄντων· ὁ λῆτουρῶς, τῆ δημωρ-
 γῶν· ὁ κῆσιμα, τὸν κῆσιμα· ὁ βαπτισῆς, τὸν ποιητῶν·
 ὁ ἢ μῆλυτῆς, τὸν κηρῶν· ὁ ἐκ μὴ τῶς τελεῖς ἐν Edit. πῶ
 χροσῶν, τῆ ἐκ παρῶς γῶν ἡνῆντα παρῆ εὐσφορῶ· ὅτε
 γὰρ δὲ τῆ φύσιν ἡργῶσεν ἐργασῆριον, τότε δὲ παρῆ
 φύσιν ἐνῆργῶσεν τῆ Ελισάβετ δὲ μωσῆριον· ὅτε τῆ
 γῶν ἡ πομῆ, τότε τῆ βρέφοις ἢ φύη· ὅτε ἡ ἀπό- Edit. πῶ
 γῶσις τῆ παροσδοκίας, τότε ἡ βεβαῶσις τῆ ἀγῆ- πῶν
 λίας· ὅτε τῆ κηλίας ἡ νέκρωσις, τότε τῆ παμῶποιίας
 ἡ ἀνάστασις· ὅτε τῆ χροσῶν δὲ ὤλεθρον, τότε τῆ καρ-
 ποδῆ τῆ παροσμοῦ· ὅτε τῆ ἐλπίδων ἡ παροδοδ, τότε
 ἢ τῆ νηπίου ἡ παροδοδ· ὅτε δὲ κημῶ δὲ κημῶν,
 τότε ὁ βοτρῶς ἐπεπῶθη· ὅτε ἡ ρίζα ἡ τῶν, τότε ὁ
 κλάδος ἐξῆμῶσεν· ὅς ὑπερον γὰρ τῆ βεβαῶ τῆ κημῶ

Edit. πῶ
 σουμῶν.

R. χροσῆ
 R. πλοσῶν
 γῶν.

Malè edit.
 λησίς.

Edit. πῶ

Edit. πῶ
 πῶν.

ὁ δὲ δυνάσαται. ἀρὰ οὖν ἡ νομικὴ ἐξέλιε γκε συκῆ
 ἢ ὡσείμω, καὶ ὁ γεγραμμένον, καρπὸν καὶ
 ὁ διαγγελικὴ οὐ παρβάλλει ἀμπελος ἢ ἀκρόρε-
 ζὸν σωτηρίας βότρω; ἢ οὖν ἐπὶ ἀμφιβάλλεις, καὶ
 μὴ κατ' ἡμᾶς τοὺς ἀγγέλους μαρτυρεῖς δέχεσθαι
 ἀπλάτως τῶ Θεοῦ τοῦ λόγου, ὅτε παρὰ μυστηρίων
 ἀκούεις, θαυμάζειν, ὅτε ἐξίχνιαζειν ὀφείλεις.
 ἰκετεύειν, οὐ τρακτεύειν. ὠσεβεῖν, οὐ φιλονικεῖν.
 ἢ ὑμολογεῖν, οὐ πολυπραγματεῖν. μελετᾶν,
 ὅτε ἐρῶνται. ζητεῖν τὰ δεόντα, οὐ πολυπραγ-
 μονεῖν τὰ ἀσφάτα. διδάσκεισθαι τὰ συμ-
 φέροντα, οὐ παρρηγάζεσθαι τὰ ἀκατάλη-
 πτα.

Οὕτως ἡ πρῆξις τῶ μὲν λόγῳ τῶ ἀγγέ-
 λου ἐπειχίετο, ἢ δὲ πόχην τῶ δεσποῦ διελογί-
 ζετο καὶ τῆ μὲν βεβαιώσῃ τῶ Γαβριὴλ ὡς ἡσθετο,
 πῶ δὲ σύλληψεν τῶ Ἐμμανουὴλ διενοεῖτο. ὁ
 πῶθεν εἰς χάραν καὶ λύπην διαμεριζομένη,
 εἰς αἴσια λογιζομένη παρρηγάζεσθαι. ποτὲ
 μὲν εἰς ὁ ἕψος τῶ θεότητος ἀναζητοῦν. ποτὲ
 δὲ, εἰς ὁ παπεινὸν τῶ ἀνθρωπότητος καταζητοῦν.
 οὕτω τῶ ἀφροντικῆς πλάσιτος ἐφ' ἐκαστέρας
 φερρομένης, τῶ ἡκρίωμένης ὁ Θεοῦ ἀξιοδοτᾶ ῥο-
 πῆς. ὁ γὰρ ὁ καθαρώτατον τῶ πρῆξις ἐργαστήριον
 φυλάξας ἀβλαβῆς, καὶ ὁ μεσάτατον καὶ ὁ ἐξυρρο-
 πον τῶ καρδίας ἀφροτικῆς πεποιήκεν ἀκλινῆς.
 κατῆσας δὲ τῆς ψυχικῆς κηδέρας τὰ κεχα-
 λαστοῦ ἀνεύρα, τῆς φωτιστικῆς τῶ αἰοῦ πνεύ-
 ματος χερσὶ, πῶ δὲ τῆς ὀνειδιστικῆς πλη-
 ρῆς ὀνήξῃ μελωδίαν, λέγων. ἀκμῶν δια-
 ζεις; τὸν κυβερνήτην ἐχρῶσα πόρτων, χημά-
 ζῃ πλέον ἀπορῶτων; τὸν ἰατρὸν φέρουσα ἡψ
 ψυχῶν, ὅτε ἀποβάλλεις πῶ δὲ ῥῶσῃδῳ ἡψ
 λογιζομένη; ὅτε ἐγὼς ὅτι ἐκ σου κείτω
 ἄφρομῃ, καὶ ἡσπὸ ἀγγέλων ἀμῶ παρ-
 σκωδομῃ; οὐ θέλεις τὸν φιλῶνθρωπον, δὲ
 τὸν ἀνθρωπον ἡνέσθαι κείτω ἀνθρωπον; οὐ
 θέλεις ἀφ' τῆς σῆς πληρωθῆναι κηιλίας τῆς
 ἡψ πατέρων σου ἐπαγγελίας; οὐ θέλεις πῶ
 παρρηγάζεσθαι τῆς γωαμῆς, δι' ἡσπῶκοῆς πᾶ-
 λιν λυθῆναι γωαμῆς; ὅτε ἡσπῶ ἐσφραγι-
 ζαῖ ἡ πρῆξις, ἀφ' τῶτο ἀμφιβάλλεται ἡ
 οἰκονομία; ἐπειδὴ ἀμολωτον ὁ τῆς φύσεως
 ἐργαστήριον, ἀφ' τῶτο ἀπίστον τῆς γυνή-
 σεως ὁ μυστήριον; ἐπειδὴ ἀσπορῆς ἡ γῶ-
 ρα, ἀφ' τῶτο ἀπαρῶδεκτος ἡ χάρᾳ;
 ἀπίστον σοι φαίνεται, εἰ ὁ ἀθάνατος Θεός

A effloruit. Ipsa namque voluntate, facultas
 promptior est. Ergone legalis ficus, sicut
 scriptum est, precocem protulit fructum;
 vitisque Evangelica salutis botrum fasti-
 dium non habentem non proferet? Ut
 quid igitur adhuc ambigis, nec sicut
 nos Angeli, diuinos sermones simpliciter
 suscipere discis? Cum sermo est de myste-
 rijs, admirari debes, non inuestigare;
 simplex obtestari, non perscrutari; vene-
 rari, non peruicaciter rixari; canticis ce-
 lebrare, non curiosâ contentione inquirere;
 meditari, non sciscitari; qua deceant qua-
 rere, non anxie nimis & curiose in-
 terminata inquirere; utilia discere, non
 incomprehensa sollicitius vestigare.

B Sic Virgo, Angelico quidem ser-
 mone muniebatur, Domini verò par-
 tum commentabatur; ac Gabriellis qui-
 dem astipulatione confirmabatur, con-
 ceptionem autem Emmanuelis expen-
 dens, animo hærebat. Hinc in gau-
 dium mœroremque diuisa, ab inæqua-
 libus cogitationum momentis rapie-
 batur; nunc quidem, in diuinitatis al-
 titudinem prouecta; nunc verò in hu-
 manitatis humilitatem deiecta. Sic
 cum disceptantis animi lanx in vtram-
 que ferretur, partem, sedulo Deus im-
 pulsu dignatur. Is enim, purissimam
 Virginitatis officinam illibatam fer-
 uans, cordis arbitrium, in medio æquo
 libramine pendens, facileque in par-
 tem vtramuis vergens, immobile, inflexi-
 bileque continuit. At vbi laxatas

C citharæ animi fides, illustrantibus Spi-
 ritûs sancti digitis composuisset, velut
 exprobrationis ictu percutiens, dulce
 hoc modulamen insonabat, dicens. Ad-
 huc animi pendes? Ergone quæ habeas
 vniuersorum gubernatorem, maiori præ
 vniuersis estu iactaris? Quæ feras ani-
 morum medicum, cogitationum infirmita-
 tem non deponis? Nescis me in terris ex
 te carnem sumere, ac ab Angelis in cælis
 adorari? Non vis ut impensiori in huma-
 num genus affectu habens, homo in ter-
 ris hominum causâ fiam? Non vis, ut
 per vterum tuum, Patrum tuorum pro-
 missa impleantur? Non vis, inobedi-
 entiam mulieris, mulieris vicissim obedi-
 entiam compensari? An quod ob signata sit
 Virginitas, carnis dispensatio in dubium
 vocatur? Num quia incontaminata sit na-
 tura officina, fidem non habet generatio-
 nis mysterium? Quia seminis expers sit
 aruum, ob id fortasse non recipitur gau-
 dium? Fidemne superare videtur, ut im-

24

25

Dulcis Domini ad Mariam inceptio.

Edit. ὁμοιω...

induerimus. Perdiscamus nouam hanc *Virginis rem* : Videamus formidandum eximumque incarnati ex ea miraculum. *Vt puella mulier sine ullo planè viri congressu facta effecta sit* : *Vt non amiserit castitatem, & facunditatem comparauerit* : *Vt eximia venustatis forma non fuerit decerpta, probaeque ac ampla prolis gaudium messuerit. Vt vitis non fuerit fossa, botrusque nihilominus maturuerit. Vt inuiolatum maneat Virginitatis sigillum, extetque quem uterus capit, inefabilis ? Vt viri conceptionem ignoret, ac pueri partum adoret.*

Quis unquam ramum vidit, suâ radice maiorem natu ? Clausum utero factum, qui naturam condiderit ? Infantem eius creatorem, quæ creatum edidit. Quem ut hominem paritura est, ei iam ut Deo procumbit. Quem ut infantem alere habet, hunc ut Dominum totâ reuerentiâ laudat.

Quid ergo ? Ab struendis insidiis destiterimus, quod ea, magnâ vigilique custodiâ seruetur ? A naturali ad eam affectionum contrarietate recesserimus, quod caeleste eam praesidium tutetur ? Num enim nescio, tunc summo cum discrimine armari fortem, cum thesaurus tuto vigilique praesidio seruetur ? Frustra latronem insidias struere, cum paterfamilias non dormierit. Enimvero, iterumne cum secundâ Euâ nobis instat certamen ? Instruendane acies aduersus impollutam mulierem ? Rursumne cogimur adorare secundum Adam ? Iterumne post nos formato iubemur parere ? Rursumne precipitur regiam imaginem procumbentes adorare ?

At certè *mulier illa terreni oculorum spectaculo capta, leui manu prostrata iacuit ; hac autem in manibus Caelestis suscepta, ceu forti vallo munita consistit. Illa, in ligni cupiditatem exarsit ; huic, ne quid eiusmodi etiam in mentem venit. Illa, consilium facillimè probauit ; ista, aures etiam quam citò obserauit. Illa, sciscitantis eloquia est amplexa ; ista, etiam narrationis verba abhorruit. Illa, fructus arboris amore capta, deam se fore comminiscabatur ; ista, Domini unione dignata, ad Dei se laudes componebat. Illa, cum corruptionem adiret, eminentem se dignitatem capescere cogitabat ; in diuinum hac gaudium intrans, humana non obliuiscitur imbecillitatis. Quonam itaque modo nauiculam eiusmodi, tempestate iactabimus ? ut sterientem in eâ gubernatorem inuenerimus. Quonam modo discerpemus ouem ? ut pastorem negligentem existimaucrimus.*

29

Gen. 3. v. 1.

20

1. Cor. 15. v. 49.

21

Δυσώμεθα παροπλίαν. καταμέτωμυ δὲ πρῶτον δόξον τῆς κρῆνης πρῶτον πρῶτον, ἢ εἰδωλὸν δὲ φοβερὸν ἢ ἐξάσιον ἢ δὲ αὐτῆς ἀρχουμένου γαυμα. πῶς κέρη γυνή κυοφορῆ, μὴ πλησιόσασα δὲ σιωλὸν μηδενὶ ἀνδρὶ. πῶς ἢ ἀγνείδω σὺν ἀπέχετο, καὶ ἢ παροδοποιῶν ἐνεπορβύσατο. πῶς ἢ ὄραον σὺν ἐβρυγῆθη τὸ δὲ μορφίας, ἢ ἢ χῶρα ἐγεωργῆθη τὸ καλλιτεκνίας. πῶς ἢ ἀμπελος σὺν ἐσκάφη, καὶ ὁ βόβρις ἐπεπορῆθη. πῶς ἢ ἡ σφραγὶς τὸ κρῆνης μὲν ἀπὸ πρηνείας, ἢ ὁ κωρηγῆς ἐν τῇ κελίᾳ, ἀνεργμυλῶτος. πῶς καὶ ἢ σύλληψιν ἀγνοεῖ ἢ ἀνδρὸς, καὶ ἢ κύνειν πρῶτον κινεῖ τῶ παιδός.

Τίς εἶδε κλάδον τὸ ρίζης πρῶτον ἔμβρυον δημιουργῆσαν τὸ φύσιν. βρέφος τὴν κλισαμύδω, κλισίω. ὃν μέλλει ὡς δὲ θεογονοῦν πικτεῖν, τοῦτω ἀπὸ τῆς Θεῶν ἰσοκρίσει. ὃν ἐχθρὸν ἀβείφειν ὡς νήπιον, τῶτον μὲν ἀδιδῆς δόξαι ὡς κύνειον. τί οὖν. ἀποτῶμυ τὸ ἐπιβουλή, ὅτι μεγάλης ἡξίωμα αὐτῆ φυλακῆς ; ἀναχρησάμω τὸ ἀπιπαθείας, ὅτι ἰσὸς τὸ αἶω σκέπεται συμμαχίας ; μὴ γὰρ οὐ γνώσκω καὶ γὰρ, ὅτι ἐπισφαλῶς ὀπλιζέται ὁ ἰσχυρὸς, ὅτε ἀσφαλῶς φυλάσσειται ὁ θησαυρὸς ; εἰς μάτην ὁ κλέπτης ἐφεδρεῖται, ὅτε ὁ οἰκονομῶν μὴ κηδεύῃ. ἀλλὰ πάλιν ἡμῖν ὅστις πρῶτος δευτέρων ὁ πόλεμος ; πρῶτος ἀφθονογυνωαῖκα ἢ πρῶτα τῆς ; πάλιν τὸ δευτέρων ἀναγκασθῶμεθα ποροσκλῶν Ἀδάμ ; πάλιν ὑπὸ τῆς μὲν ἡμᾶς πλαπορῶμυ ἢ ἄρχεαυ κελθῶμεθα ; πάλιν τῆ βασιλικῆ πρῶτα πρῶτα εἰκῆν εἰκῆν ; ἀλλὰ ἐκείνη μὲν ἡ γυνὴ ἢ χῶρα, ἰσὸς τὸ ὀφθαλμῶν ὀφθαλμῶν καταβέβληται αὐτῆ δὲ ἰσὸς τὸ χράων πρῶτα κλισαμύμυ ἢ ἐπουρανοῦ, ἰσχυρῶς τετεῖχιαυ. ἐκείνη τῶ ξύλου ἐμφορητῶμα ἐπεθύμησεν. αὐτῆ τούτου οὐδὲν ἐπιθυμητῶμα ἐπέθυσεν. ἐκείνη τὸ συμβαλίδω ἠδέως ἐδέξατο. αὐτῆ ἢ ἰσὸς τῶ ταχέως ἰσφαλίσατο. ἐκείνη τὸ πείσιν ἀειπέπυξατο. αὐτῆ ἢ τὴν διήγησιν ἐβδελύσατο. ἐκείνη τὸ βρώσεως ἢ δένδρου ἐραδείσα, θεοποιῶν ἐφαντάζετο. αὐτῆ τὸ ἐνώσεως τῶ δεσπότητος ἀξιώσεισα, εἰς δόξολογίω ἡυπερέτιζετο. ἐκείνη ἢ τὸ φθορῶς μεταβαρούσα, τὸ ἰσὸς τῶ κλισαμύμυ ἀξίας λαβέσθαι διανοεῖτο. αὐτῆ τὸ ἀειμῶν τὸ τῆς χράων ἐντὸς ἡμῶν, τὸ ἀνθεοπίνης ἀσθενείας σὺν ἐπιλαθάνεται. πῶς οὖν τὴν τοιαύτῶν σκαφῶν χημάσωμω. ἐὰν τὸν ἐν αὐτῇ ἰσνοῦντα κυβερνήτῶν καταλάβωμω. πῶς ὁ πρῶτον πρῶτον ἰσνοῦντα ἐὰν τὸ ποιῶμεθα ἐμῶν. ἀμειλῶντα ἰσποπέσωμω. πῶς ἢ τὸν πόλιν ἰσνοῦντα.

Edit. 1. v. 1.

Edit. 1. v. 1. R. 1. v. 1.

Male edit.

Male edit.

Male edit.

Ed. 1. v. 1.

Ezech. 44 v. 1. **A** inquinatos ab impurâ peccatorum luc
 emundat. Hæc porta ad Orientem re-
 spiciens, propter Domini per eam in-
 gressum egressumque in perpetuum
 clausa. Hæc nouus noui testamenti to-
 mus, per quam festinè spoliarum est
 imperium dæmonum, citóque huma-
 na dirempta captiuitas. Hæc trina hu-
 mani generis mensura, Græcorum sci-
 licet, Romanorum, ac Iudæorum, in
 quâ, ineffabilis Dei sapientia, ferment-
 um bonitatis suæ abscondit. Hæc, pa-
 ternæ benedictionis ager, in quâ Do-
 minicæ dispensationis thesaurus repo-
 situs fuit. Hæc, nauis regia quæ de
 Tharsis diuitias portat, quæ inquam,
 cœlestis Regi Ierusalem, ex Gentilium
 regione Gentium conuersionem affe-
 rat. Hæc pulchra Canticoꝝ sponsa,
 quæ veterem exuit tunicam, lauitque
 legales pedes, ac Sponsum immortalem
 in suo ipsius thalamo reuerenter susce-
 pit. Hæc tabernaculum fidelium, quæ
 animatam œconomix portauerit ar-
 cam, ac per primiparas iuuenças, vtrum-
 que inquam, testamentum; in rectam
 salutis viam directa sit. Hæc tabernacu-
 lum testimonij, ex quâ verus Iesus cum
 Deus esset, post statum embryonis no-
 uem mensium tempus, egressus est. Hæc
 fiscella intrinsecus ac extrinsecus bitu-
 mine illita; nimirum prudentiâ ac pie-
 tate exornata; in quâ spiritalis Moyses è
 mystico saluatur Pharaone: cuius filia,
 Gentilis nempe Ecclesia, in virgineis
 vlnis nutriens, ²⁵ [matri ipsi lactanti]
 æternæ vitæ mercedem daturam pro-
 mittit. Hæc quintus puteus veri iurifi-
 iurandi, ²⁶ in quâ immortalitatis aqua,
 per aduentum Domini in carne, in ple-
 nitudine quinti fœderis, effluxit. Pri-
 mum enim fœdus scriptum est tempore
 Adami: secundum tempore Noe:
 tertium, tempore Abrahamæ; quartum,
 tempore Moysis: quintum denique,
 tempore Domini: nam etiam quinquies
 exiit, vt pius operarios in iustitiæ vineam
 Matth. 20. v. 1. **A** conduceret; nempe, circa horam primam;
 circa tertiam; circa sextam; circa nonam;
 Ind. 6. v. 37. **A** circa undecimam. Hæc, incontamina-
 tum vellus, in mundi arcâ positum, in
 quam salutis pluuia è cœlo descendens,
 terram vniuersam ab immensâ malo-
 rum illuue siccauit; rursusque vellus
 ipsum à subsidente affectionum humore
 exficans, copioso bonorum munere ter-
 ram repleuit. Hæc, oliua fructifera plan-
 tata in domo Domini, ex quâ Spiritus

μηρόδες ὑπο τῆς μελυσμοῦ τῆς ἀμύγδαλας κηραί-
 ζει. αὐτὴ ἡ βλέπουσα ἐν αἰατολάς πύλιν, ἡ ἀφ' ἧς
 τῆς δεσποτικῆς εἰσόδου καὶ ἐξόδου κειρομένη
 εἰς τὴν ἀνάστασιν. αὐτὴ ὁ καινὸς τῆς καινῆς διαθήκης τό-
 μος, δι' ἧς τῶν δαμνῶν ὀξέως ἡ διωρατεία ἐσου-
 λεύθη. καὶ τῶν ἀνθρώπων ταχέως ἡ ἀρχιμαλωσία
 παρενομεύθη. αὐτὴ τὰ τεῖρα μέτρα τῆς ἀνθρώ-
 πωτικῆς. Ἑλλήνων, Ῥωμαίων, Ἰουδαίων, ἐν ἧ [ἡ]
 ἀρρητος ἔσθ' Θεοῦ σοφία, τὸ ζῆμιον τῆς οἰκείας ἐκρυ-
 ψεν ἀγαθότητος. αὐτὴ τῆς πατρικῆς ἀδελφίας ὁ
 ἀρχὸς, ἐν ἧ ὁ δὲ δεσποτικῆς οἰκονομίας ἔκειτο θη-
 σαυρός. αὐτὴ ἡ βασιλικὴ ναῦς ἡ τὸ πλοῦτον ἐκ-
 Θάρσος εἰσοκμίζουσα, ἐκ τῆς ἐθνικῆς παροσφά-
 ρουσα χάριτος τῶν ἐθνῶν τὸ ὄπιτροφιὸν τῆς βασιλεί-
 ᾱς αἰῶνος Ἰερουσαλήμ. αὐτὴ ἡ καλὴ τῶν ἀσμάτων
 νύμφη, ἡ τὸ παλαιὸν χιτῶνα ἀποδυσαμένη, ἐπὶ τοῖς
 νομίμοις πόδας ἀποπλωμάριον, καὶ μὲν ἀφ' οὗ τὸ
 ἀφάρτο νυμφῶνα ἐν τῇ αὐτῆς ταμείῳ ὑπο-
 δεχόμενη. αὐτὴ ἡ σκηνὴ τῶν πατρῶν, ἡ τῆς ἐμψυχῶν
 τῆς οἰκονομίας κίβωτον βασίσασα, καὶ ἀφ' ἧς τῶν
 παροσποτικῶν δαμάλεων, τῶν δύο ἀφ' ἑαυτῶν,
 ἐπὶ τὴν ἀπληρῆν τῆς σωτηρίας ὁδὸν κατευθιωμένη.
 αὐτὴ ἡ σκηνὴ τῆς μάρτυρίου, ἀφ' ἧς ὁ Θεὸς ὡν
 ὁ ἀληθινὸς Ἰησοῦς μὲν τὸ ἰναμίον αἶον τῆς ἐμβλείου
 χροῶν δὲ πορευέτο. αὐτὴ ἡ ἔσωση καὶ ἔξωθεν
 ἡσφαλωμένη θήκης, σιμῶσθ' καὶ βύραβεία κε-
 κροσμημένη, ἐν ἧ ὁ πνευματικὸς Μωϋσῆς ἐκ τῆς νο-
 ῖας ἀφ' οὗ τῆς Φαραῶν ἡ θυγατὴρ, τοῦτέστι ἡ ἐθι-
 κὴ Εκκλησία, ἐν ταῖς πρῶταις ἐκ τῆς φουσσῆς
 ἀγκύλας, ὑποκρίσθ' δάσιν ἡ αὐτὴ τῆς ἀγιότητος ζωῆς
 τὸ μαδόν. αὐτὴ ὁ πέμψον τῆς ἀψευδοῦς φρέαρ
 ὄρεος, ἐν ἧ ὁ ὕδωρ ἔβρουσε τῆς ἀθανασίας ἀφ' ἧς ἐν-
 ἄρκου τῆς κυρίου προοισίας, ἐν τῇ συμπληρώσθ' τῆς
 πέμπτης διαθήκης. παρ' ἧ γὰρ ἐγράφη, ἐπὶ τῆς Α-
 δάμ. δδ. τέρα ἐπὶ τῆς Νωε. τεῖτη, ἐπὶ τῆς Αβραάμ.
 τετάρτη ἐπὶ τῆς Μωϋσέως. Ἐπέμπθη, ἐπὶ τῆς κυρί-
 ᾱς ἐπὶ τῆς πεντάκισ ἀξήλητε τοῖς δισέβδς μαδου μῆμος
 ἐργάτας εἰς τὴν δικαιοσύνης ἀμπελάνα. αὐτὴ
 παρ' ἧ τῶν ὄρων. αὐτὴ τῆς τῶν. αὐτὴ ἐκ τῶν. αὐτὴ
 ἐννάτῳ. αὐτὴ ἐνδεκάτῳ. αὐτὴ ὁ πηλῆμος ἐν τῇ
 κοσμικῇ ἀλωνί ἀσπίλος πόκος, ἐν ἧ ὁ σωτήριος ἐκ
 τῆς οὐρανοῦ κηραλῶν ὑετός, πᾶσιν δὲ ἤρανε τὸ γλυ-
 κὸν τῆς ἀμέτρου φορῆς τῶν κηρῶν καὶ πάλιν τὸ πό-
 κον δὲ ἤρανε ἐκ τῆς ὑπονοσοῦσης ἰκμάδος τῶν
 πατρῶν, ἐπὶ τῆς γλυκῆς ἐπλήρωσε τῆς ἀφρόνου δαρεῆς τῆς
 ἀγαθῶν. αὐτὴ ἡ ἐν τῇ οἰκῇ τῆς Θεοῦ πεφυτευμένη
 κηράκρητος ἐλάμα, ἀφ' ἧς ὁ ἅγιον πνεῦμα τὸ

Malè edit. παροσποτικῆς

Edit. ἐπιματρικῆς

R. νέος αἰ.

ἴσ. τῆς πνεῦμα καὶ ἰσχυρῆς

σωματικὸν τῷ κυρίου λαβὸν κέρφος, τῇ χιμαζο-
 μῆνι τῷ ἀνδρόπικων διεκόμισε φύσιν, τῷ αἰῶθεν διαβ-
 γελισάμηνος εἰρηνίω. αὐτῇ ἡ θύγαλῆς ἐ ἀφθαρ-
 τος πατρὸς ἀδήςος, ἐν ἣ τῷ ζῶντος ξύλον φυτευτὴν, πᾶ-
 σιν ἀκωλύτως χορηγεῖ τῷ ἀθανάσιος τὸν κερπὸν.
 αὐτῇ τῷ χιμῆς κλίσεως ἡ οὐράνιος σφάρα, ἐν ἣ ὁ
 αἰφαιῆς τῷ δικαιοσύνης ἡ λῆσις, πᾶσιν ἀπὸ πάσης
 ἀπέλασε ψυχῆς τῷ ἀμύρπαι τῷ νύκτα. αὐτῇ τῷ
 πρῶτον τῷ καύχημα. τῷ μητέρων τῷ ἀγαλλίαμα.
 τῷ πιστῶν τῷ στήριγμα. τῷ ἐκκλησίας τῷ δέδημα. τῷ
 ὀρθοδόξιας τῷ χράγμα. τῷ δισεβείας τῷ σφραγισ-
 μα. τῷ ἀληθείας τῷ νόμισμα. τῷ ἐγκρατείας τῷ ἐν-
 δυμα. τῷ ἀρετῆς τῷ φόρημα. τῷ δικαιοσύνης τῷ
 ἐχρῶμα. τῷ ἀγίας τριάδος τῷ κατάλυμα, καὶ τῷ
 διαγγελικὸν δὴνημα. πνεύμα ἅγιον φησὶν, ἐπε-
 λθῶσεται ὅτι σὲ, καὶ δυνάμεις ὑψίστου ὀπισκιάσῃ
 σοι. εἰς καὶ τῷ γυνώμηνον ἐκ σου ἅγιον, κληθήσε-
 ται υἱὸς Θεοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῷ αἰῶνων. Ἀμήν.

A sanctus Dominici corporis rati-
 cipiens, tempestate iactato humano ge-
 neri, detulit, fauste de caelo annuncians
 pacem. Ipsa floridus ac immarcescibi-
 lis hortus, in qua lignum vitae planta-
 tum, vniuersis liberè fructum immorta-
 litatis præbet. Ipsa, nouæ creaturæ cele-
 stis globus, in qua Sol iustitiæ nun-
 quam occidens, omnem ab animâ om-
 ni peccatorum noctem fugauit. Ipsa vir-
 ginum gloriatio; matrum exultatio; fi-
 delium sustentatio; Ecclesiæ diadema;
 rectæ fidei expressa forma; pietatis si-
 gnaculum; veritatis norma; indumen-
 tum temperantiæ; vestis virtutis;
 iustitiæ munitio; sanctæ Trinitatis
 domicilium, iuxta quod habet Euan-
 gelica narratio: *Spiritus sanctus*, inquit,
superueniet in te, & virtus Altissimi
obumbrabit tibi; ideoque & quod nasce-
tur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei:
Cui gloria, nunc & semper, & in sæcu-
la sæculorum: Amen.

Gen. 2. v. 9.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

Εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια.

ΛΟΓΟΣ Ζ΄.

ΧΡΙΣΤΟΣ ὁ κόσμῳ ἐπεφάνη,
 καὶ τὸν ἀκόσμον κόσμον κοσμήσας,
 ἐφαιδρίωε. πλὴν τῷ κόσμου ἀμύρ-
 πια ἀνέλαθε, καὶ τὸν τῷ κόσμου
 ἐχθρὸν κατέβαλεν. ἠγάσεν ὑδάτων πηγὰς, καὶ
 ἐφώτισε τὰς τῷ ἀνδρόπικων ψυχὰς. θαύματα
 σιωεπλάκη μίξοσι θαύματα. σήμερον γὰρ ἡ γῆ καὶ
 ἡ θάλασσα πλὴν τῷ σωτήρος χάριν ἐμερίσθητο,
 καὶ πᾶς κόσμος ὑφροσυνῆς πεπλήρωται. καὶ τῆς
 παρολαβούσης ἑορτῆς, ἡ σήμερον ἑορτὴ μείζονα
 δείκνυσι τῷ θαυμάτων πλὴν αὐξήσιν. καὶ γὰρ ἐν τῇ
 παρολαβούσῃ ἑορτῇ τῷ γρηθλίων τῷ σωτήρος
 γῆ ἔχαρειν, ἐν τῇ φάτῃ τὸν τῷ ἀπώτων
 διασώτην βασιλεύουσα. ἐν δὲ τῇ σήμερον ἑορτῇ
 τῷ θεοφανίον, ἡ θάλασσα λίαν ὑφραίνεται.
 ὑφραίνεται δὲ, ὡς εἰς Ἰορδάνου τῷ τῷ
 ἀγιασμοῦ ὑλογίας μεταλαμβάνουσα. ὅτι τῇ
 παρολαβούσῃ ἑορτῇ ἀτελὲς βρέφος ἐδείκνυτο,
 πλὴν ἡμετέραν ἀτελειότητα δὴκνύμηνον. ἐν δὲ
 τῇ σήμερον ἑορτῇ τέλειος ὄραται, τῷ ἐκ τε-
 λείου τέλειον ἀνιπτόμηνον. ἐκεῖ τὸν περὶ τὴν
 μὴ ὕσεν ὁ ἐν τῇ ἀνατολῇ παροκνήφας ἀστὴρ. ἐν-

E I V S D E M,

In sancta Theophania.

ORATIO VII.

CH R I S T V S mundo appa-
 ruit, mundumque incom-
 positum ornans, præcla-
 rum lætumque reddidit.
 Mundi peccatum susce-
 pit, ac mundi hostem deiecit. Aqua-
 rum fontes sanctificauit, hominumque
 animas illuminauit. Hodie namque
 terra, & mare Saluatoris gratiam inter
 se partita sunt, mundusque vniuersus
 lætitiâ perfusus est: ac hodiernus dies,
 maiora præcedenti solemnitate mira-
 culorum crementa ostendit. Nam in
 superiori Natalitiorum Saluatoris so-
 lemni die, adgaudebat terra, quòd Do-
 minum portaret in præsepio: At in præ-
 senti hoc Theophaniorum die, mare
 summo gaudio exilit ac gestit: gestit
 autem, eò quòd sanctificationis benedi-
 ctionem medio Iordane receperit. In
 antecedenti solemnitate imperfectus
 infans exhibebatur, nostram attestans
 imperfectionem: at in præsentis die festo
 perfectus conspicitur, eù subobscurè de-
 signans, qui perfectus ex perfecto pro-
 cedit. Natum illic puerum indicauit
 stella in Oriente emicans; hîc autem

Epiphaniort, ac diei Nara-
lis compara-
tio.

Marth. 2. v. 2.

ater generans de caelo te-
 baptizatum defert. Magi illic ex Orien-
 te, pedestri itinere profecti, munera ei
 tanquam Regi obtulerunt: at hic An-
 geli è caelis aduentantes, quod par erat
 ministerium tanquam Deo ei impen-
 derunt. Illic fasciarum deuinciebatur
 vinculis; hic peccatorum catenas sol-
 uit. Illic Rex, corporis purpuram in-
 duit; hic fons, flumen circundat, ac ve-
 lut amicit.

Agite igitur, nouaque ac stupenda
 videte miracula: Nempe, iustitiæ So-
 lem in Iordane lauantem; ignem aquâ
 mersum; Deumque ministro homine
 sanctificatum. Hodie omnis creatura
 hymnis personans clamat: *Benedictus
 qui venit in nomine Domini.* Benedi-
 ctus qui omni tempore venit. Non enim
 nunc primùm aduenit. *Benedictus qui
 venit in nomine Domini:* qui & suâ,
 quâ creaturis consulit prouidentiâ, ve-
 nit; cùm caeli quidem fastigium firmum,
 stabileque seruat; Solis cursum summâ
 moderatur arte: stellarum multitudi-
 nem absque vllâ confusione quasi cen-
 turiarum ordines componit: aërem ad
 respirandum aptè, moderatèque tem-
 perat: terræ sinûs ad fructuum feraci-
 tatem iustâ item temperatione fouet:
 furentem commoti ac fluctuantis ma-
 ris ferociam, exilissimâ arenâ frænat, &
 comprimit: fontes ex abyssis occultè
 protrudens prorumpere facit: fluminum
 fluentia nullo errore ducit. Hæc ergo
 omnia videntes, dicamus: *Benedictus
 qui venit in nomine Domini.* Ecquisnam
 iste est, dic clariùs, oro te, beate Dauid:
Deus Dominus & illuxit nobis. Nec Da-
 uid solùm id Propheta dicit; verùm
 etiam Paulus Apostolus suo ei adstipu-
 lans testimonio, in hæc verba ait: *Appa-
 ruit gratia Dei salutaris omnibus ho-
 minibus, erudiens nos.* Non aliquibus;
 sed *omnibus:* omnibus namque Iudæis
 pariter ac Græcis, salutem per bap-
 tismum elargitur, commune vniuersis be-
 neficium baptismum proponens.

Agite, spectate mirum nouumque di-
 luuium, maius præstantiusque diluui-
 o, quod Noe temporibus fuit. Illic enim di-
 luuij aqua humanū interemit genus; at
 hic baptismi aqua, eius potentiâ qui est
 baptizatus, mortuos reuocauit ad vi-
 tam. Illic Noe ex lignis incorruptibili-
 bus arcam compegit; at Christus hic,
 spiritualis Noe, ex Mariâ incorruptâ, cor-
 poris sibi arcam composuit. Illic Noe,

A Ταῦτα δὲ τῶν βασιλοῦντων μὲν τυρεῖ ἀώθεν ὁ
 γρηθήσας πατήρ. ἐκεῖ Μάγιοι εἰς αἰατοῶν πελο-
 πορήσαντες, ὡς βασιλεῖ δῶρα προσέφερον. ἐν-
 ταῦτα δὲ ἀγγέλοι δὲ οὐρανῶν ᾠδῶν ἀκούοντες, ὡς
 Θεῷ τὴν ᾠδὴν ποιοῦσαν ἀγακονίαν προσώμενον.
 ἐκεῖ ἐδεσμεῖτο παρρηγιῶν δεσμοῖς. ἐν ταῦτα λυθῆ-
 τας τῶν ἀμάρτημάτων σφραγῶν. ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς τῆ
 ἀλευργίᾳ τῆ σάματος ἐνεδύετο. ἐν ταῦτα ἡ
 πηγὴ τῆ ποταμῶν ἀμφιέννυται.

B Δεῦτε οὖν, ἴδετε τὰ δόξα τῶν φαινομένων. τὸν
 τῆ δικαιοσύνης ἥλιον ἐν Ἰορδάνῃ λουόμενον, καὶ
 πῦρ ἐν ὕδατι βαπτίζόμενον, καὶ ἡ πόλις ἀνδρόπου
 τὸν Θεὸν ἀγαζόμενον. σήμερον πᾶσα ἡ κτί-
 σις ἀνυμνοῦσα βοᾷ. διλογημένος ὁ ἐρχόμενος
 ἐν ὀνόματι Κυρίου. διλογημένος ὁ πρῶτο-
 τε ἐρχόμενος. οὐ γὰρ ἐκ πρῶτου νῦν πρῶ-
 τῆτος. διλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
 Κυρίου. ὁ καὶ ἀπὸ τῶν κτισμάτων προ-
 νοητικῶς ἐρχόμενος, οὐρανοῦ μὲν ἕψος

C ἀσπίτων σωτηρίας. ἡλίου δὲ δρόμοις διτε-
 χῶν ἡμῶν. ἀστέρων πλήθος ἀσυγκύτως
 ταξιαρχῶν. ἀέρας εἰς ἀναπνοῦν διχεύ-
 τας κινῶν. γῆς λαγνάς εἰς καρποφο-
 εἶν διχεύτως πάλιν ἀφθάλπων. θα-
 λασσῶν τὴν πολυκύματον βραχυτάτην ἰάμ-
 μω χαλιῶν. πηγῶν ἐκ βυθῶν ἀορά-
 τως ὡθῶν. ποταμῶν ῥεῖθρα ἀπλαγῶν
 ὁδηγῶν. ταῦτα οὖν πρῶτα ὁράντες, λέγω-
 μεν. διλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυ-
 ρίου. τίς εἶπεν. εἶπε φανερώς, ὃ μακάριε
 Δαβίδ. Θεὸς Κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν. οὐ
 μόνον δὲ ὁ προσφῆτης λέγει Δαβίδ, ἀλλὰ
 καὶ Παῦλος ὁ ἀπόστολος προσμύτυρον αὐτῶν,
 φησὶν. ἐπέφανη ἡ χάρις τῆ Θεοῦ ἡ
 σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡ-
 μας. οὐ πᾶσι. ἀλλὰ, πᾶσιν. πᾶσι γὰρ
 Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι ἀπὸ τῆ βασιλείας
 τῆ σωτηρίας χαρίζεται, κοινὸν διεργά-
 ζοντα.

D E τῆ βασιλείας πρὸς βασιλοῦντος.
 Δεῦτε, ἴδετε ξένον κατὰ κλυτὸν, πολὺ βελτίω
 ἐκ κρείττονα ἢ τὸν Νῶε θεοφύλακον. ἐκεῖ δὲ ὕδαρ
 τῆ κακῆς ἀπὸ τῆ ἀνθρώπινης φύσιν ἐθανάτωσεν
 ἐν ταῦτα δὲ ὕδαρ τῆ βασιλείας, διὰ τῆ βα-
 ρυθύνοντος, τοῖς θανάτοις ἐζωοποίησεν. ἐκεῖ ὁ Νῶε
 ἐκ ξύλων ἀσθήτων κιβωτὸν συνεπέχετο. ἐν ταῦ-
 τα δὲ ὁ Χριστὸς ὁ νοητὸς Νῶε, ἐκ τῆ ἀφθόρου Μαρίας
 τῆ σάματος κιβωτὸν κατεσκεύασεν. ἐκεῖ ὁ Νῶε
 τῶν

Psal 117. v. 26.

Ibid. v. 27.

Tit. 2. v. 11.

τιμὴ

πλὴ κιβωτὸν τῆ ἀσφάλτου πίσῃ ἔξωθεν κατέ-
 χρισεν· ἐν αὐτῷ δὲ ὁ Χριστὸς τῆ ἀσφαλείᾳ τῆ
 πίστεως ἢ τῆ σαρκὸς κιβωτὸν ἐκροτάμωσεν.
 ἐκεῖ ὡσεὶ φερέθ' κέρφος ἐλάσας βασιλεύουσα, πλὴν
 τῆ δεασοῦ τοῦ Χριστοῦ διώδιον ἐμύλυσεν· ἐν-
 αὐτῷ δὲ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν εἰδῇ ὡσε-
 ἑσθῆς ὡσεὶ ἀγρόμυρον, τὸν ἐλεήμονα ὑποδεί-
 κνισι Κύριον. ἀλλ' ἐκπλήθει με τῆς τῆ
 Κυρίου ταπεινοφροσύνης ἢ ὑπερβολῆ· ὅτι
 οὐκ ἤρκεσε τὸν ἐκ τελείου τέλειον, βρέφος
 τετληῖται ἐκ γυναικὸς· οὐκ ἔρκεσε τὸν σὺ-
 λθρον τῆ πάσης ἀναλαβεῖν πλὴν τῆ δου-
 λου μορφῆς· ἀλλὰ καὶ ὡς ἀμύρτωλὸς ὡσε-
 σέρχεται τῷ βασιλείῳ. ἀλλὰ μὴ γνέσθω
 τὸ κρινὸν ἀεργήτημα τῆ ἀκροῦντων σχῆμα-
 λον. βαπτίζεται γὰρ ὁ πάντων δεασοῦ τοῦ Χρι-
 στοῦ, οὐ καθαρῶς δέσμων, ἀλλὰ καὶ δύο ἑ-
 ποῖς τὸ συμφέρον ἡμῖν οἰκονομῆ· ἵνα καὶ τοῖς
 ἕδασι ἀμασικῶς χερσὶν δωρησέται, καὶ πάν-
 τα αἰθεροπον βαπτισθῆται ὡσεὶ ἡγήνητε.

Ἐρχεται γὰρ, φησὶν, ὁ Ἰησοῦς, ἀπὸ τῆ Γα-
 λιλαίας ἐπὶ τῆ Ἰορδάνου ὡσεὶ Ἰωάννου τῆ
 βαπτισθῆται ὑπο αὐτοῦ. τί ἔω τὰ τότε τε-
 λούμενα, ἀδελφοί, ἐν θυμηθῆται ἀδύατον.
 ὀφθαλμῶν γὰρ ἀνθεσπίνων αἰώτερα ἔω τὰ
 βλέπομενα. πέμει ὁ νοῦς· ἡ γλῶσσα φεύγει
 σώματος, μὴ πολμῶσα φερέσαι τὰ ἀέκφερα-
 σα. ὅθεν ἰδὼν ὁ Ἰωάννης τὸ δεασοῦ τοῦ ἐρχόμενον
 ὡσεὶ αὐτὸν, ἀγῶνι πολλῷ πλὴν καρδίαν σιω-
 χόμενος, ὡσεὶ ἀπίων καὶ ὑποκατακλινόμενος,
 καὶ τῆ ποδῶν αὐτοῦ ἐφαπτόμενος, ἰκετεῖων
 ἐφθέγγετο· τῆ βιάσει ὁ πρὸ ποδῶν αὐτοῦ ἐμὲ τὸν
 ἀδύατον, ποιῆσαι τὰ ὑπο δυνάμιν. ποιῆ-
 σαι αὐτὰ οὐ δύναμις. πῶς πολμῶσα βαπτί-
 σαι σε. τότε πῦρ ὑπο χόρτου κατάρεται. πό-
 τε πηλὸς πλῶει ἢ πηλῷ. πῶς βαπτίσω τὸν
 κριτῶν ὁ ὑπο εὐθιως. πῶς βπίσω σε, δεασο-
 τα. μῶρον οὐ βλέπω ἐν σοί. τῆ κατάρτα τῆ
 Ἀδάμ οὐχ ὑποπέπασας. ἀμύρτωλ' οὐκ ἐποίη-
 σας. εἰ γὰρ καὶ κατέβης, ἀλλ' οὐ πὶ πα-
 ρέβης. ἢ ποιεῖς δεασοῦ, ὡσεὶ αὐτὸν με τὸ
 ὑπο δυνάμιν βιαζόμενος. ὡσεὶ ποτε οὐ-
 δὲν ὡσεὶ σὺ ἀναγκησὶν ποιῆσαι ἐπόλ-
 μησα. ὡς δοῦλος φιλοδέσποτος ὡσεὶ ὡσε-
 βῶν, πλὴν σὺ παροισθῆται ἐγνώρισα. ἐ-
 πὶ ἂν ἐν τῆ γαστρὶ, πλὴν γλῶσσαι τῆς
 μηδὲς μιθωσάμενος, Θεὸν σε τῆ χόρτου

A bitumine ac pice, extrinsecus arcam
 obliuit; at hic Christus firmo fidei præ-
 sidio corporis arcam obfirmavit. Co-
 lumba illic oliuæ rorum ore ferens,
 Christi Domini odoris designavit fra-
 grantiam; hic autem Spiritus sanctus
 in columbæ specie adueniens, Domi-
 num misericordem ostendit. Verùm
 me in stuporem vertit, Domini illa ex-
 cellens humilitas: quòd non satis fue-
 rit ei, qui perfectus ex perfecto erat, in-
 fantem ex muliere nasci; nec is, qui
 Patri còæqualis erat, satis duxerit for-
 mam ferui accipere; nisi abundè tan-
 quam ipse peccator foret, ad bap-
 tismum accederet. Ne verò commune
 hoc beneficium in auditorum vertatur
 scandalum. Baptizatur enim Christus
 omnium Dominus, non ipse expiatio-
 nem necessariam habens, sed quòd sic
 bifariam nostræ vtilitati consuleret:
 tum nimirum, vt aquis vim sanctifican-
 di impertiret; tum vt cunctos homi-
 nes ad suscipiendum baptismum alli-
 ceret.

C Venit enim, inquit: *Iesus à Galileâ*
ad Iordanem, ad Ioannem, vt baptiza-
retur ab eo. Ea, fratres, quæ tunc pera-
 gebatur, nemo intellectu assequi queat.
 Erant enim humano maiora adspectu,
 quæ cernebantur. Obtemiscit animus;
 lingua ab ore refugit, farinon audens,
 quæ sunt inefabilia. Quocirca Ioannes
 videns Dominum venientem ad se, in-
 genti cordis angore arctatus procum-
 bens, ac prouolutus succumbens, eiu-
 que se obuoluens pedibus, supplicabun-
 dus eum alloquebatur, ac dicebat: Quid
 me omnipotens, imbecillum ac impo-
 tentem præstare cogis, quæ meam vir-
 tutem excedunt? Haudquaquam pos-
 sum hæc facere. Quo enim ausu, te ba-
 ptizare præsumam? Quandonam à fœ-
 no purgatur ignis? Quandonam lû-
 to fons eluitur? Quonam pacto reus
 ipse baptizem Iudicem? Quo te mô-
 do, Domine, baptizabo? Nihil in te
 video quod reprehensionem habeat.
E In Adami diras non incidisti: Pecca-
 tum non fecisti. Quoniam descendi-
 sti, ne vel latum tamen vnguem à lege
 discessisti. Quid agis, ô Domine, id
 me facere cogens, quod meas supe-
 rat vires? Nihil vnquam præsumpsi,
 quod tu ægrè ferres. Vt feruus domini
 amans, tuum priùs aduentum declara-
 ui. Cùm adhuc in vtero positus essem,
 maternam conducens linguam, mundi

Phil. 2. v. 7.

Matth. 3. vsq.

2

Luc. 1. v. 44.

Edit. 777.

te Deum prædicavi: omnes ad occursum tuum aptavi.

Nam dic obsecro Domine, quomodo spectare poterit sol, vniuersorum Dominum ab audaculo seruo iniuriâ affici, quin illicò ignitos suos radios vibrans, haud fecus ac Sodomitas illos me exurat? Qui feret terra cernēs eum, qui sanctificat Angelos, à peccatore baptizari, nec continuò os suum aperiens, perinde ac Dathan Abiròque deglutiet? Quo verò te modo, Domine, baptizaturus sim, qui nihil fordium originis contraxeris? Ex impolluto namque utero, fructus nullo fatus semine prodiisti. Quomodo ergo impurus ego homo, Deum purificabo? Deum, inquam, in quem peccatum non cadit. *Ego necesse habeo à te baptizari, & tu venis ad me?* Baptistam me misisti, Domine: mandato tuo semper obsequens fui. Omnes enim ad baptismum exhortans dicebam: *Confitemini Domino quoniam bonus.* Non enim is qui venit austerus est, ac morosus: sed bonus, ex bono progenitus Filius. Nec ad breue temporis spatium bonitatem demonstrat, & illicò mutatur, sed, *In æternum misericordia eius.* Et quoniam immensa est misericordia eius, ob id cœlestes Virtutes hymnis eum celebrantes, dicunt: *Benedictus qui venit in nomine Domini, Deus Dominus, & apparuit nobis.* Apparuit Sol iustitiæ, & ignorantie tenebras dissipauit. Apparuit cœlestis pastor, & diaboli lupos à præclaro grege fugauit. Apparuit vnigenitus Patris Filius, & fidelibus adoptionem filiorum per baptismum donauit. Apparuit vniuersorum vita, ac mortem morte perimens, tanquam immortalis, immortalitati vitâ mortuos dignatus est.

Verùm cùm hæc ita peragerentur, Pater è cœlis de Filij exuperanti humilitate exultans, extemplò cœlorum portas pandit; inque tonitruî modum vocem demittit, paterno refertâ affectu, dicens: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* Néue dubia mens audientium oberraret in Baptistâ & Baptizato, descendit Spiritus sanctus in columbæ specie, Baptizatum ipsum indigitâs, ac eum esse, quem vox Paterna afficeret, indicans. Ipsi gloria & imperium, in sæcula sæculorum: Amen.

Gen. 19. v. 24.

Num. 16. v. 31.

Matth. 3. v. 14.

Psal. 105. v. 1.

Psal. 117. v. 26.

Matth. 3. v. 17.

Α ἐκήρυξα· πᾶντας πρὸς τὴν οὐρανὸν ἀποπέμπω πνεύματα.

Εἶπε γὰρ μοι, δέσποτα· πῶς ἐνέγκει ὁ ἥλιος βλέπων τὰ πᾶντων διασώτῃ ὑπὸ δούλου πολλοῦ ὑβριζόμενον, καὶ οὐκ ὄντως ὡς τοὺς Σοδομίτας ταῖς ἐμπύρεσι αὐτῶν μὲν μὲν ἔρχεται καταφλέξεται. πῶς βασιλεὺς ἢ γῆ ὄρασα τὰ τοὺς ἀγγέλους ἀγιάζοντα, ὑπὸ ἀνθρώπου ἀμάρτανου βασιζόμενον, καὶ οὐ κατὰ ἄξιον ὅ ἐαυτῆς σῶμα αἰοῖξασα, ὡς τὸ Δαδάν καὶ Ἀθηρὸν καταπίει

Β με. πῶς δὲ βαπτίσω σε, δέσποτα, πῶς ἐκ γνέσεως μολυμῶσι οὐ παρομοιήσῃται. *Ὁ* Ed. ἀλοχεύτου γαρρὸς, ἀσπύρωσ παρῆλθες καρπὸς. πῶς οὖν ἐγὼ ὁ κατάρρηπος ἀνθρώπος ἀγίστω Θεόν· Θεὸν ἀμαρτήτων. ἐγὼ χρεῖαι ἔχω ὑπὸ σοῦ βασιλευσθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με; βαπτίσω με ἀπέσθλας, δέσποτα· οὐ πνεύματα ἔσθ σοῦ παρὰ γαλατος. πᾶντας γὰρ παρὰ γαλατος εἰς τὸ βάπτισμα, ἔφασκον· ὁμοιοποιεῖσθε τῷ Κυρίῳ ὅτι ἀγαθός. οὐκ ἐστὶ γὰρ ὁ κατὰ γαλατος αὐτοῦ ἀγαθός· ὁ δὲ ἀγαθὸς γενήσεται υἱός· οὐ πρὸς ὀλίγον τὸ ἀγαθὸν ἐπιδικησόμενος, καὶ ὄντως μεταβαλλόμενος. ἀλλ' εἰς τὴν αἰώνια ὁ ἔλεος αὐτῶν. καὶ ὅτι ἀμέτηκτον ὅστις ὁ ἔλεος αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι αἰ τῆς οὐρανόθεν διωδάμεις ἀνυμνοῦσα αὐτὸν ἔφασκον· διλογησόμενος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανε ἡμῖν. ἐπέφανε τὸ δικαιοσύνης ὁ ἥλιος, καὶ ὁ σκότος τὴν ἀγνωσίας διεσκέδασεν. ἐπέφανε ὁ ποιμὴν ὁ οὐρανίου, καὶ τῶν ἐξουσίων τοὺς λύκους τὴν καλῆς ποιμνῆς ἀπήλασεν. ἐπέφανε ὁ μονογενὴς υἱὸς ἔπαυσις, καὶ ἀλλ' ἔπαυσις βασιλείας τοῦ πᾶσις τὴν ὑποστάσει ἐξελίσσεται. ἐπέφανε ἢ πάντων ζωῆ, ὅτι τὸ θάνατον ἀλλ' θανάτου θανατώσας, ὡς ἀθάνατος ζωῆς ἀθανάτου τοὺς θανέσας ἠξίωσεν.

Αλλὰ τούτων οὕτω τελουμένων, ὁ Πατὴρ ἀνώθεν ἀγαλλόμενος ὅτι τῆς ταπεινοφροσύνης ὑποβολῆς τῶν υἱῶν, ἀλλ' ὅτι διὰ τῶν πύλας ἔσθ οὐρανοῦ· βροντηδὸν ἐπαφίσει φωνῶν πεπληρωμένων· *Ὁ* Ed. ἡμῶν ἀφροσύνης πατεικῆς· οὕτως ὅστις ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδίκησα. καὶ ἵνα μὴ πλάξεται τῆς ἀκυσόντων ἢ ἀφροσύνη, εἰς τε τὸ βαπτισθῆναι καὶ τὸ βασιλεύσασθαι, ἔρχεται τὸ Πνεῦμα ὁ ἄγιον ἐν εἶδη πνευματικῶν δακτυλοδοκίμων τὸ βαπτισθῆναι καὶ μὲν τυροῦ μόνον· ὅτι αὐτῶν ἢ δόξα καὶ ὁ κερσῆτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· Ἀμήν.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ,

A

EIVSDEM,

Εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου, Ἐ Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

In Transfigurationem Domini ac Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi.

ΛΟΓΟΣ Η΄.

ORATIO VIII.

ΕΥΤΕ φίλοι, καὶ σήμερον τῆς Διαφελικῆς ἀόκτως ἐφαλάμεθα θησαυρῶν, ἵν' ἐκείθεν σωήτως ἄρυσώμεθα πλοῦτον ἀφθόνως μέριζομένων, καὶ οὐδαμῶς ἐσδέποτε διαπορώμενον. δεῦτε τὰς περυσίφω καλῶς ὀδηγεῖσθε, Ἐ πάλιν ἀκροουθήσωμεν Λουκᾶ· ἵν' ἴδωμεν τὸν Χριστὸν εἰς ὄρος ὑψηλὸν ἀναβαίνοντα· καὶ Πέτρον καὶ Ἰακώβον καὶ Ἰωάννην, ἃς θείας μεταμορφώσεως λαμβάνοντα μὴ τυφῶν. Ὁ ἄρχαγγέλων γὰρ, Φισί, τοῖς πατρὶ Πέτρον, εἰς ὄρος ὑψηλὸν ἀνῆλθεν ὁ δεσπότης. ὄρος ὑψηλὸν, ἐν ᾧ Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας διελέγητο τὰς Χειρῶν. ὄρος ὑψηλὸν, ἐν ᾧ νόμος καὶ προφητῆται, σωωμίλου τῆς χάριτι. ὄρος ὑψηλὸν, ἐν ᾧ Μωϋσῆς ὁ τῆς πάρα τὸν ἀμνὸν σφαγιάσας, καὶ τὰς αἵματι τῆς φλιας τῆς Ἑβραίων ῥαντίσας. ὄρος ὑψηλὸν, ἐν ᾧ Ἡλίας ὁ πρὸς ἐκείνοις τὸν βοῶν μελίσας, καὶ τὴν δι' ὕδατος θυσίαν ἐν πυρὶ διαπομήσας. ὄρος ὑψηλὸν, ἐν ᾧ Μωϋσῆς ὁ ἀοιξίας καὶ κλείσας τῆς Ερυθρᾶς θαλάσσης τὰ συστήματα. ὄρος ὑψηλὸν, ἐν ᾧ Ἡλίας ὁ ἀοιξίας καὶ κλείσας τῆς ὕδατων τὰ ὀμβρήματα. ὄρος ὑψηλὸν, ἵνα μάθωσιν οἱ πατρὶ Πέτρον καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἰακώβον, ὅτι αὐτὸς ὄν, ἢ πρὸς γένου καὶ μέρους, ἐπουρανίων καὶ ὀπιγείων καὶ καταρθονίων. τρεῖς γὰρ μόνοις ἄρχαγγέλων, εἰς ὄρος ἀνῆλθεν ὁ δεσπότης. οὐ πρὸς τὰς παρῶν. οὐ πρὸς τὰς καταλιπῶν. οὐ φρονήσας τοῖς ἄλλοις τῆς δόξης· ὅτι οὐτελετέροις κρίνας· οὐ τοῖς ἐνέα λυπησας. δικαίος γὰρ ὢν, δικαίως τὰ πάντα διέπει. Ἐναλομζομένης πάντας, καὶ τῆς παρὸς ἀλλήλους ἀγάπης οὐ χωρίζων, οἷς ἰώωσεν. ἀλλ' ὅτι ἀνάξιος ἰώ τῆς θείας ὄψεως, καὶ τῆς φοβερῆς ἐκείνης ὀπασίας, ὁ μέλλων ἡμέσθαι παρῶντος Ἰουδας, τούτου χάριν καὶ τοῖς ἄλλοις καταλιπῶνται, ἵνα κακείνῳ μὴ μόνῳ παταλιφθῆναι, πᾶσιν ἀπολογία ὑπεροχῆ ἀποκρίσθαι.

Uc agite, Charissimi, nunc quoque prompti ac alacres in Evangelicos thesauros inuadamus; ut hinc pro more diuitias hauriamus, quæ tametsi abundè omnibus imperiantur, nihil tamen vnquam absumantur. Huc agite, & iterum singulari sapientiâ præditum Lucam, viam quàm optimè commonstrantem, sequamur: Matth. 17 v. 1. ut Christum in montem excelsum ascendentem, ac Petrum, & Iacobum, & Ioannem, diuinæ Transfigurationis testes affumentem, spectemus. Assumens enim, inquit, Dominus, Petrum & socios, ascendit in montem excelsum. Montem excelsum, in quo Moyse & Elias cum Christo loquebantur. Montem excelsum, in quo lex & Prophetæ sermones miscebant. Montem excelsum, in quo erat Moyse, qui Paschalem Agnum Exod. 12 v. 3. mactavit, eiusque sanguine Hebræorum postes aspersit. Montem excelsum, in quo Elias erat, qui apud eisdem bo- 3. Reg. 18 v. 33. uem membratim concidit, & sacrificium aquâ perfusum igne consumpsit. Montem excelsum, in quo Moyse erat, qui maris rubri gurgites reseravit & clausit. Montem excelsum, in quo Elias Exod 14 v. 15. erat, qui pluuiarum imbres cohibuit, effuditq; Montem excelsum, 2 vt Petrus, Iacobus & Ioannes ipsum esse discerent, 3. Reg. 17 v. 1. cui omne genu flectitur, caelestium terrestrium & infernorum. Tres verò solos affumens Dominus, in montem ascendit. Non omnes assumpsit; nec reliquit omnes. Non cæteris inuidens gloriam; nec eos contemptibiliores reputans; aut Nouem contristans. Iustus enim cum sit, iustè omnia gerit: velut vnum vniversos æstimat; ac quos pariter inter se deuinxerat, à mutuâ charitate minime distrahit. Sed cum Iudas, is qui eum proditurus erat, indignus foret qui diuinam intueretur speciè, venerandamque illam spectaret visionè; id causæ fuit, ut etiam alios cum ipso relinqueret, quod & Iudæ, qui non solus relictus esset, omnem deinceps excusationem præ-

R ij

cluderet; suæque Transfigurationis tres hosce testes iuxta legem locupletes, qui & reliquos in seipsis animitus circumferrent, attraheret. Ipse namque ait: *Pater iuste serua eos, ut ipsi unum sint, sicut & nos unum sumus.* Videns enim Iudas, Andream, Thomam, Philippum, ac reliquos pariter condiscipulos à mōte exclusos, nec tamen murmurantes illos: non ægrè ferentes; non conuitiantes: imò gaudentes, eiusdemque supernæ gratiæ, factos se cum absentibus participes existimantes: nullum planè defensionis locum reliquum habebat, qui in nullo vnquam miraculo spretus fuisset: Is nihilominus oculos habens, pro vnguenti pretio inungenti fœminæ sine causâ indignatur, ac magistrum nefario planè aufu hostibus prodit.

Quid porrò ait? *Et transfiguratus est ante eos, & apparuerunt illi Moyses & Elias loquentes cum eo.* At Petrus, vt suo more semper feruens, ac ad omnia concitus, eos, quos ne viderat vnquam, contuenscum eo colloquentes; ingens miraculi pondus non satis expendens, nec admirabilem illum diuinitatis splendorem considerans; bonum dicebat desertum illum locum, ac tabernaculorum opifex ex piscatore effectus, in hæc verba Salvatorem affabatur: *Faciamus hic tria tabernacula; tibi unum; Moysi unum; & Elie unum; nesciens quid diceret.* Præclare excusat sapientissimus Lucas: *Nesciens, inquit, quid diceret.* Enimuerò, ô Princeps Discipulorum, ac Apostolorum præses Petre, vt quid humilibus abiectisque cogitationibus præproperantiùs agi te finis; humanifque rationibus res diuinas ignominia afficis; aisque in deserto erigenda tria tabernacula, pari cum seruis honore Dominû definiens; ac vnum Christo tabernaculum, perindèq; aliud & aliud cuique duorum ædificare contendis? Num fortè vt iste, sic Moyses de Spiritu sancto conceptus fuit? Num sanè virgo mater Eliã peperit, vti hunc sacrosancta Virgo Maria? Num fortè infans quispiã ex vtero Moysen agnouit, vt hunc Præcursor? Num sanè cœlum signo aliquo ortum nascentis indicauit Eliã? Vel Magi facias adorauere Moysis? Num Moyses & Elias talia, ac tanta edidere miracula? Vel fortè legiones dæmonum ab hominibus abegerunt; aut ab humanis speluncis spiritûs expulerunt? Nam Moyses quidem olim iratus, cum mare virgâ

Ioan. 17. v. 11.

Matth. 17. v. 2. & 3.

Luc. 9. v. 33.

Nescit Petrus quid dicat.

A καὶ τὴ μεταμορφώσεως τοὺς τρεῖς ἀπάρχεις καὶ τὸν νόμον, ὅτι ἀπάσθηται μὴ τυχεῖς, ἐν αὐτοῖς καὶ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς λοιποῖς ἀειφύεροντας. αὐτὸς γὰρ φησὶ· Φύλαξον αὐτοῖς πᾶτερ δίχα με, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ὧσι, καθὼς καὶ ἡμεῖς ἐν ἐσομένῳ ὄρωμεν γὰρ ὁ Ἰουδαῖος πῶς δὲ ὄρεος Ἀνδρέου, Θωμαῖ, Φίλιππου, καὶ τοῖς λοιποῖς ἀφαιρέσοντας μετ' αὐτῶ· καὶ ἐσθὲ γρηγοροῦντας· ὅτι ἀθανάτου ὄντας· οὐ λαιδορευῶντας, ἀλλὰ χαίροντας, καὶ κοινῇ τὸ ἀγαθὸν γράφιν ἑαυτοῖς, καὶ τοῖς ἀποῦσι

B Ἰησοῦ ὄντας, ἀναπαλόγητος πᾶντεως ἡσυχίαν, εἰς ἐσθὲν ἐσθὲ ποτε τῆς θαυμαστικῆς προφητείας· ἀλλὰ καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ πλὴν τῆς μύρου τιμῆς ἀλειψάση ἀναγνώστως βασιλευσίων, καὶ τὸ διδασκαλὸν τολμηρῶς τοῖς ἐχθροῖς παρέδιδων.

Καὶ τί φησὶ. καὶ μεταμορφώθη ἐμπροσθεν αὐτῶ· καὶ ὠφθησάν αὐτοῖς Μαυσῆς καὶ Ηλίας συλλαλοῦντες αὐτῶ. ἀλλ' ὁ Πέτρος, ὡς αἰεὶ πάντα θερμὸς· ὄμμασι δεικνύσας, οἷς ὅτι ἴδε ποτὲ, θεωρήσας συλλαλοῦντας αὐτῶ· οὐ δὲ πολὺ μετείασας τῆς θαύματος· οὐ δὲ πῶς ἴδον σκεπήσας τὴ θείας ἐλλάμψους· καλὸν ἐκάλεσε τὸν ἔρημον τόπον, καὶ σκίωστος ἐξ αἰλέων παρεκώσθη, τῶ σωτήρι λέγων· ποιησάμεν ὧδε τρεῖς σκίνας· μίαν σοι, καὶ μίαν Ηλία, καὶ μίαν Μαυσῆ· ὅτι εἰδὼς ὁ λέγει· καλῶς ὁ πάνσοφος ἀπολογεῖται Λουκᾶς· ὅτι εἰδὼς φησὶν, ὁ λέγει· ἀλλ' ὡ τῆς μαθητῶν κρυφάμε, καὶ παροξυσάμε τῆς ἀποστόλων Γέροντες· τί ταπεινάς ἐνομοίως παρεπετεύεσθαι θέλεις· Ἐ λογισμοῖς ἀθεσπίνοις καθυβείζεις τὰ θεῖα, καὶ τρεῖς σκίνας ἐγείρειν ἐν ἐρήμῳ λέγεις, ὁμότιμον τοῖς δούλοις ὀείζων τὸ δευτέρῳ· Ἐ τῶ Χριστῶ μίαν σκίνα, καὶ τοῖς δυοῖ ἐξίσως οἰκοδομεῖν ἐπέειχε, μὴ γὰρ ἐξ αἰγίου πνεύματος, ὡς εἶπεν σιμελὴ φησὶ Μαυσῆς; μὴ γὰρ πρῶτος μήτηρ ἔτεκε τὴ Ηλίαν, ὡς τῆτον ἡ πᾶντα πρῶτος Μαρία; μὴ γὰρ ἐμβρυον ἐκ μήτρας ἐπέγνω Μαυσῆα, καθάπερ τῆτον ὁ παροξυσμός; μὴ γὰρ οὐρανὸς ἐμίλυσεν Ηλίου πλὴν γῆνισιν; ἢ μάλιστα παρεκώσθη Μαυσῆως τὰ σπάρματα; μὴ γὰρ Μαυσῆς καὶ Ηλίας εἰργασάμενοι ποσαῦτα θαύματα; ἢ λεγεῖσθαι δαυμόνων ἐξ ἀθεσπίνων ἀπήλασθαι; ἢ ἀσπλάων ἀθεσπίνων ἀπήλασθαι πνεύματα; Μαυσῆς γὰρ ὠργίσθη ποτὲ, καὶ ῥάβδῳ πατάξας

E

διήλθε ὁ πέλαγος ὁ δὲ σὸς διδάσκαλος Ἰησοῦς ἐπιβὰς τὸ βυθόν, ὁ Ἡλίας ἰκετεύσας ἐπλήθυνε τὸ χῆμας ὁ δὲ σὸς μαθητῶν δὲ ἀλιεῶν λαβῶν, ἐπὶ ὀλίγοις ἀρτοῖς, χιλιάδας ἐκόρεσε, καὶ τὸν ἄδελφον ἀπλώτισε καὶ ἐσκύλευσε, καὶ αἰήρπασε τοὺς ἀπὸ ἀγῶνας ἐκείσε κατεύδοντες, μὴ τοίνυν λέγε Πέτρε· ποιήσωμεν ὡς πρὸς σκίνας· μηδὲ, κελὸν ἡμᾶς ὁ ὠδὲ εἶ). μηδὲν αἰθεράτινον· μηδὲν ταπεινόν· μηδὲν γήινον· μηδὲ χαμερπές. τὰ δὴ φέρει, τὰ αἶμα ζήτει, ὡς ὁ Παῦλος ἐμύλυσε, μὴ τὰ ἐπί γῆς. πῶς γὰρ κελὸν ἡμᾶς ὁ ὠδὲ εἶ), ὅπου ὁ ὄφιν ὕβρισας τὸν πορτοπλάστον, καὶ ἐβλάφη, καὶ τὸν ὠδραδῆσον ἐκλείσεν· ὅπου τὸν ἀρτόν ἐν ὑδράτι τῷ πορτοπλάστον ἐάθειν ἠκούσασμεν· ὅπου ἐνεῖν καὶ πρέμειν ἐπί τῆ γῆς ἀφ' ἧς καὶ ἡμᾶς ὄπου παύειν ὄπου πᾶντα σκια· ὅπου πᾶντα πῦρελθεται ῥοπή. πῶς οὖν ἡμᾶς ὠδὲ εἶ) κελόν. εἰ ὠδρα Χειρὸς κατελίμπθεν ἡμᾶς, τίνος χάριν ἐκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη. εἰ ὠδρα Χειρὸς κατελίμπθεν ἡμᾶς, τίνος χάριν ἐκοινώνησεν ἡμῖν ἀμικτος καὶ ἀρχός. εἰ ὠδρα Χειρὸς κατελίμπθεν ἡμᾶς, τίνος χάριν συγκατέβη τῷ πεσόντι, καὶ τὸν κείμενον ἤγαγεν. εἰ κελόν ἐστὶν ἡμᾶς εἶ) ἐπί τῆ γῆς, εἰς ματίω ἐκλήθης τῷ οὐρανοῦν κλειδοδότης. ποῦ γὰρ σοὶ λοιπὸν χησίμοι τῷ οὐρανοῦν αἱ κλείς. ἐπεὶ ὁ ὄρος τῆ το ποτῆς, ἀποτάτῃ τοιπὸν οὐρανοῖς. εἰ σκίνας ἐγείρω θέλεις, ὠδρατῆσα ὁ εἶ) καὶ καλεῖσθαι τὸ ἐκκλησίας θεμέλιος. μετεμορφώθη γὰρ ὁ Κύριος Χειρὸς, οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ' ἵνα ἡμῖν δείξῃ πῶς μέλλουσα τὴ φύσεως μεταμόρφωσιν, καὶ τὸ ἐσομένῳ ἐπί τῆς νεφελῶν ἐν φωτὶ μετ' ἀγγέλων δαυτέραν ἔλθουσιν. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ὁ φῶς ὡς ἱμάτιον περιβαλλόμενος, κριτῆς τῶ ἀρχῶν ζώντων καὶ νεκρῶν. ὅθεν Μωϋσῆ καὶ Ἡλίας εἰς μέσον πῦρηγα, τῷ ἀρχαῖων ὄψεων ὠδρατῆσας τὰ σήματα.

Καὶ τὴ Φωνὴν ὁ μέγας τῷ διαφελίων γραφός. ἐπὶ αὐτῷ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ Φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ ὠδρατῆσα. αὐτὸς ἀκούετε. ἐπὶ, Φωνὴ τῆ Πέτρου λαλοῦντος, οὐρανόθεν ἀντέλεξεν ὁ πατήρ· τὴ δὴ-

A percussisset, illud diuisit traiecitque: at Iesus tuus præceptor supra mare ambulans, tibi Petro profundum peruium fecit. Elias supplex orans, Viduæ farinam & oleum multiplicauit, eiusque filium à mortuis suscitauit: is autem, qui ex piscatore in discipulum te assumpsit, paucis panibus hominum millia exsaturauit, infernumque penetrans despoliauit, ac illic à sæculo dormientes prædabundus extraxit. Ne ergo dicas Petre: *Faciamus hic tria tabernacula: Neque, Bonum est nos hic esse. Nihil humanum; nihil humile; terrenum nihil, nihil abiectum ac humi repens voluas animo.* *Quæ sursum sunt sape; quæ sursum sunt quære; vt Paulus admonuit, non quæ super terram.* Quo enim modo bonum est nos hic esse, vbi iniuriosus serpens, cum primò formatum hominem læsit, tum paradysum occlusit? Vbi in sudore vultus comedendum panem audiuiimus; vbi gemere ac tremere super terram à Cain didicimus: vbi nihil firmum ac constans est: vbi cuncta sunt vmbra: vbi **C** in momento præteribunt omnia. Quis ergo bonum sit nos hic esse? Si nos hic Christus relicturus erat, vt quid inclinasset cælos & descendisset? Si nos Christus erat hic relicturus, quorsum carni ac sanguini nobiscum communicasset? Si nos Christus hic relicturus erat, cuiusnam gratiâ ei se inclinasset, qui ceciderat, ac iacentem erexisset? Siquidem bonum est vt in terrâ simus, frustra sanè cælorum appellatus es clauiger. Quid enim tibi deinceps cæli clauis deseruiet? Siquidem montem istum desideras, cælis posthac renuntia. Si tabernacula construere cupis, noli esse ac vocari fundamentum Ecclesiæ. Nec enim Christus Dominus temerè ac nullâ de causâ transfiguratus est, sed vt futuram nobis naturæ Transfigurationem designaret, ac alterum illum aduentum in nubibus cum Angelis in lumine. Ipse namque est, qui *amictus est lumine sicut vestimento, vinorum Iudex existens atque mortuorum.* Quocirca Moysen & Eliam in medium produxit, antiquarum visionum representans signacula.

Quid porrò magnus ille Euangeliorum scriptor? *Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube dicens: Hic est Filius meus dilectus in quo mihi complacui: Ipsum audite.* Adhuc, inquit, loquente Petro, redarguit eum de cælo Pater, dicens;

ἐλ. διήλθ.

ἐλ. σκίνας.

R. περὶ κελόν.

Reg. φωνῆ.

Exod. 14. v. 21.

Matth. 14. v.

3. Reg. 17. v. 14

Matth. 14. v. 19.

Col 3. v. 2.

Gen. 3.

Gen. 4. v. 12.

Psal. 17. v. 10.

Hebr. 2. v. 14.

Psal. 103. v. 2.

Act. 10. v. 42.

Matth. 17. v. 5.

Quidnam ista sunt, Petre? Quid nugas ac labas? Quid in superuacanea hæc temerariè ferri pateris, ac locum istum bonum dicis? Tuine ipsius oblitus es? An genti inuides, nesciès quid dicas? Necdū eruditus es? Necdum veram solidamque Filij rationem didicisti? Nonne ipse es qui dicebas? *Tu es Christus Filius Dei viui?* Tot tantaque miracula conspexisti; tu Barjona, & adhuc Simon existis? Cœlorum te clauigerum præfecit, necdumque vilis nauticæ vestem deposuisti? En iam tertio Saluatoris resistis voluntati, nesciens quid dicas? Dixit enim, Oportet patiar: aisque; *Non erit tibi hoc.* Alterâ vice dixit: *Omnes scandalum patiemini in me:* dicisque; *Et si omnes scandalizati fuerint, ego tamen non scandalizabor.* Ecce nunc quoque tabernaculum vis Christo erigere, quale Moyfi & Eliæ? Christo, inquam, tabernaculum, qui vnà mecum extendit cœlum? Tabernaculum ei, qui mecum pariter fundauit terram? Tabernaculum ei, qui vnà mecum congregauit mare, ac fixit firmamentum? Tabernaculum ei, qui luminaria accendit; qui incendit athera, ac mecum omnia ante sæcula condidit? Tabernaculum ei, qui tum ex me, tum ex vobis est? Tabernaculum ei, qui in me, & vobiscum est? Tabernaculum ei, qui homo est sine patre? Ei tabernaculum, qui est Deus sine matre? Tabernaculum ei, qui quod elegit tabernaculum, Virginalem nimirum vterum, accepit? Quia ergo, tria ipse tabernacula vis erigere, nesciens quid dicas, Nube ego lucidâ pro tabernaculo vtens, præsentisque obtegens, clarâ de excelsis voce pronuntio: *Hic est Filius meus dilectus.* Non Moyfes; non Elias: sed hic. Non alius aliisque; sed hic; vnus ipse ac idem, *in quo mihi complacui:* *Ipsium audite.* Moysem iustificauis; sed in hoc mihi complacui. Eliam assumpsi: sed hunc in Virginem tanquam in cœlum misi; rursumque è Virgine, ad ipsum emisi cœlum: *Nemo enim, inquit, ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo.* Frustra itaque descendisset in terram, si perpetuò in terrâ mansurus esset. Frustra seipsum exinanisset *formam serui accipiens,* nisi manens quod erat, factus esset quod vos estis. Nisi crucem vobis similis ac mortalis vestri causâ sustinens, proprio mundum redemit sanguine, futile planè, ac inane est incarnationis mysteriū,

Matth. 16. v. 16

3

Matth. 16. v. 21.

Matth. 16. v. 31.

Isai. 44. v. 24.

4

Ioan. 3. v. 13.

Phil. 2. v. 7.

Α τα ταῦτα Πέτρε. τί διαλέγεις. τί δὴ τα ὑπερβαλόντων, καὶ κελόντων λέγεις τὸ τόπον τῆτον. ἀπελάθου σαυτῶ; ἀλλὰ τὰ ἄβρι φρονεῖς, μὴ εἰδὼς ὁ λέγεις; οὐπω παιδαγωγῶσαι; οὐπω ἂν ἀσφαλῆ γνώσιν τῆς ὑότητος ἑμασ; οὐ σὺ ἦ-
 οδα ὁ λέγων. σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος; ποσαῦτα θαύματα κατείδες σὺ Βαρ-ιωῶ, καὶ ἐπὶ Σίμων ὑπαρῆς; οὐρα-
 νῶν σε κλειδῶν κατέσπασε, καὶ τῆς ναυτηλίας ἐπὶ τὸ ἰμάτιον ὄσκι ἀπέθου; ἰδοὺ τὸ τρίτον ἀντί-
 στασαι τῇ τῆ σωτῆρος βουλή, μὴ εἰδὼς ὁ λέ-
 γεις. εἶπε γὰρ σοι. δεῖ με πατεῖν καὶ λέγεις, οὐ μὴ ἔσαι σοι τῆτο. εἶπε πάλιν. πόρτες σκαυδαλιθήσατε, καὶ λέγεις. εἰ πόρτες, ἐγὼ δὲ οἱ σκαυδαλιθήσομαι. ἰδοὺ καὶ νῦν σκλιωῦ ἐγείρει θελεις ὁ Χριστῶ, ὁμοίαν Μαυῶσι καὶ Ηλίας; σκλιωῦ τὰ Χριστῶ, τὰ ἄμα ἐμοὶ ἐκ-
 τεῖναντι τὸν οὐρανόν; σκλιωῦ, τὰ ἄμα ἐμοὶ θεμελιώσαρπι πῶ γῆ; σκλιωῦ, τὰ ἄμα ἐμοὶ συσησαρπι πῶ θάλασσαν, καὶ στερώμα πῆσαι; σκλιωῦ τὰ φωστῆρος αἰάλαρπι. αἴτῆρα πυρώσαρπι, καὶ τὰ πόρτα σὺ ἐμοὶ παρῶ αἰώνων δημιουργήσαρπι; σκλιωῦ, τὰ δὲ ἐμοὶ, καὶ δὲ ὑμῶν; σκλιωῦ, τὰ ἐν ἐμοὶ, καὶ μὴ ὑμῶν; σκλιωῦ, τὰ ἀπάπει Αδάμ; σκλιωῦ, τὰ ἀμήτοι Θεῶ; σκλιωῦ, τὰ λαβόντι σκλιωῦ, ἡ ἡρετήσατο γασῆρα πῆ-
 θενικῶ; οὐκῶν ὅτι σὺ πρεῖς σκλιωῦ ἐγεί-
 ραι βούλεις, μὴ εἰδὼς ὅτι λέγεις. ἐγὼ κεφέλη φωτεινῆ χρησαίματος σκλιωῦ, καὶ τοῖς πῆροντας καλυψας, ἐκ τῆν ὑψί-
 σαν βοῶ. οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγα-
 πητος, ἐν ᾧ ἠυδόκησα. οὐ Μαυῶσι καὶ Ηλίας, ἀλλὰ ὅτι. ὄσκι ἄλλος καὶ ἄλλος. ἀλλ' ὅτι, εἰς καὶ ὁ αὐτός. ἐν ᾧ ἠυδόκησα. αὐτῶ ἀκούετε. Μαυῶσι ἐδικαίωσα. ἀλλ' ἐν τούτῳ ἠυδόκησα. Ηλίδῳ ἀνέλαβον. ἀλλὰ τῆτον ἀπέσπλα εἰς τὸ πῆρόνον, ὡς εἰς τὸ οὐρανόν.
 Ε καὶ ἐκ πῆρόνου, εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν. ὄσκις γῶ, φροῖν, ἀνέβη εἰς τὸ οὐρανόν, εἶ μὴ ὁ ἐκ τῆ οὐρανοῦ καταβάς. εἰκῆ ποίνω κατῆλθεν ὅτι τὸ γῆς, εἰ μὴ διωκεῖς ὅτι τῆς γῆς. εἰκῆ ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφῶ δούλου λαβόν, εἰ μὴ μείνας ὁ ἡῶ, γέρονεν ὅτι ἐπὶ ὑμεῖς. εἰ μὴ σαυρὸν κατῶ ὑμασ; ὑπο-
 μείνας, τὰ οἰκείῳ ἁματι, τὸν κόσμον ὄσκι ὄσκι οἰκονομία, καὶ μὴ μεί-

ὁ παλαμὰ τῆς προφητῆς ἀδέλμα ρήματα. Ἄλλα παῦσαι Γέτες, καὶ μὴ τὰ τῆς αἰθερώπων φρονέει, ἀλλὰ τὰ τῆς Θεοῦ. ὅτι γὰρ ἔστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδόκησα. αὐτὸς ἀκούετε. διττῆ γὰρ τῆς αὐτὸν ποιούτη κέρσημα φωνῆ. ἔπι μὲν ἠρώβ, ἐν τῷ ὄρει πύτων. ἔπι δὲ Ἰωανίου, ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ἢ ὁ παλαμὰ προφητῆς ἀληθεύση βοήσας. Θαβώρ καὶ Ἑρμονεῖμ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται. ποῖα ὀνόματι. οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός. ἐξήριστο γὰρ αὐτῷ, ὄνομα, ὅ ἔστιν πατρὸς ὄνομα, ὡς φησι Παῦλος. ἀλλ' ἐρεῖς πάντως ἀγαπητέ. τί ἐστὶ, Θαβώρ καὶ Ἑρμονεῖμ, ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται. μάθητε πίνω σωτηρίας. ὁ Θαβώρ, τὸ ὄρος, ἐντα θελήσας μετεμορφώθη Χειρός, καὶ υἱός πατρὸς ἐμάρτυρήθη, ὡς ἔρηως ἠκούσατε. ὁ δὲ Ἑρμονεῖμ ὄρος ἐστὶ μικρὸν ἐγγὺς τῆς Ἰορδάνου, ὅθεν ἀελλήφθη Ἡλίας. καὶ οὐπινος πλησίον ἐν τοῖς ρείθεος τῆς Ἰορδάνου βουληθεῖς ἐβαπτίσθη Χειρός, καὶ υἱός πατρὸς ἐμάρτυρήθη. ἐν τούτοις τοῖς δυσὶν ὄρεσιν ὁ ἀρχαῖος πατήρ βεβαίων τὴν υἱότητα, καὶ τότε, καὶ νῦν ἐκ δευτέρου βοᾷ. οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδόκησα. αὐτὸς ἀκούετε. ὁ γὰρ αὐτὸς ἀκούων, καὶ ἐμοῦ ἀκούει. καὶ ὅς ἀπαμωθῆ αὐτὸν, καὶ τοῖς αὐτῷ λόγοις, καὶ γὰρ αὐτὸν ἀπαμωθῆσμαι ἐν τῇ δόξῃ μου, καὶ τῆς ἀγίων ἀγγέλων. αὐτὸς ἀκούεται. ἀπλάτως. ἀκέκως. ἀπειρεσίως. ἀπειρέργως. πίστι ζητοῦντες, ἀλλ' οὐ γλώτῃ μετροῦντες. πίστι ᾧ λαμβάνοντες, ἀλλ' οὐ λόγοις τὸν Λόγον σαθμίζοντες. ἔρχεῖ γὰρ ἄρπι Παῦλος ὁ ρήτωρ χαλιῶν τὸν ἀείεργον, καὶ πάντας διδάσκων, ἀνευδιδάτως βοᾷν. ὡ βάλως πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ. ὡς ἀνεξερέυνηται τὰ κρίματι αὐτῷ, καὶ ἀνεξεργίασι αἱ ὁδοὶ αὐτῷ. αὐτῷ ἢ δόξα εἰς τοῖς αἰῶνας τῆς αἰῶνων. **E** Αμὴν.

A irritaque ac vana manent vetera Prophetarum oracula. Verum desine, Petre; nec ea sapias quæ sunt hominum, sed ea quæ sunt Dei. *Hic* namque est *Filius meus dilectus, in quo mihi complacui: Ipsum audite.* Semel quippè ac iterum, eiusmodi in eum vocem vsurpauit: semel quidem adstantibus vobis in monte hoc: alterâ autem vice coram Ioanne in Iordane flumine, quò Propheta verax inueniretur, qui clarâ olim voce dixerat: *Thabor & Hermonim in nomine tuo exultabunt.* In quonâ nomine? Hoc nimirum; *Hic est Filius meus dilectus.* Nam vt Paulus ait; *Donauit ei nomen, quod est super omne nomen.* At percontaberis vtique charissime, quid sibi velit; *Thabor & Hermonim in nomine tuo exultabunt?* Proinde accipe, probèque tene. Thabor, hic ipse mons est, in quo Christus volens transfiguratus est: ac in quo dilectus Filius, Patris testimonio est renunciatus, sicut modo audistis. Hermonim autem, mons est modicus prope Iordanem, ex quo assumptus fuit Elias, ac iuxta quem suâ Christus voluntate baptizatus est, ac dilectus item Filius, Patris testimonio est renunciatus. In duobus hisce montibus intactus ac mundissimus Pater, Filij nomen ac rationem adstruens, & tunc, & nunc iterum clamat: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui: ipsum audite.* Qui enim eum audit, me quoque audit: Et qui ipsum erubuerit, & eius sermones; erubescam & ego cum in maiestate meâ, & sanctorum Angelorum. *Ipsum audite,* sine fallaciâ & fuco; sine malitiâ & fraude; nullo discrimine, ac nihil restrictè; omni semotâ curiositate: Fide quærentes; non verò linguâ metientes. Fide suscipientes, non verbis Verbum expendentes. Sufficit enim modò magnus ille Orator Paulus, curiosum refrænans ac cohibens, vniuersosque docens, ac sine vllâ hæsitacione clamans: *O altitudo diuitiarum sapientia ac scientia Dei! quàm incomprehensibilia sunt iudicia eius, & imperuestigabiles via eius!* Ipsi gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Math. 3. v. 17

Psal. 88. v. 13

Phil. 2. v. 8

Christus transfiguratus in monte Thabor & ad Hermonim baptizatus.

Luc. 9. v. 26

Rom. 11. v. 35

EIVSDEM.

In Ramis Palmarum.

ORATIO IX.

PRÆSENTIS hæc temporis, ratio dilectissimi, inferioris aliquid sedulitatis habet. Seduliores, inquã expeditioresque ac vegetiores in occursum cœlestis Regis non exigit. Id enim etiam Paulus felici nuntio dicebat: *Dominus prope est: nihil solliciti sitis.* Prope autem reperitur Dominus non pedum velocitate, sed bonorum largitate. Quapropter operæpretium sit, ut & ipse iterum illa Pauli clamemus: *Nox præcessit, dies autem appropinquavit: Abiciamus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis. Sicut in die honestè ambulemus.* Lampades fidei accendamus: misericordiæ in pauperes oleo, perinde ac quinque prudentes Virgines, redundemus: Christum vigiles suscipiamus: iustitiæ palmam canticis prosequamur: Mariæ vnguentum amplectamur: resurrectionis vocem excipiamus: diuinæ congruas maiestati voces emittamus: cum turbis, quos turbæ clamores edunt perfonemus: *Hosanna in excelsis: Benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israël.*

2 *Benè, qui venit: semper enim venit, & numquam deest. Prope est enim omnibus inuocantibus eum in veritate. Benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israël.* Quæcunque hodierna geruntur die, symbola sunt; symbola, inquam, ac indicia, regiæque profectiois argumenta. Huius mundi ciues, cum temporalis regis ingressum præstolantur, viam complanant; vestibula coronant; ciuitatis ornamenta commutant; aulas regias vnde quaque mundant; laudationum modos locis singulis contextunt. Quibus profectò notis, temporalis regis ad urbem aliquam accessus dignoscitur. His similia nos item agere studeamus: Imò & alia magis illustria, ac longè præclariora. Quò enim ampliùs eminet cœlestis Regis imperium, eò municipatus nostri obsequium splendidiùs fulget.

Phil. 4. v. 5.

Rom. 13. v. 12.

1 Matth. 25. v. 1.

Luc. 11. v. 31. Ioan. 12. v. 3. & 13.

Psal. 144. v. 18.

Ingressus Christi in rege urbem in gre diente species.

Zach 9 v. 9.

A

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

Εἰς τὰ Βαία.

ΛΟΓΟΣ Θ'.

ΧΡΙΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΣ ὁ πα-
 οῶν, ὦ φίλοι, κερῶς· καὶ σπου-
 δαιότερος, καὶ ἐπιμώτερος, καὶ
 πρὸς ἀπάντησιν τῆς ἐπουρανίου
 βασιλείως γρηγρότερος. τῆς το γὰρ ἱερωτοῦ διαγ-
 γελιζόμενος ἔφασκεν· ὁ Κύριος ἐπίς· μηδὲν
 μεριμᾶτε. ἐπίς δὲ ὁ Κύριος θείσκειται, οὐ
 τῆς τῆς ποδῶν ὀξύτητι, ἀλλὰ τῆς τῆς ἀγαθῶν
 πύροχῃ. δὲ καὶ πάλιν καθίκει βοᾶν ἡμᾶς τὰ
 τῆς Παύλου· ἡ νύξ παρεκέρψεν· ἡ δὲ ἡμέρα
 ἤπικεν· ἀποθᾶμεθα οὖν τὰ ἔργα τῆς σκότους,
 καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τῆς φωτός. ὡς ἐν
 ἡμέρα διγρημόνως πατριπᾶτων. τὰς λαμ-
 πᾶδας τῆς πίστεως ἀνὰ ψυχήν· τὸ ἔλαμον τῆς φι-
 λωπρωχίας πλεονάσων κατὶ ὁμοιότητα τῆς
 πέντε φρονίμων πύροχων· αὐσακτως τὸν Χρι-
 στὸν ὑποδδξώμεθα· τὸν φοίνικα τῆς δικαιοσύνης
 ὑμνησώμεθα· τὸν Μαρίας μύρον πατριπᾶτων
 τῆς φωνῆς τῆς ἀναστάσεως ἀκούσων· τὰς θεο-
 παρεπίεις φωνὰς ἀναπέμψων· μὲν τῆς ὄχλου
 τὰς ὄχλου βοήσων· Ὡσθῆνα ἐν τοῖς ὑψίστοις
 δὲ λογημόνος ὁ ἐργόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, βα-
 σιλᾶς τῆς Ἰσραήλ. καλᾶς δὲ, ὁ ἐρχόμενος. πάν-
 τοτε γὰρ ἔρχεται, καὶ οὐδέποτε ἀπολιμπάνεται.
 ἐπίς γὰρ πᾶσι τοῖς ὀπτικαλογημοῖς αὐτὸν ἐν ἀλη-
 θεία. δὲ λογημόνος ὁ ἐργόμενος ἐν ὀνόματι Κυ-
 είου, βασιλᾶς τῆς Ἰσραήλ. πάντα σύμβολα τὰ
 πύροχτα· σύμβολα δὲ γνωρίσματα, καὶ τῆς βασιλι-
 κῆς ὁδοῦ τεκμήρια. ἐν κοσμοκοῖς πολιταῖς, ὅτε
 παρεσχάρου βασιλείως εἰσοδὸν πατριπᾶτοι, τῆς
 ἰδὸν ὀμαλίζοισι· τὰ παρεπύλαμα τεφρονοῖσι· τῆ
 πόλιν ὀμαλᾶποισι· τὰς βασιλικᾶς αὐλᾶς πύρο-
 ταχόθεν καθάρουσι· χοροῖς ἐγκωμίων καὶ τῆς πόποις
 σπουφάνοισιν. ἐν τούτοις γὰρ ἡ παρεσχάρου βα-
 σιλᾶς εἰς τινα πόλιν εἰσοδὸς γνωρίζεται. τὰ παρε-
 πύλαμα τούτων, καὶ ἡμεῖς μετέλθων· μᾶλλον δὲ
 τὰ ἐνδοξότερα καὶ τιμώτερα, ὅσον γὰρ ἡ διωασεία
 τῆς ἐπουρανίου βασιλείως ὑφᾶκειται, ποσὸν ἡ λη-
 ποργία τῆς ἡμετέρας πολιτείας ὑφᾶσφᾶπται.
 Ἐπὶ θύραν πύροχον ὁ πατριπᾶτος καὶ ἡσύχιος
 βασιλᾶς· ὁ αὐτὸς μὲν ὅτι τῆς Χερουβίμα

E

ἐποχούμιμος· κείτω δέ, ἐπὶ πάλου ὄνου κατε-
 ζόμενος. ἐποιμάζωμεν τοὺς ψυχικοὺς ἡμῶν οἴ-
 κους· Διασπάζωμεν πάσης μισαδελφίας ἐξά-
 χλω· μὴ δὲρεθῆ ἐν ἡμῖν κοινοῖτος βλασφη-
 μίας· δαφιλῶς δ' ἡ ἀγάπης ῥάνωμεν ὕδωρ·
 πάντα κένδυλον ἔσθρας ὁμαλίωμεν· τὰ πρε-
 πύλαμα ἤν' χηλέων ἡμῶν τεφρανώσωμεν τοῖς
 αἵθεσι ἢ δ' ὀσβεΐας· μὲν τῶ ὄχλου τὰ δ' ὄχλου
 βοήσωμεν· δὴλογημῶς ὁ ἐργάμενος ἐν ὀνόματι
 Κυρίου, βασιλῆς τῆς Ἰσραήλ. Τίς μὴ λαλήσης,
 τίς μὴ θαυμάσῃ τοὺς ὄχλους πύτους, τοὺς ἤν'
 Ἰουδαίων ἐσθρας, καὶ ἤν' Χριστιανῶν φίλους.
 βασιλέα τὸν Κύριον προσεσηγῆσθαι, μηδὲν
 βασιλείας ἀξίον θεωρήσωμεν τοῖς σωματικοῖς
 ὀφθαλμοῖς. οὐκ εἶδον ἀρματα χρυσοκέλλητα·
 οὐχ ἡμίονους ἐξάσπαστες· οὐ τιμω λειπύω φαν-
 τασίαν ἢ οἰώτασιν οἱ προσεσηγῆσθαι βασιλεῖς ἐν
 τοῖς προσόδοις ἐπιδείκνυσθαι· οὐχ ὄπλα· οὐ
 θυρεοὺς· οὐ σῆμα· οὐχ ἀλουρίδας· οὐ πει-
 χόμενοι μεγαλοσάμοις κρηπίσασθαι αἰσθρας·
 οὐχ ἐλεφαντῶν φαντασίαν· οὐ σύγκλητον
 προσεσηγῆσθαι. οὐδὲν ἤν' ποιούτων ἐθεάσθη-
 ται· ποιῶντων δὲ ἀπὸν. ὄναριον ἰδὸν ὀπι-
 λές, μικρὸν, ἀλλότειον, γυμνὸν, χρυσο-
 μεδον. ἔνδεκα μαθητῶν παρεπομῶς μόνον.
 ἴδῃ γὰρ ὁ Ἰούδας εἰς τιμω προσδοσίαν ἡ-
 γολεῖτο. καὶ ποσῶτιμω πτωχέϊον οἱ ὄχλοι
 θεωρήσωμεν, ὡς ἐν οὐρανῶ ἀρπαγῆτες,
 καὶ τὰ αἶμα κατὰμοσῶτες, καὶ ἀγγέλους
 συγχωρεύοντες, οἱ ἤν' Σεραφίμοι τὰ εὐ-
 ματα δαμεισάμενοι, τῶ ὁμοιοφθόγῳ ἐκεί-
 νας ἔβαλλον φωνὰς, λέγοντες· δὴλογημῶς
 ὁ ἐργάμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, βασιλῆς τῆς
 Ἰσραήλ.

Εδρύμητε τοὺς δεχερεῖς καὶ Φαρισαιοὺς
 ἀκούειν ἐν ἤν' ὄχλων, βασιλῆς τῆς Ἰσραήλ.
 ὁ οὐκ ἤτελον, ἤκουον. ἐκείνοι δαμονιῶντα
 προσεφώνωμι, καὶ οὗτοι βασιλέα ἐκήρυτ-
 τον. δὴλογημῶς ὁ ἐργάμενος ἐν ὀνόματι Κυ-
 ρίου, βασιλῆς τῆς Ἰσραήλ. τίς ὁ ὑποστῆμενος
 τοῖς ὄχλοις τιμω φωνῶν τῶν τῶν. τίς ὁ βα-
 λῶν αὐτῶν τῆ δεινοῖα τὸν αἶνον τῆτον. τίς ὁ
 πιτεύσας αὐτοῖς τὰ ἤν' φοινίκων βῆμα. τίς ὁ ἀ-
 θεῶν ὑφ' ἐνὶ σωτήματι πάντας φραποπε-
 δαρχήσας. τίς ὁ τιμω ὁμοφώνια διδάξας. ἀνώ-
 θεν ἢ χερεῖς· τῶ ἀγίου πνεύματος ἢ ἀποκαλυ-
 ψις. δὴ καὶ μὲν κρηπίσασθαι ἐβόων· δὴλογημῶς ὁ

tur super Cherubim; in terris autem
 sedeat super pullum asinae. Animorum
 nostrorum domos adornemus: fraterni
 odij araneam omnem dissipemus: non
 inueniatur in nobis blasphemiae pul-
 vis: dilectionis aquam abunde effun-
 damus: omnem simultatis tumorem
 complanemus: nostrorum vestibula la-
 biorum pietatis floribus coronemus;
 cum turbâ pariter, ipsos turbæ clamor-
 es tollamus, atque dicamus; *Benedi-
 ctus qui venit in nomine Domini, Rex
 Israël.* Quis non laudibus efferat? Quis
 non mirificè prædicet hæc turbas: Quis
 non nimirum Iudæorum inimicas, ac
 Christianorum amicas? Dominum ap-
 pellarunt Regem, nihil dignum regno
 corporalibus suis oculis conspicatæ.
 Non viderunt deauratos currus; non
 albas ac candicantes mulas; non reli-
 quam illam ostentationis pompam,
 quam reges temporales procedendo
 ostentare solent; non arma; non scuta;
 non signa; non trabeas; non comatos,
 prægrandi staturâ corporis obequitantes
 viros; non elephatum ambitiosum
 apparatus; non præeuntem Senatam.
 Nihil eiusmodi viderunt; imò cuncta
 his repugnantia. Nimirum viderunt vi-
 lem asellum, pusillum, alienum, nu-
 dum, ad usum comparatum. Ad hæc vn-
 decim duntaxat discipulos eum comi-
 tantes: Iam enim Iudas in proditionis
 negotio occupatus erat. Talem nihilo-
 minus, ac tantam turbæ contuentes
 paupertatem, velut in cælum raptæ,
 cœlestiaque intelligentes, ac cum An-
 gelis pariter choros ducentes; à Seraphi-
 nis ora mutuatæ, illas eis perquam
 simillimas emittebant voces, ac dice-
 bant: *Benedictus qui venit in nomine Do-
 mini, Rex Israël.*

Acerbè ferebant sacerdotum Prin-
 cipes ac Pharisei, vt ab acclamanti-
 bus turbis audirent, *Rex Israël.* Au-
 diebant, quod dictum nolebant. Illi
 dæmoniacum Dominum appellabant;
 hæc autem, Regem eum prædicabant:
*Benedictus qui venit in nomine Domini,
 Rex Israël.* Quis hanc turbis vocem
 suggestit? Quis eis in animum hanc lau-
 dem immisit? Quis ramos palmarum in
 manûs dedit? Quis sub vno confertim
 signo eos omnes coëgit, ac duxit? Quis
 eâ vocum concordia resonare docuit?
 Gratia fanè cœlestis: reuelatio Spiritûs
 sancti. Quamobrem etiam magnâ li-
 bertate clamabant: *Benedictus qui venit*

Turbarum si-
 des ac deuo-
 tio.

Instinctu di-
 uino in Chri-
 sti laudem
 excitantur.

in nomine Domini, Rex Israël: Milites, inquam, illi terrestres, & cœlestes Angeli: mortales immortales: super terram incedentes, & in cœlo choros ducentes. Benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israël. Auerfatifunt Pharisæos: execrati sunt Principes Sacerdotum: Deo dignas decantabant voces: gaudio ac lætitiâ affecerunt creaturam: sanctificauerunt æthera: mortuos præfultare fecerunt: cœlum referarunt: confecerunt paradifum: mortales pariter ad suam ipsorum æmulationem prouocauerunt. Quocirca etiam Gentiles quidam tunc temporis, diuinâ illâ voce in diuinum impulsî zelum, ac conuersioni animum adhibentes, accesserunt vt audisti modò, ad vnum Apostolorum Philippum nomine, dicentes ad eum: Domine, volumus Iesum videre. Vide prædicationem turbæ, vtque illa Gentiles ad conuersionem prouocauerit. Protinus ad Discipulos Domini: Volumus Iesum videre. Benè Gêtiles Zacchæi discipuli effecti sunt, non in sycomorum ascendentes, sed in Dei sciētīâ iter maturantes. Volumus Iesum videre: non tā vt viderent faciē, quā vt crucem portarent. Vnde etiam Iesuseorum animi propositū videns, clarâ voce ad eos dixit, qui aderant: Venit hora, vt clarificetur Filius hominis: claritatē ac gloriam appellans, Gentilium conuersionem; quam Iudæi respuerunt, Gentes verò ornamento asciuerunt. Idcirco etiam Iudæis exprobrans Iesus, per Prophetam dicebat: Si pater ego sum; ubi est gloria mea? Et si Dominus ego sum; ubi est timor meus? Propterea dicebat decētibus: Venit hora vt clarificetur Filius hominis: appellās gloriam, crucem. Hinc quippe Dei potestas innotuit, quòd nimirum ignominia in gloriam commutarit; contumeliam in honorem; execrationem in benedictionem; fel in dulcedinem; acetum in lac; alapam in libertatem; mortem in vitam. Venit hora, vt clarificetur filius hominis: gloriam, crucem appellans. Exinde enim, haftenusque celebri crux gloriâ colitur. Nam ipsa crux adhuc etiam, ac modò reges clarificat; sacerdotium exornat; virginitatem seruat; vitâ religiosam confirmat; coniugia obstringit; viduitatem munit; orbitatem protegit; auget fœcunditatem; multâ Ecclesiam prole donat; illuminat populum; eremum custodit; paradifum referat; Latroni viam commonstat; simultates

Gentiles conuerfi plebis Iudæorum acclamatione.

Ioan. 12. v. 21.

Luc. 19. v. 3.

Ioan. 12. v. 23. Gentium conuersio, ac Crux Christi gloria.

Malach. 1. v. 6.

Crucis elo-gia.

ἐργάμηνος ἐν ὀνόματι κυρίου, βασιλῆς τῆ Ἰσραήλ. οἱ χρισμικοὶ γραπῶτα, οἱ οὐρανιοὶ ἀγγελοὶ. οἱ θνητοὶ ἀθάνατοι. οἱ ὅτι γῆς βασιζόντες, καὶ ἐν οὐρανῷ χοροβατοῦντες. διλογημένος ὁ ἐργάμηνος ἐν ὀνόματι κυρίου, βασιλῆς τῆ Ἰσραήλ. ἀπεγράφησάν τοις Φαρισαίοις. ἐβδελύξαντο τοὺς ἑρχειρεῖς. τὰ θεοπαρεπτεῖς ἀπέμελλον φωνᾶς. πλὴν κλίσιν ἐξαροποιήσαν. τὸν ἀγέρον ἠγίασαν. τοὺς νεκροὺς παρεσαύθησαν. τὸν οὐρανὸν ἠνώμασαν. τὸν πῶδ' ἀδύσον ἐφυτούργησαν. τοὺς θνητοὺς εἰς τὸ ὅμοιον ζῆλον ἠρέθησαν. ὅθεν καὶ πινέσ τ' ἐλλιώων καὶ ἐκείνο κειροδ, ἐκ τῶν τῆς θεοπαρεπτεῖς φωνῆς εἰς τὴ θεοπαρεπτῆ ζῆλον ἐναρξέντες, καὶ εἰς ὅτι προφίω χωρήσαντες, παρεσῆλθον καθὼς ἑρτίως ἠκούες, ἐν τῆ ἁποστόλων πῶδ' ὀμα Φιλίππῳ, λέγοντες πρὸς αὐτὸν κύριε θέλωμεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. βλέπε πλὴν τῆ ὄχλου κηρυκίαν, ἐ πῶς τοὺς ἐλλιώας εἰς ὅτι προφίω ἐκίνησαν. διτῶς πρὸς τοὺς μαθητὰς τ' κυρίου. θέλωμεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. καλῶς οἱ ἐθνηκαὶ ἐμαθήτευσαν πρὸς Ζακχαῖον, ἐκ ἐν τῆ συγκομείᾳ τ' ἀποδοῦν ποιῶντες. ἀλλ' ἐν τῆ θεογνωσίᾳ τ' ἐπειρῶμενοι. θέλωμεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. οὐ ποῦτον ἵνα ὁ παρῶσων θεωρήσωσιν, ὅσον ἵνα τὸν σαυρόν βασιζώσιν. ὅθεν καὶ ὁ Ἰησοῦς πλὴν πρὸς αὐτῆς θεασάμενος, ἀναφωμδὸν ἐβόησε πρὸς τοὺς πρῶτους, λέγων. ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῆ ὁ υἱὸς τ' ἀνθρώπου. δόξα δέ, τ' τῆ ἑλλιώων ὅτι προφίω λέγων. ἠὲ Ἰουδαίων παῖδες ἀπεδύσαντο, καὶ τὰ ἐθνη αὐτῶ ἐνεκρομώσαντο. δὲ καὶ ὀφθαλμοὺς τοὺς Ἰουδαίους ὁ Ἰησοῦς, ἐλεγε δὲ τ' παρῶσῆ του εἰ πατήρ ἐγὼ εἰμι, ποῦ ἔστιν ἡ δόξα μου. καὶ εἰ κύριος ἐγὼ εἰμι, πῶ ἔστιν ἡ δόξα μου. δὲ τῆ τοῦ πρῶ. τῆ ἐθαν' ἐλεγε καὶ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῆ ὁ υἱὸς τ' ἀνθρώπου. δόξα δέ, τὸν σαυρόν βαλῶν. ἐνθεν γὰρ ἐγνωσθῆ ἡ τ' κυρία διωασεία, ὅτι τ' ἀγαθῶν εἰς δόξαν μετῶεγεν. τ' ὕβριν εἰς πῶν. τ' κατὰ εἰς διλογίαν. τ' χολίω εἰς γλυκασμόν. τ' ὄξος εἰς γάλα. τ' ῥάπισμα εἰς ἐλθρηρίαν. τ' θάνατον εἰς ζωῶ. ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῆ ὁ υἱὸς τ' ἀνθρώπου. δόξα δέ, τὸν σαυρόν καλῶν. δὲ ἐκείνη γὰρ καὶ νῦν δόξαζεται ὁ σαυρός. αὐτὸς γὰρ ὁ σαυρός ἐπὶ καὶ νῦν, καὶ βασιλῆς δόξαζει. καὶ ἱερωσῶν φαυδρῶει. καὶ πρῶθενίαν φυλάττει. καὶ ἀσκησιν ἐδράζει. καὶ συζυγίαν σφίγγει. καὶ χηρωσῶν τειχίζει. καὶ ὀρφανίαν ὑπαρρασίζει. καὶ διτεκνίαν ἀυξεί. καὶ ἐκκλησίαν πληθύνει. καὶ λαὸν φωτίζει. καὶ ἔρημον φυλάττει. καὶ πῶδ' ἀδύσον ἀνοίγει. καὶ ληστῶν ὀδηγεῖ. καὶ ἑρπῶν δόξα-

τ. τ' ὀδοῖ

Leg. 10. 1.

είξει· καὶ μύσος σβεννύει· καὶ δαίμονας φυλάττει· καὶ δαίμονας ἀπολαύει.

Καὶ ἡμεῖς δὲ λαβόντες τῆς Φοινίκων πάλια, ὄξελθωμεν εἰς ὑπὸνύτησιν ἔκ κυρίου ἡμῶν, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς λέγοντες· οὐχ ὑμεῖς ἐστέ οἱ λέγοντες, ὅτι οὗτος ἔστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Θεὸς ὅστις κραταῖος, ἰσχυρὸς· δράμετε, ἀπεισάτε· μὴ πτόντων βοήσατε τῷ ἐγγείραντι τὸν Λάζαρον· ἀλασημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· Ἀμήν.

eliminat; odium extinguit; demones exterminat; diabolum propulsat.

Sed & nos quoque virentes palmarum ramulos fumetes, egrediamur in occursum Domini nostri, dicamusque ad Principes sacerdotum: Nonne vos estis qui dicitis: Nunquid hic est fabri filius? Imò Deus est fortis & potens. Currite; festinate: cum omnibus pariter ad eum, qui Lazarum suscitavit, clamate: Benedictus qui venit in nomine Domini: Ipsa gloria in sæcula sæculorum, Amen.

Math. 13. v. 55. Psal. 23. v. 8.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,
Εἰς τὴν ἀγίαν Πέμπτην.

ΛΟΓΟΣ Ι΄.

ΒΡΕΣΤΗ τῆς ἱερῶν μυστηρίων ἡ πόνηγυεις. ἐπέλαμψεν ἡ εἰσαγωγή ἡ πάσις ἡμέρας φωτεινότερα. πρὸ ἐν πρῶοσι εἰσαγωγή, οὐ γέγονεν φεικτόν, καὶ παρὰ δόξον. ὁ δεσπότης συνεδέσπησε τοῖς δούλοις· μυστηρίων ἀδύσιν ἡμῶν ἔδωκε δόξον· δέδωκε βρῶμα τὴν ἀγαμέμνητον ἀρχαῖα ἀμύμημάτων ἀσπίον ἐξαλείσαστο πόμα· ἐν ὑπέρτου γήματι ἐνίψα τῆς μαθητῶν τοῖς πόδας, ὁ ξυῶν πρὸς δρόμον· ἔδωκε ψαμίον σπιλιτεύων τὸν παροδότην· κατεφίλησε τὸν ἀλάξιον, αἰακαλούμενος τὴν χάριν ἀπὸ τοῦ βελήλου· ἡλθεν ὅτι ὁ πάθος δεικνύμενος, ὅτι οὐ βία ὁ πάθος ἀπέμεινε. τίς γὰρ αἰὶνδιωθήσῃ κρατήσῃ μὴ ἔλθοντα· τὸν λόγῳ κρατήσαστα τὰ λασάσθῃ· τὸν ἔπιτάγμασιν ἀέμοις χαλινώσαστα· τὸν νεκροῖς ὁδωδότης ὅκ τάφῳ ἐκλύσαστα· τὸν καὶ παρὰ δαίμονον δεσπότην παροσκουόμενον· εἰ μὴ αὐτὸς ὡς φιλένδεσπος, γέλων ἔπαθεν· οὐ κατὸ ἡμῶν, ἀλλὰ κατὸ γέγονεν. ἀλλ' ὁμως ἐκρατεῖτο καὶ ἡμῶν. οὐ γὰρ ἦλθε κρίναι τὸν κόσμον, ἀλλὰ σῶσαι τὸν κόσμον. καὶ φίλημα γέγονε τῆς αὐτῆς πόλμης μύμυμα. ποιητροῦ παροσελθόντι τῷ παροδότη φησὶν· Ἰούδα· ἰοδ γὰρ γέμεις· Ἰούδα, φίληματι τὸν ἦόν τοῦ ἀδελφῆου παροδότης; κρούει τῷ ὀνόματι τὴν ἦσεν τῆς αὐτῆς σπειδῆσας, ἐξυπνήσασ τὸν κεκαρωμένον τῆς φιλαργυεῖα βουλομένης· ὡς ἀπὸ εἰς λέγων πρὸς αὐτὸν· Ἰούδα, εἰς ἀποστολῶν σε ἔξελεξάμην, πῶς ἐσέφησ εἰς παροδότην. Ἰούδα, γρημῶντων

B

EIVSDEM,

In sanctam Quintam Feriam.

ORATIO X.

SACRORVM mysteriorum solemnis advenit dies. Vespera illuxit, die quouis illustrior. Quid anim in presenti Vespera, non horore plenū, ac admiratione? Ipse Dominus cum feruis pariter cenavit: mysteriorum paradifum eis referavit: innoxiam carnem in cibum tradidit: poculum, quo ceu spongiā peccata eluerentur, largitus est: ferui habitu pedes lauit discipulorum, quo expeditos promptosque ad cursum redderet: dedit buccellam proditorem notans: deosculatus est indignum, vt ab impuro gratiam reuocaret: ad patiendum venit, vt ostenderet se nō vi aliquā adactum perferre passionē. Quis enim, modō noluisse, cum vnam tenere potuisset? eum, inquam, qui verbo dominatur mari; ventos imperio frēnat; fœtentes mortuos extrahit è sepulchris; atque ab ipsis demōnibus vt Dominus adoratur; nisi ipse, que sua benignitas est, sponte volensque passus esset: nōn eius ratione, quod erat, sed eius quod factus est. Tenebatur nihilominus, ac sustinebat: quippe qui, non iudicare mundum, sed saluare venerat. Porro osculum huius ipsius præsumpti facinoris indicium fuit. Quapropter accedenti proditori, ait: *Iuda: (veneno namque refertus es:)* *Iuda osculo filium hominis tradis?* Ipso nomine pulsatur eius conscientia fore, quod graui auaritia sopore tentum expergeficiat; ac si ad eum diceret. *Iuda, in Apostolum te elegi, quomodō in proditorem versus es? Iuda, diuitiarū amo-*

Sacra Quinta mysteia.

Ioan. 13. v. 5.

Ioan. 14. v. 37.

Luc. 22. v. 48.

Etymolog. ἀπὸ τοῦ ἰοῦ.

in Apoc. vt dicitur in seq. & apud Ioan.

Dominus ad Iudam compellatio.

re captus es? Atqui Regibus vniuersis ditior es? Dæmones, haudquaquam reuerentur Reges: at linguam tuam velut ferui fugitiui perhorrescunt, ac timent. Diuites consumunt morbi; at ipsa tua vmbra morbos fugat. Aurum thesaurus est auaris; at vobis, cælestis parata hæreditas est. Si pecuniæ amator es, concessam aduersus morbos potestatem abijce. Nequit enim in animâ cum auaritiæ cæno, pariter & humanitatis vnguentum esse.

Aduersus auariciam.

Nihil est, fratres, auaritiâ deterius: cognatos armat in inuicem: naturam demerit: tyrannorum more facit furere; mœnia fundit: subruit: solo exæquat vrbes: naturæ iura obliterat. Dicâ quod est rei caput. Apostolicum inuasit chorum: venalem eum impio exposuit ausu, qui maior pretio est. Omnium ergo malorum causa est auaritia. Ob id Christus ac Deus in Prophetis criminabundus aiebat, ouem in pastorem furore actam esse. Verè malorum omnium radix est cupiditas. Quocirca dicebat Zacharias Propheta, quasi ex Domini personâ: Et dicam ad eos: hoc est ad ingratos de populo: si bonum est in conspectu vestro, date statuentes mercedem meam, aut renuite. Quanam verò eius merces constitui poterit, qui maior est quàm vt vendi possit? Quodnam eius pretium, qui pretium omne superat? Quæ eius venditio, qui summam omnem excedit? Et statuerunt, inquit, mercedem meam triginta argenteos. O exquisitum vaticinium, ac modi declaratio, quo in infatigabilem eiusmodi cupiditatem, ô Iuda, furore abactus es! Nam & cum casta illa ac religiosa mulier, vnguentum in cœnâ effunderet, ab auaritiâ intus animo latitante, dicebas: Poterat vnguentum istud venundari trecentis denariis, & dari pauperibus. Verùm ille tonitruï filius Ioannes, tuum arguens omni nequitia & improbitate refertum auaritiæ sensum, apertissimè ait: Hoc autem dixit, non quia de egenis pertinebat ad eum; sed quia furerat, & oculos habens, ea que mittebantur portabat. Dominus itaque Iesus Christus, qui vt Deus, erat omnium præsciens, Iudam sciens nequissimo auaritiæ affectu tentum, vt nimiam illam inexhaustæ cupiditatis intemperantiam vinceret, & humanæ illud mercedis ac præmij illi concedidit. At ille, nedum non fuit expletus, cum boni Domini dona perciperet, nec diuinis vllis

1. Tim. 6. v. 10.

Zach. 11. v. 12.

Mat. 14. v. 5.

Ioan. 12. v. 6.

ἄρα; πάντων βασιλέων ὑπαρχῆς πλοισιῶ-
τερος. βασιλέας οὐκ ἀδουῶται δαίμονες. σοὶ
τῷ γλωσσῷ φρίτθουσιν ὡς δραπέται. τοῖς πλου-
τωῦτας ἀγαλίσκεσι νόσοι. Ἐὐ δὲ καὶ αἱ σκιαὶ
φυγαδύουσι παρῆ. τοῖς φιλαργύοις χευσὸς
ὁ θησαυρὸς. ὑμῖν δὲ τὸν οὐρανίον ἡντιέ-
πιται κλήρον. εἰ χρημάτων ἔρας, ἀπόδυσαι
τίμω καὶ τῷ πατρὶ ἰουδαίου. οὐ χωρεῖ γὰρ
ψυχὴ βόρβορον φιλαργυρίας, καὶ μύρον φι-
λαργυρίας.

Leg. οὐκ ἀδουῶται δαίμονες. σοὶ τῷ γλωσσῷ φρίτθουσιν ὡς δραπέται.

Οὐδὲν χεῖρον, ἀδελφοὶ, φιλαργυρίας. συγ-
χρεῖαι καὶ πλῆθει. τίμω φύσει περιζέει. παρῆς
τυραννίδα ἐκμηθῆναι. τείχη ὑποφύττει. πό-
λεις ἐδαφίζει. φύσεως ἀμυνοῖ δίκαια. εἰπὼ
ὅ κεφάλαιον. εἰς ἀποδόλων χροὸν εἰσπη-
δησεν. ὠνὸν ἐτόλμησε καὶ τῷ ἀσέβει. ἀπὶ
οὐ πάντων τῶν καλῶν ἡ φιλαργυρία. δὲ τῷ
ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς κατηγορῶν ἐν παρορήταις,
ἔλεγε. παρῆσιν καὶ ποιμῆτος ἔξέμεινεν. ὄν-
τως ρίζα τῶν καλῶν ἡ φιλαργυρία. ἔλεγε οὖν
ὁ παρορήτης Ζαχαρίας, ὡς ἐκ παρορώπου κυ-
ρίου. καὶ ἐρῶ παρῆς ἀδελφῶν. τουτέστι τοῖς ἀγνώ-
μονας τῷ λαῷ. εἰ καλὸν ἔστιν ἐνώπιον ὑμῶν,
ἔδοτε γήσαντες τὸν μισθὸν μου, ἢ ἀπέπεισθε. καὶ
πῶς ἄρα ἤνοιτο μισθὸς τῷ ἀσέβει. ποῖα δὲ
πῆμω τῷ ὑποφύττει. ποῖα δὲ παρῆσις τῷ
ὑποφύττει λόγον. καὶ ἔφησαν, φησὶ, τὸν μισθὸν μου
πελάκοντα δραγμῶν. ὡ ἀκριβοῦς παρορήσεως.
ποῖον τε ἔσπον εἰς ποιῶντιν ἐξέβαλε χυλῶσας
ἀπληθείαν, ὡ ἰουδα. καὶ γὰρ ὅτε ὁ μύρον ἐν
τῷ δειπνῶ κατέχευεν, ὁ σερμῶν ἐκείνο καὶ φι-
λόστονον γνάμον, ὅτι τῷ ἔνδον ἡ μυροῦσιν ἐν σοὶ
φιλαργυρίας ἐφασκε. ἠδυνάτο τῷ τῷ μύρον
παρορήσειν πελακοσίων δυνάριων, καὶ δοθῆναι
πτωχοῖς. ἀλλ' ὁ τῷ βροῦτις γὸς ἰωάννης ἐλέγ-
χων σου τίμω παρῆσιν τῷ φιλαργυρίας ἐν-
νοῖα, φανερωτάτως φησὶ. τῷ τῷ δὲ εἰπεν, οὐχ
ὅτι παρῆ τῷ πτωχῶν ἐμελεν αὐτῷ. ἀλλ' ὅτι
κλέπτῃς τῷ, καὶ ὁ γλωσσόκομος ἔχων τὰ βαλ-
λόμια ἐβάσταξεν. ὁ μὲν οὖν κύριος ἰησοῦς
Χριστὸς παρορήσεως ὡν ὡς Θεός, καὶ γνοῖς
τῷ πονηρῶ παρῆ τῷ φιλαργυρίας ἠπώμε-
νον, νικῆσαι γέλων τίμω ὑποφύττει τῷ ἀ-
πληθῆσιν καρδίας, ὁ κατὰ ἀποδόλους ὅτι
πῆμιον αὐτῷ κατέπερθε. ὁ δὲ, ἡ οὐ μύ-
ρον ἐπλήσθη, τῷ τῷ ἀγαθῷ δεσπότην δω-
ρεῶν ἐν ἀπολαύσει τυγχάνων, καὶ τῷ θεοδω-
ρητῶν.

Leg. οὐκ ἀδουῶται δαίμονες. σοὶ τῷ γλωσσῷ φρίτθουσιν ὡς δραπέται.

Erat...

Leg. οὐκ ἀδουῶται δαίμονες. σοὶ τῷ γλωσσῷ φρίτθουσιν ὡς δραπέται.

ρήτων χρησιμμάτων μηδενός υφερούμενος· ἀλλὰ πειράκοντα ἀργύρια τῆς τριακοσίων ἀπικρατηλάξιατο δλωαρίων. ὡς τῆς Ἰουδα καχθουσίας. ὡς τῆς Ἰουδα παρὰ φροσευῆς, ὅτι ἀκούσας παρὰ τῆς ζωοποιοῦ διδασκάλου Χριστοῦ· τί ὠφελεῖται ἀΐθερος τῆς χόσμον ὄλον κερδήσας, ἔ τῆ ψυχῶ ἀπολέσας, καὶ ζημιωθεῖς· τριακοντα ἀργυροῖς παρὸς ὄλιγον τερφθεῖς, τῆ ζωοδότιω Χριστὸν τοῖς αἰόμοις πῆρέδακε· τίω δὲ εἰαυτῆ ψυχῶ ἀωνία τιμωεία κατεδικασε. δὲ ἔ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἔλεγμα· οὐαὶ τὰς ἀνδραπέτα ἐκείνω, δι' ἔ ὁ υἱὸς ἔ ἀνδραπέτου παρὰ διδδοται. καλὸν ἰω αὐτὰ, εἰ σὺ ἐβληνῆθι ὁ ἀνδραπέτος ἐκείνος.

Ὁ μὲν γὰρ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ταῦτα ἔλεγε, θέλων αὐτὸν εἰς ἀμάθησιν ἀγαγεῖν· ὡσε αἰασφάλοντα ἀποστῆναι τῆ πονηροτάτου ἐκείνου ἐπιτηδύματος τῆ παροδοσίας, ἔ εἰς μεταμόοιαν χωρήσασα, καὶ σωτηείας τυχεῖν. ὁ δὲ τίω παρὰ κελὼ παροπημήσας τῆ ἰσακχῆς, γέρονε ἔ ἀρχεκέχου ὄφειως οἰκητήριον. δὲ ἔ ὁ κύριος ἐπιτιμῶντα ὄραν αὐτὸν τῆ εἰσακοβουλία τῆ παροδοσίας, ἔκδοτον πῆρέδακε τὰ ἰσοπετημῶν αὐτὸν ὁ τῆς φιλαργυείας πάτος. ἐρωτῶμέμος γὰρ ἰσο τῆ γνησίων μαθητῶν ἐν τὰς δέπνω, τίς εἶν ὁ τίω παροδοσίαν ἐπιτηδύων, ἀπεκρίνατο αὐτῶς λέγων· ὡ ἐγὼ βάρβας ὁ ψωμίον ἐπιτάστω, ἐκείνός ἔστιν, ὁ παρὰ διδοῦς με· καὶ μὲ τῆ λαβεῖν ὁ ψωμίον, φησὶν, εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν ὁ ἄσπμας. ὁ δὲ κύριος παρὸς αὐτὸν· ὁ ποιεῖς, ποίησον πάχιον. ἴδετε πῶς ἐκρυσίως ἔασθιδεν ἰσο σωτηείας τῆ γῆμοις τῆ ἀνδραπέτων, ὅτι ὁ πάτος ἔλθειν, ὁ φύσῃ σωτήρ; δὲ τὰ ἐν ἀνδραπέτοις ἔξαιρετα καλὰ, τὰ ἰσο αὐτῆ γῆμοίμα, φῶς ἔστι, καὶ ζωῆ. ταῦτα καὶ αὐτὸς καλεῖσθαι ἡυδάκησε. φῶς γὰρ ἔστιν, ὡς Θεός· καὶ ζωῆ, ὡς ἀθάνατος· καὶ ἐγάρ σαστο πάτοις ἔρκα, οὐ θεότητι.

Φύγωμεν οὖν πῶτες τίω πλεονεξία· ἔξέμέσωμεν μὲ φιλαργυείας, καὶ τίω ἰσοκρίσιν. ἀσπαζόμεθα ἀλλήλοισ ἀπὸ καρδίας, μολλοντες παροσείναι τοῖς θεοῖς μυστηείοις. πάσων ὄργῶ ἀπορρίψωμεν· πάσις μνησκιακίας καπαρδίσωμεν· ἵνα εἰσέλθων ὁ δεασότης ἐν τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, μηδένα ἄρη καὶ τὸν Ἰουδα ἰσοκρίσεως γέμοντα· ἀλλὰ πάντας καπαροῖς, καὶ τῆ Ἰωάνῶ, τοῖς πατεριοῖς κόλποισ μεταπίτεως θεολογηῶντες· καὶ Γαῦλον, τὰς χόσμο

charismatibus distitutus esset; vt etiam triginta argenteos, trecentorum illorum denariorum vice commutarit. O peruersum Iudæ consilium! O Iudæ demeritiam; vt qui ab auctore vitæ ac præceptore Christo audisset: *Quid proficit homo si uniuersum mundum lucretur: animam autem perdat, & detrimentum sui faciat?* triginta tamen argenteis ad breue delectatus tempus, datorem vitæ Christum, iniquis tradiderit, suamque ipsius animam suppliciiis æternis addixerit! Idcirco etiam Dominus noster Iesus Christus aiebat: *Va homini illi per quem Filius hominis tradetur: bonum illi erat, si natus non fuisset homo ille.*

Luc. 9. v. 25.

Matth. 26. v. 24.

Dicebat autem hæc Dominus noster Iesus Christus, volens eum reuocare ad sensum; vt in se reuersus, à peruerso illo scelestissimoque prodicionis studio animum abstineret, rediretque ad pœnitentiam, ac salutem nancisceretur. At ipse inobedientiam obedientiæ præferens, seipsum domicilium serpentis malorum auctoris effecit. Idcirco etiam Dominus, vt vidit peruicaciter in perditissimo prodicionis consilio persistere, in ditionem, potestatemque illius tradidit, qui auaritiæ affectionem ei suggererat. Percontantibus namque veris, sincerisque discipulis in cœnâ, quisnam esset qui prodicionem moliretur, respondit eis, aitque: *Cui ego buccellam intinetam porrexero, ille est. Et post acceptam buccellam, inquit, introiuit in eum satanas. Et dixit illi Dominus: Quod facis, fac citius. Videtis quàm spontè, is qui naturâ erat Saluator, pro humani salute generis, ad mortem venire satageret? Quapropter eximia ac præcipua in humanis bona, ab eo condita, lux sunt & vita: quæ & ipse appellari voluit. Quippe lux est, quâ Deus ratione: vita autem, quâ immortalis est. Quanquam verò carne gustauit mortem, non deitate.*

Dominus Iudam conuertere querit.

Obstinatum tradit Satanae.

Ioan. 13 v. 26.

Christus, lux & vita.

Fugiamus itaque omnes inexplicabilem plus habendi cupiditatem: cum auaritia, foras pariter hypocrisim mitamus. Ad diuina accessuri mysteria, inuicem ex corde amplexemur ac osculemur: iram omnem projciamus: ab omni simultate cor mundum habeamus, vt ingrediens Dominus in nostras animas, neminem Iudæ instar inueniat plenum simulatione: sed mundos omnes, Ioannis instar diuinum Patris sinum cum fide explicantes; Pauli instar mundo Cruci-

Ioan. 1. v. 18.

Gal. 6. v. 14.

Matth. 16. v. 16.

Psal. 31. v. 2. Isai. 66. v. 2.

Matth. 5. 9. 3.

fixos: more Petri piè prædicantes, atque dicentes: *Tu es Christus Filius Dei viui: vt ita Dominicam consequamur beatitudinem. Beatus enim, inquit, vir, cui non imputauerit Dominus peccatum; nec est in ore eius dolus. Super quem enim respiciam, ait per Prophetam, nisi super mitem & quietum, & tremmentem sermones meos?* In Euangeliis quoque dicebat Saluator, cum suos ipsius doceret discipulos: *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum:* quo vtinam omnes nos digni, ac participes efficiamur, per Dominum nostrum Iesum Christum, qui vltro pro nobis vendi ac tradi sustinuit, vt nos ab hostis inuisibilis seruitute liberaret: Ipsi gloria, vnà cum Patre, sanctoque ac viuifico eius Spiritu, nunc & semper, & in fœcula fœculorum, Amen.

A *ἐσαυρωμένοις· καὶ τὸ Πέτρον, διαβαλὼς κηρύττων· καὶ λέγων· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος· ὅπως δὲ δεσποτικὸν τύχημι μακαρισμοῦ. μακάριος γὰρ φησὶν αὐτῷ, ὃ μὴ λογίστηται κύριος ἀμάρτιαν, ἀλλ' ἐστὶν ἐν ᾧ ἐσόμεθα αὐτῷ δόλως. ὅτι τίνα γὰρ ἐπιλέξω, εἰ μὴ τῆς περὶ τοῦ λέγοντος, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τῷ πατρὶ καὶ ἡσυχίᾳ, καὶ τρέμντά μου τοῖς λόγοις; καὶ ἐν διαγγελίοις ἐλέγη ὁ σωτὴρ διδασκων τοῖς ἐαυτοῦ μαθηταῖς· μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῆς πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν ἁβραμῶν ἢς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξίους, καὶ ἐν ἀπολαύσει γῆρα, εἰ μὴ ἔκυριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ κρείστως ὑπερῆμῶν παρήναυ καὶ παρὰ δὲ πτωχῶν καὶ ἀδελφῶν, ὅπως ἡμᾶς ἐκ τῆ δουλείας τῆ ἀοράτου ἐξῆρξ' ἐλευθέρωσῃ αὐτῶν ἡ δόξα αἰμα τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ ἀγίῳ, καὶ ζωοποιῶ αὐτῶν πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.*

EIVSDEM,

In Dominicam Passionem, in sanctâ ac magnâ Parasceue.

ORATIO XI.

Magnæ Parasceues sacramenta.

PERRIBILIA sunt hodierni prælij mysteria: horrenda infernalis pugnae trophæa: inenarrabilis, subita hæc antiqui tyranni profligatio: cogitatu omni maior victoria, quam pro nobis retulit is, qui carnem assumpsit nostri causâ. Cum morte congressusest tanquam mortuus: infernumque deaustavit vt Deus fortis & potens. *Dominus enim, fortis & potens: Dominus potens in pralio.* Quænam ergo copia fandi, pro rei dignitate, huic poterit deseruire miraculo? Quænam verò lingua terribilè hunc eloquetur, ac enarrabit conflictum? Hodie namque Prophetica obsignata sunt oracula: Hodie infernus nesciens lethale epotavit venenum. Hodie mors eum suscepit mortuum, qui semper est viuens. Hodie soluta sunt vincula, quæ serpens in paradiso fabricauerat. Hodie ij qui à sæculo serui fuerant, in libertatem vindicati sunt. Hodie Latro, quinque millium ac quingentorum annorum spatio flammei gladij præsidio munitum clausumque paradysum, perfodit. Hodie lux in tenebris lucens, vniuersum mortis thesaurum exhaustit. Hodie Regis in

Psal. 43. v. 3.

Gen. 3. v. 24.

Gen. 1. v. 5.

C

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

Eis τὸ πάθος τῆς κυρίου, τῆς ἀγίας, καὶ μεγάλης παρὰ σκευῆς.

ΛΟΓΟΣ ΙΑ΄.

PΟΒΕΡΑ τῆ σημερινῆς παρὰ ἀξέως τῆς μυστηρια· φεικτὰ τῆ ἀλαθροῦ πολέμου τῆ ἔσπαμα ἀδιήγητος τῆ παλαμῶν τυραννῶν ἡ ἀποκαταρσεις πάσης ἐνθυμήσεως κρείττων, ἢ τῆ δι' ἡμᾶς ἁρκωτέντος ὑπερῆμῶν νίκη. σιωπεπλάκημῶν γὰρ τῆ θανάτου, ὡς νεκρός· ἐσκύλωσε δὲ τῆ ἀδύω ὡς Θεὸς ἰσχυρὸς καὶ δυνατός. κύριος γὰρ κρατῶν τῆ δυνατός· κύριος δυνατός ἐν πολέμῳ. ποῖος οὖν λόγος ἐπαξίως δυνατός ὑπουργήσῃ τῶν θαύματι. ποῖα δὲ γλαῶσα λαλήσῃ καὶ διηγήσεται τῶν φοβερῶν παρὰ τῆς ἡμερον γὰρ περὶ τῆς φωνῆν πεπλήρωται σφραγίς· σήμερον ὁ ἀδης ἀνοῶν κατέπερ ἐδηλητήριον. σήμερον ὁ θάνατος ἐδέξατο ἰν αἰεὶ ζῶντα νεκρόν. σήμερον ἐλύθη δεσμός, ὡς ὁ ὄφης ἐν παρὰ δεισῶ ἐχάλευσε. σήμερον οἱ δὲ αἰῶνος ἠλευθέρωθησαν δουλοῖ. σήμερον ὁ ληστῆς ἐτυμβορύχισε, πῖν πεντακισχίλοις καὶ πεντακοσίοις ἔτεσιν ὑπερὸ φλογίνης ῥομφαίας φρουροῦ μῦνον παρὰ ἀδύσον. σήμερον δὲ φῶς ἐν τῆ σκοτία φαίνει, καὶ ὄλεν τοῦ θανάτου τὸν θησαυρὸν ἐκένωσε. σήμερον βασιλικὴ εἰς

ὁ δεσμητήριον ἐκαγοντομήτην εἰσοδος. σήμερον ἄ
 πύλας χαλκᾶς σινείθει, καὶ μολοὺς σιδη-
 ροῖς σινείθρασεν, ὁ κἀποδοκίς ὡς φίλος νε-
 κρός, καὶ πυρπολήσας ὡς Θεὸς Λόγος. σήμε-
 ρον ὁ ἀχρογωνιάτος λίθος Χρῆστος, ὁ τῷ θανά-
 του παρονομαζόμενον θεμέλιον ἠρόδοτον σινεπάρα-
 ξε· τὸν Ἀδάμ ἀπέσπασε, καὶ τὸ Ἀβελ διέσωσε,
 καὶ πᾶσιν τῷ ἄδου πλὴν οἰκοδομῶν κἀτέφραξε.
 σήμερον καὶ οἱ παρὰ τὸν θρόνον οὐρανῶν, οἱ κἀτέ-
 πειν ὁ θάνατος ἰχθύας, μὲν μεγάλης φωνῆς
 κἀλάουσι· ποῦ σε θάνατε ὁ νῆκος; ποῦ σε ἄδην
 ὁ κενθρον;

Τί λέγεις παρὰ ταῦτα, ὦ Ἰουδαῖε; κἀμω-
 δεῖς τὸ φανερὸν; χλευάζεις ὁ πάθος; γελᾶς τὸν
 θάνατον; ἀφαιρῶν τὸν τάφον; ἀλλὰ βλέπε πλὴν
 νίκην, καὶ φείζον ὁ πάθος τῷ ἐκρυπτικῶς παρόντος
 Ἐφραίμ, ἀπατοῖς ὄντος Θεοῦ Λόγου; πόρτας τοῖς
 δικαίους μετ' ἕξοσίας πατέπτε, ἔσθεις τῷ ὁσίῳ
 παρονομαζόμενον θανάτου. τὸ Ἀβελ θυμαίνεις; ἀλλὰ
 θάνατος ἐρρόφισεν αὐτόν. τὸν Νῶε μοι λέγεις;
 ἀλλὰ ἔσθ' αὐτὸς εἰς φθορὰν ἐγκυβίσθησε. τὸ Ἐνώχ
 μοι παρονομαζόμενον; ἀλλὰ καὶ εἰς φθορὰν ἐφυγε, καὶ οὐ
 τὸν νόμον κἀτήρησε. τὸν Ἀβραάμ μοι κορυ-
 πάεις; ἀλλὰ καὶ τῷτον διέλυσεν ὁ θάνατος.
 τὸν Ἰσαὰκ μνημονεύεις; ἀλλὰ πεσὼν εἰς ἄδην
 ἔσθ' αὐτὸς εἰς φθορὰν ἐφυγε; ἀλλὰ κενθρον ὁ πα-
 τειάρχης. τὸν Ἰωσήφ ἐγκυβίσθησε; ἀλλ' ἐν
 γυμνοῖς καὶ ξηροῖς ὄσθεις ἡ μνήμη αὐτοῦ. τὸν
 Μωϋσῆα ἐκθαίνεις; ἀλλ' εἰς φθορὰν ἐφυγε τὸν τάφον
 αὐτοῦ διέλυσεν. πόρτας τοῖς παρονομαζόμενον μοι
 λέγεις; ἀλλ' ἐνόει τοῖς πάθοις, καὶ μὴ
 κἀμωδεῖς τοῖς λόγοις. ποσὺ τοῖς ἔλαβεν ὁ θά-
 νατος, καὶ πάντας ἐρρόφισεν· ἕνα δὲ κἀτέ-
 πτε, καὶ κόσμον ὅλον ἀβουλήτας ἐξέμεισε.
 βλέπε γὰρ σήμερον τῷ Ἀβραάμ πλὴν καὶ
 τῷ Ἰσραὴλ τῷ θανάτου πονηρίαν. Ἰωσήφ
 παρονομαζόμενον σὺλληψιν ὠπλῆσε· τὸν Ἰουδαῖον εἰς
 παρονομαζόμενον ἠγάπησε· τὸν Πέτρον εἰς ἀρνη-
 σιν ἠποσκέλισε· τὸν δούλον τῷ Ἐρχερέως
 παρονομαζόμενον ῥάπισμα ἐξέμεινε· τοῖς γραπτοῖς παρονομαζόμενον
 χλευάζει ἐξέβαλε· τὸν Γιλιάτον παρονομαζόμενον ἐρώ-
 τισιν διήγαγε· τὸν δῆμον παρονομαζόμενον ἐκί-
 νησε, βασιλεύς μαθεῖν πῶς ἔσθ' ὁ δεσπότης. ἀλλ'
 εἰσὶν οἱ μακρόθυμος φέρων πλὴν πόλεμον, ἵνα
 λύσῃ πλὴν κἀτάραν.

Διὰ τῷτον ἅπαντες ὅτι βασιλεύς θανάτου,
 πᾶσα ἡ τῷ πόλεων φαιδρότης φηγαδδύεται.

cerem, nouus ingressus designatus est. Hodie contriuit portas areas, ac uerbes ferreos confregit, qui ut simplex mortuus absorptus est, utque Deus Verbum, infernum vastauit. Hodie summangularis lapis Christus, iactum illud primigenium mortis fundamentum concussit: reuulsiit Adam, ac Abel incolumen reuocauit, vniuersumque inferni ædificiū euerit. Hodie & qui olim lugebant, quos praualeus mors deuorauerat, magnā & elatā voce clamant: Vbi est mors victoria tua? Vbi est inferne stimulus tuus?

B Quid ad hæc, ὦ Iudæe, dicis? Crucē fugillas? subsannas passionem? irrides mortem? sepulchrum obrectas? At fige in victoriā obtutum, eiusque reuerrere passionem, qui Deus Verbum im-

patibilis existens, voluntate suā passus est carne. Iustos omnes ex potestate, & imperio absorbit mors, nec ullus Sanctorum eius victor fuit. Admiraris Abel? at mors eum deglutiit. Mihi Noë dicis? Sed præceps etiam ipse in interitum corruit. Enoch mihi profers? Verum hic quoque declinauit quidem, minime tamen legem abrogauit Abraham mihi iactabundè quidem effers: at hunc quoque ipsum mors interemit. Isaac mentionem facis? at vbi cecidisset, non resurrexit. Iacob adducis? verum Patriarcha puluis existit. De Ioseph gloriaris? at in nudis aridisque ossibus, memoria eius posita est. Moysen diuinè extollis? at ne sepulchrum quidem eius reperire vales. Vniuersos mihi recenses Prophetas? verum ipsorum recole sepulchra, magnoque te verborum fastu iactare desine. Tot tantisque mors decerpit, vniuersosque exorbuit: absorbit autem vnum, ac nolens volens mundum vniuersum euomuit. Vide enim diaboli hodiernā die aduersus eum nequitiam, qui nihil mortis reus erat. Ministros armavit ut comprehenderent. Iudam ut proderet, redemit: Petrum ad negandum supplantauit: Seruum Principis sacerdotum, ut alapā in eum sciret comparauit: Milites ut illuderent, cæco furore exagitauit: Pilatum ad interrogandum pro rei more, excitauit. Turbam ad seditionem concitauit, scire volēs quisnam esset Dominus. Verum stetit ille longanimiter sustinēs audax illud facinus, quod solueret maledictionem.

D Idcirco, sicut in Regis alicuius morte, omnis ab urbibus festiuus lepor-

Psal. 106 v. 16

Isai 25. v. 28. 1. Cor. 15. v. 15.

Christi victoria à cruce.

Gen. 4. Gen. 9.

Gen. 5. v. 24.

Gen. 25. v. 8.

Gen. 49. & 50.

Deut. 34. v. 6.

Creatura
mæror Chri-
sti patiente.

abscedit ; ita hodie creatura vniuersa splendorem suum respuit ac abdicauit. Cœlum pullatas sibi tenebrarum fume-
bat vestes: Sol vti seruus domini sui amā-
tissimus , radios contrahens , aufugie-
bat : astra naturalem inuertebant ordi-
nem : templum vndique à luctu scinde-
batur : terra lugens , ac mœrens , non
brachia contundebat , sed petras scinde-
bat: Prophetæ omnes accedentes ,
Dominum interrogabant , dicebant-
que: *Quid sunt plagæ iste in medio ma-
nuum tuarum?* Quonam modo te passio
ausa est attingere? Num Deitate? At
qui deitas nihil perpeti potest. Quod ita-
que passus est, carne passus est. Quî verò,
qui te egerunt in crucem, non te sunt
reueriti? nec tuorum beneficiorum me-
mores extiterunt? Quid ergo ad ipsos
Dominus? Ilte sunt plagæ , quibus vo-
lens ipse *plagatus sum in domo dilecti
mei.* Ex Ægypto vineam transtuli ; ma-
ris transitu irrigaui ; circumfodi terricu-
lamentis; circuncisione putai, circum-
uallauî Prophetis; lege circumsepsi; *Et
expectaui vt faceret vinas: fecit autem spi-
nas; fecit, non iustitiam, sed clamorem.*
Et, *Factus sum sicut homo sine adiutorio,
inter mortuos liber.*

Zach. 13. v. 6.

Psal. 79. v. 9.

Isai. 5. v. 4.
& 7.

Psal. 87. v. 5.

Gen. 3. v. 2.

1. Cor. 1. v. 23.

O passionem, mundi expiationem! O mortem, immortalitatis causam viteque originem! O descensum ad inferos, iis qui à sæculo mortui erant, ascensionis pontē ad vitam rediuuiam! O meridiem, pomeridianæ in paradiso dānationis reuocationem! O crucem, arboris medelam! O clauos, cognitioni Dei mundum afigentes, mortemque transfigentes! O spinas, Iudaicæ vineæ botros! O fel, quod fidei dulcorem conciliet, ac Iudæorum accuset nequitiam! O spon-
giam, quæ peccatum mundi detergat, abstergatque! O arundinem, quæ fideles cœlestium ciuium albo inscribat, malorumque auctoris serpentis tyranidem conterat! O mysterium cui ab infidelibus fides negatur: quodque iugiter fidelium omnium studio adora-
tur! O signum, cui ab infidelibus contradicitur, quodque fidelibus clarum habetur! O mysterium, *Iudeis quidem scandalum, gentibus autem stultitia: nobis autem Christus Dei virtus, & Dei sapientia*, vti Paulus Apostolus ait; *quia quod stultum est Dei, sapientius est hominibus*: ita vt destruxerit mortem, spolauerit infernum, ac mortuos, qui à sæculo erant, viuificauerit: gratiā

οὕτως σήμερον πᾶσα ἡ κτίσις τὴν ἑαυτῆς ἠρ-
νήσατο λαμπερότητα. οὐρανόσ ἐμελεθημόνει ὁ
σκότος · ὁ ἥλιος ὡσαύτ δούλος φιλοδέαστος
ἔφυγε, τὰς ἀκτῖνας συτείλας · τὰ ἄστρα
τὴν φυσικὴν συνεπέραττε πᾶξιν · ὁ ναὸς
περιεχόμενος ἀπὸ τοῦ πένης · ἡ γῆ θρηνοῦ-
σα οὐ βραχίονας ἐτυπῶεν, ἀλλὰ πέτρας ἐχα-
ζεν · οἱ περιφῆται πόλυτες περισιόντες, ἠρώ-
των τὸν δεσπότην, καὶ ἔλεγον · τί αἱ πληγαὶ
αὐτῶν αἱ αἰαμέσον τῆν χεῖράν σου. πῶς σοὶ ὁ
πάτος ἀφασαὶ ἐτόλμησε. θεότητι; ἀλλ' ἀνά-
λωρος ἡ θεότης. ὁ οὖν πάτος, σαρκὶ πέπονθε.
καὶ πῶς σὺκ ἠδέσθησθὺ σου οἱ σαυρώσμητες,
καὶ σὺκ ἐμνήσθησθὺ τῆς θείας σου. τί οὖν
πρὸς αὐτοὺς ὁ δεσπότης. αὐτῶν αἱ πληγαὶ ἀς
ἐκὼν ἐπλήξην ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀγαπητοῦ
μου. ὅς Αἰγύπτου μετήρα ἀμπελον · ἠρ-
δούσα τῆ παρόδῳ τῆς θαλάσσης · περιε-
σκεψα τοὺς φοβήτους · ἐκλάδουσα περι-
εμῆ · ἐξάρκωσα περιφῆταις · περιεφράξα
νόμον · ἐ ἐμείνα τῆ ποιῆσαι σαφυλίω · ἐποίησε
δὲ ἀκρότης, καὶ ἐ δικαιοσύνην, ἀλλὰ κραυγῶν.
καὶ, ἐξήνυμνον ὡς αἰθερὸς ἀβοήθητος, ἐν νε-
κροῖς ἐλδύθερος.

O πάτος κόσμου καθάρσιον. ὁ θάνατος ἀ-
θανασίας ἀφορμὴ ζωῆς ἀατέλλουσα. ὁ κέ-
θοδος ἐν ἄδου, τῆν δὲ αἰώνος νεκρωθέντων γέ-
φυρα πρὸς ἀνάβωσιν. ὁ μεσημβρία τῆ δελφίνης
ἐν πρῶτα δείσῳ κατὰ δίκης ἀνάκλησις. ὁ σαυρὸς
δένδρου ἰατρὸς. ὁ ἥλιος τῆ κόσμον τῆ θεογνωσία
περσιπλώσαντες, καὶ ἴθνατον καταπέραντες.

ὁ ἀκρότης, τῆ Ιουδαϊκῶ ἀμπελωνος οἱ βό-
τρεις. ὁ χολή, τῆ τῆ πίστεως μέλιτος περιξενος,
καὶ τῆ Ιουδαίων πονηρίας κατήγηρος. ὁ ἀπόλος
τὴν κρομικῶ ἀμύρῃδων ἀποσπογγίσας ἐ ἀπο-
σμηξας. ὁ κάλαμος ἐν οὐρανοῖς τοὺς πιστοὺς πο-
λιτογραφῆσας, καὶ ἄρχικῶσ οὐφως τὴν τυ-
ρανίδα συντείλας. ὁ μυστήριον πρῶτα ἀπίστοις

ἀπιστούμενον, ἑσπὸ δὲ πάντων πιστῶν περισκυ-
νούμενον ἀκαταπαύτως. ὁ σημεῖον πρῶτα ἀπί-
στον ἀπιλεργόμενον, καὶ πρῶτα πιστῶν δοξαζό-
μενον. ὁ μυστήριον, Ιουδαίοις μὲν σκαῖνδαλον,
ἔθνεσι δὲ μαρεία · ἡμῖν δὲ, Χριστὸς Θεοῦ δυνάμις
καὶ Θεοῦ σοφία, κατὰ φησιν ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι
ὁ μαρὸν τῆ Θεοῦ, ἄφωτερον τῆν ἀιθερῶσων ἐστίν.
ὡς θάνατον καταργῆσαι, καὶ τῆ ἄδου σκυλεῖσαι, ἐ
τοὺς ἀπ' αἰώνων νεκροὺς ζωοποιῆσαι · χάρῃ τῆ

Leg. Sal. 70.

Κυρίου ἡμῶν Χριστοῦ · ᾧ ἡ δόξα, καὶ ὁ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων · Ἀμήν.

Domini nostri Iesu Christi, cui gloria & Imperium in sæcula sæculorum. Amen.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

A

Εἰς τὴν ἀνάστασιν, τὸ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

EIVSDEM,

In Domini nostri Iesu Christi Resurrectionem.

ΛΟΓΟΣ ΑΒ΄.

ORATIO XII.

ΠΑΙΔΡΑ ποιητροῦ ἔ τριμήρου πάσης τὰ αἶθρ· ἀγράφει τὸ κλυμβήθρας τὰ κρίνα· ἀτέρες δὲ ὑδάτων ἀπέτειλαν· καὶ εἰκότως· ὁ ἥλιος γὰρ ἐπέφανε τοῖς ἐν σκότει ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ κατηιδμοῖς, καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου· ἐνδοξος τῆ σαυρωθέντος ἡ ἀρχιμωλία· βλέπε τὰ ἔσπασμα, καὶ μὴ ἀμφιβαλλε πῶς τὸ νίκης· θαύμισον τὴν τὸ βασιλίδος μεγαλοφυγίαν, πᾶσι τὰς πνευματικὰς διδασκίας πηγάσουσιν· πάλαι μὲν γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι λίθοις καὶ Στεφάνου ἡκόντιον, κατακῶσαι βουλόμηνοι τὸ τῆ σαυρωθέντος πρῶτον ἀθλητῶν καὶ ἀμαχῶν φήτορα· ἡ δὲ ἐαυτῶν τῶν Χριστῶ ἀνατίσεια πρῶτον, πλοῦτον δι' ἀλάθειαν ἐκένωσεν τε καὶ ἀλάωσεν· τὴν οἰκίαν ἄρκα τοῖς πάθει ἐνέκρωσε· τὸ σαυρωθέντα ἐν ψυχῇ ἐθαλάμεισεν· τὸν ὀπίστηνον οὐρανὸν τὸν ὀρώμηνον καὸν ἐκαλλώτισεν· ὁμολογεῖ τᾶφον τὸν θισαυρὸν τὸ σωτηρίας· ἐγκαυχᾶται σαυρῶ, δι' οὗ τὸ παλαιὸν ἐχρίθη χροῖσταφον· πᾶσι πύσεται θάνατον τῆ δροχίου φρογμοδλυτήριον· κηρύττει ἀνάστασιν τὸ μέγα τῆ σαυρωθέντος δῶρον· θαυμάζει κολυμβήθραν τὴν πούτοις τεκοῦσιν καὶ μείνασιν πρῶτον, δι' ἧς φασῆρες ἀπέτειλαν· ἐκπλήττειται μυστήριον, ἐν ᾧ ἀφύβωλος πρῶτος ἐναυάγησεν· τᾶντα τῆ σαυρωθέντος τὰ δῶρα· τᾶντα τῆ τᾶφου τὰ ἔσπασμα· τᾶντα τῆ κεινοῦ δεαπῶτου τὰ κατωρτάματα· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὁ Ἀδάμ ἐν πρῶτῳ δέισα τὸ δηλητήριον ἔπιεν· ἐν τᾷ τῇ νυκτὶ ὁ ἄδης ἡμεσεν, ἐν ἀγνοῶν κατέπιε· τίς ἴδεν τῶντα· τίς ἤκουσεν οὕτως· τᾶφος πρῶτος δέισου γένηεν ἴαμα· σαυρὸς δένδρου κατᾶρην ἔλυσεν· ἡ κλίσις ἐφείξεν, ὃν Ἰουδαῖς ἐπώλησε.

PULCHRI itaque triduanæ sepulturæ flores : Micantifulgore coruscant la-uacri lilia : Orta sunt stel-læ ex aquâ. Ac meritò: Sol enim iis illuxit, qui in tenebris positi se-debant in lacu inferiori, & in umbrâ mortis. Gloriosa est Crucifixi captiuitas. Specta trophæa, nec dubius sis de victoriâ. Admirare Reginæ magnificentiam, omnibus fontis instar spiritaless benedictiones effundentem. Olim quidem Iudæi lapides in Stephanum intor-quebant, animo obruendi primarium militiæ Crucifixi, principemque athle-tam, ac inuidtum Oratorem: hæc autem Virgo, Christo se consecrans, religionis ergo diuitiarum thesauros erogando ex-hausit. Mortificauit furentes motûs suæ carnis: Crucifixum, in animo suo ceu thalamo collocauit: terrestre cælum, Templum nempe istud, quod oculis ad-spectamus, eleganter exornauit. Confi-tetur salutis thesaurum esse sepulchrum: Glorietur cruce, per quam vetus discif-sum est chirographum. Affusa amplexa-tur mortem, antiquæ maceriæ dissolu-tionem. Magnum Crucifixi donum, Re-surrectionem prædicat. Admiratur bap-tismi fontem, qui tot, tantisque parit, virgòque nihilominus permanet; per quem exorta sunt lumina. Mysterium stupet, in quo diabolus mirabili ratione naufragium fecit. Sunt hæc Crucifixi munera: Hæc sepulchri trophæa: Hæc communis Domini præclara facinora. In die Adam lethale venenum in para-diso sumpsit: nocte hac, cum infernus, quem non agnoscens absorbuerat, euo-muit. Quis vnquam tali auidit? Quis rem eiusmodi audiuit? Sepulchrum factum est medela paradisi. Crux, arboris male-dictionem soluit. Quem Iudas vendi-dit, ei creatura tremore venerationem habuit.

Pulcheriam Augustam videtur notare. Act. 7. v. 57.

Τί λέγεις ὦ Ἰουδαῖε. δύο τῶντα σηλητῶσει

Quid ais, ô Iudæe? Ambo hæc insa-

niam tuam publico dedecore notant: verba nimirum Prophetarum, & naturæ elementa. Si ad verba non erubescis, vel naturæ saltem horresce tremorem. Quippe luxerunt serui, iniuriam Domini ferre non valentes. Cælum tenebras induit: Sol, ad mysterij stuporē aufugit: tremuit terra ad tam audax facinus: tēplum, Christi occifores luxit: infernus legatione mortuos præmisit: terra tremens, mutâ voce Iudæis inclamauit: *Uf- que quò graui permanetis, ac duro corde? Mortui omnes demirantes passionē, fausta acclamant, ac aiunt: Eius nos li- uore sanati sumus, qui in tenebris & umbrâ mortis, tyrannide preffi fedebamus.* *Per viscera misericordia sue, fecit potentiam in brachio suo. Qui cum diues esset, propter nos egenus factus est, Filius Dei viui Christus Iesus Dominus noster, superbosque dispersit ac exaltauit humiles; percutiens eum, qui habebat mortis imperium, hoc est Diabolum, auctorem malorum serpentem, ac tortuosum draconem, sicut eximius ille Isaias Prophe- ta, prædixit. Idcirco vniuersa terra lætitiâ exultans, Domini ac Saluatoris nostri Iesu Christi resurrectionem, magnificè canticis celebrat: quòd in eâ, in libertatem vindicati sint, qui à sæculo detinebantur captiui: ac cæcis visus restitutus sit. Siquidem lux illa vera, qua illuminat omnem hominem venientem in mundum, ex sanctâ Virgine immutabili- ter, inconfusè ac indiuisè hominem induens, per crucem, aduersarium nostrum prostrauit, humano inuidentem generi, vt ipsum æternis bonis expoliarer, eoque, Deum probro afficere molientem: vt nimirum eius præcepta spernentes, voluptatibus sæculi abducerentur. Ipse itaque Dominus ac Deus noster, æternam nobis vitam elargitus est per triduanam suam à mortuis, admirabilem illam ac adorandam resurrectionem. Ipsi gloria & imperium, vnâ cum immaculato Patre, & Spiritu sancto, nunc & semper, & in sæcula sæculorum: Amen.*

Psal. 4. v. 3.

Isai 53. v. 5.

Luc. 1. v. 51.

2. Cor. 8. v. 9.

Hebr. 2. v. 14.

Isai. 27. v. 1.

Ioan. 1. v. 9.

A σου τὴν μαρίαν. *προφητῶν λόγῳ, καὶ τὰ σοι- χεῖα τῆ φύσεως. εἰ οὐκ ἐρυθρᾶς τοῖς λόγοις. φείξῃ καὶν πὴν τῆ φύσεως ἔξῃμον. ἰδοὺ γὰρ οἱ δούλοι ἐπένησαν, τὴν δεσποτικῶν ὑβρίων οὐ φέ- ροντες. ὁ οὐρανὸς ἐνεδύσατο σκότος. ὁ ἥλιος ἐδραπέτευσε τὸ μυστήριον. ἡ γῆ ἐξέμαξε τὴν πόλιν. ὁ ναὸς ἐδριώκησε τοὺς χειροκτόνους. ὁ ἀδὴς παρεσβύθη τοῖς νεκροῖς παρεπέμφεν. ἡ γῆ τρέμουσα, αἰθρὰ φάνης ἐβόησεν Ἰουδαῖοι. ἕως ποτε βαρυκαρδίῳ, ἔσκληροκαρδίῳ διεμάχητε, πλῆντες οἱ νεκροὶ θαυμάζοντες τὸ πάθος, διαγέ- λίζονται λέγοντες. τὰ μύθῳ αὐτῆ ἡμεῖς πομ- τες ἰάτηρον, κατήμηροι ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου ἐν τυραννίδι. [ἀλλὰ] διὰ ἀπάγχῃα ἐλέους, ἐποίησε κρείττος ἐν βραχίονι αὐτῆ. ὁ δὲ ἡμᾶς πτωχεύσας, πλούσιος ὢν, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ Κύριος ἡμῶν, καὶ δεσπο- κρτίσας τοὺς ὑπερηφάνους, αἰψώσας τοὺς ταπει- νοὺς πατάξας τὸν ὀκρείττος ἔχοντα τὸ θανάτου. τού- τεσι τὸν ἀνάβρολον τῆ ἀρχέκακον ὄφιν, ἔσκληρὸν δρά- κοντα, καθὼς παρεῖρηκεν ὁ τῶ προφητῶν ἐξοχώτα- τος Ησαίας. διὰ τῆτο πᾶσα ἡ γῆ μετ' ἀφροσύνης τῆ δεσπότης ἔσωτήρης ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνά- σασιν μεγαλοφώνως ἀνυμνῶ, ὅτι ἐν αὐτῇ τοῖς ἀπ' αἰῶνος ἀχμαλωτοῖς γέγενεν ἄφεσις. καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψις. τὸ γὰρ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ φωτίζον πάν- τα ἀνθρώπων ἐρχόμενον εἰς τὸ κόσμον, ἐκ τῆ ἀγίας πνεύματος ἀπεπέπρω, ἀσυγχύτως, καὶ ἀδελφικῶς ἐνανθρωπήσας, διὰ τὸ σαρωτὸν τὸν ἀπίδικον ἡμῶν κατέβαλεν, τὸ φρονήσασθαι τῶ γῆ τῶ ἀνθρώπων*

D εἰς γέρησιν τῶν αἰώνων ἀγαθῶν. καὶ δι' αὐτῆ, τὸν Θεὸν ὀνειδίξιν βουλόμενοι. ὅτι καταφρονήσασθαι τῶν ὁσῶν ἐντολῶν, ταῖς ἔβίου ἡδοναῖς κατασύρονται. αὐτὸς οὖν ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν, ζῶν ἀιώνιον ἡμῖν ἐδωρήσατο διὰ τὸ πειρημέρου ἐκ νεκρῶν πῶρα δόξου, καὶ παροσκωπητῆς αὐτῆ ἀγαπάσεως. αὐτῆ ἡ δόξα καὶ τὸ κρείττος, ἀμα τῆ ἀρχαίτω Πατρὶ, καὶ τῶ ἀγίῳ πνεύματι. νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

Εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα.

Λ Ο Γ Ο Σ ΙΓ.

ΝΙΚΑΤΩ καὶ λόγων ὕψοισι τῷ σωτηρίου πρηνήρεως ὁ θαῦμα. ἠπλάσθη πάσης γλώττης μεγαληγεία, μὴ φάσασα ἐπαξίως κηρύξαι τὴν τῆς σαυρωθέντος διεργασίαν. πῶς γὰρ ποιοῦτον ἐξ ἀθανάτου γέγονεν, οἷον νῦν τῆς πίστεως ὁράμενον. τότε νοῦς ἐφαντάσθη, ἢ καρδίαν ἐνεθυμήθη, ἢ ἀπέπλασε ἀθανάτοια. ἢ λόγος διηγήσατο. ἢ ὀφθαλμὸς ἐθεάσατο. ἢ ἀκοὴ ἐδέξατο τὸ ἄσχημα ποιοῦτον, οἷον νῦν σαρκωτὴς Χειρὸς παρὰ κόσμῳ ἐδωρήσατο. ὁ δὲ ποτε ἠλῖος ἐπίδεν ἕπι ξύλου σηλητευθέντα ἀφ' ὧν. ὁ δὲ ποτε σαυρὸς ἀπὸ καταράς ἠγέρσατο φύσιν. ὁ δὲ ποτε τειάκοντα ἄσχημα κρομμύων λύσον ἐπελάσθη. ὁ δὲ ποτε πάθος ἀναμνήτου ἀμαρτίας γέγονε χωνευτήριον. ὁ δὲ ποτε ἕπι ξύλου ἐκρεμάσθη ζωὴ, ἐν ἀπάτει σαρκὶ τὸν πύργον ἀριαμβεύσασα. ὁ δὲ ποτε μνημα, θανάτου πορθητὴν ἐδέξατο. ὁ δὲ ποτε οὐρανὸς ἐν ἡμέρᾳ μέση σκότος ἐνεδύσατο, ἵνα μὴ ἴδῃ ὁ δράμα κατὰ Θεοῦ μὴ πολυμήμον, σαρκὸς δὲ ἀσπίδον. ὁ δὲ ποτε ἀδὴς ἐφείξεν ὃν κατέπειν. ὁ δὲ ποτε ἢ γῆ ἐκαλλωπίσατο ζωοδόχῳ μνηματι, μᾶλλον δὲ, οὐ μνηματι. ἀλλὰ νυμφῶν. οὐ γὰρ ἐφάρη ὁ παφίς, ἀλλ' ἐνυμφεύσατο καταβάς. ὁ δὲ ποτε τεισὶ νυκτῶν μέρεσι φύσις εἰς ἀνάστασιν ἐλοχέθη. ὁ γὰρ ἐν τῇ γαστρὶ τῆς πρηνέως ὁ ἴδον αὐτὸ σῶμα, ὡς οἶδεν ἑαυτὴν ἀφ' ἧς, αὐτὸς καὶ ἐν τεισὶν ἡμέρεσι τὴν λύσιν τῆς ψυχῆς αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἰδίου σώματος πάλιν ἐνώσας, τὴν ἑαυτὴν ἀνάστασιν ἐδέξεν. ἐκεῖ μὲν ὁ χρόνος πισοῦται τὸν τόκον, ὅτι ἀφ' ἑσθῆτος. ἐν τῷ δὲ ὁ τάφος πισοῦται ὁ κείνος, ὅτι Θεός. ὁ δὲ ποτε ἀμνὸς ἀφ' ἧς κρομμύων ἐπετέθη θυσιαστικῶν, εἰ μὴ ὅτι ὁ Θεός διδούλου μορφῶν ἀελάσεν. καὶ ὁ πλάσας τὸν

A

EIVSDEM,

In Sanctum Pascha.

ORATIO XIII.

VINCAT etiam vberem dicendi copiam, ingens salutaris huius celebritatis miraculum. Superata cedat cuiusvis linguæ magnilo-

Sacramenti Paschalis miracula.

B

quentia, ac se imparem ad Crucifixi beneficentiam pro rei dignitate prædicandam, agnoscat. Quid namque eiusmodi à sæculo gestum est, atque nunc fidei oculis cernimus? Quando nam mens sibi effinxit, aut concepit animus; efformavit sensus; expressit oratio; inspexit oculus, vel ipsa excepit auris par quicquam ei, quod nunc Christus in carne, mundo donavit? Nunquam Sol, in ligno, ceu in cippo proscriptum diabolus spectavit: Nunquam Crux à maledicto naturam redemit: Nunquam redemptionis mundi pretium ipsum triginta argenteis vœniit: Nunquam innoxij passio, ac à peccato immunis, peccati conflatorium exitit: Nunquam in ligno vita pependit, atque in carne nullo fatâ patre, de tyranno triumphum egit: Nunquam monumentum, mortis depopulatorem suscepit: Nunquam cælum ipso meridie tenebras induit, ne atrox aspiceret facinus, contra Deum quidem præsumptum; quod tamen carnem solam affecerit: Nunquam terra, sepulchro, quod vitæ receptaculum esset, ornata fuit: quin ne sepulchro quidem, sed nuptiali thalamo. Neque enim qui sepultus fuit, vidit corruptionem; sed descendens, nuptias celebrauit. Nunquam tribus diebus, tribusque noctibus natura enixa est resurrectionis partum. Idem enim ipse, qui in Virginis utero suum ipsius corpus, modo quem ipse nouit, sibi metipso efformauerat: idem quoque diebus tribus, animam suam à proprio seiunctam corpore, ei rursus vniens, semetipsū à mortuis excitauit. Illic quidem tempus partui fidem astruit, quòd sit homo: hîc verò sepulchrum potestaté confirmat, quòd sit Deus. Nunquam agnus qui mundi peccata tolleret altari impositus, nisi cum Deus serui formam accepit, atque is, qui formauerat puluerem, ipsum

Col. 2. v. 15.

Ioan. 1. v. 29.

S iij

quem formauerat, inexplicabili ratione induit; cuius quidem caro, vita est: sanguis, redemptionis pretium: spiritus, signaculum; diuina verò natura, principium non habens.

2. Cor. 5. v. 17.
Noua facta
omnia.

Pulchrè ait B. Paulus: *Vetera transierunt: ecce noua facta sunt omnia.* Nouum factum est cœlum, quod is, qui descendit, suo consecrauit ascensu. Terra noua, quam is, qui in præsepio secundum carnem natus est, sanctificauit. Mare nouum, vestigia suspensa tenens atque sustinens, quæ nec seminasset caro, nec peccatum grauasset. Mundus nouus, quem à bello liberauit, & tranquillitate repleuit. Humanitas noua, quam aquâ abluit, ac Spiritûs sancti igne conflauit. Nouus Dei cultus: Nec enim iam sacrificiorum nidus, & circuncisio; sed fides splendorem habet, quæ in vnâ substantiâ tres personas dilaudâs adorat.

Isai. 4. v. 2.

Fausta hæc nuntians Isaias Propheta dicebat: *In die illâ illucescet Deus in consilio super terram.* In quam die, ô Propheta? In quâ nempe, omnia supra naturam Deus, prout ipse nouit, carnem sumens est operaturus: cum Virgo sine viro mysterij parens fuerit: clemens ille, ac in humanum propensior genus fuerit factus homo, nihil tamen ipse mutatus: cum mors euomet, quem non agnoscens absorbuerat: sepulchrum vitæ erit, ac resurrectionis thesaurus; captiuitas, mater libertatis. Quid autem plura loquor? Cum Deus Verbum factus homo crucifigeretur, erat quidem carnis passio, Deitatis autem potestas ac imperium. Verùm nobis ediffere, Propheta, quonam modo habeat Deus illucescere iis, qui sunt super terram? Num humanæ exors naturæ? Num absque carne? Minimè gentium. Nequit oculus ferre diuinitatis radium: nec diabolus ad luctam descendisset. Perhorrescit enim mors Creatorem, nec naturam non obnoxiam interitui absorbere audet. Tremet infernus Deum carne nudatum. Quem enim Cherubim obtueri non audent, hunc quoque infernus perhorrescit. Quocirca tegumento opus fuit diuinæ naturæ; non quo seipsam integeret, sed quo nostram iniuriam occuleret. Habuit opus, non Moisaico velamine; quippe ignorantia est atque nebula: non velo opere plumario intexto; est enim colorum flos: non propitiatorio aureo; materiæ siquidem pulchritudo est: non Cherubim manufa-

A χοιῶν, ἀνεργλυεύτως ὃν ἐπλάσεν ἐνεδύσατο. οὐδὲ ἢ μὲν σαρκὸς ζωῆ. ὃ δὲ αἴμα λύτρον. ὃ δὲ πνεῦμα σφραγίς. ἢ δὲ θεία φύσις, ἀάργος.

B Καλῶς ἐλέγη ὁ μακαρίος Παῦλος. τὰ ἄρχαία πρῆλθεν. ἰδοὺ γέγονε τὰ πρῶτα καηνά. ὁ οὐρανὸς καηνός, ὃν ὁ καταβάς τῆ ἀπόδοφ ἠυλόγησε. γῆ καηνή, ἣ ὁ ἐν φάτινῃ χεῖ ἄρχαία τελεῖς ἠγάσεν. θαλάσσα καηνή, ἢ μετεωρίσσασα ἴχνος ὄψφ σαρκὸς ἐκεῖ ἔσφφρεν, οὔτε ἀμύρτια ἔβαρῆσε. βίος καηνός, ὃν πολέμου ἀπήλλαξε, καὶ γαλιῶν ἐπλήρωσεν. ἀνθρωπότης καηνή, ἣ δὲ ἕδατος ἀπέπλωσε, καὶ τὰς περὶ τοῦ πνύματος ἐράνθισε. θρησκεία καηνή. οὐδέτι γὰρ κνίασα καὶ ὡσετομή, ἀλλὰ πίστις λαμπρωῖεται, ἢ ἐν μιᾷ οὐσία τρεῖς ὑποστάσεις δόξολογῶσα λατρεύεται.

Ταῦτα διαγγελίζομενος ὁ παρθήτης Ησαίας, ἐλέγη. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὅτι

C λαμψὴ ὁ Θεὸς ἐν βουλή μετὰ δόξης ὅτι τῆς γῆς. ἐν ποία ἡμέρᾳ, ὡ παρθήτα. ἐν ἢ φησι, πρῶτα ὑπὸ φύσιν ὁ Θεὸς, ὡς οἶδεν, ἐργάζεται ἐκ γυναικὸς σαρκούμενος. πρῆγῆνος ἀνδρὸς ἀνδρὸς τίκτουσα μυθήιον. ἀνθρωπος ὁ φιλιανθρωπος ἡρόμενος, καὶ μὴ τρεπόμενος. θάνατος ἐμψῆ, ὃν ἀγνοῶν κατέπε. τάφος θυσαιρὸς ζωῆς, καὶ ἀναστάσεως. ἀχμαλωσία, μήτηρ ἐλθθελείας. καὶ τί πολλα λέγω. ἡνίκα ὁ Θεὸς Λόγος ἀν-

D ἄνθρωπος ἡρόμενος ἐσαυροῦτο, σαρκὸς μὲν ὃ πάθος, θεότητος δὲ ὃ καίος. ἀλλ' εἰπέ ἡμῖν, ὡ παρθήτα, πῶς ὅτι λαμψὴ ὁ Θεὸς τοῖς ὅτι γῆς. ἀρᾶ ἐκτὸς ἀνθρωπότητος; ἀρᾶ ἀνδρὸς σαρκὸς; ἀπαγε. οὐ φέρει τιῶ τῆς θεότητος ἀκτῖνα ἢ ὅψις. οὐ παρθεργεται ἀφ' ὁλογοῦ παρὸς πάλιν. φεῖθει γὰρ τὸν κλισίω ὁ θάνατος, οὐ πολμῆ κατὰ πτεῖν φύσιν ἀπόλεθρον. τρέμει ὁ ἀδης Θεὸν

E σαρκὸς γεγυμνωμένον. ὃν γὰρ οὐ παρθελέπει τὰ Χερουβίμ, τοῦτον τρέμει καὶ ἀδης. ἀλλὰ χρεῖα καλύμματος τῇ θεία φύσει, ἐκεῖνῶν καλύπτοντος, ἀλλὰ ἡμετέραν ὑβερν κατὰκρύπτοντος. οὐ Μωσαϊκὸν καλύμματος. ἀγνωσία γὰρ καὶ ὁμίχλη. οὐ ποικίλου κατὰπετάσματος. χρωμάτων γὰρ ὃ δῶτος. οὐχ ἰλασθελίου κεχρυσωμένον. ὕλης γὰρ ὃ κάλλος. οὐ " χροποικντῆ Χερουβίμ. Leg. x. σπινθη.

πένης γδ ὁ θαῦμα . ἀλλὰ χρεία μορφῆς ἀποβάτου , ἵνα δελεάσῃ τὸν αἰθεροπόροσιν λύκον .

Ἀλλ' ὡς ἐπιπηδᾷ πῖς λόγοις Ἰουδαῖος, καὶ κωμωδεῖ τὴν τῶν παροφῆτου μεγαληγείαν ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ ἀγίῳ μαχόμενος. καὶ τί φησιν. ἐγὼ οὐ πιστεύω ὅτι ὁ Θεὸς ὅτι τῆς γῆς ἐπεφαίνῃ, ἢ αἰθεροπόρου ὅμις ἐμόρφωσε τὸν ἀρημέτισον. ἀλλ', ὦ Ἰουδαῖε, εἰ καὶ νόμου παροφῆται, καὶ παροφῆται παροφῆται, καὶ διαγγελίοις ἀποφῆται, καὶ ἀποφῆται παροφῆται. ἐρωτήσωμεν τὰ σοιχεῖα, καὶ ἴδωμεν τίνα ὁμολογεῖ τὸν ἄρκι πατόντα δεασότιν. καὶ ὡς δεῖ παροφῆτον ἐρωτήσωμεν τὸν ἥλιον. εἰπέ οὖν ἡμῖν ἥλιε, ἀφ' ἧ σιωπέφλας τῆς ἀκτῖνας φαρουμένην τῶν δεασότου. ψιλὸς αἰθεροπόρος ὁ φαρουμένης; οὐκ οὐκ ὡφείλες τῆτο ποιῆσαι, καὶ ὅτι τῶν δικίου Ἀβέλ αἰαρουμένην. ἐρωτήσωμεν καὶ τὸν οὐρανόν. εἰπέ ἡμῖν ὦ οὐρανέ, ἀφ' ἧ σέτος ἐνέδυσας ἐν σαθροῖς μεσημβεία, ὅτε Ἰουδαῖοι τὴν δεασότικὴν πλῆθρον ἔξεκέντησαν. ὅτι ψιλὸς αἰθεροπόρος ὁ φαρουμένης; ἀφ' ἧ οὐ μὴ ἐθρῦήσας καὶ ὅτι τῶν δικίου Ναβουθέ λιθαρομένην. ἐρωτήσωμεν καὶ τὴν γῆν. εἰπέ ἡμῖν γῆ, ἀφ' ἧ ἐξέμασας ὅτε οἱ θεομάχοι ταῦτα ἐπόλμων. ὅτι ψιλὸς αἰθεροπόρος ὁ φαρουμένης; πῶς οὖν ὅτι ἐξέμασας βλέπουσα τὸν Ἡσαῖαν ὑπὸ τῶν Μανασῆ ξυλίνῳ παρίονι παροφῆτον. ἀλλ' ἐρωτήσωμεν καὶ τὸν ναόν. εἰπέ ἡμῖν ὦ ναέ, ἀφ' ἧ ἐξέμασας ὅτε καταπέτασμα τῶν Χειροῦ φαρουμένην. ὅτι ψιλὸς αἰθεροπόρος ὁ φαρουμένης; πῶς οὖν ὅτι παροφῆται, ὅτε ὁ αἶμα Ζαχαροῦ ἐν μέσῳ σου ἔξεχεῖτο. ἀποκρίνεταί αἰθεροπόρος πᾶσα ἢ κτίσις λέγουσα. ἐκπαροφῆται τῶν πένθη τὸν δεασότιν. οὐκ ὁμοδούλου πάθος ἐθρῦήσασμεν, ἀλλὰ δεασότου ὑβριν ἐφείξασμεν. βοᾷ ὁ οὐρανός. Θεὸς ὡς ὁ ἐθρῦήσασ, καὶ ἄρκι φαρουμένης, " ἐμὲ ὡς Θεὸς ἐκλινε, καὶ κατῆλθε. βοᾷ ὁ ἥλιος, δεασότης μου ὡς ὁ ἄρκι φαρουμένης. ἐγὼ γδ ὁ φῶς τῆς θεότητος αἰθεροπόρος, σιωπέφλας τῆς ἀκτῖνας. βοᾷ ἢ γῆ. δημοουρῆς ὡς ἄρκι φαρουμένης ὁ ἄρκι φαρουμένης. εἰ γδ καὶ τὴν ἄρκι ἐν φατῆν ἡγα-

ctis ; totum enim artis miraculum est : sed ouinâ opus pelle , vt hominum voracem lupum escâ illiceret , atque falleret .

At illicò, qui semper Spiritui sancto pugnaci contentione repugnat, insulit Iudæus, mordacibusque disteriis Prophetæ magniloquentiam carpit. Quid verò effutit? Non credo Deum in terris apparuisse; vel eum, qui nullâ formâ specieue effingi potest, humanam speciem ac formam assumpsisse. Atqui ὁ Iudæe, quanquam legi morem non geris; fallaciter cauillaris Prophetas; Evangelia reiiicis; Apostolos limis oculis aspicias, despiciasque: interrogemus elementa, ac videamus quemnam confiteantur Dominum carne passum. Atque vt par est, primò solem interrogemus. Age ergo tu nobis sol dicito, cur contraxeris radios, crucifixo Domino? Num quia purus homo esset is, qui crucifigebatur? Ergo id quoque præstandum fuit, cùm Abel iustus occidebatur. Interrogemus & cælum: Dic nobis cælum, quid est cur ipso meridie tenebras induisti, cùm Dominicum Iudæi latus transfigerent? Num quia purus homo esset is, qui crucifigebatur? Quidni verò etiam egisti luctum, cùm Naboth iustus lapidaretur? Interrogemus & terram: Edicito terra cur intremueris, cùm Dei hostes ausu nefario hæc præsumerent? An quia purus homo erat is, qui cruci affigebatur? Cur ergo minimè intremuisti, cùm Isaiam cerneres ferrâ ligneâ à Manasse secari? Sed & templum interrogemus: Edicito nobis, ὁ templum, cur Christo crucifixo velum conscidisti? Num quòd purus homo esset, qui agebatur in crucem? Vt quid ergo non itidem velum discidisti, cùm Zachariæ sanguis in medio tui effunderetur? Sine voce responder omnis creatura, aitque: ipso quem exhibuimus, lucto, Dominum prædicauimus. Non cōferui passionem luximus, sed ad Domini atrocem adeò iniuriam horruimus. Clamat cælum: Deus erat is, qui naturam humanam assumpsit, ac carne in crucem actus est; qui me vt Deus inclinavit & descendit. Clamat Sol: Dominus meus erat is, qui carne fuit crucifixus. Eius enim ego splendorem diuinitatis pertimescens, radios subduxi. Clamat & terra: Creator erat carnem gerens, qui carne fuit crucifixus. Quanquam enim etiam carnem in præsepio fuerim

Aduersus Iudæos ex creaturæ immutatione.

Gen. 4. v. 8.

3. Reg. 21. v. 14

Isaias ferrâ à Manasse secus.

Matth 23 v. 35.

Psal. 17. v. 10.

leg. os emi.

Matth. 14. v. 30.

2

complexa, haud tamen eius potentiam diuinitatis circumscripsi. Clamat & mare: Non erat meus confertus is, qui carne fuit crucifixus. Nam Petri quidem, qui confertus sit, gressus, & mea grauant ac premunt dorſa, Dominici autem pedes, naturam meam ſanctificant. Clamat & templum: Is qui in me olim colebatur Deus; ipſe item nunc graui in carne iniuriâ afficitur: Quocirca non ferens audax adeo facinus, diſcidi veſtem. Denique clamat infernus: Non erat purus homo, qui huc deſcendit: noui quid ſum paſſus: quem enim vt captiuum fuſceperam, vt Deum omnipotentem inueni. At ne elementis quidem ipſis credis? Ipſas interrogemus cœleſtes Virtutes. Dicite nobis Angeli & Archangeli, Virtuteſque cœlorum omnes, quiſnam iſ ſit, qui in terris viſus eſt, ac carne crucifixus? Reſpondebuntque omnes per Prophetam Dauid, exerta voce dicentes: Dominus Deus virtutum ipſe eſt Rex gloria: Ipſi gloria in ſæcula ſæculorum: Amen.

Bar. 3. v. 38.

Pſal. 23. v. 10.

Αλιόμυ, ἀλλὰ τὰ κράτει τῆ θεότητος αὐ-
 τῆ εὐπεριέγραφα. βοᾷ καὶ ἡ θάλασσα. Leg. π. 14.
 ὅτι ἡ ὁμόδουλος μου ὁ ἄρχι φαυρωτής.
 ἴχνος μὲν γὰρ τῆ ὁμόδουλου Πέτρου βαρεῖ
 μου τὰ νῶτα. πόδες δὲ δεσποῦτου ἀγιάζουσι
 μου τὴν φύσιν. βοᾷ καὶ ὁ ναός. ὁ πάλας
 ἐν ἐμοὶ θρησκοδόμος Θεός, ὅτι νῦν
 ὁ ἄρχι ὑπεριζούμενος. ἔβρα μὴ φέρων τὴν
 πόλιν, διέρρηξα τὴν ἐσθήτα. βοᾷ καὶ ἄδης.
 ὅτι ἡ φίλος ἀνθρώπος ὁ ὠδὲ καταβάς. οἶ-
 दा τί πέπονθα. ἐν γὰρ ἐδδξάμυ ὡς ἀχ-
 μέλων, ὄβρον ὡς Θεὸν πτωτοδύαμον.
 ἀλλὰ ἀπιστεῖς τοῖς σοιχείοις; ἐρωτήσωμυ καὶ
 τὰς ἐσπουρανίας δυνάμεις. εἰπάτε ἡμῖν ἀγ-
 γελοι, ἀρχαγγελοι, καὶ πάσαι τῆ οὐρανό
 ἀδυνάμεις. τίς ἐστὶν ὁ ἐπὶ γῆς φθνεῖς, ὁ ἄρχι
 φαυρωτής. Ἐσποκρήθονται πάσαι δὲ τῆ πρε-
 φήτου Δαβὶδ βοᾶσαι. Κύριος ὁ Θεὸς τῆ δυνά-
 μεων, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆ δόξης. αὐτὴ ἡ δό-
 ξα ἔχειτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῆ αἰῶνων. Ἀμὲν.

EIVSDEM,

In sanctum Pascha.

ORATIO XIV.

Paschalis festi, ac conuentus splendor.

PRÆCLARA quidem Paschalis solemnitas: præclarus etiam præſens iſte cōuentus. Tum vetera, tum noua cōplectitur mysteria. Tātum verò hebdomadē huius festiuitas, seu magis lætitiā, frequentia habet, vt nedum in terrā homines exultent ac gestiant; verum etiam supernæ Virtutes ob Christi resurrectionem, nobiscum pariter diem festum agant, parique lætitiā conuentum celebrent. Nunc enim Angeli, ac Archangelorum turmæ diem festum agunt, cœlorum Regem Christum Deum nostrum, è terra præstolantes ceu victorem excepturos in cœlum. Sed & Sanctorum cœtus pariter festum agit, Christū ante Luciferū ortum, prædicans. Agit & terra, diuino abluta sanguine. mare quoque agit, Christi ipsius vestigiorum dignatum honore. Porro etiam agat, quisquis vniuersim renatus est ex aqua & Spiritu sancto. Agat & primus homo Adam, liberiam à veteri execratione effectus.

Pſal. 109. v. 3.

C

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

Εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα.

ΛΟΓΟΣ' ΙΔ.

ΑΜΕΡΑ μὲν ἡ τῆ πάσχα
 πρὸ ἡμεῖς. λαμπρότης δὲ καὶ
 ὁ πρῶν σύλλογος, καὶ παλαμά
 καὶ κενὰ περὶ ἐξ μυστήρια. πο-
 σουτον δὲ ἐξ πλῆθος ἡ τῆ ἐδομειδος εορτή, μάλ-
 λον δὲ διφροσωμή, ὡς μὴ μόνον ἐπὶ γῆς ἀνθρώ-
 ποις ἀγάλλεσθαι. ἀλλὰ καὶ τὰς ἀνω δυνάμεις
 σπουραταῖς καὶ συμπρομηγείζειν ἡμῖν ἀπὸ τὸν
 ἀναστάντα Χριστόν. νῦν γὰρ εορταζοῦσιν ἀγγε-
 λοι, καὶ ἀρχαγγέλων στραταῖ τὸν βασιλέα
 τῆ οὐρανό Χριστόν τὸν Θεὸν ἡμῶν ἀπὸ τῆ
 γῆς εἰς οὐρανοὺς παρσδεχόμενα ὡς νικητῶ.
 εορταζοῦσι δὲ καὶ τῆ ἀγίων χοροῖ, τὸν παρ
 ἐωσφόρου ἀνατείλαντα κηρύττοντες Χριστόν. εορ-
 ταζοῖ καὶ ἡ γῆ τῆ λελουμυνη αἵματι. εορταζοῖ
 καὶ ἡ θάλασσα, τοῖς ἴχνεσι αὐτῆ Χριστοῦ τεπι-
 μμημυνη. εορταζοῖ καὶ πᾶς ἀνθρώπος, δι' ὕδατος
 καὶ πνεύματος ἀγίου ἀναγηνώμενος. εορταζοῖ
 ἔσποτος ἀνθρώπος Ἀδάμ, τῆς πάλας καταρσ
 ἐλευθερωτής.

Τοσαύτω δὲ γάρην ὑπεροσώης ἐπέπλη-
 σεν ἡμᾶς, ἵνα ἡ ἀναστάσις αὐτῆς ὁ Χριστός,
 ὡς μὴ μόνον εὐορτάζειν ἡμᾶς· ἀλλὰ καὶ πρὸς ἡμῶν
 ἡμῖν ἐκ πάσης, σωτηρίαν· ἐκ θανάτου, ἀθα-
 νασίαν· ἐκ πληγῆς, ἰάσιν· ἐκ πτώσεως, ἀνάστασιν.
 Ἐπάλαμδον, ἀγαπητοί, ἵνα ἡ νόμου μουσικῶς ὁ
 τῶ πάρα μουσῆριον ἐπετελεῖτο ἐν Αἴγυπτῳ·
 συμβολικῶς δὲ, ἵνα ἡ ἀμνοῦ σφαγῆς ἐδηλο-
 πο. νωὶ δὲ ἵνα ἡ ἀναστάσις εὐορτάζειν ἡμᾶς. ἐκ δὲ μὴ γὰρ
 ἀμνὸς δὲ ἀγέλης ἐγύετο καὶ τὸ νόμον· ἐν αὐτῷ δὲ,
 αὐτὸς ὁ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἀμνὸς προσάγεται. ἐκ δὲ
 προσβάτον ἐκ ποιμνίης· ἐν αὐτῷ δὲ ἀντὶ προσβά-
 του αὐτὸς ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, ὁ πῆλεις τὸ ψυχῶν αὐ-
 τῶν ἵνα τῶν προσβάτων. ἐκ δὲ σημεῖον ἀμνοῦ
 ἀλγῶν ῥῆσι· ἰζορμῶν, πῆλεις ἵνα λαοὶ ἐγύετο φυ-
 λακῆριον· ἐν αὐτῷ δὲ, πῆμιον ἀμνοῦ Χ· ἵνα τῶν
 τῶν κέσμου σωτηρίας ἐκχέεται, ἵνα τῶν ἀμ-
 νῶν τῶν ἀφῆσιν λαβῶν. ἐκ δὲ τῶν προσ· καὶ τῶν
 Αἴγυπτῶν ἐθανάτωσιν· ἐν αὐτῷ δὲ τῶν πολυτο-
 κα τῶν ἀμνῶν τῶν ἡνῆματα ἵνα τῶν ἐξομολο-
 γήσεως καθάριονται. ἐκ δὲ Φαραὼ μὲν τῶν φοβεραῖς
 αὐτῶν στρατῶν κατεποντίετο· ἐν αὐτῷ δὲ ὁ νοητὸς
 Φαραὼ σὺν πάσῃ τῇ δυναμεί αὐτῶν ἵνα τῶν βαπτί-
 ματος βυθίζετα. ἐκ δὲ Ἑβραίων παῖδες μὲν τῶν ἵνα
 βῶναι τῶν ἐρυθραῖν θάλασσαν, τῶν ἐπὶ νίκιον ἕμνον τῶν
 ὑπεργῆ ἀνέμελλον, λέγοντες ἵνα τῶν Κυρίῳ
 ἐν δόξῳ γὰρ δεδόξασται· ἐν αὐτῷ οἱ τῶν βαπτί-
 ματος ἀξιοθέντες, ἀδύσει τῶν ἐπὶ νίκιον ἕμνον μου-
 σικῶς λέγοντες· εἰς ἅγιος· εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός,
 εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς, ἀμῶν. ὁ δὲ προσφῆτης
 ἀναβοῶν λέγων ὁ Χριστὸς ἐβασίλευσεν ὑπερέπειδον
 ἐν ἐδύσατο. οἱ Ἑβραῖοι μὲν τῶν ἵνα βῶναι τῶν ἐρυθραῖν
 θάλασσαν, ἐν τῇ ἐρήμῳ τῶν μῶννα ἡσίων· νωὶ δὲ οἱ
 ἐκ τῶν κολυμβῆθρα ἐσθίουσι τὸν ἄρτον τὸν ἐκ τῶν
 οὐρανοῦ καταβάντα. αὐτῶν γὰρ ὅστιν ἡ φωνὴ ἡ λέ-
 γουσα· ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος, ὁ ἐκ τῶν οὐρανοῦ καταβάς.

Καλῶς οὖν μακαρίος Παῦλος ἐβόα· τῶν πα-
 τυρικῶς σωβῶντον ἐκείνοις· ἐγὼ δὲ εἰς
 νοησίαν ἡμῶν, εἰς οἱ τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατε-
 τισε. Ἰουδαίων παῖδες φανεραῖς ἐσφάλιστον, ἀ-
 νοήσῶντες τῶν ἀλήθῃ. εἰ γὰρ ἐγνώσθον, ὅτι
 αὐτὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσαύρωσθον. οὐ σωῆ-
 καν οἱ δέσμοι, ὅτι μέγεις τότε οἱ τυπα-
 κοὶ χησιμοί, ἕως φωνῆ ἡ ἀλήθῃ. καὶ γὰρ
 ἀνδρῶν τοποῖος ἀνδρῶν βασιλέως ἀναστῶναι
 βουλόμῃος ἀπὸ χρυσοῦ, ἡ ἑργῶν, ἡ χαλ-

Tantâ nos autē lætitiæ gratiâ, suâ nos
 Christus resurrectione perfudit, ut non
 modò festû nos diem agere faciat, verû
 etiam præstet nobis, ex passione salutē;
 ex morte, immortalitatem; ex plagâ, me-
 delam; ex ruinâ ac casu, resurrectionem.
 Ac olim quidem, dilectissimi, ex legis
 præscripto, Paschale hoc sacramentum
 mysticè in Ægypto peragebatur, quod
 nimirum. 2 Agni victimâ symbolicè
 significaretur: nunc verò ex Euangelij
 lege, resurrectionis diem solemnitatem
 Paschalem spiritualiter celebremus. Il-
 lic namque gregarius agnus ex legis
 cōstituto sacrificabatur; hîc verò, Chri-
 stus ipsè Agnus Dei offertur. Illic ovis
 de ouili, hîc autem vice ovis ipse est
 Pastor bonus, qui animâ se posuit pro
 ouibus suis. Illic signum aspersi sangui-
 nis brutæ animantis, salubre vniuersi
 populi amuletum fuit; hîc autem præ-
 tiosus Christi sanguinis pro mundi salu-
 tute effunditur, ut remissionem conse-
 sequamur peccatorum. Illic primi-
 gena Ægyptiorum interempta fuerunt;
 hîc multigena peccatorum genimina
 per cōfessionem expiantur. Illic Phara-
 cum terribilli exercitu submersus est:
 hîc spiritualis Pharao cum omni suâ vir-
 tute, per baptismum profundo mer-
 gitur. Illic Hebræi à transitu maris ru-
 bri, lætum victoriæ carmen beneme-
 renti modulantes, dixerunt: *Cantemus
 Domino; gloriosè enim magnificatus est;*
 hîc baptisate initiati, mysticè canunt
 victoriale canticum, dicentes: *Vnus
 sanctus; vnus Dominus Iesus Christus,
 in gloriâ Dei Patris, Amen.* Propheta
 quoque excertâ resonat voce: *Dominus
 regnavit, decorem induit.* Hebræi ut
 mare iam rubrum transmisissent, in de-
 sertò manna comederunt: nunc autē ij,
 qui è sacro baptismatis alueo exierunt,
 panem comedunt, qui de cœlo descēdit.
 Eius namque illa vox est, quæ dicit:

Ego sum panis viuus qui de cœlo descendi.
 Meritò itaque beatus Paulus clama-
 bat: *Hæc autem in finem contingebant
 illis: scripta sunt autē nō ad correptionem
 nostram in quos fines seculorum deuene-
 runt.* Errauerunt planè Iudæi, non
 agnoscentes veritatem: *Si enim cognou-
 issent, nunquam Dominum gloriæ cruci-
 fississent.* Non intellexerunt miseri ty-
 pica oracula, eatenus permanfura, quo-
 ad ipsa elucesceret veritas. Statuarius
 namque, qui Regis statuam ex auro
 argentôque, aut ære vult erigere, prius
 Pulchra simi-
 litudo, ut ces-
 sarint legalia
 & figuræ.

Exod. 12.

Ioan. 10. v. 11.

C

Exod. 14. v.

Exod. 15. v. 1.

D

Hæc Chorus
in Chryst. li-
turgia.
Psal. 92. v. 1.

Ioan. 6. v. 51.

E

1. Cor. 10. v. 11.

1. Cor. 2. v. 8.

statue formam, quam intendit, efformat è luto; ac quoad ipsam veram perfecerit statuam ex auro, argentoue, vel ære, typicum illud, luteumque simulachrum diligenter ab opifice seruatur, velut maximè operi necessarium. At verò adamussim peractâ statuâ, tunc tandem typica illa, luteâque diffingitur, vtpote superuacanea, nulloque amplius vsui artificii futura: Sic etiam Iudæi, antequam hominibus inclaresceret veritas, iure optimo typos seruabant: At postquam Dominus noster Iesus Christus apparuit, ipse nimirum qui ait: *Ego sum lux mundi; & veritas, & vita, & resurrectio*, frustra retinent typos; qui ne ipsum hoc seruent, vt typi ac figuræ sint. Iam itaque desinant pugnaces Dei hostes Iudæi, pro populi redemptione irrationabilem mactare ouem, cum spiritalis Agnus, Dei Filius qui tollit peccatum mundi, mactatus fuerit, nosque ab Exterminatore redemerit. Vale dicant fermento veteri, nouamque accipiant veritatis massam. Cessent manducare lactucas agrestes; siquidem Christus nostri causâ fel ebibit, quò vicissim suarum nobis medellarum fontes, dulcem potum misceret. Nobiscum ergo epulentur, non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ, & nequitie; sed in azymis sinceritatis & veritatis: vt & post huius vitæ exitum, vnanimes cum Angelis gloriæ Dominum laudantes dicamus: *Dominus regnavit: decorem induit: Ipsi gloria, & honor, & adoratio in sæcula sæculorum: Amen.*

Ioan. 8. v. 12.
11. v. 25. v. 6.

3

Ioan. 1. v. 29.

1. Cor. 5. v. 8.

Psal. 92. v. 1.

Α κοῦ, ὡς ἔστιν ἀπὸ πηλοῦ ἀναπλάθει τὸ εἰκόνωμα τῆ ἀνδριαύτου, καὶ μέγχις τὸν ἀληθινὸν ἀνδριαύτου ἀποπληρώσει, ἢ ἀπὸ χρυσοῦ, ἢ τῆ ἄργυρου, ἢ τῆ χαλκοῦ, φυλάττεται ἀκριβῶς ὁ τυπικὸς, καὶ πῆλινος, δι' αἰαγκῆσαν χρεῖαν ὡς τεχνίτη. ἐπ' αὐτὸ δὲ τὸ πρὸς ἀλήθειαν ἀνδριαύτου ἀποπληρώσει, λυέται λοιπὸν ὁ τυπικὸς καὶ πῆλινος, ὡς τὸ ἀχρηστὸς ὢν, καὶ εἰς ὁσδὲν ἐπιτήδεος τῷ τεχνίτη. οὕτως καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, ὡρὶν μὲν φλυβρωθῆσαν τοῖς ἀνθρώποις πλὴν ἀλήθειαν, Β κελεύει τοῖς τύποις ἐφύρατον. μὲν δὲ τὸ φαυλῶσαι τὸ Κυεῖον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸν εἰπόντα. ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τῆ κόσμου, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωὴ, καὶ αἰάσασι. μὲν τὴν τοῖς τύποις κρατοῦσιν, ὅσῳ ὁσδὲν τῆτο φυλάττεισι. παυσάτωσθμ Leg. v. m. λοιπὸν οἱ θεομάχοι Ἰουδαῖοι, οἱ τὸ ἀλογον πρὸς ἄτον σφάζοντες ἄσφ' τὸ ἀπολυτρώσεως τῆ λαοῦ. ἐσφάγη γὰρ ὁ ἰουδαῖος ἀμνός, ὁ υἱὸς τῆ Θεοῦ, ὁ ἀμρῶν τὸ ἀμρῶν τῆ κόσμου, καὶ λυτρωσάμενος ἡμᾶς τῆ ὀλοθρῶν τῆ. ἐάσωσι τὰς παλαιὰς ζύμας, καὶ τὸ νέον φύραμα τῆ ἀληθείας λαμβανέτωσθμ. παυσάτωσθμ τὰς πικρίδας ἐσθίοντες. ἐξέπιε γὰρ ὁ Χριστὸς ἄσφ' ἡμῶν πλὴν χολῶν, ἵνα γλυκεῖας ἡμῶν ἀντικραθήσῃ τὰς πικρὰς αὐτῆς πηγαῖς τῆ ἰαματιῶν. ἐορταζέτωσθμ πίνω μετ' ἡμῶν, μὴ ἐν ζύμη κακίας καὶ πονηρίας. ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας. ἵνα ἔ μὲν τὸ τῆ βίου ἐξοδον, ἐμοθυμαδὸν δόξασαμεν τὸ Κυεῖον τὸ δόξης μὲν τῆ ἀγγελῶν, λέγοντες. ὁ Κυεῖος ἐβασίλευσεν. διωρέπειδμ ἐνεδύσατο. αὐτῆ ἡ δόξα, καὶ ἡ τιμὴ, ἔ ἡ πρῶστωσθμ, εἰς τοῖς αἰῶνας τῆ αἰῶνων. Ἀμῶν.

EIVSDEM,

In sanctum Pascha, & in illud, In principio erat Verbum.

ORATIO XV.

ÆTERI quidem Evangelistæ, genealogiam, Domini ac Dei nostri Iesu Christi, quâ carne natus est, enarrarunt. Ioannes verò Evangelistarum præstantissimus; Theologiæ illa lyra: Dei Verbi diuinam æternamque substantiam, exposuit: generationemque Filij à Patre sæculis anteriorem, testisque expertem edisseruit, dicens: *In principio erat Verbum:*

Ioan. 1. v. 1.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ,

Εἰς τὸ ἄγιον Πάσχα, & εἰς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος.

ΛΟΓΟΣ ΙΕ΄.

Ἰ μὲν ἄλλοι Εὐαγγελιστῶν πλὴν καὶ σαρκὰ ἠνεαλογίαν τῆ Κυεῖου, καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲκηγησάμτο. Ἰωάννης δὲ τῆ διαγγελιστῶν ὁ δὲ αἶρετος. ἡ θεολόγος λύρα, πλὴν ἀναρχῶν ὑπαρξῶν τῆ Θεοῦ Λόγου ἐθεολόγησε. καὶ πλὴν πρῶστωσθμ, καὶ ἀμῶν τῶν πατρῶς πρὸς τὸν υἱὸν ἡμῶν δὲκηγησάμτο, εἰπὼν: ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ

καὶ

καὶ ὁ Λόγος, ὡς πατρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεοῦ ὡς
 ὁ Λόγος. ὅτι ὡς ἐν ἀρχῇ πατρὸς τὸν Θεόν· πρῶ-
 τα δι' αὐτῶν ἐγένετο. ἄρχουσιν οὗτοι οἱ πέντε λί-
 θοι, τῆ ἐκκλησίας εἰς τείχος. εἶπε γὰρ, ἐν ἀρ-
 χῇ ὡς ὁ Λόγος. οὐκ εἶπεν, ἐν ἀρχῇ ἐγένετο ὁ Λόγος·
 ἀλλ' ἐν ἀρχῇ ὡς ὁ Λόγος. ἐδήξε δὲ ἀναρχον τὸ
 ὑποστάσιως ἢ ὑπὸ, καὶ πατρὸς τὸν πατέρα τὸ γένει·
 καὶ ἐστὶν ἰσχυρότερος τὸ ἡμῶν πίστεως ὁ θεμελιος.
 καὶ ὁ Λόγος ὡς πατρὸς τὸν Θεόν. ἐδήξε τὸ οὐσίας
 τὸ ἀδελφίρετον· καὶ ἐστὶ μεγάλη ἡ τῆς Εὐαγγελιστοῦ
 καὶ Ἑλλήνων βρογντή. καὶ Θεοῦ ὡς ὁ Λόγος. ἐδή-
 ξε δὲ τὸ φύσεως ἀποθέλακτον· καὶ ἐστὶ μεγά-
 λη καὶ Ἰουδαίων ἡ πληγή. ὅτι ὡς ἐν ἀρχῇ πατρὸς
 τὸν Θεόν. ἐδήξε δὲ πατρὸς τὸν πατέρα σωματί-
 δον· καὶ ἐστὶ μέγα τῶν Μαριχάων τὸ πῶμα.
 πρῶτα δι' αὐτῶν ἐγένετο. ἐδήξε τῆς δημιουργίας
 τὸ ἀντεξούσιον, καὶ ἀπέφεραξε τῶν πρῶτων ἀρ-
 ρεπικῶν τὰ σῶματα. πρῶτα γὰρ δι' αὐτῶν ἐγένε-
 το. ὁ οὐρανὸς αὐτῶν κτίσμα· ἡ γῆ ποίημα· ἡ
 θάλασσα ἔργον· ὁ ἀὴρ πῆρηθη· τὸ φῶς δὲ
 οὐκ ὄντων· οἱ ἀγγελοι, δούλοι· αἱ δυνάμεις,
 λειτουργοί· τὰ Χερουβίμ, θρόνος. ὁ πατήρ,
 Θεός· ὁ υἱός, Λόγος καὶ Θεός. ἀλλὰ καὶ τὸ
 πνεῦμα τὸ ἅγιον, Θεός· καὶ ἄριστος τὸ ὑπο-
 στάσιως, πλὴν φύσιν ἐκ ἡμελυνεν· ὅθεν ἡ τριας,
 πλὴν οὐσίαν ἐμερίσατο. ἀλλ' ἐστὶ τριας ὁμοού-
 σιος ἐν δυνάμει, ἐν θεότητι, ἐν ἀγαθότητι πλὴν
 ἡμῶν πῆσιν θεμελιώσασα, καὶ τηρήσασα· πλὴν
 ἐκκλησίαν τειχίσασα· πλὴν οἰκουμένην ἀγά-
 σασα· τὸν ἀβύσσον καταργήσασα· τοὺς δαί-
 μονας μεσίθυσσα καὶ τήξασα· Ἰουδαίων
 πεσομῶν νεκρώσασα· Ἑλλήνων πλάην
 διώξασα, καὶ ἀρρεπικῶν σῶματα ἀποφεί-
 ξασα.

Ἐθεολόγησε δὲ ὁ θεολόγος πλὴν παραμύθιον
 καὶ ἀμύθητον τῆ πατρὸς πατρὸς τὸν υἱὸν γῆ-
 νησιν, εἰπὼν ἐν διαφέλοις· ὁ μονογενὴς
 υἱός, ὁ ὢν ἐν τοῖς κόλποις τῆ πατρὸς, ἐκεῖ-
 νος δὲξηγήσατο. καὶ πάλιν· ἰδοὺ φωνὴ ἐκ
 τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός
 μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδοκῆσα. ἀμαρ-
 τυρος οἶμαι ἢ αἶμα παρὰ πρῶτων γῆνησις,
 ὅτι μόνος ἐκ μόνου ἐγέννηθη. καὶ ὁσδεῖς οἶ-
 δε τὸ πῶς ἐγέννησεν, εἰ μὴ ὁ πατήρ·
 καὶ ὁ υἱός πῶς ἐγέννηθη. χρόνος γὰρ οὐκ
 ὡς αὐτὸς γὰρ ὅστιν ὁ τῶν αἰώνων δημιουργός.
 ἀφελοῦ ἡμῶν· αὐτὸς γὰρ ὅστιν ὁ ποιῶν τοὺς

A *Verbum erat apud Deum : & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum : omnia per ipsum facta sunt. Satis habent quinque hi lapides, ad munimem Ecclesiae. In principio erat Verbum. Non dixit, In principio factum est Verbum, sed, In principio erat Verbum. Ostendit principij expertem, atque æternam Filij personam, ac eius ad Patrem relationem : firmissimumque constituit nostræ fidei fundamentum.*

B *Et Verbum erat apud Deum. Ostendit substantiam indiuiduam : grandique Euangelista voce tonat aduersus Gentiles. Et Deus erat Verbum. Summam ostendit, nullâque euariatione naturæ similitudinem : magnâque est Iudæorum plagi. Hoc erat in principio apud Deum. Coæternitatem eius cum Patre declarat : & grauisque est Manichæorum ruina. Omnia per ipsum facta sunt. Liberam, absolutamque ostendit creandi potestatem ; omniumque hæreticorum obstruxit ora. Planè enim omnia per ipsum sunt facta. Cælum, ipsius est creatura : terra, factura eius : mare, opus. Productus fuit aër ; lux, ex nihilo facta : Angeli, serui : Virtutes, ministræ : Cherubim, sedes. Pater, Deus est : Filius, Verbum ac Deus. Sed & Spiritus sanctus quoque, Deus : Nec personarum numerus naturam infringit ; vel Trinitas, in partes secat substantiam. Sed est Trinitas consubstantialis in potentiâ, in deitate, in bonitate fidem nostam fundans, tuensque ac feruens : Ecclesiam muniens ; orbem terrarum sanctificans ; diaboli vires eneruans ; excrucians dæmones, atque macerans ; Iudæorum circuncisionem extingvens ; Gentilium errorem eliminans : hæreticorumque obstruens ora.*

C *Diuinam porrò, quâ ex Patre Filius natus est, prææternam ac sine teste generationem, Euangelista faustè nunciavit dicens in Euangelio : Unigenitus Filius qui est in sinu Patris, ipse enarrauit. Et iterum : Facta est vox de cælis : Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui. Caret itaque teste, superna antiquior omnibus generatio, eò quòd solus ex solo genitus sit. Et nemo nisi Pater nouit quemadmodum generauit ; neque alius quàm Filius, quemadmodum ipse genitus sit. Nam non erat tempus : Quippe cùm ipse sæculorum conditor sit. Angeli non aderant : cùm ipse sit, qui facit*

D *Diuinam porrò, quâ ex Patre Filius natus est, prææternam ac sine teste generationem, Euangelista faustè nunciavit dicens in Euangelio : Unigenitus Filius qui est in sinu Patris, ipse enarrauit. Et iterum : Facta est vox de cælis : Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui. Caret itaque teste, superna antiquior omnibus generatio, eò quòd solus ex solo genitus sit. Et nemo nisi Pater nouit quemadmodum generauit ; neque alius quàm Filius, quemadmodum ipse genitus sit. Nam non erat tempus : Quippe cùm ipse sæculorum conditor sit. Angeli non aderant : cùm ipse sit, qui facit*

Ioan. I. v. 18.

Matth. 3. v. 17.

Diuina Christi generatio sine teste.

Hebr. 1. v. 2.

Pfal. 103. v. 4.
Pfal. 32. v. 6.
Gen. 1. v. 16.
Pfal. 8. v. 4.
Gen. 1. v. 9.

Angelos suos spiritus. Cœlum non erat: nam, Verbo Domini cali firmati sunt. Sol non erat: ipse enim, luminare manus posuit ut lucret in die. Non erat luna, neque stellæ: nam, lunam & stellas ipse fundavit. Non erat terra: ipse enim dixit: Congregentur aqua, & appareat arrida. Miro itaque modo Evangelista, æternam Verbi expressit substantiam, generationemque Filij anteuertentem sæcula, ac testis expertem.

Ecquisnam, ô beate Ioannes, hæc edicere docuit? Stagnumne Genezaret? At illud dogmata non tradit. Num piscatio? At illa, non tractat diuina. Zebedæus? At vir est idiota. Patria? Sed vilis erat. Vicus? At ibi rustici, non ciues aderant. Iudæi? At erant legis præuaricatores. Lex? Sed vmbram habebat. Moyses? Verùm impeditioris ac tardioris linguæ erat. Dauidne? At vermis est & non homo. Quomodo igitur dixisti: In principio erat Verbum? Quis ad tantam te prouexit celsitatem? Quis tuæ menti tales præbuit alas? Fide enim reliquens terram, supra aërem constitisti; supergressus es æthera; supermundana cœlitransuolasti culmina; transfiliuisti supera; Archangelorum præteristi choros; Seraphinis, par effectus es; Cherubico Domini astitisti throno. Fide volueris, ac sublimis ales factus es: Generationem cogitatu maiorem tuæ vocis tonitruo explicasti: incomprehensam prædicasti substantiam: Verbum Dei principij expers, æternumque docuisti: nam dixisti: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.

Rem. 2. v. 27.
Hebr. 10. v. 1.
Exod. 4. v. 10.
Pfal. 21. v. 7.

Ioan. 1. v. 1.

Isai. 6. v. 6.

Eiusdem humana, seu diuino - humana.

Ingens gratia dilectissimi. Tricubitalis homo, mente ac cogitatibus, vnà in cœlum Verbum confectatus ascendit. Fide contuitus est, è Paterno nullâ passione egredientem sinu; Deumque ex Deo genitum. Vidit Spiritum sanctum cum Patre, & Filium adoratum: Trinitatem in vnitate laudibus celebratam: eandemque in tribus discretam personis, atque naturâ vnitam. Atque adeò Evangelista, ipsis Seraphim inuentus est sublimior: quippe cum illi, corusco fulgore concussi facies velent suas; hic autem prælidiis fretus gratiæ, diuinam cum generationem, tum substantiam enarrauerit.

Tum inde rursus, operum consecutione è cœlis in terram descendens, ait: Verbum caro factum est. Vidit Dei my-

ἀγγέλους αὐτῶ πνεύματα. οὐρανὸς οὐκ ἦν· τὰ γὰρ λόγῳ Κυρίου, οἱ οὐρανοὶ ἐτερεύθησαν. ὁ ἥλιος οὐκ ἦν· αὐτὸς γὰρ ἔθηκε τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς φῶσιν τῆς ἡμέρας. σελήνη οὐκ ἦν, οὐδὲ ἀστέρεις· σελήνην γὰρ ἐ ποίε ἀστέρεις αὐτὸς ἐτεμελίωσεν. ἡ γῆ οὐκ ἦν· αὐτὸς γὰρ εἶπε· σιμαρῆθη τὰ ὕδατα, ἐ ὄφθητω ἡ ξηρα. θαυμαστῶς ποίνω ὁ Εὐαγγελιστὴς ἐσαφηνίωσε τὴν ἀίαρχον τῆς Λόγου ὑπερῆξιν, καὶ τὴν παρρησιῶν καὶ ἀντιτύπον τῆς ὑποφάνησιν.

Τίς σε ταῦτα ἐπαίδευσεν εἰπεῖν, ὦ μακαρίε Ιωάννη. ἡ λίμνη Γενησαρέτ; ἀλλ' οὐ δογματίζει. ἡ ἀλεία; ἀλλ' οὐ θεολογεί. Ζεβεδαῖος; ἀλλ' ἰδιώτης. ἡ πατερίς; ἀλλ' ὠτελής. ἡ κώμη; ἀλλ' ἀγροικοί, οὐ πολῖται. οἱ Ιουδαῖοι; ἀλλὰ παρὰ νόμου. νόμος; ἀλλὰ σκια εἶχε. Μαῦσις; ἀλλ' ἰσχυρόφωτος ἦν καὶ βεβαδύγλωσσος. Δαβίδ; ἀλλὰ σκώληξ καὶ οὐκ αἰθεροπος. πῶς οὖν εἶπας ὅ, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος. τίς σε πρὸς ποσὺτον ὕψος ἐμετεώρισε. τίς τῶ νοὶ σου πιαῦτα ἐχρηρίσατο πτερόα ἀφῆκεν γὰρ τῆ πίσει τὴν γλῶσσην, καὶ ἐχρῆμένου ὑπερ τὸν αἴερα· ὑπερέβηεν τὸν αἴθερα· τὰ ὑπερκόσμημα οὐρανοῦ ὑψη ὑπερπέτησας· τὰ αἰὲν ὑπερεπήδησας. ἀρχαγγέλους πρῆλλητες· τῶν σεραφίμ ἔξισώθηεν· τὰ τῆ δεσπότου χερουβικῶ θρόνον ὑπερέβηεν· ἐπιερεσποινήθηεν τῆ πίσει· ἀπεινώθηεν ἐβροντήσας γῆνησιν· ἀκατάληκτον ἐκήρυξας ὑπερῆξιν· ἀίαρχον ἐθεολόγησας τὸν Λόγον· εἶπας γὰρ· ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος.

Μεγάλη ἡ χάρις, ἀγαπητοί. αἰθεροπος τελεπήχμος ὢν, εἰς τὸν οὐρανὸν τὰ νῶν, ἐ ποίε λογισμοῖς, αἶμα καὶ τὰ Λόγῳ μετήληθεν. ἐθεάσατο τῆ πίσει ἐκ πατριῶν κέλπων ἀπαθῶς ἐξεληθόντα, καὶ Θεὸν ἐκ Θεοῦ γῆνηθέντα. ἴδε ὁ πνεύμα ὁ ἅγιον σὺν πατρὶ καὶ ὑπὸ παρρησιουόμῳ. τὴν τεράδα ἐν μονάδι διδξαζομένην, ἐ ἐν τρισὶν ὑποστάσει διχρησμένην, ἐ φύση ὑνωμένην. ἐ τῶν σεραφίμ ὁ Εὐαγγελιστὴς ἀνέβη ἀνώτερος· ὅτι ἐκεῖνα διὰ τὴν ἀσραπὴν καλύπτει τὰ παρῶσπα· οὐδὲ δὲ διὰ τῆς χάριεν, καὶ τὴν γῆνησιν καὶ τὴν ὑπερῆξιν ἐθεολόγησε.

ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος.

Μεγάλη ἡ χάρις, ἀγαπητοί. αἰθεροπος τελεπήχμος ὢν, εἰς τὸν οὐρανὸν τὰ νῶν, ἐ ποίε λογισμοῖς, αἶμα καὶ τὰ Λόγῳ μετήληθεν. ἐθεάσατο τῆ πίσει ἐκ πατριῶν κέλπων ἀπαθῶς ἐξεληθόντα, καὶ Θεὸν ἐκ Θεοῦ γῆνηθέντα. ἴδε ὁ πνεύμα ὁ ἅγιον σὺν πατρὶ καὶ ὑπὸ παρρησιουόμῳ. τὴν τεράδα ἐν μονάδι διδξαζομένην, ἐ ἐν τρισὶν ὑποστάσει διχρησμένην, ἐ φύση ὑνωμένην. ἐ τῶν σεραφίμ ὁ Εὐαγγελιστὴς ἀνέβη ἀνώτερος· ὅτι ἐκεῖνα διὰ τὴν ἀσραπὴν καλύπτει τὰ παρῶσπα· οὐδὲ δὲ διὰ τῆς χάριεν, καὶ τὴν γῆνησιν καὶ τὴν ὑπερῆξιν ἐθεολόγησε.

Πάλιν δὲ τοῖς ἔργοις διέδειξαν ἐπὶ τῆ γλῶσση καταβάς, εἶπεν ὁ Λόγος ἑρῆς ἐχρῆτο. ἴδε μυστήριον Θεοῦ

Vatic. Vat. Vat. Vat.

Ἑσπῆς καὶ ἄλλοιώσεως χροίς. ἴδε τὸν Λόγον ὅτι
 γῆς ἄρκωθέντα, καὶ τῆς οὐρανοῦ μὴ ἀποσάντα. ἴδε
 τὸ πρῶτον τεκοῦσθαι, καὶ τὸ πρῶτον μὴ φθα-
 ρεῖσθαι. ἴδε γαστέρα, οὐρανοῦ πλατυτέραν, ἴδε
 μήτρα αἰθέριον, καὶ τόκον ἀνώδιον. ἴδε
 πικτόμυρον ὡς αἰθέριον. ἴδε βρέφος, τὸν πατρὸς
 αἰώνων τέλειον. ἴδε ἀπαργαυθέντα, τὸν παρθεναί-
 λυσμα Λαζάρου τὰ ἀπαργαυθῆναι. ἴδε κλίσιν ἡνω-
 εῖσθαι τὸν κλίσματα. ἴδε σπῆλαιον, ὃ τῆς
 κλίσεως ἰσχυρόν. ἴδε τὸ κλίσμα βασιλῆος τὸν
 κλίσμα. ἴδε τρεφόμενον, τὸν τρέφοντα τὴν τρέ-
 φουσθαι. ἴδε μητρικῶν κόλπων, τὸν μὴ χειροτέ-
 τα τῆς πατρὸς κόλπου. ἴδε παρθενοῦ μύρον
 ἑκ τῶν μάγων, τὸν αἰνούμυρον ἑκ τῶν ἀγγέλων. ἴδε
 εἰς Αἴγυπτον φυγόντα ἄρκον, τὸν κατέχοντα τὸ
 γλῶσσα δράκτι. ἴδε ἕδατι βαπτίζομενον, τὸν τὰ
 ἕδατι ἀπὸ γῆς πηγάζοντα. ἴδε παρθενοῦ
 ἑκ τῶν μαθητῶν διδάσκων. ἴδε δίδοντα, τὸν τὸ
 πρῶτον μὴ μῆδὲς μὴ λύσθαι. ἴδε παρθενοῦ
 τα Πιλάτου, τὸν ἐκ πηλοῦ, Πιλάτου πλα-
 σουργήσθαι. ἴδε ἕκ τῶν ἀχρηστῶν φεραθέντα,
 τὸν τὴν γλῶσσῃ τοῖς ἀνθρώποις εἰσάγειν. ἴδε συμ-
 ρωθέντα ὅτι γῆς, τὸν ὑψαθέντα ἐν οὐρανοῖς.
 ἴδε ἐκ τῶν νεκρῶν, τὸν ἐκ τῶν νεκρῶν νε-
 κροῦς ἐγείραντα. ἴδε ἀσάντα, τὸν τὴν ἀνά-
 στασιν παρθενοῦσθαι. ἴδε εἰς ἄδην κατελ-
 θόντα, τὸν εἰς οὐρανοῦ ἀελοῦντα. ἄδης γὰρ ἐξέ-
 μεσεν, ὃν ἀγνοῦν κατέπειν.

Καὶ τίς ἐστὶν ἄρα ὃν ἴδεν. τίς ὁ κλί-
 νας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατελθὼν ἀπόφθι-
 ὁ λατῶν τὰς ἀνώ δυνάμεις. ὁ μὴ γυμνώ-
 σασ τὸν πατερικὸν θρόνον, ἄρκωθῆς ἐκ πρῶ-
 τήνου. ἐν οὐρανοῖς ἀμήτωρ, ἐκ Θεοῦ
 Θεός, καὶ ὅτι γῆς ἐκ μήτρός, πρῶτον
 υἱός, ὁ φιλανθρώπος δι' αἰθέριους ἐνα-
 θεσθῆσας. ὁ τὴν ἀμύλων γαστέρα τῆ
 οἰκῆς ἀγίας. ὁ τὰς λατῶνας ἐλθε-
 ρώσας. ὁ τὰς τῆς φύσεως γενεῶν διλογῆ-
 σας. ὁ τὰς πρῶτον γενεῶν ὡδῖνας σφραγι-
 σας. ὁ τὸς οὐρανοῦ μὴ χερῶσας, καὶ
 μήτρα οὐ γενεοχρήσας. ὁ πατρὸς αἰώνων
 τοῦ αἰῶνα δημιουργήσας. ὁ λόγος τὸν κόσ-
 μον μετ' ἕξοσις ἐκτελέσας. ὁ τῆς πα-
 τὸς ἀρρήτου Λόγου. ὁ τῆς γνήσεως ὁμοῦ-
 σιος υἱός. ὁ ἀναρχός, καὶ ἀρχὴ μὴ
 ἀρχήσας, καὶ ἀρχὴ τῆς εἰς λατῶνας. ἀρχὴ
 τὰ ταῦτα, ἀγαπητοί. ὅτι ἐν οὐρανοῦ θε-

A fterium conuersionis immune ac muta-
 tionis. Vidit Verbum in terris incarna-
 tum, & à cælis minimè diuulsum. Vidit
 puerperam Virginem, nihilque corrup-
 tam virginitatem. Vidit vterum, cælo
 latiore. Vidit matrem sine viri com-
 mixtione, partumque dolorum exper-
 tem. Vidit natum vt hominem.
 Vidit infantem eum, qui ante sæcula
 perfectus erat. Vidit fasciis inuolutum
 eum, qui suo imperio soluit Lazari fas-
 cias. Creaturam vidit, indicantem Crea-
 torem. Vidit speluncam, mundi factam
 propitiatorium. Vidit creaturam, por-
 tantem Creatorem. Vidit nutrimento
 vtentem, ipsum nutricantem nutricem.
 Vidit materno in sinu eum, qui à Pater-
 no numquam seiunctus est sinu. Vidit à
 Magis adorari eum, qui laudatur ab An-
 gelis. Vidit carne fugientem in Ægyp-
 tum, ipsum terram pugillo comprehen-
 dentem. Vidit eum aquâ baptizari, qui
 aquarum fontes è terrâ emittit. Vidit
C Magistrum à discipulo proditum. Eum
 vidit ligatum, qui non soluit matris vir-
 ginitatem. Vidit sisti Pilato eum, qui è
 limo Pilatum finxisset. Vidit spinis co-
 ronatum eum, qui floribus redimisset
 terram. Vidit in terrâ crucifixum eum,
 qui sublimis erat in cælis. Vidit in se-
 pulchro mortuum eum, qui mortuos ex-
 citasset è sepulchro. Vidit resurgentem
 eum, qui resurrectionem prænucciasset.
 Vidit eum descendentem ad inferos,
 qui ascendit in cælos. Infernus namque
 euomuit, quem ignorans deglutierat.

D At quisnam tandem est, quem vidit?
 Quis, inquam? Is vtique, qui inclinavit
 cælos, nullòque strepitu descendit: qui
 superas ipsas latet Virtutes: qui incar-
 natione ex Virgine, non nudauit Pater-
 num sinum: qui in cælis sine matre,
 Deus ex Deo, in terris ex matre Virgi-
 nis Filius, amans hominum, hominum
 causâ factus est homo: qui impollutum,
 hospitio suo vterum sanctificauit: cuius-
 que sinûs pueros integrosque reliquit: na-
 ture sacrauit partes: virgineos obsignauit
 partûs. Is, quem cælorum non capiunt
 spatia, quemq; non arctè complexus est
 vterus. Qui ante sæcula, sæculorum exi-
 stit conditor: qui verbo, mundum cum
 potestate perfecit. Patris ineffabile Ver-
 bum: Filius Genitori consubstantialis:
 æternus ille, nec principium admittens;
 quique tamen principium acceperit ef-
 fendi. Mira sanè, & admirabilia dilectif-
 simi sunt ista: vt in cælo minimè vacua-

ἰσχυρόν. ἴδε τὸ κλίσμα βασιλῆος τὸν κλίσμα. ἴδε τρεφόμενον, τὸν τρέφοντα τὴν τρέφουσθαι. ἴδε μητρικῶν κόλπων, τὸν μὴ χειροτέτα τῆς πατρὸς κόλπου. ἴδε παρθενοῦ μύρον ἑκ τῶν μάγων, τὸν αἰνούμυρον ἑκ τῶν ἀγγέλων. ἴδε εἰς Αἴγυπτον φυγόντα ἄρκον, τὸν κατέχοντα τὸ γλῶσσα δράκτι. ἴδε ἕδατι βαπτίζομενον, τὸν τὰ ἕδατι ἀπὸ γῆς πηγάζοντα. ἴδε παρθενοῦ ἑκ τῶν μαθητῶν διδάσκων. ἴδε δίδοντα, τὸν τὸ πρῶτον μὴ μῆδὲς μὴ λύσθαι. ἴδε παρθενοῦ τα Πιλάτου, τὸν ἐκ πηλοῦ, Πιλάτου πλασουργήσθαι. ἴδε ἕκ τῶν ἀχρηστῶν φεραθέντα, τὸν τὴν γλῶσσῃ τοῖς ἀνθρώποις εἰσάγειν. ἴδε συμρωθέντα ὅτι γῆς, τὸν ὑψαθέντα ἐν οὐρανοῖς. ἴδε ἐκ τῶν νεκρῶν, τὸν ἐκ τῶν νεκρῶν νεκροῦς ἐγείραντα. ἴδε ἀσάντα, τὸν τὴν ἀνάστασιν παρθενοῦσθαι. ἴδε εἰς ἄδην κατελθόντα, τὸν εἰς οὐρανοῦ ἀελοῦντα. ἄδης γὰρ ἐξέμεσεν, ὃν ἀγνοῦν κατέπειν.

Ioan II. 7. 44.
 Matth 2.
 I Sai. 40. v. 11.

Gal. 17. v. 16.

ta sit sedes, mundusque hic terrenus salurem consecutus sit. Cuncta hæc complectuntur tonitruo voce loquentis magni Evangelistæ, quinque illa verba. Quocirca pereant tandem Gentiles; tollantur Iudæi; pudore suffundantur Samaritani; dispergantur Manichæi; dispercant hæretici, sanctæque Catholicæ ac Apostolicæ Ecclesiæ, hostes vniuersi. Eorum namque omnium spes, in ruinâ ac interitum cedit; nostra autem, in resurrectionem & vitam æternam. Per Dominum nostrum Iesum Christum, cum quo Patri ac Spiritui sancto, gloria, honor, atque potestas, in sæcula sæculorum, Amen.

Ανος ἔσθ' ἐκένωθη, καὶ ὅτι γῆς κόσμος ἐσώθη. Ταῦτα πάντα παρέχουσιν οἱ πέντε λόγοι τῆς μεγάλου βροτολόγου διαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Ἐξ τῆς θανάτωσιν Ἑλλήνων · καταργηθῆτωσιν Ἰουδαῖοι · ἀγμυέσθωσιν Σαμάρειται · ἀσχετηθῆτωσιν Μανιχαῖοι · ἀπολέσθωσιν αἱρετικοί, καὶ πάντες οἱ ἔχθροί τ' ἀμωμήτου καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, ὅτι πάντων ἐκείνων ἡ ἐλπίς εἰς πᾶσιν καὶ ἀπώλειαν · ἡ δὲ ἡμετέρα ἐλπίς εἰς ἀνάσσειν, ἔ εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἔξ τῆς Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετ' οὗ πάντ' πατεῖ, καὶ ὁ ἅγιον πνεῦματι ἠδύξα, ἔ πρὸς, καὶ ὁ κερπός, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων · Ἀμιέν.

EIVSDEM,

In sanctam Pentecostem.

ORATIO XVI.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ,

Εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν.

ΛΟΓΟΣ ΙΓ.

HODIE, dilectissimi, aduenit Spiritus sancti gratia: quæ quidem, cum ab ipsâ hac die cœperit, ad vsque eandem hanc ipsam diem adulta, auctaque, magnificè colitur, ac celebratur. Affulsit Spiritus sancti gratia, illicoque facunda euaserunt mutorum ora: ineruditorum linguæ difertæ, eruditæque redditæ sunt: piscatorum corda, in erectos, audentesque animos commutata. Proinde à meâ etiam animi imbecillitate, mentisque inopiâ, timiditatem, ignauiamque discutiet illa ipsa, quæ cœlitus hodie aduenit gratia. Sic quippe ante Spiritus sancti aduentum, Petrus pauore confectus coram ancillulâ negauit Dominum; post verò eiusdem descensum coram populis, & regibus magnâ animi securitate eum confessus, exertâ extulit voce: *Non possumus quæ audiuimus, & vidimus non loqui vobis.* Quocirca Iudæi quoque, Spiritus sancti eloquentiam illam, temulantiam rati, multo eos plenos dixerunt. Scitè autem eos refellit Petrus, à quo etiam probatum tempus, aptumque mysterio à ternario confirmatum fuit. Quia enim horâ tertiâ crux fixa fuerat, horâ quoque tertiâ Spiritus sanctus in Apostolos ignis specie descendit, indicans Deum esse Spiritum, *Deus enim noster ignis consumens est.* Ac quidem 2 Saluatoris aduentus, sicut

HΜΕΡΟΝ ἀγαπητοὶ ἐπεφοίτησε τῆς ἁγίου πνεύματος ἡ χάρις, ἔξ ἀρχῆς μὲν ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας · αὐξάνουσα δὲ, μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας μεγαλιύεται. ἔλαμψεν ἡ τῆς ἁγίου πνεύματος χάρις, καὶ ἐξείφθη δόξα τῶν ἀγάλων τὰ σώματα · καὶ τῶν ἀπαυδύτων αἰ γλώττια ἐσομόθησαν · καὶ τῶν ἀλιέων αἰ καρδία πρὸς θάρσος μετεβλήθησαν. Ἐξ καὶ τῆς πτωχεύσασθαι μου ἀφάνισαν ἔξαρπάξει δολίας ἡ σήμερον ἐπιφοιτήσασα ἔξ οὐρανοῦ χάρις. οὕτως γὰρ πρὸς τῆς προσησίας τῆς πνεύματος δολιῶν ὁ Πέτρος, ὅτι παροικίας ἠρνήσατο τὸν δεσπότην · μὲν δὲ τὴν κληροδοσίαν τῆς πνεύματος, ὅτι δόμων καὶ βασιλέων μὲν τῆς θάρσους ὠμολόγησεν κερπίζων · οὐ δυναμῆτα ἡμεῖς αἱ ἠκούσασθαι καὶ εἰδούσθαι μὴ λαλεῖν. ὅταν καὶ μέθω τῆς τῆς ἁγίου πνεύματος δολιῶν Ἰουδαῖοι ἐνόμισαν, λέγοντες · ὅτι γλεύκει μεμεταμῆροι εἰσίν. ἀπειρηθῆσε δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁ Πέτρος, ὅ, καὶ τῆς ὄρας τῶν δοκίμων ἔξ τῆς τριῶν βεβαγουμένων. ὅτι γὰρ τῆς τριῶν ὄρα ὁ σωτὴς ἐρρίζωθη, καὶ τριῶν ὁ πνεῦμα ὁ ἅγιον ἐν εἰδῆ πρὸς ὅτι τοὺς ἀποστολοὺς ἐκάθησε, μιλῶν ὅτι Θεὸς ὁ πνεύμα. ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν, πῦρ κατακαλιόσκων ὅτι καὶ ἡ μὲν προσησία τῆς πνεύματος, ὡς

Gratia Spiritus effusa.

Matth. 26. v. 69.

Act. 4. v. 10.

Act. 2. v. 13.

Christi aduentus, ac Spiritus diuersus modus.

Leg. καὶ μὴ

Leg.

επεὶ ὅτι πόκον ἐγγύετο, ὅτι οἰκονομία ἡ
 σύμβολον. ὅτι δὲ τῷ πνεύματος, ἵνα δὲ ἡ
 Θεὸς ὁ πνεύμα ἡ ἀρχή, ἡ χάρις ἐν τῷ οὐρανῷ
 ἐγγύετο ὡς περ φερομένης προῆς βιαίας. Ἐ
 ὅτι Θεὸς ὁ πνεύμα, διδάσκει. Ησαίας γὰρ φησιν· Εἰ
 δον τὸ Κύριον κατήλθον ὅτι θεῖον ὑψιλόδ καὶ
 ἐπιηρόδου· καὶ τὰ σεραφίμ εἰσήκεισαν κύκλω αὐ
 τῶ· καὶ εἶπε πρὸς με· τίς πορεύεται πρὸς τὸν
 λαὸν τῆτον, καὶ τίνα ἀποστέλλω πρὸς αὐτόν. ἐπα
 χρώθη γὰρ ἡ καρδία τῶ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσίν
 αὐτῶν βαρέως ἠκούσαν, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν
 ἐκαμμύσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν,
 καὶ τοῖς ὠσίν, αὐτῶν ἀκούσῃσι, ἔ τῆ καρδία σιωπῶ
 σι, καὶ ἔπιτρέψῃσι, ἔ ἰάσωμαι αὐτούς. γέλεισι οὖν
 γινάμα πλάματομάχε, ὅτι πνεύμα ἐδράσεν ὅτι
 ἔ θεῖον ἔ ὑψιλόδ καὶ ἐπιηρόδου; ἀκουσον Παύ
 λου ἔ ἀποστόλου, καὶ πείσθητι. ἤρεπε μὲν φησι τῶ
 Νέρωνι ὅτι τὸ Ρώμῳ· κατέλαβεν τὰ ἐκεῖ πλη
 θῆ τῶν Ἰουδαίων· ἐδίδασκεν αὐτοῖς τὸ λόγον τὸ σω
 τηρίας. οἱ μὲν, ἐπειθόντο· οἱ δὲ, ἠπίστωσαν. ἀσύμφω
 νοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπελύοντο· εἰπόν
 τος ἔ Παύλου ἕνα ἔν· καλῶς εἶπε ὁ πνεύμα
 ὁ ἅγιον πρὸς ὑμῶν δὲ ἡσαίου τῶ πρὸς φησι
 ἀκοῆ ἀκούσατε, καὶ οὐ μὴ σιωπῆτε. ὄρας ὅτι Κύ
 ριος καὶ Θεὸς ὁ πνεύμα ὁ ἅγιον; ποῦ γὰρ οὐχ
 εὐρήσῃς ὁ πνεύμα ἐν τῇ τριάδι πνευμάτων
 ἔ ὁμοῦ ἐν ὧ νόμῳ. ἀκουσον ἔ παροφῆτου λέγοντος·
 τῶ λόγῳ Κυρίου, οἱ οὐρανοὶ ἐξερέωθησαν, καὶ τῶ
 πνεύματι τῶ στόματος αὐτοῦ, πᾶσα ἡ δυνάμις αὐτῶν.

Ἀλλ' ἐν τῇ χάριτι, ἡ ἡμεῖς ὅτι ὁ σωτήριον
 βάπτισμα ὁ σωτήρ ἡρεγγύετο· ὁ πατήρ αὐθεν
 τῶ ὑψιλόδ τῶν, καὶ ὁ πνεύμα ὁ ἅγιον ἐν εἰδῆ
 πρὸς φησι ἡρεγγύετο. τῶ ὁ πνεύμα, σήμερον
 ἐν εἰδῆ πρὸς ἐκάθησεν ἐφ' ἕκαστον τῶ ἀπο
 στόλων. ὄρας ὅτι καὶ θεοὶ οἱ ἀποστόλοι; ὁ Θεὸς
 γὰρ φησι, κατήται ὅτι θεῖον ἀγίου αὐτοῦ. τῶ
 ὁ πνεύμα Ἀνανίαν ἡυσάμθρον ἐθανάτω
 σε. τῶ ὁ πνεύμα ἀφάνεμει τῶ ἀγαθῶν τῶ
 χειρίσματα, ἐφαριγῶ ἰδία καθῶς βούλεται. τού
 του ἔ πνεύματος πληθεῖς Παῦλος ὁ ἀπόστολος,
 Ἐλύμθρον τὸν μάθρον ἐσχόσε. τῶ ὁ πνεύμα Γα
 βριήλ τῆ Μαρία ἀνηδέλισατο, λέγων· πνεύμα
 ἅγιον ἐπελεύσεται ὅτι σέ, καὶ δυνάμις ὑψιστοῦ
 ὅτι σικιάσῃ σοι. αὐτῶ καὶ νῦν ἐπέλθη ἐφ' ἡμᾶς
 καὶ ἀλαγήσῃ. τῶ γὰρ σιωαναμίνυται τῶ
 ὕδατι, καὶ λωνεῖται τῶ ἀμαρτίας ὡς
 πῦρ, καὶ τοῖς νεωφώτισις λαμπαρῶν ὡς

pluvia in vellus fuit; eò quòd dispen
 sationis symbolum esset. In Spiritus au
 tem aduentu, quò significaretur Deum
 esse Spiritum: *Factus est repente de caelo*
sonus tanquam ruentis impetu flatus ve
hementis. Spiritum porrò Deum esse ac
 cipe. I aias namque ait: *Vidi Dominum*
sedentem super thronum excelsam, & ele
uatum. Et Seraphim stabant in circuitu
eius. Et dixit ad me: Quis ibit ad popu
lum istum, & quem mittam ad eum? In
crassatum enim est cor populi huius, & au
ribus suis grauter audierunt, & oculos

suos compresserunt, ne forte videant ocu
 lis suis, & auribus suis audiant, & corde
 intelligant, & conuertantur, & sanem
 eos. Vis ergo tu, qui Spiritum sanctum
 oppugnans, nosse fuisse Spiritum fan
 ctum, qui supra thronum excelsam, ac
 eleuatum sedit? Paulum Apostolum
 audi, & crede. Adductus ille Romam ad
 Neronem, Iudæorum illic multitudi
 nem inuenit, eisque verbum salutis ex
 posuit. *Quidam autem credebant; qui*
dam verò non credebant. Cumque inui
cem non essent consentientes, discedebant

dicente Paulo unum verbum: *Quia benè*
Spiritus sanctus locutus est de vobis per
Isaiam Prophetam: Aure audietis, & non
intelligetis. Vides Spiritum sanctum Do
 minum ac Deum esse? Vsqumne enim
 in lege non glorificatum in Trinitate
 Spiritum sanctum inueneris? Audi Pro
 phetam dicentem: *Verbo Domini caeli*
firmati sunt, & spiritu oris eius omnis vir
tus eorum.

Sed & gratiæ tempore, cum Saluator
 ad Salutare Baptisma accessit; Patre è
 caelis testimonium perhibente Filio,
 Spiritus sanctus in columbæ specie ad
 uenit. Hic, hodiernâ die Spiritus, in
 ignis specie supra singulos Apostolos se
 dit. Vides, Apostolos quoque sedes esse?
Deus, enim, inquit, sedet super sedem
sanctam suam. Hic Spiritus, mentitum
 Ananiam morte multauit. Hic Spiritus,
 charismatum distribuit dona, *diui*
dens singulis priuatim prout vult. Hoc

Spiritu plenus Apostolus Paulus, Ely
 mæ Mago tenebras, ac caliginem offu
 dit. Hunc Gabriel Spiritum, fausto nun
 tio Mariæ promisit, dicens: *Spiritus san*
ctus superueniet in te, & virtus Altissimi
obumbrabit tibi. Qui idem nunc quo
que super nos adueniat, ac nos benedi
cat. Ipse enim se aquæ commisceet, at
que in modum ignis, peccata conflat,
absumentque: ac nuper illuminatos, lu

Psal. 71. v. 6.

Act. 2. v. 1.

Isai. 6. v. 1.

Spiritus sanctus diuinitas.

Act. 28. v. 24.

Psal. 32. v. 6.

Luc. 3. v. 22.

Act. 2. v. 3.

Psal. 46. v. 9.

Act. 5. v. 4.

1. Cor. 12. v. 11.

Act. 13. v. 11.

Luc. 1. v. 35.

Baptismus in Pentecoste.

Gratia & fortitudo coeū germē: Gratia & fortitudo eiusdē radicis caudex: Gratia & fortitudo, cōtubernalis cōiugatio: Gratia & fortitudo, cōgeminatus fidei stolo: Gratia & fortitudo, cōsonus concētus: Gratia & fortitudo, pulchrā palpebrarū venustate honestata recte fidei lumina: Gratia & fortitudo, gemina Ecclesiae vbera: Gratia & fortitudo, cōtubernales Christi milites: Gratia & fortitudo, vigiles Steph. custodes. *Stephanus, enim inquit, plenus gratiā & fortitudine.*

Erat Stephanus gratiæ thuribulum, sanctitatis suffimen spirans. Erat fons gratiæ, perennibus virtutum laticibus redundanter exundans. Erat gratiæ Nilus erumpente pietatis fluxu omnia vndique irrigans. Erat pugil gratiæ, qui se aduersariorum potentia omni opponeret. Miles erat gratiæ, qui in omnem hostium machinam, vniuersaque turbarum ac incursionum genera irrueret: telis occursans; persecutiones forti animo tolerans; miraculis triumphans; ægritudines depellens; morbos fugans; dæmones abigens; pauperibus inferuiens; agris solatia præbens; viduas ab iniuriâ defendens; orphanos tutans; eos qui iniuriâ afficerētur, propugnans; prædicationem dilatans; fidem diulgans; diuina crucis mysteria enarrans; clavis glorians; arundinem diuinè extollens; vincula commendans; lanceam celebri præconio prosequēs; latus mundi causâ vulnere confossum summis laudibus euehens; passionem mortis enetricem veneratione colens; præsepe prætendens; fascias ostentans; alapam honestamento deputans; non erubescens tribunal Pilati; sepulchrum non occulens; resurrectione magnificè glorians; Iudæos arguens; Phariseos pudore confundens; Sadducæis exprobrans; Scribarum ora obstruens; legem interpretans; scrutans Prophetas; Scripturas aperiens; Christum in illis lucentem detegens; crucifixoribus insultans; iniquos incusans; contra impios insurgens; fide infideles expugnans; cum Iudæis vbique gentium degentibus, de prædicatione ac Euangelio congregiens atque disputans. *Surrexerunt enim quidam de Synagoga, qua appellabatur Libertinorum, & Cyrenensium, & Alexandrinorum, & eorum, qui erant à Ciliciâ, & Asia disputantes cum Stephano: & non poterant resistere sapientiæ, & Spiritui, qui loquebatur. Multi sunt fluctūs; at*

Act. 6. v. 9.

A ἐμόχρονον βλάστημα· χάρις ἔδωάμεις, ὁμόρριζον κλάδδύμα· χάρις ἔδωάμεις, ὁμοδιαιτος συζυγία· χάρις καὶ δωάμεις, ὁ διπλὸν τὸ πίστεως μόχρευμα· χάρις καὶ δωάμεις, ὁμόηχος συμφωνία· χάρις ἔδωάμεις, οἱ καλλιλέφαροι τὸ ὀρθοδόξιας ὀφθαλμοί· χάρις καὶ δωάμεις, οἱ δίδυμοι τὸ ἐκκλησιαστικὰ μαθητοί· χάρις καὶ δωάμεις, αἱ ὁμοσκευοὶ ὁ Χριστοῦ γραπτοὶ πῆδες· χάρις ἔδωάμεις, οἱ ἕσπεφαινοὶ ἀγρυπνοὶ φύλακες. Στέφανος γὰρ φησι, πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως.

B Θυματήριον τὸ χάριτος ἡ ὁ Στέφανος, ὁ τὸ ἀγιοσύνης ἀειπνεὸν θυμύμα· πηγὴ ἡ τὸ χάριτος, ἀεινάοις ἄρετῆς πλημμυρῶν τοῖς νόμοισι. Νεῖλος ἡ τὸ χάριτος, ὁ τὸ βυσεβείας ἀειβλύζων ῥόδματι ἀθλητῆς ἡ τὸ χάριτος, πρὸς πᾶσιν ἀνταγωνιστῶν ἀπιφερόμενος δυνάμει· γραπτοῦ ἡ τὸ χάριτος, πρὸς πᾶσιν τῶν ἐναντίων μηχαρῶν, τῶν τε θορύβων τὰ πόρτοια, καὶ τὸ ἐπομάσασιν ὀπιφερόμενος ἀπορτῶν τοῖς τοξόδομοισι· τοῖς διωγοῖς ἐγκερτερῶν τοῖς θάμιασιν ἐγκερβῶν τὰ πάθη διώκων· τὰ νόσους φυγαδδύων τοῖς δαίμονας ἀπελαύων· τοῖς πτωχοῖς ὑπηρετῶν τοῖς ἄρρώστοις πῆραμύθου ἡ τὸ χάριτος ἐπαμύων ὀρφανῶν παρῖσταμέρος· ἀδικημέρων παρασπίζων· ὁ κήρυγμα πλατύων τὸ πῖσιν ἑραπέλλων τὸ σωρὸν θεολογῶν τοῖς ἡλθοῖς ἐγκαυχόμενος· τὸ κέλαμον ἐκ ἡλάτων· τὰ δεσμέ μεγαλιῶν· τὴν λόγχην ἑρακρήτων· τὴν ἄσπιδά τῆ κέσμου πληγείσιν πληθερῶν διφρημῶν· ὁ θανατοκτόνον πάθος παρσκιῶν· τὴν φάτνιν παρβαλλόμενος· τοῖς παρρανοῖς ἐγκραυόμενος· τὰ ῥαπίσματι σεμνωόμενος· ὁ Πιλάτου δικαστήριον ἐκ ἐπαμύόμενος· τὸν τάφον ἐκ ὀπικρυπτόμενος· τὴν αἰάσασιν μεγαλαυχόμενος· Ἰουδαίους ἐλέγχων· Φαρισαίους ἐντρέπων· Σαδδουκαίους ὀνειδίζων· γραμματεῖς ὀπισομίζων· τὸ νόμον ἐρμηνεύων· τοῖς παρσφήτας διερευνώμενος· τὰς γραφὰς ἑρανοίγων· λάμποντα τὸ Χριστὸν ἐν αὐτοῖς ἐκκαλύπτων· τοῖς σωρῶσασιν ἐπεμβάνων· τοῖς πῆραμοῖς ὀπιπιδῶν· τοῖς ἀσεβέσιν ἐναλλόμενος· τοῖς ἀπίστοις τῆ πῖσιν κατὰγωνίζόμενος· τοῖς πόρταρῶν ὀπιδημοῖσιν Ἰουδαίους πρὸ τῶ κήρυγματος συμπλεχόμενος· ἀνέσασιν γὰρ τινες τὸ ἐκ τῶ σωμαγωγῆς τὸ λεγόμενος Λιβερτιανῶν, καὶ Κυριωαίων, καὶ Αλεξάνδρεων, καὶ τὸ ἀπὸ Κιλικίας, καὶ Ἀσίας, συζητῶντες τὰς Στεφάνου, καὶ ἐκίχρον ἀπιστῆσαι τῆ σοφία, καὶ ὁ πινύματι ὁ ἐλάφ. πολλὰ τὰ κύματα· ἀλλ' ἐπου-

C ἀειπνεὸν θυμύμα· πηγὴ ἡ τὸ χάριτος, ἀεινάοις ἄρετῆς πλημμυρῶν τοῖς νόμοισι. Νεῖλος ἡ τὸ χάριτος, ὁ τὸ βυσεβείας ἀειβλύζων ῥόδματι ἀθλητῆς ἡ τὸ χάριτος, πρὸς πᾶσιν ἀνταγωνιστῶν ἀπιφερόμενος δυνάμει· γραπτοῦ ἡ τὸ χάριτος, πρὸς πᾶσιν τῶν ἐναντίων μηχαρῶν, τῶν τε θορύβων τὰ πόρτοια, καὶ τὸ ἐπομάσασιν ὀπιφερόμενος ἀπορτῶν τοῖς τοξόδομοισι· τοῖς διωγοῖς ἐγκερτερῶν τοῖς θάμιασιν ἐγκερβῶν τὰ πάθη διώκων· τὰ νόσους φυγαδδύων τοῖς δαίμονας ἀπελαύων· τοῖς πτωχοῖς ὑπηρετῶν τοῖς ἄρρώστοις πῆραμύθου ἡ τὸ χάριτος ἐπαμύων ὀρφανῶν παρῖσταμέρος· ἀδικημέρων παρασπίζων· ὁ κήρυγμα πλατύων τὸ πῖσιν ἑραπέλλων τὸ σωρὸν θεολογῶν τοῖς ἡλθοῖς ἐγκαυχόμενος· τὸ κέλαμον ἐκ ἡλάτων· τὰ δεσμέ μεγαλιῶν· τὴν λόγχην ἑρακρήτων· τὴν ἄσπιδά τῆ κέσμου πληγείσιν πληθερῶν διφρημῶν· ὁ θανατοκτόνον πάθος παρσκιῶν· τὴν φάτνιν παρβαλλόμενος· τοῖς παρρανοῖς ἐγκραυόμενος· τὰ ῥαπίσματι σεμνωόμενος· ὁ Πιλάτου δικαστήριον ἐκ ἐπαμύόμενος· τὸν τάφον ἐκ ὀπικρυπτόμενος· τὴν αἰάσασιν μεγαλαυχόμενος· Ἰουδαίους ἐλέγχων· Φαρισαίους ἐντρέπων· Σαδδουκαίους ὀνειδίζων· γραμματεῖς ὀπισομίζων· τὸ νόμον ἐρμηνεύων· τοῖς παρσφήτας διερευνώμενος· τὰς γραφὰς ἑρανοίγων· λάμποντα τὸ Χριστὸν ἐν αὐτοῖς ἐκκαλύπτων· τοῖς σωρῶσασιν ἐπεμβάνων· τοῖς πῆραμοῖς ὀπιπιδῶν· τοῖς ἀσεβέσιν ἐναλλόμενος· τοῖς ἀπίστοις τῆ πῖσιν κατὰγωνίζόμενος· τοῖς πόρταρῶν ὀπιδημοῖσιν Ἰουδαίους πρὸ τῶ κήρυγματος συμπλεχόμενος· ἀνέσασιν γὰρ τινες τὸ ἐκ τῶ σωμαγωγῆς τὸ λεγόμενος Λιβερτιανῶν, καὶ Κυριωαίων, καὶ Αλεξάνδρεων, καὶ τὸ ἀπὸ Κιλικίας, καὶ Ἀσίας, συζητῶντες τὰς Στεφάνου, καὶ ἐκίχρον ἀπιστῆσαι τῆ σοφία, καὶ ὁ πινύματι ὁ ἐλάφ. πολλὰ τὰ κύματα· ἀλλ' ἐπου-

Act. 6. v. 11.

Sus Nazarenus, hic destruet locum istum, & mutabit traditiones, quas tradidit nobis Moyses. Rursum itaque: Submiserunt falsos viros, qui dicerent, se audivisse eum dicentem verba blasphemiae in Moyse, & in Deum. Nunc, o sycophanta, Moysen admiraris? Nunc tanquam legislatores honoras, quem viventem execrabaris? Nunc uti legis æmulator incalescis? Nunc pro Deo indignaris? Nunc enim tanquam blasphemiã appetatur, vlcisceris? Nõne in primis lapides in Moysen iactasti? Nonne lapides, lignaque, ac simulachra Deo semper præposuisti? Nunc verò ut eadem perpetres, religionis cultum prætexis? Ut in fontem effundas sanguinem, Dei pietatem assimulas? tu, inquam, tunc pariter, nuncque veritatis perturbator: tunc perinde audacter iniurius, nuncque nefastus ac impius cultor; studiosus improbusque sanguinum, quos fundas, negotiator: qui falsorum semper testium cogas officinam. Statuerunt enim inquit, falsos testes, qui dicerent: Homo iste non cessat loqui verba blasphemiae in Moyse, & Deum, & adversum locum sanctum istum & legem. Quænam verba? Audivimus enim eum dicentem, Quoniam Iesus Nazarenus, hic destruet locum istum. Quid ergo? Num si Stephanum occides, locus forsan non destruetur? Imò multò magis destruetur, eò maximè quod & Dominum & servum occideris: quod & pastorem & ouem mactaveris: quod Regem simul & militem trucidaveris. Non potest ciuitas, iugulato in eà Rege, stare. Nullus amplius honor templo habetur, vbi Domini cedes fuerit perpetrata. Num enim Stephanus pronunciauit: Ecce relinquetur domus vestra deserta? Nunquid Stephanus dixit: Non relinquetur in templo lapis super lapidem? O noua miracula! Proh peruersum, turbatumque iudicium! Deus sententiam tulit, homoque iudicio sistitur. Christus damnauit, pœnasque Stephanus luit. Rex verum edixit, & miles mulctatur. Tu eiusmodi sententiæ auctor es, o Iudæe. Fixisti crucem, ac Hierusalem subruisti. Dixisti: Sanguis eius super nos, & super filios nostros. Pendito nunc, quod tu tibi supplicium indixisti.

Matth. 23. v.

38.

Matth. 24. v. 2.

Matth. 27. v.

25.

Act. 7. v. 55.

Cum esset autem, inquit, Stephanus plenus Spiritu sancto, intendens in cælum vidit gloriam Dei, & Iesum stantem à dextris Dei. At quomodo Paulus

Α Ιησοῦς ὁ Ναζαρεῖος εἶπεν καταλύσει τὸ τόπον τῆτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη, ἀ πρῶτον δώκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. πάλιν αὖ πρῶτον ἀνδρας ψευδεῖς λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτὸν βλασφημῶντος ῥήματα βλασφημία εἰς Μωϋσῆν, καὶ τὸ Θεόν. νῦν Μωϋσεῖα θαυμάζεις, ὃ σκυφάρτα; νῦν ὡς νομοθέτην τιμᾶς, ὃν ζῶντα διέπυνες; νῦν ὡς βλασφημοῦντον ἐκδικεῖς; οὐ πρῶτον καὶ Μωϋσεῖος λίθοις ἔβαλες; οὐ τὸ Θεοῦ λίθοις, καὶ ξύλα, καὶ ξόανα παρεπίμνησας πρῶτον; καὶ νῦν ἵνα ποιήσης φόνον, ἀλάθειαν ἐπαγγέλλῃ; ἵνα ἐκχύσης αἷμα ἀγαθόν, θεοσέβειαν ζηματίῃ; ὃ καὶ τότε, καὶ νῦν πλὴν ἀλήθειαν συωπαράσων. ὃ καὶ τότε πολλῶν ἐνυβρίζων, καὶ νῦν ἀνοσίως πῆμῶν ὃ κακῶς ἀγορεύειν αἷματα μελετήσας ὃ πρῶτον ἰδοῦ μαρτύρων ἐργασθεῖον συγκροτήσας. ἔρησον γὰρ φησι, μαρτυροῦντες ἰδοῦ βλασφημῶντας ὃ ἀθέσπος εἶπεν οὐ παύεται βλασφημῶν ῥήματα εἰς Μωϋσῆν, καὶ εἰς τὸν Θεόν. ἔ καὶ τῶ τόπου τῆ ἀγίου τούτου, καὶ τῶ νόμου. ποῖα ῥήματα ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτὸν λέγοντος, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρεῖος, εἶπεν καταλύσει τὸν τόπον τῆτον. τί οὖν; εἰ ἀφονεύσης τὸν Στέφανον, ὃ τόπος οὐ καταλυθήσεται; μάλλον οὖν καταλυθήσεται, ὅτι καὶ δεσπότην καὶ δοῦλον ἐφόνυθας ὅτι πᾶν ποιμῆνι ὃ πρῶτον συγκρατήσας ὅτι πᾶν βασιλεῖ τὸν στρατιώτην συγκρατήσας. οὐ δύναται πόλις ἐσθῆναι, ἔνθα ὃ βασιλεὺς κατεσφάγη. εἰκέτι τιμᾶται ναὸς, ἔνθα δεσποτικὸς φόνος ἐτελέσθη. μὴ γὰρ Στέφανος ἀπεφήνατο ἰδοῦ ἀφίεται ὃ οἶκος ἡμῶν ἔρημος; μὴ γὰρ Στέφανος εἶπεν ὃ μὴ μείνη ἐν τῷ ναῷ λίθος ὅτι λίθον; ὃ τοῦ πρῶτον ἀδελφοῦ θαύματος. ὃ τῶ πρῶτον ἀδελφοῦ θαύματος. Θεὸς ἀπεφήνατο, καὶ ἀθέσπος κρίνεται. Χειρὸς κατεψήφισατο, καὶ Στέφανος δίδωσι δίκης. ὃ βασιλεὺς ἠλήθησε, καὶ ὃ στρατιώτης ἀθωβήσεται. σὺ τῶ ποιότητος ἀποφάσεως ἀπίος εἶ, ὃ Ἰουδαῖε. ἐπηξας σαυρὸν, ἔ πλὴν Ἰερουσαλήμ αἰετὸν χλδύσας. εἶπας, ὃ αἷμα αὐτὸν ἐφ' ἡμᾶς, ἔ ὅτι τὰ τέκνα ἡμῶν. δέχου ποίνην πλὴν καταδικῶν, ἡν αὐτὸς δώσεισας.

E

Υπάρχων δὲ φησι Στέφανος πλήρης πνεύματος ἀγίου, ἀτενίσας εἰς τὸ οὐρανόν, εἶδε ἀδελφὸν Θεοῦ, ἔ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τῶ Θεοῦ. καὶ μὴν πῶς ὁ Παῦ-

λος κερταζομενοι αυτον λεγει. εκαθισε γαρ φησιν, εν δεξια τῆ θρονου τῆ μεγαλοσυνης τῆ Θεου εν υψηλοις. τι ουν ο απιον τῆ νου αυτων εσανα. ποια σουδη εκ τῆ πατεικῆ αυτων εγειρασα θρονων. Ειδε τῆ αθλητικῆ αγωνιζομενοι, και βραβευσα αυτην τῆ νικη, αιετη. Ειδε τῆ αεροπορον ναυτικῆ επειρομενοι αιω, και τοις ουρανοις αυτην αιτη λιμενος λυεωξε. μη φοβηθῆς φησιν, ω στεφανε. οσδεις σε τῆ παλλω παρβραβευσῃ. δεξιῳ σοι βουλομενος δοδνα, εκ τῆ θρονων αιετη. εις εμε τῆ σαρωγετα βλεπων, τῆ συμπλοκης καταπολησον. εκεινος ειμι ον ειδες εν τῆ ξυλα κρεμαμενον ακρι. τῆ παροπλωσῃ εν αυτη σε βραβευσω. αγωνοτης ειμι. αλλα γαρ και αθλητης μῦρτυριου γελημησι. οπι τῆ σαρωδ, ωσ οπι παλαστρας επαλασα. εν τῆ με συλα βραβευσα, τῆ αιτιπαλον δεβουλον ερηξα. μη φοβηθῆς τοις λιθαζοιτας. ακριτες σοι κλημακα παρῃ ουρανον παροσιτασι. μη φοβηθῆς τοις λιθαζοιτας, βαθμοι σοι παρῃ ουρανον οι λιθοι γηησονται. μη φοβηθῆς τοις λιθοις, τῆ ακρογωνιαον λιθον ενδοθεν παεφερων Ιησῳν Χριστον Θεον. ω η δεξα και ο κριτος, εις τοις αιωνας τῆ αιωνων. Αμην.

A eum sedere dixit? *sedet enim*, inquit, *ad dexteram throni maiestatis Dei in excelsis.* Quæ ergo ratio ut stet modo? Quænam sollicitudo tam sedula, eum è paterno folio surgere fecit? Vidit pugilem in stadio certantem, & ut victori brauium daret, affurrexit. Vidit alta petentem nautam in sublime actum, eique portus loco aperuit cœlos. Ne, inquit, Stephane, timeas: nullus te tuo luctaminis brauio fraudabit. Ut tibi dexteram porrigerem è throno surrexi. In me cruci affixum oculos conijciens, audacter congregere. Ille ipse sum, quem in ligno vidisti suspensum: eâ clauorum in carne fixatione, certaminis tibi præmium tradam. Præses sum certaminis; qui tamen ipse martyrij athleta extiterim. In cruce namque velut palestra, luctâ defunctus sum. Dum interim comprehensus essem, oblutatorem diabolum magno impetu illisum profligavi. Ne timeas eos, qui lapidibus impetunt: inscij, nolentesque scalas tibi in cœlum applicant. Ne timeas lapidantes; lapides, gradus tibi erunt in cœlum. Ne lapides timeas, qui Iesum Christum Deum sum-mangularem lapidem intus, ac repositum animo circumferas: cui gloria ac potestas in sæcula sæculorum: Amen.

Hebr. i v. 3.
Stephani
narrata visio.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ,

Εγκώμιον εις τῆ ἄγιον Παῦλον τῆ Ἀπόστολον.

ΛΟΓΟΣ' Ι.

ΟΥΔΕΙΣ ἀδενει Παύλου ἀθλουῶτος. μῦ γδ τῆ Γουδαίων αυτη, και αι μνημη, τῆ νοσοις περιζουειν. οσδεις ουν ἀδενει Παύλου ἀθλουῶτος. ιχυρον ζῳρωσηματων φαρμακον, ο ἀθλος τῆ σκλωορράφου. δε τῆτο λαμωρεσ. τῆ Παύλου η πηρηγεις. θαυμασα τῆ Ταρσεως θεατρα. πῃτα σιρτα αγωνιζωμενου τῆ Παύλου, τῆ τῆ δισεβειας πύκτου. παρδδθσος ον ὠκησεν. ουρανος ον ηρπασεν. κρσμος ον εσφισεν. αβυσσος λωηγασεν. ηλιος ω σινεδραμν. η σαρρις λω ελεμωριωεν. κησις λω ενίκησεν. η εκκλησια λω επελεγεσε. ο δεσμοκτηριον ο εφωπισεν. ο τῆφος ον εκισμωσεν. πῃτα βλεπει τῆ Παύλου τοις ἀθλοισ. τῆ σκλωορράφου τοις

D

EIVSDEM,

Laudatio sancti Pauli Apostoli.

ORATIO XVIII.

NULLVS Paulo certante languet. Vna enim cum eius sudariis, etiam memorix languores amputant. Nullus ergo Paulo certantelanguet. Forte langorum medicamentionis existit certamen. Quocirca præclara est solemnis Pauli celebritas: admiranda Tarcensis illius spectacula. Gestiant cuncta decertante Paulo pietatis pugili: paradifus, quem ipse incoluit: cœlum, quod rapuit: mundus, quem sapientiâ imbuit: maris profunda, quæ sanctificauit: sol, cum quo æmulo contendebat cursu: sporta, quam illustrem fecit: creatura, quam vicit: Ecclesia, quam vberioribus fluentis inunda-uit: carcer, quem illuminauit: sepulchrum, quod exornauit. Spectant vniuersa Pauli certamina: pellionis nimi-

E

τὸ κρῶσον· κατέσπερον τὸ λόγον ὡς αἶτον· κατή-
 γραψαν τὰ πρῶτα ὡς ἑωσφόροι. Διὰ τὸ τοῦ κύριου
 βοᾶ ἄρπῆως παρὰ τὸ Παύλου· ἄρχει σοὶ ἡ χάρις
 μου, ὦ Παῦλε. ὡς ἡλῖος τὰ κηρύγματα τὰ πρῶτα
 κατέλαμψας· ὡς σελήνη ὁ σκότος τὴν ἀγνωσίας
 ἀπήλασας· ὡς ἀετὸς εἰς οὐρανοὺς ἀνέδραμες· ὡς
 μὲν γὰρ ἰσχυρὸς ἐν βυθῷ ἡστράψας· ἄρχει σοὶ ἡ χάρις
 μου. Βλέπε σα τὰς νίκας, καὶ κήρυξέ μου ὁ κρῶτος.
 ἄρχει σοὶ ἡ χάρις μου. ἐμνήμοντο οἱ ἀρχόντες· ἐφί-
 σαντο δῆμοι· βασιλεῖς κατέψηφισαντο· ἐταράχθησαν
 πόλεις· ἐφῆδραν οἱ Ἰουδαῖοι· διεσπείοντο ἑλλῶες·
 ἠκούσθη ἡ ξίφη· δεσμά δὲ τρεπίετο, καὶ εἰσήκει
 Παῦλος ἡ τῆν θλίψεων πέτρα, βοᾶν· τίς ἡμᾶς
 χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; ὦ κεφαλὴ
 οὐ ἀριεῖν, ἀλλὰ νίκης κομῶσα.

Ἐνόησον γὰρ μὴ τῷ Παύλου τοῖς ἀθλοῖς, ἔ-
 ναρκήσας παρὰ τοῖς στεφάνοις. Ρωμαῖοις δὲ ἔπι-
 στήν ὑπηγάγετο· Κορινθίοις διὰ σταυροῦ ἐσαγή-
 νωσεν· Γαλαταῖς δὲ ἔπιτιμήσεως ἐπέσπερον· Ἐφε-
 σίων τὸ Ἄρτεμιον ἐδάφισεν· Ἀθηναίοις διὰ βωμοῦ
 ἐσαγνώθωσεν ἐν Φιλιππίσι τὸ δόμοφύλακα ἐκέρ-
 θησεν· ἐν Ἀντιοχείᾳ, σφοδρῶς ἐδημηγέρησεν· ἐν
 Ἰουδαίᾳ τὰς νῆας τῆν λίθων σσεωχρόσθη· ἐν Λύ-
 στροις, τὰ χαλῶ ἠρβύξαστο πόδας· ἐν Τρωάδι, τὸ
 Εὐτύχον ἐζωοποίησεν· ἐν τῇ νήσῳ, τὴν ἔχιδναν
 ἐθριάμβωσεν· ἐν Κύπρῳ, τὸ μάγην ἐτύφλωσεν·
 ἐν Ἱεροσολύμοις, τὰ σταυρῶ σαυνηγέρησεν· ἐπέληψε
 πόπος, ἔσκη ἐναρκήσεν δρόμος· πρῶτα χόθεν αὐτῶ
 ὡς ἐκ πηγῶν ἐπέρρεον κίνδυοι. κίνδυοι ποτα-
 μῶν, καὶ τῶν θημιονίαν τῆν ἀρετῆν οὐ πρῆσσαν.
 κίνδυοι ληστῶν, καὶ τῆν σταυρῶν τὴν πίστεως ἐκ ἐσύ-
 λησθη. κίνδυοι ἐκ γῆρας· ἀλλ' ὁ ἔπιτῆτος ὡς οὐ-
 ρανίος θάρρει· κίνδυοι δὲ ἐθανῶν· ἀλλὰ ὁ θύαγ-
 γελικὸν ἐκ ἐπὶ σταυρῶν τεύχος· κίνδυοι ἐν πόλει·
 ἀλλὰ τὸ τὸ οἰκουμένης ἐκ ἐσκέλισθη σφοδρῶς τῶν.
 κίνδυοι ἐν ἐρημίαις· ἀλλὰ ὁ τῆν θύαγελίων θεί-
 αθεν ἐθεώρει τὴν νίκην· κίνδυοι ἐν θαλάσῳ
 ἀλλὰ ὁ σκάφος τὸ ὑπομονῆς ἐκ ἐβύθησθη· κίν-
 δυοι ἐν ψευδαδέλφοις· ἀλλ' ἀγγέλους ἐκ τῆν
 Ἰουδαίων ἀνελάβετο· ὄντως ἔλειψε τὰ δολοφῶν
 πειρασμῶς, καὶ ἐκ ἐλείψθη τῶν Παύλου ἐ-
 φανος.

Γάρτα πόινω τὰ μέλη Παύλου θαυμασιώ-
 μω. ὦ κεφαλὴ ἀρετῆν ἀκρόπολις. ὦ ὀφθαλ-
 μοὶ ἐσοπτευσάμενοι τὴν ἀγίαν περὰ δα. ὦ
 γλῶσσα θεολογίας βρογνθῆ. ὦ σήματα ἀτέ-
 ρων θαυμασιώτερων. ὦ χεῖρες μελάν πλασουργοί.

A luerunt: verbum, vt frumentum disse-
 minarunt: vt astra matutina, suo cuncta
 fulgore illustrarunt. Idcirco Dominus
 modò clamabat ad Paulum: *Sufficit ti-*
bi gratia mea. O Paule; Solis instar om-
 nia prædicatione illustrasti: tanquam
 luna, ignorantiae tenebras fugasti: in cœ-
 lum, vt aquila euolasti: tanquam marga-
 rita, in profundo refulcisti: *Sufficit tibi*
gratia meâ. Respice victorias tuas, meam-
 que prædica potentiam. *Sufficit tibi gra-*
tia mea. Furore acti principes sauiuerunt:
B inuaserunt populi: condemnarunt reges:
 concitatae sunt vrbes: Iudei insidias stru-
 xerunt: Gentiles dissecabantur; acue-
 bantur gladij, vincula apparabantur, sta-
 batq; nihilominus Paulus afflictionum
 illa petra, clamans: *Quis nos separabit à*
charitate Christi? O caput non capillis,
 sed victoriis gloriosum!

Recole namque mihi Pauli certami-
 na, & de coronis obstupesces. Roma-
 nos per Epistolam pellexit: Corinthios
 per crucem attraxit: Galatas increpan-
 do conuertit: Ephesiorum Dianam pro-
C strauit: Athenienses, per aram in retia
 velut coniecit, cepitque: Philippis, car-
 ceris custodem lucrificavit: Antiochiæ,
 acrem concionem habuit: Lystris, Clau-
 do pedes eructauit, ac verbo dedit:
 Troade, Eutychem ad vitam reuoca-
 uit: in Insulâ, de viperâ triumphauit:
 Magum in Cypro excœcauit: Hieroso-
 lymis, Crucis causam egit. Stadium
 nactus, non defuit ei cursus. Effusè ei
 vndique fontis instar pericula erumpe-
 bant. *Pericula fluminum*, nec conge-
 stum virtutum cumulum distraxerunt. *Peri-*
cula latronum, nec fidei thesaurum dir-
D ripuerunt. *Pericula ex genere*; terrestris
 tamen ipse, ac si cœlestis foret, obfir-
 mato perlitat animo. *Pericula ex Genti-*
bus; sed nihil Euangelicum murum dif-
 siparunt. *Pericula in ciuitate*; sed orbis
 victorem non supplantarunt. *Pericula in*
solitudine; at theatrum Euangelicum,
 victoriæ triumphum spectauit. *Pericula*
in mari; haud tamen patientiæ scapham
 in profundum miserunt. *Pericula in*

E *falsis fratribus*; verum è Iudæis Ange-
 los recepit. Defuit reuerâ diabolo tentâ-
 di ars: sed Paulum corona non defecit.
 Admiremur itaq; omnia Pauli mem-
 bra, ac dicamus: O caput virtutum ar-
 cem! O oculos sanctissimæ Trinitatis
 speculatores! O linguam Theologiæ
 tonitruum! O stigmata lucida astra!
 O manûs membrorum compositrices!

2. Col. 12. v. 9.

Rom. 2. v. 35.

Pauli res 66. pendid.

Act. 13. v. 8.

Act. 17. v. 23. 16. v. 30.

Act. 14. v. 8.

Act. 20. v. 19. 23. v. 5. 13. v. 23.

2. Cor. 11. v. 26.

O pedes Evangelici cursûs metas! O A
 verba animis medentia! O epistolas fa-
 luttis fagenas! O pectus sollicitudinum
 pelagus! O sudores Ecclesiam irrigan-
 tes! O hominem fidei columnam! O
 thesaurum, mundum locupletantem!
 O medicum, errorem manu ipsam suâ
 refecantem! O mortuum nunquam
 morientem! O Apostolum in sepul-
 chro conticescentem, ac è cœlo cla-
 mantem: *Mihi vivere Christus est, & mo-
 ri lucrum.* Ipsi gloria, & imperium cum
 Patre & Spiritu sancto, nunc & semper,
 & in sæcula sæculorum: Amen.

Phil i v. 21.

ὡ πόδες διαγγελικῶ δρόμου παύας. ὡ λόγῳ ψυ-
 χῶν ἰατρῶν. ὡ ἐπιστολαί, σωτηρίας σαγύνης. ὡ εἴη
 μεμνημένων πελάγη. ὡ ἰδρώτες ἐκκλησίαν ἁ-
 δούοντας. ὡ ἀνθρώπος πίστεως στήλη. ὡ ἡσυχῆς
 τὸν κόσμον πλουτίσας. ὡ ἰατρὸς πῶν πλασίων χη-
 ρουργήσας. ὡ νεκρὸς μηδέποτε ἀποθνήσκων. ὡ
 ἀπόστολος ἐν τάφῳ σιωπῶν, καὶ ὅς οὐρανοῦ βοῶν.
 ἐμοὶ δὲ ζῆν Χριστὸς, ἐδὲ ἀποθανεῖν κέρδος. αὐτῷ
 ἢ δόξα, καὶ δὲ κέρτος, σὺ δὲ πατεῖ, καὶ πᾶ ἀγίῳ
 πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.
 Ἀμήν.

EIVSDEM,
 Laudatio S. Andreae Apostoli.

B TOT ATTOT,
 Εγκώμιον εἰς τὸ ἅγιον Ανδρέαν τὸ ἀπόστολον.

ORATIO XIX.

ΛΟΓΟΣ ΙΘ.

VIGENS est, ac validum
 Apostolicæ prædicationis
 rete: admirabile, memo-
 riæ Andreæ verriculum:
 nihil immortalium mor-
 tuorum disrumpit est fagena, atque dif-
 fissa. Nullo enim temporis tractu vetu-
 state conficiuntur retia, à gratiâ, non
 ab arte intexta. Licet enim piscatores
 ipsi è vitâ excefferint, nunquam tamen
 rationalium piscatorum antiquantur
 instrumenta; nec fagena illa, quâ ve-
 nantur Orbem. Nusquam trahentes vi-
 dentur, nihilóque minus implentur re-
 tia. Non habuerunt arundinem, quam
 corrumpit tempus: non submisere li-
 num, quod vetustate diffinditur: non
 ære fabricarunt hamum, qui rubigine
 consumitur: non escam apposuerunt,
 quâ pisces caperent: non confederunt
 in petrâ, quæ vndarum iactatur æstu:
 non conscenderunt scapham, quam
 tempestas dissoluit: non pisces, hoc est
 naturam rationis expertem, expiscati
 sunt. Sed quemadmodum ars illa, quâ
 vsi sunt, admirabilis; ita & illorum in-
 strumenta noua, atque inusitata extite-
 runt. Nam arundinis loco, prædicatio-
 nem tendunt: pro funiculo, memoriam
 laxant: pro hamo, demittunt virtutem:
 escæ loco, adhibent miracula: è cœlo
 piscantur, non è terrâ: pro scaphâ, al-
 tare acceperunt: piscium loco, Reges
 capiunt: pro fagenâ, Euangelium ex-
 pandunt: vice artis, vtuntur gratiâ: pro
 mari, mundum perambulant: retium

Apostoli, my-
 stici piscato-
 res.

ΣΧΥΡΟΝ τῆς ἀποστολικῆς
 αἰθείας τὸ δίκτυον. θαυμαστὸν τῆς
 Ανδρέου μνήμης τὸ ἀμφίβλη-
 ρον. ἀδελφικόπος τῶν ἀθανάτων
 νεκρῶν ἢ σαγύνης. οὐ γὰρ παλαμοῦται πᾶς χροῖον
 πᾶς θήρατρα, ἀπὸρ ἐπέπλεξεν οὐ τέχνη, ἀλλὰ
 χάρις. οἱ μὲν γὰρ αἰλίεις εἰ καὶ ἀππλήθον.
 ἀλλ' οὐ παλαμοῦται πᾶς χροῖον πᾶς τῶν λογικῶν
 αἰλίεων ἐργαλεία, καὶ ἢ σαγύνη ἐν ἣ τὸν κέ-
 σμον θηρῶοισιν. οἱ ἐλκοντες οὐχ ὄρανται, καὶ
 πᾶ δίκτυα πεπλήρωται. οὐκ ἐκπύσημπο κέ-
 λαμον, ὃν ἀφαιρῆται χρόνος. οὐκ ἐχάλα-
 σαν λίνον, ὃ ἀφαιρῆσαι παλαμότης. οὐκ
 ἐχάλκωσαν ἀγκιστρον, ὃ ἀφαιρῆσαι ἀγαλίσκει. οὐ
 παρῆσαν δέλεαρ πῶν τῶν ἰχθύων παρίδα.
 οὐκ ἐκάθισαν ἐπὶ πέτρας, ἡ ἀπὸρ πινάσει πᾶ
 κύματα. οὐκ ἀνέβησαν εἰς σκάφος, ὃ ἀπὸρ
 ἀφαιρῆσαι ζάλη. οὐκ ἐθήρθησαν ἰχθύας, πῶν
 ἀλογίαν τὴ φύσεως. ἀλλ' ὡσπερ ἢ τέχνη παρῆ-
 δοξος, οὕτως καὶ πᾶ ἐργαλεία παρῆδοξα καὶ
 χαμνότερα. αἰτὶ μὲν γὰρ κελάρου, τείνοισι τὸ
 κήρυγμα. αἰτὶ δὲ σαρπίου, χαλασὶ πῶν
 μνήμῳ. αἰτὶ ἀγκίστρον, κελῆσαι πῶν δύ-
 ναμιν. αἰτὶ δέλεαρ, παρῆσαι πᾶ θαύ-
 ματα. αἰτὶ πέτρας, ὅς οὐρανοῦ ἀλιβόοισιν.
 αἰτὶ σκάφους, ὃ θυσιαστήριον κατέλαβον. αἰτὶ
 ἰχθύων, βασιλείας θηρῶοισιν. αἰτὶ σαγύνης, τὸ
 διαγγέλιον ἐξέτεινεν. αἰτὶ τέχνης, κέχρηται τῆ
 χάριτι. αἰτὶ θαλάσσης, τὸ βίον περῶοισιν. αἰτὶ

δὲ δικτύων, τὰ σαυρᾶ σαλιβάλοισι. τίς ἴδε ποτὲ νεκροὺς ἀλιθύνοντας, καὶ ζῶντας ἀλιθιμύμοις. ὦ τῆς τῆς σαυρωθέντος διωάμεως. ὦ τῆς θεϊκῆς ἀξίας. ὦ τῆς ἀποστολικῆς διεργασίας. ὅσῳ γὰρ ἐν βίῳ ποιούτων, οἷον ἢ ἀποστολικῆς χάρις.

Πολλὰ μὲν γὰρ ἴδεν ὁ βίος θαυμασά, καὶ θαυμάσια. ἴδε γὰρ αἷμα μὲν ἔκχυσιν κελύων, καὶ φόνον αἰθῆ γλώττης βοῶν. καὶ φύσιν ἀφ' ἧσιν χιθεῖσαν. καὶ γὰρ ἀφ' ἧσιν πόλμαν μαινεῖσαν. καὶ ἀδελφοκτόνον παροσπεμπόντα τῷ θανάτῳ τὸν ὁμομήτειον, καὶ πλὴν θύραν τῆς θανάτου ἀπὸ βασκαρίας ἀεφρεῖσαν. ἴδε κιβωτὸν ἐν ναυαγίῳ φύσεως μήτρας. ἴδε θρόνον ἀφ' ἧσιν ὀπλιζόμενον κτ' ἀσπληγῶν. ἴδε θυσιαζόντα τὸ μὴ σφαγήτα, καὶ παροσφερόμενον τὸ μὴ νεκρούμενον. ἴδε καλύβην οὐρανοῦ πλατυτέραν, καὶ Θεὸν ὑπὸ σκηνῷ κροσόμενον. ἴδε κροσὴν βύλογαδν μητέραν, καὶ πάλιν πλάστου ἐ δούλου. ἴδε φθόνον ἐν ἀδελφοῖς χωρήσαντα, καὶ δουλείαν βασιλείας παρῆξενον. ἴδεν ὀνειράτα θρόνον ὑπεπίσταντα, καὶ λιμὸν ποῖς ὑποβούλοις ἐκλύσαντα. ἴδε πῦρ δροσίζον βάτων, καὶ ῥάβδον θαυμασῶν μητέρα. ἴδε κύματα φερούμενα, καὶ βυθὸν φωπιζόμενον. ἴδεν ὁδοὺς χροσόμενάς, καὶ εὐλὸν νεφέλης ὀδηγούτα τὸ αἰοίδιμον τῆς δῆμων πληθῆτος. ἴδεν δὲ οὐ γῆς βλαστήσαν ῥάβδον, καὶ οὐρανὸν ἀρτόν ποιήσαντα μάννα. ἴδε νομοθέτην σοιχείοις ἐπιτάξαντα, καὶ γράμμα βρύον καταραν. ἴδεν ἀνθρώπον λόγῳ χαλινώσαντα ἥλιον, καὶ εἶραν δι' ἐκείνου κοφορήσαντα παροσφήτην. ἴδεν ἀλβέρου δράκοντα, βαθυλήτων πλοισιωτέραν, καὶ κερυφαλίαν ἐλάμου, πηγῶν ἀφρονώτερον. ἴδεν ἐν αὐτῷ ἀρματι αἰαλαμβανόμενον παροσφήτην, καὶ ὅσα νεκρὰν ζωῆς φάρμακα. Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ θαυμασά ἴδεν ὁ βίος. ἀλλ' ἐκεῖνα ὡσπερ σκιά καὶ χλοή πρῆλθεν, καὶ ὡς λύχνος ἐκοιμήθη. ἀνατείλαντος γὰρ τῆς ἡλίου, ἢ σκιά πρῆδραμν. ὅτι ὅσῳ ποιούτων, οἱ οἷον ἀποστολοι.

Υπηρέτησαν τῷ Θεῷ λόγῳ. ἐψηλάσισθησαν ἑκαστὸν τὸ ἀρημασίον. ἠκελεύθησαν βαδίζοντι τῷ πόντῳ ὅτι. σωματικῶς τῷ

loco, crucem adhibent tanquam fagenam. Quis vnquam vidit, à demortuis piscatoribus, viuentes homines, instar piscium capi? O ingentem Crucifixi potentiam! O diuinæ dignitatis præstantiam! O summam Apostolorum beneficentiam! Nihil planè in mundo cum Apostolicâ gratiâ comparandum.

Multa sanè vidit mundus valde miranda, nouaque. Vidit namque clamantem ab effusione sanguinè, ac sine voce cædem vociferantem; naturam inuidiæ stimulis contra se diuisam; terram impio facinore fœdatam; fratricidam, germano fratri mortem inferentem, ac inuidiæ liuore mortis patefactam portam. Vidit in naufragio Arcam naturæ matricem. Vidit Senem contra suamet viscera fide armatum. Vidit sacrificantem, & non maçantem: victimam offerentem, & minimè interimentem. Vidit cælo ipso latius tugurium; ipsumque; Deū capiens tabernaculum. Vidit furtum benedictionum parentem; Creatorisque cum seruo luctam. Vidit inuidiam inter fratres grassantem; ac seruitutem, regni factam conciliatricem. Vidit somnis apparatus folium, famemque insidiatoribus inuectam. Vidit ignem rubum irrorantem, ac virgam miraculorum effectricem. Vidit solidatas firmatasque; vndas, marisque profunda nudata. Vidit stratas repenti vias; columnamque nubis in die, ac ignis per noctem, inclýtam populi multitudinem ducentem. Vidit virgam sine humo germinantem, cœlumque panis instar manna formantem, atque pluētē. Vidit Legislatorem elementis imperantem, literamque maledictionibus scatentem. Vidit hominem verbi freno sistentem solem, sterilemque, precum merito Prophetâ factam effectam esse. Vidit farinæ pugillum, feraci quouis segetum agro opulentiorē, ac lecythum olei, ipsis fontibus vberiorē. Vidit immateriali curru assumptum Prophetam; ossaque demortui, vitæ remedium effecta. Hæc, innumeraque alia, eaque admiranda vidit mundus: verum illa tanquam vmbra, ac fœnum præterierunt, ac non fecus ac lâpas extincta sunt. Sole namque exoriente, omnis illic vmbra fugit. Nihil enim eiusmodi existat, atque Apostoli.

Dei Verbi ministri fuerunt: Contra-

Gen. 4. v. 10.
Gen. 7. v. 11.
Gen. 22. v. 2.
Gen. 18.
Gen. 27. v. 28.
Gen. 32. v. 13.
Gen. 37. v. 42.
Exod. 3. 4. & 6.
Num. 17. v. 8.
Exod. 16. v. 13.
Ios. 10. v. 11.
1. Reg. 1. v. 20.
3. Reg. 17. v. 16.
4. Reg. 2. v. 11.
4. Reg. 13. v. 21.
Luc. 1.
1. Ioan. 1.
Apostolorum privilegia.

fens adest ambulantes secuti sunt. Discubuerunt cum illo, qui nullo loco circumscribitur: Eius vocem audierunt, qui omnia verbo fecit: mundum ipsum linguâ, velut fagenâ quadam concluderunt: omnes fines terræ cursu circuierunt: errorem tanquam zizania eradicarunt: aras, ut spinas quasdam amputarunt: idola perinde ac bestias peremerunt: dæmones fugarunt ut lupos: Ecclesiam in unum quasi gregem compulerunt: acruatim orthodoxos, quasi frumentum collegerunt: hæreses quasi paleas dispulerunt: Iudaismum, tanquam fœnum arefecerunt: Gentilium sectam, tanquam syluam combusserunt: Crucis aratro naturam excoluerunt: Dei verbum tanquam frumentum disseminarunt: quasi matutina sidera, suo fulgore illustrarunt vniuersa. Idcirco Dominus ad eos clamabat: *Vos estis lux mundi*: orientem habetis, Virginalem partum: diluculum, baptismatis veterum: splendorem, Crucifixi gratiam: radios, nouas ac insolitas linguas: diem, futurum sæculum: meridiem, crucis horam: occasum, sepulchri habitationem: vesperam, temporaneam mortem: fulgorem ac micatum, resurrectionem à mortuis. *Vos estis lux mundi*. Videte sidera, eorumque illustri splendore obstupefcite.

Matth. 5. v. 14.

Idcirco hodie Andreas, cum communem Dominum velut lucis thesaurum inuenisset, Simoni fratri clamore ait; *Inuenimus Messiam*. O fraterni amoris exuperantiam! O inuersum ordinem! Posterior Petro in vitam ingressus est Andreas, priorque Petrum in Euangelium allexit, ac velut venatus est. *Inuenimus*, inquit, *Messiam*. Exuberantis sanè lætitiæ verbum: lætus, faustusque inuentionis nuntius. Inuenimus, inquit thesaurum; fuge Petre circumcisionis inopiam: exue te laceris pannis legis: abiice iugum literæ: vniuersa hæc ut minutias respice: cuncta præsentia ut infomnia despice: Bethsaïdam, ut vilem ac abiectum pagum: verriculum, ut paupertatis instrumentum: nauiculam, ut naufragij thalamum: piscandi artem, ut fluctuationi expositam: pisces, ut edacis gulæ mercaturam: terram, ut turbationis pelagus: genus, ut corruptionis palmitem: mundum, ut emporium ventris: templum, ut speluncam latronum: Ierusalem, ut multorum Prophetarum sepulchrum: gen-

2

Matth. 21.

A ἀπειργάσθη· ἠκυσαν φωνῆς τῆ ποιήσαντος λόγῳ τὰ πάντα· ἐσαγλώδυσαν διὰ γλώττης τὸ κόσμον· ἀειήλθον τὰ ἄφρατα· ἐξερίζωσαν τὴν πλῆθύν ὡς ζιζάνια· ἐθέρσαν τοὺς βωμοὺς ὡς ἀκαθάρτας· ἐνέκρωσαν τὰ εἰδώλα ὡς θηρία· ἐφυγάδυσαν τοὺς δαίμονας ὡς λύκους· σιγήσαν τὴν ἐκκλησίαν ὡς ποιμνιον· ἐσώρυσαν τοὺς ὀρθόδοξους ὡς σίτον· ἀπεσκυβάλισαν τὰς ἀρέστας ὡς ἄχυρα· ἐξήσαν τὸν Ἰουδαϊσμὸν ὡς χόρτον· κατέφλεξαν τὸν ἑλληνισμὸν ὡς ὕλιον· ἠεστίασαν τὰς σαυρῶν τὴν φύσιν· κατέσπραν τὸν λόγον ὡς σίτον· κατήγαγον τὰ πάντα ὡς ἐωσφόρον. διὰ τὸ τοῦτο πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ δεσπότης· ὑμεῖς ἐστέ τὸ φῶς τῆ κτίσεως. ἀνατολίῳ ἔχετε τὴν παρθενικὴν ἀδύνα· ὄρθρον, τὴν τῆ βασιλείας μῆσαν· λαμπρότητα, τὴν τῆ σαυρῶντος χάριν· ἀκτῖνας, τὰς ἀσπιδόξους γλώττας· ἡμέραν, τὸν μέλλοντα αἰῶνα· μεσημβρίαν, τὴν τῆ σαυρῶν ὥραν· δύσιν, τὴν τῆ πάφου οἰκίαν· ἐσπέραν, τὸν πρὸς σκαχρον θάνατον· ἑλλαμψιν, τὴν τῆ νεκρῶν ἀνάστασιν. ὑμεῖς ἐστέ τὸ φῶς τῆ κτίσεως. βλέπετε τὰ ἄφρα, καὶ ἐκπλάγητε τὴν φαιδρότητα.

Leg. d. e. m. ex Vat.

Διὰ τὸ τοῦτο σήμερον ὁ Ἀνδρέας καθάπερ θησαυρὸν φωτὸς ὄρθρως τὸν κοινὸν δεσπότην, εἶπεν πρὸς τὸν Πέτρον τὸν ἐαυτοῦ ἀδελφόν· ὄρθρον καὶ τὸν Μεσίαν. ὁ Φιλαδελφίας ὑπερβολή· ὁ πάξιος ἀιτηροφίη. δδύτερον τῆ Πέτρον εἰς τὸν βίον ἐξεπήδησεν ὁ Ἀνδρέας, καὶ πρὸς τὸν Πέτρον εἰς τὸ διαγέλιον ἐθήρυσεν. ὄρθρον καὶ τὸν Μεσίαν. ἐκ ἀπειργαίας ὁ λόγος· φαιδρὰ τὸν δὲ δέσπας τὰ βυαπέλια. ὄρθρον καὶ τὸν θησαυρὸν· φεῦγε Πέτρε τὴν τὴν ἀπειτομῆς πενίαν· σπιδύσαι τὰ τῆ νόμου ῥάκια· σπιδύσαι τὸν τῆ γράμματος ζυγόν. ὡς μικρὴ ἀρνησῶντα πάντα, καὶ ὡς ἐνύπνια τὰ πρὸντα· τὴν Βηθσαῖδαν ὡς ἀπελὲς χωρίον· τὸ ἀμφίβλητρον, ὡς πενίας ἐργαλεῖον· τὸ σκάφος, ὡς ναυαγίου θάλαμον· τὴν τέχνην ὡς βιωμὸν μητέρα· τοὺς ἰχθύας, ὡς γαστριμύργιας ἐμπορεύου· τὴν γλῶσσαν, ὡς θορύβου πέλαγος· τὸ γένος, ὡς φθορᾶς κλήματα· τὸν κόσμον, ὡς γαστρός ἐμπορεύον· τὸν ναὸν, ὡς ληστῶν ἀπήλαμον· τὴν Ἰερουσαλήμ, ὡς πρὸς φητῆν πολυαἰθρίον· τὸ ἔθνος,

Leg. d. e. m. Sirl.

Leg. d. e. m. Sirl.

ὡς κατὰ Θεὸν λυατῶν. ἧ Καϊάφαν, ὡς πο-
νηροῦ συνεδρίου πατέρα. Διήκων τὸ Με-
σίαν, ὃν παρεκλήρυσαν οἱ παρεφῆται. ὃν παρε-
σάλπισεν ὁ νόμος. Διήκων τὸν τῷ νόμου θη-
σαυρὸν. Φεδγε Πέτρος τὸν τῷ γραμματος λι-
μὸν. Διήκων τὸν Μεσίαν, ὃν παρεσχια-
γραφήσε τὰ σημεῖα. ὃν ἶδεν Μιχαῆας ὅτι τῷ
θεοῦ τῆς δόξης. ὃν Ησαΐας ἐθεάσατο ἔπι
τῷ Σεραφίμ. ὃν Εζεκιὴλ ἶδεν ἔπι τῷ Χε-
ρουβίμ. ὃν Δαυιδ ἐθεάσατο ἔπι τῷ νεφε-
λῶν. ὃν Ναβουχοδονόσωρ ἶδεν ἐν τῇ καμίνῳ.
ὃν Ἀβραὰμ ἐδέξατο ἐν τῇ καλύβῃ. ὃν Ια-
κώβ εἶπε ἀφῆκεν εἰ μὴ εὐλογῆθῃ. οὐ Μωϋ-
σῆς τὰ ὄπια ἶδεν ἔπι τῆς πέτρας. τῶν
διήκων, ἀναρχῶς γνηθέντα, καὶ ἐπερά-
των φανερωθέντα. ἧ θησαυρὸν, οὐ ἡ δὲ πο-
εῖα ἀκένωτος, καὶ ὁ πλοῦτος ἀσυλος, καὶ ἡ
ὑπερῆξ ἀναρχος, καὶ ἡ ἄρεσις παρῶσφατος.
Διήκων Μεσίαν, ὃ ἔστι μετεμυλωδύονον
Χριστός. πολλοὶ Χριστοὶ γέγονασιν. ἀλλὰ θανάτω
πρώτους ἐδούλωσαν. Ἀβραὰμ Χριστός, ἀλλ' ἐν
πάφῳ διελύθη. Ἰσαὰκ Χριστός. ἀλλ' ἐν ὄρεσι
ἡ μνήμη αὐτοῦ. Ἰακώβ Χριστός. ἀλλὰ θανάτου
πῆρρον γέρονε. Μωϋσῆς Χριστός. ἀλλ' ὅθεν
ὅπου ἐτάφη Ἰσραὴλ. Δαυιδ Χριστός. ἀλλὰ πρῶ-
τους λαφύρα. πρῶτους Χριστοὶ, ἀλλὰ θανάτου ἀγ-
μάλωτοι. εἰς δὲ ὁ Χριστός ὁ τῆ φύσῃ Θεός, καὶ
δὲ βίωσθαι ἀνθρώπου. ὁ πῆρρον γαστέρα
τῶν τῶν σφραγίσας, καὶ πηγῶν ἰαμάτων ποῖς
αἰεὶς ἀναδείξας. αὐτῶν ὁ κρατὸς, καὶ ἡ βα-
σιλεία, καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ παρῶσφωσις, σὺ
τῶν ἀρχαίων καὶ ὁμοιοῦσιν, καὶ ὁμοδύμων
αὐτῶν πατεῖ, καὶ τῶν πνευματικῶν πνεύματι,
νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.
Αμήν.

tem, vt contra Deum rabidè insanien-
tem: Caiphan, vt maligni concilij pa-
trem. *Inuenimus Mesiam*, quem prenun-
tiarunt Prophetae: quem lex olim alto
præconio designauit. *Inuenimus legis*
thesaurum; devita Petri literæ penu-
riam. *Inuenimus Mesiam*, quem olim
adumbrarunt signa: quem Micheas su-
per folium gloriae vidit: quem super Se-
raphim Isaias conspexit: quem Eze-
chiel contuitus est super Cherubim:
quem super nubes spectauit Daniel:
quem Nabuchodonosor in fornace ad-
spexit: quem Abraham in tugurio ex-
cepit: quem Iacob dimittere noluit nisi
perceptâ benedictione; cuius Moyfes
posteriora supra petram vidit: Hunc in-
uenimus, ab æterno quidem genitum;
nouissimis verò temporibus declara-
tum, thesaurum, cuius copia exhauriri
nequit, cuius opes nullus prædo fure-
tur; cuius existentia æterna, ac recens
inuentio. *Inuenimus Mesiam*, quod est
interpretatum Christus. 2 Multi fuerunt
Christi, sed omnes morti seruiunt. A-
braham Christus utique fuit, sed in se-
pulchro resolutus est: Isaac Christus;
sed eius in ossibus memoria iacet: Iacob
Christus, sed & ipse mortuis auctarium
appositus est: Moyfes Christus; at ne
locum quidem scimus in quo sepultus
est. David Christus; verum omnes mor-
tis fuerunt spolia: Christi omnes, sed
omnes fuerunt mortis captiui. Vnus au-
tem eximie ac articuli adiectione Chri-
stus ille est, Deus naturâ, ac misericor-
diâ homo, qui Virginis vterum suo par-
tu obsignauit, & Piscatores medelarum
fontes effecit. Ipsi potestas, regnumque,
& gloria, & adoratio, cum immacula-
to & consubstantiali, eiusdemque po-
tentia Patre eius, & sanctissimo Spiri-
tu, nunc & semper, & in sæcula sæcu-
lorum: Amen.

EIVSDEM,

Laudatio S. Ioannis Chrysostomi.

ORATIO XX.

Incerto Interprete.

 ERTE gratias Deo, fratres
charissimi, quod modo ine-
narrabili in domo eius, in quâ
sacra insonuit tuba, pacificè
agitur, sine præliis: in quâ sua-
uissimè modulante lyrâ audientium spiri-
tuale replebatur spectaculum; in quâ Euan-

Tomus I.

Dgelica cantauit: harundo, & floribus or-
thodoxiæ portum adimpleuit. Est facta fort. hirundo.
Ioannis memoria omni ciuitati rete, sic vt
rectos fidei trahat: non enim sic pisces tra- fort. pratuna.
hit piscatorum rete, sicut rectos fidei trahit
Ioannis solemnitas. O gratiam finem & lo-
cum, & tempus vincentem! Tempus enim
superavit amor: finem autem inuitis in-
iuncta fecit memoria; locus quidem non
clausit sacerdotis miracula: sed in Ponto
iacet, & in orbe terrarum laudatur; & lon-
gâ manu osculans, vobis clamat: *Opus meum*
vos estis in Domino. Iterum Ioannes in 1. Cor. 9. v. 1.

V iij

Ioannis clo-
gia.

Deest negat.

Ioannis Ba-
pista & Con-
stantinop.
comparatio.

verbis pretiosæ prædicationis margarita; A
scripturæ à Deo inspiratæ impolluta Bi-
bliotheca; diuinus thesaurus intelligentiæ;
studiosus manibus; aduersus imperialem
auaritiam acutissima falx; vehemens dilu-
uium hæreticorum; qui non blandientem
præ timore potentiam, vel odio ex auidi-
tate debacchantem pertimuit, sicut Io-
seph Ægyptiam. Sed pauco ne minorem
laudibus nauem magnas res gestantem
mergam attonitus. Nullus etenim dignè
laudabit Ioannem, dum non sit alius Ioan-
nes. Sicut enim in vndarum frequentia in-
numerabilis est vndantium multitudo: sic
& in huius arduæ industriæ multitudine,
vbi magisteria pia inundant, atque con-
curfant, inibi libertatis splendescunt radii.
Ab altero radietas Solis conclarefcit; ex
altero emundatio fit erroris. Ab altero ido-
lorum perditio innotescit; ex altero Or-
thodoxorum fit emendatio. Ab altero sy-
nagogæ nuditas linguâ deprehenditur. Ab
altero ædificia splendescunt; ex altero mo-
rum conuersiones verborum vi fiunt. Ab
altero tentatio inualefcit in terrâ; ex altero
è cælo corona fulgescit gratiæ. O sacer-
dos cuius tantum industriæ lucrum, quan-
tum Veris suauissimi flores! O nomen non
negans acta! O cognomen reddens spe-
ciem antea actæ vitæ! O lingua cælis ipsis
altior! O magisteria Euangelica tonitrua
temperantia! Ioannes ille, Ioannes iste:
ille prædicator, iste tuba: ille impercussus,
iste sine seruitute: ille sine sectis; iste sin-
gularis: ille Virgo; iste castitatis defensor:
ille in eremo haptizans; iste in ciuitate re-
tia mittens: ille corripiebat adulterantem;
iste improperabat raptos: ille capite am-
putatus est; iste eandem constantiam præ-
se ferre non dubitauit: ille in carcere in-
clusus est; iste in exilio deportatus. Con-
gesta sunt certamina, propter hoc & mul-
tæ coronæ. Ob id Ioannes cum beatissimo
Paulo nunc clamat: *Christi bonus odor su-* 2. Cor. 2. va
mus. Omnem enim locum ab errore libe-
rauit. In Epheso, artem Midæ nudauit: in
Phrygiâ, matrem quæ dicebatur deorum,
sine filiis fecit; in Cæsareâ, publicana me-
retricia honoris vacua despoliauit: in Sy-
riâ, Deum impugnantem Synagogas eua-
cuauit: in Perside verbum pietatis semi-
nauit: vbiq; orthodoxæ fidei radices po-
suit: linguâ, mundum Dei notitiâ reple-
uit: libros conscripsit: retia salutis expan-
dit: cum Ioanne de Paterno Verbo theo-
logizauit: cum Petro, piam confessionem
fundauit: cum Paulo, propter fidem sudores
effudit: cum Piscatoribus, propter or-
thodoxiam rete concussit. O Ioannes, tua
quidem vita anxia; mors autem gloriosa;
sepulchrum verò beatum; merces autem
copiosa, Gratiâ & misericordiâ Domini
nostri Iesu Christi: [cui] cum Deo Patre
& Spiritu sancto, gloria, & potestas, atque
magnificentia, in sæcula sæculorum: A-
men.

NOTÆ.

Ad Orationes Sancti Procli.

Visum est S. Procli Orationes, Vincentio Riccardo Romæ editas, aliis nostris, quibus
maximè Deipara Virgo hoc tomo celebratur, adiungere; multisque partibus nostras, Co-
dicum aliquâ collatione, ac nouâ versione, luci iterum publicæ dare: valere iussis spesis illis,
nec raro parergis, aut etiam minus quandoque aptis Riccardi notis: vt nec instituti nostri ra-
tio, nostra hîc plura perscribi sint. Procli vitam, ac veterum de eo testimonia, requires à
Riccardo. Ipse, quæ textui elucidando necessaria videbuntur, in singulis breui Orationibus
expediam.

Ad primam Orationem.

HÆc illa celebris Oratio est, in quâ D
S. Proclus adhuc Episcopus Cyzici
de Nestorio reuexit triumphum. Prima
ipsa verba indicant habitam celebri, pro
Mariæ solemnibus, conuentu; nec alio, quàm
τὸ διαγγελισμοῦ sacratissimæ eius Annun-
ciationis, quando Emmanuelem concipi-
ens, verè effecta est Deipara. Sequor ma-
ximè perantiquum Regium Codicem, quo

textus videtur purior, ac qualem ferè hâ-
buit antiquus Interpres, quem Riccardus
existimat Dionysium Exiguum; adiectis
marg. variis aliorum lectionibus. Accessit
nouissimus Eminentissimi Cardinalis Ma-
zarini Codex, qui ipse emendatissimus vi-
deri potest, ex quo subinde margini ad-
scripsi aliqua.

1. Corporatum portauit. ἢ σωματικὴ βα-
σίσσα. Sic & vetus ille Vaticanus: cum
corpore portauit: non vt malè Interpres Con-

cilij Ephesini, & post eum Riccardus: *In corpore suo gestavit.* Tametsi enim hoc maximum est, ut Maria utero, & in suo corpore gestauerit Dominum; hinc tamen Proclus modum præcipuè respicit; quòd eum, qui super Cherubim incorporeus sedet, cū corpore, ac eo indutum ipsa portauerit.

2. *Textorium iugum.* Liquet satis non accipi hinc vocem ἰσός, pro ipsâ telâ, sub cuius metaphorâ Proclus, vnionem ipsam naturarum describit factam in Mariâ, quam paulò superius, eius ἐργαστήριον dixit: velut *opificinam*: hinc pressius, ἰσὸν textorium ipsum instrumentum, in quo mirabilis illa tela ac confectio naturarum facta sit diuinâ virtute ac arte. Vide Riccard.

3. *Impolluta caro ex Virgine.* Placuit hæc lectio; ut ipsa significetur Christi caro, ac quam ipse gestavit; cuius vnione ac mirabili texturâ cum Deitate, facta est œconomix illa tela ac tunica.

4. *Incircumscriptè.* Habent constanter Codices ἀπειραγῆτως, quæ vox in subiectâ materiâ admodum communis est; nec, video ut debuerint Interpretes adiectiuo reddere, tanquam esset ἀπειραγῆτος: vel aduerbium minùs quadraret, quod vnum tamen maximè quadrat; ut & paulò inferius τὸ ἀφθαρτός: ex quo malè Gaianitæ teste Anastasio lib. εἰδηγ. cap. 10. sibi ἀφθαρτός fecerant, ut eo probarent Christi etiam corporis incorruptionem: cū Proclus solum designet modum natiuitatis. Quod eius loco habet modò Codices, ἀφρασίως: per imperitiam irrepsit antiquiorum, & quia proximè præcedebat τὸ ἀφρασον.

5. *Spicam edidit.* τὸν ἀσπυγὸν ἐβλάσθησε. Palam actiuè: siue colonum illum Proclus intelligat Spiritum sanctum; siue ipsum Verbum: nam vtrique tribuitur formatio Dominici corporis, & ut eâ, spicam Christum ac hominem, sine femine ediderint: nec video ut interpretes ab eâ eius phrasi abhorre debuèrint, ac neutro reddere. Paulò inferius in verbis illis, ἀεὶ ἐπὶ τοῖς αἰθεράτοις ἤκουσεν sic secutus Vat. Codicem, ut nolim non monere, aliam esse aliorum omnium Codicum, tum quos profert Riccard. tum quos ego vidi, duos Regios ac vnum Card. Mazar. sic nimirum, ἀεὶ ἐπὶ τοῖς ἀστέροις ἤκουσεν αἰθεράτοις ἤκουσεν.

6. *Deus & homo.* Alij aliud etymum illius vocis afferre solent; ac præcipuè, ut *Gabriel*, fortitudo Dei dicatur. Vel etiam *fortis Deus*: eâ phrasi, quâ Psal. i. v. i. dicitur, *Beatus vir*, vbi Hebræa, simili fere formâ habent, atque in nomine Gabriel, reddunt-

que Hebraizantes, *Beatitudines viri.* Nomen נבון, virum potenter significat, ac fortitudinem.

7. *Illud quidem obumbravit ei hoc ex eâ carnem assumpsit.* ὁ μὲν γὰρ ἐπεσσίασεν ὁ δὲ, ἐσαρκώθη δὲ ἄνωγος. Afferit Riccardus variantes multas lectiones, sed ego hanc Regij Codicis vice omnium arbitror, ac probatissimam: cui simile est, quod superius posuit: ἀποθνήσκει ὁ ἐγένετο, καὶ λυβήσται ὁ ὑπὸν. Ut vbi que quod est Dei, ac quod hominis, in eodem Domino Iesu ac Filio, distinguat, ac cuique rationi, quæ sunt propria tribuat. Quâ Deus, erat cum Mariâ iuxta Angeli verbum, *Dominus tecum*, antequam etiam incarnaretur, ipseque ei obumbravit, ut sine ardore concupiscentiæ conciperet ipsum: ut homo, carnem ex eâ sumpsit. Sic paulò inferius. ὁ μὲν λῶ, ἔστωσεν ὁ δὲ γέγονεν, ἔπαθεν. *Quod erat*; id est, Deus; *salutem contulit*; quòd factum est; id est, homo; *mortem subiit.*

8. *Illic sanctus gloriosè predicabatur.* Hinc locum affert Damascenus Epistolâ de Trisagio, quem Theopaschitæ obiicerent, aliter legentes ac habeant modò Codices: nempe ter repetitam vocem ἄγιος: ut neq; illa litera improbanda sit, sed duntaxat hereticorum malus vsus, ac quod vellent, ita in Filium referri hoc Canticum, ut non etiam referatur in Patrem & Spiritum sanctum; quod falsum liquet, ex aliis aliisque locis scripturæ, quibus alia aliaque persona apparuisse dicitur.

9. *Aperuit ut homo.* Sic ipse exposuerim; ut spectatâ quidem naturæ humanæ conditione, Dominus vuluam aperturus esset, at non tamen aperuerit potentiâ Deitatis, ad quam clausa ipsa, perinde habent ac si aperta essent, quæ est etiam expositio Amphilochoij.

Ad 2. De Incarnatione & Infusoribus.

Didit Riccardus ex antiquo Criptæ-ferratenfi Codice; stylo commatico ac polemico in Iudæos, siue etiam Iudæorum nomine in asseclas Nestorianos, totam Procli, ut & crebro vsu vocis μορφήν δὲ σῆμα, αἰτὶ φύσεως: quem S. Ephremius apud Photium ipsi tribuit,

1. *Ignem temperat aqua.* Haud dubium desiderari vocem aliquam; nec enim duæ illæ voces, πῦρ ὕδωρ: sic absolutè cohærent: nec quis facillè possit sanare locum absque nouo Codice.

2. *Suo modo testimonio.* ἀπίως ἐμάρτυρησεν: Benè Riccardus futurum ἀρτυρήσῃ, mutauit præterito. Porro indicat Proclus, paulò

antè lectum fuisse Euangelium Matth. 8. v. 23. siue Luc. 8. v. item 23. de sedatâ maris tempestate ac expulsis dæmonibus: vt hoc indicio haberi possit certum tempus habitæ huius Orationis; nonâ scilicet Dominicâ ab Indictione; quâ etiam extat Cera-
 ramei homilia. Liquet verò ex his & simili-
 bus, vt non esset vnus Ecclesiæ Hierosoly-
 mitanæ traditio, vt post lectum Euange-
 lium inter Missarum solemniam haberetur
 Concio; quo Westalius argumento hinc
 inde monumenta Chrysofomo inscripta,
 Ioanni suo ac Hierosolymitano minus so-
 lidâ veritate, nititur asserere.

3. *Exiit qui est ad imaginem.* οὐρανὸς ὁ κατ' εἰκόνα. Ipse nimirum animus; quod se-
 quenti membro magis explicat, ἦν τεταὶ ὁ λόγος. ratio paritur. Fuit fortè in eâ opi-
 nione, vt anima rationalis ac λόγος, verè
 exiret ac educeretur è materiâ sic disposi-
 tâ, à quâ nec alij quidam æquales abhor-
 ruerunt: quanquam fuit tandem ab Eccle-
 siâ proscripta. Non licet, aut libet alias opi-
 niones, quas subinde Proclus indicat, ad-
 notare, in quibus præsertim nihil est peri-
 culi; tamen est aliquid noui, ac à nostro-
 rum ac modernorum philosophiâ abhor-
 rentis; vt paulò antè, de formatione stella-
 rum ex lumine.

4. *Natura principium.* φύσεως ἀρχή. Ni-
 hil his Procli clarius: Prosequitur enim,
 quibus conuenit Adamum inter & Chri-
 stum, vt ille huius figura fuerit: quare val-
 de ridicula Riccardi coniectura, vt loco
 φύσεως, sit legendum φθίσεως. pro naturæ
 corruptionis; atque ab eo auctor, Christi ac
 Adami comparisonem inchoauerit, in
 quo illi maximè videntur contrarij. Ada-
 mus ergo naturæ principium, vt caput ge-
 neris, eoque figura Christi, qui principium
 est ac auctor vitæ æternæ, caput ipse præde-
 stinatorum.

5. *Et conuertit me.* ἐπέστρεψέν με. Velut
 stitit, traxitque ad spectaculum ac visionem.
 Deest illud pronomen in 70. vbi redditur,
 Et reuersus est, &c. Posset reddi: & accur-
 rit Angelus, &c. Gentianus Heruetus etiam
 reddit, & conuertit me, in qq. Anastasij
 Nicæni.

6. *In nube.* In quâ nimirum Deus posi-
 tum voluit symbolum clementiæ, & vt de-
 inceps mundus non esset periturus simili
 aquarum diluuiò.

Ad 3. Orationem de Incarnatione: siue in
 Christi Natalitia.

Hanc quoque habuit idem Riccardus
 ex eadem Cryptæferat. Biblioth.
 opus sanè, quanquam breue, Procli venâ
 ac ingenio dignum. Indicat habuisse illam
 altero die à Christi natalitiorum festo die:
 quæ fortè ratio fuit, vt potius inscripta sit
 de Incarnatione, quàm in festum Natalis
 Domini.

1. *Insufflans in faciem tuam.* Allusio est
 ad insufflationem quâ Deus homini ani-
 mam indidit: vel etiam ad Dominicam il-
 lam in Discipulos Ioan. 20. Idem enim &
 naturæ primùm, & gratiæ postea insuffla-
 uit Spiritum; ipse qui è terrâ ascendit, ac re-
 surrexit, nostræ primitiæ ac auctor resurre-
 ctionis. Etiam Cyril. in Nahum 2. explicat
 de resurrectione: & Chrysof. hom. 2. ex de-
 cem Romæ editis.

2. *Christianorum solemnia.* Eodem fere
 modo Asterius festum Kalendarum tradu-
 cens, Christianorum per censet festa, ac eo-
 rum rationes. Videndus item Chrysof. in
 Philogonium, ac homil. de Pentecost. apud
 Ducæum.

3. *Partus admirabilis.* τόκος ἀδιδόξος. Habentur hæc, ac sequentia, vsque ad illa
 verba, & ἀθροπος ἔξ ἐμοῦ. in Codice Co-
 lumn. Procli nomine, inter Patrum testi-
 monia de duabus naturis, vt refert Riccar-
 dus.

4. *Commodauit.* ἐκλήρα. Communiùs
 scribitur hoc verbum per ι, quod Doricâ
 dialecto passim mutatur in η. Putem ta-
 men nihil hîc Proclum Dorici affectasse,
 sed totum antiquarij esse, quod paulò in-
 solentius videtur. Liquet enim vt plerique
 scribendo literas sono affines, ac nec modò
 satis distinctas, confundant.

Ad 4. Orationem, in diem Christi Natalem.

Iam edita fuerat Lugduni Batauor. men-
 doso satis Codice. Riccardus ex triplici
 Romano conatus est restituere. Extat
 Theodoti Ancyranæ Oratio in Act. Synodi
 Ephesiæ. p. 3. c. 9. simili argumento, & eo-
 dem ferè initio, vt vel eiusdem oporteat es-
 se, vel alterum alterum imitatum, ac penè
 alterius exordium orationis exscripsisse.
 Coniicit Riccardus non esse eam oratio-
 nem Theodoti, sed solum sequentem, tum
 ex styli diuersitate, tum quia desideratur il-
 la in Codice Bauarico; tum denique quia
 Epiphanius Diaconus in 7. Synodo percen-

fens huius Theodoti opuscula, singulariter nominat, & τὸν λόγον εἰς τὴν ἑβδόμησιν τῆς Κυ-
 εἰς. Verum argumentum hoc leue admo-
 dum est: nam iisdem ipsis Actis, c. 12. habe-
 tur eiusdem Theodoti Oratio alia, de Do-
 minicâ Incarnatione habita in die S. Ioan-
 nis Euangelistæ, cuius nihil Epiphanius me-
 minit. Sanctus quoque Nicephorus aduer-
 sus Iconomachos, tanquam eius indubita-
 tum monumentum affert Orationem in
 Sanctam Mariam & Symeonem, opponit-
 que aliis incertis, quæ iisdem, Theodoti An-
 cyrani nomine opponebant: quam ipsam
 Epiphanius omisit: nisi fortè, & melius, eas
 omnes Orationes comprehendit, inter scri-
 ptas ad Lausum aduersus Nestorium tomis
 sex: ex quibus verissimile est acceptas esse
 tres illas in Synodo recitatas, quæ verè totæ
 aduersus Nestorium militant; vt & quam
 citat S. Nicephorus in Mariam & Symeo-
 nem, quod relatum ab eo excerptum indi-
 cat. Putemque decem illos tomos illustre
 fuisse Theodoti opus, ac apprime notum;
 reliquas verò, quas per censet Epiphanius
 Orationes, singulares fuisse tractatus, aliâ
 aliâque occasione habitos, vt doctis eius-
 modi Episcopis moris erat. Quia verò in
 Marianis sumus, libuit hoc loco illud in
 Mariam excerptum Theodoti producere,
 ex quo fortè integra ipsa Oratio aliquan-
 do agnosci poterit, ac quandiu totus ipse
 Nicephorus non prodit. *Εκ τῆς εἰς τὸ πανύμ-
 νητον Θεοτόκου, καὶ τὸν Συμεῶνα σωτηριεμένης
 λόγου Θεοδότη τοῦ Ἀγκύρας. Χαίρεις χάρισμα
 ἐλάττωσον, χρησίμωσον τὸν τοῖς πᾶσιν ἀχώρητον. Ἐ-
 πὶς τῆς ἁγίας τῆς ἀρχαιοτέρας τῆς ἁγνήσεως διη-
 γήσεται. Πύθαιμασιν δὲ τῆς δεινῆς ἀνεκφρα-
 σον τόπον, ἢ τῆς ἀνεμνήστων λοχίαν. Ἐπει-
 δεῖται τὸν λόγον τὰ ἱερὰ λόγον. Ἐπειγέ-
 φεται ἡμῶν τὰ ἱερὰ ἔννοιαν. εἰ γὰρ ἔγραφε γα-
 φεις τῆς μητέρας τῆς οἰκονομίας, ἀλλ' ἔχ' ἐμμελῶς
 λόγος τῆς Τετόπου τῆς κρυφείας. ἀρχὴν ἑπιτάμην
 τῶν τόπων; ἀλλ' ἔχ' ὑφέσθηκεν ἀπὸ τῆς ἀνάργης.
 βρέφος ὀνομάσθη τῆς τεχθέντα; ἀλλὰ τῆς πα-
 λαιῶν τῆς ἡμερῶν κέκτηται θεωρητικὸν καὶ
 αἰώνιον. νικᾷ τῆς ὑφείσθη ἢ ἑπίστασις. Ἐπειγέ-
 ται τῆς ἀνεκφραφῆς τὸ ἀπειγέτατον. τοιαῦτα ἡ-
 μῶν ἢ ἀγία μητέρα τῆς ἐν ἀγίᾳ ἀπὸ τῆς ἐπι-
 λάμψεως θεωρομίζει τὰ ἀγαθὰ. ὅτι παρ' αὐτῆς
 πηγὴ ζωῆς. Ex Oratione, quam Theodo-
 tus Ancyra Episcopus composuit in sanctam
 Dei Genitricem & Symeonem: Apud S. Ni-
 cephorum aduersus Iconomach. l. 2. Gau-
 de minimum loci spatium, eius factum capax,
 qui à nullo potest capi. Quis verò eius Nati-
 uitatem enarrare possit, qui ipsâ antiquior ge-
 neratione existit? Quid prosequemur admira-
 tione; diuinum ac ineffabilem factum; ani nex;*

A plicabilem facturam? Nequeunt ea sermone
 comprehendere, quæ vim totam rationis superant.
 Non possunt intellectus vi circumscribi ac defi-
 niri, quæ excedunt intelligentiam. Tametsi
 enim pictor matrem incarnationis pingit; non
 tamen sermo conceptionis modum interpre-
 tari possit. Principium proli imponemus? at non
 consistit absque eterno. Infantem eum, qui na-
 tus est, dicemus? at antiquum illum dierum
 auctorem, ac causam habet. Vincit intentio quod
 demissionis est; quodque incircumscriptionem, cir-
 cumscriptionem transcendit. Eiusmodi nobis
B bona, Virgo mater sacris suis illustrationibus
 præfert; vt apud quam sit fons vite.

1. Quod nouam. *Ἐβλῶ* à quâ longè erat
 genus humanum. Theodotus habet *κοινῶς*
 communem: quo etiam titulo illustris ad-
 modum fit dies Christi Natalis: malimque
 ego τὸ *κοινῶς*.

2. Nam natura. Sequor S. Andreæ Co-
 dicem, ex quo restituta litera, plana est ac
 facilis: nullòque modo adduci possim, vt
 Riccardi lectionem probem, putemque
 scripsisse Proclum, loco *τεκούσαν, σε κῆσεν*.

C Tametsi enim *κῆσα* possit accipi pro *κόρη*.
 & *κόρη* loco *παρθένης*: nusquam tamen Pro-
 clus sic Atticam dialectum Ionicâ com-
 mutauit in voce *κόρη*: nihilque impeditius
 literâ, quam sibi ille ex Heidelberg. com-
 posuit: qui planè emendandus est, vt pro
ἀγνοεῖ, sit *ἐγνοεῖ*: quod vnum series tota pe-
 tit, quâ doceat Proclus, quid gratia supra
 humani rationem partus, ac puerperij in
 Mariâ præstiterit.

3. Nuptiarum expers. *γάμων ἀμύνητος*.
D Valde displicet quod reddit Riccardus: à
 prophanis nuptiis aliena. Sunt namque nup-
 tiæ nihil prophanæ, tametsi sanctior est ac
 sacratior virginitas. Verbum illud *ἀμύνητος*.
 sonat non initiatam, sacrorum metaphorâ,
 quibus initiari dicebantur, qui eorum fie-
 bant participes, eaque docebantur. Quod
 sequitur, *ἔ γάμων ἀλόητος*: ac velut explica-
 tio præcedentium ponitur, non malè possit
 exponi, *quæ ne audisset quidem de nuptiis*:
 vt quæ se Deo voto obstrinxisset, nec aliter
 fuisset tradita Iosepho, quàm vt custodi:
 non vt marito; vt plures Patres tradunt,
 ipseque adèd Proclus Orat. 6. quâ de re ad
 Georgium Nicomed.

4. Ac per quam nouum vestimentum. *Ἐ-
 κμύνητος*. Præfero eam lectionem Palat.
 impress. cui affinis Heidelberg. *Ἐκμύνητος*.
 Riccardus vitandæ causâ cacophonix le-
 git *ἔ νοεόν*: quæ sanè lectio nihil apta est;
 nec enim indumentum illud in sacræ Vir-
 ginis vtero factum, ac quod Verbum in-
 duit, *νοεόν* est, prout *νοεόν* contra corpus

distinguitur: sed ipsum corpus animâ intelligenti præditum; cuius duntaxat editionis modum verè nouum & admirabilem, vrget Proclus: quin ne ipse quidem Riccard. reddit τὸ νοσεῖν.

5. *Audiendam loco Virginis.* Intricat Riccardus adiunctâ voce εἰκῶ, ex Heidelb. vt ait. Planam ego literam ex Palat. impressi. ac S. Andreæ existimo, ipsam quam reddo; non quam ille à contextu remotissimam comminiscitur. Inducit Proclus naturam, sua primùm edicentem; tum desinentem in Virginelem partum; ac denique inducit ipsam Virginem suam aduersus Iudæos propugnantem virginitatem.

6. *Ex naturâ. ἀμυήτως* Retineo eam vocem ex Heidelberg. pro quâ Riccardus suspicatur legendum ἀμυθῆτως: quo etiam modo habet in textu, siue ita ex suo emendauit, siue ex aliquo Codice. Verùm existimo τὸ ἀμυήτως, aptius esse; cùm præcipuè duabus aliis vocibus explicetur vis tota vocis ἀμυθῆτως, nempe τὰ ἀρρήτως & ἀφράτως. τὸ ἀμυήτως autem pro subiectâ materiâ congruentissimè exponitur, vt sit velut non comparabiliter, vt loquitur S. Leo ferm. de Transfigur. id est, non aliunde ac voluntate, in eorum morem quæ μυήθη & ac doceri dicimur. Idem itaque sit Proclo, Ἰουηθεὶς ἀμυήτως: arque Leoni, non aliunde factus comparabilis, sed à naturâ ac per naturam natus æqualis.

Ad Encomium S. Mariae, ac Orat. quintam.

Habetur duplici Regio Codice, altero ἀνεπίγραφος: altero adscripta S. Iohanni Chrysostomo, ex quo Sauilius eidem inscriptam edidit, sed intercius ἀμφιβαλλόμενα. Ioannes Damascen. Epistolâ de Trifagio citat Procli nomine: cuius etiam nomine olim redditam, ac in duas lectiones distributam pro festo Assumptionis S. Mariæ, Riccardus è Vaticanâ edidit. Congruit stylo reliquis Procli.

1. *Sanctorum memoriâ celebres conuentus.* Retineo lectionem Regij Cod. μαρτυρικῶν πανηγύρεις, eodemque sensu explico ac Riccardus alteram Rom. Cod. & S. Damasc. μαρτυρικῶν πανηγύρεις: vt τὸ μαρτυρικῶν, æquè pateat ac nomen μαρτυρικῶν: sitque adiunctum voci πανηγύρεις, ad designandos sacros conuentus, ac monumenti ergo institutos: cùm alioqui vox πανηγύρεις significet etiam nundinas, ac eiusmodi profana. μαρτυρικῶν ergο πανηγύρεις: ipsæ sunt ἑορταί, & testimonia: seu festa in memoriam beneficiorum Dei, ac virtutis Sanctorum

A instituta: ipsumque quod postea ipse auctor τῶν ἀγίων μνήμας appellat: *memorias Sanctorum*: id est, festa eis monumento posita Nam non loqui de solis Martyribus, liquet ex exemplis quæ affert Sanctorum veteris testamenti, quorum plures non fuerunt Martyres, vt strictè dicitur Martyr, qui pro Christo, aut virtute, agone defunctus est.

2. *Vt Christi Imago.* Sic lego, ὡς χειρὶ εἰκῶν pro Θεῷ: vel certè excidit vox ἡ. Palam enim alludit auctor ad verba Pauli Hebr. 7. ἀφομοιωμένος δὲ τῷ ἡ. Θεῷ. *assimilatus filio Dei*: vt eius scilicet figura, ac ceu expressa quædam imago anterioribus temporibus symbolo exhibita. Non ita propriè Riccardus, vt *Dei exemplar*: nam exemplar, est ipsum prototypum ac forma principalis, cui aliud assimiletur: quod non habet Melchisedec Dei filio comparatus, sed è contrâ, vt ipsa Pauli verba sonant: quanquam exemplaris vox, eo etiam sensu, ac pro imagine ac figurâ, cùm alibi, tum in ipsâ Epistolâ ad Hebr. ab Interprete usurpatur.

Ad Orationem sextam, ac S. Mariae laudationem.

AD Romanum vnum Codicem, ex quo singulari Riccardus ediderat, accessit alter Regius, ex quo multa emendata sunt. Plures Riccardi næuos in notis indico: à quibus indicandis liberum me fere in aliis existimaui, ob nouam, quam cudi versionem, & vt ne viri labores sugillare vltro viderer.

1. *Quis porro carbo? ἀνθεαξ.* Accepit Proclus pro carbone, alioqui non quadraret auctoritas subiuncta: *Ignem veni mittere.* Vox Hebraica חלה, non aliud significet quàm lapidem pretiosum. Vulg. *Bdelium.* Isaiaë autem 6. vbi etiam 70. habent ἀνθεαξ, alia vox est, quæ prunam ardentem ac carbonem significet.

2. *Porri eiusmodi. τῶ τοιοῦτου πρασσοῦ.* A quo lapis prasinus, velut porraceus, ac porraceo virore: vt à lapide, scitè diuertat ad porri qualitatem, à quo lapis ita dictus est. Sic fortè in superiori voce ἀνθεαξ, luserit. Riccardus obscurat, cùm ita reddit: *Qui causticâ prasini eiusmodi pallentis naturâ.* ac malè mutat τὸ πρασσοῦ, in πρασσινον: ex quo non fiat amaricans illa comestio, sed ex illo.

3. *Diuina voluntatis portum.* Iuxta quod multi Codices Græci, & Suniæ habent: τῶ δελήματος ἕνεκα. *Deduxit eos in portum vo-*

sunt breui post eius Natiuitatem, at nec ab aliis, cum extra omnem humanam consuetudinem ageret in deserto, vsque ad tempus ostensionis suæ, quando Spiritus illic Domini super eum factus est. Quæ adduntur, velut non placeret, non esset visurus Deum, &c. ampliacione quadam exponenda sunt, vt intelligantur pro eo tempore quo fides sufficienter proposita foret; ac quando iam explicator quæteretur: quo etiam modo potest exponi sententia Chrysostomi hom. de fide & lege naturæ tom. 6. Ducæi, cum videtur docere, non fuisse Cornelium verè iustum, antequam à Petro doceretur. Non fuisse eius in vtero exultationem motum liberum, & quo Deum verè agnouerit, tenet S. Doctor 3. p. 27. ar. 3. & 6. in quod etiam inclinatur August. epist. 57. ad Dardanum.

13. *Isaac Dominica passionis typus.* Qui adhuc virgo fitiussus offerri, quanquam postea dederit coniungio operam; vt & Moyses prius dederat, post tantam illam Domino assiduitatem deinceps continens, vt S. Epiphanius explicat hæc. 78. vt non solum παρθεϊαν & omnimodam ἀγνείαν, virginitatem ac perfectam castimoniam, qualis fuit vtriusque Ioannis, decetque, Deo sacros homines, commendat ac laudet, verum etiam σωφροσύνην ac pudicitiam, quæ deceat sæculares, ac homines Christianâ sobrietate quandoq; coniugiis vtentes. De aliis Eliâ, Daniele, tribus pueris, Iacobo, &c. videri potest Riccardus, ac quos ille citat, Hieronym. Epiph. &c.

14. *Gentilium aquas.* τὰ ἔθνη ὕδατα θερμαίνῃ. Subiuncta verba, καὶ τὸ θεράμμενον palam indicant alludi ad Scripturæ locum aliquem; nec alius occurrit quàm quem adscripsi marg. quo dominicus aduentus instar ignis significatur, facientis ebullire ac efferuere aquas. כִּי מֵאֵשׁ כִּדְרָהּ אֵשׁ. Pagn. Sicut aquam bullire facit ignis. Vulg. aquæ arderent igni: Significatur effectus diuini aduentus ad vindictam, tametsi Proclus allegoriâ transfert ad aduentum Domini ad salutem, quo verè efferbuerunt aquæ Gentilium diuino eius igne. 70. Ἐ κατακαύσῃ πῦρ τοὺς ὑπερβάνους. Et comburet ignis aduersarios: quod ipsum potuit respicere Proclus, ac tum ex eo, tum ex aliis, ac Hebraicâ veritate, habere τὰ ἔθνη ὕδατα. Siquidem, *Aqua multa; populi multi.*

15. *Adulterinum corporalis peccati numisma.* Multa Riccardus in vocem νόμισμα, sed quibus duntaxat declarat vocem; ne verbum quo explicet mentem Procli, quam nec reddidit, mutato antecedenti in conse-

quens, ac liberius commutatis aliis, vt colata versio docebit. Numisma illud peccati, haud aliud sit, quàm quod precedenti cholo dixerat, vt alterum altero explicet; ipsa nimirum sexuum discretio, occasione peccati inducta, & ex illius præuisione; vt nimirum crasso illo ac brutali modo mutæ coniunctionis propagaretur humanum genus futurum mortale à peccato, diuini ac altiori modo propagandum, vt immune à peccato immortale mansisset: estque ea opinio trita Græcis Patribus, ac in iis Amphil. in Peccat. & Greg. Nyssen. I de opificio hominis, de quâ dicta sufficiant ad præfatum Amphilochium.

16. *Prophetam illum Moysi similem.* ὁ καὶ Μουσα προφήτης καὶ ἐμὲ. Deut. 18. repetitum à Stephano Act. 3. nec bene satis Riccardus: *Prophetam à Moysè signatum*; aliud certè, ὁ καὶ ἡμῶς ἀθεοποῦς. quàm homo à nobis designatus: nempe homo nobis similis: quod passim Christum vocant Theologi. Quod porrò spectat ad expositionem, quam sic multis dialogismo hoc Proclus profectur, vt Ioseph non cognouerit Mariam, donec illa peperisset: id est nesciuerit diuinum in eâ mysterium ante Domini natiuitatem; videri illa possit minus fauere tantæ illi Iosephi sanctitati, quanta decebat sponsum Virginis. Vt tamen gratiæ in Apostolis œconomiam attenderimus, vtque ea toto Domini incolatûs tempore rudes adedò permiserit, haud ita absurdum videatur, vt & Ioseph haud absimili modo, post etiam oraculum, non nihil dubius ac animi anceps, pro tantâ sacramenti sublimitate ac nouitate, permanserit. In Zachariâ, cui tantum prædictus esset partus sterilis, toties iam in aliis exhibitus, incredulitas grauior fuit, cum præfertim ille sacerdos esset, quem sacra historia non lateret: In Iosepho autem, qui faber esset, & cui maius omnibus sacramentum conceptus Virginalis reuelatum esset, longè excusabilius sit, vt non statim integram omnino fidem adhibuerit Angelo, nec plenè cognouerit quod Spiritus sanctus in sponsâ operatus esset, donec ab editâ demum prole amplior gratia afflisset. Fuerit itaque ab oraculo persuasus vt ne dimitteret sponsam; non tamen vt omnem prorsus dubietatem abiiceret. Nihil certè videtur obstare, vt ne æstus eiusmodi cogitationû, qualè describit Proclus, ad probationem viri sancti toto illo tempore permixtus sit: tametsi Hieronymi ac aliorum expositio videtur germanior, vt sermo sit de cognitione per copulam carnalem, quam neget Euangelista præcessisse Christi

sti natiuitatem, nec dicat fecutam esse. Idem cum Proclo sentiunt alij, in quibus Athan. hom. in descriptionem S. Mariæ. Ipsa porrò S. Maria, quam ipsam Proclus in sequentibus ob mysterij incomprehensibilitatem, dubitantem inducit, citius persuasa fuit, ad cuius, vti & sponsi in eiusmodi dubitatione defensionem, satis videantur, quæ Proclus idem scripsit.

17. *Non est cognitionis defectus, &c.* Sensus est: Nedum iam ignorantis esse, quòd sic Ioseph suspectam habeat coniugem, sed & impensioris incredulitatis: post nimirum Angeli responsum.

18. *Ad districtum ratiocinium.* εἰς τὸ ἀνεξιχνίαστον θεοῦ · quo probanti Deo per aquas redargutionis reddenda sit ratio, vti præscribitur Num. 5. ita etiam Riccardus. Liber apocriphus Iacobi nomine, nedum Mariam, sed & Iosephum habet vocatum ad illud ratiocinium, ac diuino iudicio probatum; cuius eadem esset atque Mariæ suspicio criminis; rei nimirum malè cum Mariâ habitæ, quam Deo dicatam Virginem in custodiam, ac eu depositum accepisset.

19. *Probatum commoda denarium.* Plana aliusio ad parabolam Samaritani Luc. 10. Riccardus obscurat *Probatò utere denario, &c.*

20. *Se ipse deplorauit.* ἑαυτὸν ἐταλαίωσεν · vti solent quos bonum aliquod latuit; siue etiam qui peccauerunt aliquid ignorantia. Riccardus non benè sua pro probatis Procli substituit.

21. *Asceticus, ac vite religiose ramus.* ἀσκητικὸς κλάδος. Præclarè id in Ioannem vitæ Asceticæ ac monachalis præcipuum post Eliam, &c. ducem. Malè Riccardus: *excultus surculus*: quo ferè modo errauit Sifanus in Amphiloehij orat. in Hypapanthem ad illa verba, ἀσκητικὸν ἐγκλωπίσμα · dum reddit, *Virtutis studij & mentis exercitationis ornamentum*: pro, *Exercitatorum, ac Ascetici ordinis*. Loquitur de Virginitate, quæ reipsâ sic habet ad Ascetas ac Monachos.

22. *Solitarium par turturum.* De Ioanne liquet ratio, cuius est abundè nota solitudo ac eremi incolatus: De Elisabethâ non item. Putem ipsam quoque sic vocatam, quia tandem vitans Herodis persecutionem, ac cauens puero Ioanni, in eremum secesserit, vbi etiam mortua sit: Cuius rei narratio habetur in apocrypho nomine Iacobi fratris Domini; quando etiam refertur Zacharias Ioannis pater in templo necatus, quòd rogatus, sic fugâ matris elapsus puerum, non representauerit.

Tomus I.

A. 23. *Senectutis vulnus.* τὸ γῆρας ἢ τομή · Riccardus in notis legit & exponit τὸ γῆρας · ἀπὸ τῆ γῆρας · quod est vox: Id verò contra codicum fidem, quibus est γῆρας · ἀπὸ τῆ, γῆρας, à quo etiam legi γῆρας, cum in MS. tum apud Sauii. Nec illa oppositio quam Proclo tribuit, quadrat. Non enim infans Ioannes locutus est, quando Zachariæ loquela excisa fuit. Sed longè post. Restituendum ergo ex nostro φωνή · & retinendum τὸ, γῆρας · vt idem eo significet, quod antecedentibus & consequentibus omnibus, natum Ioannem diuino miraculo ex effectis parentibus; eo-que etiam posse diuino miraculo nasci Dominum ex Virgine; quòd tota Angeli ratiocinatio refertur. Longè ineptior erat illa coniugatio: ὁ ληστής, τὸν κερτῶ · Alia Ioannis ad Dominum persona, quam furis ad iudicem, à quo vt tali, nihil nisi pœnam expectare possit: Non ergo Ioannes ληστής, sed ληστῶν μωυσις, *delator furum*: cum peccatores ad Domini prouocat tribunal, cuius toties comminatione terret.

B Deuorauerat hoc Riccardus, qui tot locis culicem colat.

24. *Nec sicut nos Angeli.* μὴ καθ' ἡμῶς τοῖς Ἀγγέλοις · Malè Riccardus: *per nos Angelos*: Proponit in exemplum modum quo ipsi diuina accipiunt ἀπλῆστως · simpliciter; abiectis nimirum terrenorum rationibus, ac imaginibus, Deoque mentem his liberam deuotè accommodando: seu etiam sincerè, ingenuè.

25. *Interminata inquirere.* πολυπραγμονεῖν τὰ ἀπέραντα. Alludit planè ad illud 1. Tim. 1. *Ἀναλογίαις ἀπεράντοις*: quod ego cum Estio lubens explicem, *infiniti laboris & operæ*, & in quibus frustra quis insudet.

26. *Quæ euacuatur.* τὸ κενωθῆναι. Verba sunt Paul. 2. Cor. 3. piè à Proclo detorta ad suum propositum: sed Riccardo obscurata.

27. *Quòd ego testator.* ἐμοῦ διατεταμένου. Alludit ad Apostolum Hebr. 9. *Vbi enim testamentum est, mors intercedat necesse est testatoris*. Romanus codex mutilus erat & vitiosus, vnde non mirum vt nihil ex eo sani Riccardus reddiderit.

28. *Nasci paruulum tanquam non esset.* ἢ κτεται ὡς μὴ ὄν, παιδῶν. Sic ipsemet benè distinguit Riccardus, at perperam reddit; aut certè obscurius: *Nasci eum, qui paruulus non est*. Clarè Proclus, vt & Patres alij, illis vocibus Isai. 9. *Natus paruulus*: &c. *datus Filius*: declaratas vult ambas Christi rationes, quarum alterâ, cum non esset, nascitur in tempore, pro

communi ratione creaturæ; alterâ ab æternò existens, per effectum tēporalem datur.

29. *Ab struendis insidiis destiterimus.* Ἐποσώμεθ' ἢ ἐπιβουλήσ; Restituenda interrogatio ex MS. Reg. vt sint verba cohortantis, vti & sequentia, malè à Riccardo detorta.

20. *Mulier illa Terreni.* τῆ χοικῆ· quem opponit τῶ, τῆ ἐπιβουλήσ· mutuatus verba Pauli 1. Cor. 15. vers. 49. Nonnihil luxata verba Rom. codicis Riccardum deceperunt, vt aliter redderet. Quod sequitur. ὡς τὸ ἔθ' ἀθήνησιν ἐβδελύξατο· dissimulantius mollit, reddendo. *Ista etiam ad nunciantis verba commota.* Significat Proclus; repudiassè Mariam, animòque abominatam fuisse Angelicam salutationem, nec ei facilem aures accommodassè, insidias veritatis Eux similes, vsque dum plenè instructa fuit, ac verè Dei nuncium agnouit; quod ipsum Andreas Cret. magnæ in feminâ virtutis tradit, orat. in Annunciat. ac est reuerâ, sexu ad fidem leuiori.

21. *Cum corruptionem adiret.* μετὰ λαβῆσα ἢ φθορῆσ· Cum fumeret quod ad interitum erat, nempe fructum ligni vetiti; vt vbique currant quæsitæ illæ Procli antitheses, restituto textu, vbi menda obscurabant. Quod statim sequitur. ὡς τὸ θείας χρεῆσ ἐν τῶσ ἡνδραϊσ· verba illa respicit Matth. 25. *Intra in gaudium Domini tui.* Vt velit significare immensum quoddam Mariæ gaudium, ab illapsu Domini in eam, quale fere erit beatorum. Riccardus nihil exprimit.

22. *Iniustum iudicium iudicare festinant.* Ad hæc verba Riccardus: *Mirè premit Nestorianos, quos à diabolo excitatos inducit.* Nihil tamen Proclus hoc loco aduersus Nestorianos disputat, sed Iudæos tantum perstringit, quorum etiam in terminis meminit, & in quos tota hæc quadrat diabolica peroratio, ne minimum verò in Nestorianos: atque vt quis attentius perspiciat, viderit omnino respicere inductam Mariæ accusationem, quam habet liber apocryphus Iacobi fratris Domini nomine, quâ molitus sit diabolus Mariam perdere, atq; in eâ conceptum cœleste Margaritum, antequam maturum tempore in lucem prodiret. Sic ergo agebat diabolus per Iudæos ἰν ἀφανισθῆν τὸ ἀσπίλον ὄσρρον· non quod frigide & indignè Procli interprete reddit Riccardus, vt delitescat incontaminata *Ostrea.* quod nihil impediret Margariti in eâ τελεσφόρησιν· velut, *mature partu editionem:* sed, vt deleteretur ac exterminio daretur; prout debebantur, qui rei criminis redargutionis aquas illas potassent. Nunquid

A verò Nestoriani de delendâ sic Mariâ, ac fœtu in eâ perdendo, post quadringentos annos ab eius editione ac partu, cogitauerunt? Nunquid priores Herode in Mariam ac prolem ij debaccharunt, cuius Proclus conatum à diabolo prouocatum subiungit, vbi prior ille non successisset, & vt editus in lucem Dominus Iesus per eum periret, qui in vtero extingui nequiuisset? Facessant rogo istæ nœniæ, sibi que ipsos Patres sinamus. Et vt synopsis proponam, quid tot dialogismis agat Proclus; noueris esse quatuor: Primò enarrat quid inter Mariam ac Ioseph intercedere potuit sermonis, in eâ hypothesi, vt vir beatus toto conceptionis tempore animi anxius fuerit, nec satis rei sacramentum nouerit. Secundò explicat, quid inter eandem Mariam & Angelum nunciantem, cum necdum omninò persuasa crederet; non quidem vllò modo dubia de Dei potentiâ, sed de nuncio an esset à Deo, deque modo implendæ rei, non violato voto. Tertiò, quid specie increpationis intus animo Dominus insonaret inter eas moras, & dum prudens Virgo, post verba Gabrielis, assensum libraret. Quartò denique edisserit diaboli querelas post diuinam Virginis conceptionem, eiusque in eam ac prolem machinamenta, cum per se subiectosque dæmonum populos, tum per Iudæos primùm ac ante partum, postmodumque, ac breui à partu, per Herodem: nihil ad alios Christi ac Mariæ hostes progressus, vel Nestorianos, vel Heluidianos, à quibus tamen videri possit cauere, expositione loci Matthæi, quo perpetua Mariæ virginitas videri posset impeti. Similem profopopeiam Mariæ & Ioseph habet Athan. hom. in censum S. Mariæ, nec ea displicet, quicquid in eam loquatur Holstenius.

23. *Aureum altare holocaustomatium.* Videtur Proclus confundere altare incensi, quod erat aureum, in quo solum adolebatur thymiamata, cum altari quod erat ante portam tabernaculi, in quo victimæ & ὀλοκαυτώματα offerebantur ac cremabantur, quod ex terrâ & impolitis lapidibus extructum, non laminis aureis vestitum erat, sed æneis: quocirca putem scripsisse χαλκῆν· ex quo antiquarij exscriperint χρυσοῦ· nisi pro ὀλοκαυτωμάτων, scripserat, θυμιαμάτων· quod magis probò.

24. *Aureum candelabrum.* Riccardus, candelabrum in lucernam mutat: sed piger plura eius notare; tu Lector, ex paucis istis, alia toto opere, vbi nihil moneo, cautum nouâ versione putans, coniiice.

25. *Matri ipsi lactanti.* Deesse particulas quas adscripti margini suadet tùm series, & quia alioqui vitiosus est textus, tum Moysis historia, in quâ filia Pharaonis matri ipsi Moysis vocatæ ad alendum ac lactandum puerum, mercedem promittit. Velit fortè Proclus allegoriâ, esse hanc Moysis matrem, synagogam, siue Iudaicum populum, cui Gentium Ecclesia, vt velit Moysen lactare, id est, ad Christum conuerti, vitam æternam promittat.

26. *Immortalis aqua effluxit.* ἔβρυσεν ἀθανάσιος ὕδωρ. Palam approbat Proclus, quam Hieronymus probat lectionem, & habent Vulg. ac Hebr. *Inuenimus aquam*: cùm Græca habeant negatiuam. *Non inuenimus aquam.*

Ad Orationem 7. In sancta Theophania.

Theophaniorum dies, nonnullis ipse est dies Natalitiorum Christi, quòd in eo Christus se in carne mundo exhibuerit: communiore tamen vsu significat diem Epiphaniarum ac Luminum, nempe diem Christi baptismo sacrum, quomodo accipit Proclus suâ hac Orat. quam iterum paucis quibusdam auctam ac emendatam ex Regio Codice damus.

1. *Mundi peccatum suscepit.* ἀνέλαβε. sic infra ait: ἀνέλαβε τὸ πᾶν τοῦ δούλου μορφῶν. *suscipit formam serui.* Sed cùm de peccato agitur, exponenda potius quàm extendenda est propositio, vt peccatum intelligat, pœnas peccatis nostris debitas: iuxta quod dicitur Isai. 53. v. 4. *Ipsè iniquitates nostras portat.*

2. *Quæ meam virtutem excedunt.* τὰ ὑπὲρ δυνάμιν. Addidi necessaria hæc ex Reg. Cod. in quo vicissim aberant illa, τὰ πάντα ὑπὲρ δυνάμιν: quibus vtrisque integra est litera.

Ad Orat. 8. in Dominicam Transfigurationem.

Extat Reg. Cod. inscripta Chrysostr. ex quo mihi exscripseram. Edidit Sauil. inter eius νοθεύματα, ac ei falsò adscripta. Codices alij vindicant Proclo, è quibus Romana editio, ac Lugdunobataua.

1. *In montem excelsum.* Non habet Lucæ Euangelium vocem *excelsum*, ex quo tamen auctor citat: sed Matth. & Marcus, vt fortè lapsus sit memoriâ. Nec enim pròptum ad fidem, vt ea vox ex Lucæ Codice exciderit.

2. *Vt Petrus, Iacobus, &c.* ἵνα οἱ θεὸς Πέτρον, καὶ Ἰακώβον, καὶ Ἰωάννην μάθωσι. Præfert Riccard. lectionem Vat. Cod. ἵνα μάθωμεν. *ut nos, qui &c.* valde id friuolâ ratione, quia scilicet nulli erant in monte præter

A istos tres, qui discere haberent eam Christi excellentiam: quasi ea verba non eisdem ipsos significant, idque admodum trita phrasi, sacris pariter ac profanis scriptoribus. Ioan. 11. ἐληλύθησαν πρὸς τὰς ἀδελφὰς Μαρθὰν καὶ Μαρίαν. *venerunt ad Martham & Mariam.* Vertisset Riccardus, *ad Martham & Mariam ancillas*, vel quid simile. quod longè absurdum est.

3. *Tu Bar-jona.* Sic fuit cognominatus Petrus à Domino, cùm eum Dei Filium confessus esset Matth. 16. sonatque ea vox filius columbæ; ac sublimem eius sensum designat cognoscendâ Deitate Christi. Simon autem est Hebr. שמון. quod est, *audire*: Velut dicat, esse adhuc auditorem ac discipulum, quem diuina scientissimum, ac magistrum esse oporteret. Simili phrasi Asterius exortatoriâ ad pœnitentiam in excerptis Photianis τὸν ἀπόστολον, contraponit Simoni.

4. *Mecum omnia ante sæcula condidit.* πάντα σὺ ἐμοὶ πρὸ αἰώνων δημιουργήσασπι. Videtur locutio durior. Non enim omnia creata sunt, πρὸ αἰώνων, sed potius ἐπὶ αἰώνων: videturque Deo proprium vt πρὸ αἰώνων existat, ac ἀεγαίωτος: *ante sæcula & præternus*, vt auctor ipse sæculorum. Videtur condita accipere in decreto, ac diuina præfinitione: quæ & ipsa suo modo creatio est, ac est præternata: tamen terminus est in tempore.

Ad Orat. 9. In Ramos Palmarum.

Edidit Riccardus ex vno Codice Cryptæferr. Visum est pauca subinde emendate, eaque hîc notare.

1. *Perinde ac quinque prudentes Virgines.* Mutavi interpunctionem, vt ista de Virginitibus ad oleum spectent, quod præcipuè commendatur in earum parabolâ, quo nimirum sapientes ac fatuæ discretæ habentur: non quia sine aliquâ dormitatione expectauerint sponsum. Ait enim Euangelista, expectando, ac dum moram faceret, dormitasse omnes ac dormiuisse. Potius ergo sequens cholon aliam parabolam respicit, fidelis serui expectantis Dominum, ac expectatione vigilis. Luc. 12. v. 35.

2. *Benè.* Mutavi τὸ, καλῶς, in καλῶς. Liquet enim vt nihil in istis accurati sint antiquarij. vtque hoc vnum aptum sit, nec illud quicquam congruat. Perstringit, quòd pluribus declarauit Orat. in sancta Theophania, vt Christus veniat semper, vel in se, vel in creaturâ, in quâ per prouidentiam nobis prædicat; vt vel hoc iudicio, idem vtriusque auctor eluceat. Notas fusiores

ut desideres, require in Riccardo : ego plerumque minus necessarias autumo.

Ad Orat. 10. In sanctam Quintam Feriam.

EXtant Chrysofomi, Cyrilli, & aliorum in diem hanc sacratissimam tractatus egregij, quibus præcipuè mysteriorum traditionem celebrant : id est, sacrae Eucharistiæ sacramenti institutionem : quâ de causâ Proclus ipso statim initio appellat *μυστηρίων πανήγυρις* : *mysteriorum celebritatem.*

1. *Ab impuro gratiam reuocaret.* Velut nimirum eam purissimis suis labijs exurgendo. Sic Chryst. Orat. in descensum ad Inferos : *ἀπαζομαί σε Ἰούδα, ἕχ' ἵνα ἀγάπην δωρήσωμαι, ἢ ἀπεβάλε· ἀλλ' ἵνα κενώσω τὴν χάριν, ἢ δέδωκά σοι.* *Osculor te Iuda, non ut charitatem tribuam, quam amissisti : sed ut exhauriam gratiam, quam tibi tribueram.* Sic & Paulinus Epist. 22. ad Seuer. Paulò post malè Riccardo exponit vocem *τόλμας*, ut sit *tolerantia*. Esto enim eo sensu alibi exponi possit : at hîc nihil ille congruit : sed quo communiter, *facinus, atrox factum*, ac similia redditur : *μύωμα ἀπίης τὸ τολμῆς* : *signum ipsius facinoris ac proditiōis, osculum.* Nolim otium terere notandis alijs.

2. *Humanae illud mercedis & præmij.* τὸ αὐθρόπους ἐπιτίμιον. Velut salarium : ut eo haberet, quo suæ auaritiæ faceret satis, concreditus Domini, qualibuscunque pecunijs, quibus ad libitum uti posset. Riccardo. *ἐπιτίμιον* : *quod maximi honoris, maximeque estimationis est* : nihil id ad propositum : nec enim ferre loculos, ac temporalem œconomum agere, eximium aliquid erat, ac maximi honoris, in collegio Apostolico : nec hōnoribus, sed lucro ac pecunijs, auarus animus satiandus erat.

Ad Orat. 11. In Dominicam Passionem.

HAbuit Riccardo ex Vaticano, contulitque cum vno Cryptæfer. Codice, & altero Sirleti : Nihil Procli alijs caractere ac doctrinâ deterior est. Non malè Riccardo distinguit à sequenti, tametsi Codex Sirleti, ex quo edidit, hæc illaque continua habebat. Palam enim spectant ad alium aliumque diem; nempe Parasceues, & Paschæ, siue etiam Sabbati sancti. Videtur tamen in secundâ aliquid desiderari pro exordio, nisi ita ex abrupto incœpit ad exhibendam magnitudinem affectûs.

1. *Hic quoque declinauit.* &c. Sirleti & Crypt. habent negatiuam, *οὐκ ἔφυγε* : sed melius abest à Vaticano. Reuerâ enim effugit, siue vitauit mortem, ac declinauit, iuxta illud Hebr. 11. *Fide Enoch translatus est*

ne videret mortem : haud tamen congressione cum eâ victor fuit, eiusue abrogauit legem : sicut Dominus ; cùm etiam in fine sæculorum maneat moriturus.

2. *Diuinè extollis.* ἐνδειάζεις. Existimat Riccardo dictum hoc in superstitiosos Iudæos, qui Moysen ut Deum colerent, eiusque adorarent Imaginem : eos nimirum quos Epiphanius refert l. 2. Panar. hæ. 55. Verùm ij pauci admodum erant in Arabiâ Petræâ, ac valde obscuri : ut non debuerit Proclus, ita vniuersim scelus hoc Iudæis impropere, ob paucorum illorum culpam. Mitiùs ergo accipio τὸ ἐνδειάζειν : ut in homines quoque sacros, quin & res alias, quadrare potest. Sic Orat. in S. Stephanum, τὸν κλάμον ἐνδειάζων : *arundinem diuinè extollens*, quod bene ibi Riccardo reddit.

Ad Orat. 12. De Christi Resurrectione.

VIx adduci possum, ut ne hoc totum ἀπάντισμα : seu partem plenioris orationis accipiam. Vox illa τοιγαροῦν, aliquid iam expositum respicit. Dicta videtur in Sabbato Paschæ, & in recens baptizatos : seu occasione baptismi, cuius eâ die ritus celebris est.

1. *Admirare Reginae magnificentiam.* Obscurum quid hîc velit auctor, ac eo nomine intelligat. Riccardo existimat notare Pulcheriam Augustam, quæ & βασίλισ, & virgo, tunc clara in vrbe esset : in quam quadrent omnia illa pietatis opera, quæ ille commemorat. Ac sanè ut vnam aliquam personam hæc respiciant, vix aliam respexerint. Quod sic autem statim tria in Neophotistos verba prolocutus, ad Imperatricem sermonem conuertat, ea videtur ratio, quod fortè ipsa adesset, ac interfuisset baptismo, inque baptizandos aliquid contulisset : ut ea Proclus occasione paucis laudans, velut ad exemplum nouis Christianis proponat, atque in eâ, Christi crucis trophæa prædicet.

Ad Orat. 13. In sanctum Pascha.

DEscripsit Riccardo ex vetustissimo Codice Vatic. & contulit cum altero Column. Nicetas in Catenâ in Lucam. c. 23. testimonium affert ex istâ Oratione, ab illis verbis : ἀλλ' ὁ Ἰουδαίος, à quibus auctor, Iudæos, siue etiam Iudaizantes Nestorianos, ac alios purum hominem Christum docentes, à creaturæ nouâ immutatione ipso patiente, egregiè premit.

1. *A Manassè.* ὑπὸ τῆς Μανασσῆ. Sic passim alij, ut certa traditio sit, secatum fuisse à

Manassæ. Quod ferrâ ligncâ, habent præter A
Proclum, Iustin. in dialog. cum Triphone:
Auctor imperf. homil. 33. in c. 19. Matth.
Malè Riccardus exponit τὸ, *A Manassæ*:
hoc est, inquit, *sub eius Imperio*: Imò ab ip-
so, seu eius iussu: cum quo stat, vt à popu-
lo sectus fuerit, quod ait Orig. in c. 23.
Matth. siue Regis impij mandatum exe-
quente, siue ad idem conspirante scelus.

2. *Grauant ac premunt.* βαρεῖ. Respicit
Euangelicum illud, *Et cum cœpisset mergi,*
etc. velut nimirum non ferente aquâ eius
corporis pondus. Minus ergo aptè Ric- B
cardus, *calcant*: nam etiam Dominici cal-
carunt pedes: at non eâ ratione, quâ Petri;
ita vt mare velut graui pressum onere de-
hisceret: sed vt Dominicis vestigiis, quibus
sanctificaretur, velut gestiret.

Ad Orat. 14. In sanctum item Pascha

EXscripsit Riccardus ex Codice Vati-
cano, & contulit cum Columnensi. No-
tat passim vt dialectos, quæ sunt vitia scri-
ptionis.

1. *Hebdomada huius festiuitas.* Tota fe-
stiuè olim agebatur, cuius vestigium ali-
quod in officij diuini ritu nobis remansit,
quâ sic Paschales peragimus ferias, vt sola
in eis recolamus Dominicæ resurrectionis
sacramenta. Quod ait, habere illius festiui-
tatem hebdomadæ, τὸσδὲ τὸν πλῆθος *tantam*
multitudinem ac frequentiam; celebrantium
accipit, quibus reuerâ fiat illustris ac præ-
clarus conuentus: non rerum, quod reddit
Riccardus: vt præcedentia verba, ad fe-
sti splendorem spectent; nempe comple-
cti noua & vetera: alia ad splendorum con-
uentûs, quo simul festum diem agant An-
geli atque homines, ipsaque adcò ele-
menta.

2. *Agni victimâ.* Ἐξ τῆς τῆ ἀμνῆ σα-
γῆς. Sic corrigo, pro σαγῆς. quæ vox neque
Græca est, nec satis apta. Immolatione
enim agni, eiusque sanguinis aspersione li-
berati sunt Israëlita, non comestione præ-
cisè, quæ velut consequenter habuit, quasi
ad vires confirmandas pro itinere, quod
erant festinatò auspicaturi, vrgentibus ad
profectionem Ægyptiis.

3. *Qui ne ipsum hoc seruent.* Leui muta-
tione restituo, sequorque Column. le-
ctionem. ὁπερ, loco ὅπερ. Quod ait hoc est;
typos ac figuras frustra seruari, qui ne qui-
demiam typi sint & figuræ, euacuante ea
veritate. Erant enim signa rei futuræ, quæ
iam desit futura, esse; eoque desierunt ipsa
esse quod erant.

Tomus I.

*Ad Orat. 15. In sanctum Pascha, & in il-
lud, In principio, &c.*

RETinui titulum quem Codex Colum-
nensis præfert, reiectâ illâ parte, quam ex
aliis Vaticanis addiderat Riccardus, & εἰς
τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον, ἀπόστολον τε
& βασιλεῦσιν. Don enim dicta est in Sancti
Ioannis Evangelistæ festo, vel in eius pecu-
liariter laudem. Ita spectat ad diem Paschæ,
vt vix Proclus magis immoretur in Do-
minicæ resurrectionis mysteriis, quàm in
aliis. Legunt Græci illud Euangelium ipso
die Paschæ, vt benè Riccardus colligit ex
Chrysostomi hom. 7. de resurrect. t. 3. ha-
bentque etiamnum Græcorum libri Eccle-
siastici, quibus Euangelia digesta sunt in
vsum totius anni: Tota verò hebdomadâ
legunt Euangelia, quæ vocant matutina,
quibus continetur Dominicæ resurrectio-
nis historia.

1. *Generationem Filij à Patre.* Quod hîc
sæpius repetitur, πατὸς πατρὸς ἢ υἱὸν ἁγνισιν.
durius est: ad verbum: *Generatio quâ Pa-
ter ad Filium habet.*

2. *Grauisque est Manichæorum ruina.* Dif-
ficilior illatio, vt verbi cum Patre asserta
coæternitas, sit Manichæorum ruina. Quia
tamen illi pluribus erroribus erant implica-
ti, hoc quoque potuerunt laborare, vt Chri-
stum creaturam existimarent, eoque non
coæternum Patri. Sanè, cùm ipse Manes
se Christum iactaret, haud ita insanus erat,
vt se Deo coæternum, ac ab æterno exi-
stentem putaret.

3. *Vicus. ἡ πόλις.* Bethsàidam intelligit, quâ
natum Ioannem, habet Chrysost. hom. 1.
in Ioannem. Facta est ex vico postea ciui-
tas ac πόλις, quod eam Ioannes vocat cap.
1. vers. 4.4. Sic Iosephus narrat lib. 18. An-
tiquit. cap. 3. quanquam etiam maiores vi-
ci, vrbes etiam appellarentur. Plura notat
Riccardus.

Ad Orat. 16. In diem Pentecostes.

EXscripta est ex verustio Codice Cryp-
tæ ferratæ: Tota aduersus Macedonia-
nos ac Eunomianos decurrit, variis scriptu-
ræ locis Spiritûs sancti diuinitatem pro-
bans. Id enim illi contendebant, non ha-
beri ex scripturâ, eum Deum esse.

1. *A quo etiam probatum tempus &c.* Mera
barbaries est, quod habet textus: leui, quam
feci, mutatione, ac margini adscripsi, sanan-
dus. Ex horâ itaq; tertiâ, quæ hora fuit cru-
cis iuxta Marcum cap. 15. congruum ostē-

X iij

dit tempus aduentûs Spiritûs sancti : exclu- A
ditque ab eo Iudæorum calumniam de e-
brietate, cum Iudæis, non nisi horâ sextâ,
sabbatis, ac festis diebus prandere moris ef-
set, vti Ioseph. in vitâ suâ.

2. *Saluatoris aduentus.* Cogor aliquid
præsumere, ac mutare nomen Spiritûs,
πνεύματος in quo palam videatur errasse
Antiquarius. Sequentia enim ἐν δὲ τῷ πνεύ-
ματος apertè indicant comparare aucto-
rem aduentum Spiritûs, alterius aduentui;
nempè Filij ac Verbi, qui ita quietus fuerit,
eò quòd ad œconomiam veniret: id est, ad
fumendam carnem, inque eâ suauiter, ac
mirabili inclinatione operandam nostram
salutem: cum aduentus Spiritûs fuerit in
ostensione deitatis; eoque in ignis specie,
qui eius symbolum est. Præterea verba
Psalmi, *Descendet sicut pluuia in vellus*: non
de Spiritu sancto, sed de Verbo, quâ car-
nem in Mariâ sumpsit, Ecclesiæ vsus expo-
nit, in officio diei sacræ Circumcisionis. Mi-
serum est vt singularis vnus deprauati Co-
dicis fidei adstringaris; nec æquæ coniecturæ
dare aliquid possis. Nō potest dici, quod
auctor acceperit nomen illud πνεύματος,
quo sensu Auctor imperfecti, pro ipso Filio;
tum quia valdè obscurè locutus esset; tum
quia ipse breui post exponit de Spiritu sancto
in personâ propriâ. Citatus ille, clarè
distinguit Spiritum sanctum apud Lucam,
ac in negotio Dominicæ incarnationis, à
Paracleto: vt valde frigidi sint, qui ex illâ
eius expositione, Sabellianismi notam af-
persam volunt. Vtinam æquè facilè contra-
ria Arianismi depelli possent. Equidē haud
video vt omninò possit, vel in aliquo differ-
rat auctor ille ab Eusebianis.

Ad Orat. in S. Protomartyrem Stephanum.

P Ræter alios Codices, quos citat Ric-
cardus, etiam Seguerianus Procli hâc
Orationem habet. Stylus vniuersus, ac
compositio, Proclum loquitur, cuius ni-
hil præferbat, quam ei in Stephanum al-
teram abrogauit, ac legitimo auctori re-
stituit.

1. *Aegritudines depellens.* τὰ πάντα δρώνων
quo, & sequentibus miracula declarat, qui-
bus dixerat Stephanum ἐγχορδῶν: eis velut
tripudiare: quocirca non probo quod Ric-
cardus reddit: *perturbatos animi motus
sedans.*

2. *Passionem mortis enectricem.* τὸ θανάτου-
τόνον πάθος. Quippe mortem nostram, Do-
minus moriendo destruxit. Malè Riccard.
passionem mortem inferentem: nisi omis-
sum est aliquid, aut malè typis expressum.

Ad Orat. in S. Paulum.

HÆc Procli Oratio, sequenti in An-
dread Apóstolum valdè affinis est:
vt etiam eadem verba ex alterâ in alteram
ab auctore deriuata sint. Adeò autem effu-
sè in Pauli rapitur laudes, vt penè mirificâ
amoris vi velut se excessisse significet. Ex-
scripta est è Cod. antiquo Vatic.

1. *Combusserunt.* ἐνέωρησαν. Prima est hæc
significatio eius vocis: coque sensu quadrat
optimè in spinas: non item in altaria, quæ
solent alterius esse materiæ, quam vt com-
buri possint. Apud Paulum Rom. II. de al-
taribus dicitur, κατέσκαψαν suffoderunt. Se-
quenti Orat. quâ hæc omnia repetuntur,
loco ἐνέωρησαν est ἐδέεισαν velut *messuerunt
& amputarunt*: quæ dictio propinquius vi-
deatur notare metaphoram.

2. *Vt syluam concremarunt.* Lectionem
quam sequor margini adscriptam, vt sit
κατέωρησαν à verbo καταωρίζω confirmat
quod in sequenti verbum repetitur, κατέ-
φλεξαν ὡς ἄλλω vbi etiam benè Riccard.
tanquam *sylyam combusserunt*. Hic autem le-
gendo κατέπεισαν velut à πείω nihil ap-
tum reddit. *Dissecuerunt Gentilium sectam,
vt ferrâ segetem*. Nimis certè durum hoc ad
metaphoram.

Ad Orat. in S. Andream.

EXtat apud Lipomanum, ac deinde Su-
rium, interprete Cardinali Sirleto, in-
scripta Chrysoſtomo. Verùm Codices alij
melius vindicant Proclo: è quibus edidit
Riccardus. Erat Andreas summæ venera-
tioni Constantinopoli, quòd ab eo funda-
tam Byzantinam Ecclesiam, Thraciæ ac
Græciæ populi traditio esset.

1. *Immateriali curru.* ἀύλων ἄρματι. Non
malè annotat Riccardus, intelligi posse
Angelos, quos perinde πνεύματα ἢ πύρ ap-
pellari, auctor est Basilus in Catenâ Pſal.
103. apud Agellium. Haud sanè alio, quàm
Angelorum ministerio Propheta translatus
sit, qui ita in specie ignis apparuerint. Vo-
cant item ἀύλων Græci ipsum corpus, quod
hisce sublunaribus subtilius est, vt liquet
ex Gregor. 2. de Theologiâ.

2. *Vt fluctuationi expositam.* Non potui
acquiescere Riccardo, vt legerem βαμβῆ
quid enim aris, & piscibus? maximè Chri-
sti & Apóstolorum, seu etiam Iudæorum,
qui Christi Domini ætate erant alieno ani-
mo ab idolis? Aliud ego melius legit Sirle-
tus, quem sequor.

3. *Multi fuerunt Christi.* Vim facit in ar-

495

instar senis Symeonis, in lege Domini post baptismum paternè suscepit. Clamat ad te Ecclesia: Scissâ est mea stola: os meum occlusum: decor meus extinctus est. Singularis ferus ouium mearum pastorem Chrysofostomum deuastauit, ac apri depascentes, ac absumentes, fructûs labiorum meorum. Polluit inuidiæ liuor mei ministri sanctificationem: sicut in syluâ lignorum, securibus eum à me exciderunt. Dixerunt cognationes hæreticorum simul: Cessare fecimus os illud, quod multa in nos prolocutum erat: eius aurum, probro affecimus. Non est ampliùs qui doceat, nec nostra deinceps obstructurus est ora. Usquequo, Imperator, Chrysofostomi causâ improperabit inimicus? Redde mihi gerentè personam sponsi mei Christi. Restitue mihi matrituæ, spiritalem patrem tuum. Quanquam carnalis mater tua Eudoxia, eius mihi iacturæ ausu crudeli auctrix fuit; tu ne carnis æmulator existas; sed æmulare spiritûs sanctimoniam sine quâ nemo videbit Deum. Transiit Eudoxia: perpetuò manet Ecclesia. Sum ego sempiterna tua mater; reple gaudio mea ad Chrysofostomum viscera, vt me quoque tuam ad Deum mediatricem habeas, ac Chrysofostomi animam tibi patrocinantem obtineas. Enimuerò sis iustitiæ proles, quique patris fulciaris precibus.

Cùm hæc Proclus Patriarcha velut ex personâ Ecclesiæ, exercitâ apud Imperatorem Theodosium voce orasset; dixissetque; Modò breui Chrysofostomi corpus ad Sedem ipsius transferri iusseris, nedum Ecclesias vnies; verùm etiam fidem roborabis; populumque in pace ac concordia constitues: Imperator admonitionibus animum adhibet; confestimque viros quosdam pietate spectabiles, ac Senatorij ordinis statuens, eisque tradens mandata. Comanam misit cum loculo omni parte circum argenti crustis obducto: iubens quàm citò ad eam proficisci urbem; atque honore multo tolerantis sancti reliquias, vicariaque è loco in locum, ac prouinciâ in prouinciâ luminum alternatione, ac psalmodiæ successione, nec non reliquo per viam necessario apparatu, ac obsequio, ad ipsum deferre.

Prosequitur multis, quæ alij; vt sacrum corpus moueri nequiverit, donec supplex Imperator velut ad viuentem scripsit: vt nauis ad viduæ vineam, quæ occasio fuerat tragœdiæ illius in Chrysofostomum, appulsa sit: vt Theodosij precibus matris Eudo-

axia corporis concussio, indulgente Chrysofostomo, quieuerit: tum iterum reuertitur ad Proclum; *Τί δὲ καὶ οὐ πατριάρχης Πρόκλος ἀπαπαρμένος ἔσται ἐν φιλήματι ἀγάπῃ τὸν δι-καμον· χαίρεις ἐβόα Χρυσόφιλή πάτερ· διδασκὰ γλυκύτατε. σὸς ἐγὼ, ἔτῃ γέλατος τῆς σῶν δού-πόταν ἀγγέλιον ἀνάξοφῃ, ἔτι νῦν ποιμῆν. σὰ γὰρ τὰ ἐμὰ πρεβάτα, ἐκ σὲ γὰρ αἱ τέτων τῶ ἀγγέλιον ἔοι μὴ σὲ ποιμῆνες, τῶ σὺν ἐμποροῦνται τῆς πρεβάτων ἐνδήκω. διὸ ἔτι σὲ ποδοῦντα, ἀλλὰ μὴ σὲ κατακοινοῦσθαι πρεθύμως οὐκ ἐπέχοντο· ἐνδὲν κακείθεν τοῖς θεαγελισμοῖς ἀποκλίνον-τα. δεῖξον ἂν τοῖς τῶ ὄψιν σου. καὶ ἀκούσπον ἂν τοῖς τῶ φωνῆ σου· ἔτι ἀκούσονται πάλιν μία ποίμνη τῆ σῆς ποιμνιαρχίας. Quid verò etiam Patriarcha Proclus? Osculans ἔτι ipse virum iustum in osculo sancto, in hæc verba exclamare cepit: Aue sis Dei amans pater: præceptor dulcissime. Tuus ego sum, ac lactis poculentorum vasorum tuorum alumnus, nuncque etiam pastor. Tuæ enim, meæ sūt oues: Ex te enim eorum primitiarum greges; quique te sequuntur pastores, tuam ouium vecturam mercaturæ habent expositam. Idcirco etiam tui illæ desiderio, aliū post te sequi, haud æquo animo ferentes, huc illucque à grege exerrabant ac declinabant. Ostende eis faciem tuam: tuam eis fac auditam vocem: sientque rursus tui gregis ouile vnum.*

Prosequitur auctor de populi in Patrem studio, aitque postridie induxisse in sanctissimam Ecclesiam: ipsam nimirum S. Sophiæ, ac maiorem Ecclesiam, ac collasse, *ἐπὶ τὸν ὑψηλὸν τῶ κηρύγματος ἀπέ-θεθρον· in sublimi suæ predicationis sede*: nempe patriarchali folio, à quo malis inuidorum artibus deturbatus fuisset. Malè Riccardus, Orationes Andriantas dictas, habitas ait in illo S. Sophiæ templo, ac contra Imperatricem. Nusquam certè alias Chrysofostomi Andriantas dictas, vel legas vel audias, quàm Antiochiæ habitas, dum ibi ille sub Flauiano Ecclesiastem ageret, occasione malè à ciuibus habitæ statux Theodosij senioris. Ait denique auctor, fuisse Ioannis corpus, post alterum interum diem, & vigiliis in magnâ Ecclesiâ, illatum in templum sanctorum Apostolorum, ac ibi sepultum.

I. *Hirundo.* Sic sane emendandum, vt alludat ad vernum tempus, quo hirundines, prata, non portûs, floribus replent. Multa sunt barbariusculè reddita; quædam ab antiquario vitiata.

Psal. 79. v. 14.

Psal. 73. v. 5.

Heb. 12. v. 14.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

τῷ μεγάλῳ, λόγῳ εἰς τὴν ὑπακοὴν τῷ Κυρίῳ, καὶ Θεοῦ,
καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

SANCTI PATRIS NOSTRI ATHANASII

ALEXANDRIÆ ARCHIEPISCOPI, DICTI MAGNI,

in Domini, Deique, ac Saluatoris nostri Iesu

Christi Occursum.

Ex Regio
Cod. Emend.
ex altero Emi-
nentiſſimi
Card. Maza-
rii pulchris
membris
cauato.

Α τὸ πρῶτον ἱερῶς παρηγόρευος, ἢ
διὰ φελικὴν σάλπιγγα περι-
χίτω· καὶ τοῖς ὡς πρῶτον τῶνδε
νυμφῶν, ὧς εἰλικρινοῖς ἀγα-
νοίας ἀφ᾽ ἑαυτῶν ἡμᾶς, ὁ μυστικὸς νυμφόσο-
λος Λουκᾶς, πρὸς τὸ πᾶν ἐν αὐτῷ κελευθῶν κε-
ταμίῃσιν, τῷ λόγῳ χροστωγίτω. Ὅσπερ γὰρ
ὅσον αὐτὸ χροστωγίωτος "κατ' αὐτῷ, ἔτε-
ρον πῖνα λόγον, ἔξωθεν πρῆσαι γενοσθαι μη-
δεμίᾳ μὴ ἀποπέπεισιν· ὅσην ὀλίγην δὲ ταύ-
τη τὸ αἶμα περιποιούμενον.

Mat. 23
ἀπὸ

Ὡς γὰρ ἡλίου καθαράς ὀπιλάμποντος, μα-
ταία τις ἢ τῷ λύχνου φαῦσις καὶ ἀχρηστος·
οὕτως ἐντα Λουκᾶς, ἢ ἄλλος τις τῶν διαφε-
λιτῶν ἀπηχῆσθε, πᾶς λόγος δόξης καὶ περισ-
κρῆς καὶ ἀκύνκτος. λέγω δὲ ὅτι τὸ εὐαγγέλιον τὰ
γνωρίσματα, καὶ δεικνύτω ταύτῃ μᾶλλον τοῖς
φιλέοις ἡμῶν, ἢ τοῖς φιλοπολέμοις τὰς ἀφ᾽ ἑαυ-
τῶν ταῖς, αἱ σάλπιγγες. λέξει δὲ πᾶν τῶν, καὶ δείξει
μέλας πρῶτος, ἀκοῦν ἡμῶν ἡσποπῆντων δὲ γνώ-
μοια. Ἐδὴ περισκετέον, καὶ πάση φυλακῇ τηρητέον,
ἵνα μὴ κατήρῃσιν τὸ σῶμα ἡμῶν· Ἐκρίτω τὸ πα-
νηγυριστῶν ἀφ᾽ ἑαυτῶν ἀποφρασάμενοι, μετα-
μελητᾶμεν ἐπὶ ἑαυτῶν πλὴν ἀνωφελῆ καὶ ἀνό-
νητα.

Ἀνήγαγεν οἱ γενεὴς τὸ παιδίον Ἰησοῦ εἰς Ἰε-
ροσόλυμα, ἀφ᾽ ἑστῆσθαι τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέ-
γρασθαι ἐν νόμῳ Κυρίου. τίς αὖ ἐφίκοιτο λόγος
τῶν λέγουμένων. ποῖος νοῦς ἐν ἀεινοῖα τῶν ταῦ μετα-
ποσ ἀειχρήται. ποῖα ἀνοή, τὸ μεγαλεῖον χω-
ρήσθαι τῷ διηγήματος. ὡς τῶν φοβεράν ἀκουσμά-
των. ὁ παροραῖος, πρὸς φάτος ἡσποπῆντων, ὁ

S A C R A dici presentis so-
lemnia personet Euangeli-
ca tuba, nosque omnes
Virginali huic thalamo
animi sinceritate adstan-
tes, spiritualis auspex, ac nuptiarum in-
structor Lucas, ad ea bona præclaraque
perspicienda, quæ in eo sita sunt, fer-
mone ductor existat. Nec enim vllâ ra-
tione iustum æquumue, vt illo auspice,
quisquam alius sermo, quæ ad ea spe-
ctant, aliunde summittat; nihil quidem
ipse decoris conciliaturus; quin ad pro-
brum non leue aliquid importaturus.

Pulchra infi-
natio adver-
ba Euangeli-
ca.

B Quæmadmodum enim sole iam cla-
rius elucente, ineptus ac inutilis existit
lucernæ fulgor: sic vbi Lucas, aut alius
quis Euangelista, vel extremos reddi-
dit sonos, sermo omnis otiosus, mole-
stusque, ac frustraneus fit. Hic nobis er-
go festæ lucis indicia dicat, eaque no-
bis festi amantibus, quàm tubæ acies
instructas belli cupidis, clarius ostendat.
Planè verò dicet, ac perspicuè ad-
modum ostendet, modò ipsi beneuolè
auditum præstemus. Ac sanè adhiben-
dus animus, omnique diligentia cauend-
um, vt ne actorem, ipsum patronum;

C iudicemque, ipsum festi præducem ef-
ficientes; pœnitudinè tandem; verùm
id inutili ac frustraneâ; ducamur.

*Tulerunt parentes puerum Iesum in
Ierusalem, vt siserent eum Domino, sicut
scriptum est in lege Domini. Quænam vis
orationis dicta assequi possit? Quæ mens
subtili miraculum cogitatu satis perspi-
ciat? Quis auditus, rerum quæ narran-
tur maiestatem capiat? O tremendas
auditiones! Antiquior sæculis, nouus
recensque: sub tempore, qui expers est*

Luc. 2. v. 22.

temporis: circumscriptione finitus, qui est incircumscribitus: æternus ille, infans: quodque est maximum, Dei Filius, hominis efficitur filius, ac creditur. Quid hoc nouum? Quid hoc insolens? quæ hæc tanta Verbi in humanum genus inclinatio?

Tulerunt parentes puerum. Quid factorum Euangelistarum excellentissime, ac sapientissime ais? Quid cœlestis expositionis doctor ac magister refert? Quid dicis, ô sensorum Spiritûs mystice, ac spiritualis scriptor: Differis de Deo, ac localis transitûs mentionem facis? Propositum habes, vt natum ex Virgine, Dei Filium orbis vniuersi finibus declares, parentesque carnales in medium producis? Ergone Dei parens omninò in terrâ existit? Deusne parentes habet? autue Deus infans est? vel Deus à parentibus portatur? Quis hic sermo? Quod mysterium? Tulerunt parentes puerum. Quibusnam verò manibus? Quibus autem portantes vlnis? Tremunt Cherubim; Seraphim, quòd ferre non valeant, sese auertunt: horrent Angeli: stupent Archangeli, omnesque cœlorum Virtutes metu facies obtugunt; tuque mortales inducis concretos materiæ, qui eum portent, exque alio in alium moueant locum, ac circumagant? Quale hoc miraculum? Quæ res tanta? Quod huiusmodi arcanum? Tulerunt parentes puerum.

Ergone hæc dicebas, cum ea narrares, quæ spectant ad natiuitatem? Idcircone etiam Angelos induxisti, qui pastoribus, natum simul ac locum quo ille esset, ostenderent ac annuntiarent? cœlestemque illam multitudinem magnâ ac elatâ clamantem voce, atque dicentem: *Gloria in altissimis Deo, & in terrâ pax*? puerperamque diligenter omnia conferuantem, ac cum virginitatis conferentem signaculis? Planè verò: neque tu modò miraculum; sed & dispensationem attende. Nec enim Deus ita vt nudus ipse naturâ habet, efficitur infans, ac maternas vlnarum amplexu stringitur, ac definitur; sed quâ assumpsit naturam mortalem: seu potius, quâ prorsus sine vllâ peccati labe effectus est veritate homo. Quí verò, ac quâ ratione? Nequeo, inquit, dicere. Res enim est omninò inefabilis, inexplicabilisque: nedum mihi, verum ipsi puerperæ, ac neque illi tantùm: Nam etiam ipsa humanæ naturæ particeps est,

Luc. 2. v. 14.

Incarnationis modus omnibus inexplicabilis.

ἀρχονος ἐν ἀειλήφ, ὁ ἀειλήφτος · ὁ ἀίδεος, νήπιος · ὁ μέγιστον, ὁ Υἱὸς τῆ Θεοῦ, υἱὸς ἀνθρώπου καὶ γίνεται καὶ πιστεύεται. τί ὁ ξένον. τί ὁ ἀπαύδωτον. τίς ἡ ποσούτη τῆ Λόγου ἀεὶ ἡμᾶς συγκατάθεσις.

Αἰνήσαν οἱ γονεῖς ὁ παιδίον. τί λέγεις, ὡ τῆ ἱερὰν βιβλίου ἀγαθὰ καὶ σοφώτατε. τί λέγεις, ὡ τῆς οὐρανιας ἐκφαντορίας ἐξηγητὰ καὶ διδασκαλε. τί λέγεις, ὡ μυστικὴ λογιγράφει τῆ νομιμάτων τῆ Πνεύματος. ἀεὶ Θεοῦ ἀγαθὴ, καὶ τοπικῆς μεταβάσεως μέμνησαι; Υἱὸν Θεοῦ τὸν ἐκ πατρὸς γενόμενον βούλει ἀφ' ἑαυτοῦ τοῖς ἀφ' αὐτοῦ, καὶ ἄρχικαὶ εἰς μέσον ἀφ' αὐτοῦ γενεῖς; καὶ ἐστὶν ὁλος Θεοῦ γενεῖς ὅτι τῆ γῆς; ἢ ἐξ αὐτοῦ γενεῖς Θεός; ἢ νηπιάζει Θεός; ἢ βασιλεύεται ὑπὸ γενεῶν Θεός; τίς ὁ λόγος. τί ὁ μυστήριον. αἰνήσαν οἱ γονεῖς ὁ παιδίον. τίς ἄρα παλάμης · ἀγκύλας δὲ ποίας τῆτον βασιλεύοντες. τὰ Χερουβὶμ, τρέμει · Σεραφὶμ, ἀποσφραφέφεται · ἀγγέλων, φρίττοισιν · Ἐρχάνγελοι καταπλήθονται, καὶ πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῆ οὐρανών, φόβω τῆς ὀψὲς ἡ κατακαλύπτονται · καὶ σὺ βροχίαι εἰσαγάς ἐνύλοις βασιλεύοντες τῆτον, καὶ κινουῦσας, καὶ ἀειάγροντας; τί ὁ θαῦμα · τί ὁ ἀσάχημα · τί ὁ ἀπόρητον. αἰνήσαν οἱ γονεῖς ὁ παιδίον.

Ταῦτα γὰρ ἔλεγες, τὰ ἀεὶ τῆ γῆνησιν ἡμῶν ἰσορῶν; τούτου γὰρ χάριν ἐ ποὶς ἀγγέλοις εἰσηγάγας τοῖς ποιμέσι, τὸν τόκον ὁ λουὶ ἐ τὸν τόπον ἐν ᾧ ὄντι ὑποδύκνωσας καὶ ἀγγελλόντας: τίς τε οὐρανών ἐκείνῳ πληθῶ, μεγαλοφώνως βοῶσθαι καὶ λέγουσθαι · δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ, καὶ ὅτι γῆς εἰρήνῃ · καὶ τίς τεκοῦσθαι πᾶντα μετ' ὀπιμελείας ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ τῆς τῆ πατρῆιας σφραγῆσι συμβάλλουσθαι; καὶ φησι · καὶ μὴ πρὸς ὁ θαῦμα μόνον · ἀλλὰ καὶ πρὸς τίς οἰκονομίαν ἀπόβλεπε. οὐ γὰρ Θεός οὕτως ὡς ἔφυ γυμνὸς βρεφουργεῖται, καὶ μη-

τελικῶς ὠλένας ἐμπεριγράφεται · καὶ μὴ βροχίαι φύσιν ἀειλημῶν · μάλλον δὲ αὐτόχρημα τῆς ἀμύρτιας χάρις, καὶ ἀλήθεια γυμνὸς ἀνθρώπου. πῶς καὶ τίνα ἔσπον; οὐκ ἔχω λέγαν, φησὶν. ἀπόρητον γὰρ τῆτον, καὶ πᾶντελῶς ἀερινῶν · οὐκ ἐμοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτῆ τῆ τεκοῦσθαι · ἐ οὐ αὐτῆ μόνον · ἀνθρώπινος γὰρ καὶ αὐτῆ φύσεως, ἔλαχεν,

Maz. 100 καλοῦσθαι

Maz. 100 τῆτον βρεφ

Εἰ δὲ τῆς ἑσθῆς ἀνδραγαθὸν κατηξίωτο χάριτος· ἀλλὰ αὐτῇ τῇ αὐτῷ φύσει, καὶ ἑσθῆτι μὴ πῶς ἑσθῆτι. Εἰ δὲ καὶ ἡ αὐτὴ φύσις, καὶ αὐτῇ ἡ τὰ μυστήρια καθυπουργήσασα, πρυτελῶς ἠγνόησε τὸ μυστήριον, πῶς τῆτο πρὸ ἐμοῦ μυστῆρ' ἐπιζητεῖς· ἀνδραγαθὸν μὴ δὲ αὐτὸ τὸ ἐν ποσίν, ἔστιν ὅτε γνώσκοντος, πῶς γένοιεν ἀνδραγαθός.

Εἰπέ σὺ περὶ σαυτῆς ἑσθῆτον, πῶς γένοιαι ἀνδραγαθός, καὶ τότε διερυνήσῃς, ἔτι περὶ τῆς θείας ἑσθῆσεως. μᾶλλον δὲ, μηδὲ τότε. ὅτι γὰρ, ἐπειδὴ ἑσθῆ ἡ σὴ γέννησις γνώσιμος, ἤδη καὶ ἡ Θεοῦ. ἢ γὰρ ἡ κακίη ἀνδραγαθῶν, καὶ οὐ Θεοῦ. οὐκ ἔστιν ἕξεταστὸν δὲ, πῶς. ὅσα γὰρ σὺ τῆς Θεοῦ λαμπρότερος, ποσὸν καὶ τῆς σῆς γέννησεως ἀπορρηκτοτέρα, καὶ ἐπὶ μᾶλλον, ἢ τῆς Θεοῦ. ἀνδραγαθὸν οἱ γένεῖς τὸ παθόν ἐἰς Ἱεροσόλυμα. ἢ ποτε ἀρὰ δράσοντες. μήποτε πῶς τῆς Ἰσραὴλ βασιλείαν ὡρανοῦ μὴ οὐρανοῦ χαλκεύοντες, ἢ στρατὸν συγκινήσαντες, ἢ ἄλλο τι τῶν χαμηλοπέτρῶν καὶ ἑσθῆτων σιωπετικῶν παθόντων; οὐ φησὶν· ἀλλὰ ὡρανοῦ τῶν Κυρίων, καθὼς γένοιται ἐν νόμῳ Κυρίου.

Τί φῆς, ἀνδραγαθῶν. καὶ ἐστὶ τῆς ἀληθῆς Θεοῦ, Θεός; ἢ τῆς κυρίας Κυρίου, Κύριος ἑσθῆτος; ἐστὶ, φησὶ, καὶ μὴ δέσις. οὐ γὰρ καὶ φύσιν τῆτο· καὶ χάρις δὲ καὶ οἰκονομία, πῶς ἀνωτάτω. ὡσαύτως γὰρ τῆς οὐ κυρίας ἑσθῆ, πατὴρ ὁ Θεός λέγεται· ἐγὼ γὰρ, φησὶν, εἶπα· θεοὶ ἐστέ, καὶ υἱὸς ἑσθῆτος πατέρες· οὕτω καὶ τῆς κυρίας Υἱοῦ καὶ φύσιν· ὁμοούσιος γὰρ ὁ Υἱὸς τῶν Πατέρων· κατὰ χάριν δὲ καὶ οἰκονομίαν, Θεός λέγεται. ἀναδραγαθὸν γὰρ φησὶ, ὡσαύτως τῶν Πατέρων μου, καὶ Πατέρες ἑσθῆτων· καὶ Θεὸν μου, καὶ Θεὸν ἑσθῆτων. ὅπου χάρις, ὅτι ἀδελφοὶ ἡμαῖς ὁ Υἱὸς καλεῖν ἐπαρχόμεται· ἀπαγαγεῖ γὰρ φησὶν, τὸ ὄνομα σου τοῖς ἀδελφοῖς μου· ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑπῆρξεν σε. καθὼς γένοιται ἐν νόμῳ Κυρίου. ὡς οἰκονομίας. ὡς τῆς ἀνδραγαθῆς περὶ ἡμαῖς τῆς Λόγου Φιλανδραγαθῆς καὶ ἀγαθότητος. ὁ νομοθέτης ἑσθῆ τῶν νόμων. ὁ τῶν Μωσαϊκῶν ἑσθῆτων δότηρ, τοῖς ἑσθῆτων νόμοις ἑσθῆτων δόξαι ἀποδίδεται. ὁ τῆς τῆς νόμου κατὰ ἑσθῆτων ἑσθῆτων τῶν ἀνδραγαθῶν,

A quanquam dona homine maiora, diuinâ largitate consecuta sit: verum etiam naturæ ipsi experti materiæ, quæque à primâ, ac diuinâ naturâ, prima est. Quod si etiam natura experta materiæ, ac eammet ipsa quæ mysterio inseruiuit. omnino ignorauit mysterium, quâ illud à me ratione quæris discere; homine inquam, qui ne illud quidem, quod in pedibus versatur, quandoque sciam, quomodo homo factus est?

Dic ipse primum de te ipso, quomodo factus sis homo, tumque etiam de diuinâ incarnatione scrutaberis. Quine tunc quidem. Neque enim quia generatio tua, ac natiuitas nota sit, statim fit & diuina. Nam alioqui esset illa quoque hominis natiuitas; non Dei. Minime gentium ergo illud, Quomodo exquirendum sit. Quamto enim Deo ipse abiectior es, tanto Dei natiuitas, quam tua arcana magis ac inefabilis; quin & amplius. Tulerunt parentes puerum in

C Ierusalem. Quid porro facturi? Num ut regnum Israël capescerent? aut fabricarent arma; vel exercitum cogerent ac educerent; aliudue eiusmodi humilium, ac eorum quæ temporanea sunt, pueri lucris compararent? Minimè, inquit, sed, ut sifferent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini.

Quid, ô homo, loqueris? Ergone, eius qui verè Deus est, existit Deus? aut eius qui propriè ac absolutè Dominus sit, alius est Dominus? Est sanè, inquit, nec verearis. Nec enim hoc per naturam; sed gratiæ ratione, supernæque dispensationis. Quemadmodum enim Deus, etiam eorum qui non sunt propriè ac absolutè filij, dicitur Pater; Ego enim, inquit, dixi: deus es, & filij Excelli omnes: sic etiam eius qui propriè ac absolutè per naturam est Filius: (Est namque Filius eiusdem cum Patre substantiæ;) ratione gratiæ ac Incarnationis, Deus appellatur. Ascendo enim, inquit, ad

E Deum meum, & Deum vestrum. Quamobrem etiam non confunditur Filius nos vocare fratres: ait enim: Nunciabo nomen tuum fratribus meis; in medio Ecclesie laudabo te. Sicut scriptum est in lege Domini. O dispensationem! O imperfectabilem Verbi in nos clementiam ac bonitatem! Legislator, sub lege efficitur. Qui Mosaiica præcepta dedit, non detrectat ceruicem inclinare præceptis. Qui humanum genus liberauit à legis

Plal 81 v 6.

Ioan. 20. v. 17.

Hebr. 2. v. 12.

maledicto, nihil ipse cunctatus tanquam homo seruit legi.

ve. f. 23.

Sicut scriptum est in lege Domini. Quisnam est qui scripsit? Quisnam ille? Dominus. Nonne hic vnus ipse ac idem est, qui cum Patre ac Spiritu gloriam habet? Est planè, inquit: Id verò œconomia dictum, ac ne Christi inimicis Dei ipse aduersarius existimaretur. Noli enim

Matth. 5. v. 17.

inquit, putare, quia venerim soluere legem, ac Prophetas: non veni soluere, sed adimplere. Quid verò mirum ac insolens, vt qui nasci voluit; in præsepio reclinari; pannis inuolui; circumcidi die octauo, in Ierusalem ascendat vt Domino listatur secundum legem. cum tantum absit, vt eorum illum pudeat, vt & cum Stephanus à Iudæis lapidaretur, stantem se à dextris Patris ostenderit; quanquam stabilem ac sempiternam ab eius dextris haberet fedem. Dixit enim inquit, Dominus Domino meo: Sede à dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Verum illud quidem supernè ac congruè deitati; istud verò infernè ac ratione dispensationis, propter assumptam naturam, quodque idem Deus sit & homo; vna ex ambobus persona; atque vnâ illâ, ambo hæc existat, ac cognoscatur: quò naturarum communione, ac propriarum ipsis rationum, facillimam nobis ac breuissimo compendio salutem compararet.

Psal 109. v. 1.

Quia omne masculinum adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur. Ergo sanctus omnis primogenitus? Planè superest, vt etiam Ismaëlem & Esau; illisque priorem, Cain, ac plures alios Deo inuisos, ac diris deuotos homines, eo titulo, quòd ipsi primùm aperuerint vuluam, sanctos Domino voces. Cuiusnam verò gratiâ dicitur de Ismaële: Eiice ancillam, & filium eius? Cur item de Esau: Iacob dilexi: Esau autem odio habui? Quamobrem verò, si Cain Domino sanctus erat, pro patratâ ab eo cæde septuplum vlcisci oportuit? Si masculinum omne adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur, quid ampliùs Christo, ac Rubem? Quid verò idem abundantius habeat præ Amnon? Nam & hi, quòd primi nati sint, videantur vuluam aperuisse. Enimuerò caue, ne calentiùs scripturis infilias, longiùsque à metâ excurras. Non enim, inquit, hoc dixi: quòd nimirum primogenitum omne vocandum sit sanctum

Gen 21. v. 10.

Mal. 1. v. 3.

Gen. 4. v. 24.

Αὐτὸς αἰδεσθὸς τὰ νόμῳ δουλεύειν ὅτι ἀαβάλλεται.

Καθὼς ὅτι γεγραμμένον ἐν νόμῳ Κυρίου. τίς ὁ γραφάς. τίς ἰ Κύριος. οὐχ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὅτιν ἐστὶ ὁ σὺν Πατρὶ καὶ Πνεύματι δοξαδοξόμοτος; καί, φησιν. ἀλλὰ τοῖς οἰκονομίας τῆτο, καὶ τῆ μὴ νομιάζωαι τοῖς Χειρομαχίαις αἰτήτος. μὴ νομίσις γὰρ φησιν, ὅτι ἦλλον καταλύσαι τὸ νόμον καὶ τοῖς παροφήταις. ὅτι ἦλλον καταλύσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. καὶ τί ξένον, εἰ ὁ γήνησιν καὶ φάτιν καὶ σπάρρανα καὶ παρομιλίω καταδδξάμοτος ὁκατήμερον, καὶ πασιώωαι ἕνασι Κυρίου καὶ νόμον ἀύεισιν εἰς Ιεροσόλυμα. ὅς γε ποσὸτον ὅτι καλυπτεται τούτοις, ὅτι καὶ τὰς Στεφάνω λιθοβουσιάζωαι παρὸς Ιουδαίων ἐκ δδξιάων ἐσῶτα τῆ Παύδης, ἐμφαρίζει ἑαυτὸν, καίτοι μονίμιω ἔχων τὸ ἐκ δεξιάων τούτου κατέδραμ, καὶ ἀδξάπιτων. εἶπε γὰρ φησιν, ὁ Κύριος τὰς Κυρίω μου, καίτου ἐκ δδξιάων μου. ἕως αἰ τῶ τοῖς ἐχθροῖς σου ὑποπόδρον τῶ ποδῶν σου. ἀλλ. ἐκεῖνο μὲν, ἀνω καὶ θεικῶς. τῆτο δέ, κάτω καὶ οἰκονομικῶς δξάτ παροσληψιν, καὶ δξάτ ὁ χρηματίσαι τῆτον Θεὸν καὶ ἀνδρσπον. μίασ ἐξ ἀμφοτέρων ὑπόσασιν. καὶ δξάτ μίας τῶν τῆς, ἀμφο τῶντα καὶ ὄντα καὶ γνωρίζομοτος. ἵνα τῆ κρινωνία, τῶ φύσειω, καὶ τῶ οἰκειών τῶταισ ἰδιωμάτων, ράσιω ἡμῖν καὶ σωτομωτάτιω τὸ σωτηρία παροποιήσεται.

Οτι πῶν ἀρσεν δξανοίγον μήτηρον, ἀγιον τὰς Κυρίω κληθήσεται. τί οὖν. πᾶς παροτότοκος ἀγιος; ὅρα σοι λοιπὸν, καὶ Ισμαήλ καὶ Ησαῦ. ἐ παρὸ τούτων, τὸν Κάιν, καὶ πολλοῖς ἀλλοῖς τῶ θεοσυγῶν καὶ κατηραμύων ἀνδράων, τὰ παρὸ τῶσ αἰθεῖς δδμοῖσαι μήτηρον, ἀγίοις τὰς Κυρίω καλεῖν. καὶ τῆνος χάριω λέγεται παρὸ Ισμαήλ, ὅτι ἐκβαλε τῶ παιδίσιω καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς. παρὸ δέ Ησαῦ. ὅτι τὸν Ιακώβ ἠγάπησα. τὸ δέ Ησαῦ ἐμίσησα. τῆνος δέ χάριν, εἰ ἀγιος ἔω τὰς Κυρίω ὁ Κάιν, ὅτι τὰς τούτου φόνω, ἐπὶ ἀκαδικούμοτω παρὸλυτο. εἰ πῶν ἀρσεν δξανοίγον μήτηρα ἀγιον τὰς Κυρίω κληθήσεται, τί πλέον ἔχῃ Χριστὸς τῆ Ρουβίμ. τί δέ παρὸ τούτου, παρὸς τὸν Αμμόν. καὶ γὰρ καὶ οὗτοι δδξείεν ἀτ τὰς παρὸ τῶσ ἀποτεζήωαι, μήτηρον πωσ δξανοίξωαι. ἀλλ. ὅρα μὴ θεμῆς ἀπὸ παρὸ γράμματα, καὶ μὴ πόρρω τὸ νύσις ἀπότεχε. οὐ γὰρ τῆτο φησιν, εἶπον. ὅτι πῶν παροτότοκον ἀγιον

ταῖς Κυρίῳ κληθήσεται· ἢ γὰρ αὐτῶν οὐτῶν καὶ πρὸς τὴν ἀλογον φύσιν, ἢ ἀλόγως διέβαιναν· ἀλλ' ὅτι παρ' ἀρσεν θύγατρον μήτραν· οὐτέστιν, ὅταν ἀπειρογάμωσ ὁ τόκος παρθεῖ· ὅταν οὖν ἐξ αἰμάτων, οὐδὲ ἐκ τῆς ἰσχύος ἀνδρός, ἀλλ' ἐξ αἰγίου Πνεύματος, ἢ τῆς πικτόμορου γήμηται σύλληψις· ὅταν μηδενὸς ἐξώθεν κρούσματος, ἀλλ' ὁ βρέφος, ἕσθαι θύγατρον· ὅταν τῆν τὴν παρθενίας σφραγίδων καὶ κλείδων ἀσπαλεύτων φυλακτομένων ἐνδοθεν, ἐξωδὲ πικτόμορον ἐκπηδήσῃ, οὕτω παρ' ἀρσεν θύγατρον μήτραν, αἰγιον ταῖς Κυρίῳ κληθήσεται. Ἐκεῖ μὲν γὰρ ἐσθὲ τὰ βρέφη τὰς μήτρας διωδοῖξεν· ἀλλ' ἢ τῆς ἀνδρός πρὸς τὴν γυναῖκα συνελθούσι· ἐγὼ γὰρ φησιν, Ἀδάμ, Ἐὐάν τὴν γυναῖκα αὐτῆς, ἔσπλαγγοσα ἔτεκε τὸν Κάιν. Ἐκεῖ δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ἀλλ' ὁ πατήρ, τὰς τὴν μήτρας διηνοῖξε πύλας, μηδεμίαν παρθενητὴν ἑσθὲ συμφωρίας ἀπὸ τῆν ἐξώθεν. ὡρὴν ἢ γὰρ φησιν, σινελεθῆν αὐτοῖς, διέβη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος αἰγίου. διώδοσα δὲ καὶ σινελεδοχικώτερον τὴν φωνὴν ἐκλαβεῖν, τὴν παρθενου ἐξώθεν σινελεδοχικῆς, ἢ ἢ ὁ ἐξ ἧς οὕτως· παρ' ἀρσεν θύγατρον μήτραν παρθενον, αἰγιον ταῖς Κυρίῳ κληθήσεται· ὅταν μόνως ἐπὶ Χριστοῦ πέσῃ, μηδενὸς ἄλλου τῆν παρ' αὐτῶν κεκοινωνηκότος ταῖς χεῖματι. μόνος γὰρ οὗτος, παρθενον μήτραν σαρκὶ παρθεῖς ἐξενέσθη· καὶ πάλιν ταῖς τῶν παρθενον, ὡς πρὸ τῆς τόκου τετήρηκε.

Καὶ ἡ διωδοχικὴ καὶ ὁ εἰρημόρον ἐν νόμῳ Κυρίου· ζῆλος τρυφῶν, ἢ δύο νεοσσὶς παρθενοῖν, τί δὲ· καὶ θυσίας καὶ τὸν νόμον αἰνώγε; καὶ πῶς φησὶν ὁ Παῦλος, ὅτι τοιοῦτος ἡμῖν ἕσθαι ἀρχιερεῖς, ἔσθαι ἐκ ἐξ καὶ ἡμέραν ἀτάκτως ὡσπερ οἱ δεσχερεῖς, πρὸτερον ἕσθαι τῆν ἰδίων ἀμύρτων θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῆν τῆς λαοῦ· τῆτο γὰρ ἐπίσσειν ἐξάπαξ ἕσθαι ἀνεύγεας· οὐτέστι θύσῃ ἕσθαι θυσιάσας. Ἐὶ δὲ καὶ αὐτοῖς θυσιάζων ἀνέρχεται, πρὸτερον μὲν εἰρηθήσεται, κυρῶν τε ἔσθαι σινελεθῶν ταῖς, ἀπὸ αὐτοῖς ἐσθαι, πρὸς ὁ κρείττον ἀμείψαι παρθενητο. ἔπειτα δὲ, ἔσθαι αὐτοῖς ἕσθαι τῆν πολλῶν εἰς, δουλοῦν τῆ τῆς νόμου κατάρρα. καὶ πίνος χεῖρ ὁ Παῦλος φησὶν, ὅτι Χριστὸς ἡμᾶς ἐξενέσθαι, ἐκ τῆς κατάρρας ἕσθαι νόμου. ἢ οὐχ' ἕσθαι τῆς βρέφοις ταῖς; οὐ φησὶν αὐτὸς ἡμᾶς ἡμᾶς ὁ βλαβελοῖς, ἀλλ' ἕσθαι τὸ βρέφος τικούσης μητρὸς. ἔσθαι τῆτο δῆλον ἐκ τῆν αὐτῶν εἰρημόρων. ὅτε γὰρ φησιν, ἐπληρώσθη αἱ ἡμέραι τῆς καθαρῆς αὐ-

A Domino : alioqui enim ea ratione ad brutorum quoque naturam sanctitas transiret ; sed quod omne masculinum adaperiens vulvam : hoc est cum fiet , ut nullo viri congressu proles edatur : cum

Ioan. 1 v. 13.

B num adaperiens vulvam, sanctum Domino vocabitur. Nam illic quidem , ne quidem infantes adaperuerunt vulvam ; sed viri cum vxore coitio : Cognouit , enim , inquit , Adam , Euam

Gen. 4 v 1

C ritu sancto. Potes quoque breuius vocem accipere , subaudiendo extrinsecus illud virginis , ut quod sequitur in hunc modum habeat. Omne masculinum adaperiens vulvam virginem , sanctum Domino vocabitur : quod in Christo solum exhibitum est : Nullus enim vniuersorum id cum eo habuit commune. Solus namque hic , vulvam virginem nascendo carne aperuit , eamque rursus virginem , velut ante partum , seruauit.

Matth. 1 v. 18

D Et ut darent hostiam , secundum quod dictum est in lege Domini ; par turturum , aut duos pullos columbarum. Quid verò ? Etiamne hostias ex legis præscripto obtulit ? At quomodo ait Paulus : Talis debebat ut nobis esset Pontifex , qui non haberet necessitatem quotidie , quemadmodum Pontifices , prius pro suis delictis hostias offerre , deinde pro populi ? hoc enim fecit semel , seipsum offerendo ? hoc est , per orucem sese immolando. Quòd si etiam ipse immolatum redit , primum quidem inuenietur ea confirmare ac statuere , quæ in melius commutaturus aduenerat. Ad hæc verò , erit & ipse vnus è multis , qui legis maledicto seruiat. At quorsum Paulus , Christum , ait , nos redemisse

v. 24.

Hebr. 7 v. 26.

E de maledicto legis ? Verum non esse hæc pro infante dicas ? Planè dicat ingenuè admodum facer Euangelista ; sed pro eius puerperâ matre. Liquet verò ex iis quæ a principio dixit : Postquam enim , inquit , impleti sunt dies purgationis eo-

Gal. 3 v 13.

v. 2.

*rum, tulerunt pueram in Ierusalem, ut si-
sterent eum Domino, sicut scriptum est in
lege Domini. Hoc de puero. Et ut darent
hostium secundum quod dictum est in lege
Domini, par turturum, aut duos pullos co-
lubarum: Hoc de Virgine, ac eius
sponso. Quin si etiam de puero acci-
pias, nihil id mirum. Qui enim non re-
cusasset circumcidi secundem legem,
quomodo præscriptas à lege hostias of-
ferre recusasset: qui sanè sic aberat, vt
ne hæc cunctaretur implere, vt neque
Ioannis quidem baptismo detrectauerit
intingi: quamquam ipse Baptista
necesse haberet ab eo baptizari. Sic ni-
hilominus se nobis inclinavit, suâque
addò clementiâ prouocatus est, vt ne-
dum quæ lege sancita essent, sed &
crucem mortemque susceperit, quò
nos sibi, in prævaricatione, quâ pro-
lapfi eramus, infernè iacentes, pellice-
ret.*

Matth. 3. v. 14.

v. 25.

Symeonis
laudatio.

Hebr. 11. v. 10.
& 12. v. 22.

Symeonis iu-
stitia.
2. Cor. 10. v. 5.

Rom. 1.

*Et ecce homo, inquit, erat in Ierusalem,
cui nomen Symeon: & homo iste iustus, &
timoratus, expectans consolationem Israël.
Quis viro, digniorem laudem, quam
paucis his verbis comprehendatur, af-
ferre possit? Et ecce erat homo. Homo,
vt id spectes, quod oculis suiectum erat:
supra hominem, vt quod spiritale late-
bat. Homo, vt substantiam; at longo
interuallo hominibus præcellens, vt
meritum ac præstantiam. Naturâ, ho-
mo; Angelus autem, virtute: qui qui-
quidem sensibile habitaculum inferio-
rem Ierusalem haberet; spirituale ve-
rò, supernam Ierusalem metropolim
illam, cuius artifex & conditor Deus.
Homo, qui quidem carne cum ho-
minibus versaretur; spiritu autem, suum
cum Angelis haberet municipatum.
Quinimò erat Symeon ipsis quoque
superior Angelis: siquidem ipse, inad-
spectabilem Angelis meruit videre: nec
videre solùm; verùm etiam, quod ma-
ius erat ac maiori dignum admiratio-
ne, in vnas recipere, inque illis portare.
Et homo iste iustus. Cuique reddebat
pro merito: Rationi quidem, vt cogi-
taret diuina, ac ea secum meditaretur:
vt sensum omnem captiuaret in Christi
obsequiũ: vt ne insipientium in ore crea-
turam Creatori præferret: vt ne quid à
diuinâ exemptum prouidentiâ existi-
maret: vt à creatis per proportionem
Creatorem intelligeret. Ira verò, au-
steros aduersus serpentem mores; se-
ueritatem in peccatum: aduersus im-*

*A τῆς ἀνήγαγεν ὁ παῖδιον εἰς Ἱερουσόλυμα ᾧ ὄνομα
Κυρίου, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου·
τῆτο πρὸς τὸ βρέφοις· ἔξ ἑδωμά θυσιῶν καὶ ὁ εἰ-
ρηιδόν ἐν νόμῳ Κυρίου, ζῆλος τρυφῶν, ἢ δύο
νεοσσὶς ἀετῶν· τῆτο πρὸς τὸ πρῆνεν, καὶ τῆ
αὐτῆς μήσορς. εἰ δὲ καὶ πρὸς τῆ βρέφοις αὐ-
τα, ξένον ὄσδεν. ὁ γὰρ ἀειτμηθῆναι καὶ τὸ νόμον
μὴ ἀπαξιώσας, πῶς αὖ τὰς καὶ νόμον θυσίας
ἀπέπατο· ᾧ γὰρ ποσὸτον ἀπλῶ, ὁ ἀγαλάμια
αὐτὰ καὶ ἠπερῆθεσθαι· ὅτι καὶ ὁ Ἰωάννου βί-
βησιμα βαπτισθῆναι οὐκ ἠρηθήσατο· καὶ τοὶ τῆ
βαπτισθῆναι ἔχοντες ἠπὸ αὐτῶ βαπτί-
σθῆναι, ἀλλ' ὁμως ποσὸτον ἡμῖν συγκατέθη; καὶ
οὕτως ἠπὸ τῆ ἰδίας φιλανθρωπίας κεκίνηται,
ὡς μὴ τὰ καὶ νόμον μόνον· ἀλλὰ ἔσαυρὸν καὶ θά-
νατον καταδέξασθαι· ἵνα πρὸς αὐτὸν ἡμᾶς ἀειλ-
κίση, καὶ τῶ κειμήλιος ἐν τῷ τῷ ἀγαλάμια
πῶματι.*

*Καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς, Φησὶν, ἀνδρῶν ἐν Ἱερουσαλήμ,
ὧ ὄνομα Συμεών· ὁ δὲ ἀνδρῶν ὅστος, δίκαιος ἔ-
δύραβος, ἀρεσδεχόμενος ἀγαλλῆσθαι τῆ Ἰσραήλ.
τῆς αὖ ἀξιώτερον ἔπαυον τῶ βραχυτάτων πύτων
ρήμάτων, τῶ ἀνδρὶ ἀρεσμοίση. ἰδοὺ ἡμεῖς ἀν-
δρῶν. ἀνδρῶν ὁ φαινόμενον, ἔσπερ ἀν-
δρῶν ὁ νοούμενον. ἀνδρῶν πῶ οὐσίαν·
ἀλλὰ πῶ ἀξίαν, πολλῶ τῶ μέσῳ τῶ ἀνδρα-
πῶν ἠπερ κείμενος. πῶ φύσιν, ἀνδρῶν·
ἀλλὰ πῶ ἔρετιν, ἀγγέλους. ἀσθητὸν μὲν ἐν-
δραστήριον πῶ κατὰ Ἱερουσαλήμ κεκτημένης·
νοητὸν δὲ, τὸ ἀνὸ Ἱερουσαλήμ πῶ μηδὲ πόλιν, ἥς
τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. ἀνδρῶν μὲν τῆ
ἀρεστωδρασφόμενος. ἀγγέλους δὲ τῶ πνεύμα-
τι πολυτερόμενος. μέλλον δὲ ἔσπερ ἀγγέλων ὁ Συ-
μεών, ἠπερτερος· εἰσπερ τὸ ἐκείνοις ἀσάτοι,
ὅστος ἰδεῖν κατηξιώται· καὶ ὅστος ἰδεῖν μόνον, ἀλλ'
ὁ πύτου μείζον ἡμεῖς καὶ ἀγαλλῆστερον, καὶ ἀναγ-
καλίσασθαι. ὁ δὲ ἀνδρῶν ὅστος δίκαιος. ἀπε-
δίδου γὰρ ἐχάσῳ, ὁ κατὰ ἀξίαν· τῶ μὲν λό-
γῳ, ὁ τὰ θεῖα ἔσπερ ἐνοεῖν καὶ λογίζεσθαι· ὁ
ἀγαλλῆσθαι πῶ νοήμα εἰς πῶ ἠπὸστα-
ρῶ τῆ Χριστοῦ· ὁ μὴ ἐπιδρῆσθαι πῶ κλι-
σιν τῶ κτίση, καὶ τοὺς ἀφρονας· ὁ μη-
δὲν ἔξω τῆς θείας εἶναι ἀρενοίας ἠπὸ-
λαμβάνειν· ὁ δὲ τῶ κλισμάτων ἀνα-
λόγως τὸν ἀρεσιουργὸν ἐνοεῖν. τῶ δὲ θυ-
μῶ, πῶ καὶ τῆ ὄφως ἀσπελῆμ· ὁ κα-
τὰ τῆς ἀρεπίας ἀπότομον· ὁ κατὰ τῶ*

ἀσεβούντων ἀσυμπαγῆς καὶ ἀήμερον · ὁ Ἡλίας ἄριος ἐστὶν Ἰσραὴλ πεντηκοντάρχων · Φινεὲς δὲ, καὶ τῷ Μαδιανιτίου μύσις · Γέζος δὲ καὶ Παῦλος, ὁ μὲν καὶ Ἀναβίου καὶ Σαφείρου · ὁ δὲ καὶ Ἐλύμα καὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ πολλὰν ἄλλων δικαιοσύνη ἀπεχρήσατο · τῇ δὲ ἐπιθυμίᾳ ὅτι μελετᾷ ἐν νόμῳ Κυρίου ἀγαπᾷ · ὅτι ἐπιθυμητὰ ἠγάσθη τὰ δικαιώματα Κυρίου, ὑπὲρ χρυσίου καὶ λίθου τίμιον πολὺν, καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον · ὅτι λέγει μὲν Δαβὶδ · ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου Κυρίου ἐστὶν διωάμεων · ἐπιποθεῖ, καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Κυρίου. οὕτως ἰὼ δίκαιος ὁ Συμεὼν, μηδενὸς εἶδους τῆς ἀρετῆς ὑπερβύμβιος · εἴτε ἐμπροσθεν ἐκείνου ἴσχυρὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἄλλων πασῶν ἀρετῶν, ὅσα ταῖς γενεαῖς ταύταις ὑποβεβήκασι. ἀλαβῆς δὲ πᾶς; ἀλαβούμβιος ἀπὸ παροσώπου Κυρίου, καὶ τῶν αὐτῶν παροσώπων. ἀεγνώκει γὰρ, καὶ λίαν ἐπεσκεμμένως, ὅτι ἐπὶ πᾶσι ἐπιβλήσῃ, ἀλλ' ἠὲ τὸν παροσῶν καὶ ἰσχύον καὶ πρέποντά μου τοῖς λόγοις.

Προσδεχόμενος παροσώπων τῆς Ἰσραὴλ. ποῖαν παροσώπων; ἰὼ Ἀβραάμ ἐν ἀγγέλου ἐωρακῶς ἡμίματι, θεοπαρεπῶς παροσώπων. ποῖαν παροσώπων; περὶ ἧς Ἰακώβ παροσώπων. ὅτι ἐκλείψῃ ἀρχὸν ἐξ Ἰουδα, ὅθεν ἠγούμβιος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῶν, ἕως αἰ ἐλθῆν, ὅτι ἀποκείται ἐ αὐτὸς παροσώπων ἐθῶν. ἀλλὰ ποῖαν παροσώπων; αὐτῶν ἐκείνων, περὶ ἧς Βαλαάμ ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐλῆς ἐξώθεν ἐσηκῶς παροσώπων. ἀπατελεῖ, λέγων, ἀφρον ἐξ Ἰακώβ, καὶ ἀγαθήσεται αἰ ἀφρονος ἐξ Ἰσραὴλ. αὐτῶν ἐκείνων, περὶ ἧς Μωϋσῆς φησὶν ὅτι παροσώπων ὑμῶν ἀγαθήσεται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐκ τῆς ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ. αὐτῶν τῆς παροσώπων ἀφρονος ἀγίου χρισματιθεῖς Συμεὼν, παροσώπων. τί οὖν; μή τι γὰρ αὐτῶν αἰ παροσώπων, ἐφύλαθη τῶς τῆς ἐλπίδων, ἢ τῆς παροσώπων διήμυρται; οὐ μὲν οὐκ ἔδαμψος ἀλλὰ καὶ εἶδε, καὶ ἐκηκελίσατο. ὡς τῆς αἰδρός ἀρετῆς. ὡς τῆς παροσώπων ἀλαβείας καὶ καθαρότητος. εἰς αἰ καὶ τῆς μακείων Παύλου ἐπιθυμῶσιν ἀπελοι παροσώπων, εἰς αὐτῶν Συμεὼν οὐ παροσώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ καθαρώς ἐμβατεύσας, καὶ ἠγαθήσας αὐτῶν, καὶ ἀκεραιφῶς μνηστῶν δεδωῖται.

Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν. ὡς τῆς γαίματος. ὅθεν ποσὶν οἰκειοῖς παροσώπων τῆς μυστηρίου ἀγαθῶν κέρχεται · ἀρῶν δὲ πού-

A pios inclementiam quandam ac implacabilitatem. Eā, Elias quidem aduersus Achabi quinquagenarios: Phinees verò, aduersus Madianitidis scelus: Petrus autem ac Paulus, ille quidem aduersus Ananiam & Saphiram; hic verò, aduersus Elymam & Alexandrum, aliofque multos iustissimè vsus est. Cupiditate autem vt in lege Domini perpetuò meditaretur, haberetque Domini iustificationes desiderabiles super aurum & lapidem pretiosum multum, & dulciores

B super mel & fauum: Vt cum Dauide diceret: Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. Sic erat iustus Symeon, nullo virtutis genere destitutus: siquidem eam iustitiæ rationem nouimus, vt vniuersas alias virtutes complectatur, si quæ genericis istis subiectæ sunt. At quomodò timoratus? Timens, ac reuerens à facie Domini, ac mandatorum eius. Sciebat enim ac valde animo fixum illud habebat: Super

C quem respiciam, nisi super mitem, & quietum, & trementem sermones meos? Expectans consolationem Israël. Quam consolationem? Eam nimirum quam Abraham in Angeli specie videns, diuine adorauit. Quam consolationem? De qua Iacob prædixit: Non deficiet princeps de Iudâ, nec dux de femore eius, donec veniat, cui repositum est; & ipse erit expectatio Gentium. Quam enim uerò consolationem? Illam ipsam, de qua Balaam tamen extra Ecclesiastica septa constitutus, oraculo edixit: Orietur

D stella ex Iacob, & consurget homo de Israël. Illam ipsam de qua Moyfes ait: Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus noster de fratribus vestris, sicut me. Hanc Symeon expectabat consolationem, accepto responso à Spiritu sancto. Quid ergo? Eamne semper expectans, spe suâ frustratus est, exciditue ab expectatione? Haudquaquam: Minimè gentium: quin immò & vidit, & in vlnas suscepit. O viri virtutem! O excellentem pietatem ac puritatem! In qua, B.

E Pauli sententiâ, Angeli desiderant prospicere; in ea Symeoni concessum est, nedum prospicere, verum etiam ea perspicuè cernere atque adire, & contrectare, eorumque purè ac sincerè mysterium discere.

Et venit in Spiritu in templum. O miraculum! Ne suis quidem pedibus ad sacramenti ministerium vsus est: quin

4. Reg. i. v. 14.
 Num. 25. v. 7.
 Act. 5. v. 4.
 Act. 13. v. 8.
 1. Tim. 1. v. 10.
 Psal. 18. v. 11.
 Psal. 83. v. 2.
 Timoratus animus.
 Isai. 66. v. 2.
 Gen. 18. v. 2.
 Gen. 49. v. 10.
 Num. 24. v. 17.
 Deut. 18. v. 15.
 1. Petr. 1. v. 12.
 v. 26.

Habac 14. v. 35.

Spiritus ad Symeonem allocutio.

Exod. 33. v. 21.

Symeonis ad Spiritum.

ipse ei Spiritus, currus efficitur: ac velut quandam volucrem, aliumve sublimi aëre incedentem Ambacum, in templum inducit, ac sifit facrario; cum planè verbis eiuscemodi compellans, atque affatus. Age, veni amice senex, vt miraculorum, quorum pridem iam accepisti responsa, euentus clarè contuearis, nouerisque, qualium ac quantum rerum mystes referuatus sis: quātam gloriam ac claritudinem præ aliis obtinueris. Veni, præclaræ illius virtutis fructum recipe: atque ea, quæ olim Dei ille inspector; sensili quidem ratione, petrâ montis Sina; spiritali autem, inconcussa de Deo fide protectus, vix quasi per foramen; obscuram puto contemplationem ac notitiam; posteriorum specie vidit; ea tu modò perpicuè liquidoque perdisce: deincepsque à morte, quæ in corpore est, ad vitam in spiritu transi: legemque in literâ positam, cui præclarè admodum ac religiosè ministrasti, commuta in legem gratiæ. Satis namque iam figuris ac umbris laborasti; oportet deinceps veritate iuuenescere, vt legalium fines obseruationum, ad gratiæ documenta principium tibi sint.

Aure hæc spiritali à Spiritu audiens admirabilis iste senex, totus gaudio ac lætitiâ repletus est, præque admiratione velut extra se factus, ac afflatus numine, in hæc fere verba loquenti respondebat. Ergo, Consolator, venerunt illa, quæ me visurum responso accepi? Omnino venerunt illa, quorum à te videndorum accepi promissa? Manum itaque seni porrige, ô Consolator; porrige. Tuam mihi rogo gratiam substerne. Nam debile corpus meum fatiscit, nec valet ambulare. Tu illud porta, ô natura omnium opifex, semperque vicens ac vegeta. Infirmum me; me senem, porta, citòque ad ea me duc spectacula. Siquidem enim meis vti pedibus ad incessum voluero, planè tempus inuiâ teram, illaque transibunt, nec ea videbo: heusque miseriam, vt ego ab illis extraneus fiam, quorum iam olim tenues velut repræsentationes accepi! Hunc modum senex animo ista informabat, dictòque citiùs templi portis se præsentem sifit. Venit enim, inquit, in Spiritu in templum. Eiusmodi quippe est virtus Spiritus, cui sit voluntas, opus; ac res, cogitatum indiuiduè sequantur.

Α τω, ὁ πνεῦμα ὁ ἅγιον ἦν. καὶ οἶον ὑπόπτερον πνα, καὶ ἀνεροδρόμον Ἀμβακὺν ἄλλον, πρὸς τὸν ναὸν εἰσάγει, καὶ ὡς ἱερῶν πρῖστα: πρῶτως που τοιαῦτα, πρὸς αὐτὸν λέγων καὶ πρὸς φτερόμοτος. δεῦρο, ἰθὺ ἦρων φίλε, ἵνα ἦν πάλα σοι κεχηματισμένων θαυμάτων τὰς ἐκβάσεις ἐναργῶς κατόψη, καὶ γῆρας οἶον πρὸς φτεμάτων μύσης ταμειύσης. οἴας ἀκλείας πρὸ τοῖς ἄλλοις τετύχηκας. δεῦρο, τὰς ἐκβάσεις τῆς καλῆς ἀρετῆς ἀναλάμβανε. καὶ ἂν πρῶτερον ὁ θεόπτης. ἀδριπῶς μὲν, τῆ πέτρα τῆ ἐν Σινᾷ. νοητῶς δὲ, τῆ πρὸς τὸν Θεὸν ἀρραγῆ σκεπαθεὶς πίστι, μόλις ὡς εἰς πνος ὅπης, τῆ ἀμυδρᾶς οἰμῆς θεωρίας καὶ γνώσεως, ἐν ὀπιδίων εἰδὲ τέταται, τῶτα σὺ νῦν ἐναργῶς καταμύθανε. καὶ μετὰ βανε λοιπὸν, ἀπὸ τῆ θανάτου τῆ ἐν τῷ σώματι, πρὸς τὴν ζωὴν τὴν ἐν πνεύματι. καὶ τὸν ἐν γράμματι νόμον, ὡς καλῶς ἄγαν καὶ θεοφιλῶς ἐλείτουρησας, μετὰ τὸς πρὸς τὸν ἐν χάριτι. κέκμηκας γὰρ ἰκανῶς ἤδη τοῖς τύποις καὶ ταῖς σκιαῖς. νεάσαι σε δεῖ τῆ ἀληθείᾳ λοιπὸν, ἵνα τὰ τέλη ἦν νομικῶν πρᾶκτηρημάτων, ἀρχὴ σοι πρὸς τὰ τῆ χάριτος, χηματιστὶ διδάγματα.

Ταῦτα καὶ ὁ νοητὸν οἶς, ὁ θεῖος εἶς πρὸς βύτης ἀκούσας πρὸς τῆ Πνεύματος, χάρᾶς ὅλως καὶ ἀφροσύνης πεπλήρωται. καὶ οἷς ἐνθους ὑπὸ τῆ θάμβουσι γρόμοτος, οὕτωσίπως τῷ ἀφλεγερόμῳ, πρὸς ἀρτημείβετο. καὶ ἦλθεν ἐκεῖνα Παράκλητε, ἀπὸ ἐγὼ θεάσασθαι κεχηματισμοῦ; ὅλως ἦλθεν ἐκεῖνα, ἀπὸ ἰδεῖν ἐγὼ παρὰ σοῦ πρὸς ἐπιγέλωσι; δὸς ποιγροῦν τῷ γήρα χεῖρα Παράκλητε, δὸς. ὑπόπτες " μοι τὴν πρὸς σοῦ χάριν, ὑπόπτες. ὁ γὰρ σῶμά μοι κέκμηκεν ἤδη, καὶ βαδίζειν ἄτατονεῖ. βάσαισόν αὐτός, ὡς φύσις πρῶτουργῆ καὶ ἀκμάε. βάσαισόν με τῆ ἀδενῆ. τῆ ἦροντα, καὶ πρὸς ἐκεῖνα ὁ τάχος ἀπάγαγε. εἰ γὰρ θελήσω ποσὶν οἰκείοις πρὸς βάδισιν χησασθαι, χροῖζω πρῶτως ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἐκεῖνα πρὸς ἔρχεται, καὶ οὐ θεωρῶ αὐτῶ. καὶ οἶμοι ἦν σκυδεσπῶν, εἰ ξένοις τούτων γρήσομαι, ὡς τὰς ἐμφάσης πόρρωθεν ἔλαβον. οὕτω τῶτα καὶ νοῦν ὁ πρὸς βύτης ἀνετυπάσατο, καὶ ταῖς τῆ νεὸν πύλας θᾶπρον, ἢ λόγος πρῖσταται. ἦλθε γὰρ ἐν τῷ Πνεύματι φησὶν, ἐν τῷ ἱερῶ. τοιαῦτη γὰρ ἡ τῆ Πνεύματος δυνάμις, ἔργον τὴν βούλησιν ἔχουσα, καὶ τῆ ἐνθυμῆσθ συμπερομῶν πτωῦτα τὰ πρὸς φτεματα.

Maz.

Καὶ ἐν ταῖς εἰσαγάγῃ τοῖς γονεῖς ὁ παιδίον Α
 Ἰησοῦν, τὴ ποιήσας καὶ ὁ εἰσηλυθὼν τῆ νόμου
 παρὲς αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς
 ἀγκάλας αὐτῶν. εἶδες ἀπάντησιν ξένω καὶ ἑαυτῶν
 ἀδελφῶν; εἶδες ἀπάντησιν, ὅσα ἐν σωτη-
 ρίας πνός, ἢ σιωπῆματος γυρομῶν, ἀλλ' ἐν πνεύ-
 ματικῆς ἐνεργείας καὶ γρηγορίας; καὶ ὡς τῆ θαύμα-
 τος. ὁ δὲ μικρὸν πηγάτερος παρελάβε γάτερον.
 ἀλλ' ὁμοῦ Χριστὸς τὴ καὶ Συμεῶν ὁ μὲν, ταῖς μη-
 τρικῶν ἀλένας. ὁ δὲ, ταῖς πνεύματι βασιζόμενος
 τῆ τῆ ἱεροῦ φιλίας πρὸς ἡκειοσῶν. ὁ μὲν οὖν, τῆς
 παρὲς γυνὸς ἀδελφείας συγκύψως. κατὰ γὰρ τὴ
 πείρας σωτηρίας ταῖς γήρα καμπόμοδος. βραχὺ π
 τῶ πόδε, τὴ βακτηρίῳ ρίψας, ὅπως ἰσχυρίζεται καὶ τὰς
 χεῖρας ἐκτείνας, τῆς μητρικῶν ἀγκυαλῶν λαβεῖν
 ἐπειροῦτο, τὴ θεαῖς ἀδελφῶν νήπιον.

Ἡ δὲ, μικρὸν μὲν ἐπέχεν. οὐ γὰρ πω σα-
 φῶς ἢ δὲ τὴ πνεύματι παρὲς ὁ ἱεροῦ τῆ γέροντος
 ἀφίξιν ἔπειτα εἰ ὡς ὁ θεῖον βρέφος ταῖς ταῦτης
 ἀγκυαλας ἐώρατο παρὲς ἰσχυρῶν, ἐ παρὲς τὰς ἐκεί-
 νου παλάμας πρὸς ἐκπληθύνσας φιλωνεικῶν, γάτην
 τὴ γινώσκει τῆ μητρικῶν τὴ δυνάμιν. ἐ δὲ παρ-
 ούτη χρονοπλοῦντι, τῆτος παρὲς ἐπίδωσι. δέξαι,
 βοῶσα, γεραιότερα ἀδελφῶν, τὸν παρὲς σὲ μῶλ-
 λον, ἢ παρὲς ἐμέ τὴ τεχνοσῶν νῦν ἐπειρηθῶν. δέ-
 ξαι τὸν σὲ ποιοῦντα μῶλλον ἢ Ἰωσήφ. δέξαι τὴ δδ-
 τέραν τὴ σῆς φιλίας τὴ παρὲς ἐμέ τὴ μητέρα σοργῶν
 ὡς εἰοικε, λογιζόμενος. δέξαι, ἐ ὡς βούλει, τὴ πο-
 θυμῶν κατὰ πόλανε. ταῦτα εἶπεν ἡ Θεοτόκος,
 καὶ ταῖς τῆ παρὲς οὐτοῦ παλάμας, τὸν ἦν ὅτι πῆ-
 σιν. ὁ δὲ, τὴ ὄψιν ὡς εἶχε πάχος, τούτω παρὲς ἐπι-
 κλίνας, καὶ τοῖς χεῖλεσι τούτου παρὲς περείσας τὰ
 ὄμματα. τοιαῖς δὲ που φωναῖς παρὲς αὐτὸν ἀπε-
 χεῖσαστο.

Τίς ἢ ποσῶν παρὲς ἡμᾶς σου φιλανθρωπία
 καὶ συγκυατάλας Δέσποτα. τίς ὁ ποσῶντος πλοῦ-
 τος τὴ βύπλανγχιᾶς σου. τί ὁ κινήσῶν τὴ σὺν ἀγα-
 θότητα, τοῖς ταπεινοῖς ἡμᾶς ὅτι σκέψασθαι. πότερον
 πῶς ἡμῖν ἢ κείς φιλανθρωπε καὶ φιλόλατρε, Δέσπο-
 τα. ἀρὰ γὰρ τὰ Χερουβίμ ἐ τὰ Σεραφίμ συγκινή-
 σας, ἢ τὴ ἄλλω ἀπασῶν τῶν οὐρανίων ἀφ' ἀκρόσῳ
 ἐπαρῶν; ὁ δὲ γὰρ συσφῶν ὡν ὡν, ἢ πνεύμα
 μέγα ἐ κραταῖον δὲ γαλῶν ὅρη ἐ σωδῖσον πέδας, ἢ
 πῦρ δὲ μαποῦν ραδίως καὶ κατὰ μαλίσκων τοῖς
 παρὲς γυρομῶντας. ἢ φωνῆ αὐραῖς λεπτῆς, οἷς καὶ
 παρὲς τούτου ταῖς Θεοδότη σεαυτὸν ἐνεφῶσας.
 οὐ φησιν, ὡ γέρον φιλσοφώτατε. ὁ δὲ ἐν τούτων

Et cum inducerent puerum Iesum pa-
 rentes eius, ut facerent secundum con-
 suetudinem legis pro eo: & ipse accepit
 eum in vlnas suas. Vidisti nouum oc-
 cursum, ac supra hominem? Occur-
 sum, inquam, non à casu aliquo, vel
 ex condicto, sed ex Spiritûs instinctu,
 ac gratiâ? Atque, ô rem mirabilem! ne
 minimum quid alter alterius aduentum
 occupauit: sed simul Christus, simul-
 que Symeon; ille quidem maternis vlnis;
 hic, Spiritu vectus, templi limini-
 bus astiterunt. Symeon itaque à curui-
 tate quâ propendebat in terram sese eri-
 gens: hætenus enim senio incuruus in
 terram vergebat: modicum aliquantu-
 lum proiecto scipione, pedibus nititur;
 tendensque manûs, Deum-hominem
 infantem à maternis vlnis accipere co-
 nabatur.

Illâ porrò paululum substitit: nec-
 dum enim liquidò nouerat senis in
 Spiritu aduentum in templum: tum
 verò, diuinum infantem in suis ipsavlnis
 gestientem videns, inque senis manûs
 profilire conantem, confestim cognos-
 cit mysterij vim, viròque manûs expli-
 canti, natum tradit; eiuscemodi fere
 vocibus alloquens: Accipe venerabili-
 ssime homo, in te magis, quàm in me
 genitricem, incitatum modò puellum:
 Accipe, te magis desiderantem, quàm
 Ioseph. Eum accipe, qui naturalem,
 quâ me matrem prosequitur, amorem,
 amicitix tuæ posthabere videatur: Ac-
 cipe, vtque libuerit, desiderato frueri.
 His Deipara dictis, in senis manibus fi-
 lium infantem ponit. At ille, quàm ci-
 tò licuit, vultum in eum declinans,
 eiusque abundè labiis defigens lumi-
 na, eiuscemodi ad eum vocibus vtitur.

Quæ tanta illa tua, Domine, in nos
 clementia ac inclinatio? Quæ tantæ il-
 læ misericordiæ tuæ diuitiæ? Quid tuam
 prouocauit bonitatem, vt nos humiles
 visitares? Quæro, quomodò ad nos ve-
 neris, benignè, ac bonorum amans Do-
 mine? Num vbi Cherubim atque Sera-
 phim commouisses, vel reliquam vni-
 uersam cœlestium distributionem, ac
 beatorum Spirituum ordines adducens?
 Num commotio quedam facta est, vel spi-
 ritus grandis & fortis subuertens montes,
 & conterens petras; vel ignis facile ex-
 terrenus, ac accedentes consumens; vel vox
 aure tenuis, quibus te olim exhibuisti
 Elia Thesbiti? Nequaquam, inquit, ô
 senex sapientissime. Nullo horum vo-

v. 27i

Christi ac Sy-
meonis oc-
cursus.

Maria ad Sya-
meonem.

Symeon ad
Chrystum.

3. P. g. v. ix.

Christus ad
Symeonem.

bis appareo. Non enim mortalis natura, ac concreta materia, illa potest capere: sed carnem ferens, ac vobis similis; infans, ut vides, quique adhuc, quod spectat ad corporis ætatem, infantilibus in membris, ac imperfectus existam; infans, inquam, hæcenus adstrictus facciis: hæcenus materna vbera ambabus prehensens manibus; infans, obscurum aliquid ac indistinctum, intercisumque adhuc loquens, ob eam, quam ex Mariâ sumpsi carnem: infans, quem ipse quidem tuis complectaris manibus; quique ad matrem ac vbera aspiciam. Atque hæc quidem hæcenus; quique breui post, ubi ætatis annum trigessimum egero, Ioannis quoque baptizate baptizandus sim; atque tradendus; vinculusque ducendus ad Caipham, ac expuendus; cædendusque colaphis, ac flagellandus; demumque affigendus cruci, ac lanceâ perforandus latus, velutque mortuus sepulchro claudendus; ac seductor appellandus: ac si quid humanæ naturæ proprium videatur, simili vobis ratione accepturus sum, vno dumtaxat excepto peccato. Nec verò mireris, aut mente excedas, ac stupore defigaris. Hoc namque mysterium est à sæculis ac generationibus absconditum. Hoc patris magnum, tum consilium, tum præscientia, cuius ego Angelus à deo loquis, atque Prophetis prædictus sum. Hæc illa in vos misericordia, & ut meam imaginem dirâ feruitute dæmonibus mancipatam videre nolim: ut non feram videre creaturæ regem, malè creatis seruientem: ut ne contueri sustineam, apostatam illum atque superbum, dolosè aduersus meum illud figmentum sese effertentem. Ea me à Paterno excitarunt, ut eo tamen non excefferim, sinu, atque ad vos carne proficisci fecerunt. Hæc in causâ fuere, ut nascerer, fieremque infans, atque ut sifterer in templo, inque tuis vlnis reclinarer. Non enim poterat fieri, ut alioqui tyrannus alligaretur, eiusque diriperentur vasa, nisi simili vobis ratione, dempto peccato, humanæ ipse naturæ particeps efficerer. Non poterat fieri, ut alioqui Adam ille à sinuosis inferni cassibus liber abire sineretur, ac primum statum reciperet, totusque efficeretur deus, nisi ego homo fierem, eiusdemque cum eo substantiæ atque naturæ inirem communionem.

Isai 9. v. 6.

Matth. 12. v. 29.

A ὑμῖν ἐμφανίζομαι. οὐ γὰρ οἶδε ταῦτα χαρεῖν φύσις ἢ διητή τε καὶ πρῶτος. ἀλλὰ ἄρκετος τις, καὶ ὑμῖν πρῶτος πλήσιος· νήπιος, ὡς ὄρεος, καὶ πλὴν σωματικῶν ἡλικιῶν τέως, βρεφοφανῆς καὶ ἀτέλεστος· νήπιος ἐπὶ σαρρανοῖς πρῶτος ἰσοδραστόμενος· ἐπὶ τῶν μητρῶν μαζῶν ἀμφοῖν πρῶτος δραστόμενος τῶν χειρῶν· νήπιος, ἀσημόν τις καὶ πρῶτος κεκοιμημένος ἐπὶ δὲ τῶν ἐκ Μαρίας ἄρκετος φτερόμενος· νήπιος, ἀγκύλας μὲν ταῖς σῆς σπυρομέρους· ἀποκροπῶν δὲ πρῶτος τῶν μητέρας, καὶ τὸν μαζόν. καὶ νῦν μὲν, ταῦτα· μικρὸν δὲ ὑπερῶν, ὅσον τελευτῶνται πρῶτος πρῶτος, καὶ ὁ Ἰωάννου βασιλειῶν βασιλειῶν· καὶ πρῶτος δόξης· καὶ δόσιμος πρῶτος Καϊάφαν ἀρῶν· καὶ ἐμπευθεῖσθαι· καὶ κροφῶν· φρογελῶν· τέλος, σαυροῦσθαι, καὶ λόγῳ νυγῶσθαι, καὶ ταφῶν νεκροφανῶν, συγκροῖσθαι· καὶ πλῆσιος ὀνομασῶσθαι· καὶ πρῶτος ὅτι οὐκ αἶ, τῶν αἰθεροπίνης ἰδρῶν φύσεως, πρῶτος πλήσιος ὑμῖν, τῶν ἀμφοῖν χαρῆς, ἀναδέξομαι. καὶ μὴ θαύμασις, μηδὲ τῶν νοῦν ἐκείνης καὶ καταπλαγῆς. τῶν γὰρ ὁ μυστήριον ὁ ἀποκρομῶν ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν ἡμερῶν. τῶν ἢ μεγάλη τῶν Πατρῶν βουλή τε καὶ ἡ πρῶτος, ἡς ἀγγελος ἐγὼ, τοῖς θεοῦ πρῶτος πρῶτος. τῶν ὁ πρῶτος ὑμῶν οἶκος, καὶ ὁ μὴ βουλεύσθαι βλέπειν τῶν ἐμῶν εἰκόνα, δὲ ἀνδραποδίζομαι τοῖς δαίμοσι· ὁ μὴ φέρειν ὄρεον τὸν βασιλέα τῶν κλίσεως, κακῶς τῶν κλίσεως δουλεύοντα· ὁ μὴ καρτερεῖν, θεωρεῖν, τὸν ἀποστάτην καὶ πρῶτον, τῶν ἐμῶν σφαλερῶς καταπαροῦσθαι πλάσματος. ταῦτα με τῶν πατρῶν ἀνεκφοιτήτως ἐξάνεσθαι κόλπων, καὶ ὡς ὑμῶν τῶν ἀρῶν πορεύσθαι ποιῶσθαι πεποιήκε. ταῦτα με ἡμερῶν καὶ νηπιῶσθαι, καὶ τῶν ἰερῶν πρῶτος, καὶ ταῖς σῆς ἀγκύλας ἀνακροῦσθαι, πεποιήκεν. οὐ γὰρ ἡ ἀλλῶς τὸν τυραννον δεσμευθεῖσθαι, καὶ τῶν τούτου σκεῦη ἀρῶσθαι, εἰ μὴ πρῶτος ὑμῖν, τῶν ἀμφοῖν χαρῆς, κοινωθήσθαι τῶν αἰθεροπίνης. ὅτι ἡ ἀλλῶς τῶν πολυπλόκων τῶν ἀδου δροῦν τῶν Ἀδάμ ἀνεθεῖσθαι, καὶ τῶν πρῶτος κατὰσθαι ἀπολήσθαι, καὶ ὁ ὅλον τὸν τῶν ἡμερῶν, εἰ μὴ ἐγὼ αἰθεροπίνης, ὅτι τῶν αὐτῶν αὐτῶν κροῦσθαι, καὶ οὐσίας ἐ φύσεως.

Τοίνυν τὰς τ' ἐνανθρωπήσεως τ' ἐμῆς, αἰτίας μαθῶν, ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἐν τοῖς εἰς ἄδου πάλιν Ἀδάμ διατείνοντι, Φαύδωρε πῶς ἐμφανίσθη· καὶ ἀπὸ τῆς ἐν λυπῶν ὠδίνων, τὰ τ' χαρῶν τῆς Εὐα, διακρίματα διαλέγεται. ἢ κεί, λέγων, ἢ λυπῶσις· ἢ κεί ὁ ῥύθμις· ἢ κεί ἡ ἀφρασίς· ἢ κεί ὁ ἐλευθερωτής· μὴ κεί, ἢ κεί φησὶς ἢ ἀνθρωπεία· ἢ κεί γὰρ ὁ ἀντιληφόμενος ὑμῶν· ἢ κεί, ἔσθ' οὐ χρονοί.

Τούτων τοίνυν ἡμεῖς θεῶν φωνῶν, καὶ τ' νοεθῶν οἷς, ὁ Ἀβραμιάος ἐκείνος ἀκούσας παρεσβύτης, τῆς γῆρας ὡσπερ ἐν λήθῃ γηρόμορος, γὰρ ἦν ἀνθρώπου· καὶ παρεσβύτας ὅλως πληθεύεις, γενησάτω φωνῆ· ἰσχύσατέ φησιν, ἀειμῶναι χεῖρες, ἰσχύσατέ γένατα παρὰ λευμῶν ἀνορθώθητε κινήσασθε τεταμιμῶναι κρατυθήτε, ἵνα τ' εἰς ἄδου πορείαν διθυβόλως ἀνύσασθαι, τηλικούτων ἀγαθῶν ἀγγελιοι ζημελιώσθητε τοῖς παρεσβύτοις. Εἴθ' ὡς εἴτε χάρος παρὰ τῶν θεῶν ὅτι στραφεῖς βρέφος.

Νῦν ἀπολύεις, ἔφη, τ' δούλῳ σου, Δέσποτα, καὶ τ' ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τ' σωτήριόν σου· ὁ ἡπόμασας, καὶ τ' παρῶσων πόντων ἡμεῖς λαόν· φῶς εἰς ἀποκάλυψιν εἶδον, τ' δόξαν τῆς λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ὡς τ' ζήσεως, ὡς τ' θερμότητος. ἐπειδὴ σοι φησὶν, ὡς Δέσποτα, ταῦτα ἔδοξε, ἔλεῃσαι τ' σὸν ἕσθ' τῆς ἰδίας φιλανθρωπίας κινήσασθαι πλάσμα· ἐγὼ τὸ παρὰ τῶν ἐλπίδας οὐκ ἐψύχθην, ἔσθ' ὁ τῆς θεοῦ ζημελιώσεως Πνεύματος, ἀπαρὰ χαράσκατος ἐμεινεν· ἀπολύσον με τ' χάρος· ἀπολύσον δέομαι· μὴ με κρατέης ὅτι πολὺ, Δέσποτα· μὴ βραδυῶ τ' γυμνασίας ἀποκρίμασθαι τὰ χρονοῖα διαλέγεται· μὴ παρελάβη τὰ βρέφη με Δέσποτα, ἀλλὰ σὲ τὸν παρὰ τῆς Ἡρώδου φόνου ἕσθ' ἐμεινε. νηπιά εἰσὶ καὶ γοργὰ καὶ θυκίνητα· ἐγὼ δὲ γῆρας ἐβραδυῶς, καὶ δυσκίνητος· καὶ δέδοικα, μὴ τὸν παχύτερον παρὰ φρονίοντα μου, μεγίστων οὕτω ἐλαμπαρῶν ἀγαθῶν ἀγγελοῖ τοῖς τῆς γῆρας παρὰ τῶν ἡμῶν ὄντως ἀνῆρ, ἔσθ' ἡ Χριστοῦ παρὰ τῆς ἀποκρίσεως κήρυξ, δι' ἀποκρίσεως· τῆς γὰρ τ' τὸν Θεὸν ἐλογίσαται δηλοῖ· παρὰ τῆς ἀμύνης ἀπελύετο· ἢ ἵνα τὸ γὰρ ἀποκρίσεως οἶμα, τῆς τούτου φρονῶν ὁ σωτήρ, καὶ τῆς δεήσεως τούτου καὶ πᾶντα εἰσήκουσε· ἔσθ' ὡς ἴδον λαίτλη, κεκμηκότα μὲν πλείστα τὰ νόμῳ ἔσθ' τῆς οἰκίας· νεάζοντα δὲ τοῖς θεοῖς τῆς χάριτος δόγμασι, παρὰ τῆς ἔσθ'.

A Mea itaque incarnationis edoctus causas, vade; Adamoque mœstitiâ in inferno agenti, læto hilarique vultu tete exhibe; ac loco partûs in tristitiis, læta faustaque Euxæ perfer gaudij nuntia; in hæc alloquens verba: Venit redemptio: venit qui eripiat: venit remissio: venit liberator; ne amplius lugeas humanum genus: Veniet enim qui ferat opem; veniet & non tardabit.

Gen. 3. v. 16

Symeon lætus ad inferos nuntius.

B Vbi porrò Abrahamæus ille senex, spiritali animi aure diuinas illas audiisset voces, velut senij oblitus, illicd exillit, totusque ingenti quadam repletus alacritate, vocalissimâ ac clarissimâ voce: Confortamini, inquit, remissæ manus, confortamini; genua dissoluta erigimini; roboramini contritæ tibiz, vt recto in infernum cursu iter conficientes, talium ac tantorum bonorum nuncij progenitoribus sitis. Tum statim, ac quàm velociter potuit, ad diuinum conuersus infantem.

Hebr. 12. v. 12.

C *Nunc dimittis, inquit, seruum tuum Domine, secundum verbum, tuum in pace: quia viderunt oculi mei Salutare tuum. quod parasti ante faciem omnium populorum: lumen ad reuelationem Gentium, & gloriam plebis tue Israël. O feruorem! O accensum animum! Quandoquidem tibi hæc, Domine, visa sunt, tuâque ipsius misericordiâ prouocatus es vt figmenti misereris; nihilque ego spe meâ frustratus sum, ac diuinum Spiritus responsum inuiolabile mansit: me citò dimitte: Dimitte rogo, ne ad longum me tempus detineas, Domine: Ne tardus nuntius, primis parentibus generis plena gaudij nuntia perferam. Ne me Domine præueniant infantes, qui tui causâ ab Herode necati sunt. Pueri sunt, vegetique ac agiles; ego autem senex, tardusque, ac ægrè mobilis; timeoque ne velocius me præcurrentes, summorum aded, præclarorumque ac lætorum bonorum nuntij, generis primis parentibus fiant. Sic fanè*

v. 29.

Dimitti petit.

E verè hic diuinus vir, Christique aduentus vocalissimus præco, gratias agens: Hoc enim vox illa significat, benedicens Deum; in precibus dimissus est. Puto namque inuisibili Saluatorem instinctu affecisse, ac efflasse animam, eiusque per omnia orationem exaudisse: atque vt seruum proprium ac cultorem assumpsisse, legis ac vmbra diuturno obsequio pridem fessum; diuinifque gratiæ doctis nouum vegetum.

v. 28.

Exauditâ precibus dimissus.

μηδ', ἀλλ' οὐ βάλλεται · πολεμείται, ἀλλ' οὐ νικείται · ποζεύεται, ἀλλ' οὐ πιζώσεται · πολιορκείται, ἀλλ' οὐκ ἀδραποδίζεται · ὁ μέγιστον, πτώσει, ἀλλ' οὐ σιωπείσεται · μάλλον δὲ καὶ αἰατρεπεί. τὸ γὰρ τὸ καθαροῦ πίστεως ἡμῶν ὁ ἔξαιρετον, καὶ πᾶσι ἐπέκεινα θαύματος · ὅτι οὐ μόνον αὐτῇ, καὶ τοὶ πᾶσι τὸν σφοδρῶς παρρησιαστικῶν τῶν ἐκ τῶν αἰρέσεων συστροφῶν τὸ λαλῶν, ἀσφῶς ἀφελεί καὶ ἀπίνακτος · ἀλλ' ὅτι καὶ ἔξ τῶν ἐναντιῶν τῶν ἐναντία σφοδρῶς κεντράζεται, λαμπερῶς καὶ τῶν ἐφεδρῶν τῶν ἀφαιρῶσα ἔσται.

Τοιοῦτος μὲν οὖν φησιν, ὃ μακαρία πρῆξεν, ὃν ἐκ γαστρὸς σου παρῶνενος · θρασῶν μὲν ῥαδίως καὶ παρῶν τῶν ἐαυτοῦ τῆς ἀληθείας ἀποπαράξενος · ἡμῶν δὲ, καὶ τῶν Γαταί παρῶν, ὅσοι αὐτῶν τῶν τῶν, καὶ τὰ τῶν φυλάξωσι τὰ δικαίωματα. οὐ μὲν δὲ, ἔπειτα ποιοῦντες ἔχον, καὶ ποιῶντες λέλογχας δικλείας, ὡς πάσι ἀρδῶν ἐπέκεινα γνωριάζωσι γηγῶν φύσεως, ἀπίετος πῆξεν καὶ ἀπαθῆς, καὶ οἰονεὶ παρῶς τῶν θλίψης ἀτάλως · ἀλλὰ καὶ σοὶ αὐτῆς πῆξεν ψυχῶν διελεύσεται ῥομφαία. μὴ γὰρ σε, φησὶ, ὃ μελαλίον τῶν θαύματος, παρῶς ὄγκον ἐπὶ φησὶ φουσηματος. εἴ γὰρ καὶ ἔξ τῶν φύσιν ἐκύσας, ἀλλὰ θλίψην ἔξεις τῶν καὶ φύσιν ἡνωσῶν ἐφάμλλον · μάλλον δὲ πολλῶν μεγίστων καὶ ἔξ τῶν ἀλλοουσῶν, ὅσον ἐκείναι μὲν, χωρὶς θαυμάτων, τῶν παρῶν τὰ τέκνα θλίψης ἔξ τῶν μείων · σὺ δὲ, μὲν ποσαύτῶν πληθῶν τρεφῶν · μὲν τῶν ἀπλετοῦ ἐκείνας τῶν παρῶν ἐκβάσει ῥημάτων · μὲν τῶν ἔξ τῶν τῶν φησὶ καὶ φυλάξωσι καὶ σιωπῆσιν. ὃ τῶν θαύματος καὶ σοὶ αὐτῆς πῆξεν ψυχῶν διελεύσεται ῥομφαία. τίνος ; σοὶ φησὶν αὐτῆς, τῆς πῆξεν Γαβριὴλ ἡμῶν διαφελίξω, καὶ τῶν τῶν σημάτωρα · σοὶ, τῆς πῆξεν δυνάμιν τῶν ἔξ τῶν ἐπισημαίνουσῶν, καὶ αὐτῶν ὁ Πνεῦμα ὁ ἅγιον, ἐπισημαίνω τὸ καὶ παρῶν τῶν ἀμῶν σε, γούσης ἔξ τῶν τῶν. σοὶ αὐτῆς, ἡμῶν Μαγῶν μὲν τῶν Ἀστέρος δι' ἀστέρος ὁδηγῶντες παρῶν τῶν · καὶ ποιῶντες μὲν ἀγγέλων τῶν θεῶν βρέφει σιωμακαρίσῶν, καὶ σιωμῶν τῶν · σοὶ αὐτῆς, ἡμῶν Ἰακώβ φησὶν ὡς οὐρενοῦς ἐώρεσε

A quidem, at non prosternitur : bello petitur, at non vincitur : intorquentur tella, at non vulneratur : oppugnatur, non tamen in feruitatem redigitur : Quodque maximum videatur, cadit, nec tamen conteritur ; quin potius inimicos supplantat ac fundit. Hæc enim puræ fidei nostræ eximia quædam præstantia est, omni illa maior miraculo, ut nedum ipsa, tametsi omni parte hæreticorum factionibus ac turbinibus ceu indagine cincta ac circumstipata, incussa immotaque permaneat ; verum etiam è contrariis contraria sapienter conficiens, præclara aduersû eos qui insidias struunt erigat trophæa.

B Sanè quidem, inquit, eiusmodi est, ô beata Virgo, quem ex utero protulisti ; qui facile quidem conterat ac disturbet eos, qui à veritate sese auulserunt ; erigat verò, ac offerat Patri eos omnes, qui se illi adiungent, eiusque iura custodient : nequaquam tamen, propterea quia talem meruisti habere Filium, es que consecuta eum claritatis ac gloriæ cumulum, ut omnem prorsus terrigenarum naturam liquidò superares ; sine tentatione eris, immunisque ab afflictionibus, ac quam nihil afflictiones tangant : quin, & tuam ipsius animam pertransibit gladius. Ne te enim, inquit, miraculi magnitudo, in tumorem instantiæ efferat. Quamquam enim peperisti supra naturam, iis tamen æqualem angustiam habitura es, quæ consuetis naturæ modis genuerunt : quin & longè maximam, summèque exuperantem : quantum nimirum, nullis illè miraculis angustias eiusmodi liberorum causâ sustinuerunt ; tu autem post multa adeò prodigia ; post innumerabiles eorum euentus, quæ à Prophetis oraculo edita essent ; post celebratissimam virginittatis integritatem ac custodiam. O miraculum ! Tuam quoque ipsius animam pertransibit gladius. Cuiusnam ? Tuam, inquit, ipsius, quæ faustum nuntium Gabrielelem feliciter consecuta es, ac paritûs indicatorem. Tuam animam, quæ

E Altissimi obumbrantem virtutem, ipsumque Spiritum sanctum ad te venientem, teque circunuolantem, liquidissimò habuisti. Tuam ipsius animam, quam Magi cum stellâ, stellâ duce adoraerunt ; quamque pastores fociis Angelis, unâ cum diuino infante beatam prædicarunt, ac collaudarunt. Tuam ipsius animam, quam Iacob scalam vidit ad

Sincera fides in difficillimis vi&atix.

Mariæ prædictus angustia gladius.

Luc. 1. v. 35.

Matth. 2. v. 12.

Luc. 2. v. 17.

Gen. 28. v. 12.

Exod. 25. v. 31. &c. Num. 17. v. 8.

caelos pertingentem : Moysesque ille Dei inspector, & candelabrum, & arcam, tabulamque, ac mensam : quam denique Aaron, nullo humore germinantem virgam aspexit.

Psal. 131. v. 8.

Tuam ipsius animam, o intactissima impolutissimaque, quam David quidem arcam appellat sanctificationis : Salomon autem lectum aureum, & thronum, ac liliorum conuallem : diuinarum reor virtutum : paradifumque diuinam plantatum manu. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius. Tuam, inquam, quae electa es antequam etiam nascereris : quae a saeculis, ac generationibus fuisti praedestinata. Tuam ipsius, quam elegit Pater, Filiusque domicilium habuit; ac Spiritus sanctus, ratione quae Deum deceat, obumbravit : quam denique omnis creatura propriissime ac verissime,

Cant. 3. v. 9.

Cant. 2. v. 1.

Maria, propriissime Dei mater.

Dei matrem, Deique genitricem praedicat. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius.

mortis illarum Christo praetextibus ac causa.

Quorsum, inquit, meam animam admirabilissime senex? Nunquid ego me ipsam, Dei Filium praedicaui? Nunquid ego de templo prophetaui? Nunquid Lazarum suscitavi? vel curavi Paralyticum? vel Caeco a natiuitate visum restitui? Quamobrem ergo gladius meam animam pertransibit? Num quoddam soluerim sabbatum? quoddam sim transgressa legem? En verò, eius seruandae causa, cum Filium circumcidi; tum Hierosolymam veni, ac adsum in templo; pullosque turturum, exilis ac pauperulae hostiae indicium, diuinam mensam impono. Quodnam ergo minus, maiusue legis mandatum solui, vt ita gladius meam animam sit pertransiturus? Dic citò, ne fortè delirum senem, ac longam aetate effoetum existimem.

v. 35.

Haud inquit admirabilis ille senex, ac propheticam plenus gratiam : Nihil eiusmodi in causa est; sed, vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Quod, inquit, ais, aenigmati simile est. Necdum clarè mali causam, atque doloris aperuisti. Dicas oportet apertius. Adhuc enim obscurum manet, quod loqueris. Tum ille: Tibi, inquit, Christiferae, & peculium, ac tabernaculum, eorum quae quaeris vniuersam quaestionem soluam. Caue nihilominus ne te dolor superans, pusillanimum quandam, nec satis virtute auctam firmamque exhibeat: quod perinde nefas de te dicere, atque vt quis solem obscurum, nec habentem calo-

A κλίμακα · καὶ Μωϋσῆς ὁ θεόπτης, βάτον περὶ φλεκτον, καὶ λυχνίαν, ἔ σαμνον, ἔ πλάνα, ἔ τράπεζαν · ἔ Ααρὼν, ράβδον ἀνίκμως βλάστησασμ.

Σοὺ αὐτῆς, ὧ πηράφθορε ἔ πηράμωμε, ἠὲ Δαβὶδ μὲν κιβωτὸν καλεῖ ἀγιάσματος · Σολομὸν δὲ, κλίνην χρυσοῦ, καὶ θρόνον · καὶ κλιμάδα κρίνων · Σηετῆ, οἶμα, τῶν θείων, καὶ πηράδδσον θεοφύτευτον. καὶ σοὺ δὲ αὐτῆς πλὴν ψυχῆ διελεύσεται ῥομφαῖα · σοὺ τῆς ἐκλελεγμένης καὶ παρὰ θνητόσεως · τῆς παρωμοισμένης ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν. σοὺ αὐτῆς, ἠὲ ὁ Πατὴρ ἐξελέξατο, καὶ ὁ Υἱὸς ἐνεσκίωσε, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον θεοπαρεπὼς ἐπεσκίασε · καὶ πᾶσα ἡ κτίσις Θεοῦ μητέρα καὶ Θεοτόκον κηρύττει κωκυτάτα τε καὶ ἀληθέστατα. ἔ σοὺ δὲ αὐτῆς πλὴν ψυχῆ διελεύσεται ῥομφαῖα.

Διὰ τί, φησιν, ἐμοὶ ἦρων θαυμασιώτατε. μὴ γὰρ ἐγὼ Θεοῦ Υἱὸν ἐμαυτῶν ἀνεκῆρυξα; μὴ γὰρ ἐγὼ παρὰ τῆς ναοῦ παρωφεήτευσα; ἢ τὸ Λάζαρον ἤγαξα; ἢ τὸ πηράλυτον ἐθεράπευσα; ἢ τὸ ἐκ θνητόσεως τυφλὸν ὠμμάτωσα; ἢ πίνος χρῆσιν πλὴν ἐμῆν ψυχῆν ἢ ῥομφαῖα θραδραμείται; ὅτι τὸ σάββατον ἔλυσα; ὅτι τὸν νόμον πῆρέβην; ἰδοὺ δὲ ἐκείνον τὸν τε ὑἱὸν παρῆετέμερον · πλὴν τε Ἱερουσαλήμ ἐφθασα, καὶ ναὸν πῆρειμι καὶ τοὺς νεοτοὺς τῶν τευχῶν, δεῖγμα μικρῶς τε ἔ πενεσάτης ὄντα θυσίας, τῆς θείας τραπέζης παρωσμάτηθημι. τί τοίνυν ἔστιν ἢ μικρόν ἢ μείζον, ὃ τῶ νόμου πῆρέλυσα, ἵνα ῥομφαῖα τὴν ψυχῆν ἐμῆν διελεύσεται. φράσον τὸ πάχος · μήπως ἔαρθρεβηκέτα, ἔ πολλὰ τὰ βία κατατηροσάσμητα ἔαποπτεύσασμ.

Οὐ φησιν ὁ θεῖος ἐκεῖνος παρωσεβύτης, ἔ τὸ παρωσθητικῆς ἀνάπλευος χάριτος · διὸ σὺ δὲν τούτων · ἀλλ' ὅπως αἱ ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν κερδίων ἀφρολογισμοί. ἀνίγματί φησι, λέγῃς ὅμοιον. οὕτως σαφῶς πλὴν ἀπῆαν τῶ πάθος ἐπέφηνας. εἰπεῖν σε δεῖ φανερώτερον · ἐπὶ γὰρ ἀφανῆς πῶς ἔ παρωσοκίον, τὸ λαλούμενον. ἐγὼ σοι, φησίν, ὧ Χειροῦ κτήμα, ἔ χρῆμα, ἔ σκῆνωμα, τῶν ζητουμένων ἀπὸν ἔπιλύσω τὸ ἀπορον. ἀλλ' ὅσα μὴ σε τὸ πάθος νικῆσθμ, μικροψυχὸν πῆνα δείξῃ ἔ ἀφιλόσοπον · ὅσα ἔπὶ σοὺ λέγειν μάλλον οὐ θέμις, ἢ ἔπὶ ἡλίου τὸ ἀφεγῆς ἔ

ἀθέρμιμον. ἀποδιδοῦμαι ὄψι τῶν, ὃν θεοπαρεπῶς ἀπεθνήσκεις, καὶ δεσμοῦ μόνον ἐπιούριον τε καὶ ῥάπιζοῦ μόνον. Φραγέλου μόνον καὶ χαλαφίζοῦ μόνον. καὶ λαμῶν τυπώριον ἀκαθάρτου φαρισαίου μόνον. χλαῖναν ἐν διδυσκίον. ἕποσ Φαρισαίων συκοφαντού μόνον. ἕποσ Σαδδουχαίων ὀνειδιζοῦ μόνον. ἕποσ Πιλάτου κρινό μόνον. ἕποσ γραπῶν χλασζοῦ μόνον. τῆσπερα γυνοπετού μόνον. τὸ Βαραββαῖ ὄψι παρημιώ μόνον τούτου, καὶ παρηκρινό μόνον. τέλος, φαυρῶ παρσοπηγνύ μόνον. ὄξος μὲν γολῆσ ποτιζοῦ μόνον. τὰ φασε κλειό μόνον. πλάσιον ὀνομαζοῦ μόνον. σφραγῖσι καὶ δεσμοῦ μόνον. Φεουρού μόνον Φύλαξι. καὶ ἀπαξ ἀπλάσ, πῶν ἀλγῶν καὶ ἀπιμίας ἐμφαπῶν, ἐπὶ αὐτῶ κατόψι παρηπό μόνον μεθὶ ἕποσ βολῆσ. δὲ τῶτα, σὸ τὸ ψυχῶ διελεύσεται ῥομφαῖα. δὲ τῶτα κλαύσας καὶ χόψη. καὶ οἶα μητηρ θρῆνῆσ ἐπὶ ἡψ, τὸ κακῶργων ἕποσ μόνον. τι θάνατον. μάλισα τοῖσ σπορῶ τοῖσ ἐκείνοισ καθὶ ἐαυτῶ ἀεελίθηουσα λογισμοῖ. ὅψ, ὅτ Γαβριηλ Δαφελιον. τὸ ἀσπορον σύλληψη. τὸ τῶν τὸ ἀφορον. τὸ ἀσυλον παρηθῆναι. τὸ ἀμύλιωτον τὸ ἀγνείας. τὸ μηδὲν παθεῖν ἐν τῶ τῶν φυσικοῦ νόμου καὶ μηθι κῆσ ἀκλουθίας. δὲ τὸ ἐπὶ τῶ τῶν, ἐ μὲν τῶν παρηθῆνον ὡσαύτως, καὶ εἶ) ἐ μείναι παραληθῆσατα.

Ὅπως αὐτὰ ἀνακαλυφθῶσιν, ἐκ πολλῶν καρδιῶν δὲ λογισμοῖ. σποκαλυφθῆσ) γὰρ Πέτρος μὲν, ὁ δὲ πῦρος τῶσ ἐ θερμότητος ζήλος, χλιαρῶσ πῆσ καὶ ὅψ ἕποσ ψυχρῶσ, δὲ τὸ ἀρνησεως. Ἰωάννου δὲ καὶ Ἰακώβου καὶ τῶν λοιπῶν, δὲ τὸ φυγῆσ καὶ ἀφέντες αὐτῶν ἀπῶντες ἐφυγεν, παρῶν ὡσπερ τῶν μεγάλων θαυματῶν ἐπιλαθόμενοι. ἐ αὐτὰ λιν σποκαλυφθῆσεται, Πιλάτος μὲν εἰσ τὸ μετὰ μελὸν ἦκων, δὲ τὸ τῶν χειρῶν σποσμήξεως. ἡ δὲ τούτου σῶδωνος, ὡσ ἐπίτευσει δὲ τὸ νυκτερινῶσ ὄψεως. ὁ ἐκ αποντάρχης, δὲ τῶν σημειῶν. Ἰωσήφ καὶ Νικεδνμος, δὲ τὸ κηδείας. Ἰούδας, δὲ τῶ βερέχου. Ἰσδαῖοι, δὲ τὸ δδῶναι τοῖσ φύλαξι. τὰ ἀργῦρια. καὶ ἀπαξ ἀπλάσ, μάχη πῆσ ἐσται καὶ γάσις λογισμῶν τε καὶ δὲ λογισμῶν ἐναιτήτων. τῶ μὲν, τὰ τὸ θεότητος δὲ λογισμῶν. τῶ δὲ, τὰ τὸ αἰθεροπότητος. θαυμασσοσι μὲν γὰρ φησι πάροντα τῶν ὀρώντες, καὶ ἀγωνιῶντα, καὶ θρόμβοισ ἰδρώτων ἐκπέμποντα. ἐπὶ τε δὲ λῶντα, καὶ τὸ παθῶσ παρηίτησιν παρσοουχό μόνον. τῶ τε τῶν νεκρῶν ἐνοοῦντες αἰάσασιν, καὶ τὸ τῶν τυφλῶν ὀμμάτωσιν. τῶ τε, τῶν λεωρῶν σποκαθάρσιν, καὶ τὸ τῶν πονηρῶν πνθυμάτων ἐκρίωξιν. καὶ τῶ ἀλλῶ ἀπα-

A rem dicat. Eum quem genueras videbis tradi; ligari; conspui; atque percuti; flagellari, ac alapis cædi; arundine percuti; spinis coronari; chlamydé indui; à Pharisæis calumniis appeti; à Sadducæis probro affici; iudicari à Pilato: tiffum ac fabulam militibus fieri flexo genu à cohorte adorari: Barabbam videbis pluris eo fieri, ac illi anteponi; demumque videbis affigi cruci; felle & aceto potari; sepulchro includi; seductorem appellari; signaculis adstringi; à militibus custodiri. Atque vt verbo dicam, quicquid molestiæ ac infamiæ expressionem habet, tuis ipsa oculis videbis in eo exerceri. Propterea animam tuam pertransibit gladius. Eam ob rem lugebis, ac planges, superque Filio lamentaberis, qui hominum nequam morte mulctetur: atque id maximè, cum silentiò illas apud te cogitationes verfabis: puta, faustum Gabrielis nuntium: conceptionem absque semine; partum illasâ integritate; inuiolatam virginitatem; impollutam castitatem: quod nihil in partu eorum perpeffa fis, quæ naturæ lex habet, ac rationem matris consequuntur; quæ nimirum, tum ante, tum post partum, virgo pariter existas, ac verissimè perseueres.

Reuel. ta cogitationes.

Vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Reuelabitur enim, Petri quidem accensus hæctenus ac feruentissimus zelus, tepidus quidam à negatione, ac subfrigidus. Ioannis autem, & Iacobi, ac reliquorum, à fugâ, quâ eum omnes reliquerunt; velut vniuersi maximorum illorum miraculorum oblitifessent. Horum autem etiam reuelabitur Pilatus, vt pœnitudine ducatur, à manuum ablutione: eiusque vxor, vt per nocturnam visionem crediderit: Centurio, per signa: Ioseph ac Nicodemus, à funeris curâ: Iudas, à suspendij fune: Iudæi, à pecuniis custodibus datis. Atque vt verbo conficiam, pugna quædam ac velut seditio, tumultusque erit contrariarum cogitationum atque rationum: aliis quidem ea reputantibus quæ sunt Deitatis; aliis autem, quæ humanitatis. Mirabuntur enim, inquit, cum videbunt pati; factum in agoniâ ac metu mortis, sudorum emittentem guttas; cum pauentem, ac mortem deprecantem: simulque cogitabunt fuscitatos mortuos; visum cæcis restitutum, mundatos leprofos; malignos fugatos ac expulsos spiritus; reliquamque vni-

v 356

uerfam ab eo patratorem signorum multitudinem: Mirabuntur, inquam, ac animum huc illuc fluctuantem habebunt, qui hæc inconsona, nihilque prioribus congruentia videant. Sed & rursum mirabuntur, qui videant terramotum, ac noctem die mediâ factam: qui item scissum velum, ac diruptas petras: ad hæc autem & reuelata, apertaque monumenta, ac mortuos exurgentes rediuuos: mirabuntur, ac stupore defixi, ad ipsum venient dubitationis profundum; qui hominem quidem videant pendentem; Deum autem, res eiusmodi operantem, atque completentem. In hunc modum reuelabuntur ex multis cordibus cogitationes; aliis hæc; alia aliis reputantibus.

Veruntamen pugna illa cogitationum, diffidiumque, & confusio, ac contrarietas, supremæ concordia, confensionisque; ac pacis causa Ecclesiæ erit: Vtrisque enim prædicabitur, quod erat Christus; idemque ipse, Deus ac homo innotescet: qui vnus ac idem vellet liberè, ac operaretur; alia quidem, Deitate; alia, per humanæ facultatem naturæ. Hæc puto dicturus erat diuinus ille planè Abrahamæus senex, vt cum quis de illis interrogasset. Ad hæc post illū, Anna quoque referente literâ fistitur, senili gressu incedens. Nam & illam mysterium vocabat, impleturam prophetiæ gratiam: vt& ipsa prophetico testaretur spiritu, vt notum fecisset Dominus salutare suum; vtque ante conspectum Gentium reuelasset iustitiam suam. Ceterum percontemur primò ex Euangelio, quænam ista, ac cuius esset; quamobremque, ac quando venisset in templum: tumque demum scrutemur quænam ipsa locuta sit. Ait enim Euangelista:

Et erat Anna Prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser: hæc processerat in diebus multis, & vixerat cum viro suo annis septem à virginitate suâ: & hæc vidua velut annorum octoginta quatuor; quæ non discedebat de templo, ieiuniis & obsecrationibus seruiens nocte ac die. Et hæc, ipsâ horâ superveniens vicissim confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem in Ierusalem.

Quænam ratio, ac causa, vt Euangelista, accuratè aded huiusce Prophetissæ res enarraverit, vt & patris, ac tribus fecerit mentionem; quod vix in alio vilo occurrerit? Planè rei huius certam omninò rationem, solus nouerit San-

Aσκη τῆς ἑσπέρης αὐτῆς τελεωθέντων σημείων πληθειούσαις ἰαμασίαισι, καὶ τὸν νοῦν ᾧ δὲ κατέκλεισε κλονοῦν μόνον ἔξοισιν, ἀσυμφωνά ταῦτα τοῖς ὁρανοῖς ὁρανοῦντες, καὶ ἀκατάλληλα. Ἰαμασίαισι δὲ πάλιν οἱ τὸν σφισμὸν ὁρανοῦντες, καὶ πλεὺς ἐν ἡμέρᾳ νύκτα· τὸν τε τῆς ἀσπετάσματος διχασμὸν, καὶ πλεὺς τῆς πετρῶν ἀσφρήξιν· ἐπὶ τῆς μνημάτων πλεὺς ἀνακάλυψιν, καὶ πλεὺς τῆς νεκρῶν ἐξομάσασιν· Ἰαμασίαισι καὶ ἐκνήσονται τῆς καρδίας, καὶ πρὸς ἁπορίας βυθὸν κατὰ μὲν ἰσχυροῦν· αἰθεροῦν μὲν τὸν κρεμάμων βλέποντες· Θεὸν δὲ τὸν ἐνεργουῦντα ταῦτα καὶ συμφορανοῦντα. οὕτως ἁποκαλυφθήσονται ἐν πολλῶν καρδιῶν ἐξαλογισμοῖς· τῆς μὲν, ταῦτα τῆς δὲ ἐκείνα ἀξαλογιστοῦν.

Ἀλλ' ὅμως ἡ μάχη αὐτῆς τῆς λογισμῶν, καὶ ἡ εἰρήνη, καὶ ἡ φύσις, ἔῃ ἀντήσεις, ὁμοιοῦς καὶ συμφωνίας ἔῃ εἰρήνης ἢ ἀνωτάτω τῆς ἐκκλησίας χερματισμοῦ ὁμοῦ. δι' ἐκείνων γὰρ, ὁ ἰσχυρὸς Χριστὸς κηρυχθήσεται· καὶ Θεὸς ὁ αὐτὸς ἔῃ ἀθεσπος γνωστοθήσεται αὐτεξοισίως ἡλῶν ἔῃ ἐνεργῶν, ὁ αὐτὸς· τὰ μὲν, τῆς θεότητι· τὰ δὲ, τῆς ἀθεσποσύνητι.

Cταῦτα μὲν οἷον εἶπεν αἰοῖμα ὁ θεῖος ὄντως ἔῃ Ἀεραμῆος ἐκείνος παροσούτης, εἶπὶ πῆς αὐτὸν διήρητο πρὸς τοῦτων. εἶπα μετ' αὐτὸν, πρῆξισαται ἔῃ Ἀννα τὰς γράμματι· γηραίοις βαδίζουσα βήμασιν. ἐκάλει γὰρ ἔῃ αὐτὴν ὁ μυστήριον, παροφητικῆς χερῶν πληρώσασα· ὅπως ἔῃ αὐτῆς παροφητικῶς μυστηρήσεν, ὡς ἐγνώρισε Κύριος ὁ σωτήριον αὐτῆς· ἔῃ ὡς ἐναρτίον τῆς ἐξομῶν ἀπεκάλυψιν ἢ δι-

Dχαιοσύνη αὐτῆς. Ἄλλὰ παροσού μὲν ἐκ τῆς διαγγελίου πυθόμῃ, πῆς τε ἔῃ πόθεν αὐτῆς κατέστηκε· ἔῃ ὅτι τοῖσις ἔῃ πότε ὁ ἱερῶν ἐφέστηκεν· αὐτῆς τε ὅποια ἔῃ ἐλεγχῶν, ἐρδνήσασα μὲν. φησὶ γὰρ ὁ διαφελιστής.

Καὶ ἰσχυρὸς Ἀννα παροφῆτις σηρατῆρ Φαμηλ, ἐκ φυλῆς Ἀσέρ· αὐτῆς παροφῆτικῆς ἐν ἡμέρασι πολλαῖς· ζῆσασα μετ' ἀνδρὸς ἔτη ἐπὶ ἄσπῳ τῆς πρῆξισίας αὐτῆς· ἔῃ αὐτῆς χερῶν ὡς ἐπὶ ὄγδοῦντα τεσάρων· ἢ ὅσοι ἀφίσασατο ἀπὸ τῆς ἱεροῦ, νησείας ἔῃ δεήσασα λατρεῦουσα νύκτα ἔῃ ἡμέραν. ἔῃ αὐτῆς αὐτῆς τῆς ὄρα ὅτις ἄσασα αἰθρομολογῆτο τὰς Κυρίως, ἔῃ ἐλεγει πρὸς αὐτῆς πᾶσι τοῖσις παροσδεχόμενοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ. πῆς ὁ λόγος, ἔῃ, τοιαύτως ἀκριβῆ πρὸς τῆς παροφῆτικῆς ταῦτης τὸν διαφελιστῆν ποιήσασα πλεὺς ἀφήγασιν· ὡς καὶ ταύτης παροφῆτις, καὶ τῆς φυλῆς ὅτι μνησασα· ὁ ὄρα ἔῃ οὐδενὶ ἑτέρῳ σχεδὸν ὄρηται. τὸν μὲν πρὸς τοῦτου ἀκριβῆ λόγῳ, μῖνος ἀπὸ εἰδείν, αὐτὸς ὁ τῆς ἀγίων

Θεός,

Pfal. 97. v. 2.

v 36.

Non liquet cur sic accuratè per scriptæ res Anna

Θεός, καὶ οἱ τῆ αὐτῆ ἐμπνοῖα πνεύματος λαλεῖν, καὶ τὸ θεῖον ἀπόστολον, δεδιδυγημένοι μυστήρια. αὐτῇ δὲ παροφθητικῇ διαλάμπουσα χάριτι, τοῖς παροσδεχημένοις ἐν Ἱερουσαλὴμ λύτρωσιν, θεοσδοτον ἐνεργῆνα παρλάκην· ὅτι ὁ τῆ πύτων λυτρωτὴς, λέγουσα, παρλάκην· καὶ τῆ πύτων ὁ Σωτὴρ ἦλθε καὶ πεφανέρωται, πλὴν ἰδίῳ εἰχθῆνα λυτρωθῆναι βουλομένης· σάξιν δὲ πλάσμα θέλων, ὅ ἐπλασε. διὰ τὸ γὰρ ὁ Χριστὸς ὀνομάζεται, ὅτι καὶ σωτὴρ ὁ Ἰησοῦς ἐρμηνεύεται.

Τούτων δὲ πύτων γινόμενων τοῖς παρλάμασι, καὶ λυτρωμένων τοῖς ῥήμασι, ἢ τε θεομήτωρ Μαριάμ ἐξενίστατο, καὶ ὁ συμπατρὼν Ἰωσήφ ἀπεταμύξεν. ὁμοίως τὰ δεδιδυγημένα τελέσαστες τὰ νόμω, ἐπεισὶν ἀπὸ τῶν νόμων πληρωθῆναι ὁ Χριστὸς παρλάκην, καὶ ἀπάυσιν διδόναι τοῖς τῶν νόμων παρλάμασι, εἰς Ναζαρέτ ἐπιμέρονται· ἐνταὶ καὶ παρὸς τὸ ἀγγέλου Γαβριὴλ ἀνηλεῖστα, ἢ τὸν Σωτῆρα τὰ κόσμω γνήσια· διὰ ἀπαύρου μὲν συλλήψως κηῖσα, παρῆνός δὲ μὲν γνήσιον μείνασα· καὶ πᾶσι δηκνύουσα τοῖς βλέποισιν, ὡς ἐγνωρίσθη Θεοῦ ὁ σωτήριον· καὶ ὁ φῶς τοῖς ἐθνεσιν ἐλάμψε· καὶ ὡς Θεοῦ δικαιοσύνη καὶ λυτρωσις, πᾶσι τῶν γῆς ἐφῆν τοῖς φῶσι· καὶ διὰ τὸ τοῖς δεδιδυμένοις ἐπέδουσε θεῖκω ὁμοῦ καὶ αἰδῆν· καὶ ῥέδιν καὶ φθορᾶν οὐ γινώσκουσιν.

Ἡμεῖς δὲ, ὡς πορνότατοι, κατὰ τὸ ἐκείνοι, οὕτω Χριστῶ τὰ Θεῶ σωτηρίων, σωφροσύνω κημίζοντες, [ἀγνείων βασάζοντες· ἀκακίω παροσφύροντες· ἀμνησίαν ἐμφαίνοντες· πασιπασμῶν ἑαυτοῖς ἀφορίζοντες, καὶ Θεῶ κηθαροῖς παροσκημίζοντες·] ἔσταν ἡμεροσπιταφύροντες, καὶ ὁ παρὸς ἀπὸ τῶν παροσίνων καὶ φιλάκων ἔχοντες· καὶ παρὸς τούτοις ἀπασιν, ἢ παρὸς πύτων συμπαρῆν ἀρῶντες· καὶ τὸ ἐκ ψυχῆς συμπαρῆν αἰετὸ παροσρηκνόμενον ἔλεον βλύροντες, οὕτω Χριστῶ παροσίνοντα διὰ τὸ μῆνα· οὕτω Χριστῶ εἰσοικίσωμιν· οὕτω Χριστῶ θεοπαρῆως ἐναγκηλισμῶμιν, καὶ παροφθητικῆς ἀπομοροσγῆσῶμιν ῥήμασι, ἢ αὐτῶ παρὸς ἡμᾶς ἀνυμοιῶτες παρῆλθον· καὶ ἡμῶ παρὸς ἡμᾶς συμπαρῆν ἔργασα, μεγαλοφῶνοις κηρύττοντες σῶμασιν, ἢνα καὶ βασιλείας οὐρανῶν ὅσπυτῶμιν, καὶ ἀιώνων ἀγαθῶν ἀπολαύσωμιν· ἐν αὐτῶ Χριστῶ τὰ Θεῶ ἡμῶ, μὲν οὐ τὰ παρῆναγατῆ Γατελῆ, ἔ τὰ παρῆνα-

Astorum Deus, quique eius Spiritus afflatu, docti sunt loqui mysteria, ut admirabilis ait Apostolus Hac porro prophetica gratia praevalens, iis, qui in Ierusalem redemptionem expectabant, diuini muneris consolationem, gaudiumque ingerebat, dicens: Mundi totius redemptorem venisse: Adesse ac apparuisse omnium Saluatorem, qui suam imaginem vellet redimere: qui formato ab ipso homini salutem vellet conferre. Idcirco enim appellatur Christus, eo quod Iesus quoque exponatur Saluator.

1. Cor. 14. v. 2.

Iesus ipsum ac Saluator.

Cum sic autem vniuersa haec, cum rebus gererentur, tum verbis dicerentur, stupebat pariter Dei genitrix Maria, quique vnā aderat Ioseph demirabatur. Postquam tamen quae lege praescripta erant consummassent; siquidem Christus omnia venerat implere, ac legalibus praescriptis finem imponere; reuertuntur Nazareth, quo etiam loco, ab Angelo Gabriele salutata fuisset, quae Saluatorem peperit mundo: prolem edens nullo conceptam semine, ac post partum virgo permanens: videntibusque vniuersis ostendens, notum factum esse Salutare Dei; lumenque, Gentibus illuxisse; ac Dei iustitiam ac redemptionem apparuisse vniuersis terrae finibus; diuinamque pariter ac sempiternam gloriam induisse eos, qui expectabant: gloriam, inquam, fluxionis omnis ac corruptionis nesciam.

D Nos autem, o desideratissimi, quem modum illi, ita Christo in occursum eamus, sobrietatem ferentes; portantes castitatem; innocentiam offerentes; iniuriarum obliuionem praefidentes; a diffrahentibus animum nos ipsos abstrahentes, ac Deo puros nos exhibentes; morum lenitatem praetendentes, atque ad vniuersos mansuetudinem, ac mutuum inuicem dilectionem habentes; iugemque commiserantis animi sobolem misericordiam, scaturientes; ita Christum ad nos venientem suscipiamus; ita Christum ad nos ingredi faciamus: ita diuinam quadam ratione in vlnas amplectamur, eique vicissim verbis prophetice confiteamur, eius ad nos processionem canticis celebrantes: ac quam in nos misericordiam praestitit, magnificis praedicantes vocibus, ut & caelorum regnum consequi mereamur, ac bonis illis sempiternis perfrui: in Christo Deo nostro, cum quo Patri optimo, ac san-

Epilogus, ac moralis exhortatio.

Z

Closa ex Cod. Maz. ex quo alia plura restant.

Altissimo Spiritui, gloria, potestas, honor, adoratio, ac magnificentia, nunc & semper, & in sæcula sæculorum: Amen.

Α γία Πνεύματι, δοξα κράτος τιμή καὶ προσκυνώσις καὶ μεγαλοφρόνησια, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

EIVSDEM,

Oratio in sanctum Pascha.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

Λόγος εἰς τὸ ἄγιον Πάσχα.

AMETSI vel Angelicis in presentiarum linguis uti concessum esset: tamen si mortalis natura, immortales iam voces obtineret, haud tamen facile presentis solemnitatis munera praesumpserit laudare. Nunc vero lingua mortalis, ac luteum organum, quid dicat; quidue etiam ea loquatur, quae nec natura tota in unam conspirans vocem, pro merito dilaudare sufficiat? Planè enim superant creaturae modos, gratiae munera. Depellitur mors ab hominibus, infernusque, annosam illam suam dominationem amittit; ac humanum genus peccati lege praedamnatum, dono gratiae regnare docetur. Homo itaque primo ordine Dominicae resurrectionis bonis potitur; eidemque, natura reliqua una gratiae particeps socia accedit. Tota namque hodie naturae collectio, in una hominis forma, reformatur. Sic enim discipulus gratiae Paulus, altum praedicat:

Primus homo resurrectionis Christi fructum percipit, cum reliqua.

2. Cor. v. 17. Si qua in Christo nova creatura; vetera transierunt; ecce nova facta sunt omnia. Surrexit creaturae auctor, uno vocis sono uniuersa trahens, ut pariter resurgant. Saluatoris quippe resurrectio, communis est uniuersorum reparatio, quod ipsum Paulus fausto nuntio ait: Rom. 8. v. 21. Ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis, in libertatem filiorum Dei: hoc est: abiiciet corruptionem: exuet seruitutem: immortalitatem recipiet: transferetur in fortem meliorem. Innouato siquidem ad immortalitatem homine, quam etiam eius gratia Deus creaturam edidit, faelici consortio renouanda fit.

Nam Deus quidem, rerum hanc uniuersitatis magnam condidit urbem: qua et una voce multa produxit; unius sono vocis uniuersorum substantiam extrahens, creantis sapientiae suae potentiam ostendit. Idem vero ipse suam Im-

Homo in modo, imago in templo.

Ι παῖς τῶν ἀγγέλων ἐνώ πρὸς ὁ πρὸν χησαδαμ γλώττας. Εἰ φωνὰς ἀθανάτους ἢ τῶν θνητῶν ἐκτίσαστο φύσις, ἐπόλησε μόλις αὐτὰς τῆ ἐορτῆς ὑμνήσαι δωρεάς. νῦν δὲ γλαῖθα θνητῆ, καὶ πῆλινον ὄργανον. τί μὲν αὖ εἶποι. τί δὲ καὶ φθὲνξοιτο, ἀσφρ ἢ σύμπασα κλίσις ὁμοφωνούσα πρὸς ἀξίαν ὑμνεῖν ἐκ ἰσχύει. ἴσασφ εἰσφει γὰρ ἀληθῶς κτίσεως μέτρα, πὰ δωρεὰ τῆ χάριτος. θάνατος ἐξ ἀνδρόπων ἐλαύνετα, καὶ ἀδης πῶ πολυετῆ διωασείαν ἀποπῆτα. καὶ γῆος ἀνδρόπων ἀμύρτίας νόμω καπάδισεν, τῆ τῆς χάριτος δωρεᾶ βασιλεύειν διδάσκειται. τῆς τῶν δασοτικῆς ἐορτῆς ὁ πρῶτος ἀτῆς μὲν τῆ ἀπολαύσεως, ἀνδρόπος. κρινωνὸς δὲ τῆ χάριτος, ἢ λειπῆ γῆ κλίσις. ἐν ἀνδρόπου γῆ μωρφή σήμερον, ὁ τῆ φύσεως ἀεπλάπτετο δῆμος. οὕτω γῆ Παῦλος ὁ τῆς χάριτος μαθητῆς πρῆλθην. εἶπῆς ἐν Χειρῶν κρινῆ κλίσις. πὰ ἀρχαὶ ἀπρῆλθεν. ἰδδὺ γέρονε κρινὰ πὰ πδύτα. μῖα φωνῆ ἐλκύσας πὰ σύμπδύτα πρὸς ἀνάσασιν, ὁ τῆ κλίσεως δημιουργὸς ἀέση. ἢ γῆ τῆ σωτῆρος ἀνάσασις, κοινῆ τῶν πδύτων ἴσασφ χει ἀνάκτισις. καὶ τῆτο Παῦλος ἡμῖν διαγελίζεται, λέγων. ὅτι καὶ αὐτῆ ἢ κλίσις ἐλδθερωθήσεται ἐκ τῆς δουλείας τῆς φθορῆς, εἰς πῶ ἐλδθερείαν τῶ τέκνων τῆ Θεοῦ. πούτεσι, πῶ φθορῆν ἀποπῆτα. πῶ δουλείαν ἀποδύσεται. πῶ ἀθανασίαν ἀπολήψεται. πρὸς ἀμείνονα μεταστήσεται, λῆξιν. τὰ γῆ ἀνδρόπω πρὸς ἀφθαρόται κρινουρημδύω, καὶ ἢ δι αὐτὸν πρῶ ἀειτῆσα ἀνακρινωθήσεται κλίσις.

Reg. M. n. 343.

Superfl. αὐ ἀκτιστῆ

Εκπίσε μὲν γῆ ὁ Θεὸς πῶ μεγάλῳ τῶ πτω τῆς κλίσεως πόλιν. φωνῆ μόνῃ πῶ τῶ πολλῶν πρῶ ἀρχαίω ποιησάμδμος. φωνῆ μόνῃ τῆ τῶ ὄλων οὐσίαν ἐλκύσας, τῆς δημιουργικῆς αὐτῆ σοφίας πῶ δυνάμιν ἐδξξεν. ὡς ἐν ναῶ δὲ πρῶ-

φαρῆ, τῆ κλῆσι, τὴν ἰδίαν εἰκόνα τ' αὐθροπον δη-
 μιουργήσας ἀέθησε. ἔδδ' ποιηθροῦ καὶ νῦν, τ'
 ἰδίας εἰκόνας κημουργουμένης, καὶ αὐτὸν τ' τ' εἰ-
 κόνος οἶκον σωμανακλίξασα. πούτων ἡμῖν ἐστὴν
 τῆς σήμερον, ἡ πρῶτα πρῆγυεις. εἰς αὐτῶν
 ὁ μακάριος ἐκράξε Παῦλος. δεῖ γὰρ ὁ φθαρ-
 τὸν τῆτο ἐνδύσασθαι ἀθανάσιον. ἔξνίσεται γὰρ
 θανάτου νόμον ὁ σῶμα, τοῖς τ' ἀθανάσιος φα-
 νοῦμένην ἀνθεσι. καὶ χροῖαν οὐχ ὑφέξει φθορά, τ'
 ὁ φθορίας ἐπιλαμπρούσης. ὡ τ' μεγάλης τῆν
 παρημάτων μεταβολῆς. ὡ τ' ἑσφ' ἐλπίδας
 ἐναλλαγῆς. ὡ μεγάλου πειθοῦς εἰς ἀθυμίας κε-
 παλήξαστος. ὡ χροῖας εἰς ἀθυμίας τὴν συμφο-
 ρῆν. αὐξήσθ' γὰρ τὴν δόξολογίαν, ἡ τ' παλαμάς κη
 νέας ἀφροσύνης ἑσπομυκισ. ἡμῶν γὰρ ἐν τῶ
 δέισφ ὁ παρῆτον, ἀγεωργήτου πρυφῆς κηθρον
 ἐκ φιλανθροπίας δόξασμένοι. ἐπῆλθεν ὄφης ποι-
 χροῦχος, τ' ἀπολαύσεως ληγεύσας τὴν πρυ-
 φῆν, καὶ κατὰ κριτον ὁ ληγεύθην κατέστησε γῆρος.
 ὁδὸν ἀφροῦ τῆ θανάτου, τ' ἐντολῆς τὴν παρῆ-
 βασιν. ἐντεθῆν ἀφροῦ πύλας ἀφροῦ, ὁ τῆν ἀ-
 φροῦτων ἑσδέχεται γῆρος. καὶ ἑκτουσα φύσις
 φροῦρον τῆν πικροῦτων τὸν θάνατον. καὶ τῆν ὁδῶν
 ἡν οἱ πόνοι, παρῆτος ἐγίνετο τάφων. καὶ ἡ
 κηροῦμος ἐκ παρῆνομίας θάνατος, ἐκαστῶν
 τῆν ἡλικιαν ἀκαλύτως ἀγεύων. ὁκ ἐμβροῦ
 φροῦδῆμος. οὐ ὁ παρῆτον παρῆτον. οὐ τὸν ἐφρο-
 ῦτον ἐλεῶν οὐ κατὰ κριτον νεάροῦτας. οὐ παρῆ-
 ῦτος ἀφροῦδῆμος. οὐχ ἀφροῦταῖς συφινωσῆ-
 ῆμος. οὐ δικαῖων κατὰ κριτον ἀφροῦδῆμος. οὐ
 παρῆτος παρῆτουδῆμος. οὐχ ἱερέα παρῆ-
 πεμτοῦδῆμος. ἀλλ' ἡπλωτο κατὰ πρῶτων ἡ τῆ
 θανάτου παρῆτον, ὁ παρῆτον ἀφροῦ-
 σα.

Οὐκ ἡ ἰάθης τῆ κηκοῦ. ὁκ ἡ ἑπα-
 γῆμος φαρμακον, καὶ ποσαῦται ἡρεῖα τὴν
 ζωῶν πρῶδοῦσασα, τὴν ἀφροῦρον ὁκ ἐπλή-
 ρωσθ' τῆ θανάτου παρῆτον. καὶ ἡ ὁ δει-
 νὸν τοῖς πειθοῦσιν ἀφροῦδῆτον, καὶ παρῆτον
 ἰάσιν ἀφροῦρον, εἰ μὴ κηροῦς φαρμακῆς τῆ
 θανάτου τὴν τρυανίδα κατῶεγχε. νυ-
 ρῆμερῶν τῶν πολυχροῖα τῆ ἀφροῦ κατῶ-
 ερέφας βασίλεια. οὐ νῦν παρῆτος παρῆτος
 φιλανθροπιδῆ δραμῆν, οὐδ' αὐτὸς ἑαυτῶν
 παρῆτος ὁ πρῶτον γερῶνως συμπαρῆτος. εἰ
 καὶ νῦν ἑργῶ τὴν ἀφροῦρον ἑδῆξεν. ἀλλὰ
 καὶ πάλαι κρατουῦτα τὸν θάνατον, τῆς τῆς

ginem ; hominem, inquam ; velut il-
 lustri planè templo, mundo hoc edito,
 creatione crexit. Nunc itaque renou-
 atâ Imagine, ipsa pariter Imaginis dô-
 mus operæpretium instauranda fuit.
 Horum nobis, præsentis hodie dici so-
 lemnitas, sponsio ac pignus est. Propter
 eam clamat B. Paulus : Oportet enim mor-
 tale hoc, induere immortalitatem. Cor-
 pus nempe, immortalitatis coronatum
 floribus, mortis iura sprecurum est : nec
 illucescente incorruptione, corruptio
 locum inueniet. O magnam rerum mu-
 tationem ! O spe maiorem commuta-
 tionem ! O grandem luctum, in magnam
 solutum animi voluptatem ! O quale
 gaudium excepit calamitatem ! Veteris
 namque ac noui testamenti memoria,
 laudationis segetē adaugebit. Priùs qui-
 dem in paradiso positos, Dei clementia
 vltro paratâ voluptate ac beatâ forte
 donauerat. Superuenit effractor serpēs,
 tantæque suauitatis voluptatem præda-
 tus, genus humanum quod deprædatus
 esset, reum egit ; mortis viam inueniens,
 transgressionem mandati. Hinc infer-
 nus portas aperiens, humanum susce-
 pit genus, tristisque natura editione,
 suarum prolium edebat interitum. Par-
 turitionis fructus, sepulchrorum pro-
 uentus euaserant ; morsque hæres à præ-
 uaricatione cedebat, omnem profusus
 venata hominum ætatem. Nihil fœtu-
 ræ parcere : nihil proli consulere ; ni-
 hil puberem miserari ; non missos face-
 re iuuenes : non senes reuereri : nihil
 peccatoribus indulgentiæ tribuere : nul-
 lo ad Iustorum classem pudore : nihil
 Prophetas deprecari : sacerdotem haud
 omittere ; explicatâ aduersus omnes
 mortis sagenâ, vt quicquid incidisset,
 indeprecabilis raperet.

1. Cor. 15. v. 53.

Non erat qui malo mederetur : nul-
 lum adhibebatur remedium ; cumque
 multæ aded generationes vitæ stadium
 decurrissent, necdum tamen mortis in-
 fatiabilem ventrem repleuerant : ac pla-
 né sic malum habebat : vt nulla lugen-
 tibus consolatio, nulla ad remedium
 via reliqua foret ; nisi Christus crucem
 subiens, ac mortis vim perferens, vete-
 rem illam inferni regiam, breui diei no-
 ctisque sepulturâ subuertisset. Id verò,
 non velut iam primùm ipse se ad cle-
 mentiam comparans, seipso nunc com-
 miseratione affectior factus sit ; quan-
 quam nunc reipsâ resurrectionem ex-
 hibuit : quinimò olim quoque regnan-

tem mortem resurrectionis umbris ter-
ruit, spesque obscuriores immortalita-
tis tribuens humano generi, inferni re-
gnum turbavit; æqualesque eiusdem
tyrannidi conuellendæ eius cogitatio-
nes texuit. Nota verò rerum arcanam
dispensationem. Primus Abel à morte
detinetur. Qui morti peccandi occasio
fuit, ipse in eam, iustam naturæ quæ-
relam tribuit. Siquidem enim iniustum
est quòd detinetur, iurè utique resur-
git. Ut enim peccator mortuus esset,
fortior mors lire contestandâ esset. E-
nimuerò debilis inferno aduersus Iu-
stos conatus est. Fragile mortis vincu-
lum, quo Iustum iniquè tenet. Cùm
enim peccatum, virtus sit ac robur
regni mortis, qui necdum offendit, ni-
hil illi obnoxius est. Quamobrem cùm
Deo liberum esset, vt Abelem à cæde
eximeret, haud tamen fecit: sed per-
misit necari, quò Iusti sanguine confi-
ta mors, radicem amitteret. Idcirco
Christus, mundi causam agens, dice-
bat: *Nunc iudicium est mundi; nunc
princeps huius mundi eiicietur foras.* Sic
ergo à principio ac mundi origine, cele-
brata est Christi ergo Abelis actio ac
victoria. Tu mihi Paulum patronum
accipe: *Et mortuus, inquit, Abel, adhuc
loquitur:* unde eum & in parabolâ accipit.
nimirum, parabolam appellans similitu-
dinè Abelis quippe occisio, necis Chri-
sti characteres habet. Quamobrem etiam
loquitur post mortem, ac occisori inten-
tat litem. Suo namq; Vita aduētū, mortis
vim superauit. Nequiuit cedes, claman-
tem eius linguam silentio prepedire aut
iustas sanguinis defensionem præscinde-
re: quinta morte lingua, immortalis
clamat. 3 Haud facilis erat naturæ de-
fensio, vt prior Adâ raptus fuisset Quip-
pe fieri poterat, vt transgressionis pro-
brum, os illi obstrueret. Abel, quòd
prior ceciderit, spem excitauit naturæ.

Post hæc + aduenit Enoch; ac loci
translatione effugiens infernum, vitæ
probatae gloriâ profugus euasit mor-
tem. Post hunc magnus Elias, nec ip-
se cedens morti, hospitiæ viduæ filium
eripuit, præualente nimirum precum
potentiâ aduersus mortis violentiam,
nouoque molimine regressionem ad
vitam ex inferno struente. Exortus
postea Elisæus, duplicem pro simplici
gratiam accepit. Is precum efficaciam,
Sunamitidis filium ex inferno ad vitam
reuocauit. Quia nihilominus ipse etiam

A αἰσάσσεως ἐφόβει σκιάς · καὶ τὸ ἄδου τὸ βασι-
λείαν ἐπέραπεν, ἐλπίδας ἀθανασίας ἀμυδρῶς
τῷ ἤρῃ δωροῦντος · ἰσοχρόνους τὸ ἄδου τυ-
ραννίδος, τὰς τὸ καταλύσεως αὐτοφάνων ἐννοίας, καὶ
σκέπει τὸ ἀπόρρητον τῆς πρᾶγματων οἰκονομίαν.
Abel πρῶτος ὑπὸ τῆς θανάτου κατέχευται, ὁ
δεδικώς τῷ θανάτῳ τὸ ἀμάρτιας τὸ πρῶτον,
δίδωσι τῇ φύσει καὶ τῆς θανάτου δικαιολογίας ὑπό-
θεσιν. εἰ γὰρ ἀδίκως κατέχευται, δικαίως αἰσάται.
ἀμάρτωλὸς γὰρ ἀποθανόντος, ἰσχυρότερος δικαιο-
B λῆμος ὁ θάνατος, σαθρὰ δὲ καὶ δικαίων τῷ ἄδῃ
ἢ ἐγγείρησις ἀσθενὴς ὁ ἄδου δεσμός, δικαίον
ἔχον ἀδίκως κρατούμενον. εἰ γὰρ ἡ ἀμάρτια τὸ ἄδου
νάτου βασιλείας ἰσχύς, ὁ μὴ πτω πλάσσει, ἀνδύθωτος.
διὰ τὸ το διωκόμενος ὁ Θεὸς, ὁ ἀρπάσσει τὸ φόνου
τὸ Abel, τὸ το μὴ οὐ πεποίηκε · σιωπῶντα δὲ
τὸ ἀμάρτια, ἵνα ἀρρίξῃς γέννηται θανάτου δικαίου
φυτουργίῃ μῆκος αἵματι διὰ τὸ Χριστὸς ὑπὸ τῆς
κόσμου δικαιολογίῃς ἐλεγε · νῦν κρίσις ἐστὶ τῆς κόσ-
μου τούτου · νῦν ὁ ἀρχὸν τῆς κόσμου τού-
του ἐκβληθήσεται ἔξω. ἀνώθεν οὖν, ἡ τῆς Abel
διὰ Χριστοῦ πρᾶγματι κέρκεται δίκη ἐ νίκη. λάθε-
μοι Παῦλον σιωπῶντα καὶ ἀποθανόντων φησὶν,
Abel, ἐπὶ λαλεῖ ὅθεν αὐτὸν ἐν πρᾶγματι ἐκκο-
μίσατο. πρᾶγματι τὸ ὁμοίτητα λέγων. φέρει γὰρ
μίμησιν τὸ τῆς Χριστοῦ δίκης, ἡ τῆς Abel ἀμάρ-
τησις. διὰ τὸ καὶ μὴ θάνατον φησὶν, καὶ
κατηγρητὸ τῆς φονεύσεως. ἡ γὰρ τῆς βίου πρᾶ-
σία, τῆς θανάτου πῶν βίαν ἐνίκησεν. οὐκ ἔφησεν
αὐτὸ βοᾶσθαι τὸ γλασθῆν ὁ φόνος, ὅσδε τὰς τῆς
D αἵματος δικαιολογίας ἀπέκοψεν · ἀλλ' ἀθανάτου
φησὶν γλασθῆν κρατούμεν θανάτου. οὐκ αὐτὸ
βύπρος εἰς ἀπολογία ἢ φύσις, εἰ ὁ ἄδου
πρᾶγματι. ἡ γὰρ τῆς πρᾶγματι ἀ-
μάρτην, πῶν γλασθῆν ἀπέφαπεν. Abel πρῶ-
τος πεσών, ἠγείρε τὰς ἐλπίδας τῆς φύσεως.

Εφθασεν ὅτι τούτοις Ενώχ, ἐ τὸ πῶν μετα-
σῆσθαι, τὸ ἄδου ἀπέφυγε, ἀδουκίμῃ βίου δρα-
πετεύων τὸ θάνατον. μὴ τὸν Ηλίας, ὁ μέγας,
ὅσδε αὐτὸς εἶξας τῷ θανάτῳ, ὁ τὸ ξενοδό-
χου παιδίον τελευτήσθαι ἐξήρπασεν, ἀχρῆς δυνα-
στείας τῆς θανάτου πῶν βίαν νικησάσης, καὶ πῶν
δὲ ἄδου πρᾶς ζωῆς ὑποστροφῆς καμουργησά-
σης. Ελισαῖος ὅτι τούτοις ἀπέτειλε, διπλῶν
δὲ ἀπλῆς πῶν χρῆσιν δὲ ἀμάρτιας, ὅς ὁ
τῆς Σωμάρτιδος παιδίον δὲ ἄδου πρᾶς
βίον δι' ἀχρῆς μετεπέμπετο. ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὸς τοῖς

Gen. 4. v. 8. Abelis figura.

1. Cor. 15. v. 50.

Ioan. 12. v. 31.

Hebr. 11. v. 4. & 19.

2

3

4

Gen. 5. v. 24.

3. Reg. 17. v. 12 & 4. 2. v. 11.

4. Reg. 2. v. 10. & 4. v. 34. & 13. v. 21.

τῆ θανάτου περιεβλήθη δικτύοις, & νεκρὸς ὢν, ἄμωσ τὸν ἄδιν ἐσύλησε, τῆ τῆ σώματος ἀφῆ τὸν νεκρὸν φυραδεύσας, καὶ διὰ νεκροῦ, νεκρὸς πρὸς βίον ἐκλέπετο. καὶ ἡ ὁ παρρησίας τῆ θανάτου νεκρὸς ἐπιζήμιος. τῆ γὰρ Ἐλισαίου θανόντος, παρρησίας ὁ τῆ νεκρὸν θρήνησεν οὐκ ἐλάμβανεν, ἀλλ' ἀπερδὲς τῆ ἀδὴ καὶ τῆ δικτύου ὁ θρήνημα ἐν τούτοις οἱ τύποι τ' αἰασάσεως ὡρῶσιν φησὶν ἡμῶν πῶ φύσιν. βοηθῶσαι δὲ ὁμωσ τοῖς ἀλυσίον οὐκ ἴχουν. ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωϋσέως, ἔ νόμου τὸν χρόνον, ὅσους τῆ χερατοὶς ποιούμενος. ὅτι δὲ Χριστὸς δὲ οὐρανὸν ἀνεφαίνη, ἔπρεχον μὲν εἰς ἔργον αἱ τῆ ἡμῶν ἐλπίδες. καὶ φωνῆ δεσποτικῆ, τὰ ἀδου διωοίγετο κλεῖθρα, καὶ δεσμώτας νεκροὺς ἀπεδίδδω οἱ τάφοι. καὶ κληῖσ ἐγένετο, καὶ τὰφος ἡμῶν γετο. ἔ φύσιν ἀμφοτέρων Θεῶ ἡμῶν μὲν, τὸν ἄδιν κατέπληθην. ἐπεδθεν ὁ ἀδὴς πρὸς τὸν τοῖς νεκροὺς ἀφαρσούμενον ἐβόα. τί πῶ ἐν παρρησίας συλησθῶν αἰασάσπει. τί ὁ καὶ τ' φύσεως καταχίσεις χερατοῖς. ἐν γραφοῖς δικτύοις καὶ ἀμφοτέρων ὡρῶσιν. ἔχω δ, γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελῶσιν, τῆ ἡμῶν ὁ παρρησίας.

mortis retibus fuerat implicatus, tamen vitam functus, corporis contactu cadaver congestum submovens, infernum deprædatus est; defunctusque defunctum vitæ clanculum reddidit; ac mortuus Propheta, morti noxius fuit: siquidem defuncto Elisæo, nihil mortuorum numero accevit; nullique cessit lucro, quam eius prædam infernus egisset. Sic disfluentem corruptione naturam, resurrectionis figuræ muniebant: nec illæ tamen, iis qui capti tenerentur, auxilium ferre poterant: quin potius regnavit mors ab Adam usque ad Moysen, legis tempus, terminos dominationis statuens. At ubi Christus è cælis apparuit, generis expectationes citius in opus processerunt; apertisque inferni claustris, vinctos mortuos tumuli reddiderunt. Ut mox vocasset, sepulchrum aperiebatur; Deoque unita natura, infernum percellerat. Quamobrem infernus, tollentem mortuos in hæc verba compellabat. *Quare tu editam in paradiso cautionem evertis? Quid nature chirographum disrumpis? Scriptis tabulis adversus humanum genus instructus sum. Multam eiusmodi eidem indictam habeo: Terra es, & in terram reuerteris.*

Rom. 5. v. 14.

Geni. 3. v. 19.

Ὡδύρετο μὲν δὲ κατὰ ἕνα τῶν νεκρὸν ἀφαρσούμενος, ἡγνοεῖ δὲ ἄρα ὡς Χριστὸς καταβάς, πῶ μὲν ἀφαιρέσει τοῖς θνήσκουσιν χερατοῖς. ἵνα γὰρ μηδεὶς ἐπὶ τῆ ἀδὴ παρρησίας δεσμώτης, κατέπεισιν αὐτὸς εἰς ἄδου Χριστὸς. τῆ μὲν φησὶν ἡμῶν ἀμφοτέρων τ' ἀδὴν. θεότητος δὲ διωοίγει κατὰ αὐτὸν τὰ βασιλεία. βαρῆ χρόνῳ παλαιὰ τῆ νόμου χερατοῖς χερατοῖς, ἵνα ἀμφοτέρων εἰς οὐρανὸν ἀναγῆ. οὐρανὸν, ὁ ἐλύθησιν τῆ θανάτου χερατοῖς. ἀφαιρέσει κατὰ γῆν. δικτυοῦσιν ἔργα τῆ.

Sanè verò lugebat, cum sigillatim mortui auferrentur; nec sciebat fore, ut Christus in infernum descendens, totos ei populos libertate donatos auferret. Id enim Christus agens in infernum descendit, ut nullus deinceps in inferno remaneret vinctus; carne quidem, ceu oblatâ escâ capiens: Deitatis autem virtute, regiam eius diripiens: breui temporis spatio vetera legis disrumpens chirographa, ut homines in cælos subuehat: cælum, inquam, liberam illam à morte regionem, incorruptionis diuersorium; iustitiæ officinam.

Ἐν τούτοις, ἐβασίλευσεν τοῖς ἀγαθοῖς, νεοφώπιστε. θρήνησιν σοὶ χερατοῖς αἰασάσεως νεοφώπιστε, ἢ τ' χερατοῖς μὲν. ἐπέχου τ' ἐν οὐρανῶ διαίτης ὁ βάπτισμα. ἐμμήσω τῆ καταδύσθ τῆ δεσποτικῆ τὸν τάφον. ἀλλὰ ἀέδου πάλιν ἐκείθεν, τὰ τ' αἰασάσεως ἔργα πρὸ τῆ ἔργων πῶ μὲν. ὢν εἶδες τὰ σύμβολα, τούτων ἀποδέχου τὰ παρρησίας. δέχου μάρτυρα τῆ λεγόμενον τὸν Παῦλον λέγοντα. εἰ γὰρ σύμφυτοι χερατοῖς τῆ ὁμοιωματι τῆ θανάτου αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς

In his bonis, tu recens illuminate, tinctus es. Resurrectionis tibi arrhabo facta est gratiæ initiatio, quisquis eiusmodi es. Baptisma, pignus tibi est futuræ in cælo vitæ. Merfione imitatus es Domini sepulturam: rursus verò inde emergens, resurrectionis opera adspexisti, cum necdum opera exhibuisses. Quorum vidisti symbola, eorum quoque res accepta, ac proba. Verborum testem accipe Paulum, cum ait: *Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius, etiam verò resurrectioni*

Pulchrum Ethicum in recens baptizatos, ac ceremonias Baptismi.

Rom. 6. v. 2.

nis erimus. Pulchrè illud, complantati. Baptismus quippe plantatio est immortali vitæ, piscinæ aquis edita, ac cælo fructificans. Illic gratiæ Spiritus, arcana ratione operatur: neque te naturæ cognatio, in miraculi ignorationem impellat. Aqua, ad vsum ministrat. Quod in piscinam mittitur, in eâ novum, tanquam in vuluâ formatur. In aquâ, haud secus atque in fornace, descendentem conflatur. Immortalitatis ei, ceu desponsatoinis iure, pignora tribuit: Resurrectio nis præbet signaculum. Hæc tibi miracula, ô tu recens baptizate, vestis ipsa symbolo repræsentat. In te ipse, bonorum indutum imagines respice. Splendida quippe est ac fulgens quam gestas, vestis, incorruptionis symbola expressâ imagine referens. Candidum tibi linteam instar diadematis adstringens caput præco est libertatis: Partæ, aduersus diabolum victoriæ, 7 manus circungestat signa. Te namque Christus suscitatum ostendit; hætenus quidem, symbolis; postmodum autem, ipsis ostensurus rebus; modò fidei tunicam non polluamus peccatorum sordibus; modò gratiæ facem non extinxerimus, absonis actionibus, turpibusque: modò coronam Spiritûs seruauerimus. Tunc Dominus clarè de cælo terribili benignâque voce inclamauerit: Venite benedicti Patris mei: possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi: Ipsi gloria & potestas in sæcula sæculorum: Amen.

Matth. 25. v. 34.

7

A ἀνάστασις ἐσοῦσα. καλῶς δὲ, σύμφυτοι. φυτεία γὰρ πρὸς ἀθανασίαν ὁ βεβαίωμα, ἐν κελυμῷ ἕρρα φυτευσμένη, ἐ οὐρανῷ καρποφοροῦσα. ἐκεῖ τῷ πνεύματος ἢ χάρις ἀπὸρρήτως ἐργάζεται. καὶ μὴ τὰ τῆ φύσεως συβενεῖ, ἀνοήτως δὲ θαῦμα. ἡσκηρετεῖ πρὸς τὴν χεῖραν τοῦ ὕδατος. ὡς ἐν μήτρα τῆ κελυμῷ ἕρρα, ὁ ἐμβάλλομενον ἀναπλάθει. ὡς ἐν κελυμῷ τῆ ὕδατος, τὸν καπνὸν ἀναχαλκεῖ. δίδωσιν αὐτῷ τὴ ἀθανασίας μνηστῆραν. ἀνάστασις σφραγίδα χεῖρίζεται. πούτων σοι τῶν θαυμάτων, ὡ νεοφώτισε, καὶ ἡ ἀμφίαισι φέρει τὰ σύμβολα. ἀπὸ βλεψῶν εἰς ἑαυτὸν τὰς τῶν ἀγαθῶν εἰκόνας φοροῦντα. λαμπρὰ μὲν γὰρ καὶ ἀστυγῆς ἡ ἐσθῆς σε. τὴ ἀφθαρσίας ζωγραφουσα τὰ σύμβολα. ὁδὸν σοι λαβὴν κατὰ τὸν ἀσθέντα τὴν κεφαλῶν ἀσφίγει, τὴν ἐλδοθεῖαν κηρύττουσα. ἡ χεῖρ, τὴ καὶ τῷ ἀσβόλου νίκης περὶ φέρει μιλύματα. ἐδέξε γὰρ σε χεῖρὸς ἐχθρῶν. καὶ μὲν, συμβόλοις. δείξει δὲ μὲν μικρὸν ἐν τοῖς σφραγισμοῖν, εἰ τὴ χιτῶνα καὶ τὴ πίστεως, μὴ τῶν ἀμάρτιαν ῥυτίκων. εἰ τὴ λαμπράδα τὴ χάριτος, ἀπόποις μὴ κατασέσωμεν περὶ φέρει. εἰ τὴ τῷ πνεύματος ἀσφραγισμῶν σέφαιον. τότε σαφῶς ὁ δεσπότης ἐξ οὐρανῶν μὲν φοβερός καὶ φιλανθρώπου βοῆς ἀναβοήσεν. δευτεοὶ οἱ ὀλογομένοι τῷ πατρὶ μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. αὐτῶν ἡ δόξα καὶ ὁ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

B

C

EIVSDEM,

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Oratio in sanctum Pascha, & in recens baptizatos, Sabbato in Albis.

D Εἰς τὸ ἄγιον πάσχα, & εἰς τοὺς νεοφωτίστους, τῷ σαββάτῳ τῆς ἀπλουσίμου, λόγος.

Gaudium à resurrectione Dominicâ

CHRISTVS resurgens ex mortuis, vniuersam hominum vitam, festum vnum ac iuge fecit. Terrestrium namque hominum vitæ rationes in cælum transferens, vberem dierum festorum materiam suppeditavit. Horum testis verborum Paulus, cuius lingua Dominicorum verborum organum fuit, cum sic ait: *Nostra enim conversatio in cælis est: unde etiam Salvatorem expectamus Dominum nostrum Iesum Christum. Quis enim Christum expectans, non sper erectus festum agat?*

Philip. 3. v. 20.

CΡΙΣΤΟΣ ἐρχεῖς ἐκ νεκρῶν, ὅλυν τῶν ἀσθενῶν τὴν ζωὴν, ἐορτῶν ἀπηγάσατο μίαν. τῶν γὰρ ἐν τῷ ὁ πολίτευμα πρὸς οὐρανοὺς μεταστήσας, τὰς τῶν πηρυγείων ἀφορμας, ἐδαρῆσατο. Ἐ μὲν τῶν εἰρημῶν ὁ Παῦλος, ὁ τῶν Χριστοῦ ῥημάτων ὄργανον, τὴ γλώσσῃ κησάλματος. ἡμῶν γὰρ, φησὶ, ὁ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπαρχῶν. ἐξ οὗ καὶ σωτήρα ἐκδεχόμεθα, κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. τίς γὰρ [Χριστόν] ἀπεκδεχόμενος, τῶν ἐλπίσιν οὐχ ἐορτάζει;

Reg. 10. v. 1. v. 2. v. 3. v. 4. v. 5. v. 6. v. 7. v. 8. v. 9. v. 10. v. 11. v. 12. v. 13. v. 14. v. 15. v. 16. v. 17. v. 18. v. 19. v. 20. v. 21. v. 22. v. 23. v. 24. v. 25. v. 26. v. 27. v. 28. v. 29. v. 30. v. 31. v. 32. v. 33. v. 34. v. 35. v. 36. v. 37. v. 38. v. 39. v. 40. v. 41. v. 42. v. 43. v. 44. v. 45. v. 46. v. 47. v. 48. v. 49. v. 50. v. 51. v. 52. v. 53. v. 54. v. 55. v. 56. v. 57. v. 58. v. 59. v. 60. v. 61. v. 62. v. 63. v. 64. v. 65. v. 66. v. 67. v. 68. v. 69. v. 70. v. 71. v. 72. v. 73. v. 74. v. 75. v. 76. v. 77. v. 78. v. 79. v. 80. v. 81. v. 82. v. 83. v. 84. v. 85. v. 86. v. 87. v. 88. v. 89. v. 90. v. 91. v. 92. v. 93. v. 94. v. 95. v. 96. v. 97. v. 98. v. 99. v. 100.

πὶς τὴν τῆ σωτῆρος ἐπιδημίαν λογιζοῦ φατα-
 ζῶντος, οὐ παρελαμβάνει χαίρων τῆν παρ-
 μάτων τὴν πείραν; πὶς δὲ βασιλέως θνητῆ
 κἀθῶδον ἐσομένην ἀκούων, οὐ δεινίσταται μὲν τὴν
 δεινότητα, ἀφραίνεται δὲ τὴν ψυχὴν [τῆ ἐλπίδι
 νουθευόμενος,] παρῆχον τὰ πόθη τῆ θεῶς τ
 χρονον; τότε συγκινοῦται μὲν δῆμοι· σιρτῶσι
 δὲ παῖδες· χορεύουσι κέρα· παρῆχεται δὲ γῆ-
 ρας ἄταρειαται βιάζονται, τῆς ἐλπίσιν ἀκ-
 μέζοντες· καὶ χωρεῖ δὲ πόντων, ἢ τ βασι-
 λικῆς πῆροισίας πονήματα. πὶ οὖν αἱ εἰποῖ τις
 παρῆχουμένου Χριστοῦ βασιλέως ἀθάνατου,
 οὐχ ἵνα πόλεις φαδρωῖη, καὶ πύργους ἐρείρη·
 οὐδὲ ἵνα δωρεὰς παρῆχῃ πατουμένης τὰ χρο-
 νῶ· ἀλλ' ἵνα τῆν ἀιδεστέων ἀθανάσιαν ἐν-
 δύση γῆρος, καὶ θανάτου ληστευόμενον, ἐν ἀσύ-
 λῳ χροῖω ὄρανοῦ κροικίσῃ.

Σήμερον, ὡφθη πάλιν μὲν [τὴν ἀνάστασιν]
 ποῖς μαθηταῖς ὁ Χριστὸς ἀνάστας ἐκ νεκρῶν, δευτέ-
 ρα θεῶ, βεβαιοτέραν τῆ ἀναστάσεως τὴν πίσιν
 ἀπαρῆχάμενος. ὡφθη δὲ, τῆν θυρῶν κεκλεισ-
 μένων. ὁ γὰρ πᾶν ἄδλυ δειξάσ ἀτείχισον, ὅτι ἐδέε-
 το θυρῶν, παρῆχ τῆ εἰσοδον. ὅπου παρῆχάθει Θεός,
 τῆ σιωπῆας δειξάσιν οἱ νομοι. ὅτι τῆ θαλάσσης
 ἐβάδιζε παρῆχρον, καὶ ἡ βέουσα φύσις ποῖς τῆ ὄρ-
 κῶς ποῖν ἄταρῶννοτο, ἔ ἂν βῆματι ποδῶν ἐμε-
 τρεῖτο τὰ κύματα, ἔ τῆ πέλῃρας παρῆχ τῆ χροῖαν
 εἰς ἔδαφος μετεπήνυτο. εἰσῆλθε [Φησὶν] ὁ
 Ἰησοῦς κεκλεισμένων τῆν θυρῶν. καὶ τοῖ τῆ ἀναστά-
 σεως ἡρομήτης, ὁ τῆ τάφου ὄξεκίλιστο λίθος, ἔ τῆ
 μνήματος ἀνεσῶμφο θύρα. ἀλλὰ ἐκ τῆ μὲν ἐδείχθη.
 ὅτι ἀπαρ ἔπαρῃ ὁ τάφος ὄρωμένος, τῶτα ἔπαρῃ
 ὁ ἄδης ἀοράτως καὶ ἄταρῆμεινεν· ἔ ἀνοιχόμενου
 τῆ μνήματος, ἀθύρωτον ἀπῆλεον ὁ θάνατος ἀπη-
 λέγχετο. ἔδθ γὰρ σιωπαπορμυνοδαται τὰ ἄδη τ
 τάφον, καὶ ποῖς ὄρωμοῖς, τὰ μὲν ὄρωμοῖς σηλι-
 τεύεδαται. ἐν τῶτα δὲ τῆν θυρῶν κεκλεισμένων εἰ-
 σέρχεται; ἵνα οἱ παρῆ τῆ ἀνάστασιν ἀπιστοῦντες, ἐκ-
 πλαγῶσι τὴν εἰσοδον, καὶ χροῖα γητῶσι παρῆ
 τῆ θῶμα τὰ θῶματι. ἀνάστας οὖν Χριστὸς,
 παρῆ τῆν μαθητῶν παῖς γωαξὶν ἐωρῆτο, ἔ αἱ
 γωαῖχες ποῖς ἀποστόλοις διαπελίσθητο τῆ Χρι-
 στοῦ τῆ ἀνάστασιν, καὶ τῆ πὶ γε εἰχῶτος. οὕτω γὰρ
 τῆ Εὐας ἢ ἐπήρεια τὰ δειξάσ ἄταρῆπέπετο.
 ὅθεν γὰρ ἀδύλεον ἢ νόσος, ἐκείθεν ἢ θεραπεία
 παρῆρχεται. ὅθεν ὁ θάνατος ἡρῆατο, ἐκεί-
 θεν ἢ ἀνάστασις φαίνεται. γωῆ, καὶ τῆς

A Quis secum animo Salvatoris aduen-
 tum reputans, non ipsum iam rerum ex-
 perimentum gaudio occupet? Quis ve-
 rō mortalis Regis regressum in proximo
 audiens, mentem non excitet, spe-
 que roboratus oblectet animum, spe-
 ctaculi tempus desiderio prauertens?
 Tunc communis populi commotio est:
 tripudiant pueri; puellæ choros ducunt;
 fenes, spe vegeti, fenestutis onus abii-
 cere nituntur; proque fausto regis ad-
 uentu, festæ lucis lætitia, vniuersa per-
 uadit. Quid ergo Christi Regis immor-
 talis aduentu operæpretium sit, non eò
 venientis, vt nouo vrbes splendore au-
 geat, ac extruat arces, vel vt dona, quæ
 tempore obsolescant, tribuat: sed vt
 hominum genus immortalitatem in-
 duat; mortalesque, quos mors depræ-
 data esset, inuiolabili tutâque cœli re-
 gione constituat.

Hodiè iterum Christus à resurre-
 ctione, Discipulis apparuit fuscitatus à
 mortuis, secundâ apparitione certius
 astruens fidem resurrectionis. Apparuit
 autem clausis ianuis: qui enim inferni
 portas ostendisset inualidas, nihil por-
 tis ad ingressum egebat. Nam vbi iubet
 Deus, otiofæ sunt consuetudinis leges.
 Antè iam, fluido elemento humanis
 substrato gressibus, mare calcauerat, flu-
 ctusque mensus passibus, soli instar
 concretum æquor ad itineris vsum du-
 rauerat. *Intrauit, inquit, Iesus, clausis*
Ianuis. Atqui tum, cùm resurrexisset,
 reuolutus est sepulchri lapis, ac aperta
 ianua monumenti? Enimuerò illic fi-
 gnificabatur, hoc ipsum inuisibili ra-
 tione accidisse inferno, atque sepul-
 chro acciderat: iamque monumento
 aperto, nullo antrum ostio, ac non va-
 lens tenere, mors palam ostendebatur.
 Debuit enim vnà cum inferno sepul-
 chrum denudari, rerumque oculis sub-
 icetarum typo, eisdem res non subiectæ
 traduci. Hic autem intrat ianuis clau-
 sis, vt qui haud satis resurrectionem cre-
 debant, ipso ingressu obstupescerent,
 ex miraculo velut manu ducerentur in
 miraculi fidem. Christus itaque resur-
 gens, ante se mulieribus quàm discipu-
 lis videndum præbuit: mulieresque,
 Christi resurrectionem annunciauerunt
 Apostolis: atque id meritò: sic enim in
 contrarium vertebatur illata Euæ à dia-
 bolo iniuria. Vnde enim mors venerat,
 inde medela procedit: vnde mors cœ-
 perat, inde resurrectio illucescit. Mu-
 Z iij

Seg. ἀταρῆα

Edit. τῶ οὐ-
 γατοῦ. Seg.
 τῶ ἐπαῖω.

Seg. θημοῖ.

Seg. γω-
 αῖχες.

Ed. & Seg.
 κατῶμα.

Ed. ἐμπαῖ-
 οῦται.

2

Ioan 20. v. 6.

Ratio aper-
 timent
 in Resur-
 ctione.

Vt fuscitatus
 Dominus pri-
 mum appa-
 ruerit mulie-
 ribus.

lier tum transgressionis auctrix, tum præco resurrectionis. Quæ primum Adam in lapsum induxisset, eadem ipsa secundo resurgenti testis accedit. Post hæc itaque etiam discipulis vili inclusis domunculâ, ac timore contractis, Christus se videndum præbuit, ad eos ingressus clausis ianuis.

Thomas excusata incredulitas, ac desiderium enarratum.

Thomas autem non habens fermonei fidem, cum iis quæ accidissent præfentiâ defuisset, ad spectus desiderio, auditum auertebat: obrurabat aures, cupiens aperire oculos: vulnerabatur desiderio, feriente ipsâ Collegarum voce. *Nisi mittam digitum meum in fixuram clauorum, & mittam manum meam in latus eius, non credam.* Infatiabili desiderio amoris affectus Thomas, tanquam fidem non habens, incredulitatem præterdit, ut ad spectu fruatur. *Suâ, inquit, apparitione, meam incredulitatem soluet. Mittam digitum meum in fixuras clauorum. Dominum contrectabo, cuius desiderio teneor. Reprehendat incredulitatem, modo tantum ad spectum concedat. Videam ut incredulus, atque ut fidelis amplectar, ac fruam. Videam perfossas manûs, per quas Ade manûs ad transgressionem extensa, sanate sunt. Videam latus, per quod mors ex latere progressa, sublata est. Spectator, non auditor tantum Domini esse volo. Maiorem in modum ex narratione, desiderio accendor. Per ea, quæ fausta annunciat, dolorem meum augetis. Medebor dolori, & asciscens incredulitatem.*

Ecce verò iterum adest Dominus, pariterque Discipulum à mœrore ac incredulitate absoluit. Imò, non tam incredulitatem sustulit, quàm desiderium impleuit. Affuit iterum clausis ianuis, incredibilique conspectu, non creditæ resurrectioni fidem astruit: ac miraculum denuò congeminat, ut certam Thomæ faciat persuasionem. *Infer, inquit, digitum in fixuram clauorum. Quem quærebas absentem, eo nunc frueri. Noui tuum etiam tacentis desiderium. Antequam verbum edas, noui quid animus velit. Audiui verba tua, tametsi non eram conspicuus oculis. Tametsi non apparebam, ad eam non credenti. Tempus incredulitati concessi, ut tuum illud admirarer desiderium. Mitte digitum tuum in fixuras clauorum; & mitte manum tuam in latus meum; & noli esse incredulus, sed fidelis.*

Thomas porrò ubi contrectans incredulitatem depulisset, sincerâ fide, di-

αὐθιγὰς αἰτία, καὶ τῆ ἀναστάσεως κήρυξ. ἡ τὸν ἄσπαστον Ἀδὰμ πρὸς τὴν ἁλώσιν χρεωωγήσασα, τῆ δούτερον Ἀδὰμ ἀναστάντα μὴ τῦρεται. ὠφθη τὸν ἰω μὴ τῆτο καὶ τοῖς ἀποστόλοις ὁ Χριστός, ἐν οἰκίσκῳ μικρῶ κεκρυμμένῳ [ἐπὶ φόβῳ σιωπῶσα λυμένῳ.] εἰσελθὼν τῆν θυρῶν κεκλεισμένων.

Απειθεῖ δὲ τοῖς λεγομένοις, μὴ πρῶτον τοῖς ἡμομένοις ὁ Θωμαῆς· καὶ ποτῶν τῆ θεῶν, τῆ ἀκλιῶ ἀπετρέφετο· ἔφραθη τῆ ἀκλιῶ, τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀναπετάσσει βουλόμενος. ἐπλήθητο τῶ πῶθῳ, ἔξθῳ Φωνῆς τοῦ δούρομο. ἐὰν μὴ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῆν ἡλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλῦραν αὐτῆ, οὐ μὴ πισεύσω. ἄπληστος πρὸς δέξασιν [φίλῳ ἰσῶ ἀρ- χε, καὶ ὡς] μὴ πισεύων ὁ Θωμαῆς, πρὸς βάλλεται ἀπιστίῳ, ἵνα ἀπολαύσῃ τῆ θεωρίας. λύσθ μου, φησὶ, τὴν ἀπιστίαν φανείς. βαλῶ μου τὸν δάκτυλον εἰς τοῖς τύποις τῆ ἡλων. δεσπῶ τὴν ὄν πωθῶ πει- πῶ ἔξομα. μισοσάσω τῆ ἀπιστίῳ, ἔξ χειροσάσω τῆ θεωρίῳ. ὡς ἀπιστος ἴδω, ἔ ὡς πιστός πειπῶ ἔξομα, ἔ ἀπολαύσω. ἴδω χεῖρας ὄρυθῆσας, δι ὧν αἱ ἄσπασα τῆ Ἀδὰμ ἐθεραπείησθαι χεῖρες. ἴδω πλῦραν, δι ἧς ὁ ὄκ τῆ πλῦρας ἀνήρητο θάνατος. θεάτης, ὄκ ἀκροάτης τῆ δεσπῶτου ἡμεῶς ἡλῶ. τῆ διηγήσει πλέον πρὸς ὀπιθυμία ἀνάπτομα. δι ὧν διαφελίξασθε, ἔξ τούτων τῆ ὀδιῶν μου ἐπαύξασθε. ἐγὼ δὲ μου θεραπέσω τὴν ἀνίαν, τῆ ἀπιστίαν πρὸς χριστόμομο.

Ἀλλ' αὐθις πρῶτον ὁ δεσπῶτης, καὶ λυεῖ τῆ μαθητῆ μὴ τῆς ἀνίας τὴν ἀπιστίαν. μᾶλλον δὲ, οὐ τὴν ἀπιστίῳ ἔλυσεν, ἀλλὰ τὴν ὀπιθυμίῳ ἐνεπλήρωσεν. παρῶν πάλιν τῆν θυρῶν κεκλεισμένων· ἀπιστομένη θεῶ πισοῦται τὴν ἀπιστομένην διάσασιν· καὶ πάλιν διπλασιάζει τὸ θαῦμα, ἵνα πληροφωρήσῃ τῆ Θωμαῆν. βάλε, φησὶ, τὸ δάκτυλόν σου εἰς τὸν τύπον τῆν ἡλων ἢ ὀνεζήσεις ἀπόντα, πρῶτοντος ἀπολαύσον. οἶδά σου τῆ ὀπιθυμία ἔ σιωπῶντες. πρὸ τῆν λόγων, τὴν γνώμην ὀπίσασμα. ἡκυῶν σου τῆν ῥημάτων, καὶ μὴ βλεπόμομο· πρῆμην ἀπιστοῦπι, καὶ μὴ φανόμομο· ἐπεδίδωμ τῆ ἀπιστία χερσῶν, ἵνα σου τῆ ὀπιθυμίῳ θαυμάσω. βάλε τὸ δάκτυλόν σου εἰς τοῖς τύποις τῆ ἡλων· καὶ βάλε τῆ χεῖρά σου εἰς τὴν πλῦραν μου, καὶ μὴ γίνου ἀπιστος, ἀλλὰ πιστός.

[Ὁ δὲ Θωμαῆς ἠλαφροφῆσας, ἔ τῆ ἀπιστίαν ὀξορί-

6
7
8

Ed. & ...

Sed. det ...

Regio
sequit.

Reg. penult.

Ed. in alex.

Reg. in ier.

Ed. in vatic.

Reg. in vatic.

Ed. in vatic.

in alex.

Male ed.

σαι, πιστεῖ Ἐλιφριεῖ καὶ πόθῳ θεοφρεπεῖ κέχευ-
 γη· ὁ κύριός μου, καὶ ὁ Θεός μου, καὶ Φησὶ
 πρὸς αὐτὸν ὁ Χριστός· ὅτι ἐώρακάς με, πεπίστευ-
 κας;] μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.
 κήρυξον Θωμᾶ, τοῖς μὴ ἐωρακόσι, μὲν τὴν ἀνά-
 στασιν· ἔλκυσον δὲ οἰκουμένην, ἕκ ὀφθαλμοῖς, ἀλλὰ
 λόγῳ πιστεύουσιν. **Π**εῖλεθε βαρβάρων ἔθνη καὶ
 πόλεις· διδάξον ἀπὸ ὀπλων ἑσάρω θρασυκίε-
 αῖς, κήρυξον μόνον, ἔσθρασκουώτες πιστεύουσι.
 ὅτι ἀπατηθήσῃ πρὸ αὐτῶν ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα· εἰπέ
 τὸ κληθεῖν, ἔσθρα τὸ πιστεῖν. μακάριοι γὰρ ἀληθῶς οἱ
 μὴ ἰδόντες με, καὶ πιστεύσαντες. τοιοῦτος ὁ νεό-
 λεκτος εἶπεν ἑσθρασκουώτου φρατός· αἱ τὸ πνύμα π-
 κῆς κελυμβήθρας ὠδίνες· τὰ ἔργα τὸ χρίτος· αἱ
 γεωργίαι ἑσθρασκουώτου πνεύματος. ὅτι ἰδόντες ἑσθρασκουώτου
 ἀλλὰ ποιοῦντες ἑσθρασκουώτου. ἐπέγνωσαν Χριστὸν ἕκ
 ὀμμασι σώματος, ἀλλὰ ὀμμασι πίστεως. ὅτι ἔβα-
 λον τοῖς δακτύλοις εἰς τοῖς τυποῖς τῶν ἡλων, ἀλλὰ
 ἑσθρασκουώτου πνεύματος, ὅτι πᾶσι ἡσθρασκουώτου.
 δεσποτικῆς πλῆθους θρασκουώτου ἕκ ἐγγύθη, ἀλλὰ χρι-
 στινῆς δεσποτικῆς σωνήφθησιν μέλεσι, κρατιώτες
 ἐφ' ἑαυτοῖς τὸ ἑσθρασκουώτου φωνῶν· μακάριοι οἱ μὴ
 ἰδόντες, ἔσθρασκουώτες· οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ Χριστῶ
 σωνήφθησιν. σήμερον ἀποδύεσθε τὸ φοροῦν ἡμῶν
 ἑσθρασκουώτου, ἀλλὰ μὴ ἀποδύεσθε τὸ κεκρυμμένον σφρα-
 γίδα· ἀποδύεσθε τὰ φανόμενα σύμβολα, ἀλλὰ μὴ
 ἀποδύεσθε τὸ φρασκουώτου τὰ γεωργίματα. ἀποθήσεσθε
 τὸ ἀμφιάσιν, ὡς ἑσθρασκουώτου φρασκουώτου, ἀλλὰ μὴ γυ-
 μνωθῆς τὸ ὀπλων τὸ πίστεως· νῦν σοι μέγιστα χρεία
 τὸ τρωπίας. νῦν γὰρ καὶ σὺ πλέον ἡσθρασκουώτου
 ἀπὸ ἐγγύθησιν ὁ πολέμιος. ἕως ἀγχεμαλῶς ἡς ἔ-
 δοδλος ἑσθρασκουώτου, ὅτι κρατεῖν ἔχον ἐκείνος, ἑσθρασκουώτου
 μεῖν ὅτι ἐφρονήσιν· ὅτι πρὸς Χριστὸν μετε-
 στάθης, ἔσθρασκουώτου τὸ ἑσθρασκουώτου, ὅτι δεσποτικῆς φρασκουώτου
 μεσ, καὶ λυκῶν ἀποπηθῆσιν, σωνήφθησιν τῆ ποι-
 μνη, ὡς παλαμαὶ σε θρασκουώτου μετέρχεται, καὶ μάχεται
 πολυεσθρασκουώτου ἐκμηχδωμῶν δόλοισι. πρὸς τῶν
 τῶν ἡμᾶς τὸ φρασκουώτου ὁ μακάριος ἀλείφων
 Πᾶντος, φρασκουώτου, καὶ φρασκουώτου φρασκουώτου
 ματα· ὅτι ἐσθρασκουώτου ἡμῶν, λέγων, ἡ πᾶσι πρὸς αἷμα ἔ-
 σθρασκουώτου. ἀλλὰ πρὸς τῶν ἀρχῶν, πρὸς τῶν ἐξου-
 σίας, πρὸς τοῖς κοσμοκρατοραῖς ἑσθρασκουώτου αἰώνος
 τούτου πρὸς τὰ πνύματικὰ τὸ πονηρίας. ὅτι ἑσθρασκουώτου
 εἶφος πολεμικῶν, ἔσθρασκουώτου μάχης; ἑσθρασκουώτου πῖνον
 οὐκ ἀρᾶ ὁ πόλεμος; ποῖα τὸ μάχης τὰ κέρδη; αὐ-
 τὸς ἐπάγει λέγων ὁ φρασκουώτου· ὅτι τοῖς ἐπουρανίοις·
 τούτῃσιν, ἑσθρασκουώτου τὸ ἐπουρανίων κτημάτων· ὡς τὸ

A uinoque incensus desiderio, in ea pro-
 rumpit verba : Dominus meus, & Deus
 meus : Christus verò ad eum : Quia vi-
 disti me, credidisti ? Beati qui non viderunt
 , & crediderunt. Resurrectionem
 meam, ò Thoma, iis prædica, qui non vi-
 derunt. Attrahe terrarum orbem, non ocu-
 lis, sed sermonibus credentem. Circumeas
 Barbarorum gentes & oppida ; doceas eos
 loco armorum , crucis lorica indui. Præ-
 dica tantum, & adorantes credent ; non
 mei abs te flagitabunt conspectum. Indi-
B ca vocationem , ac vide fidem : Beati
 enim reuerà, qui non viderunt, & cre-
 diderunt. Huiusmodi est recens coa-
 ctus ille Domini exercitus ; partus spi-
 ritualis lauacri ; gratiæ opera ; cultura
 spiritus : Ij, non videntes obedierunt,
 sed desiderantes crediderunt : Non cor-
 poris, sed fidei oculis Christum cogno-
 uerunt : Non miserunt digitos in fixu-
 ras clauorum, sed Cruci cohærescen-
 tes, passionem amplexi sunt. Non fue-
C runt Dominici lateris spectatores, sed
 per gratiam Dominicis membris sunt
 coniuncti, apud se retinentes Domini
 vocem illam : Beati qui non viderunt,
 & crediderunt. Qui non viderunt, &
 Christo adhæserunt. Hodie exuitis ve-
 stem quam gestatis ; ne verò signacu-
 lum occultum deponatis : exuitis ex-
 terna symbola ; militiæ insignia nolite
 deponere. Deponis vestem, ò Christi
 miles, at fidei armis denudari caue.
 Nunc tibi maximè armaturâ opus est.
 Nunc enim multò magis quàm antè
 aduersarius aduersum te vigilar. Quan-
D diu captius & feruus hostis eras, qui
 teneret mancipatum, haud magnope-
 re oppugnare curabat : nunc verò quo-
 niam in Christi sortem translatus es,
 ac deserto hoste ad Domini castra trans-
 fugisti : lupoque relicto, ouili es ag-
 gregatus, ad pristinum quasi venatum
 mille fraudes excogitans redit. Ad hunc
 nos Paulus conflictum instruens, du-
 cis instar præit, ac præcepta suppeditat :
 Non est iam nobis, inquit, collecta
E tior aduersus carnem & sanguinem ; sed
 aduersus principes & potestates, aduersus
 mundi rectores tenebrarum seculi huius ;
 contra spiritualia nequitia : Vides hosti-
 lem cuneum, ac ardentem pugnam ?
 Cuius ergo gratiâ bellum hoc geritur ?
 Quænam pugnae sunt præmia ? Idem
 ipse dux subiungit, dicens : In celesti-
 bus. hoc est ; pro bonis cœlestibus. Pro
 immortalitate consequendâ armatis ;

In recens bas
puzatos.

Vestis candi-
da à Baptismo
depositio.

Durius certa-
men à Baptis-
mo.

Eph 6 v. 12.

pro immutabilitate bellum sustines; vt Christi fruaris presentia, configis. Hæc cœlestia bona sunt; histe ille spoliare studet. Ne verò timueris: haud te Christus pugnantem, praesidio nudatum relinquit: sed armis Spiritus vndique protegit. Et vide, quæso, quam horum armorum splendor, hostibus existat terribilis: sic enim ait: *State ergo succincti lumbos vestros in veritate, & induiti lorica iustitie, & calceati pedes in preparatione Evangelij pacis; super omnia assumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere; & galeam salutis accipite; & gladium spiritus, quod est verbum Dei. Aduersus inuisibiles hostes, inuisibilibus nos armis instruxit. Et hæc quidem ac tanta armorum vis: Vt autem incumbat bellum, quanquam non appareat, hac ratione perspexeris. Qui enim neque Christum tentare diabolus detrectarit, sed extremam impudentiam, ipsum quoque Dominum contra aggressus sit, quomodo ab struendis tibi insidiis cessabit? Vidit Christum baptizatum, Obferues hanc temporis occasionem, ô recens baptizate: tumque ad tentandum excitatus processit. Vidit in deserto esurientem, famemque vt tentationis instrumentum ac adminiculum arripiens, ne ipsum quidem cibi necessarium vsum, ab insidiis liberum permisit: quin accedens aggressus est, aitque, *Si Filius Dei es, dic vt lapides isti panes fiant*: vix non ita dicens: Sicne Filij Dei nomenclaturam efferris? deceptus es nomine: nudo abs re titulo gloriaris. Esurientem video, Deique Filium appellabo? Illegitimus honor passione arguitur: miraculo necessitatem cura: lapides iubenti obtemperant, sumque ipse appellationi fidem habiturus. Reuereantur illi mandatum, & ego miraculo consentiam: præcipientis audiant vocem, & honoris approbator accedam. Enimvero scripturæ verbis confixus est: *Non in solo pane viuet homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei*. Cæterum confusus ille priori ludam, secundam rursus vice tentat: *Mitte, inquit, te deorsum; scriptum est enim, quia Angelis suis mandabit de te, vt custodiant te in omnibus viis tuis*. Sed contra ipse rursus audiuit: *Non tentabis Dominum Deum tuum*. Verum nec secundam hac plagam elanguit, sed tertiam adhuc adhibet machinam, spe victoriæ impellens in rui-*

Eph. 6. v. 14.

Domini tentatio à Baptismo.

Matth. 4. v. 3.

Deut. 8. v. 3.

II Psal. 90. v. 11.

Deut. 6. v. 16.

A ἀφ' αὐτοῦ ἀπρεσβιότητος πολεμῆ. ὡς ἐρῶ σωεῖναι Χριστῶ τῷ βαπτιστῆ. ταῦτα γὰρ ἐπουράνια κτήματα. ταῦτα ἐκείνος ἀφέλεσθαι σε βούλεται. ἀλλὰ μὴ φοβηθῆς. ὅτι ἀφ' ἑσέ σε πολεμοῦντα γυμνὸν καθοπλίζει δὲ τοῖς ὅπλοις τῆς Πιθόματος. καὶ μοι βλέπε τῶν ὀπλων πλὴν ἀγραπῶν φοβεράν οὐσάν τοῖς ἐχθροῖς. Φησὶ γὰρ οὕτως: γῆτε οὖν ἀποδοσάμενοι τὰς ὀσφύας ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὴν θώρακα τὴν δικαιοσύνης, καὶ ὑποδυσάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐπιμοσία τῆς εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης. ὅτι πᾶσιν τοῖς αἰαλαβρόντες τὴν θυρεὸν τὴν πίστεως, ἐν ᾧ διωθήσεσθε πάντα τὰ βέλη τῶν πονηρῶν τὰ πεπυρωμένα σέσσαι. Ἐτὶ τῶν κεφαλῶν τῶν σατανῶν δέξασθε, καὶ τὴν μάχασθαι τῆς πιθόματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα Θεοῦ. πρὸς ἀοράτους ἐχθροῖς, ἀοράτους ἐκδόσθησιν ὀπλοῖς. τοιαύτη μὲν ἡ τῶν ὀπλων ἰσχὺς. ὅτι δὲ τὰ τῶν βαπτιστῆ, καὶ μὴ φαίνεται, γὰρ, σκόπησον οὕτως. εἰ γὰρ τὸ Χριστὸν πειράζον ὅτι ἀκνησεν ὁ δολοφόνος ἀλλ' ἀναρχωπίας ὡς ἐρβολῆ, καὶ χεῖρ τῆς δεξιᾶς σου τετόλμηκε, πῶς τῶν χεῖρ σου μηχρηματῶν παύσεται; εἰ δὲ τὸ Χριστὸν βαπτισθέντα. σὺ δὲ σκόπει τὸν χεῖρ, ὡς νεοφώτιστος. καὶ τότε πρὸς τὸν πειράζον ἠγῆσθαι. εἰδέν ἐν τῇ ἐρήμῳ πεινάσθησθα, καὶ σμύρην τὴν πείρας πλὴν πείραν ἐλάμβανεν, οὐδ' αὐτῶν τῆς ἑσθῆς πλὴν χρεῖδον μηχρηματῶν ἐλθόντες ἀφ' αὐτοῦ. ἀλλὰ πρὸς ἐλθόντων ἐνεχεῖρει, καὶ λέγει. εἰ γὰρ εἰ τῆς Θεοῦ, εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἀρτοὶ γίνωνται. μονοουχί τὸ το λέγων. υἱὸς Θεοῦ σβαραεὺς καλοῦ μένος; ἡ πατήρης ὀνόματι. πρὸς σπρηρία γυμνῆ πρὸς ἄματος σεμνυῆ. πεινώντα βλέπω, καὶ υἱὸν Θεοῦ ὀνομάσω; ἡ πημὴ τῶν πάθων νοθεύεται. θεράπευσον πλὴν χρεῖδον τῶν θαύματι. ὡς ἀκούσωσιν οἱ λίθοι πρὸς ἀπὸντι, καὶ γὰρ πεισῶσιν τῆ κλησῆ. ἀνδραγαθῶσιν ἐκείνοι ὀπίταγμα, καὶ σμυτῆσθαι τῶν θαύματι. δέξωνται τὴ φωνῆ, ἔσμυτῆσθαι τῆ πημῆ. ἀλλὰ γραφικοῖς ἐτοξβέτο ῥήμασιν. ὅτι ἐπ' ἀρτῶν μόνον ζῆσται αἱ θεσπος, ἀλλ' ὅτι πημὴ ῥήματι ἐκπορβουμῆ δὲ τῶν ἄματος Θεοῦ. ἀλλ' ἀρχωπίας τῆ πρὸς τῆρα πάλη, ἔσδύτῆρα πείραν πρὸς σῆσθαι. ῥίψον, φησὶν, ἑαυτὸν ἀνωθεν κέτω. γέγραπται γὰρ, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτῶν ἐντελεῖται πρὸς σου, τῆ δὲ φυλάξαι σε ἐν πάσας ταῖς ὁδοῖς σου. ἀλλ' ἡκουσε πάλιν. ὅτι ἐκπειράσθαι κείρον τὸ Θεόν σα. ἔσδύ ἐν ἀρχῆσιν δὲ πάλιν, ἀλλ' ἐπάλη καὶ τῆ πλὴν μηχρημῶ πρὸς δολοφόνια νίκης πρὸς πᾶσιν δελεα-

Seg...

Seg...

R. Seg...

Seg...

ζήμιος· τῶτα γὰρ σοι πάντα δάσω, Φοῖνι, ἐὰν
 περὶ ὡσεὶ κωμῆσι μοι. ὄρεῖς μηχανημάτων
 γοργύτητα; ὄρεῖς ἀπάτης ὀρθοκλίω;
 ἀλλὰ πρεῖς μὲν [μόνας] ἴσως ἰδέας πειρασ-
 μῶν ἐπὶ κενόμηναι, τὰ τῶ δὲ ἀριθμῶν πρεπτό-
 μος γήματι· ἀπὸ δὲ πειρασμῶν εἶδος ἀρὰ
 ἐν τοῖς βίοις ἐπιέχεται. οὐ γὰρ ἀνεπαύσατο πειρά-
 ζων, εἰ μὴ πᾶσιν αὐτῶν τὴν φανέρωσιν τῶν βελῶν
 ἐκένωσε. πάσας γὰρ τὰς εἰς ἡδονῆς μηχανὰς ἀφ᾽
 τῆς αἰτίας τῶν " βραδύων ἐπιθυμίας προσηγάγε,
 μᾶλλον ὡσεὶ ὁλοῦν, τὴν ὄρεξιν αἰακηνήσας συγ-
 γήριαν. εἰπὼν δὲ, ῥίπον σαυτὸν, τὰς ἐν μεγα-
 λαυχίας μεθόδους ἐκίνησε. ὃ δὲ, τῶτα πάντα
 σοι δάσω, τὴν χαλεπωτάτην τῶν ἀμύρτημάτων
 ῥίζαν, τὴν " φιλανθρωπίαν εἰσήγαγε. ἀπὸ
 γὰρ εἶδος ἀμύρτημάτων, ἐκ μᾶς τῶν φύε-
 ται ῥίζης· καὶ τῶν ἀνδραγαθῶν ἀμύρτηα χύσαν
 οὐκ ἐχθρῶν, μὴ δὲ πύτων ὀδύουσα. ἢ γὰρ δι' ἡδον-
 ῆς πτερώσκει, ἢ δὲ δόξης ποξεύει, ἢ χρεμάτων
 ἔρωπι πρὸς πλημμέλειαν ἔλκει. γυμνωθεὶς οὖν
 τῶν βελῶν, τότε τὸ ποξεύειν ἐπαύσατο· καὶ γυμνὸν
 ἡμῖν αὐτὸν ὁ Χριστὸς τῶν μηχανημάτων κατέστησεν,
 ἀποδείξας αὐτῶν τὰς ἀκίδας " ἐργασάμενος ἡνώ-
 εῖμεις τοῖς " δόλοις κατέστησεν, ὁ χεῖρωτον αὐτὸν
 τοῖς ἀνδραγαθῶν ποιούμενος.

Τοῖς δεσποτικῶν τοίνυν ἀγῶσι τὴν νίκην κερδαίνου-
 μεν. Χειρὸν πολεμουῦτος, οἰκίαν ἐπιστομῶν ἔσπαμα.
 μὴ ῥυπώσασθαι τὴν χιτῶνα τῆς πίστεως, ὃν ἡ χάρις ἔδου-
 φανε. μὴ δωρεὰν ἀτιμίας, ἡ τῶν Θεοῦ ἔλθε-
 ρες. ἀνοῖε τὴν δεδωκέναν, ἔδωκεν. " εἰς φιλανθρωπίαν.
 εἰ πινος μὴ χάριτος φύλαξις, ἢ ἀλουργίδος κατεστη-
 βασιλικῆς, ἀρὰ ἐκ ἀν μέλει θανάτου τῆς φυλακῆς
 ἐπεδείξω τὴν ὀπιμέλειαν; ἀλλὰ νῦν, οὐ μὴ χάριτος
 μόνον, ἀλλὰ πορφύρας, ἀλλὰ κτήματος ἀπλάς βα-
 σιλείας, αὐτῶν δὲ ἔδωκεν δεσποτικῶν δεσποτικῶν τὸ σῶμα.
 μᾶλλον δὲ, τί λέγω κατεπιτεύχης; αὐτὸς γένησας
 σῶμα δεσποτικῶν· μέλος ἐγγύου Χριστοῦ. ἐνε-
 δύσω Χριστὸν, κατὰ τὴν τῶν Παύλου φων-
 ῶν, ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθησαν
 Χριστὸν ἐνεδύσαντο. μὴ γὰρ τῶν Χειρὸν
 ὡσεὶ δόξης μελῶν. ὡσεὶ ἔχων τῶν " πνεύματος
 οἰκτιρήσιον, καὶ μέλος τῶν ἐν οὐρανοῖς βασι-
 λείωντος. ἀρετῶν οὖν ὃ δῶκεν " φυλάξωμεν
 σωφροσύνης ὀπιμελητῶν κατεπῶμεν· φιλαν-
 θροπῶν μετέλωμεν· ἐλεημοσύνην προση-
 εἰζόμεθα· ἀπιστίας ἰὸν ἀποπιναξόμεθα· δόλον
 ἀποφραξόμεν τὸν τῶν ἀφροσύνην φίλων· μισή-

A nam. Hæc enim, inquit, omnia tibi da-
 bo, si cadens adoraveris me. Vides ma-
 chinamentorum truculentiam? Vides
 fraudis apparatus? Sed forsitan tria dun-
 taxat tentationum genera esse existima-
 bis, ipsius numeri secutus speciem. E-
 nimvero tentationum genus omne, tri-
 bus his continetur: neque enim desti-
 tisset tentare, nisi totam prius phare-
 tram sagittis vacuasset. Cunctas siqui-
 dem à voluptatum illecebris machinas;
 per cibi cupiditatem admovuit, obiectu
 vno, cognatis appetitionibus ad mo-
 tum pulsatis. Dicendo autem, Mitte te
 deorsum, nullum non lapidem prouocan-
 dæ arrogantia mouit. Istud verò,
 Hæc omnia tibi dabo, pessimam pecca-
 torum radicem auaritiam, in medium
 produxit. Omne enim peccatorum ge-
 nus ex vnâ harum radice pullulat: nec
 vllum apud homines peccatum locum
 habet, quod non ex istis procedat. Aut
 enim illud, voluptate vulnerat, vel ho-
 noris ambitu ferit, aut diuitiarum amo-
 re ad iniquitatem trahit. Nudatus ergo
 telis, ferire desit, ipsumque nobis Chri-
 stus machinamentis nudum inermem-
 que, cupidibus eius retusis, constituit.
 Palam faciens eius dolos, victoria nobis
 expositum fecit.

Dominicis ergo certaminibus, lucri
 ipsi accessione vincamus. Pugnante Do-
 mino, nostra nos trophæa erigamus. Ne
 inquinemus fidei tunicam, quam gratia
 contexuit: Ne donum spreueris, quod
 à Deo accepisti. Cogita quis dederit, &
 datum custodi. Si margaritæ aut purpu-
 ræ regiæ fuisses constitutus custos, non-
 ne ad ipsam vsque mortem fidelem te
 depositarium præberes? Verùm nunc,
 non margarita tantùm: neque purpura,
 aut de regiâ quidpiam suppellectili, sed
 ipsum Domini corpus, curæ fideique
 tuæ commissum est. Immò, quid comif-
 sum dico? Ipse factus es Dominicum
 corpus: membrum factus es Chisti! In-
 duisti Christum iuxta illam Apostolivo-
 cem: Quicumque enim in Christo bapti-
 zati estis, Christum induistis. Eph. 3. v. 27.

E
 ctuses Spiritûs sancti habitaculum, ac
 eius membrum qui regnat in cœlis. Do-
 num ergo virtutibus honoremus; tem-
 perantiam omni studio sedtemur; mise-
 ricordiam proniptè exerceamus; elee-
 mosynam nobis asciscamus: increduli-
 tatis excutiamus venenum: fraudem
 diabolo amicam auersemur: menda-

Triplici Do-
 minicâ tenta-
 tione, tenta-
 tio omnis cõ-
 prehensâ.

Moralis

R. Seg. 750

R. Seg. or-
 750

Seg. 750
 Male ed.
 750

Seg. 750
 750

Ed. 750

Ed. 750

Gal. i. v. 13. &c.

Act. 8. v. 16.

Matth. 23. v. 23.

cium aduersarij organum odio habeamus. Imitemur beatum Paulum, qui mox accepto baptismo eum prædicauit, quem necdum suscepto, persequebatur. Imitemur Ennuchum illum Æthiopem, qui baptismum in viâ consecutus, via ipse credentibus Æthiopibus euasit. Multiplicemus gratiæ talentum, vt vocem illam desideratissimam audiamus Domini dicentis: *Euge serue bone & fidelis; super pauca fuisti fidelis; supra multa te constituam: intra in gaudium Domini tui.* Ipsi gloria & imperium in sæcula sæculorum: Amen.

Α σωμδμ ψεδδδς τῆ πολερμίου ὁ ὄργανον · μιμησώμδδα τῆ μακείριον Παῦλον, ὅς βασιλιθεὶς ἐκνήρυπτεν, ὃν πρὸς τῆ βαπτίσματος ἤλαυνε. μιμησώμδδα τῆ τῆ Αἰθιοπίας Εὐνοδῶρον, ὅς ἐν ὁδῷ τυχὼν ἔβασιλισματος, ὁδὸς αὐτὸς τοῖς πιστέουσι τῆν Αἰθιῶπων ἐγῆμετο. πολυπλασιάσωμδρ ὁ τῆ χῆριτος τάλαντον, ἵνα τῆ πολυεύκτου Φωνῆς ἀκουσώμδρ τῆ δεσπότηου λέγωντος · ὅτ δὸδλε ἀγαθῆ ἔπιπέ · ὅπτι ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλὰν σε καταστήσω · εἰσελθε εἰς τῆ χῆριν ἔ κυρίου σου · αὐτὰς ἡ δόξα, κὺ ὁ κῆρτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῆν αἰῶνων · Ἀμὲν.

EIVSDEM,

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ,

In Domini nostri Iesu Christi Assumptionem.

Λόγος εἰς τὴν ἀνάληψιν τῆ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

SANE quidem Resurrectionis memoria, victoriæ aduersus mortem humano generi tribuit pignora: præsens verò solemnitas, illud ipsum in cælum euehit, terrenamque inhabitationem commutans, cælum hominibus accessum facit. Haud quippè par erat, vt qui mortem vicisset; genus, inquam, illud humanum: mortis rursus locis demoraretur. Subitò, vt altum quid aduersus diaboli tyrannidem sapiam, cùm mei primitias generis, regno in cælis auctas videam. Cecidit nunc hostis potestas: defecerunt diaboli machinæ. Non hæc paradifus, ô diable; nec ligni voluptas, quâ sis decepturus, vt legis iterum soluto metu, mortis iura stabilias. Non hæc,

Gen 3. v. 19.

Terra es, & in terram reuerteris: sed, tamen si es terra, in cælum redibis, ob eius bonitatem, qui eò subuehit. Peccatorum tibi locum relinquo: cedo terram, in quâ natus sum, in quâ educatus: à tuâ liber fraude, nouus cælum colonus peto.

Satis olim fuit arbor, vt eâ Adamum subuerteres, quando ligni fructu petatum Protoplastum, è paradiso voluptatis exulare coëgisti: nunc autem vel si totam exhaurias pharetram, aduersus temet iactas sagittas, ac spicula recipis. Vbi iam tibi, diable, veteris illius deceptionis machinæ? Vbi tibi callidus serpens, qui Euam in hæc verba affatus, *In quacunque die comederitis, eritis sicut di.* è paradiso exigat? Factus mihi es, vel

HMEN τῆ ἀσασάσεως μνήμη, τὰ κτῆ θανάτου τοῖς ἀνθρώποις χαρίζεται νικητήρια · ἡ δὲ πρῶδουσα πρὸς ἡγῆρις, εἰς οὐρανὸν ἀνάγει τῆ ἀνθρώπων · καὶ τὰς ἐν γῆ ἀσθετείας ἀλλὰ ἔασα, τὸν οὐρανὸν βατὸν τοῖς ἀνθρώποις ἐργάζεται. οὐ γὰρ ἐχρῆν τῆ θάνατον κεκρατηκῆτα, ὁ ἀνθρώπινον γῆνος, πάλιν αὐτὸ τοῖς τῆ θανάτου χωρίοις ἀλλίξεσθαι. νῦν μοι μέγα φρονὴν ἀληθῶς κτῆ τῆ ἀσβολικῆς τυραννίδος ἐπαρῆχεται, ὅτ μῆ ἰδῶ σήμερον ἔ ἐμὸν γῆνοὺς τῆ ἀπῆρχῆν ἐν ἔρανοῖς βασιλεύουσῶν. νῦν πέπρωκε ἔ πολερμίου ὁ κῆρτος · ἐπέλιπε τῆ ἀσβολοῦ τὰ μνησμήματα. ὅτ ἐστὶ τὰ ὅτ αὐτὰ τῆ ἀσβολῆς, ὁ ἀσβολοῦ ὁ δὲ φυτῆ τῆ τῆ τῆ ἀπάτῆ τῆ φρενῆουσα, ἵνα πάλιν λύσας μου τῆ νόμου τῆ φόβον, κυρώσης τῆ θάνατον. ὅτ ἐστὶ ὁ, γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύση · ἀλλῆ εἰ καὶ γῆ εἶ, πρὸς οὐρανὸν ἀπελεύση ἀπῆ τῆ ἀνάγκης ἀγαθότητα ἔ καταλιμπῶν ὁ τῆ ἀμῆρημάτων χωρίον · παρῆχωρῶ σοι τῆ γῆς, ἐφῆ ἡς ἔτέχῆ τῆ ἐφῆ ἡς ἐβάφην εἰς οὐρανὸν μετοικίζομαι, τῆ σῆς ἀπάτης ἐλεύθερος.

C
D
E

Πάλα μὲν οὖν σοι φυτὸν πρὸς τῆ Ἐδὰμ ἔ ἀνάρρειν ἤρχεσεν, ὅτε πλήξας τῆ ἔξυλου καρπῶ, τῆ πρὸς πλάσιν ἐξῶ γῆρας τῆ τῆ ἀδείσου τρυφῆς κατῶ ἀγκασας · νῦν δὲ καὶ πᾶσῶν κενώσης τῆ φαρῆ τῆ, καὶ ἑαυτῆ φέρεις τῆ τῆ τῆ βλήματων τὰ βλήματα. ποδ σοι λοιπὸν, ὁ ἀσβολοῦ, τῆ παλαγῆς ἀπάτης τὰ μνησμήματα. ποδ σοι σοφίσεύον ὄφεις, ἵνα ἔ τῆν Εὐδμ χωρήσῃ τῆ τῆ ἀδείσου, ὁ, ἡ δὲ ἡμέρα φάγητε ἔσεσθε ὡς θεοί · προστεθήσῆ μῆμος.

Ed. 171

Ed. 172

ἄνθρωπος γένησάς μοι τῆν ἀγαθὴν παροφειήτης ἀκού-
 σιος. αἷς γὰρ παρὲς ἀπάτην ὑποσχέσασιν ἐξ ἑσέω,
 ταύταις δὲ παροφειάτων ἐκέρδιον γένησέ μοι
 τὸ ἐπαγγελίας ἢ φαντασία, καὶ τὸ πείρασ ἀλή-
 θεια. ὡ θυμαίων ἀπίστων, καὶ ξένων τὸ φύσεως.
 οὗτος ὁ παρὰ δεξιῶν ἀπεκλείσθη, πύτοις ὁ οὐρανός
 ἠνεώγησεν. ὁ παρὰ βραχέος ἐπι Πιλάτου κρινόμενος.
 σήμερον ἐν οὐρανῷ κριθῆς ἐν θρονί ζεται. ὁ παρὰ
 Ἰουδαίων γελώμενος, τοῖς ἀγγέλων ἀνυμνούμενος
 καὶ θηται δήμοις. ὁ ταῖς Ἰουδαίαις ἀκαθάρτας τὸ κε-
 φαλίω φεφορνούμενος, θεϊκῆς ἀξίας ἀφαιδήμασι
 σφίγγεται. ὡ ποσάκις ἢ τῆ Λαβιδὸν ἐνηχοῦσα κι-
 θάρα τὰ πρῶτα παροφειάσει. Ἐῖπεν ὁ Κύριος
 τῷ Κυρίῳ μου, καὶ τοῦ ἐκ δεξιῶν μου. ἕως αἰ θῶ
 τοῖς ἐχθροῖς σου ὑποπόδισον τῆν ποδῶν σου. νῦν
 ἀληθῶς γένησεν τὰ κρούσματα, παροφειάματα. καὶ
 ἂ παροφειάτων ἰδεῖν ἐν μέλεσιν ἐπεθυμήσῃ, σήμερον εἶ-
 δεν ἐν παροφειάμασι. καὶ γένησεν μελῶν ὑποουργῆς ὁ
 οὐρανός, τὸ πρῶτον ἐκείνου μνημονόλομος, τοῖς νῶ-
 τοις ὑποδεχόμενος. καὶ τοῖς καὶ πρῶτον αὐτὸν τὸ τῶνον
 ἕρπυλιος ἐπι πικτομύθῳ δι' ἀστέρος ὑπέκυπτεν. ὡσπερ
 ἐπειρῶμενος ἐκ παρὸς καμροῦ δέχεσθαι τὸ ἐν σπηλαίῳ
 κρυπτόμενον. ἀλλ' ἔδωκε τὸ οἰκονομίας ὄρεσι καὶ
 χροῖοις φύλασσεσθαι. ἐμοὶ δὲ θαυμάζειν ἐπαρχεται,
 πόσω ἔθροισ ἀγαθῶν, εἰς βίδοξιδμ μετέβαλε.
 πόσω Θεοῦ παρὸς ἡμᾶς ἀγαπᾶσθαι, εἰς με-
 γίστω βίδοξιδμ ἠνεύχεν.

Ἐπλασεν ἡμᾶς χερσὶν οἰκείαις ὁ Θεός. Ἐσφῆς
 ἀδελφείῳ κτήτορας ἐδίδξεν. τρυφῆς ἔξοισιδμ ἐδα-
 ρήσατο γῆς ὑποουργίαν. ἀέρος δουλείαν. θαλάτ-
 τῆς ἐμπροσθὶν πρὸς ἑσέω. ἡλίου βολῆς. σελιῶν
 ἀγῶν ἀσφρων φορέας. ζῶν ἀπὸ πύτων ὑποουργίας.
 πρῶτον ἦλθεν ἐν μέσῳ τῶν πολέμοις ἀφαιδῶν εἰς
 φθόνον Θεόν. ἔπεισεν ἀπαθῆν. γὰρ τὸ ἐκείνου με-
 εἶδος ὁ ἀπαθῆν ἄσπαστος ἐνόσησε πάθος. ὡσπερ
 ἠνεύχτο λάθρα καὶ τῆ Θεοῦ. ἐκτείνει τὸ χεῖρα
 καὶ τῆν τῆ Θεοῦ παροφειάτων. ἐπιφάμεται Θεός.
 ἐλέγχῃ τὰς παροφειάτους ἐλπίδας. φεύγῃ τὸ θεῶν
 ἢ τῶν ἡρώδης ἐρχῆ. παροφειάται τὸν ἐλέγχον. ὑπο-
 δειδρον κρύπτεται φοβουμένη τὸ κτύπον, ἢ παροφει-
 ἠνόμενος φανταδεῖσα θεότητα. τὸ οὖν ἀξίας γυμνώ-
 σαι Θεός, ἀπὸ πύτων τῆ παροφειάτου τὸ ἀνδραπο-
 μονουχὶ πιαῦτα παρὸς αὐτὸν φηγεόμενος. ἐκ
 ἐπὶ ταύταις σε ἐλπίσιν ἐτεκνηνάμην ἐγώ. οὐτε
 εἰς ταῦτα σε ταῖς χερσὶ μου ταύταις διέπλασα, τὸ
 πηλὸν εἰς φύσιν μεταμορφώσας. σὺ δὲ, ἠν ἔλα-
 βες πρῶτον ἐμοῦ χεῖρα, καὶ τὸ ἐμῆς δεξιῆς ἐν-

ditus, bonus vates. Quibus enim ad
 decipiendum pollicitationibus es usus,
 eas ego reipsa lucratus sum. Promissio-
 nis fucus, versus mihi in exploratam ve-
 ritatem. O fidem exuperantia, nouaque
 in natura, miracula! Quibus paradifus
 clausus fuerat, iis caelum apertum est.
 Qui pauld antè sub Pilato iudicabatur,
 hodie in caelis Iudicis solium occupat.
 Quem Iudæi deridebant, sedet, lau-
 dum ei cantica depromentibus Angelo-
 rum populis. Cuius caput, Iudæorum
 spinis coronatum fuit, diuinæ is digni-
 tatis diademate stringitur. O quoties in-
 sonans Dauidica cithara, sic pridem,
 modò exhibita, oraculo edidit! *Dixit*
Dominus Domino meo, Sede à dextris
*meis: Donec ponam inimicos tuos scabel-
 lum pedum tuorum.* Nunc planè citharæ
 illi pulsus, res euasere: quæque olim mo-
 dulis ille videre gestiit, rebus hodie ex-
 hibitum vidit: caelumque, eum fuscipi-
 ens humeris, cuius ille meminisset, ob-
 sequio modulis affuit. *Quin & in partu*
recens nato, se per stellam inclinauit,
velut etiam ante tempus festinans eum
fuscipere, qui in spelûcâ lateret. Verùm
 oportebat dispensationis terminos ac tē-
 pora seruare. Mihi autem animo mirari
 subit, quantum generis humani probrû,
 in præclarè magnificam gloriam com-
 mutarit. Quantam Dei aduersum nos
 indignationem, in quàm maximam pla-
 ciditatem conuerterit.

Psal. 109. v. 5.

Scitè enarrata
Adæ præuari-
catio.

Nos Deus suis ipse manibus finxerat:
 vltro nascentis cibi possessores fecerat:
 voluptatis facultatem permiserat: terræ
 ministerium: aëris feruitutem: maris di-
 uitias dederat: Solis radios; lunæ fulgo-
 res; stellarum motus; vniuersorum do-
 miniam animalium. Prodiit in medium
 inimicus aliquis, inuidiæ Deum in simu-
 lans; qui & decipiens, fidem meruit. In
 eius partes deceptus homo concedit;
 impietatis laborat morbo: conspirat oc-
 cultè contra Deum: manum extendit
 contra eius mandata. Apparet Deus: ar-
 guit spes iniustas. Fugit ad spectum ge-
 neris parens; vitare studet reprehensio-
 nem; sub arbore occultatur metu stre-
 pitus, qui Deitatem scelestè ambierat.
 Dignitate ergo spoliatum Deus homi-
 nem paradiso eicit, vix nõ talia ad eum
 prolocutus. Non eò te condidi ego, vt
 ea spe præsumeres: nec idcirco manibus
 effinximeis, lutum in corporis naturam
 commutans. Tu verò quam à me con-
 secutus es manum, extendisti, contra ac-

2

Gen. 1. 26.
Gen. 3. 1.
Gen. 3. 22.

iustum erat, factusque es diaboli socius, arma aduersus Conditorum fumens. Abi itaque dignitate: honorabile verte solum: Terra es, & in terram reuerteris. Ad te ipse reuertere, qui maiora te in animu induxeris. Reflectatur denuò natura: disce tibi matrem terram, ad quam morte remittendus sis. Diabolicæ hæc deceptionis præmia: hæc primi generis parentis insignia: miserabilis hæc naturæ inuecta fabula.

Item œconomia ac Incarnatio.

Haud enim uerò ferre potuit Conditor, ut opus illud suum usquequaque conteri videret. Misertus est pudore suffusa ac lugentis naturæ. Misertus est Imaginis in creaturâ errore deceptæ. Quid ergo facit? Alium rursus fingit Adam, naturæ præsidem ex ipsâ fuscitans naturâ; pulueremque mutuum ex Virgine fumens, ad verissimam format imaginem, quem in se ipse fingit foetum. Fingit, manetque; inque vuluâ ceu regali thalamo stolam texens, Imaginem induit, quò Imaginis auferat nuditatem. Ostendit namque errore fortio-rem; superioremque inferno, atque à morte etiam immortalem: ac in sepulchro, sepulchrorum conuellentem leges: demumque immortalitate coronans, cælo hodiè intulit, communem creaturæ gloriationem, naturæ primitias largiens.

Num ergo dicat aliquis, tanquam tunc iræ impotens Creator, Imaginem abominabatur, ac cum odisset sententiam, condemnabat naturam; nunc autem depositâ indignatione, ac animo sedato, hominem, qui iniuste egerat, amplectitur? Minimè gentium. Neque enim ira, illa, neque hæc, affectûs poenitudo largitur: sed à principio, decreto Deus & ordine, congrua rebus distribuit. Videns enim mortis damnatione collabescentem naturam, sepulchrumque humanos partûs promptum excipere, ac humani prædam generis, inferni diuitias, cedere, quotidieque morte consumi, comminationis rigorem soluens Deus, immortalitatis statim spem eidem accendit: atque Enoch è medio rapiens, victam hominum mortem ostendit; mortalemque naturam, immortalitatis terminos docuit expectare: eaque, hætenus mortis curriculum impeditum didicit, atque ut translatione Iusti, mortis modus constitutus sit. Hoc ita luctu medio gestum, cõtrarium naturam carmen docuit, speque meliori recreauit.

Gen. 5. 24.

Resurrectionis figuræ ac pignora: in Enoch.

A πολλῆς, καὶ γέρας δὲ βόλος συμμύσης, καὶ ἔποιητῆ συμφραξάμενος. ποιητροῦ ἔστι τῆ ἀξίας· ἐν τῆ μου χωρίου μετῆσασ· γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύση. ἀπόσπεφε πρὸς σαυτὶ τὰ ὑφ᾽ σαυτὸν φαρταδεῖς. ἀνακαμπίτω πάλιν ἡ φύσις· μέτε μητέρεσσι γῆν, θανάτω πρὸς αὐτῶν πᾶσα περιπόμενος. ταῦτα τῆ θεολογικῆς ἀπάτης τὰ ἐπαθλα· ταῦτα τῆ γῆροις ἀρχῆς τὰ γωρίσματα· τὸτο δὲ εἰρινὸν δράμα σεωεισῆλθε τῆ φύσι.

B Ἀλλ' οὐκ ἀρεῖ πρὸς τὸν ἕνεγκεν ὁ δημιουργὸς ὅρα· ὁ δημιουργὸς σιωπευόμενον. ἀκτεῖρε δὲ ἀδουρδύλω καὶ πενηδοσθρ τῶν φύσιν· ἠλέησε τὸ ἐν τῆ κήσῃ πλάσμεν ἑικόνα. τί αὐτὸ ποιεῖ. πλάθει πάλιν ἕτερον Ἀδάμ, ἐκ τῆ φύσεως ἐγείρων πρὸς σάτω τῆς φύσεως· καὶ χροῦ ἐκ πρῆγίου δαμεισάμενος, μορφοῖ πρὸς ἀληθετέραν εἰκόνα ἐν ἑαυτῷ ὁ πλατήμενον ἐμβρυον. πλάθει καὶ μῦει, καὶ πολλῶν ὑφάμενον ἐν μήτρα, ὡς ἐν θαλάμῳ βασιλικῷ ἐνδύεται τῶν εἰκόνα, ἵνα τῆ εἰκόνος πειρήσῃ τὴ γῆρωσιν. ἔδδξε γὰρ ἀπάτης ἰσχυρότερον, καὶ ἀμύθητος δυνάτερον· ἀθάνατον, ἔμψ· θάνατον. καὶ λυτρεσάμενον ἐν τῷ τάφῳ γῆρομενον καὶ ἀθανασία σεφανώσας, σήμερον πρὸς οὐρανὸν ἀνεκίμει, κρινὸν ἐγκαλλώπισμα τῆ κήσῃ, τῶν τῆς φύσεως ἀπὸ γῆν δαμεισάμενος.

Αὐτὸν εἶποι τις αἰ, ὡς τότε θυμῷ μὲν κροπούμενος ὁ δημιουργὸς πρὸς ἀπόδας οὐσῆς τῆ πρὸς ἀνάσεως, τῶν εἰκόνα βδελύττεται, καὶ μισήσας τῶν γῶμῶν, καταδικάζει τῶν φύσιν· νωὶ δὲ γῆρῶν μεταμαθῶν τῶν ἀγανάκτησιν, μαλαχθέντος τῆ θυμοῦ τὸν ἠδνηκῆτα φιλανδρὸσπύεται; οὐμῶμου. οὔτε γὰρ ἐκεῖνα θυμῶς, οὔτε ταῦτα μεταμέλεια πάθοις γαίρεται· ἀλλ' αἰῶθεν ὄρα καὶ τάξει βραβεύει τοῖς πρὸς γμασιν.

D ὄραν γὰρ τῆ τῆ θανάτου καταδίκη τῶν φύσιν οὐκ ἀζουσθρ, καὶ τῆν ἀνδρὸσπῶν ὠδίνων ἔτοιμον τὸ τάφον δέξασθον, καὶ πλοῦτον τῆ ἀδου γινομενῶν τῆν ἀνδρὸσπῶν τῶν θῆραν, καὶ καθήμερον τῆ θανάτου γῆρομενον πρὸς ἀνάλωμα, λυαν τῶν τῆ ἀπειλῆς ἀκμῶν ὁ Θεὸς, ἐλπίδας ἀθῆς ἀθανασίας ἀγατέλλῃ τῆ γῆρῆ· ἔ τῆ ἐνώχ ἐκ μέσου ἀρπάσας, θάνατον ἀνδρὸσπῶν ἠπλώμενον ἔδδξε· καὶ θνητῶν φύσιν ἐδίδασκειν, ὅροις ἀθανασίας ἐκδέχεσθαι· καὶ τῆως θανάτου δρόμον ἐμαῖθανεν ἐμποδίζεσθαι· ἔ τῆ δίκης μετασασ, θανάτου σῆσις ἐγῆνετο. τὸτο γινόμενον, ἐν μέσῳ πένθη ἢ μειδίαν τῆ φύσιν ἐδίδασκειν, ἔ γαίρεται ἐλπίσιν ἀνείεσθαι.

Ed. 1711

Ed. 1711

Ἰνα δὲ μὴ χρόνος ἐν μέσῳ πάλιν βέων πολὺς ἅ
 κατὰ κλύση τὴ μνήμην τῆ θάψματός, καὶ τὰ τὸ
 ἐλπίδος ἀπαλείψας ἴχνη, πλὴν ἀθύρματα αὐξήσῃ,
 ἔτι πάλιν ὁ θάνατος κατ' ἀνδραπέτων φοβερῶτε-
 ρος φάνηται, ἀναλαμβάνει τὸ θάψμα, καὶ διπλα-
 σιάζει τὸ δῶρον. καὶ πάλιν Ἡλίας νικητὴς καὶ
 θανάτου καλούμενος, ὅς φωνῆ ἑσὶ νεφέλας
 ἡσυχασμένον, οὐρανῶ παρὶ ἀβραάμ ἠπειλή-
 σε, καὶ ῥήματα θήσας πλὴν κλίσει, ἰσίοχος τῆ
 σοφείων ἐγένετο, γλώσσῃ μικρᾷ τὴ κλίσεως συ-
 γείρας τοῖς οἰαχας. ὅτε τὸ μέγα θάψμα δείκνυ-
 ται. οὐρανὸς ἀνδραπέτων ἀγαλλόμενος ἰσίοχος
 χαλινούμενος. ἵνα γὰρ μὴ τὸ τῆ ἀνδρὸς διτελές
 ἡσυχασμένη τὴ καὶ θανάτου νίκης πλὴν ἀμείψῃ,
 γνώριμον αὐτὸν παρὶ τῶς παρὶ αὐτὸν, τῆ κλί-
 σει πάση παρὶ τῆσιν. ἔτι τε πρὸς ὀχλήματι ὅπι-
 βας, ὡς ἀδύξω πῆσῃ καὶ δρόμῳ κατὰ κατα-
 λιμπύει τὸν θάνατον. καὶ ἀλλάσσει τὸ νόμον τὴ
 φύσεως, ἢ ἀξία τὴ χάριτος. ἀειλήφθη γὰρ Ἡλίας
 ὡς εἶς τὸ οὐρανόν, καὶ κέκερατῃ ἢ γραφῇ τὸ
 θάψμα, ποῖς ὁλοῖς ἀγάσι πλὴν φωνῶν ὡς ἀπέμ-
 πουσα. οὐ δὲ μοι λοιπὸν, ἀγαπητέ, τὴ λέ-
 ξεως πλὴν ἀκρίβεια ἀφασκίπῃσιν, καὶ μὴ σε
 ἀφασκίπῃ συλλαβῆς γραφικῆς παρὶ οἰοσία καὶ
 διώματα. μηδὲ τῆ τὴ λέξεως ὡς ἀδρομῆ, τὰ
 δεσπότη νομίσης τὸ οἰκέτω ὁμοίημον. οὐ γὰρ εἰς
 οὐρανόν Ἡλίας ἀέρχεται, ὡς δὲ ἀφασκίπῃ τὸ
 σπέρμα, ποῖς ἐκείσε χροῖς αὐλίξεται. ἀλλ'
 ἀκρυσσὸν τὴ φησὶν ὁ ἀγαλαγών. ἐν δὲ τὰ ἀγαλα-
 γαῖν Κύριον τὸν Ἡλιοδ' ὡς εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ πάλιν
 μικρὰ λέξις ἐσησε τὴ Ἡλίου παρὸς τὰ δῶν φε-
 ρόμενον. ὅρα καὶ γὰρ τὰ παρὸς φησὶ τὴ πηδύται τὰ
 τύπῳ. παρὸς τῆ δεσπότη τὸ οἰκέτω, οὐρανὸς οὐχ
 ἡσυχασμένη. ὡς εἶς γὰρ ἀναλαμβάνει εἰς τὸ οὐρανόν,
 εἰ μὴ ὁ ἐκ τῆ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τῆ ἀν-
 θρώπου, ὁ ὢν ἐν τὰ οὐρανῶ. Θεῶ μὲν γὰρ ὡς οὐρα-
 νῶ, ὁ οὐρανὸς ἐτήρητο δὲ τὴ τῆ ἀνθρώπων ποιητῶ.

Οὕτω μὲν οὖν ποῖς παρὶ τὸ Ἐνώχ καὶ Ἡλίου
 ὁ Θεὸς ἀγαθῆ, ἐλπίδι ὁφραῖας τοῖς ἀνθρώ-
 ποῖς, δι' ὧν ἀνθρώποις οὐσι, τὴ τῆ ἀέρος δρόμον
 ἡσυχασμένον ἠπλώσεν. οὐ μὲν ἀλλ' ἡσυχασμένον ἐση-
 σε τῆ ἡσυχασμένη τὴ φύσιν τὴ πῆσιν. ἀλλὰ καὶ δὲ τὴ κα-
 θήμερον θεωρίας ἐθαύδα γίνεσθαι πῆσιν ἀσυνάξῃ τῆ
 θάψματος. τί γὰρ ποιεῖ. παρὸς ἀπεί τὸ συσχεφέα
 Μαυροσία, τὴ κλίσεως εἰκονογραφῶν ἡμέσῃ, ἔτι δὲ
 σικυῶνς μμήσασθαι τὴ ποιητῶ ἐγκελεύεται.
 ἡσυχασμένη μὲν ἡσυχασμένη καὶ τῆ ἐν τῆ γῆ, ὅ τῆς

Ne longum autem intermediū
 tempus miraculi elueret memoriam,
 deletisque spei vestigiis mœstitiam au-
 geret, morsque iterum aduersus huma-
 num genus terribilior videretur, denuō
 repetit miraculum, ac congeminat do-
 num: rursusque Elias victor mortis ap-
 pellatur. Elias, inquam, qui nubes voce
 subiens, cœlo cōminatus est ne plueret,
 ac verbo naturam ligans, elementorum
 effectus est auriga, lingue modico instru-
 mento naturæ gubernacula moderans:
 quando magnum illud effulsit miracu-
 lum, vt cœlum reueritum hominem,
 fræno ab illo agi sustineret. Ne enim
 viri obscuritas aliquid de sensu victoriæ
 contra mortem decerneret, cognitum
 illum eius excellentiis toti primūm crea-
 turæ facit, tumque is, igneo conscenso
 curru, mirabili volatu ac cursu mortem
 in inferioribus relinquit, immutatque
 naturæ legem dignitas gratiæ. Assum-
 ptus enim est Elias *tanquam* in cœlum,
 altōq; rem Scriptura celebravit præco-
 nio, vniuersis eam sæculis vocem trans-
 mittens, atque significans. Tu verò mi-
 hi, dilecte, quàm sit dictio accurata, con-
 sidera; nec te syllabæ in Scripturâ abun-
 dantia virtusque lateat, necue dictionis
 præteritione, eodem seruum cum Do-
 mino honore existimes. Non enim Elias
 ascendit in cœlum, nec supra firmamen-
 tum euectus, superioribus illis locis de-
 moratur. Audi verò quid dicat qui eue-
 xit: *Cum autem eleuaret Dominus Eliam
 tanquam in cœlum.* Rursusque breuis
 dictio, Eliæ cursum stitit, cum in subli-
 me ferretur. Sufficit enim Prophetæ fi-
 gurâ honorari. Non enim cœlum Do-
 mino priore seruum recipit. *Nemo
 enim ascendit in cœlum, nisi qui descendit
 de cœlo, Filius hominis qui est in cœlo.* Re-
 seruabatur enim cœlum generis huma-
 ni primitiis, ceu iis, quæ cœlestes essent,
 propter Conditorem hominum.

Sic ergo Deus, iis quæ in Enoch ac Eliâ
 contigissent, hominum genus spe bonâ
 exhilarans, quod licet hominibus, aëris
 cursum equitabilem expeditumq; red-
 didisset; haud tamen eatenus eorum
 definiuit fidem, quæ superant natu-
 ram: sed & quotidiano adspectu, mira-
 culo assuescere facit. Quid enim agit?
 Iubet Mosen illū scriptorem, creaturæ
 totius imaginem reddere; ac taberna-
 culi opificio, rerum præcipit imitari au-
 ctorem. Nam terræ quidem, ac eorum
 quæ in terrâ sunt, effigiem refert, ex-

3. Reg. 17. v. 5.

In Eliâ.

4. Reg. 2. v. 2.

Dominus ac Eliæ assum-ptionis differētia.

Ioan 3. v. 13.

In pontifice introeunte in Sancta.

terna oculis exposita tabernaculi facies: Interna verò tabernaculi velo discrimians, ac humanis oculis inaspecta relinquens, cœli quandam rationem non adspectandâ parte significat. Is nihilominus, qui ita cœli ac terræ adumbrationem per figuras præcepisset, cum ea, quæ in adyto erant rursus inaccessa hominibus voluisset, soli Pontifici arcanorum aperit aditum, quò figuratè summus Sacerdos ingressu suo ascensum in cœlum significaret: vt nimirum, eius ætatis homines, cœlum videntes in typo dissecati, solumque Pontificem ad inaccessa accessum præsumere; præuiè spectaculo assuescerent, nec miraculis reclamarent. Hæc Paulus orbis ille doctor, Iudæis in memoriam reuocans, per literas clamat: *In priori quidem tabernaculo semper introibant Sacerdotes, sacrificiorum officia consummantes: in secundo autem semel in anno solus Pontifex, non sine sanguine, quem offert pro sua & populi ignorantia. Christus autem assistens Pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum non manufactum; id est, non huius creationis; neque per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem, introiuit semel in Sancta. Rursum verò post pauca: Non enim in manufacta Sancta Christus introiuit, exemplaria verorum; sed in ipsum cœlum, vt appareat nunc vultui Dei pro nobis. Sic nouit Deus etiam figuris infideles confundere, ac per miracula, fidem miraculis facere.*

Sic Christus in cœlum ascendit: sic figuras ipso facto impleuit. Sanè quidem par erat, vt Saluatoris resurrectioni, continuò comes foret Ascensio, ac victorem inferni, cœlum statim susciperet. Sed ne celeritas, rerum gestarum sensum subtraheret, figi tempore Apostolorum animis ab adspectu miracula statuit, continuoque oculorum intuitu illis insinuari. Communi cum Discipulis mensâ vititur; cibis vititur tanquam indigeret: permittit palpari corpus, testes veritatis, non solum oculos, sed etiam digitos adhibens. Sublatâ igitur spectri suspitione ex diuturnâ præsentia, cum ea Apostolis locutus esset, quæ erant pro discessu congrua, sub Discipulorum oculis ascendit. Oportebat enim vt futuri miraculorum præcones, indubitatam eorum quæ essent prædicaturi, referrent notitiam. Itaque sublimis Saluator eleuabatur: cernebant

A σκλιῶς πρὸσωπον θεωροῦμενον· τὰ δὲ τῆ σκηνῆς ἐνδοτέρῳ διατειχίσας πρᾶπετομασι, καὶ ὁμματι αὐθρότων καταλείψας ἀθέατα, οὐρανοῦ πῖνα τὰξιν τὰ μὴ φαινομένη μέρει χειρίζεται. ἀλλ' οὐρανοῦ καὶ γῆς διατῆρηματων νομοθετήσας τὴν μίμησιν, ἀβάτα πᾶσιν αὐθρόταις εἶη) θελήσας, μόνῳ τὰν ἄρχιερατευόντων τῆν ἀπορήτων αἰοίῃ τὴν εἰσοδὸν τῆ εἰς οὐρανὸν αἰοῖδου· τὴν τότε τῆ ἄρχιερέως εἰσοδὸν τυπικῶς ἐργασάμενος· ἵνα ὁράντες οἱ τότε τῆ οὐρανὸν διατεμνομένην, καὶ ἄρχιερά μόνον τῆν ἀβάτων καταπολυμῶντα, παρεθιδῶσι τῆ θεᾶ, καὶ μὴ πολεμοῖσι τοῖς θαύμασιν. τούτων ἡπομιμνήσκων Ιουδαίοις ὁ Παῦλος, ὁ τῆ οἰκουμένης παιδουτῆς, ἐβόα τὰν ἡράματι· εἰς μὲν τῆ πρὸ τῆ σκηνῆς, λέγων, διατῆρησιν εἰσοῖσιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἔπιτελοῦντες· εἰς δὲ τῆ δούτερον ἀπαξ τῆ ἐνιαυτοῦ ὁ ἄρχιερὸς, οὐ χωρεῖς αἵματος, ὁ παρεσφέρει ἡσθ' εἰς τῆν ἄρα οὐ ἀνομιματων. Χειρὸς δὲ πρᾶχνομένης ἄρχιερὸς τῆν μελλόντων ἀγαθῶν, διατῆ μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χροποιήτου· τούτεσιν, οὐ τῆ κήσεως· ὅσδε διατῆ αἵματος τῆ ἀγῶν καὶ μόσων· διατῆ δὲ τῆ ἰδίου αἵματος, εἰσῆλθεν ἐφ' ἀπαξ εἰς τὰ ἀγαθὰ καὶ πάλιν μὲν βραχέα· οὐ γὰρ εἰς χροποιήτα ἀγαθὰ εἰσῆλθεν ὁ Χειρὸς, ἀπίτυπα τῆν ἀληθινῶν· ἀλλ' εἰς αὐτὸν τῆ οὐρανὸν, ἐμφανιδῶσαι ὡς πρὸσωπῶ τῆ Θεοῦ ἡσθ' ἡμῶν. οὕτως οἶδε καὶ τῆ τοῖς ἐντέπειν τοῖς ἀπίστοις ὁ Θεός, ἐ θαύμασι πισοῦται τὰ θαύματα.

Οὕτως Χειρὸς ἀπῆλθεν εἰς οὐρανὸν· οὕτω τοῖς τῆ τοῖς ἐργῶν ἀληθείας ἐκύρωσεν. ἔδῃ μὲν οὐ σω ἀπέσθαι τῆ ἀνασῶς τῆ σωτήρος τῆ αἰοδου· ἐ τῆ ἀδου νικητῆ, ὁ θῆς τῆ ἐρανὸν ἡποδῆξαλξ· ἀλλ' ἵνα μὲν ὁ τῆ τῆν ἡποδῆξων κλέψῃ τὴν ἀθήσιν, παλῶν αὐτῆ τῆ βέλεται τοῖς ἀποστόλοις διατῆ τῆ θεωρίας τὰ θαύματα· ἐ τῆ σινεχῆ τῆ ὁμμάτων παρεσβολῆ, τῆ ψυχῆ πρᾶπέμπε τὴν πῖσιν· σινεσῆται τοῖς μαθηταῖς· ἀπολαβεῖ τῆ ἔσθῆς ὡς ἐνδεῖς· σινεχρεῖ ἡηλαφᾶλξ ὁ σῶμα· μῆρτυρας τῆ ἀληθείας ὅσιν ὁφθαλμοῖς μόνον· ἀλλὰ καὶ δακτύλοις ἐφελχόμενος· λύσας οὐ τὴν ἡποψῆαν τῆ φηματαίας ὅ τῆ τῆν τῆ πρᾶοσίας· ἐ τὰ πρὸς τῆ ἀποδημῶν εἰκότα τοῖς ἀποστόλοις φητῆ ἀμενος, θεατῆς τῆ ἀνῆδου τοῖς μαθηταῖς ἀπῆραξεται· ἔδῃ γὰρ τῆν θαυμάτων τοῖς κήρυκας, ἀνειδύασον φέρειν τῆν κηρυτομένων τῆ γῆσιν· ἀνήγερο μὲν οὐ σωτήρ· ἐβλεπον δὲ κῆταθεν οἱ μαθηταῖ· κέφος

Hebr. 9. v. 8.

δέ, τοὺς πόδας ὑποδραμόν, ὄχημα πρὸς τὸ ἄδραμον ἐγένετο. ὡς ὁ ἄδραμον ὡραγμάτων. ὁ ἀήρ δὲ δρόμεται· ὁ ἀήρ διεδέχετο· ὁ ἕρανος ἀγκάλας ἀπλώσας ὑπέδεχετο· ἄγγελοι συμπάρα τρέχοντες ἄσμασιν ἐπικνίκις ἐποδηγύριζον· ἐκπεπληγυμένοι τῇ θεᾷ τοὺς μαθητὰς ἐορτάζον ἀπέπειθον· τί ἐσήκατε βλέποντες εἰς τὸν ἕρανον· τί ἐσήκατε. ὧς ἕρανος ὁ θαῦμα κηρύξατε τῇ ἀποδημίᾳ, πῶς παρεσίδη. ἕτως ἕρανος, ὃν ἕρανον ἐθέασατε αὐτὸν πορβύομδρον εἰς τὸ ἕρανον· τούτων ἀκούσας τῶν φωνῶν ὁ Παῦλος, τὸ φωνῆς ἠφίδη τὸ σάλπιγγα· ἡμῶν ὁ πολίτευμα λέγων, ἐν ἕρανοῖς ὑπαρχει· ἕξ δὲ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα, κύνειον Ἰησοῦ Χριστοῦ. τούτοις παρεσιπθῆι τοὺς ἀδραμοὺς διήελιζόμενος· ἀρπαγσόμεθα ἐν νεφύσιν εἰς ἀπύρτησιν τῆ κύνει εἰς ἀέρα· καὶ ἕτως πῶς πῶς οὐ κύνει εἰσόμεθα. ἐκ τῆ δεσποτικῆς ἀνδρῆ-μεως, τὰς ὁμοσίας ἐλπιδας πρυγῆσμετες, λέγων μὲν· ὡς ἐμεγαλυνῆ τα ἔργα σου κύριε· πῶς ἐν σοφίᾳ ἀποίησας· αὐτὴ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

verò è terrâ Discipuli, cùm se nubes pedibus insinuans, usum vehiculi ad cursum præbuit. O res mirabiles! Iter aëre carpitur; ather succedaneus excipit; expansis cœlum vnus suscipit: Angeli conglomerantes accinunt triumphalibus canticis: suadent artonitis Discipulis, festum diem agant, ac epulentur. *Quid statis suspicientes in cœlum?* *Quid statis? prædicate mundo: profectiōne, aduentum. Sic veniet, quem admodum vidistis eum euntem in cœlum.* His Paulus vocibus auditis, vocis tubas emittit, quibus scribit dicens: *Nostra autem conuersatio in cœlis est; vnde & Saluatorem expectamus Dominum Iesum Christum.* His adiungit homines, dicens: *Rapiemur cum illis in nubibus obuiam Domino in aëra, & sic semper cum Domino erimus.* Ex Saluatoris itaque ac Domini verique Dei nostri Assumptione, spes similes demerentes, dicamusei: *Quam magnificata sunt opera tua Domine! omnia in sapientiâ fecisti.* Tibi gloria & potestas, cum Patre & Spiritu sancto, nunc & semper, & in sæcula sæculorū: Amen.

Act. i. v. ii.

Phil. 3. v. 20.

Psal. 91. v. 6.

NOTÆ.

Ad Athanasij Orationem in festum Occursus. C

Luculentissimam hanc Orationem, suggestit primò Regius Codex, quo plura eiusmodi scripta habentur *εορταστικὰ* Patrum monumenta: ex quo minus absoluta ac emendata prodiisset, nisi Codex alius, nempe Eminentissimi Cardinalis Mazarini accessisset, ex quo aucta plura, ac sanata. Habet totos Athanasij characteres, vel à Leontio, vel à Photio notatos: vt planè genuina censenda sit vtriusque Codicis *επιγραφὴ*. Vnum video, quod primo statim aspectu Athanasio illi Magno abrogare videatur, quòd nimirum Euty-
Dchietis & Nestorij hæreticorū inuicem, ac ab Ecclesiâ dissidentium meminerit, quos liquet fere sæculo integro Athanasio iuniores. Verùm facilis expeditaque solutio, vt quis tantillum attendat: nempe esse ea verba addita ab eo, qui in usum Ecclesiæ suæ, post Eutychnianam ac Nestorianam hæresim, eum tractatum descripsit, ac monumentis aliis in Ecclesiâ more Græcorum legi solitis, accensuit: quomodò ipsi tractatum Augustini in Annunciationem, accommodatum legimus festo Natiuitatis

S. Mariæ, quod Augustinus non nouit. Græci item in anathematismis olim, ac à tempore 7. Synodi, seu illi vicino, editis; cùm nimirum institutum est festum restitutionis imaginum; novos quotidie hæreticos, vel quos tales ipsi errore opinantur, adiungunt. Vt autem ita habeat, sintque isti duo hæresiarchæ, quatuor positus ab Athanasio adiuncti, ex eo liquet, quòd subinde errores notans, in quibus dissident ab ipso nominati hæretici, ne verbum ponat, quo peculiariùs vel Eutychetis vel Nestorij traducat hæreses: sed ad summum, quo Apollinarij, contententis assumptam animam sine mente; cùm Arius ne animam quidem assumptam veller. Certè, vt auctor vel æqualis fuisset, vel suppar Eutycheti ac Nestorio, cùm eorum præcipuè hæreses Ecclesiæ nocerent, easdem quoque ante alias omnes habuisset premere. Quòd item sinceræ fidei victorias ac trophæa, cùm fere prostrata videretur, ita perstringit, mirè in Athanasium tot præliis hæreticorum, ac aliorum fidei hostium victorem, quadrat. Vt non citauerint Patres, nec sint vsi in Conciliis, leuius est, cùm alioqui pleraque eis abroganda essent; cùm

illi pauca admodum, ac magis dogmatica, fidei dogmatis probandis vsurpauerint.

Ad Orationes magni Athanasij in S. Pascha, & nouam Dominicam.

Primam nondum editam, aut Athanasij operibus adiunctam, tametsi est Athanasio dignissimus fœtus, ex Christianissimi Regis gazâ proferimus: alteram ex eadem, ac eodem eius Codice, nec non Seguieriano altero benè antiquo, ita restitimus, vt planè noua videri possit, ac iam verè digna vt Athanasij nomine prodeat, quæ etiam vitiosiori codice Romano exscribente R. P. Iacobo Sirmundo, ac liberaliter copiam faciente Holstenio edita, longè aliis Athanasij nomine recens vulgatis orationibus eidem Holstenio fuerat meritò prælata. Planè elucet in vtraque verus ille Athanasianus character notatus à Photio, τὸ ἀπὸ ἐκείνου ἐστὶ τὸ δριμύ· sic vbique breuibis verbis, creber sententiis est. Codex tamen ille Seguierianus nouo auctori vindicat, nempe Basilio Episcopo Seleuciæ; cuius vt reipsâ sit, haud ei multum decesserit.

Ad primam Orationem.

I. **V**elut illustri templo. ὡς ἐν ναῶ ᾧ Θεοφανεί. Scita allusio, quâ antiquam in templis imaginum religionem apud Christianos, pulchrè indicat, velut planè Apostolicâ traditione obtinentem, cui nunquam sui defuerunt hostes, quâ Iudæi, quâ Samaritani, quâ hæretici eorum sequaces, antequam etiam Imperatores palam in imagines toto Oriente sæuirent, sibiq; inde Iconoclastæ nomen asciscerent. Quâ de re diximus ad auctorem hom. de pœnit. apud Amphiloichium, & in orat. Andreæ Cret. in Circuncis. Abrogat. Holstenius Athanasio, quam eius nomine vltimam edidit orat. in SS. Prophetas & Patriarchas, eo præsertim titulo, quod ea, quæ eius auctor dicit de imaginibus, Iconoclastarum tempora sapiant. Mihi tamen videatur potiùs notare Iudæos, qui vtroq; titulo essent infensi Ecclesiæ, tum quòd verum ac statum Pascha celebraret, tum quòd venerandam Christi imaginem Apostolicâ traditione acceptâ retineret; quàm Imperatores Iconoclastas, quibuscum nihil Ecclesia pugnx habuit de vero ac statò Pascha, quicquid tandem βέλαιον illud Pascha velit: vel quia ipsum existens veritas, non transit, eo modo quo eius aduentu fi-

Agura transit, ac Pascha legale, quod Iudæos respicit; vel quia statâ die ac Dominicâ celebretur, traditione præsertim Ecclesiæ Rom. ac decreto Nicænæ Synodi, quod tangit Quartadecimanos, ac Iudaico modo agentes Pascha, aduersus quos, seu eorum reliquias, sanctus quoque Chrysostomus Athanasio suppar quandoque declamat; quod vtrumque in Athanasij tempora personamque maximè quadrat: vt & præcipuè, quam primo loco ponit Ecclesiæ hostibus inuisam ἀνελεῖσθαι δογματικὴν quam planè Ariani in ipso, ac decessore Alexandro molestè ferebant, tum potissimè, cum toti erant abolendæ voci δημοσίῃ sub Constante; vt exceptis paucissimis cum ipso Episcopis, vniuersos in erroris partem incautos impulerint. Eâ Maximus ἀνελεῖσθαι excusat in actis collationis cum Eusebio Cæsariensi, vt ne acquiesceret Typo alterius Constantis, quo affirmarent nihil fidei aduersum contineri, sed studio tantum pacis editum, suppressis iis, vnde tumultus viderentur oriri. Illud denique ad calcem: διὰ τὸ ἐκ δόξεων οἱ ᾠδαλάτται ἤσαν, ἢ τμηθῆσονται· celebrem illum inter tyrannos, à quibus Ecclesiæ caueat, ᾠδαλάττω Iulianum, inquam, Apostatam, quem nouum hostem post Constantis certamina, Athanasius & Ecclesia pertulit, palam indicet: quo patrono ad templi instaurationem excitati Iudæi, ac velut nouo iam Messia & redemptore animis erecti, facillè potuerunt aliquid moliri in Ecclesias Ægypti, vbi erant maximo numero, conceptumque olim in sacras Imagines, ceu idola lege prohibita, prodere odium. Ac ne coniecturâ videar agere, accedat locupletissimus testis Ambrosius Epist. 28. ad Theodosium, vbi hanc Iudæorum in Ecclesias grassationem, præfati Iuliani temporibus, ita perstringit: *At certè, si iure Gentium agerem, dicerem quantas Ecclesie basilicas Iudæi tempore Imperij Iuliani incenderint: duas Damasci, quarum vna vix reparata est; sed Ecclesia, non Synagoga impendit: altera basilica informibus horret ruinis. Incense sunt basilica Gazis, Ascalone, Berythi, & illis fere locis omnibus; & vindictam nemo quaesuit. Incensa est basilica & Alexandria à Gentilibus & Iudæis, quæ sola præstabat ceteris; &c.* Potuit ergo Athanasius, ceu succensionis illius epitaphio, ac fugâ lapsus, mœstis filiis ita solitò negligentius scribere, seu maui, ad eos dicere: vel certè potuerunt exceptores sic repræsentare, cum ipse ex tempore dixisset, nec sua ipse verba conscripsisset, sed alij tanquam ἀπὸ φωνῆς· quâ de-

riuatione liquet vt mutetur auctorum stylus, vel ex commentariis D. Hieronymi in Marcum, quos licet agnitos Augustino, diuersitas illa fecit suspectos. Malim sic dicere, ac fortè veriùs dixero, quam vt cum Holstenio calumniam inferam, dicamque: *Is qua sub finem de imaginibus leguntur, impostor, quicumque demum is fuerit, veluti forex, suo se iudicio manifestè prodit.* Id sanè illi ἀνισορησία aliquâ exciderit, seu incogitantia. Nec verò quæ idem auctor ex scripturâ affert in causâ imaginum ita sunt ἀπεροδύονσα, vt ipse contendit, aut in meto ludit æquiuoco vocis γερφή. Præcipuè velit ita ludi in illo Gal. 3. οἱς κατ' ὄφθαλμοῖς Ἰησοῦς Χριστὸς παρεγενήθη ἐν ὑμῖν, ἔτετο ἔστρωμα ῥόδου. *Quibus præ oculis Iesus Christus prescriptus est in vobis, & hoc crucifixus.* Nam est sensus: Ita Iesum crucifixum ob animum versari Galatis, ac si eum coram oculis adspicerent: eius nimirum passionis sibi ipsis ab auditu fidei præclare expressâ imagine, in quâ eum fide, ac animi motu attingerent atque colerent: quæ est ipsa ratio ponendi externas imagines Christo, ac sanctis; in quibus, ac eodem motu ipsas ac prototypa colamus. Sed & tituli, velut quem ex Pauli orat. Athenis Act. 17. refert, nonnullæ ad idem videri possint imagines, vt neque hic locus omnino ἀπεροδύοντως allatus sit. Quanquam nec necesse est vt loci omnes inter disputandum effusi, efficaces sint.

2. *Vnde eum & in parabolam.* Dictum hoc in Isaac, offerente eum patre, auctor accipit in Abelem, memoriæ lapsu oratoribus facili: quanquam & in Abelem eiusque cædem, optimè quadrat; qui ipse occisus fraternâ inuidiâ, Christi à Iudæis gentilibus suis occidendi, præclarus typus fuit.

3. *Non erat facilis.* Quam ita multis auctor rationem deducit primò mortui Abelis iusti, tradit etiam auctor qq. ad Antioch. q. 61. & Theodor. q. 46. in Gen. Chrysoft. verò hom. 22. in II. ad Hebr. factum ait ad terrorem, vt ne homines statim solutâ mortis sententiâ, audaciores fierent; ac videatur magis literalis. De clamore sanguinis Abel, ibi ille, & Hilar. in Epsal. 118. lit. Coph.

4. *Aduenit Enoch.* Sic ipse Athan. orat. in Ascensionem t. 2. edisserit hanc Enoch translationem, vt & Chrysoft. citatus, ac Theodor. q. 45. in Gen. Pulchra certè quæ præcipuè de Elisæo postmodum sequuntur.

5. *Legis tempus, terminos dominatio-*

nis constituens. δεξις ποιέμενος τὴ κείνους vt ante legem nullus euaferit; non vt dominium eius lege extinctum sit; quod eâ potius, vti & peccatum, conualuit. Breui illâ sententiâ, aptè satis Pauli mentem, quam diximus, exponit.

6. *Si enim complatati.* Etiam Cyrillus Catech. 3. mystag. cum Pauli locū ad propositum vrget.

7. *Manus. ἡ χεὶρ, ἢ καὶ τὸ δεξιόλου νύκτος* *ᾤειπέρει μινύματα.* Vix aliud occurrat signum victoriæ à baptismo manu gestatum, quàm cereus accensus; velut is, expulsas abrenunciatione tenebras, lumine quo fulget, ostendat. Accensionis lampadum ac cereorum in baptismo, meminit Greg. orat. 40. cum sic affatur baptismi candidatum: *οἱ λαμπάδες ἄσπερ ἀλάεις, ἢ ἐκείθεν φωταγωγίας μυσήλειον, μὴ ἦς ἀπαντήσομεν πρὸς τυμφίω.* *Lampades quasi accendes, illius luminum gestationis figuram gerunt, cum quâ obuiam prodibimus Christo.* Ita & Nicetas Serron. ibidem Cyrill. in Procatech. &c. Dari verò solitum baptizato cereum in manum etiam apud Græcos, videtur haberi ex Niceph. l. 3. c. 37. vbi baptismum refert, puero Hebræo à ludentibus pueris suâ ipsius ætate collatum, seriâ nihilominus imitatione ritus Ecclesiastici in baptismo; vt post tinctionem, etiam vestem albam, & mysticam galeam, cereique gestationem expresserint. De quâ ille: *εἶπ' ἀπὸ μετε, τὴν δεξιὰν λεπτὴν ἔχλω ἐπίσταντες.* *Deinde cerei loco, ligno tenui manum armantes: ipsius nimirum baptizati: cum non deessent alij qui gestarent, siquidem ita pueri in Ecclesiâ inter baptismi sacra factitarum vidissent. Vix certè qui eum apud Græcos extare ritum negant, huic auctoritati fecerint satis, aut in suam, ne sententiâ, quamuis Græcorum eiusmodi rituum peritissimi amicique, pertraxerint.*

Ad secundam eiusdem Orationem.

1. *Sabbato in Albis.* τὸ σαββάτω τῆς ἀπολυσίμου. Reddidi voce nobis notiori, cum ipsa vox magis habeat, *Sabbato dimissionis*: i. Sabbato quo tandem peractis paschalibus feriis, recens baptizati dimittebantur, atque ab eâ, quam totâ hebdomadâ exhibuissent assiduitate in Ecclesiâ ac frequentandis diuinis officiis, absoluebantur: quâ etiam die deponebant vestem candidam iuxta Rabb. l. 2. de Instit. Cleric. c. 39. & Alchui. de diuin. officiis c. 21. Erat item ablutio illâ die, quam etiamnum Græci præscribente Euchologio retinent; va-

incredulitatis speciem: exprimentque præcipuè quæ paulò superiùs ex Seguier. Codice emendauit.

10. Vide fidem. & ἕξ τῶν πέντε. Sic distinguo ex Reg. vt vbiq; prædicationi & verbis, adiungat auditorum fidem. Dicer-go vocationem; nempe auditorum: & vide eorum fidem; obsequentium Euangelio, ac vocationi quam annuncies. Malè Holstenius & edita, καὶ ἕξ τῶν πέντε referendo ad ipsum Thomam, quod est durius.

11. Mandabit de te. Ita Græca, & fere Interpretes: Vulg. mandauit, quod videatur mendo irrepfisse.

Ad Orationem in Dominicam Assumptionem.

EDendam putaueram hancee Orationem, quo eam titulo, mihi primùm excscripsissem ex Seguieriano Codice; nempe inscriptam S. Basilio Seleuciæ: re tamen magis expensâ, visum est permittere Athanasij hætenus nomen, quo & edita fuerat, præferre. Quisquis verò hîc, vel Athanasius est, vel Basilius Seleuciæ, est & Oratione in diem sanctum Paschæ, quam Athanasio inscriptam damus ex Regio Codice:

A Sic enim multa affinia vtrâque inuenias, vt ne possis in dubium reuocare. Ac verò monumenta sunt, neutro indigna. Ex istis multis emendes edita, vt & ipsi, illis nonnquam emendauimus nostra, atque auxili-mus.

1. *Laudum ei cantica, &c.* Mutilè edita ac absonè, καὶ θηται δήμος: quam vocem, nescio an quis Sanctorum dixerit in Christum hoc modo substantiuè? Aliud certè Dominus Iesus, quàm tortor ac carnifex, seu publicus minister iustitiæ, quod illud sonat.

2. *Impietatis laborat morbo.* ἀνιδείας ἐνόησε πάθος. Malè Interpres diuidit vocem ἀνιδείας, ac reddit, pro diuinitate contrahit perturbationem. Sat indicare; nec tamen omnia indico, vt ne videar ἐπεσθῆξω insultare: cuius ore optandum non loquiam-cum os Athanasij, ac verè ὁμόδοξον τοῖς ὁρθοδόξοις nobis, ac Ecclesiæ Christi.

3. *Ne enim viri obscuritas.* ἵνα μὴ τὸ πρὸς αὐτὸς ἀτελής. Clara sententia, vt illa aded præclara in Eliâ præcesserint, quò eius foret translatio ac victoria contra mortem celebrior. Interpres absonè fatis: *Ne perfectitudo viri, &c.* Imò, *imperfectitudo.*

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
Σελδύκειας, λόγος, εἰς τὴν ἁφραλίαν Θεοτόκον
Μαρίαν καὶ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

SANCTI BASILII SELEUCIENSIS
Episcopi, Oratio in sanctam Dei Genitricem Mariam, & de Incarnatione Domini nostri Iesu Christi.

MΕΓΑΛΑΣ τῆς ἐγκωμίων δι-
ρήσῃ τῆς ἀφορμαί, ὃ τὴν ἀλίαν
πρὸ θένον καὶ θεοτόκον αἰνυμῶν. ἐγὼ
δὲ τῆς ἐμῶν τῆς γνώσκων ἀδένειαν,
τῶν μεγάλῃ τῆς παρὰ γράμματα ἔρχεῖν ὅσα ἰχθ-
ουσῶν, ὅτι πολὺ κατεῖχον ἐμῶν, τὸν
νοῦ ἐκπλητόμορος. ὡς γὰρ εἶ τις βαρὺ
πᾶσι δυνος φορτίον. εἰς ἀχρῶς τε πέλα-
γος "καταδύειν ἁπλῶς διώματι κελδομόμορος,
ἀγωνιῶν "ἁποδύεται. οὕτω τῆς ἀμύπητας
πεφορτωμόμορος, ἀπώκνωσι παρὲς τὴν τοιαύτην
τῆς λόγων ἁποδῶσιν, θεωρικωπάτων ὅ παρ-
μα κρίνας, καὶ ψυχῶ καὶ σῶμα καλῶς κεκα-
θαρμόμορος. οἱ τῆς θείας χάριτος πλουσιώ-
τες τὴν ἔλλαμψαν, τὸν ὀφειλόμορον τῆ Θεο-
τόκῃ πληροῦσσιον ἔπαμον. ἐγὼ δὲ, τηλικαύ-
της ἀπορῶ πρὸς ῥησίας. οὐτε γὰρ αἰθραμὴ θεῶ
τὰ χεῖλη κεκαθαρμῆ, ὡς ὁ θεάτης τῆς Σε-

VI sanctissimam Virgi-
nem, Deique matrem col-
laudaturus est, plurimam
laudum materiam inue-
niet. Ego tamen, meam
D ipsius imbecillitatem, rerum magnitu-
dini imparem perspectam habens, diu
animo percussus facere sustinebam.
Veluti enim si quis onerosâ farcinâ præ-
gravis immensi æquoris imum gurgi-
tem, maiori viribus conatu subire iu-
beat, graui animi anxietate profun-
dum vrinator petit: sic ego peccatorum
oppressus pondere, cunctanter habe-
bam, ac detrectabam eiusmodi sermonū
materiam, negotium id esse arbitratum
E hominum perspicacissimorum, animoq;
pariter, ac corpore præclare purgato-
rum, qui diuinæ gratiæ illustratione af-
fatim illuminati, debitam Dei Genitri-
trici laudationē plenè concinnet. Quip-
pe nihil eiusmodi habeo ad fiduciam, ac
dicendi libertatem. Neque enim, vt

Modesta au-
toris depre-
catio, pro Ma-
riâ arduâ lau-
datione.

Ex eminenti-
simi Card. Ma-
tarni Codice.
edita. εἰς τὴν
ἐπισημειω-
ν ἔκδοσιν
Θεοῦ.

Ed. 1977.
Lwiaz.
Ed. εἰκασ-
ται.

Isa. 6. v. 6.

Exod. 3. v. 5.

Num. 12. v. 33.

Exod. 4. v. 10.

Exod. 14. v. 21.

Exod. 17. v. 6.

Exod. 19.

Heb. 12. v. 21.

Num. 12. v. 3.

Isaia, qui Seraphim aspectavit, diuino mihi carbone purgata fuerunt labia; neque ut diuinus Moyses pedum animi solui calceamenta. Vbi etiam eos, qui eiusmodi sunt videre est, non sine graui metu, astuque animi, res arduas subire. Sic & magnus ille Moyses, supra mortales omnes mansuetissimus, cum de caelo vocatus, ad liberandum populum mitteretur, diu tale munus detrectauit; magna licet signa, caeloque missa superna opis affuturae pignus acciperet. Rursusque post profectiorem ex Aegypto, maiorum miraculorum accessione factus animatior; cum virga percussum mare, viam populo fecit, qua siccis vestigiis transfret; fluxaque aquarum marinarum natura, ex aquatis rupibus adsimilis, murorum instar vtrinque stetit pro firmissima statione: petraque siccissima, ac omni destituta humore, virgae eiusdem percussione fluuiialium fluentorum abundantia desertum inundauit; iterumque aquarum aliarum amaritudo, ligni iniectum in dulcedinem versa est: cum & caelitus mirabili nouoque prodigio depluente pane, innumera hominum multitudo, ad satietatem, vberitque annonam consecuta est; aliaque insuper, humano omni cogitatu maiora, per eum sunt designata: post tantam nihilominus miraculorum experiendam, vbi praecipuum esset in montem Sina ascendere, tabulas accepturum Dei digito scriptas; alios quidem procul a pede montis submotos manere iussit, cum illi a mulierum consuetudine pridem mundati essent; sacri autem tabernaculi ministros, a plebis societate segregans, paululum iussit ascendere; hisque superiores, sacerdotes aduocat: ac demum vniuersis sublimiorem, extra tamen caliginem, Aaronem statuit tanquam Pontificem; subiectos docens, sacerdotalis ordinis ac status excellentiam: solus vero ipse, quantum homini liceret, propior ad Deum accedens, ab eo, compositam docetur caelestium rationem, data lege ut in figuris ea commonstraret: Atque hic tali, tantaque virtute vir, audiens tubarum vocem, tonitruumque, ac fulgurum, aliaque terrentia expertus, graui admodum metu percussus est, ut iam sui compos esse non valens, palam vniuersis clamaret: *Exterritus sum & tremebundus*. Atque id vero Moyses ille, qui in specie, non per aenigmata; sed ipsum audiret loquentem Deum, ore-

Αεφίμ Ησαίας· οὔτε τῶν ποδῶν τῆ ψυχῆς ἔλυσα τὸ ὑπόδημα, ὡς Μοῦσης ὁ θεαπέσιος. ὅπου γε καὶ τοῖς ποιούτοις ὅτιν ὄραν, πρὸς τὴν ὑπερόγκων πρῶτων Διαικονίδου ἰλιθιαντας· ὡς καὶ τὸν μέγαν ἐκείνον Μωϋσεά, τὸ πρῶτον ἀνδραπόποις παρότατον, θεῶν πρῶτον κλημῶν, καὶ πρὸς τὴν τῆ λαοῦ πεμπόμενον ἐλθῶντα, ὅτι πολὺ πρῶταιται τὴν τοιαύτην ἐγχείρησιν· καὶ τοι σημείοις θεοῖς τε καὶ μεγάλοις, τῶν δυνάμεν ὀπτικουρίας τὴν πίσιν λαμβάνοντα· καὶ πάλιν μὲν τὴν Αἰγύπτου πορείαν, μείζοσι πρῶτα ἀρριωτόμων θαλάσσιον· ὅτε ἐν ἠράδω παπαρθεῖσα θαλάσσα, τὴν δίοδον ἀερόχοις ποσὶ τῶν λαῶν πρῶταιτο· ἢ τε τῶν περὶ γῶν ὑδάτων ῥοώδης φύσις καὶ ὁμοίωσιν ἀπεξεσμένων περὶ αὐτῶν, εἰς ἀτρεμῆ πρῶτασιν ἐκατέρωθεν ἐτειχίετο· πέτρα δὲ ἐξορῶν καὶ ἀγκυρῶν τῆ πληγῆ τῆ αὐτῆς βακτηρίας, ποταμῶν φείδρον ἀφθονία, τὴν ἔρημον ἐπερῶσεν· καὶ αὐτῆς πικρότης ἐτέρων ὑδάτων, ἐμβολῆ ξύλου κατεγλυκάνετο· ἀρῶν δὲ πρῶτα δόξως οὐρανόν· Φερεμῶν, εἰς κόρον ἐπέφετο δυαριθμητος πληθὺς· ἀλλὰ τε πρὸς τούτοις δι' αὐτῶν ἐγένετο, πᾶν τὸ λογισμὸν νικῶντα κατὰ ληψιν· καὶ μὲν ποσὶ τὴν θαλάσσιον ἐκείνων τὴν πείραν, ἰώικα πρὸς τὸ Σίναγον ὄρος ἀελητῆν ἐπετάθητο, τῶν δακτύλων Θεοῦ γεγραμμένας πλάκας ὑποδέξομενος, τοῖς μὴ ἄλλοις, μακρῶν που τῶν πρῶτων ἐστῆναι διεπαῖετο, τῶν πρὸς γυναικῶν ὁμιλίας πάλαι κεκαταρμῶν· τοῖς δὲ τῶν ἀγίας σκηνῆς λειτουργεῖς, μικρὸν ἀιὰ βῶναι πρῶτα κελεύετο, τῶν τῆ λαοῦ κρινωνίας ἂν πρῶτα· καὶ τούτων ἀνωτέρω, τοῖς ἱερεῖς πρῶτα καλεῖται· ὑψηλότερον δὲ πάντων, ἔξω μὴ τοῖς τῶν γρόφου, τῶν Ααρῶν ὡς εἰς χερεῖα κατέταθην· τῶν δὲ ἱεροσολίμης τε τάξεως καὶ σάσεως τοῖς ὑποσηκῶν διδάσκων· αὐτὸς δὲ μόνος τῶν Θεῶν, ὅσον ἀνδραπόποι ἐφικτὸν, πλησιάζει, καὶ πρῶτον αὐτῶν τῶν οὐρανίων βύχισμῶν διδάσκειται, καὶ τυπικῶς αὐτὰ πρῶτα δεικνύει· θεομωρεῖται, καὶ εἰς τὸν ὁποσῶτος ἐπὶ τῶν κούρῶν τὴν πῆν· ἀκούων τῶν φωνῆς τῶν σαλπείφων, καὶ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν, καὶ τῶν ἄλλων δειμάτων ἐν πείρα γρόμῶν, εἰς ἵσταύτην ἦλθεν ἀγωνίας· ὑπερβολῶν, ὡς μὴ δύνασθαι κρατεῖν τῶν ἰδίων λογισμῶν· βοᾶν δὲ πᾶσαν ἀναφανδὸν, ἐμφοβος εἶναι ἐν ἔσθῳ· καὶ τῶν Μωϋσῆς ἐκείνος, ὅς ἐν εἰδῶ, καὶ δι' ἀνιγμάτων· ἀλλ' αὐτὸς λαλοῦντος

Ed. 17. v. 6.

Ed. 17. v. 6.

Ed. 17. v. 6.